

ANTİK KARADENİZE FONETİK YOLCULUK

ANTİK KARADENİZ

Mahiye Morgül

FONETİK ANALİZİN ANAHTARI; ÜÇLEK SİSTEM
HİTİT, AKMENİD, SELEVKOS, SASANİ OĞUZ UYGARLIKLARI
ANTİK KARADENİZDE TÜRKLER; OĞUZOGULLARI
BAŞOĞUZLU/ BAZİLEUS İMPARATORLUĞU (MÖ.301-47)
KUMAN/ŞAMAN, KOMA-CANE, SELEVKOS ASYA KRALLIĞI(MÖ.305-
MS.69)

AMAZON-MEDEA - SÜMER - HİTİT - OĞUZ – MİLET – PELAZ KÜLTÜRÜ
OXİANA/OĞUZANA, AY HATUN, AY ANA (MÖ.135)
FIRTINA ABA; PARTENOBE, ATİKE; TİCHE, ARIADNE; ERHATUNE
KERKİN İTİS; ORKUŇ ATASI; ATASI KENGER, SÜMER – KİMMER
MHTİ OKS, MEHDİ OĞUZ, ZE-U-MA; MAUTU/ METE, BELKİZ/ OĞUZBELİ,
BAŞOĞUZLU İMPARATORU VI. BÜYÜK BEDRİ; EUPATORE MİTRİDATE
BAŞI AL BAĞLI METE OĞUZLAR, MEDE ATALAR

ن

“Bugün, medeniyetler çatışması adını verdikleri tekeli sermayenin küresel saldırıları, 2 bin yıl önceki Roma korsanlarının talan ve yağma savaşlarının yeni adıdır. Temel çatışma, batının bireyci kültürü ile doğunun toplumcu kültürü arasındadır ve saldırı yine batıdan doğuyadır. Yine doğu bugün kendi uygarlığını koruma ve savunma konumundadır ve yine aynı nedenle doğu, bugün de büyük birlikler kurmak zorundadır.

Antik Karadeniz araştırmamız, bu birliğe katkı getireceği umuduyla okura sunulmuştur.”

mahiye@gmail.com

İçindekiler:

Önsöz

1. BÖLÜM: FONETİK ANALİZ ANAHTARI s.6

1-Fonetik Sürecin Başlangıç Dönemi ve “Üçlek Sistem”

2-Fonetik Akraha Sesler

Türk Dilinde Kökler: Atatürk’ün Kurultay Kitabından

3-Türkçe’de Fonetik Yolculuklar

4-Türkçe’de Her Sözcüğün Fotoğrafı Çıkarılabilir

5-Fer / Işık Dünyasına Fonetik Yolculuk

Uygurlarda Işık Bilimi ve PUSULA s.18

6-Fonetik Potomya, Mezopotomya ve Mazopliya

7-Söze Oğ Tanrının Adıyla Başlama, Selamlaşma

8-Antik Sözcükleri Okuma Kolaylığı s.31

Harflerin Hece ve Tamga İşlevi

Ailemizde Antik Dil Bağlantıları (38)

- 9- Yakarma, Yalvarma, Haykırma Ünlemleri ve Hubyar
- 10-Bir Kaşgari Dili; Urduca ve Tulum Şehri, Balistan
- 11-Bazı Antik Sözcüklerin Fonetik Açılımları s.36
- 12-Lazca-Latince-Türkçe-Farsça Gramer Bağları (s.59)
- 13-Göç Yollarında Değişen Sözcükleri Ailesiyle Buluşturmak
- 14-Hititler'in İD Dünyasında Fonetik Yolculuk
- 15-Rize Şivesinde Lazca'yla Ortak Sözcükler
- 16-Rize Şivesi Uygarlık Dilinde

2.BÖLÜM. KARADENİZİN TANRIÇALARI s.82

- 1.Doğu Karadeniz'de Ana Tanrıçalar Yaşıyor
- 2.Rize ve Çevresi (Kolkhis), Antik Yerleşim Adları
- 3.Artvin ve Çevresi (Oğuzeli), Antik Yerleşim Adları
- 4.Trabzon ve Çevresi (Canlar), Antik Yerleşim Adları
- 5.Orta Karadeniz (Azizeler, Gotyora), Antik Yerleşim Adları
- 6- Kelkit Satala Uygarlığı

3.BÖLÜM. KARADENİZDE ANTİK UYGARLIKLAR

- 1-Rize'de Oğuz Kültüründen İzler
- 2-Kibebe'nin Üç Anadolu; Frigya, Lidya, Karya
- 3-Rize Şivesinde Hitit İnanışından İzler
- 4-Antik Karadenizde Ken-tauros, Sat-ir ve Pe-laz'lar
- 5-Laz ve Pelaz İle Fonetik Yolculuk s.157
- Kutsal Hilal Topraklarının Oğuzlu Ataları s.162
- 6-Bilim, Yılan ve Zehir
- 7-Amazon Uygarlığı ve Sınırları
- 8- İki Amazon Uygarlığı; Filistin ve Alazya
- 9-Kuman Oğuz Krallığı; Koman-Gene

4.BÖLÜM: Başoğuzlu İmparatorluğu s168

- Başoğuzlu İmparatoru VI.Büyük Bedri (MÖ.132-63)
- Belki-Zeugma'da Mehdi Oğuz ve Fırtına Abla Adige
- Urfa Halepli Bahçe Mozaiklerinde Antik Oğuz Adları
- Halikarnas Balıkçısı Büyük Bedri'yi Anlatıyor
- Roma'ya Karşı Savaşarak Kurulan Türk Devleti: BAZİLEUS
- MÖ.64'de Rize Kalesi ve Prenses Sarı Kız
- Sinop'ta Temsili Bir Şaman Töreni Yapılabilir
- Eupador VI.Büyük Bedri ve Mustafa Kemal Atatürk
- VI.Büyük Bedri Savaşlarından Tarihe Düşülen Notlar s.187
- Başoğuzlu Tarkan Bey; BAZİLEUS TARKON s.189
- Mozart'ın "Mitridate re di Ponto" Operası
- Hubyar Dede ve VI.Büyük Bedri
- Büyük Bedri'nin Arkadaşı Asturya Komutanı Bedri Toros

Hristiyanlığa Karşı Mitraizm İnanışı
Mitraizm Anadolu'nun Ortasında
Pers-Sasani Uygarlığında Zerdüş Atası Mitra; Bedri
Bazileus Yıldızı, Sümer Yıldızı ve Lapis Lazuri Taşı
Arşak Beyinin Tacındaki Oğuz Yıldızı (218)
Kuran'da Şems
Rize'de OZ (Oğuz) kültürünün müzikte yaşayan izleri
Rize'de Neden Ceneviz Korsanlarının Kalesi Vardı
Alpaslan'dan Yardım İsteyen Gregoryan Ermeniler
Oğuz Töresi ile Batı Kültürü Arasındaki Fark

5.BÖLÜM: NAZLATMALAR s.204
Antik Tarihimizin Yaşayan Sesleri; Nazlatmalar
Nazlatma Derleme Yöntemi
Nazlatma, Oyun, Masal Örnekleri
Masallar Fonetik Sanatlardandır
Karadeniz'de Çoksesli Müziğin Armonik Temelleri

6.BÖLÜM: Köşe Yazıları
BOP Basını; "Türkiye'de Laik Elitler"
Karyalı Artemisiya
Ayzani İpekli Peştemalı
Çaçara Çiçeron, Sözeri Sezar
Meğer Kurt Anası Anaların Hasıymış
Fransa'da Doğu Karadeniz Türkçesinden İzler
Tarsuslu Hlikya Kraliçesi Syenne kimdir?
Tat, Şaman ve Mayana
Azeri Televizyon Belgeseli; "Mahkeme"
Akhunlar, Karamanlar, BOP... Hop, Ahilik Haftası
1. Mitridaticum Delibal Kongresi Rize'de Düzenlenmeli
Macarların Yaratılış Efsanesiyle Benzerlikler
Çamlıhemşin'de Tanatobu Köyü
Çaykara'da Konuşulan Çok Eski Bir Türkçe'dir
Çin Uygur Şivesinde "Leylum ley"
Bertan Guantanamo'da
Büyük Savaş Kumarı Oynayan İngilizler kimler?
Bir Ayasofya Hikayesi
Bir Bizans Hikayesi
Ulus'ta Antik Apollonius Bilimevi
Ulus'ta Tarihi Adlar Silindi, Mahalleler Uçtu!
Neden Operasyonların Adı Ergenekon, Ay Işığı ve Sarı Kız
Ergenekon İddianamesi; Tarihi Hesaplaşma
Palmira Kraliçesi Zeynep ve Yakılan Antik Şehirlerimiz
Akdeniz'in Dört Atlı Dor Süvarileri

Yayla Buluşmaları ve Kurban Töresi
Mahşerin Dört Atlısı Halikya Süvarileri
Türkmen Kilim Motiflerini Okurken
Troya'nın Rövanşı Çanakkale, Gordion'un Sakarya!
Sedrus Libani Katliamı
Esir Palmira Kraliçesi Zeynep
Kırım'da Ölen Kıbrıs Gelini NYCE/Yenge
Kuran'da Şems
Pence-i Ali Aba ile Hacer-ül Esvet s.265
Zir Kale'nin Doktor Kraliçesi Kabartay Abala Tina (MÖ.64)
Giresun Sarayında Ölümü Seçen Aziz Analarımız (MÖ.64)
MÖ.64'de Rize Kalesi ve Dağlarımızın Prensesi Sarı Kız
Basgoi Daruze Kalesi; Rize Dağı Köybaşı Kalesi
Altın Elbiseli Adamın Adı: Issig Gol/ Oğuz Oğlu!
Ksantos'un Can Ateşi, Özgürlük Ateşi
Paramızın Üzerindeki Buğday Yok Oldu
Karadeniz Ereğli'nin EROĞLU Halkı
“Rize Şiveleri” Muzaffer Arıcı'nın Kitabı
TEKEL İşçilerine Kaya Yazıtları

Kaynakça:

- 1-Divânü Lugâti't-Türk, Kâşgarlı Mahmûd
- 2-Lazca-Türkçe Sözlük, İ.A.Bucaklışı, H.Uzunhasanoğlu
- 3-Anadolu'nun Sesi, Halikarnas Balıkcısı, Bütün Eserleri-8, Bilgi Yay.
- 4-İmbat Serinliği, Halikarnas Balıkcısı, Bütün Eserleri-22, Bilgi Yay.
- 5-Sonsuzluk Sessiz Büyür, Halikarnas Balıkcısı, Bütün eserleri-13, Bilgi Yay.
- 6-Anadolu Efsaneleri, Halikarnas Balıkcısı, Bütün Eserleri-14, Bilgi Yay.
- 7-Anadolu Tanrıları, Halikarnas Balıkcısı, Bütün Eserleri-15, Bilgi Yay.
- 8-Merhaba Anadolu, Halikarnas Balıkcısı -4, Bilgi Yay.
- 9-Hey Koca Yurt, Halikarnas Balıkcısı, Hürriyet Yay.
- 10-Mektuplarıyla Halikarnas Balıkcısı, Azra Erhat, Adam Yay.
- 11-Kara Atena, Martin Bernal, Kaynak Yay.
- 12-Türk Dili ve Kenger Uygurluğu, M.Ünal Mutlu, T.D.A. Vakfı Yay.
- 13- Kökeninde Ön-Türk Kültürünü Bilmeyen Avrupa Birliği, Halûk Tarcan
- 14- Polat Kaya, Bilgisunarda Makaleler, yazışmalar.
- 15- Müzik Yazıları, Kapak Resmi, Ahmet Say, Müzik Ansiklopedisi yay.
- 16- Doğu Karadeniz, Mehmet Bilgin, Ötüken yay.2.Baskı.
- 17- Yoksul Tanrı, Aytunç Altındal.
- 18- Antik Ankara Sikkeleri, Melih Arslan.
- 19- Mitridate VI. Eupatore, Murat Arslan, Odin Yay. 2006, İst.
- 20-Ana Britanika

21-100 Soruda Mitolygya, Behçet Necatigil, Gerçek Yay, 1969, ist.
22- Tarihsel Süreçte Doğukaradeniz / Dil-Tarih-Ekin, Hurşit Saral
23- Her Yönüyle Rize Şiveleri, Muzaffer Arıcı, Ankara 2009
24- Fırat Düzgüner, Erg-Enek-On /İnsanın Kökenine Yolculuk, Hermes
Yay.İstanbul 2009

25-Bilim ve Ütopya, Ocak 2004, “Atatürk’ün Bilinmeyen Kitabı”

Yararlanılan Bilgisunar Siteleri:

http://en.wikipedia.org/wiki/Mithridates_VI_of_Pontus

<http://en.wikipedia.org/wiki/Artaxata>

www.hermetics.org

www.birebir.net/detay.asp?d=mithridates

www.turkish-media.com/forum”,

www.fordham.edu/HALSALL/ANCIENT/mithradates1.html

www.habule.com/Trabzon/pontus_donemi.htm

http://en.wikipedia.org/wiki/Hunor_and_Magor

http://ca.wikipedia.org/wiki/Darios_I_el_Gran

<http://www.ulumulhikmekoeln.de/geneldusuncetarihi/iran.htm>

(Bu sitede; Yahudi tarihçiler “2.Kuros velinimetimizdir” der.)

www.anadolumedeniyetlerimuzesi.gov.tr/BelgeGoster.aspx?

http://en.wikipedia.org/wiki/Image:Genealogy_of_Later_Mesopotamian_Gods.jpg)

http://sargon.blogcu.com/Hiristiyanligin_Dogusu_2/

<http://www.doliche.org/indexr.htm> (Mitraizm, MÖ.300, Delik/Dülük, Gaziantep)

<http://blog.milliyet.com.tr/Blog.aspx?BlogNo=99689>

<http://intellibriefs.blogspot.com/2008/01/iran-qashqai-tribe.html>

<http://www.gergerim.com/frmt1211/tarihi-yerler>

<http://www.heyamola.org/dogukaradeniz-mbilgin.html>

http://www.nemrud.nl/tr/zd_tekst1.asp

http://en.wikipedia.org/wiki/Metrodorus_of_Scepsis

http://www.atabari.net/default.asp?sayfa=ardanuc_koytarihi.asp&dil=1&metin=4

<http://www.angelfire.com/tn3/tahir/trk57.html>

http://en.wikipedia.org/wiki/Star_and_crescent

http://en.wikipedia.org/wiki/Sassanid_dynasty

<http://www.turkmenhost.com/documents/Tyt/index.html>

http://www.diomedes.com/hm_2.htm

http://www.hermetics.org/herodotos.html#_ftn29

<http://en.wikipedia.org/wiki/Zhoukoudian>

www.gradale.com

www.feretiko.com, Rize Tarihi

www.lahana.com, Sinop Tarihi

<http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?p=595850>

Önsöz:

Çok Sevgili Muazzez Ablacığım,
Umarım sağlık ve afiyettesiniz.

Müzik ve Drama eğitimcisiyim, yayınlanmış eğitim kitaplarım var. Bebek nazlatmaları derlerken, binlerce yıllık seslerle karşılaştım; değişik yerlerde benzer fonetik özellikte seslere rastladıkça konuya biraz daha derinleşir oldum.

Rizeliyim, yerel şivemizdeki seslerin sırrını çözdüm. Örneğin Rize’de bir bebek ezgisi (nazlatma) Tacik’çe çıkıyor!

Benim adım Mahiye yazılmış ama bana evde MAYA derler, Maya Analar aramaya başladım, buldum da, şehir adları Mayana, İrana, Tatana, Medana’lar buldum.

Şimdi kendi doğduğum yerdeki eski mahalli isimlerle ilgileniyorum: Attika, Humru, Potomya, Peripol, Haldoz, Kuaroz ...

Halikarnas Balıkçısı’nı yeniden kurcalamaya başladım, bu kez farklı şeyler dikkatimi çekti, örneğin ÜÇLEK TANRIÇA adı. Onun işaretlerini aramaya başladım. Buldum galiba. Ve onun dildeki karşılığını yakaladım.

Dildeki ÜÇLEK sistemle sözcük türetmeyi, dil ailesi oluşturmayı gördüm. Daha yazacaklarım var. Ama yazdığım kadarını sizinle paylaşmak istiyorum.

Bir bölümünü buraya aldım.

Saygı ve sevgiyle ellerinizden öperim.

Mahiye Morgül 20.11.2007

Ve işte ertesi gün aldığım yanıtı, siz değerli okurlarımla paylaşmak istiyorum:

Sayın Mahiye Morgül,

Çalışmalarınız için sizi candan kutlarım. Beni çok heyecanlandırdınız.

Evet son yapılan çalışmalar, buluntular Türklerin ta ezelden beri bu topraklarda yaşadığını gösteriyor. Bunlar arasında yer adları çok önemli.

Sizin bu yazınızı ben de ilgilenebileceklere göndereceğim, sizce bir sakınca yoksa.

Diğer taraftan Sumer Türk bağlantıları üzerindeki çalışmalar da çok iyi sonuçlar veriyor. Türk dilinin tarihi Avrupalıların kabul ettiği gibi İsa ile değil binlerce yıl önce var olduğu ortaya çıkıyor. Bir gün bütün bu çalışmalar toplanıp büyük bir kongre düzenlenerek dünyaya duyurulmalı.

Sizi tekrar candan kutlar sevgi ve selamlarımı sunarım.

Sevgili Mahiye Morgül, çalışmalarınız çok ilginç. Ben böyle dil çalışmaları yapmadım. Siz bütün bu çalışmaları bir kitap haline getirin. Sumer dili ve Türk dili karşılaştırmaları ile ilgili bir projemiz var. Belki sizin bu bulgularınızdan da yararlanabiliriz. Çok selamlar

11.11.2009

Muazzez İlmiye Çığ

Okura;

TANRI, YER ve İNSAN adları bizi tarihin derinliklerine götürür, bu nedenle fonetik yolculuğumuzu öncelikle bu sözcüklerle yapacağız.

Fonetik analiz, Atatürk’ün de merakı olmuş, tuttuğu notlar arasında “AYOL” sözcüğünü merak ettiği görülmüştür. Annesi, kendisinin tarih merakı

üzerine, “Ayol, bunları ne yapacaksın?” demiş, Atatürk de, “Annem bana neden ‘Ay-ol’ dedi?” diye merak etmiş, bu sözcüğün Güneş Dil Kuramına ait bir dua olacağını düşünmüş, bu düşüncesini, günlüğüne yazmıştır.

Atatürk, ilk tarih araştırmaları emrini verdiği zaman kurulan bölümün adına Asuroloji denilmesine itiraz etmiş, “Bırakın Samilerin Asurolojisini, adına Sumeroloji diyelim” demiş, Eti Bank, Sümer Bank adlarıyla işletmeler kurarak düşüncesini hayata geçirmiş, hatta 1931’de Fransa’da basılan ilk Hititoloji dergisini himayesine almıştır. (M.İlmiye Çığ’dan naklen)

Atatürk, 1922’de Yunan ordusunu İzmir’den denize döktükten sonra “Truva’nın rövanşını aldık” demiştir. Bu söz, Anadolu’nun kaç bin yıllık Türk yurdu olduğunu ifade etmeye yeter.

Lozan’a “Biz Yunan medeniyeti, Anadolu bizimdir” edasıyla giden yenik Yunan delegesine, daha İzmir’deyken gereken cevap Atatürk tarafından verilmiş, İsmet Paşa ise, frak elbise giyinmiş halde, arkasına büyük Türk tarihini almış olarak gitmiştir.

Bu antik araştırmamız, Türklerin bu topraklarda, bayrağı, devleti ve ordusuyla, Milattan önce de var olduğunu ve hep vatan savunması konumunda olduğunu ispatlayacaktır.

Bu çalışmam sırasında bizi dünyanın diğer kültürleriyle ve kaybolmuş bir çok uygarlıkla akraba yapan çok sözcüğe ve sembole rastladım. Antik isimlerin birer sıfat olduğunu ve sıfatların tamamen Güneş Kültünden kaynaklandığını gördüm.

Tahsin Mayatepek’in ifadesiyle “Güneş Dininden” İslamiyete girmiş sözcüklere ve sembollere rastladım. Kuran’da anlamsız gibi görünen bazı kavramları bu yolla anlamlandırabildim.

Bu araştırmam sırasında fark ettim ki, Sümerce ile Lazca aynı dildir, İran devlet dili Farsi/Mersi ile Sümer/Timur/Demir aynı sözcüktür.

İran Pers atasözü: “Türk’ün iti şehre inince Farsça ürür.”

1. BÖLÜM FONETİK ANALİZİN ANAHTARI “Üçlek Sistem”

- 1-Fonetik Sürecin Başlangıç Dönemi
- 2-Fonetik Akraha Sesler
- 3-1934 Türk Dil Kurultayında “Türk Dilinde Kökler”
- 4-Türkçe’de Fonetik Yolculuklar
- 5-Türkçe’de Her Sözcüğün Fotoğrafi Çıkartılabilir
- 6-Fer / Işık Dünyasına Fonetik Yolculuk
- 7-Uygurlarda Işık Bilimi ve PUSULA
- 8- Dilin Oluşumunda Üçlek Sistem
- 9- Söze Oğ Tanrının Adıyla Başlama, Selamlaşma
- 10-Antik Sözcükleri Okuma Kolaylığı
- 11-Harflerin Hece ve Tamga İşlevi
- 12-Ailemizde Antik Dil Bağlantıları
- 13- Yakarma, Yalvarma, Haykırma Ünlemleri ve Hubyar
- 14-Bir Kaşgari Dili; Urduca ve Tulum Şehri, Balistan
- 15-Bazı Antik Sözcüklerin Fonetik Açılımları
- 16-Lazca-Latince-Türkçe-Farsça Gramer Bağları
- 17-Göç Yollarında Değişen Sözcükleri Ailesiyle Buluşturmak
- 18-Hititler’in İD Dünyasında Fonetik Yolculuk
- 19-Rize Şivesinde Lazca’yla Ortak Sözcükler
- 20-Rize Şivesi Uygurluk Dilinde
- 21-Türkçede Karız Kültürünün İzleri

2.BÖLÜM KARADENİZİN TANRIÇALARI

- 1.Doğu Karadeniz’de Sümer Tanrıçaları (Laz, Ayane, Kibele)
- 2.Rize ve Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu (Kolkhis)
- 3.Artvin ve Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu (Oğuzeli)
- 4.Trabzon ve Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu (Lazion)
- 5.Giresun ve Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu (Gotyora)
- 6- Kelkit Satala Uygurluğu

3.BÖLÜM. KARADENİZDE ANTİK UYGARLIKLAR

- 1-Rize’de Oğuz Kültüründen İzler
- 2-Kibele’nin Üç Anadolu; Frigya, Lidya, Karya
- 3-Rize Şivesinde Sümer-Hitit Kültüründen İzler
- 4-Antik Karadenizde Ken-tauros, Sat-ir ve Pe-laz’lar
- 5-Laz ve Pelaz İle Fonetik Yolculuk
- 6-Kutsal Hilal Topraklarının Oğuzlu Ataları
- 7-Bilim, Yılan ve Zemirna
- 8-Amazon Uygurluğu ve Sınırları
- 9-İki Amazon Uygurluğu; Filistin ve Alazya

10- Oğuz Analılar Krallığı; Homa-Gene

4.BÖLÜM

BAŞOĞUZLU İMPARATORU VI.BÜYÜK BEDRİ

5.BÖLÜM

KÖŞE YAZILARI

Seslenme

Değerli Okur,

İNANIŞ, YER ve İNSAN adları bizi tarihin derinliklerine götürür, bu nedenle fonetik yolculuğumuzu bu sözcüklerle yapacağız.

Bu çalışmam sırasında bizi dünyanın diğer kültürleriyle ve kaybolmuş birçok uygarlıkla akraba yapan çok sözcüğe ve sembole rastladım. Antik isimlerin birer sıfat olduğunu ve sıfatların tamamen Güneş Kültünden kaynaklandığını gördüm.

Tahsin Mayatepek'in ifadesiyle "Güneş Dininden" İslamiyete girmiş sözcüklere ve sembollere rastladım ve Kuran'da bugün anlamsız gibi görünen bazı kavramları anlamlandırabildim.

Bu araştırmam sırasında fark ettim ki Sümerce Laz dilidir.

Fark ettim ki atalarımız asla ırksal ad kullanmadılar. İnanış adı Lat, Laz, Soli, Şaman; demiri bulan ve kullananlara Sümer, Sümerli; kuzeylilere Got, Oğuz, Eyzi; güneylilere Art, Tur, Dor, Zor; Herat-Horasan kökenli direniş ruhu yüksek asker kavimlere Horas-ani, Karuş, Korus, Korata, Korti, Korıa; dağları mekan edinmişlere Pan, Ponti, kaynaşmış bir olmuşlara Milet; kadın erkek birlikte vatan savunanlara Maz, Mede, Mazeus, Mete, aziz analılara Hatti, Hitit, gibi isimler verdiler.

Roma'da Latince gibi İran'da Farsça, şehirlerde ortak konuşulan eğitim, siyaset, bilim ve sanat diliydi. Bu nedenle antik şehirlerdeki yazılar çoğu zaman halkın dilini göstermez. İşte bir İran atasözü: "Türk'ün iti şehre inince Farsça ürür."

Fonetik analiz, Atatürk'ün de merakı olmuş, tuttuğu notlar arasında "AYOL" sözcüğünü merak ettiği görülmüştür. Tarih merakı üzerine annesi, "Ayol, bunları ne yapacaksın?" demiş, Atatürk de, "Annem bana neden 'Ay-ol' dedi?" diye merak etmiş. Atatürk, bu sözcüğün Güneş Dil Kuramına ait bir dua olacağını düşünmüş, bu düşüncesini günlüğüne yazmıştır.

Atatürk, ilk tarih araştırmaları emrini verdiği zaman kurulan bölümün adına Asuroloji denilmesine itiraz etmiş, "Bırakın Samilerin Asurolojisini, adına Sumeroloji diyelim" demiş, Eti Bank, Sümer Bank adlarıyla işletmeler kurarak düşüncesini hayata geçirmiş, hatta 1931'de Fransa'da basılan ilk Hititoloji dergisini himayesine almıştır. (M.İlmiye Çığ'dan naklen)

ANTİK KARADENİZE FONETİK YOLCULUK

1. BÖLÜM

FONETİK ANALİZİN ANAHTARI “Üçlek Sistem”

Fonetik Sürecin Başlangıç Dönemi

Kıpırtı sesler:

Seslerin henüz uzağa gönderilemediği, ağız kaslarının tarihsel gelişiminde en alt basamağa denk düşen seslerdir. Eğer insanın evrimleşmesiyle örtüşürecek olursak, henüz dil ve çene kasları gelişmemiş olduğu, ilk insanın görüldüğü (Güney Afrika'nın kuzey bölgesi) ilk gen dönemi ile örtüşür.

“Kı-pı-tı / pi-ti-ka...” gibi, yalnızca ağız boşluğunun üç noktasında, gırtlak, dudak ve dil ucu ile çıkartılabilen ilk seslerdir. Sesli harfler ise hayvan seslerini taklit aşamasında olmalıdır, örneğin “MUU” demek öküzm demektir. Bebeklerin ses gelişimi bize örneklerdir.

Kıpırtı seslerin ağız boşluğunda oluşmaları (sesli harfler) için kasların kullanılabilirlik durumuna göre, gelişim sırası şöyle olacaktır: İlk ses “ı”, inilti gibi çıkar.

“I, İ, E, A, O, U” seslerinin oluşum sırası önemlidir, bu sırada belli bir fonetik açılım vardır. Bu sıralamada hafiften kuvvetliye doğru sıralama ağız kaslarını zorlama derecesiyle örtüşmektedir.

Ö,Ü harfleri, E,İ harflerinin yakın geçişlileri olup, dudak kaslarının en gelişmiş olduğu döneme aittir; İstanbul Türkçesi ve Azeri Türkçesi bu bakımdan dilde gelişmişlik örneğidir.

2. Palazlanma:

Palazlanma döneminin sesleri henüz iki harfli hecelerdir. Sesli harf eklenerek, sesin uzatılabildiği dönemdir;

“pe, pi, ta, ki, pi, ti...” gibi.

Kıpırtı sesler tohumdur, palazlanma döneminde tohum filiz vermeye başlar. Çimenlerin ilk palazlanma döneminde yaylaya gidildiği için, toprağı kaplayan bu taze filizlerin oluşturduğu halıya Kaşgar yaylalarında “pelaz” denir. Pelaz-filiz geçişli sesleri dikkat çekicidir.

Ağız-dudak-dil kaslarının gelişim sürecine, kolaydan zora doğru giderek oluşumlarına baktığımızda, dudak seslerinin ilki P, sonra B, sonra M gelecektir. “Ben” yerine “pen” diyen bir yörede, oraya ilk yerleşenlerin bu insanlar olduğu düşünülmelidir. Örneğin Trabzon civarında B harfleri serttir, P çıkartılır, baba “pupa” olur.

Tarihte kurulmuş en eski iki şehirden biri diye sözü edilen Trabzon'un (diğeri Tarsus) burada sıkça konu oluşu bu yöreden batıya doğru göçlerin çok fazla olması nedeniyledir. Çünkü tüm Doğu Karadeniz, Kaşgar Dağları ve Trabzon, daha doğudan Asya içlerinden gelen boyların batıya geçiş güzergahında kavşak noktası görülmektedir. Bu durum, fonetik süreci algılama açısından anlamlıdır.

3.Kök heceden fonetik çoğalma:

Kök hecelerin ortaya çıktığı dönemdir. Örneğin, gırtlakta başlayan bir ses dudakla kapatılabilir, dil ucuyla başlayan bir ses dudakla kapanabilir:

“per- dak- dil- sim, kim- mem- dem- did, id, od, os,” gibi.

Artık kök hecelerden fonetik çoğalma yapılabilecektir. Önce, üçlek sistemle kök heceden dişil-eril iki sözcük oluşur. Örnek:

per, peri, pero

pit, piti, pito

did, didi, dido

İlk örneğimiz “**per**” (**fer**) olacak, çünkü bu sözcükte demir çağına geçişin, demiri ocak başında eritmenin, ona şekil verecek kadar onu eğirmenin getirdiği bilinç sıçramasına tanıklık eden bir açılım yapılabilmektedir. Buradan, fer-ısı-ışık, bilgili insan, yaratıcı, ”müz, maz, bas” perisi çok olan, akli çok olan insan, gibi pek çok kavramla bağ kurulabilmektedir.

FER/PER/MER, SÜ-MER ve DE-MİR'in köküdür. Sümer için, Demir Kültürü demek yanlış olmaz. Demiri bulanlara verilen ad olmalıdır.

Kök heceden fonetik geçişlerle kocaman bir tablo gibi, büyük bir ağaç gibi dil aileleri oluşur. Kökü dışarıda olan sözcükler dil ailesi için en büyük tehlikedir. Eğer ki bir başka dilden sözcükler zorla getirilip bu ağaç üzerine gölge düşürürse, buradaki yapraklar güneşsiz kalmaya ve kurumaya başlar;

Şimdi örneğimize dönelim:

per, peri, pero, poro / Fonetik büyütme

ber, beri, bero, boro / P – B fonetik geçiş

fer, ferri, fero , foro / P –F fonetik geçiş

mer, meri, mero, moro / P – M fonetik geçiş

far, fara, faro, foro / E - A sesli harfleriyle geçiş

Görüldüğü gibi, eğer fonetik geçişler sesli harflerle devam ettirilirse onlarca kere daha türetme yapılabilecektir.

Bir örnek de “pit” üzerine yapalım:

Pit- Piti- Pito-Poto (Pudu): Sanki bir yılan büyüdükçe, sesli harfler ince sesliden kalın sesliye doğru değişim gösteriyor. Burada yavru yılanın kalınlaşarak büyüdüğü de hissedilmektedir. Özellikle POTO'da, O sesindeki kalınlaşma büyümüş yılan imajıyla örtüşmektedir.

bi/be Piyannissimo (en hafif)

pit – Piyano (hafif)

piti -Mezzo Forte (orta kuvvetli)

pito – Forte (kuvvetli)

poto – Fortissimo (çok kuvvetli)

putu – En kuvvetli, en güçlü, bir olan.

Müzik sanatının içinde önemli yer tutan söz-ses uyumunun (prozodi) temel mantığını bu örnekte görebiliyoruz. Fonetik sıralamada varılan en üst düzeyde “güçlü” PUTU kavramıyla sesdeş Tanrısal isimler; BUDA, Pudu-Hepa.

Şimdi, Erzurum’da bar oynarken başbarın söylediği “te, te, te” , aynı zamanda atına dehlerken söylenen “de” (hay de) kıpırtı sesinden “ter” kök hecesini türetelim ve fonetik yolculuğa çıkalım:

Te: Oyna, kıpırda, terle, canlan haykırışıdır. Teo; Ata, Utu, dağ Tanrısıdır, rengi yeşildir, simgesi sekiz ışıktır, Şems’tir. Erzurum’da “Te-o”; İdde, İşte O, taa, en yukarıdaki, en uzakta olan, Ta-Oğ; Göğ ata, ilk ata; Gök Tanrı.

Ter: Te-ur; İta’dan üreyen, TER, Tor, Dor...

Tour: Zeytin tanesinin ilk hali. Doğuran, Tuğran. Turani dillerin kök hecesi.

Bu fonetik yolculukta, ter atmakla ilgili, su gibi artmakla, canlı olduğunu belirtmekle, çoğalmakla, türemekle ilgili, hatta çalışkanlıkla ilgili kavramların dil ailesi oluşacaktır.

Ter-teri-tero- (tara-toro-toru, туру’k)

Der-deri-dero-(dara-doro-doru- doru’k)

Ser-seri-sero-(soro-saro-saru-suru)

Sir-siri-siro-soro-suru

Cer-ceri-cero- (coro-caro-coru’k)

Der/dir-diri-dere/dârâ/derya

Tir tir: Çoğullanmış hali, tirtir titremek.

Tor: tor-un

Dor/Tur, Tur’uk/ Tur’k / Dor-aga

Tur-ika; Török; Türün agabeyi, İlk Tür, Tür’ün ilki; Turk-ana.

Turunç: Tur-Anası; Türün ana ışığı, turunçgillere adını veren meyve.

Turunçgil ailesinde bulunan portakal, mandalina, greyfurt (kınkan, kızmemesi), turunç, ağaçkavunu (bergamut) ve limon, onun çekirdeği olmadan yetiştirilemez. Türün ana ışığı, hayat enerjisi, canı, ondadır.

At ve Türk birbirine yakışır; **doru at**, dor atası, ihtimaldir ki Türklerin ehlileştirdiği atın adıdır! Doru ata Hemşin’de “Oğuz atı” denir.

Suyun tarımda kullanılmasıyla başlayan bereket üzerine kurulan sözcüklerde ürün ile bağlantılı olabilecek birçok sözcük antik isimlerde karşımıza çıkar.

Kökene UR olan bir sözcük ailesinin varlığından söz edebiliriz: Ur, Uru Ma (Ma ürünü), yoğur, uğur, öğür, iğir, urdi (üredi, türedi), urgan, örgü, örmek (urmağ), vb. R harfindeki çoğullanabilme özelliği ile örtüşen bir durum vardır; örneğin şehir kurmak da UR olmaktır, şehirler UR yeridir; Oğ-yeri, Oğri. “Bizim ORA” demek gibi, bizim ürediğimiz yer; oğri, uri, uru, ura, ar, ara, vb. fonetik dönüşümleri oluşur.

FER; en önemli kök hece olmalıdır. Işıktan ur olmaya karşılık görünmektedir. Kadının doğurganlığı ile örtüşür. Özellikle müzik yapan, iş yapan, çalışkan kızlara PERİ denir.

Antik Frigya bölgesinde Kibele’nin ilk gençlik dönemini bulabiliriz.

1.**Frigya:** Taze, ferig, filiz dönemi. Ceng-i Bar gibi Kadın savaşçı kalelerinin de olan yerdir.

2.**Lidya:** Öz’lenmiş, Ulu-od olmuş, taçlanmış çiçek açmış dönemi.

3.**Koriya:** Kor gibi, olgun yaşlılık dönemi. Opalizi (Artemis) hali.

Bu üçlek adlandırmalar, Üçlek Tanrıça mantığı ile, Oğuz kültüründeki “hamdım, piştim, oldum” kavramlarıyla örtüşür.

Üçlek kavramında **Ayın Üç Hali** önemlidir.

1980 yılına kadar Ay Takvimi kullanan İran uygarlığının kökenindeki Pers/Sümer kültürü ile “Üçlek Tanrıça” kavramı örtüşür. Timur’un bayrağında, Üç Hiva Hanlığında ve Marduk kuşunun üzerinde “üç” sembolü belirgindir.

Antik Anadolu mermer lahitlerinde ve İstanbul Fatih camisinin bahçesindeki mezar taşlarında, Osmanlı sancaklarında kırmızı üzerinde sarı Üç Hilal görülür. Bunlar, Sümer kültürü ile bağlarımızı gösterir.

Amazonlar için, Kafkas Ay Tanrısı inanışlılar diye geçer. Ay ile bu kadar iç içe bir kültürün İslamiyet ile bağlantısı olmalı ki Ay, Peygamber Mührü, Kamer’dir.

Bilimsel olarak da kadının doğurganlığı ay takvimine göredir. Kadınların ayda bir kanamasına Ay Hali adlandırması önemlidir; kanama süresi 28 gündür, bu da Ay Takvimi demektir. Ay Takvimine göre ayın 14.günü, dolunay hali, MED/MEZ (Maz) zamanıdır. Halk arasında döllenme zamanı olarak da bilinir.

Kadının yumurtlamasının ara verdiği bir haftalık sürede ay kaybolur. Ay yeniden doğarken rahim yeni bir yumurta hazırlar. Bu biyolojik olay ile Ay arasında Tanrısal bir ilişki olduğu düşünülmesi doğaldır. Ay’ın gökteki hali ile insanın duygusal durumu arasında doğrudan bağ vardır, hatta suların çekilip yükselmesi gibi, insanın kanında coşma ve halsizlik hallerinin (**med**-cesir) Ay ile doğrudan ilgisi vardır. Yine, Oruç ve Kurban Bayramı gibi İslami ay ve günler, Ay Takvimine göredir. Bütün bunları keşfeden Sümer atalarımızın Ay Tanrılı, Üçlek Tanrıça Kibele inanışlı diye anlatılmaları normaldir.

Kıpırtı seslerin, insanın ilkel haliyle çıkardığı sesler olduğunu düşünürsek, insanoğlu tarımı başlattığında bu sesler belirginleşmiş, demiri işledikçe bu sesler büyümüş olmalıdır. Bu süreçte insanoğlunun zihinsel gelişimiyle de paralellik kurulabilir.

Fonetik Akraba Sesler

İnsan sesiyle yapılan, malzemesi dil olan müzik, tiyatro, şiir gibi sanatlara fonetik sanatlar denir. Fon, ana ses rengidir ve burada, resim sanatındaki kullanımıyla aynı anlamdadır; zeminde kendini belli eden renktir.

Yazımızda, tınısı (Tun'u) birbirine yakın olan akraba sesler için "fonetik geçişli harfler" ifadesini kullanıyoruz. Ağzımızın belli noktalarından çıkartabildiğimiz bu sesleri, dudak sesleri, gırtlak sesleri, dil-diş arası sesler, dil-damak arası sesler, ağız boşluğunda çıkan sesler, gibi gruplandırabiliriz.

A- Dudaklarda çıkan sesler: **P, B, M**. Bu seslere altdudak-üstüdiş arasında çıkan sesler eklenecektir. **P, B, M, F, V**.

B- Gırtlığa yakın sesler: **K, G, H, Ğ, "KH"**.

C- Dil-diş arası sesler: **T, D, Z, S, Ş, J, C, Ç**.

D- Ağız boşluğunda çıkan sesler: **I, İ, E, A, O, U**. (**Kreşendo sesler**)

E- Dil ucu-damak arasında çıkartılan sesler: **R, L, Y**

F- Nadir olarak görülen **T-D-Y-S(sh)** geçişleri, ön üst dişlerin hemen arkasında oluşan seslerdir.

Bütün ağız boşluğunu kullanarak çıkabilen ses: **W- UU, EU, OU**. Oğ, Göğ olarak karşılık bulur. Büyük evrenin, kozmozun fonetik tarifi gibidir.

Uzak gibi duran Ç-T geçişine örnek; Selçuk, Saltuk (Türkmençe).

Dil ucu-damak arası seslerden, zamanla birbirine dönüşen D-Y, R-L, L-Y gibi sesler farklı Türk lehçelerinde karşımıza çıkar.

D-Y geçişine örnek sözcükler:

Adak-Ayak, Kadgu-Kaygu, Bedü-Büyü-mek, Bedük-Büyük, Udı-Uyu, Edgü-Eygü-İyi, Adırmak-Ayırmak, Bod-Boy, Kodmak- Koymak, Dar/Tar- Yar'mak, gibi.

BAYRAK, Ön-Türkçede BADRAK, Eski Uygurca BADRUQ, Karahanlıcada BATRAQ olarak geçer. Sümerce ile Türkçe arasında D-Y geçişi Sümerologlar tarafından dile getirilmektedir.Örnek:

Türkçe YAR, Sümerce DAR (Hub-Yar, Euba-Dor, Jupi-Ter!)

Türkçe İRİ, Sümerce DİRİ. (Rize şivesinde iri, YİRİ'dir!)

Urduca Yumina (Emina), Domina, Hititçe Domna...

R-L geçişinde HALİME – HAYME örnek verilebilir; Hali-Ma, Hay-Ma.

Hali=ULU=HAY (Haydor Yaylası; ULU DOR Yaylası.

Adana Toroslar'da, Bayram'a, Badram denir. Urduca Yumina/Domina, bizde Emine'dir.

D-Y dönüşümlü bir duruma İspanya'nın kuzey batısında rastlıyoruz. İberia dağlarında, Asturya'da yaşayan ŞAMANİ ve Visi-Got kökenli halkın adı PELAYO'dur. Bölgenin adı ASTURİA'dır. İngilizce kaynaklarda bu halkın Pelazi/PELAYO halkı olduklarını yazar. **Pelat/Pelaz/Pelay** sesdedir. Asturia kralı San Pelayo ve kurucu kral Astur, adlarına bakılırsa Kafkas İberyası kökenlidirler. Ki,

bu halk MÖ.1.yüzyılda VI.Mitridate ile aynı dönemde Romalılara karşı SER-TOROS komutanlığında büyük savaşlar verdiler. MS.700 yılında hâlâ Hıristiyan olmamışlardı ve direniyorlardı, Bağdat ile yakın ilişki içindeydiler. Buradan Brezilya'ya gidildiğine göre Brezilya Amazonlarının ad kökeni burasıdır.

Halikarnas Balıkcısı, antik dönemde kullanılan zamanla kaybolan “**psi**” ve “**ksi**” ötüşlü seslerden söz eder. Ona göre, Artemisia'nın kullandığı dil de bugün kaybolmuş bir Kafkas dilidir. Oysa o dil, yerel lehçeler olarak bugün de yaşamaktadır.

Eskiden, gırtlakta başlayıp dişlerde tamamlanan “**ksi**” (X) ötüşlü bir ses vardı. Bu ses zamanla **K, G, H** ve **S, Ş** seslerine doğru iki yönlü dönüşüme uğradı; Kimmer-Sümer, Kûbele-Sümele, Santor-Kentaur, Kûbroz-Siproz (Kıbrıs) farklılaşması gibi.

Karadeniz'in antik adlarında görülen **KS** ötüşü, Helence Ponti Euxini, Latince Pontus Eukseinos, açılımında “**EKSİ** yönü, eksi-oyi” ve bugün **KUZEY** haline gelebilmiştir. Ek-si içerisinde yine Og-esi (Oğuz, Gök ışığı) vardır.

“Ks” sesini İngilizce “**gmail**” okurken, ilk harfte duyarız. Bu ses Rize ve Erzurum yöresinde “ks” ile başlayan ve yöresel şiveye damgasını vuran sözcükler egemendir.

“Psi” sesi, dudakta başlayıp dişlerde biten, hapsirirken çıkan sestir; hapsihamsi farkı gibi. Rize’de eskiden hamsi denmez, “hapsi” denirdi. Psi ötüşü v’ye dönüşebilir; Sinop’ta Hapsi-Loz koyu, Havziloz okuyuşludur. Muhtemelen daha önceki ünleniş Opa-si-laz’dı.

Oluşumu çok daha yakın zamanlara denk düşen **Ö-Ü** sesleri ise, **İ-E** seslerinin dönüşümüyle oluşmuş görünmektedir. Bugün bir çok ülkede Ö-Ü sesler yoktur.

Türkçe’imizdeki şive farkları geçişli harflere bağlı olarak oluşmaktadır. Örneğin; Men, Ben, Pen... Pen Pan Pon Poon.. Ven-üs, Pan-üs... Dori-us, Siri-us, Jora, Dora, Cura..

D-Z –S geçişine örnek; Lidya,Lizya, Lat, Laz, Lad, Las...

Cadı’ya Rize’de “**cazi**” denir.

Sümüklüböcek; **loydi** (Çamlıhemşin), ko-**liti** (Rize), kof-**liz** (Tonya).

Solucan; **zizil** (Ardeşen, Tunceli), **cicili** (Rize), **sisila** (Hemşin), **sisilia** (İtalya), **sisila** (İngilizce). Bu araştırmamızda önemli bir yer tutan S ve Sİ’yi burada iz bırakarak ilerleyen, ışığın ışığı/esiği/izi gibi, hafifleterek, küçüklük kavramı olarak görebiliyoruz. Oysa Si-si, antik tarihte ulu kişilere verilen sıfat olarak karşımızdadır.

İşğın Uşağı, oğlu: efsanevi kahraman, yarı Tanrı Ze-Us!

İşğın Uşağı; Susa, Suşa, Şoşa, Şuşe, Şûşe, Sezi, Suza, Sasa, Zaza!

Zaza-ani; Sasani! Kraliçe I.Artemis’in “Susa” adıyla anılan kavimdir. “Anası Sasa olan” kavim demektir. SelevKos Oğuz beyleri onun soyundan gelenlerdi.

İşğın Uşağı; Sisi, Didi, İsis, Ases, Aziz, İtis, Hitit, Attis, Edes!

Geçişli harflerle ilgili olarak, örneğin, “**çıplak**”, “**cıblağ/cılba**”, “**cıbiladag**” ve “**cavlak**” sözcükleri arasında, hangi harflerin birbirine nasıl geçtiğine dikkat edersek, buradan bir sonuç çıkarmak mümkündür.

Lat/Laz/Lad/Les/Los/Lus, hepsi aynı sözcüktür ve eğer “lath” şeklinde tınladığı bilirse, sonuna “i” eklenmiş gibi hissedilir ve o zaman Latı/Lazi/Ladi

olarak yazılabilir. Buradan, “Lati-um” (Latince) sözcüğüne malzeme olan dil ortaya çıkar. Bilgisunarda “lazio” arandığında İtalya’nın Lasio bölgesine ulaşılmaktadır.

İtalyanca “luciana” ve “luciano” diye iki ayrı kelime var, biri kadına diğeri erkeğe aittir. Anası Luci/Lazi olan, Lazoğlu-Lazkızı, demektir.

Lazlar Doğu Karadeniz’de, Kaşgar Dağları eteklerinde ve Kafkas dağlarının sahil kesiminde görünen Ulu-Oz inanışlı halktır ve eğer biliyorsak ki Kafkas Dağlarında yaşayanlar açık tenlidir, onların yaşadığı Kafkas bölgesinin eski adı SİR–Kaysa ile bu ad örtüşür. SİR; Zir, Dor, sesdeş olup, ZİR KALE, Rize Pazar’dadır! Azeri sözcüğü içerisinde ve Hazer sözcüğü içerisinde SİR adı saklıdır. Antik Adropatene, Trabzon, Azerbaycan ile aynıdır, bir benzeri de Pazar’ın eski mahallesidir. Zir-DOR, İç Asya’nın güneyinden, Tour-an kavimleri işaret eder.

İsrailoğullarının atalarının da Tur olması doğaldır. Başka TOUR olan, “doğuran” kavim yoktur da ondan. Ancak günümüzde, “Siz aslen Yahudisiniz” gibi bir havuçla, yoksul ve cahil insanları kendine çekmeye çalışan, Yahudi nüfusunu artırmak amaçlı bir çeşit ırkçılık yapanlar da vardır.

Latince “skala” aynen Lazca’daki gibi “skala” olup “iskele” demektir ve “iskele” sözcüğü Farsca, Türkçe, Kürtçe ve tüm diğer Türk dillerinde “iskele”dir. “Skala” ile “iskele” arasında fonetik benzerliğe dikkat edilirse, “skala” kullanan kültürlerin birbiriyle kök bağları, bu dillerin de “iskele” diyen kültürlerle akrabalıkları konuşulabilir.

Örneğin, İngilizce “xsilophon”(Oğzi-ulu-Fon) çalgısının adıyla örtüşen basamakları vardır, “iskeleli çalgılar ailesinden” olduğunu belirtir. Der ki, bu çalgının sesi “iskeleoğullarından” çıkan sestir; -oğun, -ovun –ophon, -fon. “Telefon” bize der ki, “ben telli-giller grubundanım”.

Ksi/ ski geçişlerine örnek:

İskit/sikit/skot/İskoç/iskot/zigot/got/ vb.

İskele/skele/skala/iskili, kisili, vb.

Lat’a ulaşmak için liz/**lit**, **liti**, **lito**, **loto**, “**lato**” şeklinde fonetik yolculuk yaparsak, ana tanrıça Kibelenin ilk adlarından Laz/Lato (Lazca Büyükanca/Didinana) çıkar karşımıza. Eğer Lazi-ko/Lati-ka gibi sonuna “**ka**” alırsa, “sevgili Lat, Lat’cık” anlamı verir ve LAT inanç grubu/ soy/uyruk gibi işlev görür, Latika, “Lat’a inanmış olan” kavramına dönüşür.

Oğuz kültürünü ifade eden Oz/Uz/Oks /Oğz/Ogs/Oçüz gibi telaffuzlar yazılırken kısaltılmış değıllerdir. Bunlar gerçekte ağızdan böyle çıktığı için öyle yazılmıştır. Bu telaffuzların en çok duyulduğu yerlerden biri Rize’dir. Örneğin; “**Oksoukiler**” (**Oksoğlu giller**), Oksoğun Bayırı’nda oturmakta olan sülaledir, soyadları yazılırken “Öksüz” olmuştur. Oğuzlu oldukları Osmanlı belgeleriyle sabit, İkişdere’li “**Eguzoukiler**” (**Eguzoğlu, oğzi-giller**) ise “Ekşioğlu” soyadını almıştır.

OS/US/S şeklindeki son ekler, Oğuz kültüründen olduğunun belirteçidir. Eskiden soyadı yoktu, insanlar hangi boya aitseler onunla tanıtılırdı. Bu, sığırların üzerine vurulan “ang” tamgasıyla aynı anlamdadır, aitlik belirtir.

O-U sesleri fonetik olarak en kuvvetli çıkan sestir, ikisinin de “Oğuz” sözcüğü içerisinde bulunması tesadüf olamaz. “OS” takısındaki soy ve büyüklük kavramına Erzurum’un “**dadaş**” örnektir; “**di, did, didi, dido, dodo(dada)**” fonetik sıralamasında **dada’os**, “en büyük olan” çıkmaktadır.

Sadece fonetik geçişli harfleri bilmek sözcük analizi için yeterli değildir, Hitit kültürünün “Kutsal Anne” ekseninde bir kültür olduğu ve ilk dönemlerde OZ kültürüyle örtüştüğü bilinmelidir. Buna bir örnek verelim; Lazca “kaybana” sözcüğü, “**kaybana kalasın**” bedduasının içinde kullanılır ve “**kayıpanalı** olasın” demektir.

Kayıp analı olmak, anası ölsün demek değildir, ama öksüz kalmaktır. Eğer Oğuz kültüründeki “her çocuk herkesindir” töresi bilinirse, “kaybana kalasın” derken ona hiç kimsenin sahip çıkmadığı kadar derin bir beddua olduğu tahmin edilebilir. Oğuz töresindeki sütannelik kavramıyla bağını kurarsak, “sana süt veren kimsen olmasın” anlamında da kullanılıyor olabilir.

K-S geçişli sözcükler:

Antik çağlarda geçişli sesler olarak bilinen K-S dönüşümünü biraz daha açmak üzere Çin’e fonetik yolculuk yapalım: Çin’in bazı dillerde adı Kina’dır.

Ksina, Tzayna, Sayni, Çayni.

Sin (güneş), Sina, Kina!

Santor ile **Kentor** antik çevirilerde aynı sözcük olarak kullanılır. Atıyla bütünleşmiş yüce kişilik; müzik, tıp, bilim ve askerlik gibi bütün sanatları üzerinde toplayandır. Urfa Halepli Bahçe’de mozaik tablosu vardır. Tablodaki adı XIRGON, Zorkun/Tarkan’dır.

Sun(güneş)-Kın/Kun/Kon (gün)

Kınakına çiçeğinin Rize’deki adı sina-khica çiçeğidir. Gelinin eline yakılır kızılık verir, gelin Sina-ice olmuştur: Sembolik “güneş-ecce”! Kına yakma töresi, güneşi avucuna resmetmektir, Çin’de de vardır, Yahudilerde de. Eski bir Şaman töresi olduğu açıktır.

K-S dönüşümü, Sin-Kin (Sun-Gün), **Simer-Kimer** gibi ilk harfte olabildiği gibi, Mar-**Kî**, Mar-**Si**, Mar-**Ti** gibi son ekinde de olabilir. Mar-gi, Mar-ti, Marsi; Mar-Oğullar (hatta Morgüller/ Morgiûli) gibi.

Kam-Sam, Şaman-Kaman, Kamil-Şamil, Karoz-Saroz...

Hangi-Hansı-Hankı-Hanci; Azeri Kaşgari Türkçesinde “hansı”, İstanbul Türkçesinde “hangi”, yerel lehçelerde “hankı”, Rize’de “hanci” olur.

Sİ, ön ek veya art ek olabilmektedir, soyu, izi, oğlu, uşağı gibi anlamları vardır. İSİ-OĞ (Işık) veya OĞ ESİ (Oğuz) gibi. Mer-Si, Si-Mer gibi.

Sin; si-ana, ana ışık olarak açılır. Siyena/ Siğana’ya dönüşür. Ana-si ışık; güneş. Sin içinde “zihin”; Si-ine; ana ışık. Latince na-us (zeka) ile simetridir.

Zekâ; İsi-ka; aga ışık, aklın ışığı, esiğ-aga. Esi-ok; IŞIK; oğ-uz/us-ağ, vb.

Oğuz kültüründe **K-S** ile ünlendirilen temel tamgalardan biri; **OĞ-AC**.

Oğ-İce, Ok-Us, Göğ esiğ/ışığı tamgası, Oğ Türklerini, yani Anadolu Türklerini, yani Oğuz Türklerini işaret eder. İşareti artı (+) şeklindedir. Oğ-ice; hâce (haç) olarak dönüşmüştür. (Kazım Mirşan’dan)

Türk kilim motiflerinde artı şeklindeki Oğ-Ac/Hace işaretinin Akçay (Oğ-acei) Tahtacı Türkmenlerinde adı “Dul Avrat” motifidir. Dul/İda-Uli Avrat, burada, Kibele’nin sıfatı görünmektedir. Kocası yoktur, ama doğuran odur, kutsal anadır. (Bakire Meryem ve İsa’dan önceki bir çok peygamber analarının tasviri gibi!) Kutsal ananın işareti “artı”, Trabzon ve İstanbuldaki Ayasofya bilimevinin duvarıda Apollonius (Abalı Hasan) resminin arkasındaki dairenin içinde de vardır. Bu işaret

Hristiyanlıktan önceye ait olup bir Şaman-Oğuz işaretidir. Akçay'daki Türkmenlerin yaşadığı İDA dağı, diğer adıyla Kaz/Kız/Köz dağıdır.

K-H-Ğ dönüşümleri çok yaygındır, Hiziroğlı-Kiziroğlı, Orkun-Orhun, gibi.

Kazakistan'da yerleşim yeri "Kurgan", Türkmenistan'da Gürgen'dir. Gürgen; Ken-ger (Sümer) olarak karşımıza çıkar.

Y-S dönüşümüne örnek: Kürtçe SİZE, BİZE demek için SİYE, BİYE denir. Antik yazılarda karşımıza çıkar. "Mitridatoy" yazısını okurken sondaki Y sesi S olarak, Mitri-Dates şeklinde okunur.

M-P-B dönüşümünde, Oma, Opa, Aba'nın, güneşi de simgeleyen doğuran büyüten Eme-Ebe kadın olduğunu hissederiz. Oma, Almanca babaannedir. Ancak doğurganlıkla bağıni kurarsak, Anadolu'da kalça için kullanan Popo sözcüğünde Oma'yı hissederiz. Elbistan'da kadın kalçasına Oma denir. Omaoma şeklinde de söylenir, bu durumda Mama sözcüğüne karşılık gelir. Rize'de eski şiveyle söylenen Pacopo (Bacı-opo) içinde Oma vardır. Lazopo diyerek Laz kız çocuğuna iltifat edilir, ki burada gönderme Opalizi Artemis'edir.

Birçok yerde **R-Ğ** dönüşümü karşımıza çıkar. R'nin yutulmasıyla oluşur. Rize-Artvin sahillerinde olduğu gibi, "Fransızlar" söylemek için "Fığansusle" ünlenir. Burada R-Ğ dönüşümü ve sonraki R'nin düşüşü birliklikte karşımıza çıkar.

Karşılaştığım bir diğer örnekte, Zaza kızı Çiğdem'e yaşlı ebesi "Cirdem" demekteydi. İhtimaldir burada "Çiğ-ir-dem" kökünde sıkışma ve "Çiğ damlası" gibi bir kavram vardır. Çiğ Dam'lasını biraz açalım: ÇİĞ-URİ sıkışır ÇİR olur. **Çiğ**den **ÜR**'emiş **Dem**'li!

DEM tutmak, DEM'lemek, çaydanlığın kapağında su DAM-laları halinde gördüğümüz buhardır. Sabah yapraklar üzerinde görünen de ÇİĞ DAM-lalarıdır. Dam ise gök kubbenin de, evin damının da adıdır. Dam-la, yukarıdan damlayan suya ad olmuş görünüyor.

Çiğdem çiçeğinin kök soğanı da damla şeklindedir. Adını bu kök benzetmesinden almış olmalıdır. Hatta Çiğdem kökü yenir, şifalıdır!

Seslere kuvvet yükleme, şedde, gürlük:

Harflerin Kreşendo halı ve forte halı ona nefes yükleyerek oluşur.

Ağız boşluğunda: "(y)- i - e - a - o - u" ses giderek çoğaldı, p - mf - f - ff oluştu.

Dil ucu harflerde: m - b - p -ph (f)

Diş ucunda: c -s -z -t -d

Daha kuvvetlisi için ona nefes (H) yüklüyor; C-CH. K- KH, P-PH

İtalyanca; Piyano-Piyano'İSSİ-MO. Forte - Forte'İSSİ-MO

Türkçe'de bunu Ç, Ğ, Ş, F ile halletmişiz.

Sesi şiddetli (gür) çıkartmak, ŞEDDE: p-pp, s-ss(ş), c-ch(ç), t -tt, f -ff, d-dd.

Antik sözcükte akıllı ve güçlü anlamında, saygıda büyüklük sırasını gösterir:

İtis-Attis, Edesi-Odossi, Eti-Hatti.

Gittikçe gürlaşen: İsis = İtis = İtit = Hitit=Hatti

1934 Türk Dil Kurultayında “Türk Dilinde Kökler”

Bilim ve Ütopya Dergisinin Ocak 2004 sayısında, “Atatürk’ün Bilinmeyen Kitabı” başlığıyla yayınlanmış bir yazıda, “Etimoloji, Morfoloji ve Fonetik Bakımından Türk Dili” makalesini okuduğumuzda, benzer fonetik çalışmaların yapıldığının belgelerini görüyoruz.

1934’de Atatürk başkanlığında toplanan Türk Dil Kurultayında, Türk Dilinde Kökler başlığıyla yazılmış yazıdan bir bölümü aşağıya bulacaksınız (Age. sh.52,53).

Türk Dilinde Kökler:

Dil, psikolojik ve sosyolojik kanunlara bağlı olarak meydana gelmiştir.

Fikri hayatın en ince teferruatı, harici dünyadan gelen levhalar veya içimizde doğan ruhi cereyanlar şeklinde tezahür eder. İnsan bunları dil vasıtasıyla tespit etmeye muvaffak olur.

Dil, harici dünyayı temsil eden ve bize onu hatırlatan birçok gösterici işaretleri, ince farklarla birbirinden ayırma çabalamasından ibarettir.

Dilin fonksiyonu, açıklığı bildirmek, kuvveti göstermek, zevk hislerini ifade etmek ve bütün fena hislerden ve hayat tehlikesinden kendini korumaktır.

İnsan, kendini saran harici âlemdeki objeleri tespit fikrine eriştiği zaman benliğini anlamıştır.

İlk insanların her şeyin üstünde tanıdığı ve her şeyin üstünde tuttuğu ilk obje güneş olmuştur; güneş onlar için her şey idi. Güneşi inceleye inceleye onun vasıflarından ve hareketlerinden, maddi ve sonra ruhi, fikri kavramlara intikale başladılar. Ondan aldıkları başlıca kavramlar şunlardır:

1-Güneşin kendisi;

2-Güneşin saçtığı ışık, aydınlık, parlaklık;

3-Güneşin verdiği sıcaklık;

4-Ateş;

5-Yükseklik, büyüklük, çokluk, kuvvet, kudret, esas, sahip, Allah, efendi;

6-Hareket, imtidad, zaman, mesafe, hayat, gıda, büyüme, çoğalma;

7-Renk, su;

8-Yer, kara, toprak;

9-Ses, söz.

İlk insanlar, bütün bu maddi ve fikri varlıkları güneşe verdikleri isimle birlikte anlatırlardı.

Türk dilinin kökü olan bu isim; a (ağ) olmuştur. Türk dilinde orijinal kök vokale konson gelerek teşekkül etmiştir. Bunu şu kısa formülle gösterelim: (V + K)

Türk dilinde mana ifade eden ilk vokal “a”dır, ilk konson “ğ”dir, “ğ”, “a”ya “a”lar gelmesiyle doğmuştur:

A aa aaa... = ağ = a + ğ = .ğ = ğ

Denilebilir ki dilin bütün kökleri bu ilk “ağ” köküne, insanların boğaz ve ağız cihazı geliştikçe söylemeye muktedir oldukları konsonların ve vokallerin ilavesiyle, teşekkül etmiştir; ağa, ağağ, ağak, ağah ... gibi.

Bu kompoze sözlerin, yavaş yavaş, başlarındaki asıl kök (ağ), kendinden sonra gelen süfiks ile kaynaşarak; ay, ag, ak, ah... olmuştur.

Bu suretle, ilk konuşma devrinin ilk konsonları, “ğ” ve bunun dönüştüğü “y”, “g”, “k”, “h” olmuştur.

Türkler, ilk tanıdıkları ve taptıkları güneşe ve yukarıda söylediğimiz gibi ondan çıkardıkları bütün maddi ve manevi kavramlara “ağ”dan başlayarak “ay”, “ag”, “ah” demişlerdir. Yani esasa (güneşe) verdikleri ismi, maddi ve manevi kavramlara da vermişlerdir.

İnsanlar birbirine güneşi göstermek veya anlatmak için, ay, ağ, ag, ah, dedikleri gibi, mesela parlaklığı, mesela ateşi, mesela suyu, mesela toprağı, mesela büyüklüğü, .. vesaireyi anlatmak için dahi aynı sözleri kullanmışlardır.

Her obje ve her düşünüş için, o objelerin ve her düşünüşlerin arlarındaki farkları gösterecek farklı sözleri tespit için insanlar binlerce sene çalışmışlardır; bir dereceye kadar da muvaffak olmuşlardır.

İlk insanlar, aralarında türlü jestler yaparak anlaşmak devrinden, gayet basit ve sıbrılı birkaç manalı söze jestlerini katarak anlaşma devrine geçmiş oldular.

Dillerin bugünkü tekamülünde bile insanlar, tam fikir ve maksatlarını anlatabilmek için sözlerine jestler katmaktadırlar. Düşünüş ve dilin mükemmeliyeti derecesinde jest azalır.

Dil, vokallerden ve konsonlardan kurulmuştur.

I. Vokaller; insanların kalın ve ince olmak üzere çıkarabildikleri sesler çoktur. Fakat bu seslerden dilimizde tespit olunan “8”dir.

A/I, E/İ, O/Ö, U/Ü

II. Konsonlar “21”dir; dört kategoriye ayırıyoruz:

1) ğ, y, g, k, h

2) v, f, m, b, p

3) d, t, r, l, n

4) s, z, c, ç, j, ş

Türk dilinde orijinal kökler, yukarıda işaret ettiğimiz gibi: ağ, ay, ag, ak, ah’tır.

Bu orijinal kökler, görüldüğü gibi, vokallere konsonların birinci kategorisinin yapışmasıyla teşekkül etmiştir. Vokallere diğer (2, 3, 4 No’lu) kategorilerdeki konsonların yapışmasıyla teşekkül etmiş gibi görünen sözler orijinde kök değıllerdir, kompozedirler. Mesela:

av = ağ + av = ağav’dır. Zamanla asıl kök süfiksle kaynaşıyor, “av” kalıyor ve manaca da kökün yerine geçiyor.

ot : oğ + ot = oğot... ot

ar: ağ + ar = ağarar

as: ağ + as = ağas ... as, heceleri böyledir.

...

Bu Kurultay’da çalışan, başta Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere, dil bilimcilerimizi, Afet İnan, Reşit Galip, Hasan Ali Yücel, Şair Celal Sahir, Ahmet Cevat Emre, Ruşen Eşref Ünaydın, İbrahim Necmi Dilmen ve Hamit Zübeyir’i, saygıyla ve rahmetle anıyoruz. Işıklar içinde uyusunlar!

Türkçe’de Fonetik Yolculuklar

Bebek nazlatmaları derlemeye başladığım 2005 yılından beri dilde fonetik yolculuklar yaptığımı fark ettim. Aynı sözcük, değişik yerleşim yerlerinde yakın seslendirmelerle karşıma çıkabiliyordu.

Benzer bir durum Halikarnas Balıkcısı’nın kitaplarında dikkati çeker. Özellikle ana tanrıça Kibele’nin bilinen tüm adlarında Doğu Karadeniz’deki yerleşim adları vardır. Bu yer adlarında Hitit-Kibele inanişini aramak doğru olurdu. Bu noktada, yolumu açan ilk anahtar sözcük ona yüklenen “Üçlek Tanrıça” kavramı oldu.

“Üçlek Tanrıça” tanımını açtığımızda karşımıza hayatı ve dünyayı üçlü sistemle algılayan bir felsefe çıkmaktadır. Ona göre, insan yaşamı üçe ayrılır; gençlik, orta yaş ve olgunluk dönemi. Ya da, ayın 3 hali; hilal, dolunay ve son ay hali gibi.

Timur’un bayrağında üç nokta vardır. Babür bayrağı üçgen sarı-kırmızıdır. İranda Timur’dan beri AY Takvimi kullanılırdı, 1980 başlarında Molla Humeyni tarafından Hicri takvime çevrildi.

Gordion’daki Kibele tasvirinde ayın hilal hali içinde üç nokta, üçlek tarıca kavramı ile örtüşür. Üçgen, doğuran besleyen Kibeleyi temsil eder ve bu rahmin tasviridir.

Benzer şekilde üçlek mantıkla üretilen sözcükler yazımızın konusudur.

Kibele’nin usta bilici ve savaşçı kadınları olan Amazonları yılanla özdeşleştirmesinde aynı mantık vardır.

a- Yılanın yerin altından (karanlıktan) çıkışı; “Pit”

b- Serpilip gelişmesi, beceri kazandığı, en hareketli olduğu dönem; “Piti”

c- Büyüdüğü, kendini saydırdığı, ışık verdiği, akıl dönemi; “Pito”

Halikarnas Balıkcısı bu üç döneme karşılık gelen isimleri bilerek veya bilmeyerek okuyucuya hissettirmektedir. Anımsayalım; bilimin sembolü yilandır ve bilginin karanlıktan çıkıp ışığa dönüşmesinde, yılan gibi üç aşamadan geçmesi gerekir.

Halikarnas Balıkcısı, tunç çağından demir çağına geçildiğinde Anadolu’da dilde de büyük fonetik sıçramalar yaşandığından söz eder. Doğaldır ki, tarım aletleri ve savaş aletleri çeşitlenirken bunun dilde karşılığı oluşur. Fonetik sıçramayı dil ağaçlarının oluşması şeklinde görüyoruz. Bu sırada dudak-çene-dil kaslarının gelişimiyle de ilgili bir durum daha var demektir. Örneğin dudak ucunda çıkartılan P, B, M seslerini en ilkel (en sert) tınıdan en gelişmiş (yumuşak) olanına doğru sıralarsak P-B-M sırasını görürüz. Bir örnek verelim:

Men özüm Türkem. (Azerbaycan)

Ben Türküm. (İstanbul)

Pen Durgum. (Trabzon)

Kişi konuşurken eğer, “ben” yerine “**pen**” diyorsa, “ben” kuvvetlenir. Eğer ki “pen” yerine “**pan**” diyorsa, daha fazla kuvvet yüklenmiş olur, hatta “pan” yerine “**pon**” diyorsa, bu en kuvvetli vurguyu içerir; **men, ben, pen, pan, pon**. Burada sesin

açılımı giderek kuvvetlenen bir gücü hissettirir; mikro-**fon** teknik teriminde de sesin büyütülmüş adını görürüz.

Fonetik yolculukla gittikçe kuvvetlendirme edimi, sözcüğün verdiği eylemi çoğullandırma şeklinde de karşımıza çıkacaktır.

Mitolojideki ormanı koruyan tanrı “Pan”, pan fülütün atası kabul edilir. Tek kamış üzerine yedi delik açarak kavalı yapan çobandır, çift kamışla iki sesli çalabilir. Fransa’da Zampogna’dır; şampiyon ve semfoni sözcüğünün kökenindeki kavramdır. Bu çalgı, Hitit-Sümer çalgısı olarak bilinir. Mısır’da halen kullanılan “zummera” adlı halk çalgısı odur.

Eğer, “Pan” üzerine araştırma yapıyorsanız Trabzon bölgesine, Kaçkar Dağlarına yoğunlaşmakla efsanenin kaynağına yakınsınız demektir; biraz sonra Pantius, “Pantus” ile karşılaşmanız olasıdır. Hatta, Büyük İskender’in evlendiği baş savaştığı Amazon kızına Atina’da neden Pantiece (Pan Teyze), Pan soylu ece, “büyük ece” denildiğini anlamak da kolaylaşır. Ayrıca, pan sözcüğünün “büyük, ünlü, ulu” gibi karşılıkları vardır ve anlamıyla örtüşen bir fonetik durum burada açıkça görülür.

Örneğin, antik parasındaki adı Bazileus olan Karadeniz bölgesine Yunanlılar saygıyla PAN ülkesi Pantus demişler ve biz de kendimize ne dediğimizi bırakıp onların adlandırdığı sözcüğü alıp, kendimizi öyle tarif etmeye kalkışmışız, üstelik sözcüğün asıl anlamını da unutmuş, “Yunan” ile eşanlamda kullanmışız.

Şaman sözcüğünün bugün ilk harf Ş olarak yazılmaktadır. Ancak bu ses “sh” gibi bir hışırtı sesidir. SH sesini Z-S-T-D olarak duymak mümkündür. Uç bir örnek olarak Kayseri Pınarbaşı’nın ZAMANTI deresini ele alalım:

Zamantı; Saman-tı(si-su). Bu dere Adana Seyhan nehrine kavuşur. Burada yaşayanlara Zamantılılar (Şamansoylular!) denilmektedir. Zaman-tı, Pozan-tı, Zapsu, gibi nehir adlarında tı eki dikkat çekicidir.

Antik sözcüklerdeki “**ti**” (si, su) eki, inanışla ilgili SOY bağı verir. Eklendiği sözcüğe, onun SUYUNDAN GELEN veya onun inanışını, yolunu, izini, ışığını devam ettiren, gibi bir anlam kazandırır.

PAN-Tİ; Pan-si, Pan kültürünü devam ettiren, o soydan gelen, Pan töresini sürdüren. Oğuzoğulları için kullanılır. Pagan, çoban, büyük, dağlı, sözü dinlenen, gibi anlamları vardır.

İsparta yöresinde yaşayan antik sözcüklerden ABALI/Abalılar, amcaoğulları demektir. Bolu’da, bir halk deyişi içerisinde geçen “abalılar” ise, “efeler” olarak karşımıza çıkabilmektedir; “Gerçek abalılar Bolu’nun içinden çıkar”. Bu halk deyişinde, BOLU ilinin sözcük anlamı da saklıdır, Bolu; Opoli, Poli. Bolu’nun en büyük abalısı/efesi de bu durumda doğaldır ki türkülerdeki Köroğlu olacaktır, Köroğlu; Kor-og-uli.

Pan’dan fonetik dönüşmeye uğramış olası sözcükler: Pan, Ban Man, Pen, Men, Van, Pon, Mon (moon; İngilizce’de ay), Von, Fon, Fan, Fen-Fin, vb. İnsan neslinin doğduğu yer; Kli-**Man**-Yero; Pan Oğul yeri; Turkana/Tür’ün Kan bağı olan yer; Atlas, Las Ata yeri. Adem’in, Atam’ın yeri.

Fin adı, Finlilerin atasının Pan inanışlı olduğuna işaret eder. Çok tartışılan Ermeni sözcüğü (Er-mani, Ar-mani, Uru-meni, vb) içerisinde bulunan “man” hecesi, yumuşak ünlendirilmiş bir Pan’dır. Pan’dan ur/ar/er olan, Pan’dan üremiş olan, Ar-

pan, Er-man, gibi. Keza Yerevan, Eripan/ Eri-van, “Panyeri” yerleşim adı olmuş görünmektedir.

Kendimize “ben” (men, pen) derken, bir çeşit Tanrı adıyla başladığımız düşünülebilir.

Pan hecesinin Ven/Van dönüşümünü Venüs/Ven-us (Pan-ışığı) yıldızı içerisinde görüyoruz. Diğer adı “çoban yıldızı”. Çoban’a yol gösterdiği için, kutup yıldızıdır, sözcüğün içerisinde pan-usi’un simetrisi si-pan/çoban vardır. Mars gezegeni odur. Türk boylarının efsanelerinde özel yeri vardır.

Pan inancının önemli tanrısı Ay Tanrısıdır. Latin dillerinde Ulu Ana, sıkışarak “luna” olur. Katalunca şarkılarda İsa’ya masum çocuk “infanti” deniyor. Burada negatif “öksüz” kavramı ön ek İn/An ile verilmiştir. Fonetik açılımında İn-Pan-ti, Pansız, korumasız kalmış, gibi bir ifade görülüyor. Burada dikkatimizi çeken baştaki İn-An eki, Farsçadaki gibi başa gelince azlık, arkaya gelirse çokluk veren ektir.

Ezan sesi duyulduğu anda yürek sesiyle söylenen Aziz Allah, Rize’de Eziz Ella olarak ünlenir. Açılımında Aziz Ulu/Ulu İsis vardır ve fonetik içeriğinde Ulu İdid, Ulu Didi, Ulu Dede sezilebilmektedir.

VI.Büyük Bedri’nin ön adı olan **Kerkin-itis**, Kor-gün/Orkun Atası, demektir. Kırım’da antik Eupatoria Kerkinitis şehri, onun son başkentiydi ve orada öldü.

Kerkin-Atası’nı, “sağdan sola tamga okuma” yöntemiyle çözdüğümüzde Atası Kerkin çıkar. Atası “Kerkin” kimmiş diye, bir daha sağdan sola açtığımızda, karşımıza çok bildik bir sözcük çıkar; Orkun; **Ker-Kin = Kin-Ger, Kenger**. Sümer tabletlerinde Sümerler kendilerinden Kenger diye söz eder.

Kerkin’in fonetik dönüşümleri; Er-kin, Or-kun, Or-kan, Arkun, Or-han, Gürkan, vb. Kengir’in fonetik dönüşümleri; En-gür, Angora, Hanger. Hanger; Mete Oğuz’un Rize’de büyüdüğü yaylalardan biri, balıyla ünlü “Anzer”.

Dağıstan’da erkek adı Cunkar ile, Sincan’ın eski adı Cungar-ya, sesdeştir.

Her Sözcüğün Fotoğrafi Çıkartılabilir

Kök heceden yola çıkıp, gidiş yolunun kuralları belli olan bir çok sözcüğe hızla geçiş yapan üçlek sistemin akıllı köprüleri sayesinde dil ailesinin diğer sözcüklerine ulaşabiliriz. Birbiriyle fonetik akrabalığı olan sözcükler bir aile gibidir, ailesi/kökü olan bir sözcük kaybolmaz, güven içinde çok uzun yaşar.

Üçlek sistemle oluşan dil ailesi sayesinde beynimiz hızlı düşünebilmekte ve hızlı algılayabilmektedir. Bir şeyi düşünürken, bir sözcükten yola çıktığımızda, onun dil ailesindeki, onunla bağlantılı/akraba olan kavramları bir arada düşünür, o köprülerden geçer akıl yürütürüz ve bundan sonra sonuç/fikir çıkartırız. Dil ile aklın ilişkisi burada fonetik bir sisteme oturmuş görünmektedir.

Bir sözcüğü anlamak, kök hecesindeki nesnel durumu göz önüne getirebilmek, o bağları kurmaktır. Örneğin, “anladın mı?”, Rize şivesiyle “**angladung mi?**”, bu sözcüğün kökündeki resmi gözünün önüne getirdin mi, “**gördün mü**” demektir.

Cengiz Özakıncı, “Dünden Bugüne Türklerde Dil ve Din” adlı kitabında, “**anglamak**, resimlemek, görüntüye dönüştürmek, yani görselleştirmektir” der. Özakıncı, “Ang, eskiden hayvanın hangi obaya ait olduğu anlaşılсын diye, sırtına kızgın demirle vurulan damgadır” der. “Sözcükler, görüntü yüklenmiş ses dalgalarıdır. Bu ses dalgası kulak aracılığıyla alınıp göz aracılığıyla yeniden ancak bu kez düşsel bir görüntüye (imaj) dönüşür ve anlama edimi böyle gerçekleşir ” diye açıklar. (age.sh.139) Yani, bir kulağından giren ses dalgası içerde görüntüye dönüşmezse, öbür kulağında çıkar gider!

Bir şeyi düşünürken, bir sözcükten yola çıktığımızda, onun dil ailesindeki, onunla bağlantılı/akraba olan kavramları bir arada düşünür, o köprülerden geçer akıl yürütürüz (akıl Arapça’dır, iki şeyi birbirine bağlamak için kullanılan ipin adıdır) ve bundan sonra sonuç/fikir çıkartırız. Soyut bir sözcüğü ararken bile onun yerdeki topraktaki kökünü bulmak, görmek gerekir. Örneğin soyut “akıl sözcüğünü anlamak için onun yetiştiği toprağa gidip orada resmini buluyoruz. Fotoğrafi çizilemeyen sözcük bizim için anlamsızdır, algılanamamış demektir.

Fonetik geçişlerle, bir sözcüğün ait olduğu dil ağacı bulunabilir. Ailedeki diğer sözcüklerin bu sözcükle anlam beraberliği içinde oldukları görülecektir. Örnek olarak BUDA sözcüğünden yola çıkalım:

BUDA (dua), PUDU, PUT, BUYDA (buğday, Hititlerde başak demeti simgesi) PUDU HEPA (Çorum’un Kibele’si), BATU (Batu-han, Batu-um), PİT/MİTO (efsaneleşen, anılmaya devam edilen, Yır’lanan, Yar olan), POTO (Poto-mu’ya)... Hace-pit, Ece-vit, O-vit gibi sonu VİT ile biten tepe’lik yerler. PİDE; ramazan pidesi; buğdaydan yapılan ekmek kutsaldır, üzerine yemin ve dua edilir. PATİ; mezarın baş tarafına konulan tahta parçası. BACİ; kadını anne-kızkardeş bilmek.

BU-DA hecelerine yer değiştirelim: DA-BU, DEB/DEF; negatif enerjiyi def çalarak def etmek, dep-mek, tap-mak. Şaman ritüeli gibi zikir duasında da def çalınır. TEPE yerler kutsaldır, (piramitin felsefesi!), Hace-Tepe, Tibet, gibi.

Sözcüklerin ailesi olduğuna Rize’den örnek:

“**Dolayına dolaylık doladım**” cümlesinde, bir kökten üç sözcük ve bir cümle oluşmaktadır; **dolay, dolaylık, dolamak**. Bu bir Rize’li kadının cümlesidir. Örtüyü, belinden aşağısını saracak şekilde dolayarak bağladığını söylüyor; en kısa yoldan en az sözcükle çok şeyi anlatıyor.

Rize’de peştamal, baştan aşağı örtülendir, dolaylık, belden aşağı örtülendir, çerşan ise sadece baş ve omuzları örtendir. Çerşanı genç kızlar, peştemalı belli bir yaştan sonra, örneğin kaynana olduktan sonra kadınlar örter. Dolaylık her iki yaş grubunda da örtülür, ancak bahçe işi yapılırken önlük gibi kullanılır. Bu örtülerde kullanılan renklerin de özel anlamları vardır.

Bir sözcüğün kök hecesine inip onun fotoğrafını çıkartmak, anlamlı okumayı, analiz etmeyi getirir. Üçlek sistem bize bu analiz işleminde hız kazandırır. Aslında bu

sistem Türkçe'nin dil halısında vardır ve biz bu araştırmamızda sadece bu halıda kullanılan ilmek bağlarını en kestirme yoldan görmeyi deniyoruz.

Sözcük dokuma halısında motifleri birbiriyle ilişkilendirmenin önemi özetle şudur: Önce kök heceden iki (eril-dişil) sözcük üretilir, sonra bunlar fonetik olarak büyütülür, bu yolla sözcüğün ailesi ortaya çıkar. Aile fotoğrafı içine girmiş olan bir sözcük bir daha kaybolmaz.

Herhangi bir sözcüğün anlamını çözemiyorsak, onun aile fotoğrafına bakarak ne olduğunu, soyunu, kökünü bulabiliriz, fotoğrafı tamamlayabiliriz.

Sümer kültüründeki “hayatı üç aşamalı düşünme” Mevlâna'nın “Hamdım-Piştım-Yandım” özlü deyişiyle benzerdir. Burada henüz bir sözcük türetme yoktur, ancak kavrayışının evrensel olduğunu açıklamak için örnektir. Üçlek sistem, olan bitenin birbiriyle olan bağını akıllıca kurar ve bunları isimlendirirken de akıllıca adlandırmalar yapar. Böylece, sözcükleri “anlam bilim” olarak da analiz etmek kolaylaşır. Buradan akıl-dil ilişkisi açıklanabilir hale gelir.

İngilizce'deki, sözcüklerin baş harflerinden yeni sözcük türetme yolu, akıl bağını ortadan kaldırır. Bu durum 2000 yıllarında yaşadığımız küresel savaşın silahlarından biridir. Örneğin, 1916'da Çanakkale Boğazında demirleyen İngiliz Armada filosundaki askerleri toplayan şirket Anzak'ın adı, bugün asıl açılımı olan Avustralian New Zeland Army Cooperation'dan uzaktır. Dil ağacında yer almayan böyle sözcüklerle yanlış mantık kurulur, zihin yanlışlanır, akıl-mantık dağılır, bunlarla zihinsel faaliyet yapılamaz.

Üçlek Tanrıça kültüründe, doğada var olan her şey kutsandır, ondan kendine örnek alınır. Başta insanın kendi bedenine; doğurana ve doğurduğunu besleyen bedene saygı, üretmeye, beceriye, bilime saygı vardır. Hayvanlar ve onların hayatı incelenir, gözlenir, ilham için sembol edilir; arılar, yılanlar, pars, arslan, kurt, kuş, kaz, boğa, koç ve daha...

Örneğin, kurt anası indeki tüm yavruları (insan yavrusunu da) emzirir, kurt ve öküz kendi anasına saygılıdır, anasıyla çiftleşmez, çoban köpeği (kangal) ve kurt kendi aile yakınlarıyla çiftleşmez, ana arı yaşatılmazsa oğulları yaşamaz, karıncalar selde yuvayı kurtarmak için kenetlenerek piramit olurlar. Geyikler, en sarp kayalara çıkabilen, en çevik ve en özgür hayvanlardır, o nedenle Ço-Ban, yani Pağan/Pan atalarımızın sembolüdür. Hayatın devamına yarayan doğal davranışlar doğada gözlenir, örnek alınır, yaptığı başarılı işlerde onlara benzeyen insanlar da, benzer isimlerle çağrılır. Başarı topluma yararlı olmakla ölçülür, kutsandır, yüceltilir, yüce kavramlarla adlandırılır.

Tavşan, korkaktır, bu yüzden olumsuz örnek olarak kabul edilir, hatta Çorum'da eti bile yenmez ki onun korkak özelliği insana bulaşmasın diye. Kartal, en eski sembolümüzdür; gökyüzünü her iki yönüyle tam daire görebilme özelliğindedir. Çorum Boğazköy'de, antik Tuthaliya bulunan çift başlı kartal kabartmasında, iki pençesine aldığı korkak iki tavşanla birlikte resmedilmiştir.

Yine koçbaşı sembolleri, baba ile özdeş KOÇBAŞI kavramı verir, beyin çok karın doyurduğunu ifade eder. Çorum Alaca(Laz) müzesinde parlak mermerden olanları vardır.

Doğadan insana ders çıkarmak Oğuz Kültürünün de esasıdır, insan-doğa bir bütündür. Bir sözcük bizi doğadaki o fotoğrafa götrebilir. Beşikdüzü'nde halk

arasında fındık ağacıyla bağlantılı özlü bir söz vardır; “Fındığı topladığımız gün, fındık bir gün dinlenir, bir yıl sonraki meyvesini hazırlamaya başlar.” Yani, kendisi de öyle yapacaktır.

Tarihten bugüne gelen tüm önemli insan isimlerinin, o insanın becerisine verilen isimler olduğunu görüyoruz. Böyle olduğu için ismiyle birlikte o insanın kişiliği fotoğraf gibi gözümüzün önüne gelir. Beceri-ad-soyata sıfatı arasındaki uyumun bir zihinsel faaliyet olduğu açıktır.

Örneğin, Babil’in Asma Bahçelerinin kraliçesi İştâr’ın bütün adları onun kimliğini tarif ederken, fonetik dönüşen sesleri de açığa çıkartır.

İştâr, SemirAmisi, SimerAmyti, SemirAmide, Medes: Kafkas İberiasından İştâr (Toros) soylu, Kutsal Hilal inanışlı, Sümer kültüründen, Mete soyludur, Amazondur. (

Şunu da anlıyoruz ki, Amide (Hamide), Mautu/Mete’nin dişil halidir.

Atalarımızı tanımada çoğu zaman mitolojik isimler bize yardımcı olur. Demir çağına geçildiğinde ortaya çıkan bilici-savaşçı kadın isimleriyle koruyucu Tanrıçaların aynı isimlerinin olması gibi.

Bazı Kuran yorumcularına göre, Kuran’da kadının üç halinden söz edilir; genç kız hali, gelin hali, ninelik hali. Bu bilgi doğru ise, Üçlek Kibele ile örtüşür.

Üçlek Tanrıça kültüründe demir döğme kültürü başta gelir ve doğaldır ki buna bağlı adlandırmalar bizim fonetik yolculuğumuzda bize yol açıcı olacaktır.

Demir sözcüğündeki d harfinin z olabilirliliğini anımsayalım. Rize’de bu ses vardır. İngilizce’deki “then” okunuşu gibi, dilin ucunu üst dişlere dokundurarak ZEN gibi okunur. Dem iğiren ana’yı bu telaffuzla söyleyelim; **Zem-iğr- ana; Zemirna** olur.

İğr, ur, or, ör eylemi, MA bereket tanrısı adına yapılan işler olduğundan İğr-mağ, Ur-mağ, ormeğ fiilleri oluşur.

Şimdi, demirin kök hecesini üçleyelim:

dem, demi, demo

zem, zemi, zemo

Bu üçleme içinde dişil olan ikincisidir. Eril isimler ise üçüncüden türetilenlerdir; Timur, Tibur, Tibor, Teymür, Teyo, vb. Demir’in bizzat kendisi de eril olabilmektedir.

Şimdi, üçlek sisteme göre oluşan bu sözcüklerden elde edilmiş kadın adlarına gidelim:

Semira, Semra, Sumru, Şamra, Zamire, Zümra, Temra, Demre, vb.

“Sümer” sözcüğünün de bu aileden olduğunu düşünmek yanlış olmaz; Şimdi rahatlıkla söyleyebiliriz ki, Sümer kültürü Amazon Kültürüdür. Zaten Karadeniz’deki yerleşim adlarında yaptığımız analizler ve araştırmalar da bunu doğrulamaktadır. Kırım’a hatta Moldova’ya kadar Sümer/Kimer uygarlığı artık karşımızdadır. Karadeniz’deki Sümer Uygarlığının çok doğaldır ki bir adı da Amazon Uygarlığı olacaktır.

Araştırmam ilerledikçe şunu fark ettim, Mezopotomya kavramı içerisinde yer alan MED-OPO tanımı da AMAZ-ON ile denk düşmektedir. MEDE Opa, Mete Amca/Abey kavramıyla örtüşür. Mohti-Laz/LAT-MAZ ile sesdeştir. Amaz, Amed,

Med, Medi, Mez, Maz, Bas, Basi, gibi sesdeş sözcükler bizi MEDES, OĞUZ METE'lerin Bazi-Leus /Başoğuzlu Uygarlığına götürür.

Pekmez/bek-mez içindeki besleyici olan demir/feri besinini biliriz, üzümden ezilerek yapıldığını da biliriz. Pek-Mez; koyu Maz! Bize ruh veren, canlılık veren pek-müz perilerinin demirle bağını artık kurabiliriz.

Oğuz-Işık kültüründe önemli yeri olan “cem” sözcüğü ile bir fonetik yolculuk yapalım. İd'li dağlardan biri olan Ovit'in yolu üzerindeki Cimil'in Hitit kültürüyle bağını bulacağız.

Cim-il/ Cem-il; cem yapılan, toplanılan yer, otağ kurulan yerdir; “**cem cemi cemo camo, cuma**”

Cemi/cami/came; Rizede cami'ye came denir. Toplanıp bir araya gelmiş olan halk kavramlarına ulaştık. “Demo-kor-asi”nin kökeninde toplanıp dem/cem yapıldığını görüyoruz. “Kor” hecesinde ise, zihinsel faaliyetin yoğunlaştığı, ulu ışık kütleli “Kor” (güneş tanrı) ışığının kaynağından söz edilmektedir. Hatta “Dem-Kor”, bize akıl ışığının “dem”lendiğini, “dem” aldığını, aklın “ol”gunlaştığını söyler.

Aynı kök heceden “c-d” geçişli harfleriyle fonetik arayış yapalım:

“dem demi demo dama duma”

Burada demo-krasi sözcüğünün ve Rus parlamentosunun üst kanadı olarak bilinen “duma” sözcüğüne ulaştık.

“Cem-li” türetmesiyle, “cüm-le” kavramına ulaşırız. Sanıldığı gibi “cümle” Arapça değil, Türkçe çıkmaktadır. Çünkü anlam olarak da kelimeleri bir araya toplamak, “cem etmek” ile doğru orantılıdır. Hem de “tümce” demekten daha rahat ünlenebilmektedir.

Dilde akış kolaylığı veren şey nedir, bu konu dilciler tarafından pek konuşulmamıştır. Bilinmesi gereken şudur; o sözcük bir ses, dilde akışı zorlaştırıyorsa, o sözcük zorlama bir sözcüktür, er geç düşer yok olur.

Moldavya'da bulunan Türklere, ki Doğu Karadeniz kökenlidirler, Gagouzlar (Gökoğuzlar) denilmektedir. Moldova dilinde ablaya “kaco”, ağabeye ise “baco” denilmektedir. “Baco” bizdeki “baci”nın eril halidir.

bac- baci - baco

bic - bici - bico

Gürcü dilinde **bici kız, bico erkek** çocuktur.

İspanyolca **peri kız, pero** erkektir.

Rize dilinde; “Ka, pi bak başa, sağa deyrum”, cümlesindeki “bana-sana” derken kullanılan “başa-sağa” sözcükleri, aynen Gagouzca'da kullanılır.

Rize'de bir işe niyetlendiğini açıklarken ilk cümle olarak “Ullaun isinlan” denir. Bunu, bugün “Allahın izniyle” olarak algılarız. Fakat, fonetik açılımında karşımıza “Uluların İşiğiylan”, anlam olarak “Uluların yaptığı iş gibi” kavramı çıkmaktadır.

Fonetik analiz çalışmalarımız devam ederken, çok daha kısa yoldan analiz tekniklerine ulaştık. Örneğin simetrik tamgalarla Sümer; Mer-su; Per-Si, gibi.

Ma-uri/Uma-er, Uri-Uma; Uma anadan üreyen. MAR, Perslerin antik tanrısı Marduk'un da kökenidir. Uygur şehri Urumci; Ur-uma-si; Urum/Mar soyundan; burada Turpan ilinde suyu tarımda kullanan ilk Uygurlık olan Uygur kuruldu.

Ağrı Dağı'nın fonetik fotoğrafında Ararat var:

Ağrı: Oğ-uri. Goğ/Gök Tanrının yeri. Oguri, Kuru.

Türklerin en eski adlarından biri KURU'dur.

Ağrı: Oğri/ Yeri, sıkışmış haliyle Ar/Ur.

Ar-Arat: Arat/Dor Yeri; Ur-utu; Urdu.

Arat: Er-Ata. (Erat, Asker)

Ata-er: Ada-ur; Dor (Atu-ur; Tur/Türk)

Arat Ağrı; Erat Oğri, Erat Yeri.

Ararat: Dor/Tur'ların yeri! (Dor/Artı, Kürtçe'de KIZIL)

Buradan Urartu'nun fotoğrafını da çıkartırız:

Ur-artu; Ur-ar-atu; Oğri ar-utu; Erata Yeri.

Urarto; Ur Ada-er/Dor; Dor yeri.

Varto; Par-tu, Par-si, Mar atalı.

Ağrı'nın diğer yerleşim adı Karaköse'dir. Karaköse; Kor-Kosi (Kor Oğuzu), sağdan okuyunca Kos-Kor (Kaçkar) ve açılımı Oğuz Kor'u olur. Sesdeş bir sözcük: Oğuz Kırı, Ankara ovasının yakın zamanda kullanılan adıdır.

Fonetik yolculuğumuzu İsparta ilimize çevirdiğimizde, bir başka Sümer adını görürüz; İsparta; Par-si-ata; Ata Su-Mer.

Fer / Işık Dünyasına Fonetik Yolculuk

Sümer-Oğuz-Şaman kültürünün temelini FER kök hecesinde görüyoruz. Opa'dan Ur olan, Per/Fer/Mer, Ulu Işık yol gösterici olmaya başlayınca gerisi çorap söküğü gibi geliverir.

Işık, ışıın, ısı, enerji; FER

Çoğaltalım; FER, FAR, FOR, FUR; PER, PAR, POR; MER, MAR, MOR, MUR...

Fer kök hecesinden türevler çok zengin durmaktadır. Bu sözcük, acunsal enerji, güneşin yaydığı ısı ve enerji, güneş gibi, Şaman kültürünün merkezinde görünmektedir. Bu analizler ihtimaldir bizi Şaman kültürünün derinliklerine doğru götürecektir.

İngilizce Işın; Bar, Rey.

PER hecesinde iki ses kökü vardır; Op-Ur, Op'dan Ur olan.

OPA-ANA IŞIK Kaynağı, en tepede olan, en yukarıdaki, Işığın geldiği yeri ifade eder, hem erkek hem kadın olan, bir olan Tanrısal sıfattır. TANG-Rİ, Tan yerinden yükselen, kutsanan TAN, Tun, Tin, Sin, Sun, San... Hepsi ışık kaynağına gönderme yapar.

Fer sözcüğü, ihtimaldir ki, evrenin temelindeki enerji ile yakından ilgilidir; onun varlığına CAN deriz. Hindular da "can" der.

Işık kültürü, Od/Oz kültürü veya Güneş Kültü olarak biz Türklerin hep içinde olduğu bir kültürdür. Türklerin Göğ/Oğ tanrısı bir ışık tanrısıdır; “Oğuz” derken de Oğ-ışığ deriz. Kırgızistan’da bulunan altın adam heykelinin adı ISSİĞ KOL Oğuz Oğlu, ISSİĞ YÜZÜĞ tamgası da Oğuz Uşağı’dır.

Türlere, “İsmaili; Ulu Oma Işığı” diyen Yahudi yazarlar, bununla Türlere Işığın Oğlu/Tanrı’nın Oğlu demektedirler. Benzer bir ifadeyi Kaşgarlı Mahmut’un sözlüğünde geçen, Hz.Muhammet’in Türkmen tanımında da görülür. Türk destanlarında Türler kendilerine Oğuz Oğlu der (Işık Kul), bu tanım da aynı kavramı ifade eder.

Gün ışığının yükseldiği yerin adı olan TAN, antik sözcüklerde çok geçer. Tan; Ata-Ana, Işık Ana (Zigana), Utu-Ana; Tauna, vb.

TAN içerisindeki iki kök hece yer değiştiğinde Ana-Ate; Anati, Ana-udi; Endi (Sümer Tanrısı) çıkar karşımıza.

Plasenta sözcüğünde bile bu koruyucu tanrıya rastlarız, bebeği anne karnında sarıp koruyan Pelaz-Anası, Anası Op-Ulu-Os; ulu od’dan ur olan!

Tıpta ve canlılarla ilgili diğer bilim dallarında Op-Laz ve Plazma ile sesdeş çokça sözcük vardır, bunlar ışık ve ilk canlı hücre ile doğrudan bağlantılı sözcüklerdir.

Farslar da kendilerine FER-si/Işık soyundan olanlar anlamında “Par-si” demektedir. Şaman, etrafını aydınlatan, ışık kaynağı olan demektir. Tüm bu tanımlarda “ışık” ve “fer” temel kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. Maz; Sam’ın sağdan okunuşudur.

Halikarnas Balıkçısı insanın topraktan değil ışıktan meydana geldiğinden söz eder. Sanırım onun bu düşüncesi, Okford kütüphanesinde geçirdiği dört yıla dayalı bilgidir.

Işığı maddenin kaynağı kabul eden bir inanış da Pers-Sasani kültürüdür. Sasani kültürü Pers uygarlığının küllerinden doğdu. Kimi tarihçilere göre İslam Uygarlığı da Sasani Uygarlığının küllerinden doğdu; Şems suresinde buna kaynaklık edecek ipuçları vardır, “şems” güneştir, Hz.Muhammet orada güneş üzerine yemin etmektedir.

Sasanilerin (İranlıların) evreni böyle algılamaları küçümsendi, onların ateşe taptıkları söylendi. Mitolojide Kibele, Atis’e (dumansız ateşe, plazma/pelaz-uma’ya) aşıktır, yani toprak ana güneşe aşıktır. Oğuzanalı Sasaniler gökyüzünü, bize ışık veren güneşi ve ışığını güneşten alan gezegenleri inceliyorlardı, ışığı hayatın kaynağı olarak algılıyorlardı. Oğuzlar, Asya Krallığı/ Selevkos Uygarlığında da Anadolu’da MÖ.109’da Mars-Merkür-Jupiter buluşmasını tespit ediyor, 14 Temmuz saat 17.53’de Adıyaman Nemrut dağının batı terasında bu olayı izleyip Aslanlı Horoskop heykeline resmediyorlardı.

“Fer” ile sözcük araştırmamıza devam edelim. Ay-fer ile Ay-peri bağlantısındaki gibi, ay tanrıçası İstar/Star/Str (Dor-esiği/ Dor-es/Toros) ile fer bağlantısı bir tesadüf olmasa gerek. STR ile başlayan yüzlerce sözcük, dağ, nehir ve yer adı olarak Asya, Avrupa ve Afrika haritalarında görülür.

Dor; Ar-tı dır, pusulada güneysi, sıcağı işaret eder. Fonetik analiz araştırmamız sırasında adını Artı’dan alan yüzlerce sözcükle karşılaşmamızın bir nedeni olmalıydı. Örneğin Mars’ın bir adı da ERTE Yıldızı, Artı Yıldızı, sağdan

okursak DOR yıldızıdır. Urdu/Urartu şehri Van'da, Aktamar Bilimevinde (Kilise değildir) gün ışığının girdiği delikler vardır, bu deliklerden giren ışık, yılın belli aylarında belli resimlerin üzerine düşer, bir yıl dolduğunda ışık yine aynı resmin üzerine gelir; buranın Gök Bilmevi olduğunun belgesidir.

Per (Fer): Işık, can, derman. Bu kavramı halk arasında günlük konuşmalarda da görürüz; *Gözümde fer kalmadı. Dizlerimin bağı çözüldü, Hiç ferim kalmadı, gözlerime ışık geldi, su içtim can geldi*, gibi.

Kibele'nin Üçlek sistemine göre; "per" kök alındığında (bu kökten bir dişil bir eril türeterek çoğalma sistemi) Peri, Pero.

F,P,V,B,M fonetik akraba sesleri birbirine geçişlidir. Üçlek sistemde geçişli seslerle sayısız türev yapılabilir.

Fer, Feri, Fero, Foro

Per, Peri, Pero, Poro

Ber, Beri, Bero, Boro

Ver, Veri, Vero, Voro

Mer, Meri, Mero, Moro

Mar, Mari, Mara, Moro

Farsça kişi "fert" içerisinde FER'i görürüz; Fer-ti, Işık-atadan ur olan...

Latin dillerinin altında Lazca vardır saptamamıza dayanak oluşturan temel bir yapıyı Lazca "berepe" sözcüğünün açılımında görürüz. "**Bere-pe**", çocuk demektir. Bere-pe, bi-ışık/bi-per, yeni var olan bir "fer" olarak düşünülmelidir.

"To Be" olmak fiili, var oluşu anlatır. Pe-laz, Mi-lat, Mi-let sözcükleri de ULU-OZ'dan VAR OLAN anlamı verir.

Be, Pe, Opa, Opo, Aba gibi antik sözcükler Ana Tanrıça Kibele'ye karşılık olarak kabul edilmişse de, burada BE ile, yani VAR ETMEK ile örtüşmektedir, bu nedenle var eden büyük ışık "güneş" ile eş anlamlı düşünülmesi normaldir.

Yerel şivede; bi-dur, bi-gel, dur-bi, gel-bi, gibi emir sözcüklerinde "bi", bu eylemi oldur, yap anlamı verir.

Peri-bi "**Bi-ber**" sözcüğünde, "bir peri" benzetmesi vardır; ısı verir, can verir, fer verir insana ve gerçekten içinde "demir/fer" vardır. Yunanca'ya "piperu" olarak, İngilizce'ye "pipper" olarak geçmiştir.

"**Peri**" kız olarak karşımıza çıkar. **Meri**'ye dikkat, Türkçe çıktı. Dilimizde eğlenceli dil türetme şeklinde "perili merili", "darılı marılı", sarılı marılı" gibi bir dil oyunu vardır; bu oyunda her harften M'li kafiye türetme görülür; M harfinin geçişli özelliği başta gelir demektir. M-P geçişine örnek, Pers-Sasani kralı Şapur, Sa-Por, fonetik olarak "ışığın büyük oğlu" şeklinde açılabilir. Fert (kişi, insan), Fer-ti, Fer-di, Per gibi, Fer-gibi, Mersi, Mertti, hatta Bere-bi, bir peri olan, gibi anlamları içerir. Berepe (Bi peri), Lazca çocuk demektir.

"**Feretiko**" Rize Bezinin adıdır. Açılımında, Fer-atika; Atti-ka'dının ısını veren.

Fer'in türevi sözcükler; "**Ferferig ortalıkta dolaşmak**", "**Firfirik öttürmek**". Firfirik, Lazca'da ve Rize şivesinde düdük demektir. "**Perişan, perperişan olmak**"; bütün enerjisini kaybetmek. "**Viri viri**" konuşmak (olumsuz anlamda) çok konuşmak.

Rize, Haldoz mahallesindeki “**Bero**” lakaplı ailenin adı Peri'nin erkek olanından gelmektedir. Bu mahallede soyadı Perili olan İkizdereli bir sülale daha vardır. Bertan adına Bero deyişimizin fonetik mantığı burada sezilebilir.

“**Forfor**” harlı ateş, “**foğur foğur**” kaynamak.

Fortuna; Fırtına; Fer-tauna; Gür ışıklı.

Farsça: **Feraset**. Fer; erdem. Ferli; erdemli.

İngilizce: **Por**; ısı dolu.

Por-ti-kal ve Por-ti-hala (ineğin ilk sütünden yapılan tatlı); enerji suyu.

İngilizce: Furnace; ocak. Fairy; peri. Fairytail; peri masalı. Por (kap), Far; uzun ışık.

Fransızca: Four; harlı ateş. Fournesi; yanardağ (foğur ısı).

Rize'de “furnesi”; fırınlanmış mısırdan yapılan ekmek.

Foro'dan, fonetik geçişli O-A seslerine göre türev: “**Farfara**”, çok haharetli konuşan.

Bir eylemi çoğaltmak için izlenen yol, eylemi tekrarlamak anlamında, kök heceyi yinelemek, bu yolla “eylemi çoğullamak” yolu kullanılmaktadır: Ferferik, farfara, gibi.

Şans, talih kavramıyla bağlantılı olarak; çok taşkın akan Furtuna deresinin adıyla İtalya'da bir Furtuna deresi daha vardır, ki orda yaşayanlar Doğu karadeniz'den oraya gittiklerini söylemektedirler, bu derenin adı Talih Tanrısıdır. Karl ORFF, Karmina Burana adlı sahne kantatında ana temayı bu dere üzerine oturtur, koro en coşkulu yerde “O Fortuna” diye haykırır. Sözcüğün kök hecesindeki FOR, “Fer, fer, fero, foro” fonetik türev sıralamasında “en kuvvetli” akan algısını vermektedir. (Adını fırtına gibi at binen ve kocasını kurtaran, VI.Büyük Bedri'nin Amazon eşi kraliçe Tina/ Fortuna'dan aldı)

“Merdivan” sözcüğünün açılımında karşımıza Meri Diva Ana çıkar. “Dirvana” kuşu mitolojideki demir ana, demir kuştur, ona çıkmak için Merdivana çıkılır; bütün tapınakların kaidesi merdivendir. İtalyanca ve Lazca “skala”, iskeledir. İtalya'da La Scala Operasının merdivenli kaidesi ona adını verir; Merdivenli Opera demektir. Burada solist olan Leyla Gencer'e DİVA adı verilmiştir; o, bu merdivenlerin en yukarısına çıkabilen, en demir olan kuştur.

Kök hecenin merkezine ışık kaynağı olarak FER yerleştikten sonra, sözcüğün fonetik geçişlerinden türetilen çok sayıda sözcüğe ulaşılabilir. Kaşgar Dağlıların tanrısı Pagan/PAN inanışlıların en çok kullandığı sözcükler FER'in türevleridir; Mer, Meri, Mar, Mor, Bor, Bar, Par, Per, gibi. Bu hecelerin önüne veya arkasına gelen eklerde en çok “esiği, ışığı” karşılığı olan SU ekine rastlanması tesadüf olamaz.

İran Pers ve Sasani uygarlıkları, ışık kültürünün önemli merkezi görünmektedir. Sasani kutsalı MAR-DUĞ (Mar-ida, Mar-ti, Mersi) ve Mitolojik Pers kralı FERİ-DUN, gibi yüceltilmiş kişiliklerin altında önemli büyük başarıları olan insanlardan söz edildiği gerçeği vardır. Biraz araştırdığımızda aynı özelliklere sahip iki ayrı kişi veya aynı kişinin iki farklı tanımları çıkar karşımıza.

FERİDUN; Mustafa Kemal Atatürk'ün bizzat metnin oluşmasına katkıda bulunduğu konusu Pers mitolojisinden alınmış “Özsoy Destanı” (A.Adnan Saygun) adlı ilk Türk bir operasında (1933) baş kahramanın adıdır. Feridun'un ikiz oğlu olur,

biri TUR diğeri ise İrac, Iraz; İriza; Farsça gibi sağdan sola okuyuşla AZERİ!) Zamanla bu iki kardeşin aralarına kötüler girer, birbirine düşman olurlar. Kastedilen Türklerle İranlılardır. Bundan sonra aralarına kimse girmesin diye dualar edilir, dualar doğum kutlamasına katılan ulu halk önderleri tarafından yapılır.

Tarih boyunca Romalı yağmacılar Türk soylu uygarlıkları yıkmak için hep kardeşler arasını açmış, birbirine düşürmüştür; Darius'un iki oğlu Serhaz ile Kuroz (MÖ.400), Timur ile Beyazıt, Osmanlı ile Safevi savaşları, gibi. Samici yazarlar Beyazıt'ı esir aldığı için Timur'u pek severler, ayrıca ülkesinde Yahudi tefeci bankaları da kurmuş olması bir sevme nedeni olmalıdır.

Feri-tan; Işık-tan var olan, anlamında bir kavramı da içerir. IŞIK-TAN, yani Işıkoğlu FERİDUN. Fer Ti-ana olarak açıldığında, "Anası Fer"; Işık Analı olur.

Benzer şekilde, Anadolu'da Işıltan ve Işıtan erkek isimleri yaygındır.

Feridun; Feruzan ve Firuzan ile sesdeştir. Firuz, Peruz, Peruze, Parise, vb adlar hem İran'da hem Türkiye'de yaygındır.

Farsça dili için "İran Türklerinin şehir dilidir" diyebiliriz. Bunu açalım. Hanedanlığın ve yönetici sınıfın dili her yerde halktan ayrılır. Saray kültürü, farklılaşmayı önce dilde getirir ve bu dili sanata şarkıya şiire ve edebiyata yerleştirir, egemenliğini bu yolla perçinler. Uygur'da da halk müziği-saray müziği ayrılır, İtalya'da da, Osmanlı'da da, Selçuklu'da da. Halkın dili ile sarayın dili ayrı olsa da, hepsi aynı kökenden insanlardır. Pers hanedanları Kaşgari Oğuz boylarından olduklarına göre FARSI'ler dediğimizde bir başka insanları anlamamak gerekir.

Bugün küresel egemen olan hanedanın dili İngilizce'dir ve bunu dünyaya dayatmaktadır. Bu dili kendine egemenlik aracı seçen hanedan İngiliz (English) adlı bir İngiliz ailesi olup egemen olduğu Britanya'ya bu adı vermiştir.

Şair Firdevsi, Türk soylu bir şairdir ve üç dilde de, Türkçe, Arapça ve Farsça, ana dili gibi şiir-destan yazmıştır. Üç dilin büyük ustası Firdevsi için Türk düşmanıydı, Persleri tutuyordu, gibi saldırılar ona ve bu üç büyük uygarlığa haksızlıktır. Keza Mevlana, sonra Osmanlı Divan Şairleri, Farsça ve Din dilimiz olan Arapçayı da katarak Osmanlıca gibi yeni bir kültür dili yaratarak şiir yazmakla Türk düşmanı değildirler. Dilde bugün hainlik, ulusötesi sömürgecilerin dili olan İngilizce ile roman yazan ve onların Türkçe'yi kıran postmodern modasına uyanlar için kullanılabilir.

Katalan diliyle Farsça ve Kaşgari Türkçesi arasında bazı benzerlikler vardır. Bu benzerlikleri FER-Işık hecesinden yola çıkarak çözebiliriz:

Katalunca Işık, Brilla; Peri-ella; Ulu Işık.

Erkek: Jill (İl), kız; Jilla (Ella).

Hala: Tieta (teyze, tiyeze).

Güneş: Sol (So-li) Ay: Luna (ulu-ana).

Anne; Mare. Baba: Pare. Kardeş: Perma. Dede: Avi. Nine: Avia.

Ben: Joşok (ışık). Sen: Tu ets. O: Ella (kız), İes (erkek).

Uygurlarda Işık Bilimi ve Pusula

İlk pusulayı keşfeden Uygurlar, onun üzerine yazdıkları yazı ve işaretlerle Işık Biliminde hangi bilgilere sahip olduklarını bize gösterirler.

Kuzey; EKSİ, rengi **Kara**.

Güney; ARTI, rengi **Kırmızı**

Doğu, rengi **Mavi**

Batı, rengi **Beyaz**

Kuzey/eksi sözcüğündeki KS harflerini temel alarak açalım; Og-esi; Oğuz! Sağdan okursak, Uşağı, Esigi, Işığı! Kara-deniz'in antik adı olan Eksi-yan-os; Eksi yöndeki uşağlar, KORA, Kara deniz. Yine Kor'u işaret eder. KORİA, Kuzeyliler anlamını bize verir.

Uygur'un en büyük dağı olan, yaz-kış karlı olan KAÇ-KAR dağının adını açarsak, içinde Kos-Kor; Kor Oğuz adını okuyabiliriz.

Güney; Kun Oyi, güneşi bol alan yöndeki. Al'lı, Kor-uma-esi, Kor analı uşağlar.

AR-TI, Ata'dan Ur olanlar. Atası güneyli, GÜN-AY, Gün-Eli topraklarından olanlar. Hatta, ışığın en bol olduğu yer, Güneylilerin yeri, AFER-İka, Işığın Yerinden, Afrika'dan söz edildiğini bile söyleyebiliriz.

UTU-UR, İda-uri, DOR olanlardır.

Kürtçe DOR; Kırmızı, kızıl. Kürt; Kor-si; Kor soylu; KARUS Oğullarından. I.Karus, başında kızıl kurdeleli, I.artemis ve Sümerdis'in babası, büyük METE OĞUZ'dur. (MÖ.550)

Meksikalı yazar Gene.D.Matlock'a göre, kadim Türkler ilk insanoğludur, Türkçe "adam" dedikleri insan neslidir. "Dahası Meksikalılar da Hintliler de Türkleri aynı kelimeyle '**Karaskus**' diye adlandırıyordu."

"Türkler'in kendilerinden **Kıpçaklar, Kurular ya da Aryanlar** diye bahsetmesi de bunun kanıtıdır. Ancak pek çok farklı din ve mitolojide geçtiği üzere bu insanlar lanetlenip bir doğal felaket yaşar, dünya ekseninde meydana gelen ani bir sapma ile yaşadıkları yer donmuş, büyük seller olmuştur. Şimdi adına Türkler dediğimiz Kurular güneye, Orta Asya'ya kaçmak zorunda kalmıştır. Bu anlatılan Büyük Tufan'dı. Nuh ve insanlığın soyunu devam ettiren oğulları da işte bu kökenden geldi yani Türk'tü. Nuh'un gemisinin karaya oturduğu Ararat Dağı'nın Türkiye'deki Ağrı Dağı olduğu inancı da bunu kanıtıyor. Böylece Türk soyundan gelen insanlık Türki ye'ye ve aşağıya Mezopotamya ve Hindistan'a dağıldı. Dolayısıyla Sümerler, Hititler, Iraklılar, Kürtler, Hintliler, Mısırlılar hepsi aslında Türk'tü. Kuzey

Kutbu'ndan aşağı inerek Kuzey Avrupa'ya İsveç, Finlandiya, İngiltere'ye ve tüm dünyaya yayıldılar. Bugün herkes kendi neslinin izlerini Türklere dek sürebilir.” (Gene D.Matlock, Ey Dünya İnsanları Hepiniz Türksünüz. Hermes, 2009)

Türklere Meksikalıların verdiği isim olan “Karaskus” sözcüğünde, Kara-Si-Kus, Karu-si Kus; Kor-si Oğuz, “güneşin oğlu” Kora Oğuz'u; anlamı vardır. Kuzeyli Oğuz adını yine AĞRI dağının diğer adı olan KARAKÖSE adında bunu buluyoruz.

Keza, diğer adı AĞRI'dır; Oğ-Uri; OGIRİ, Gırı ile sesdeştir. Zazaca Gur, Tanrı demektir. Nemrud Dağı için yerel dilde söylenen GIRİ-NEMRUD, sözcüğünde görüyoruz.

Doğu; İda-oğı, ışığın yükseldiği, Işığın Ur olduğu yöndür, kutsaldır. Rengi Huma-Evi, yani güneşin evi, Mavi'dir. Güneş Doğu'dan yükselirken gökyüzü siyahtan MAVİ'ye döner. Uygur pusulasında Doğu Mavi'dir.

Batı; Battı. Beyaz, ölüm halidir. PA-Tİ, Opa-Si, ışık silindi, battı, der gibidir.

Beyaz; MÖ.8 binlerde batı olarak haritalarda belirlenen yer Alp Dağlarından ötesi Beyazdı, karlar altındaydı. Battı, denilen yerde beyaz vardı, oralarda BE AYAZ, Opa ayazdı, soğuktı, ısıtmazdı, ölüydü. Be-Oz olmak, felsefik olarak düşünürsek Kozmoz'a karışmaktır.

Ölümün rengi soğuktur ve beyazdır! Hitit-Sümer cenaze törenlerinde Ferig kızlar “beyaz” elbiseler giyerdi. Bugün cenazelerde beyaz yerine siyah giyinmek, Hıristiyan liderlerin Şamanilerden farklı olma, tersini yaptırma çabası gibi durmaktadır.

Opa-ata, güneş atası Etiopia, Afrika'nın orta doğusunda kalsa da Asya'nın batısındadır. Orası insanoğlunun ATLAS'a yayıldığı yerdir.

PAN/Pagan inanışlılar, OPA-analılar, İç Moğolistan'da bulunan Man-Oğlu/Mon-gol insanına, oradan Afrika'nın merkezi orta LİB-YA'ya, Klimanjero (ogul-man-yeri) dağına, çölleşen volkanik göl Turkana'ya, Herodot'un adlandırmasıyla Güneşin Sofrası'na, yani Sudanlı ve Kenyalı atalarımıza kadar uzanır. Kli-Man-Yero ile Mon-gol-ia, (Moğolistan) sesdeştir.

Afrika kültürlerinin temel adlandırmalarında da Işık Kültürüne rastlamak tesadüf olmasa gerek. Uygur'dan önce bir Afrika merkezli uygarlıktan söz etmek gerekir. Ki, İranlı ünlü İslam filozofu İbn Miskeveyh'in (940-1030), insanın Asya'dan önce Afrika'da var olduğundan, Beyaz insandan önce ZENC insanın varlığından söz ettiğine bakılırsa, fonetik izlerimiz onunla buluşmaktadır.

Etiopya'da Turkana bölgesinin Herodot'taki adı; Yüzüyanıklar Ülkesi'dir.

Hz.Muhammet'in Sudanlılar ile Türkler için Köle ifadesi kullandığından söz eden bazı İslam Tarihi sözcüleri, burada bir çeviri/kavram hatası yapmış gibidir; çünkü Kul ile Köl aynı sözcük olup, Oğul (cli, kleo) anlamındadır. Işık kültürü kavramlarıyla bakıldığında, İlk-Oğul anlamında, Hz.Muhammet'in böyle bir sözcüğü kullandığını söyleyebiliriz.

Türk; Tür-ika, Türün İlki olarak tanımlandığında, karşımıza güneyli AR-TI olan, DOR-ika çıkar. Afrika için benzer bir açılım mümkündür.

AP-Rİ-KA; Opa-Ur-ika; Opari-ka; O'FERİ-Ka; FER/Işık Olanların yeri, gibi bir fonetik açılım yapılabilir. Eğer Afrika insanıyla Asya insanı arasında renk basamakları dikkate alınırsa, Afrika-Sudan- Asya sıralaması mümkündür. Sudan ve Hindistan, Avustralya insan renkleri Afrika'dan göçlerin yönünü verebilir. Asya'dan

Avrupa'ya göç ise çok yakın zamandır ve artık Avrupalı kendi atasının Afrika olduğunu bilmelidir.

Antik araştırmalarımız sırasında karşılaştığım Afrikalılarla birebir konuşarak onların ata ışık kültürüne dayanan sözcüklerinden örnekler almaya çalıştım. Diğer başlıklar altında bu bilgilere yer verdim. Belirtmeliyim ki, insanlar sınıflı toplumlara geçtikçe egemen olan sınıf kendi halkına yabancılaşmış, yeni diller türetmiş ve o dili halkına eğitim dili olarak dayatmış, hatta kralın/hanedanın yeni bir inanişi benimsemesiyle daha bir kendi halkına yabancılaşması da olmuş, saray ile halk arasında kültürel yabancılaşmalar olmuş, ama, ana kutsallarında yabancılaşmayı bütünüyle başaramamışlardır. Bu nedenle bütün kültürlerin kutsal adlarında derin beraberlik izlerine rastlayabilmekteyiz ve hatta güneş ve ışık bağlamında FER ve IŞIK temel sözcük olarak durmaktadır.

Afrika'da Etiopia (Ata Opa yeri) bölgesinde Turkana Gölü, Klimanjero (Atlas Dağı) gibi isimler insanoğlunun atalarının buradan geldiğini işaret etmektedir. ATLAS, Ulu-Oz Ata'dır. Atlas adlı heykelde yeryüzü küresini sırtlamış bir Turkanalı resmedilir. Tarihçi'ye göre, yerliler bu dağı "gökyüzü direği" olarak adlandırmışlar. Turkana Çocuğu olan Human'ın (Man/Pan) ataları Homa Erektus, heykelleri Çin'de Zhoukoudian/Choukoutien'da (Kaukasyan) bulunsa da, buralıdır.

(bkz.<http://en.wikipedia.org/wiki/Zhoukoudian>)

Aşağıdaki haritada görölen LİBYA, Afrika'nın ve insanlığın merkezidir, Türk-ana, yani Türün ilk anası Turkan buralıdır.

(bkz. http://www.hermetics.org/herodotos.html#_ftn51)

Bu sitede, yazar Fırat Düzgüner, "Aklanmayı Hak Eden Tarihçimiz Herodot" adlı makalesinde verdiği haritadaki isimler bizim fonetik analizimizle örtüşmektedir. Bodrumlu Herodot; Er Atası / Tarihçi'nin anlamı "İnsan Atası Yazarı" çıkıyor ve Herodot bugün Tarihçi olarak karşımızdadır.

Yazar Fırat Düzgüner makalesinde şöyle diyor:

"Mağara adamlarının arabaların önünde neredeyse ona denk biçimde hızla koşmaları, bugün, Etiyopya'luların atletizmde gösterdikleri başarıların da bir kanıtı. Tarihçi Herodot diğer bir yerde, "Kserkes Ordusunun Sayımı" başlığı altında, Etiyopya'lılardan, Mısır'ın güneyinde oturan Etiyopya'lılar ve Asya Etiyopya'lıları

olarak bahsetmesi, iki ayrı yerdeki aynı kökenli halkın, Asya kökenli olduklarını göstermesi bakımından oldukça ilgi çekicidir. Zira, Homeros'un yukarıdaki alıntısında "kimi batan günde oturur, kimi doğan günde...", şeklindeki söylemiyle çok benzeşen bir anlam taşıyor."

Atlas dağı çevresinde yetişen dünyanın en eski ağaçları, 5 bin yıllık BAOBAB ağaçları, Op Baba/Güneş Baba gibi kutsal bir ada sahiptir. Minarelerin bu ağaca benzetilerek yapıldığını söylemek pek yanlış olmaz. Kimi antik tarih yazarları bunlara Herakles Direkleri der.

Kenya dilinde baba yine baba'dır.

Kenya dilinde güneş ŞUĞA, aynen Lazca'da olduğu gibi ŞUĞA'dır.

Kuzey'in Işık kültürüne dönecek olursak, Ek-Si sağdan okunduğunda İs-ik olur ve İskitler, İsik Ata'mız olurlar. Böylece, Güney'li atalarımız TUR Analı, Kuzey'li atalarımız İSİK Atalı çıkar.

Bu analiz bizi Antep-Nizip'deki Belkıs ZEUGMA'ya, İskit evine götürür. İsik Ata'nın evindeki isimler, Oğuz Işık adlarıdır, Ki, burası bugün de Oğuzeli'dir; Bel-Kıs; Beli-Kos; Oğuz Beli.

Antep Oğuzeli'nde mozaiklere resmedilen kadın kraliçe, hiç evlenmemiş olan, baş savaşı ATİKE (Tiche), Fırtına (Parten-aba), Er Hatune (Ari-adne), Athena/Tina, Doğu Karadenizli LAZOPA (Pelaz) Kabartay Bacı, Bacıaba (Pacopo), Amasya'da talih eseri Kral Büyük Bedri'yi kurtaran Amazon kızımızdır.

Zeuma -Teon; Mautu (Mete) ve Ateona. Tina ve Mete Oğuz, MHTİOX.

Ze-Ma, Ma-Işığ, Huma Uşağı (Güneşin oğlu) Mitri-date, VI.Büyük Bedri dedemiz olup kuzeylidir, İkizdere (Koraiseba) ve Kaçkar'ın Haydar yaylalarında büyümüştür.

Pusula'nın Rize Hemşin'deki adı, Kıblenome'dir. Özbek Türkçesidir. (Hemşin Türkçesinde ağırlıklı olarak Oğuz lehçeleri vardır.)

Rize'de Puzi, Pozi; bir şeyin pozu, baktığı yöndür. Fotoğraf çekilirken yönümüzü o tarafa döneriz, yani POZ veririz. Pusula; pozlu, yani yönü belli eden anlamıyla günlük dilimizde de vardır.

Karadeniz'in en kuzeyindeki Odessa bölgesinde antik Karaim adıyla bilinen bir halk vardır. Kara-im/ Kuzey-eme, gibi bir açılım yapılabilir. Ancak bölgede, Cenevizli tefecilerin yolunu açan işbirlikçi Cengiz Han'dan kalma bir tefeci banker sınıfından söz edebiliriz ki onlar kendilerini Yahudi kabul ederler. Sahil şehirlerinde,

liman mahallesinde oturup ticaretle meşgul oldukları için onlara “halk” demek ne kadar doğrudur, tartışılır. İstanbul Kara-köy’e Odessa’dan gelen tacirlerin aynı adı buraya taşıdıkları bilinir. Cengiz Han’ın torunlarından Hacı I.Giray’ın Kırım Hanlığı bayrağı neden kırmızılı değil de mavidir, sorusunun cevabı burada aranmalıdır.

Dil Gelişiminde Demirin İcadı

Balıkçı Baba, Anadolu’da Tunç çağı bitiyor ve Demir çağı başlıyorken, fonetik ve alfabenin yayılmaya başladığını söyler.

Üçlek sistemle sözcük üretirken kendiliğinden kaşımıza hafiften kuvvetliye doğru (kreşendo) sesler çıkmaktadır. Bu sıralama, hafif-orta kuvvetli-kuvvetli-çok kuvvetli diye müzikal sıralamasını yapabileceğimiz bir uzun kreşendo (gittikçe kuvvetlenerek) örneğidir. Piton yılanı doğacak, yavru olacak, büyüyecek, en büyük olacak ve bu büyümeye karşılık gelen hafiften kuvvetliye, ince sesli harflerden kalın sesli harflere doğru giden ses sıralamasını göreceğiz:

Yılan yavrusunun ilk anne karnından çıkışına karşılık olan “pit” sesi, oldukça hafif bir sestir. Onun büyümesine karşılık oluşan her sözcük için fonetik bir durum söz konusudur:

Pit- Piti- Pito-Poto: Yılan büyüdükçe sesli harfler ince sesliden kalın sesliye doğru değişim gösterirken yılanın kalınlaşarak büyüdüğü de hissedilmektedir. Özellikle POTO’da, O sesindeki kalınlaşma, büyümüş yılan imajıyla örtüşmektedir.

Pit – Piyano (hafif)

Piti -Mezzo Forte (orta kuvvetli)

Pito – Forte (kuvvetli)

Poto – Fortissimo (çok kuvvetli)

Müziğin içinde önemli yer tutan söz-ses uyumunun (prozodi) temel mantığını bu örnekte görebiliyoruz.

Piton yılanının en büyük hali olan POTO’nun fortissimoya, en büyüğe karşılık gelmesini, dem - dam – tam - tom sıralamasında da görürüz. Dam’ı/ gök kubbesi en büyük olan yer; “tom-ya”. (Rize’de mısır çalılarının üst üste yığılması suretiyle oluşan kubbe şeklindeki büyük yığına “tom-oni” denir. Keza dağı kaplayan da duman’dır. Çağ ağacı da, fındık ağacı da tom/tam(i)/dam/kubbe şeklindedir, o nedenle çağ ağacı değil, “çay tamisi” denir.

Rize’deki Potomya semtinin de bu bağlamda bir açıklaması vardır. Keza şimdi sınırlarımız dışında kalmış olan, çok eski bir Acar Türk şehri olan BATUM, Potom/Opa-tomi açılımıyla benzerlik gösterir.

Bu adlandırma, POTOMYA’da eskiden büyük bir Sümer yerleşim yeri olduğuna işaret etmektedir. Ki, tam üzerinde Sümer Tanrıçası KIBLE dağı ve

yanıbaşında AY HANA dağları avıdır. Kible dağının bir yerinde bir zamanlar büyük bir şelale olduğu, ondan dökülen suyun nereye gittiğinin bilinmediği halk arasında anlatılır. Buralarda doğal toprak kaymaları halen daha devam etmektedir. Çok büyük bir çaba ve inançla, eski Potpmya gün ışığına çıkartılabilir.

Mezopotamya, “mezo” ön ekinden anlaşılacağı gibi, Potomya adındaki çok büyük bir yerin ortasındaki bölümdür. Bazı tarih kitaplarında Yukarı Mezopotamya diye bir yer adı geçer, bu tanım yanlıştır, çünkü Yukarı Orta Potomya olmaz, hepsi birden Büyük Potomya olarak tanımlanmalıdır. Hem de Büyük Potomya'nın kuzey sınırları Karadeniz'de Kırım'a, hatta Kiev-Babiyar'a kadar uzatılmalıdır. Çünkü, Kırım, Karadeniz'i çevreleyen Kimmer/Kenger uygarlığı ile ilişkili görünmektedir.

Karadeniz'de MÖ.7. yy.da yaşanan tufandan sonra insanların güvenli yerlere, Harran'a ve daha güneye göç ettiklerini düşünürsek, Sümerlerin asıl vatani Karadeniz çıkamaktadır. Tufan sırasında POTOMYA'nın gömülmüş olması da muhtemeldir.

Belki yeni bir Sümer Uygarlığı tanımı getirmek gerekecektir, buradan batıya göçlerle Paris, Per-su/Mer-su, Marsilya; Mer-si'ya, Barselona; Mer-si Ulu-ana, vb.

MAZOPOTAMYA üzerinde tekrar bir analiz yapacak olursak; Maz-opo-dam-ya; Maz-aba Dam-yeri.

MAZ; Işığımı Uma'dan alan, Homa Işıklı, O'ma-od.

Çaykara'nın Mazopliya köyü için benzer açılım yapılabilir; Maz-opa-uli-ya, Maz opa-oğli yeri, şeklinde açılır. Bu köy, Of/Opha ilçesine hem mesafe olarak hem ad olarak yakındır.

Yine, Ardeşen civarındaki Abu, Yukarı Sümer, Aşağı Sümer ve Rize'de Sümerli köy adlarında görülen Sümer ve Mezopotamya adları bu kadar tesadüf olmasa gerek.

Çorum'un antik tanrısı Pudu-hepa içerisinde de Poto/Buda ile sesdeş bir durum vardır. Pudu; Opa-utu, Opa-ata demektir, yani Ata anası Hepa; Puduhepa.

Rize Potomya civarında tufan söylencelerine rastlanır:

1- Çocuklar, “Sular yükselirse nereye kaçarsın?” oyunuyla kendilerine yüksek tepeler seçerler.

2-Askoroz körfezinin Engindere köyünde, 1000 metre yukarıda, denizi gören bir sırta yaşayan Baleva sülalesinden Zinnet Bal ninenin torunu Bedri Baloğlu'na 1960 yıllarında akaşam masalları sırasında anlattıklarından:

Kadının biri ineğini otlatıyormuş, bir başka kadın ona yaklaşmış, hiç bir şeyden habersiz olmasına şaşarak sormuş, "O kadar sular seller oldu, sen niye burdasın?" demiş.

Kadın da demiş ki; "İneğimin ayakları bir ara suya girdi, başka bir şey görmedim."

Denizden bin metre yüksekte, kıssadan hisse, tipik Karadenizli anlatımı olan bu öykünün anlatıldığı köyde bir değirmen vardı, değirmenin yanında da bir DİPSİZ KUYU. Bu kuyunun içine atılan taşın yere düşme sesi duyulmazmış. Birkaç ipi birbirine bağlayıp içine salmışlar, ipin ucundaki taş yeri bulmamış.

Karadeniz'de, deniz seviyesinden bu kadar yüksekte kuyu olmaz, çünkü burada her yerde pınarlar vardır. Burası ancak bir yer altı şehrinin havalandırma bacası olabilir.

Söze Oğ Tanrının Adıyla Başlama Kültürü

İnsanoğlu, kendini gök tanrının kendi ışığından yarattığını düşündüğü andan itibaren tanrıya saygıyı her biçimde dile getirmiş olmalı. Buna dair pek çok işaret görebilmekteyiz.

Antik dönemlerde, önemli insanların kimlikleri o kişinin neyle ünlü olduğu ile açıklanırken, Latince nomos'u, soyunun "namı" ile birlikte anılırdı. Soyadı olarak, hangi tanrıya inandığı belirtilirdi. Bu inanışları, Per, Mar, Ana, Apa, Pak, Pan, Maz ve Ma olarak sayabiliriz. Galiba en yaygın olanı MA inanışı, toğrağın bereketini veren Uma Ana idi ve onun sembolü de Kibele idi. Fakat Gök Tanrı tekti, o güneşi, ayı ve yıldızları, bize ışığını göndersinler diye yaratmıştı. HU-MA kuşu sanki Goğ/Oğ-u-Ma, güneş idi.

Bugün insanlar nasıl ki hangi dinden olduğunu belirtirken hangi peygambere inandığını söylüyorlarsa, hatta nüfus cüzdanına da yazıyorlarsa, o zamanlar da kişinin soyadından kime inandıkları belli olurdu. Örneğin, PAN, Apa Analılar, Apaoğun/apa soylular demektir. Ma-oğun sıkışınca MAN, sertleşinde ise Ban/Pan olur. Uma-oz, sıkışınca Maz/Mez olur, Uma-od sıkışınca MAD/MED/BED olur. Ulu-Oz sıkışınca, Laz/Lad olur.

Antik isimlerini devam ettiren kültürler, bunun işaretini bugün bize gösterirler. Örneğin **Pak**-istan, **Mak**-edonya gibi. Benzer şekilde, içinde Pan/Man/Men/Min/Ben gibi heceler geçen, Al-**ben**-iya, Ar-**men**-iya, Al-**man**-ya, Ru-**men**-iya, İ-**ber**-ya, Alasya(Kıbrıs), Alaşya (Kazakistan), Mez-opotomya, gibi.

Bizler bugün antik dönemden pek çok iz taşıyoruz. Örneğin söze başlarken, "ben" kimim, o benim, diyoruz. Batı kaynaklı düşünürlere göre inandığımız tanrının adını veriyoruz, gerçekte atasoyumuzun adını söylüyoruz.

Bütün dillerde BEN, birinci tekil şahıs, inandığı tanrının adını taşımak bile olsa, burada "**Ben, benim Tanrımın (atamın) Işığım**" kavramı ile karşılaşıyoruz. İşte birkaç örnek:

Türkçe'de BEN; PAN, MEN. (Azerbaycan, İran, Türkmenistan, Moldova vb)

Türkçe 'de BEN-İM; Pan Uma.

Farsça'da Ben; MEN.

Farsça'da Ben-im; Maoli Men (Ma Ulu Pan)

Ermenice'de Ben; Yes (Ay-esiğ/ ay ışığı)

Ermenice'de Ben-im; İmin (Ay-men)

Arapça Ben; Eme (Uma)

Nijerce'de Ben; Emi (Uma)
Lazca'de Ben; Ma. Sen; Si. O; Eme Yaşlı abla; Dido
Sümerce'de Ben; Me. Sen; Ze. O; Ene. Yaşlı abla; Aba.
Kürtçe'de Ben; Ez (Esiğ;ruh, ışık. Ezi; Hakasca Tanrı. Ais; Etrüskçe Tanrı.)
İngilizce'de Ben; I'm (Ay um, Ben Ay'ım)
İngilizce'de Benim; My (Ma-ay)
İtalyanca'da Ben; İo (Ayo, ay).
İtalyanca'da Benim; Mio (Uma-ay)
Rusça'da Ben: Ya (Aya, ay).
Rusça'da Beni; Mayo (Umay) Rusça ay; Luna.
Fransızca'da Ben; Je, Me, Moi (Işığ, Ma, Umay)
İspanyolca'da Beni; Mía (Maya, Umay)
Almanca ben; İch (Oğ, Goğ/Göğ/Gök)
Almanca beni; Mich (Mah, Ma-ogh, Mak/Pak, Büyük ışıklı)
Gana/Ána'nın başkenti Akra dilinde Ben; "Meng". Sen; "Hu", O; "Oğ".
Kenya/Kin-ya dilinde Tanrı: Mungu (Benge/Manga/Menge; Ben, Pan)
Uruguay/Uruğay dilinde Tanrı; Dios (Işık Ata). Ben; Soi. Sen; Tu. O;

Ulu/İşa.

Urugay (Ay-Uru) dilinde Güneş; Sol (Ulu-os). Ay; Luna (Ulu-ana).

Sadece BEN kavramında değil, SEN ve O kavramlarında da Gök Tanrıyla bağ vardır ve olması gerekir. Örneğin, SEN; Sin, sun (güneş).

Çince Işık-elektrik; Tzeo (Tao, Doğu; Işık doğudan yükselir!)

Moğolca'da GÖK; Tengri! Tan yerinden yükselen ışıkla eş anlamlı.

Kızılderililer karşılaştıkları kişileri "Ogh"(göğ) diye, Japonlar "Hoss"(Işığ) diye selamlar.

O; Oğ, göğdeki, bizi gören O'dur. Üçüncü kişi/adam, aramızda yoktur ama bizimle birlikte hep vardır. Ben-Sen-O, antik üçgen çiziminde ortada görülen NOKTA, OĞ'dur. Üçlek Tanrıça Kibele'nin simgesidir. Üçgen işaretinin Yunanca okunuşu D dir; dağ Tanrısı İda ile bağlantılı semboldür. (İda ile İsa/İza sesdeştir. İsa'ya Tanrı denilmesinin nedeni bu antik kavram olabilir.)

İngilizce "Sen", You'are; Oğ-Ar, Oğ'dan ur olan, Oğ'un oğlu.

İngilizce "O", He-is; Hey-isiğ. Shi-is; Zey/day (dağ)-isiğ.

İngilizce "Hu.day", ışıklı gün, Hü-dai ile eş anlamlı olup Afyon Sandıklı kaplıcalarının bulunduğu yerin adı Hüdai ve semahlardaki "Hudey Hudey.." haykırırları ile sesdeştir. Bu kaplıcanın yeri, Mitridate Eubador için yapılmış en büyük anıt müze Jupiter'in yakınlarındadır. Bu eser de Romalılar tarafından yıkılmıştır.

İngilizce "day" (gün) sözcüğü, d/th/z/s dönüşümlü, dağ/dav/tao/zao/zay şeklinde gün ışığıyla, IŞIK TANRI kavramıyla örtüşmektedir. Tao, Dey, ZEY ses değişimindeki veya Türkçe Halide/Halise adının İngilizce Alise yazılması gibi, D-Z geçişli sesleri burada belirgindir. Arapça ışık "ziya" (iziga) ile İngilizce "day/zey" gün sözcükleri, Ön-Türkçe'de buluşmaktadır.

"İslam" sözcüğünün fonetik açılımında İs-La-Ma; Ulu Ma Işığı fark edilir.

Almanca, dede Opa, nine Oma sözcükleri de güneşin diğer adları olup İskit Türkçesine, dolayısıyla Sibir-Sümer diline işaret etmektedir.

Antik dönemde Şaman-Işık kültürünün dünyada tek kültür olduğunu söylemek de mümkündür. Çünkü Tanrı, güneş ve ay, hep ışıkla ilişkilendirilmiştir. Kafkas dillerinde bu çok açıktır. Güneş- Tanrı- Ay karşılıklarına bir kaç örnek:

Rusça: Sonse (Sun-ise, Kûn-ce) - Boug (Opa-Gok) - Sonse

Ermenice: Lusin (Ulu-Sin), Arif (Ur-opa) – Astvat, Hayho

Süryanice (Zorani/Dorani): Rû (Ur eden) -Huday -Ruj

Gürcüce: Mızı (Maz) – H'Merti - Mızı

Kürtçe: Tav (tao) –Hoday – Day, Roj

Türkçe: Günes - Allah (Ulu-hu) - Ay (Hay/Oğ)

Kenya dilinde bazı temel sözcükler güneş kültüründedir:

Ay; Muizi. Güneş; Jua (Işık ile sesdeş). Tanrı; Mungu (Pan Oğ'u)

Kenya'da, Tanrı MUNGU'ya ulaşmak için, “Men, Ben, Benge, Banga; Manga, Mungu” sıralamasında üçlek sistemle fonetik büyümeye dikkat!

Kenya dilinde görülen bu durum, bizi, ilk insan neslinin Afrika'da oluştuğu tezine götürür.

Anne: Mama. Baba: Baba. Dede: Babu. Nine: Bibi. Çocuk: Uatutu

Erzurum'da da büyük halaya “bibi” denir. Rize'de kilolu bebeği severken toto/utoto, Erzurum'da dodo denir.

“Kâbe” derken de aslında Kibele'den söz ederiz. Rize'de Kible (Kible) Dağı içerisinde Kâbe adı (Kûba-uli) saklıdır. Ar-havi/Arhave/Arkabi sözcüğü içerisinde de Kâbe adı saklıdır. Çünkü, Kibele'nin diğer adı olan Heva, Heba/Habe/Kabe olarak dönüşebilme özelliğindedir.

Medine adı, Hemşin'in eski adı olan Uma-tina ile sesdeşdir. Hz. Muhammed'in babaannesi Medine'lidir ve adı Selma Arapça değil, Türkçe bir isimdir. Benzer şekilde, birçok sözcük Türkçe'den Arapça'ya geçmiş, İslamiyetten sonra yeniden Türkçe'ye geri dönmüştür, ancak bu dönüş sırasında Arap gırtlığı/ses rengi, sözcüğe ünleniş farkı vermiştir.

Benzer şekilde, Oğuz kültüründe Tanrı adı olan birçok sözcük Arapça'ya girmiş, sonra geri geldiğinde sanki o sözcükler Arapça imiş gibi düşünülmüştür. Keza, Arap adının açılımında da, Ar-apa, Pa-ar/Par ses kümesini görebiliriz.

Antik dönemde şehirler Tanrı adına kurulduğu için şehirlerin adlarında Gök Tanrının, Güneşin ve Kibele'nin adlarını görürüz. Örneğin, Rize; Uri-İse açılımıyla, “ışıkta üreyen” olur ve bu ışık gök Tanrının ışığı, onun uşağı/esiği demektir.

Bu araştırmamız sırasında DOR/İda-ur adının aynı zamanda şehir adı olarak geçtiğini gördük. Bu durum, “Dor inanışlıların yeri” anlamında, Derya, Dorya, Tirya, Terranian, gibi deniz adı olarak da karşımıza çıktı. Köy adlarında; Dur-laz, Dar-baz, Der-bent, vb. Şehir adlarında; DOR, dar, dur, tur, tir, tri, tori, teri, vb. ile başlayıp, arkasına eklenen şehir sıfatı poli/apauli/İlyapa, gibi sayısız örnek verilebilir. Opo-uli'den dönüşen, Puli, Foli/ Elife...

Teşekkür ve onay sözcüklerinde tanrı adı kullanılır. Örneğin;

Baş üstüne; Hay Hay. (Hey Hey, Ay Ay)

Teşekkür: Teş-kûr (Kor-ateş)

Sağol: Esiğ-Ulu; ışık ol. Ulu ışık.

Yaşa-sın: Oğa-sa-sun

Mersi, Merti: Mer-ata, Meredi, Murat, Mardu.(Farsça, Gürcüce ve Fransızca bu Tanrı adıyla teşekkür edilir.) Mer soylu, Mer oğlu anlamındadır.

Yunanca merhaba “kalimera”; oğlu Mer, Meroğlu anlamındadır. Hatta, Türk ozan “Mera-gali” adıyla sesdeştir.

Yer-Gök-Su, Türklerin en eski üç kutsalıdır. “Dağ başını duman almış” ile başlayan Gençlik Marşı’nın içinde “Sesimizi yer gök su dinlesin” duasını yaparız, bilmeden söyleriz ve bu bir Şaman duasıdır. Şems suresinde Hz. Muhammet bunlar üzerine yemin eder.

Hu’Merti; Gürcü dilinde “Allah”, Gürcülerin ata tanrısının PER-S, Par-th olduğunu gösterir.

HU, Oğu, Hau, Hay’dır. Tanrısal sıfat HAU ön eki, üçüncü şahısları anarken Rize’de kullanılır. O kız, hau kız, Habu Uşak... Orada bulunmayan kişiden söz ederken kullanılır. Tanrı da üçüncü şahıs gibi orada bulunmayan, ama var olandır, Hu, Oğ, Hay, O’dur.

Moğolca baba, “AUBU”, Oğ-Opa ile sesdeştir. Sivas Divriği’nin Alevi köylerinde baba’ya AUBU denilir. Buradan hareketle, HUB-YAR Sultan (Baba-Dor Sultan), EUBU-DORE Mitri-Date (Baba-Dor Bedri-Şaman) bağlantısı kurulabilir.

Niksar ve Aybastı’da söylenen bir türkümüzün nakaratında geçen “Aubum aubum kız aubum/ Sebeğim sensin abum” sözlerinde, genç kızı sevdiğine vermeyen babasına yakınma vardır.

Türkçe “ey” ile ululayarak başlama: Ey Atatürk, Ey Allah’ım... Arapça “Ya Muhammet...” EY-YA dönüşümü, aynada simetri gibidir. Türkçe ses sembolünü soldan oumak, aynı sesi Arapça sağdan okumak gibi! Azerice AY GIZIM, Anadolu’da YA Gızım, der gibi.

Öte yandan, bize yiyecekleri ve nimetleri Tanrı’nın verdiğiğine inanırız. Örneğin “Haydan gelen huya gider, selden gelen suya gider” atasözünü açtığımızda aynı kavramı görürüz; Ay’dan gelen Oğ’a gider, selden gelen suya/boşa gider.

Aydan gelmek, Kafkas ay tanrısı Ma-u-si/ Maz’dan esin almak, yani aklın ışığını kullanmak, kendi emeğinle üretmek, çalışarak kazanmak demektir. Anlamı; böyle yaparsan Oğ’a, göğe/Gök Tanrıya (Hu-ida/Huda) ulaşırsın, yani aklını kullanır çalışırsan erdemli/yüce/ulu kişi olursun.

“Maz” kavramında bedensel çalışma gücünü kutsama vardır. Buna acunsal enerjiyi kutsama da diyebiliriz. Güneşin ısı ve enerji kaynağı olduğunu anımsarsak, Sümer-Oğuz kültürü toprakta dolaşan, insana, bitkilere, tüm doğaya hayat veren enerjiyi MA ile ifade eder. Ma tanrısı yine güneşten enerjisini alan, yukarıdan gelip yine yukarıya çıkan, ama yeryüzüne hayat veren enerjiye karşılıktır. VI.Büyük Bedri’nin sıfatı ZE-U-MA, yeryüzüne hayat veren kurtarıcı MEHTİ (Mete) OĞUZ, Hızır İlyas/İlyada sıfatını da alandır.

Bebek severken de Tanrıyı sevmeye töremiz vardır; “Kurban olurum seni verene”, gibi. Erzincan Tercan’da erkek çocuğu severken “goli goli” denir. Goli; Oğ-uli. Benzer şekilde, Anadolu’da kadınlar söze başlarken, “Gali, di gali, hadi gali” der.

Ululayarak başlama; Ey Musa, Gali, Kale, gibi hitaplar dinsel hitaplarda da bulunur.

“Huu, komşu komşu!” seslenişinde, “Seni ululayarak çağırıyorum” der gibidir. Kom-esi, Huma ışığı, kom-şu’dur. Gana’da 2. şahıs HU, 3. şahıs Ou’dur.

En fazla Tanrı adı (99 adının olduğu söylenir) halk türkülerimizin nakarat bölümlerinde ve girişteki haykırışlarda bululur; Hey hey, Oy oy, Of of, Hudey, Yar, Yaroy, vb. Dans ederken Tanrı adını haykırmak da antik dönemden kalmadır. Örneğin Artvin türküsü “Cilveli Hoy Nana İda” içerisinde Gök Tanrı Ana İda “Oğ Nana İda” duyulur. Araklı’da horon oynarken “Ula Ula Ula Ula!” haykırılır.

“Hü!”, “Ali Ali Ali..” gibi, tüm Alevi deyişlerinde geçen nidalar Tanrı’ya sesleniştir. “Ali-Yar, Yar Ali Yar...” seslenişinde, D-Y dönüşümü yaparsak, Ali Dor, Dor Ali (Duralı!) oluşur.

Eski bir Karadeniz türküsünde geçen “Der-ule Den Der-ule”, açılımı “Dor-ula, Ulu-dor” şeklinde olacaktır.

“Le ana ah Le Ana, üç bacılar bir ana” türküsünde, Ulu Anaya seslenir. Bu üç bacı başka türkülerde de geçiyor, “Üç kız bir ana ağlarlar aman...” gibi. Üç kız, bilinen üç büyük kadın ata olabilir; Artemis, Afroditi ve Atike!

Antik dönemlerde, Tanrı’ya saygı ile Ulu Ata’ya saygı neredeyse eş değerdedir. Batılı kaynaklar Türkler için, “atalarına taparlardı” diye yazar, bunu Şaman inancı olarak anlatırlar. Benzer şekilde Sasanilerin ateşe/ışığa saygısını “ateşe taparlardı” şeklinde yazdılar.

Bir kişinin Soy Ad’ı, “soy atası kimdir?” sorusunun yanıtıdır. Bunu, Ata/İta/İda bağlantısında ve soy-köken adlandırmasına görebiliriz. ATA sözcüğünü diğer dillerde arayalım:

(bkz. http://tr.wikipedia.org/wiki/Mu_k%C4%B1tas%C4%B1)

1- Türk Dilleri:

- Uygur, Koybal, Kazan, Kırgız ve Batı lehçeleri.....Ata
- Kuman, Televüt lehçeleri.....Atta
- Çuvaşça.....Atey
- Kazanca.....Etey, ata
- Altayca.....Ada

2- Ön-asya Dilleri:

- Sümer dili.....Ad,adda
- Elam dili.....Atta
- Mitanni diliAtta(i)
- Hitit dili.....Atta
- LuwiTati

3- Hint-Avrupa Dilleri:

- Grekçe.....Atta
- Latince.....Atta,atavus
- Got.....Atta
- Eski Nort.....Atte
- Eski Yukarı Almanca.....Atto
- Eski Slavca.....Atetz
- Polap dili.....Otay
- Orta İrlanda dili.....Aite
- Votyak dili.....Atay

- Macarca.....Atya
- 4- Diğer dillerde:
- Kalmuk dili.....Atey
- Bask dili.....Aita
- Eskimo dili.....Atatak

“Baba” sözcüğü ile aynı olanları da vardır:

- *Malta.....Tata
- Welsh.....Tad
- Roumani.....Thatha
- Fiji.....Tata
- Samoa.....Tata
- Tagalog.....Tatay
- Kuechua kızılderilileri.....Taita
- Dakota (Siu) kızılderilileri.....Atey
- Nahuatl kızılderilileri.....Tata,tahtli
- Seminole kızılderilileri.....İntati
- Zuni kızılderilileri.....Tatçu, taççu
- Hurri dili.....Atai
- Kuzeydoğu Kafkas dilleri.....Ada
- Rusça.....Atets
- Etrüsk.....Apa, ate

“Ad” Kavmi olarak da sözü edilen adlandırma ile ilgili olarak, “<http://tr.wikipedia.org/wiki/Atlantis>” internet sayfasında şu bilgiye yer verilmektedir.

“Kur'an'da "Ad kavmi" diye de geçer, Ad-land; Ad Ülkesi demektir. Kimi araştırmacılar İbranice'deki, ilk insanı belirten ve adama sözcüğünden gelen "Adem", Sanskrit dilinde “ilk, başlama” anlamına gelen ve Aryenler'in ilk konuşan insan türüne verdikleri ad olan "Ad-i", Frigler'in "Attis", Kafkasyalılar'ın "Adige", Polinezyada'daki "atea", Truva öyküsündeki "Ate", Aztek mitolosindeki "Atzlan" (ada) ve Türkçe'deki "ad", "ada", "ata" (pek çok dilde baba anlamına gelir) sözcükleri ile "Ad" kavminin adı arasında etimolojik bir bağlantı olabileceği düşünülmektedir.”

Kuechua Kızılderilileri olarak belirtilen halk, Peru'da dağlık bölgede yaşayan, Peru'nun dağlarındaki ünlü antik mermer şehirleri yapanlar olup, kendi dillerinin adına KEÇULİ dili demektedirler. Kuechua ile sesdeş sözcükler, Kaşgari adları: Kaçai, Hacei, Acari, Koceri, Gacara, vb.

Bazı Kürtler, Tanrı için “Hudey” kullanır. Hudey, Alevi semahlarında kullanılan haykırıştır. Hudey; Hu-Day, Hu-Dağ, Hu-Dao, Hü-da, Hu-ida, Hoyda, vb. sesdeşir. (İngilizce gün, “day” kökeni.)

Kavramlarda tanrıyla özdeşleşme örnekleri de vardır. Örneğin, “Kuş gibi hafiflemek”, “Sırtından yük kalkması”, gibi deyimler, Gök'e/Oğ'a yükselme duygusudur. Karus kutsalı kuş MARDU, Bazileus kartalı, sözcük olarak beyaz Martı, göğe yükselmeyi ifade eder. Kanatı resmedilen insanlar büyük kurtarıcılarıdır.

Hıristiyanlıkta kanatlı resmedilen bebekler de günahsız anlamında olup inancın kökeninde Şaman kültürü vardır.

Göge yükselmek, kuş gibi kanatlanmanın diğer bir ifadesidir. Mevlitte, sırtını AKKUŞ kanadıyla sıvayan satırlar vardır. Kuş gibi olmak, antik dönemde günahlarından arınmaktır. Ölülerin yakılıp yukarıya uçurulması, kuş olup uçma edimi olarak düşünülmüştü; Yakma Kültü budur. Oğuzlarda, yakılanın külleri bir kaba konur ve Kül Kabı denilen bu kabın üzerinde kuş simgesi ve kuşa benzetilen artı işareti bulunurdu. Artı, yani kuş olmak, günahsızlık anlamındadır ve daha sonra Hristiyanların haç işareti olarak kullanılmıştır.

Halen Anadolu'da, ölüm anında can vermekte zorlanan kişiye yardım için, onu affetmesi gereken, küs olduğu bir kişi varsa, çağırılır, onunla konuşturulur, ölümü kolaylaştırılır.

Oğ Tamgası (artı) ve Oz tamgası (basamaklarla yükselme çizgileri) Oğuzların yakma kültürünün belirteçleridir. Oz kültürü, yanarak tanrıya ulaşma kültürüdür ve Oz'an ile aynı anlamdadır.

Kuran'da Hz. Musa ve Hz. Harun'a hitap cümlelerinin ilk sözcüğü "Kale" (Ey Musa) vardır (İlahiyat Profesörü Mehmet Okuyan'ın TV konuşmasından). Kale'nin açılımı; Oğ-Uli. Göğün Oğlu/ Ogulu/ Oğul anlamı hissedilir. Ululama içerir. Goli, Erzincan'da erkek çocuk sevilirken kullanılır. Gali, Rize'de yaşlılar birbirine hitabederken kullanır, Lazca'da yaşlı ve saygın erkek demektir. Azarbaycan'da Goli erkek adıdır. Ereğli, HERAKLİA, Er-Oğulların Yeri açılımlıdır.

Şaman Oğuz kültüründe, evrendeki enerji temel alınır, güneş, enerji-ışık kaynağı olduğu için merkezdedir, onun için kutsaldır. Sümerlerde, doğadaki her bir durumla ilgili görevli bir alt tanrı (ona enerji veren kaynağının adı) vardı. Örneğin bitkilerin içindeki enerjiyi hareket ettiren tanrı Tamuz (Temmuz, Dam-os), rüzgarın içindeki ise Ningurta (Annu Kor-si) idi. Örneğin, Kürtçe Şaman duası "Roha mala hodiy"; Hüda evine ruh, evine ışık.

Kürtçe'nin de Oğuz Işık kültürüne ait bir dil olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz.

Kardeş; Birane: Bir-Ana, tamga sistemiyle, "kardeş" tarifi vermiş. Kürtçe vefasız, kalles; Nayar. Na-Yar; Yar olmayan. Ana hecesi ön ektir, olumsuzluk verir.

Zaza dili ise, METE Oğuzların en önemli dil grubu olmalıdır. Örneğin Zaza Koçgiri boyu, adında Kaşgari sesdeşliği vardır. MİTRİ-DATE adındaki DADE sözcüğü Zazaca "amca" demektir. Lazca "Dadi" (Büyük) ile sesdeşdir. Hitit, sözcüğü ise, her ikisini de kapsar.

"He'le" kadınlara, "Ula" ise erkeklere hitap ederken ön ektir. Bu durum Dişil ve Eril kavramının konuşma dilimizde var olduğunu gösterir. Batı dillerindeki LE-LA eklerinin kök yapısının kaynağı olarak düşünülmelidir. Örneğin Oğuzeli Gaziantep'de "kele bacım"!

Anadolu'da, özellikle kadınlar birbiriyle konuşurken söze ilk başlayan mutlaka bir önsözcükle başlar. Doğu Karadeniz'de yaşlı kadınların konuşmalarından örnek; "Ka, saa bi şe dicoum". Gençler, "Kız (k1, g1) sana bir şey diyeceğim" der.

"K1Z" hitabında "Oğ-is" vardır.

Oğuz; Us-oğ, Işığ. Oğ-Us (Oğuz) adının sıkışmış halinde bir Gus-KUŞ vardır; Gus, Kuş, Kaş, Gas, Koz, Kiz, Kis, vb.guş, kiş, gaş. Kaş-gar adında bulunur; Guş-ka-uri. Uligass; Ilgaz.

Oz Kültürü, ışık kültürüdür, evrende her şeyin ışıktan UR olduğuna dayanır, bu nedenle tüm evreni ve doğayı kucaklayan en eski Asya kökenli kültürdür. Neredeyse bütün dinler ve kültürler ve diller onun içinden yeşermiştir. Çin’de yaşayan Sarı Türkler IŞIK İnanişli, ya da Gök Tanrılı olarak adlandırılmaktadır.

Oğuz, Oks, Oğ kültürü ile aynı anlamda kullanılmaktadır. “Oksford” sözcüğü içerisinde de geçer; düz çevirisindeki “öküz köprüsü” bu anlamı karşılamaz. Daha felsefi derinlikte düşünüldüğünde “Oks-ford”, “bütün kültürlerin geçit köprüsü” olacaktır. Logos; ulu-oğ-us; evrensel bilgi birikimi burada sözcük karşılığını bulmuş gibidir.

Oğ, Vu, U, ve/of bağlacı: İki nesneyi birbiriyle ilintilendirme ulu(ile) bir işlem gibi kabul edilir; Ali ile Veli, Ali ve Veli

Mete Han’ın antik adı olan MA-U-TUN; Uma ve Tan birbirine bağlanmaktadır. Aradaki U bağlacı “gök ile yeri” birbirine bağlıyor. Uma güneş, Tan ise sabah doğan ışıktır. Huma’nın Tan’ı, Huma’nın yeryüzünde yükselen ışığı!

Oğ, Uğ, Uv, Ov, Of heceleri, Göğ Tanrı ile ilişkili olan, bağlaç işlevinde görülmektedir. Bugünkü Türkçe’de kullandığımız “ve” ve “ile” (ulu, ula/ekle) gibi bir işlevinden burada söz edebiliriz.

SELE-U-KOS, ZE-U-MA ortasındaki bağlaç “UĞ” dikkat çekicidir. Örneğin İngilizce’deki U/OV/OĞ okunuşlu OF bağlacı, İspanya’da “ye” bağlacı gibi, Farsça ve Arapça’da “vü” (Leyla vü Mecnun), “-i “ (İbn-i Sina) benzeri bağlaçlar da OĞ ile sesdeşir. Benzer şekilde Kürtçe “ve”, “u” bağlaçtır.

MHTİ-Mohti Oğuz’un mozayik müzesindeki adı Ze-u Ma olup ZEUG-MA şeklinde okunmuş, kaynaklara öyle girmiştir. İkisi de doğrudur. Işı-ğı Ma ile MA Esiği, aynıdır. Bunu Ma’nın Soyu, Ma Esiği/Ma-İz’i olarak düşünebiliriz. MA-izi, Uma-ozı, MOİZİ olarak toparlandığında, yine Lazların antik adı olan MOİSİ’ler ve Kafkas bağlantılı ay inanişli MAZ çıkar karşımıza.

İngilizce’de “**Ex oriente Lux**” (Işık doğudan gelir) sözü Oz kültürüne atfen söylenmiş görülmektedir. Ancak bu çeviri kavramsal çeviridir, fonetik analizimizde şöyledir:

EKS; Eyzi, Esiğ, Işık. **Uriente;** Ur-Endi, Ur anası (doğuran). **Luks;** Ulu-oguz.

Eyzi; Eyzi’ler, Lazların antik adıdır. “Oğuzi” demektir.

Görüldü gibi burada bir Oğuz-Şaman-Sümer bilim sözü karşımızdadır. “Doğu” deyince batılıların aklına Oğuz-Işık kültürü geliyorsa, bunda haklıdır.

Antik kavimlerin adlarında inandıkları ışık tanrının adı ve soy ata bağlantısı ayrı ayrı bulunabilir. Örneğin, Kazakistan, Kazak ülkesi, Ogus-ika; soyata bağıni verir. Fakat Kazakların antik adı olan ALAŞ, bu halkın antik dönemde ULU-OZ/LAZ inanişli olduğunu, Şaman olduğunu gösterir. Kazakistan’da, 1942’de, Alaş adıyla sosyalist bir parti kuruldu ve üyelerinin tamamı tamamı bilinmeyen bir şekilde öldürüldü. Dönem, Faşist-Siyonist Hitlerle işbirliği edenlerin güç sahibi olduğu dönemdir.

Antik Sözcükleri Okuma Kolaylığı

Antik yazıları okuma kurallarını tam olarak saptayabildiğimiz zaman, Anadolu üzerinde kapışıp duran tarih yazarlarının da kavgası bitecektir. İnanıyorum ki çok yakın bir zamanda, batılılar tarafından hazırlanmış Anadolu belgesellerinde sıkça kullanılan ve adeta yeni nesillerin beynine kazınan “Yunan Medeniyeti” bu kadar yanlış kullanılmayacaktır.

Anadolu topraklarında küresel kapışmaların yaşandığı 2000’li yılların başında, kimi Samici kalemlerin, İbranice ile ortak gırtlak seslerinden hareket ederek, Yunanca’yı ve hatta Türkçe’yi İbranice içinde gösterme gayretleri vardır. Oysa bütün dillerin altında Türkçe ANA heceler ve tamgalar çok belirgindir. Samiciler bilmelidirler ki bütün dinler ve kültürler OĞUZ /OZ /IŞIK kültüründen UR olmuşlardır. Bu kültür, Güneş Kültü olarak da adlandırılır.

Antik sözcükler, çoğu zaman iki tamganın birleşik yazılmış halidir. Bu tamgalar bazen sağdan sola (Etrüskçe, Arapça, İbranice, Farsça gibi), bazen soldan sağa (İngilizce, Latince, Yunanca gibi), yerleştirilmiş haldedir.

Bir antik sözcüğü çoğu zaman iki yönden de okumak mümkündür. Örneğin, ZE-UĞ-MA, sağdan okunduğunda MAUZİ, MA-u-Tİ, METE olur. Ki, aynı mozayikte adı MHTİOX olarak yazılıdır. MHTİ-OX, Mehdi Oğuz, Mete Oğuz olacaktır. Eğer, iki tamga arasındaki U bağlacını İbranice olarak anlamak istersek METE bir Yahudi atası olarak birilerine malzeme olabilir. Oysa METE OĞUZ, Mitridate’nin diğer sıfatıdır. Bağlaçlar tüm dillerde güneş kültüründen ışık-gök-güneş bağlantılı çıkmaktadır.

Böyle bir ön uyarıdan sonra heceler nasıl açılacağını açıklayalım.

Antik sözcüklerde heceler ve sözcükler ayrı ayrı değildir, Arapça gibi bitişiktir, cümle bitene kadar kesintisiz yazılmıştır. O nedenle, fonetik analiz yaparken uzunca bir sözcüğü önce ikişerli tamgalar halinde ikiye ayırmak ister. Sağdaki grubu önce okumak, çoğu zaman bugünkü karşılığı olabilmektedir; Mitridates, Mitri-dates; okunuşu Dedesi Bedri, gibi. Bunu kısa yazacaksa, Bedrios/Bedros yazar. Os takısı burada Bedri Uşakları/Oğulları, Bedri Soylu, gibi çoğul takısı verir. OS çoğul eki yerine geçer, bugün İngilizce’de “s” olarak karşımıza çıkar.

Antik sözcükleri okurken, eklerini tanımak ve ayırmak gerekir.

Yer eki: oy, oğ, eoi, ogi, on, oni, in, ini, önu, oğri, öyü, oyi, ium, ovri, uriya, uru, avri, ye, ya, vb.

Kurucu veya kurtarıcı beyin soyundan oğulları'nın oturduğu yer eki; beli, eli, ili, uli, li, beyli.

Yön ve yöre eki: ...oyani (yönü), ... diyani... niya ...ian...yan, vb.

İnanış eki: id, ita, apa, opa, aba. (İda İnanışı, Dağ inanişli, Ulu Tengri'ye inanan)

Oğuz Kültürü eki: oz, os, us, 's, üs... Os/Oz/Oks kültürü Işık Kültürüdür. Atasoy ekidir, "...Oğulları" anlamı verir. Us; ışığı, uşağı, soyu. Os; bilgin, filozof ünvanı da verir.

Kan bağı eki: ...gene, gen, jen, can (ceni, canı, kan bağı).

Oğul eki: Ulu-oğ'dan sıkışmış ulu, lui, leu.

Ogul: ökül, kul, köl, jül, cli, kleo, og, oka, ka, aka. Ocüli, ögüli'den dönüşerek: sili, sali, zili, şili.

Büüklük eki: pan, hero, er, ro.

Atası, dedesi: deto, dite, zito, diti, dide (dede), dado, dedo, that, dad, tat.

Kadın eki: diti, tieze (teyze), eze, eme, ame, ece, ice, ise, ka, 'k.

Türk soylu: tor, dor, dori, adore, adre, dur, tur, tyr, tiri, zir, zer, sor, sir.

Tur; İda-uru, hecelerini yer değiştirerek; Artı, Erte, Arta, Urtu vb, DOR soyu bağını verir. Gök Ulu, Göğün oğlu, Ulu Og'lar, Loğ, Luvi, Lui, Leo, Ulia, İlya.

Ur olan, oğul, oğullar, ondan üremiş olan: eur, ur, ar, er, uri, ri, re, ra, heur, her, vb. Ur-uma, Er-pan, Pa-r, Med-ri, Pat-ra, vb.

Bir atadan, bir inanıştan bir boydan üreyen, UR olan şey, insan da olabilir, şehir de.

Ari-adne; er atuna, er-hatune. (Pertuna/Fırtına Aba'nın diğer adı.)

Ari ön ek olduğu zaman "kadın ana" sıfatı verir; Ari-oks-ana/Roksana, Rahşan. Ülke adları da dışildir; Ar-ken-tina; Arjantin, gibi.

Uri'mek gibi, müzik yapmak da bir şey üretmektir, teller titreyince ses ürer ve Ön-Türkçe İR/YIR, müzik yapmaktır. Antik Ulu-Ürüyen Bağos Lir (ulu-ir) çalan müzik tanrısıdır.

Şehir eki: foli, boli, poli, polis, fuli, bolu (fol; yumurtlama yeri). Şehirler Tanrı adına UR edilirdi. Abalı/Palı'ler şehirde yaşayan ur opa/ par/opa oğullarıdır.

Kutsanmış ata/ana eki: ene, ana, apa, aba, nana, ada, ida, ata, ita, iti

Büüklük eki: la (cici-la; yılan, Hopa)

Küçüklük eki: li (cici-li; solucan, Hopa)

İsim tamlaması eki: ..si, s, ti (Anabacisi; Anabasis, Pan-ti Ece)

Soy ve çoğullama eki: si, su, tı, t, d, ti, tu

Bizan-ti; Bican'lar. Pan-du/ Pan-tu/Pon-ti/Pon-t. Par-th; Pers, Per'ler. Kor soylu, Kur-t/Kur-d; Kür-ler. Kar-us; Kor-si.

"T" harfinin Türkçe'de çoğul eki olduğu Divan-ı Lugat-ı Türk'te vardır. (Cilt 1 sf.355) Koman-Komanit, Heti(Eti)- Hitit, Saka-Sakait, vb.

İşığı/ uşağı/ oğlu eki: us, os; ...ışık ailesinden oğul. Oğ-ul; Oğul, evlat. Sadece "kul" veya sadece "u-lu, ulu" sesiyle duyulup öyle yazılmış da olabilir.

OS eki, bütün insanları ışık dünyası içinde kabul eden bir ektir. Anadolu'da ve Azerbaycan'da, "usağım" benim ışığım/çocuğum demektir.

Soyundan; ...gene, sanni, cani. Örnek; Kuma-gene, Uma-ruhlu, Kuma-can'lı. Dio-gene; Dağlı, Pagan, Dağ canlı.

Oğlu eki; Dis, Tis, Anati, Anti... Atası veya Anası anlamındaki bu ekler, "...oğlu" olarak bugüne dönüşebilir. Soyata adıdır. Anti-Kos; Kos-oğlu, Oğuzanalı, Oğuzoğlu demektir. Smer-dis; atası Sümer, yani Sümeroğlu.

1.Karus'un oğlu Sümerdis'in adı bugün Özbekistan'ın Sümer dağlarında yaşamaktadır.

Kerkin-itisi; Kin-kir (KENGER=Sümer) atası. Kenger Oğlu Büyük Bedri; Kerkin İtis Mitridate! (Ken-ger/Kor-kun, Orkun; Orkun oğlu!)

Gibi, benzetme eki: ...i, ik, ig, igi, ika, ka. (Fer-igi, Ferik, Feri-ka, Feri-ha)

Bir şeyin küçük benzeri olma eki, KA, aynı zamanda "sevgili küçük olan", "cik" ekidir. Zeynepi-ka, Tini-ka, Paci-ka. Çocuk; İce-ice-ka, Işığın uşakcığı!

Antik Yunan halkının adı olan Pelaz halkı, Pelaz-ka'dır. Antik Doğu Karadeniz'in Pelaz halkından olduğunu ifade eder, onların devamı, eki, küçüğü, benzeri demektir.

Farsça'dan dilimize geçtiği söylenen küçük-çe sözcüğünde bulunan "ÇE" eki, küçüklük ekidir. Kök hecedeki şeyin küçüğü; Ay-ça, Ay-ice, Bah-çe, Bağ-ça, Göğ-çe, vb

Aile, soy, gil, oğulları eki: ...ophon, ovun, on. (Strab-on, Turabaz-on, Amaz-on)

Apa'nın oğulları: Apoğun/opaun; Pan. Apa-ulu Ulu-apa, İlyapa, Aliaba, Alevi(!).

Büyük ata, ağabey; Apa, Opha, ovo, op, eva, hava, heva, ebe, hubu, euba, vb. Bunlar ön ve arka ek olabilmektedir.

"Eubu", Moğolistan dilinde "baba" demektir. Ünlenişinde B-V arasında bir üfürme sesi vardır. Tarihin en büyük kralı HUBU-DOR, "Dor Babası" anlamını verir.

Azerbeycan Türkçesinde aile eki; ov(f), yev(f), eva, vb. Anneden akrabalık belirteci.

Azerbaycan resmi dilinin adı Kaşgari Türkçesidir, Türkiye'de ise İstanbul Türkçesi resmi dildir. Pakistan'ın resmi dili Urduca, Balistan şehrinin dilidir, bu dil neredeyse Türkçe'dir.

Can, ruh, ilaç eki: com, kom, cum. (Mitridati-cum. Cani-kom)

Dağ; teo, dio, ada, odo, tau, theo, zağ, ida, id, vb.

Göğ, gök; W, Ou, Eu, Uu, Oğ, Ok...

Egemenlik, beylik eki: ..beyli, beylik (bilig, bolig), bel/bil/beli (İng. wille)

Çoğullama eki: ... anatti (anasi), ..ana, ...an. Son ektir. Sona gelirse çokluk, başa gelirse azlık/yoksunluk ekidir.

Anati-Kos/ AntiKos, Oğuz analılar, Oğuz Oğulları olarak açılacaktır.

Şam-an; Şam/ışık kaynağı, şam'ı bol olan. Oz-an; ışığı çok olan. Tati-ana, Pati-ana, vb. Bir şeyin anası olmak, onun kaynağı, mayası olmaktır.

Olumsuzluk ve azlık eki: Kök hecenin başına ANA, Na, Un, An, gelirse olumsuzluk yükler, yokluk (eksiltme), azlık verir. Na-mağlup, gibi. Na-dir, Namert, No-artı(North) gibi.

Rize'de hayır "na na na", Almanca "nayn", İngilizce "no" iledir. Un-knovn, un-brella (ışsksız, şemsiye), un-fortunately (maalesef) gibi.

Na-buko, Na-blus gibi antik Babil çevresinde Yahudi tefecilerden yana tutum alan krala halkın koyduğu isim, Allahsız anlamında; Na-opa-oğ, No-Bu-ko!

Nablus; Na-bulus, bu şehirde çok zulüm yaşandı, orada Pelaz yoktu!

“Nabetil olasın”; Rize’de bedduadır. Na-opa-ite, Opatı’li olmayasın, Atasız olasın! (Kaybana’lı olmakla eş; anasız kalasın, kayıp analı, öksüz kalmakla eş.)

Rumca’da Ohi (evet), Neya (hayır). Evet demek olan, eski Türkçe “Heya”, He/Ya (İngilizce Hay/hi, Ohey/Okey) sözcüklerinden birinin önüne NA koyarsak, Neya, olumsuz hale gelir. (Rumca’nın altındaki Oğuz Türkçesine ulaştık)

Abası, başı: ...Mezi, Mazi, Bazi, Basi, Vasi, Pati. (Kızılbaş; Kış-uli Bas)

Ata: Ata, ita, ida, isa, ada, utu, udu, it, id, aba, apa, opa, eupa, ephe, ebe...

Bilgili, okkalı, akıllı: agha, heka, agia, aya, hagia, akka, ika, aka. Aga Sofia, gibi.

Kor gibi: Çok akıllı, çok çalışkan, koruyucu, Koruyor, KORİU (Rize) Kor-ata, Koris, Karus.

Vurgulama, üstüne basarak belirtme: Müzik terimlerindeki gibi fonetik vurgularla, sesli harfi çiftleme veya önüne H ekleme yoluna yapılır. Müzikte forte-fortissimo sembolü olan “**f, ff**” gibi.

Doğu Karadeniz Türkçesinde ön ek H(KH) sesi, fortissimo durumu olarak düşünülmelidir. Örneğin, Elbet, HELBET, HELBETTE sıralamasında vurgunun kreşendo açıkça görülür. Önem derecesini belirten, üstüne basarak söyleme halidir.

Tıla, Atıla, **Attila/Atilla** örneğinde görüldüğü gibi, hem T, hem L ayrı ayrı büyütebilir.

Ela, Ala, Ulu, Ulla, Alla, Allah gibi. İngilizce “hello” içerisinde “Allah” vardır.

Lazca “amca” demek olan İTİ’den bu yolla ulaşacağımız sözcükler antik tarihin temel sözcüklerdir: **İti, Eti, İtti/Etti, Hatti** gibi.

Ari, Harri, Horri, Houri gibi. Simetrisinde REA, antik tanrıçadır. İPON yazısı Urfa mozaiklerinde, İRON diye okunur ve URİ ANA, RUHAN kız adı olur, “REA Anası” anlamını bulur. Harran’da onların adı yaşıyor.

İdi, Ede, Hede, Ada, Odo, Udu, Otto, ... Ede-ssa, Adossi, Hattusa...

ER:RA/RO, önek veya son ek hitaptır. Örneğin; Sibirya’da Yakut Türkleri birbiriyle karşılaştıkları zaman “Mali davari, çoluk çocugi selametliko RO?” diye hal hatır sorar. Kürtçesi de aynıdır.

Sıfata kuvvet yükleme yoluyla kişiye saygınlık ifadesi:

Kişiye yüklenen sıfatın şiddeti onun büyüklüğünü ifade içindir. Şiddet/kuvvet yüklenen sözcük, Arapça şeddeli olandır. Fonetik “fortissimo” karşılığıdır. Vurguyu artırmak için sesli harfin üstüne basarak söyleme tekniği açıkça görülür. **Hatta, bizzat, şedde, şiddet, kuvvet** sözcükleri de böyledir. Halk arasında hakaret için söylenen “şeddeli eşek”, bu yönde ipucudur.

HÜRRİYET sözcüğü de fortissimo halindedir; HOURRİ-ETİ, güçlü kadına kavramı vermektedir ve ayrıca sembolü de kadındır! (Hürriyet düşmanları onun için önce kadınları küçültmek isterler, diye düşündürmektedir!)

Örneğin, “sana kurban olayım” demek için, “Cesileyim saa”, fortissimo “Çessileyim saa”.

Uşağum, Ouşağum, Ouşuşum...

Paci, Opaci, Opacci, Oppati (T harfı, S'nin forte hali oldu.)

O'kada/, Okkada/Okkaa.

Büyük ata ve büyük ana uygarlıklarımız olan, **Ati-Hatti, Ari/Hurri, İsis/İtis/Hitit**, gibi antik adlarda, benzer fonetik vurgular görülür.

Gök Tanrı'yla söze başlama: oğ-ka, ka, gı, kali, okali, gayri, gari, hari, heri, hey, oy, hu, kele, hele, ola, abo, bi ...

Cümle önüne yerleşen hitap eklerinde, tanrısal saygı kavramı düşünülmelidir.

Karşıt-zıt kavramı: ANTİ ile başlayan bilimsel sözcüklerde karşıtlık-zıtlık kavramı vardır. Örneğin “anti oksidan” beslenmenin temel sözcüklerinden biridir. Açarsak, içinde CAN-Hayat olduğunu görürüz.

ANTI-OKSİ-DAN = (ANTİ) Eksi-can = (EKSİ) Eksi-can

Eksi ekisiyi götürür, kalır CAN. Can ise hayat verendir.

ARTI ile de izah edilebilir; (Anti) oksidan = ARTI CAN.

CAN kendi başına pozitif kavramdır, o nedenle tek başına pozitif (artı) imajlıdır.

Taze sebze ve meyvelerde aldığımız o hoş lezzet CAN'dır, CAN suyu almak gibi...

Antik literatürde en çok kullanılan kök hecelerden biri CAN'dır, Tan/San/Tin/Sin/Kin/Ken/Gen gibi dönüşümlerle hep karşımıza çıkar.

Taze sebze meyvelerdeki CAN/HAYAT veren o tazelikler, canımıza can katar, ruhumuzu şenlendirir. Bu şiir gibi kavramların hepsi antik dönemlerden beri kullanılmaktadır ve bilimin temelinde de bunlar vardır.

Matematik ile yaşam arasındaki bağı bulan Si-Mer/ Mer/ Fer soylu atalarımıza bin teşekkürle...

İsimlerdeki inanış ekleri: Mer soylular, MA-RA olanlar, yani Ur-Uma/Rum diyarında yaşayanları, yani Göksel Tanrı RA-MA'ya inananları Balıkçı Baba'dan öğrenelim.

Halikarnas Balıkçısı, “Mitoloji, insanların hangi tanrıya inandıklarını anlatır” der. Onların hangi kültürden geldiklerini bağlı oldukları Tanrılara göre belirlemek için önemli ipucu olduğundan söz eder. Ra Mısır'dadır, fakat Ra-Ma (Roma) göksel tanrı/güneş tanrısı İtalya'dadır. Örneğin Zeus Yunan Tanrısıdır, Apollon Anadolu Tanrısıdır. Hatta Zeus'u Anadolu'da Olimpos dağlarında yarattıktan sonra Yunanistan'a taşıdıklarını anlatır, “Zeus da aslen Anadoluludur” der.

Şu da bilinmelidir ki, milattan az önce, Zeus ve Apollon efsaneleri, tanrıları birbiriyle kapıştıran Yunan öyküleri, Anadolu kültürünü, birlikte ekip biçen birlikte yiyip birlikte toprağını savunan, “kaynaşmış halk” olan Milet-Oğuz kültürünün ana çimentosunu eritmeye yönelik üretilmiş öykülerdir.

Anadolu fuzyologlarının (fizikbilimci) karşısına, ki bizim fizikbilimcilerimize Helenler filozof derdi, tutucu Atina felsefecilerini çıkardıkları ve feleseyi bilimden daha üstün tuttıkları dönemin öyküleridir bunlar. Anadolu kutsallarını aşağılayan öykülerdi onlar ve hatta “Midas'ın Kulakları” hikayesi de böyle bir öyküdür. Zaten, arkasından yağmacıların itibarlı dini Hristiyanlık ortaya çıktı. Bugün de Mustafa Kemal'i küçültme çabaları benzer bir durumdur.

Halikarnas Balıkçısı Anadolu-Yunan mitolojilerini karşılaştırmalı anlatır. Öyle sözcükler vardır ki, biri diğerini anlamak için gereklidir ve bakış açılarını

bilirsek bu sözcükler bir anlam ifade ederler. Çünkü bir çok isim bu insanlara daha sonradan yaptıkları işe göre verilmiş isimlerdir.

Bir örnek verelim. Anadolu'lu fizyolog-fizikçi (Toros Ereğlili) Heraklit "logos" için der ki; "logos, kosmosa üstün değildi, ama onun özündeydi ve değişimin, hareketin kendisiyle bir olan öz yasasıydı. (H.B. age. s.75)". Devamında der ki, Helenler logosu Tanrısal tanımlara soktular; İncil'de bulunan "Başlangıçta Logos vardı, Logos Tanrıydı ve Logos Tanrıyla beraberdi" sözünü önemsediler. Öte yandan Heraklit ise, "Gerçek şimdi burada, her şey değişir" diyordu. En önemlisi, Anadolu'nun Akdeniz sahillerinden Fenike/Pen(i)ka ülkesinden **Thales, İsa'dan 585 yıl önce, 28 Mayıs 585 günü güneşin tutulacağını bir yıl önceden hesaplamıştı.** (Ta-les; Laz ata)

Şimdi, "Heraklitos" sözcüğü üzerinde biraz çalışalım:

Er-Akli, akali, ogali, Oguli.

ER-OĞLU; Her Oguli, Heragli.

Herakli-tos; Eroğlu Atası. Atadan beri Eroğlu.

Herak-les: Er-aka-les; Eroğlusu.

Karadeniz Ereğli ve Konya Ereğli; iki Ereğli de antik Hitit-Frigya sınırları içerisindedir, ikisi de Oğuz boylarının boy verdiği yerdir. Bir de Marmara Ereğli vardır, Maya Dağ eteğindedir.

Milas'a adını veren antik Milet'in bölge adı Heraklia'dır; burada büyük bilim adamları yetişmiştir. İskender burayı işgal ettiğinde bilim adamlarını köle öğretmen olarak satmak için buradan Atina'ya götürmüştür.

Bazı sözcükler bir kere dönüşüme uğradıktan sonra bir daha dönüşebilmektedirler. Örneğin Zazaca güneş kültüne ait bir sözcük olan "tiş", güneş, ateş'in karşılığıdır. Ateşin rengi olan "kızıl, kızıl" açıldığında "kiş-uli", yani "ulu-kuş" görürüz. Ulu Kuş ise Güneş'tir. Kızıl sözcüğü Türkçe'de çok şiirsel kavramdır, ululukla bağlantılıdır, örneğin bayrağımız kıızıdır, ufuk kıızıdır, batan güneş kıızıdır, kızıl soylu ata bağlarımız vardır ve bir de Kızılbaz kavramımız vardır. Şaman ritüellerinde başına kırmızı bağlanır, gelinin başına kırmızı yemeni örtülmesi, gibi. Açacak olursak:

Kızılbaz; kız-il-baş; kız-uli-abası/Maz; "abası ulu kuş" olan, "Abası Ulu Oğuz" olan. Zeugma mozayiklerinin bulunduğu yer; BEL-KIZ; Kos-eli, Oğuzeli. Koz-eli Baş; BAŞOĞUZLU.

Al-evi; Ul'i-ebi, Ulu-abe. Opa, büyük ışık kaynağıdır, şaman kültürü tüm insanları ve canlıları OPA'nın ışığından üremiş kabul eder. Bu ön kabulünü isimlendirirken de belli eder; Opanın Oğlu; Opa-ulu, Abalı, Oğul Opa; Ulu-opa, gibi. En ulu olan güneştir ve atası güneş olan da uludur; yani güneşin çocukları Uli/Alipona fonetik dönüşümlerle "Alevi" ile sesdeştir.

Homa Kiş; Tanrı Kiş, Uma Kuşu Perslerin ve onların devamı olan ve Sasanilerin ve hatta bugün bazı Kürtçe konuşanların da kutsalıdır.

"Kuş" hecesinde fonetik dönüşümler:

Kuş, Kiş, Kaş, Gaş, Gas, Gaz, Giz, Kiz, Kız, Kuz, Koz, Göz, Güz...

Örneğin, Rize nazlatmasında kız bebeğe söylenen Kişum/Kiş-uma, Kızım, açılışında "Benim Kuşum, Köz'üm, Kiz'um, ateşim, güneşim, gözüm..." çağrışımları vardır.

Türkülerdeki ve mitolojideki Huma Kuşu'nun karşılığı, bu fonetik analizimizde Güneş çıkmaktadır. İnsanın gün ışığından UR olduğunu kabul eden bir inanışta insana HUMAN denilmesindeki kök hecenin OMA olduğunu düşünmek yanlış olmaz. Homa-analı, Anası Ma, ya da Ma Ailesinden gibi bir çağrışım sezilmektedir. ESKİMO ile kastedilen Kuzeyli, Ma-Eksi neden olmasın?

Tunceli'de konuşulan Oğuzlu Zaza dilinde tanrı “**tav**”, Tao/Dağ ile sesdeştir. Dağ tanrısı İda ile örtüşür. “İda dau”, Dağ idalı, Hitit/İdid sözcüğüne oldukça yakındır. Anlam olarak Kor (büyük ateş), Gor-ida, Kur-ida, sıkışarak Kurdi/Kur-si/Kur-ti olabilmektedir. Benzer şekilde Kurmanci'yi açalım:

Kur-man-ce; Kur-pan-ice, Kor-ma'n-ışığı; Güneşin Oğulları.

KOR-US, Güneşin Oğulları (Ergenekon) kültüründen gelen Asya kültürlerinin ortak özellikleri vardır; dambur ve bağlama çalmak, davul zurna ile halay dönmek, gelinin başına kırmızı allı pullu örtmek, bütün törenlerinde türkü söylemek, kurban keserek gelini kutsamak, gibi. Yine, kurban keserken bir parça kanın alınması sürülmesi, kurbanlık hayvanın gebe, gürk tavuk, süt veren olmaması gibi inanış beraberliği vb. özellikler yukarıda adı geçen kültürlerin birbiriyle olan akrabalıklarını gösterir.

Behçet Necatigil'in “100 Soruda Mitolojya” (Gerçek Yayınevi, 1969) kitabında giriş bölümüne yerleştirdiği “Bi İki Açıklama” başlıklı önsözünde, Tanrı, İnsan ve Yer adlarının okunuşları üzerine önemli bir saptaması var:

“Yunanca kelimelerin; başta tanrı, insan ve yer isimlerinin imlâları; bilim kitaplarındaki şekliyle, asıllarına uygun yazılmıştır. Eski Yunan-Latin metinlerinin ve klasiklerin, Milli Eğitim Bakanlığınca çevrilmesine başlanmadan, yani 1940'dan önce, Yunanca kelimeler Fransızca'dan gelme bir alışkanlıkla, Türkçe'ye hep Latince söyleniş ve yazılışlarıyla geçer, Yunanca K, Aİ, Eİ'ler çoğunlukla C, AE, İ şeklinde gösterilirdi; Aisopos, Sokrates yerine Aezopus veya Esop, Socrates yada Socrat, der, öyle yazardık. Bu noktaya dikkat edilmelidir.

Yunanca kelimelerdeki Y'ler Ü gibi okunur. Meselâ, Odysseus kelimesi Odüsseus, Enyo kelimesi Enüo okunmalıdır. KH; H, PH; F, İ'ler Y okuncaktır. Örnekler; Akhilleus; Ahileus, Aias; Ayas, Aineias; Aneyas, Mykena; Mükenay, Oreithuia; Oreytüya, Phioniks; Foynike, Phrygia; Frügva...

Yunanca bir isim Latince değişik olabilir. Mesela akhilleus Latinlerde Achilles (Aşil), Odiysseus Latinlerde Uliases (Ülis)'tir. Aynı kişiyi, aynı kavramı belirten bir kelimenin iki dilde değişmeler gösterip göstermediği parantez içi hatırlatmalarla anlaşılır.

Kitapta sadece TROİA kelimesi hep Y harfiyle, tani Türkçe imlâ ile Troya şeklinde yazıldı.”

Tarih boyunca, Tanrı, insan ve yer (dağ, tepe, şehir) adlarının, pek değişmediğini Halikarnas Balıkcısı da söyler. Halk arasında eski adıyla bilinen yer adları o nedenle bizim için önemlidir. Aynı nedenle, fonetik antik araştırmamızda esas aldığımız isimler bunlardır.

H.Balıkcısı'na göre Anadolu Uygarlıklarına sahip çıkma kavgasında, İndo-Avrupaiciler ve Samiciler, aşırı Türkçülerden pek de geri kalmamaktadır. (Bütün Eserleri,8, s.19) Balıkcı Baba, fonetik analiz çalışmamızı görseydi nasıl değerlendirirdi acaba?

Haydar yaylasının “Pablig baplig” oyununda söylenen sözcük, İngilizce “halk” olan “public” sözcüğüyle sesdeştir. Uzun süre güneş açmayınca, gençler, güneş duasına çıkarlar. Bir tanesi eline bebek kuklası alır, arkasına taktığı çocuklarla ev ev dolaşır, yiyecek toplar.

“Pablig pablig ne ister/ Allah’tan güneş ister/ Heva teyzeden un ister...”

Söyleyerek dolaşılır, her evden bir malzeme alınır, ertesi gün kurabiye, helva vb. pişirilir yenir. Burada, birlikte yemek yerken Allah’ın gönlü yapılmış olur; Oğuz töresinde Allah birlikte yemek yiyenlere yakındır, birlikte yeyip birlikte dilekte bulunanların duası kabul olur.

Burada “pablig” sözcüğünü açalım: Opa-uğli-ka, Opa’nın oğulcuğu. “Hey, Opanın sevgili oğlu” seslenişi vardır.

Lazca’da “Vidi Visi Vini”: Geldim Gördüm Yendim!

Jul Sezar’ın MÖ.47’de Zile’de yazdığı kaya yazısında okunan “geldim, gördüm, yendim” sözcükleri, Hopa Lazcası ve Türkçe kökenli çıkıyor.

“Jul”, Lazca erkeğe sesleniştir; Ğuli, Oğuli, Gul, Kul.

“**Vidi**”; Lazca, “geldi”. Kom-o-vidi; gel!

“**Visi**”; Lazca **Ma Pisi**, “gördüm”.

Sözcük İngilizceye “visi-on”, AN çoğul ekiyle girmiştir. Tele-vision’un isim anasıdır. “Gören”, “Görüş” gibi, anlamlarıyla dilimize yeniden girmiş haldedir. Bizden gidip bize yabancılaşarak dönen sözcüklere örnektir.

Me-Pisi ile kedi/pisi bağlantısı kurulabilir. Bundan kedinin gece gören keskin gözlerini anlamak mümkündür. Halen “Gel pisi pisi” diyerek kedi severiz. “Füze” adına da kaynak olmalıdır.

İyi gören olmak bir meziyet olmalıdır ki, kız adı olarak Mefuze (ninem Mefuze Finci), hatta çok yönlü görüş sahibi olan anlamında Mebus (Mepusi), aynı kökene işaret etmektedir.

Lazca **VİCE** (Findugli/Pan-si-Oğuli) adında “**visi**” yi görebiliriz. İhtimaldir buraya Güneşin Gözü anlamında **VİSE** denilmiştir. Yine ihtimaldir buradan keskin gözlü nişancılar, Bise/Bacı/Boco ve erkekler çıkmıştır.

Vini; Vin/Pin/Fin/Pan/Fen; kazanmak (Vinning) sözcüğünün kökeni olup İngilizceye girmiştir.

“Fen”, başarmak, planlayarak kazanmak. Türkçe’de vardır. “Ali’nin **fen**’di, Veli’yi yendi”de olduğu gibi. “Kazanmak” üzere birisine yapılan planı, dolaylı anlatırken “Fan fini fin fon...” demek gibi.

Lazca’nın Sümer - Hitit dili olduğu ve Latince’nin kökeni olduğu üzerine işaretler giderek çoğalmaktadır.

Lazca ulu/büyük kişilere **DATE** /Didi denir. Didi Nana (Ulu-Annu, Kibele) adında ve Arhave’nin eski NaoDidi adında bulunan **DİDİ** sözcüğüne Ege sahilinde **DİDİ’MA** (Me-Duti / Me Duzi) ören yerinde rastlıyoruz. D-Z dönüşümüyle oluşur. Yine büyüklük sıfatı veren duti, dadi, dodu, dede, dati, duzi, tizi, sisi, titi vb sözcükler, buradan türetilmiş olmalıdır.

Didim’in ana özelliği **MEDUSİ** heykelleridir. Lazca okursak,” Benim Didim” olur! Orada ulu atalarımızın yılan zehirini çıkartıp ondan panzehir yaptıklarını tahmin edebiliriz. Yılan, hem dost hem düşmandır!

Selçuk Müzesini 2010 ziyaretimde, hediyelik eşyalar üzerindeki antik yazıları bozarak, örneğin **Σ F Σ S** yazdıklarını gördüm. Ankara’ya döndükten sonra Remzi Kazmaz’ın özel bastırıldığı **DİDYMA** dergisine yeniden baktım, kapağında aynı yanlışı gördüm. Kendisi farkında olmayabilir diye, bir mektup gönderdim:

“Derginizin kapağında, **KEHANETLER ÜLKESİ**, diye okumamız beklenen yazıda bütün E harfleri, antik **Z (Σ, Sigma)** ile **K Σ H A N Σ T L Σ R Ü L K Σ S İ** yazılmıştır.

Eskiden, büyük harf **Z**’yi ortadan çizikli yazardık. (7 rakamını da.) El yazısı **Z**’yi küçük harf yazarken de, aşağıya çektiğimiz bir kuyruğu vardı. Ona benzeyen bir harftir antik **Z** harfi.

Bence Cumhuriyetin ilk yıllarında eski Anadolu harflerimize daha yakın idik. Daktilo gibi teknolojiyi batıdan aldıkça kaybettik harf şekillerimizi.

E harfi yerine **Σ** yazmak, antik sözcükleri, okunaksızlaştırarak (postmodernitenin hain tuzaklarındandır) tarihin çöplüğüne atmaktır.

Antik **Z** harfi, **ZİK-ZAKLI** bir **Z** dir. Temel harftir. Bir şeyin **İZ**’ini tasvir eder. Suyun **İZİ** gibi, ışığın gölgesi gibi. **İZ** sözcüğünün altında işte tam da bu kavramla örtüşen **Z** şekli vardır. Asla E değildir.

Dergi bastırırken dizgici tarafından tuzağa çekiliyoruz”.

Lazca ve Sümerce **ME/MA** = Ben demek, Dayı ise “Dodü” demektir. Harfleri yanlış yazarsak, bir anlam kaybı da antik yerel sözcüklerimize gelir. O zaman, bugün

çözebildiğimiz sözcükler hiç anlaşılmaz hale gelir. DİDİ-UMA; DEDEM, AZİZİM, Lazca DAYIM, Zazaca EMİCEM olmaktan uzaklaşır.

ME-DİTİ; MEDUZİ, işte o bizim ata kültürümüzdür. Bereketli Hilal üzerinde resmedilmesi Kafkas Ay Tanrılı, Eyzı/Oğuz kökenini gösterir.

Yılanın zehrinden kendilerine panzehir, düşmana ise zehir yapan Me-Dusi atalarımız burada yaşamışlardı. Onlar kehanet uydurmaz, Güneşi incelerdi, Şaman inanışlıydı, yer-gök-su üzerinde araştırma yaparlardı.

Bir başka açılımda Me-Tu- Si; Mete (Amyti, Med) soylular. Ya da Eme'si Işık.

Lazca ile Sümercenin aynı dil olduğu üzerine bulgularımız giderek çoğalmaktadır. Latin dili keza Etrüsk olmakla Doğu Karadeniz kökenlidir.

Harflerin Hece ve Tamga İşlevi

Bu fonetik analiz çalışmamız sırasında bazı harflerin tamga gibi karşılıklarının bulunduğunu fark ettim. Yeni bir araştırma yöntemi olarak geliştirilebileceği düşüncesindeyim.

L harfi: Ulu, Ula, Ullu Uli, Âli, Ela, (oğlu; ogli, goli, huly, cleo, glo)

T harfi: Ata, İta, İti, İda, Tao/Doğu, Tav inanışlı. T, ayrıca S gibi çoğul ekidir.

D harfi: T harfinin yumuşamış hali. Udu, Odo; ata.

K harfi: Aka, aga, og. K/S dönüşümlü sesler S işlevi görür.

S harfi: Işık, esiğ, isiğ, kişi, usağı, suyu, izi, soyu.

C harfi Ece, İce, gibi S işlevlidir.

M harfi: Ma, Uma, Homa, Umay ana, Ama, Eme.

B Harfi: Aba, Abe, Eme, Eve, Op, Of, Ov, Euba, gibi dönüşümlüdür.

P harfi: Apa, Opa, Opo, Opi, buğ, ağabey, abi/aba.

N harfi: Ana. İnana; Anneanne.

R harfi: Uremek, çoğalmak, “ur/uri, er/eri, ar/ari” olmak, erkek ve kız oğullar vermek, şehir kurmak. Ur-Uma; Ma’dan Ur olan diyar. üreyen. Mar/Ma-ur; Ma-oğlu, Mari, Meri, Peri, Pari-si (Mar oğullar/uşakları).

R, IR-İR eki bir nehrin YIR’layarak akmasında Ne-hir, bir müzik aletinin ses çıkarmasında (Ulu-Yır; Lir, Tar, Tanbur, Nair, Nara), türkü söyleme sanatında Yır-An (Yaren, Yaran), ya da sular gibi çağlayıp gönülden gönüle çoğalan YAR olmak ifadesinde karşımıza çıkar. Oğ YAR, göklere ulaşan Yar, Hub-YAR olmak, hatta Bu-Ar (su gözesi Pınar) içinde karşımıza IR çıkar. Şarıl şarıl akan sular gökten gelir, suyun BU-HAR olup yükseldiği yer de GÖĞ’dür. OBU-YAR, su gibi gökten gelip göğe yükselendir, HUBYAR Dede /Buyar Baba ile Mitridate’nin aynı kişi olduğu üzerine görüşlerimize burada zemin oluşur.

Ur olmak, çoğalmak, uremek eki, halen Aydın’da kullanılır. Örneğin, kahve az açık olsun istenirse, “suuri olsun” denir. Suuri; su-uri, suyu çok olsun anlamındadır.

T harfiyle örtüşen Tanrı ve Ata kavramlarını biraz açalım. Kimi kaynaklarda, “Türkler eskiden atalarına tapardı” diye geçer. Onlar, Oğuz-Şaman-Hitit-Sümer kültürlerini bilmeden böyle yazmışlardır. Türklerde Ata’ya saygı temel töredir, aslolandır, dualar ulu atalar için yapılır. Töre kavramı ile bugünkü “töre cinayeti” kavramının ilgisi yoktur. Ata kültürümüz olan töre, halkın birlikte ekip, birlikte biçip, birlikte karnını doyurması, yaşlı ve düşkünlerin korunması, kardeşlik birliklerinin kurulması, musahiplik gibi, sahipsiz kimsenin kalmaması gibi toplum kurallarını kapsayan, yazılmamış en büyük yasadır. Tanrı buyruğu olarak kabul edilir, bugünün karşılığı ile kuruluş/varoluş yasaıdır, devrim yasaıdır, değiştirilemez Anayasa’dır.

T-R damgalarını artmak ve üremekle ilgili görüyoruz; Ata+Ur = Tur/Dor.

Artmak, çoğalmak, türünü devam ettirmek ile “doğur”mak arasındaki bağlantıyı bitkilerde de görüyoruz; Ata-Ur/TOUR/TOĞUR tutmak.. Aydın’da zeytin ağacının dallarında bereket varsa, bunu ifade için “Bu sene iyi tour tuttu” denir. Benzer şekilde TURUNÇ meyvesi turungillerin temel ağacıdır, onun tohumu olmadan hiçbiri üretilemez. Türklerin Tür’ün anası olması benzer bir kavramdır; Tur, Tor, Dor, gibi. Turani kavimler için kullanılan kök hece TUR, artan, üreyen “doğur”an, anlamında olmalıdır.

Türkçe’de Ulu ile Ata kavramı çoğu zaman beraberdir; ulularımız denildiğinde atalarımız anlaşılır. Çünkü onlar bize bugünümüzü bahşedenlerdir. Onların adları nehir ve şehir adı olur. Örneğin Fırat; Romalılarla Fırat boylarında amansızca savaşmış olan büyük Sasani kralı, Latince yazılışıyla Ophrates (Per-atası), bu nehrin adı oldu.

Antik eklerin simetrik yer değiştirme özellikleri vardır. En çok karşımıza çıkan yer değiştiren ek SU/Sİ/Tİ (soyundan) ekidir. Örneğin; **Per-si /Si-mer**. Kök hecenin her iki yanına da Sİ gelebilmektedir. Devrik cümle kurarken yaptığımız da budur. Eklerin öne veya arkaya gelmeleri halinde, kök hecede sertleşme-yumuşama şeklinde telaffuz farkları oluşmaktadır.

Antik “Si” eki öne geldiğinde kök hecenin yumuşadığı, arkaya geldiğinde kök hecenin sertleştiği görülür; Sü MER, PER-si gibi. Seste sertleşme aynı zamanda kuvvet yükler; Men, Man, Pan, Pon, Poon gibi.

Tamgaların yer değiştirmesine örnek isimler: Kutay/Aykut, Sunay/Aysun, Ayfer/Feray, Ayperi/Peraye, Günay/Aygün, Cansu/Suzan, Gülay/Aygül, Çimengül/Gülçimen, Suay/Aysu, Ataer/Erata(Arda), Arkan-Arkun/Guner-Güner.

Ali'nin yer değiştirmesi: Azeri-Kaşgari Türkçesiyle Anadolu Kayı boyu Türkçesi arasındaki önemli farklardan biridir. Ali Haydar, Ali İzzet, Ali Rıza... Durali, Dursun Ali, Haydar Ali gibi.

S, Us, Os, Esi, Ace, İce; Işık, Esiğ, Eğisi eki olup önemli sözcüklerden biridir; Ön-Türkçe tamgası Y'dir; yukarı bakan şekil, göğü, güneşi işaret etmektedir. Esiğ, Toroslarda halen kullanılır. Örneğin Gülnar'da, ocağınız sönmesin anlamında, ocağınızdaki odun ateşi, odunun ucundaki yan kısım kastedilerek, “Yeter ki eğisiniz kararmasını” atasözü vardır.

Odunun ucundaki alevin adı Rize'de “davli, dağ-uli”dir. Odundan sıçrayan kıvılcımlara ise CİYA denir. Burada C sesi iki diş arasından çıkartılır, hilal şeklinde yazılan C harfinin AY İŞİĞİ ile bağı kurulur, bu ses ece/esig/siğa/cağa gibi verilmektedir.

Kaşgari Oğuzlarda sesli harfle başlarken önüne KH, Ğ gibi gırtlığa bastırarak sert H ile başlama alışkanlığı vardır. Türkçe'de Ğ/H ile başlayan sözcük yoktur ifadesi Kaşgari Oğuz Türkçesini kapsamaz. Örneğin, Azeri; Ha-Zer, Oğ-Zor/Dor olarak açılabilir. (Azerbaycan'da bu harf X olarak tespit edildi.)

Antik kaynaklarda, MÖ.100 civarında Büyük Bedri tarafından Rize-İspir arasındaki dağlarda yaptırılan Başköy kalesi için “Basgoi Daruze” yazar. DARUZE sözcüğü bize fonetik olarak çok şey izah eder. Burada yaşayan halk için Roma tarihçileri kendilerine en çok direnen halk diye tarif verir, Halk Uşakları/ Kolkhis diye yazarlar, ama asla onların Oğuz ataları olduğundan söz etmezler.

Daruze; İda-ruze, Dağ-Rize, Da-roz, To-ros. Bugüne Rize Dağı olarak dönüşmüştür. Da-ruze, Rize-dağ olmuş, yani ön ek arkaya geçmiştir.

Çevresindeki yayla, dağ ve köy adlarında Bas-Goi Da-ruze'nin fonetik dönüşümleri vardır; Oği-da (Ovit) gibi, Se-roz gibi. En yakınındaki “Hanzer” yayla adına baktığımızda, Kun-Zor/Zor-kun/Tar-kon, gibi fonetik dönüşümlerini görürüz.

Bas-goi adında bulunan “bas” hecesi “Maz” sıfatına karşılıktır. Burası Maz Köyü'dür, çevresinde Mez ile başlayan Mez-opali, Baş-pala gibi köyler vardır. Başköy kalesinden Fırtına Vadisi yoluna girince biraz sonra Hydar/ Zir Kale/ Kalei Pala kalesine ulaşılır. Kalei Pala (Bala), Pala Kalesi'dir. Burada da ön ek arkaya geçmiştir. Yola devam edersek Dor/Zir vadisinden geçip Hay-Dor'a (Ayder'e) çıkılır. Hay-dor'dan sonra Yusufeli (Oz-Beli) Çoruh vadisine geçerek oradan **Abas-**ya topraklarına ve oradan efsanelere girmiş yedi karlı vadiden (Kaf Dağı) aşarak, Şuşa ve Al-ana/Osetya'ya varılır. Burada çizdiğimiz güzergah Kaf Dağlarıyla Kelkit Vadisi (Anadolu'ya giriş kapısı) arasındaki bağlantı olup, yol boyunca Dor/Tur adını bolca görürüz.

Fonetik dönüşümlerle yerel şive farklarının nasıl oluştuğuna Kastamonu'dan örnek: İvedi; Evetü. Rüzgâr; Öüsger, Rize'de “yozcar”.

Kastamonu’da “azıcık” yerine, “cıkada” denir. Burada hecelerin yer değiştirdiğini görürüz. Bu çok önemli bir saptamamızdır; yerel lehçeler arasında bile heceler öne-arkaya yer değiştirebilmektedir: Azı-cık; cık-ad(z)a.

“Azıcık”, yerel şivelerde fonetik dönüşümlere de uğramaktadır; azucu, eccük, ecüğ. Rize’de “azbise” (azbir-şey) denir. Az-bir = Bir-az.

Sayısal “çokluk” kavramının temelinde OĞ ile karşılaşırız. “O kadar çok”, GÖK KADAR ile anlamdaş olan, Rize’de, “ok-kaa”, Diyarbakır’da “oğ-çaan” vardır. “Seni oçaan sevdim”, “seni okkaa sevdim”, OĞ kadar çok sevdim anlamı verir. Diyarbakır antik Türkmen şehri olup, Türkmen sözcüklerinde Rize ağzı gibi, Yılan yerine İlan, Yıldız yerine Ulduz gibi sözcükler vardır. Şehrin ataları MED/AMED/METE Oğuz atalarıdır.

Diyarbakır’da Kürt çocukları sokakta Türkçe konuşurlar; bu durum Kürt ailelerin buraya sonradan geldiğine işaret eder.

Gök tanrı, ışığın anası kabul edildiği için, ANA, AN eki ile biten sözcüklerde doğrudan ismin çoğul hali oluşur; ŞAM-AN gibi. Eğer “ana, na” eki sözcüğün önüne gelirse, bunun çokluk yerine “azlık” verdiğine tanık olabiliyoruz. Na-dir (az artı olan), Na-mus (az mis olan), Na-mert (az Mer-ti olan), Na-hoş (az hoş olan), vb.

Halk arasında “na na na”, yapma demektir, Almanca “nayn”, İngilizce “no” ile sesdeşdir. İngilizce NORTH, kuzey sözcüğü içinde Na-urtu, “yok Artı” der gibidir. Nor, “hiç yok” anlamında bir ektir, Nor-th, Nor-si, “Hiç Işık Yok” der gibidir. Güneşi çok az gören Kuzeydeki Pan yeri; Nor-Man-dia, Nor-veç, gibi sözcüklerde “ışık yok” anlamında ön ekler dikkat çekicidir.

Kök hecenin sonuna eklenen ANA/AN eki nasıl ki çoğullama yapıyorsa, öne gelen ANA eki de azlık ifadesi olmalıdır. Ancak, henüz bu araştırmamda ne zaman sözcüğü sağdan ne zaman soldan okumak gerektiğine karar veremediğimden, tüm Oğuz boylarının yerel lehçelerine vakıf olamadığımdan, bu konuda kesin karar verememekteyim.

Ana/Anası eki gibi, Os eki de çoğul eki olup, Işığlar/Uşağlar hatta Işık-Oğulları anlamında çoğul eki olup isimlere soy-boy, aile bağı kavramı da vermektedir; Ulu-os; Ulular gibi.

BAZİLE-US antik Oğuz devletinin adına dönersek, Ulu Maz Oğulları olarak açılabilir. Bu devlete batılılar Pantus demiş, Pan gibi büyük anlamında, Pan-ti Os, Büyük Pan Oğulları anlamında. Çünkü, daha önceki yüzyılda çok iyi at binen, rüzgâr gibi at süren Sibir Türklerine Pantik Apalılar deniyordu, ki, kanatlı at resimleri onları ifade için kullanıldı..

Sİ eki için, hem sağdan hem soldan okunabilen “çokluk eki” Sümer sözcüğü içinde vardır; MER-Sİ, SİBİR, SÜMER, gibi.

En çok tartışılan sözcüklerden biri olan **ANADOLU; Anati Ulu, Ulu ANASİ, “Ulu’ları çok olan, Ulu Yurt”** olarak açılım bulur. “Kimdi o ulular?”, diye düşünecek olursak, binlerce yıldan beri Bedrin Aslanları gibi bu toprağı kanlarıyla sulamış olan kadın-erkek bütün Oğuz atalarımızı sayabiliriz.

Antik dillerde, kralın adı yerine kimin oğlu olduğu yazılırdı. Anası OĞUZ veya Anası METE gibi soyadıyla görülenler vardır. Örneğin, TARKONDİ MAUTU, Mete’nin oğlu Tarkan, ya da, TARK ANATİ MAUTU; METE Analı TÜRK, “Türk Soyatası METE”, Türk Mete Han olarak da dönüşebilir.

Soyata adı METE olan, Mozo-leus yazılışı da vardır; Mete-Ulu-Oz; UluIşık Mete; Laz Mete; Işığın Oğlu Mete. Ulu ışığın oğlu olmak önemli bir unvan görünmektedir.

Metatez: Tamgaların yer değiştirmesi hali. Seslerin anlam bozulmadan sözcük içinde yer değiştirmesidir. Metatez sözcükler başka bir dile aitmiş gibi görünürler, oysa kökleri birdir.

Ailemizdeki Antik Dil Bağlantıları

Aile: Ay-ulu, Ulu-Ay. Kutsal Hilal ailemizin de adı oldu!

Horanta; Maaile, Büyük aile, Evdeki kalabalık, Kalabalık.

Antik Horanta; Kor-anati; Korint. Kor Anası olan yer. Ocağı tütüren yer. Büyük anne gibi, büyük kadın, kocaana, kocanene, yaşlı kari, kocakarılı ev.

Üçlek Tanrıça Kibele'nin üçüncü hali olan saygın sözü dinlenir yaşlılık dönemine karşılık Korint. Terek Türkçesinde Horata; büyük ailenin en yaşlı kadınlarının bir araya toplanma hali.

“Horan-ata” olarak açarsak; Kuran-ata, ailenin kurucu atası olur. Bu durumda HORON sözcüğü yeni bir anlam kazanır. Horon oynarken neden herkes horona katılmak zorundadır, “bu bir töredir” diye anlaşılmaktadır. Büyük aileye katılmak, ayağını ona uydurmak gibidir. “Der-ule, dönder-ule” gibi ayağını toparlayıp hizaya alması için yapılan uyarıcı sözler de burada anlam bulmaktadır.

“Derule” sözcüğü Fransızca'ya “Uygun adım, marş” komutu olarak girmiştir.

Batı müziğinde Ront, birlikte şarkı söyleyerek yapılan dansa denir. Fonetik açılımında sıkışmış bir Horanta görürüz. Ront; Uro-anati.

Antik “Korint” müzeleri, beyin büyük ailesinin orada yaşadığına, çocuklarının orada büyüdüğüne işaret eder. Bey, aile terbiyesini orada almış olmalıdır. Çünkü, çocukluğunda Oğuz ata töresini öğrenmiş olan, bu eğitimden geçmiş olan oğullar ancak bey olabilir. Örneğin, Korint Anıt Müzesi bulunan Amasya, gerçekten şehzade şehridir.

Van'da büyük aile töresini devam ettiren aileler vardır. Buna göre, yeni evlenen oğul-gelin, horanta içerisinde bir süre yaşamak zorunda, büyük aile kültürünü bilmek zorundadır.

Kardeş; Kor-ates; Atası Kor gibi olan. Akıllı, koruyucu ve kurtarıcı olan, büyük ağabey olan, “Kor” ile özdeşleşmiş olan. Dayanışma içinde, birbirine destek olarak yaşayanlar. Kar-us (Cyros, Kurosh), Kar-ya, Kur-d, Ger-man sözcüklerinin kökeni.

Kızkardeş; Ogiz Kardeş; Koratasi Oğuz. Rize’de hitabederken, “O’kiskardas”.

Birader: Bir ata-er. Atası Bir, Piratesi; Fırat. Pirateş adlı kral kimin kardeşi idi diye düşünerek büyük aile bağları bulunabilir.

Bir-ata-er yerine, Kürtçe’de “Bir-ana’dan ur olan” anlamında, “birane” denir. Birane ile Birader sözcükleri, kök hece ve mantık ilişkisi olarak ele alındığında, Kürtçe’nin Türkçe ile aynı dil yapısında olduğunu gösterir.

Aile; Ay ulu. Korint’in parçası. Kor güneş ise Ulu-Ay onun parçasıdır, diye düşünülebilir.

Ma-aile; Bereketli büyük aile. Ma (benim) Ulu-ay’ım; benim ailem. İneği de olan aile anlamında olmalıdır. Tanrı Ma, ile inek Ma arasında bağlantı önemli bir bağ vardır; eskiden ahırı olmayan ev olmazdı. Lazca AHOR ev demektir.

Yeri gelmişken, ineğin kutsandığı Hindu inancı, Şamanlıkla bu anlamda bağlantılı görünüyor. Afyon Emirdağ köylerinde de beyaz inek kesilmez. Eğer hayvan kutsamayı araştıracak olursak, Urfa’da bu kadar yoksul insan varken balıklı gölde balıklar neden hala kutsaldır bunu sorgulamak gerekir, ki orada, su da tarihte ilk özelleştirilen kamu malı görünmektedir. Bu durum Şamani olmadığı gibi İslami de görünmüyor.

Oğul; Oğ-uli. Kız ve erkek evlat. Ulu-oğ; Luvi, Alevi, Leo, Lui sözcüklerinin kökü.

Oğ’dan bir dal olan, KOL atan anlamında, Kol ile oğul ile sesdeştir.

Eğer Oğ yerine Ata (Odo) dersek, Od-uli, Ulu-od, Lad, Laz olur. Laz; Ulu Işık, Işığın oğlu.

Opaliti/Laz-opo Artemis, burada Ulu Işık Abla Artemis olarak açılım bulur. Yunanca’ya opalizi (Polis) “silahlı asker” olarak geçmiştir. Çünkü altın postu almaya Abhazya ve Osetya’ya her saldırdıkları zaman LAZ OPO Artemis’ten asker cevabı almışlardı.

Kız; Oğuz, Oğ-esiği.

Kız çocuğunu severken Rize’de “Kisman’um” denir. Kis-Man, Pan Oğuz açılımlıdır.

Üreme özelliği olanları Işık/Esig /Oğuz /Kız kabul ediş seziliyor. Gerçekten de var eden ve ur olan ışık kaynağını hayatın merkezine koyan bir kültürdür Oğuz - Sümer kültürü. Kızılbaş sözcüğü içerisinde Kız-Ulu Baş açılımı, kız evladına verilen anlamı belirginleşiyor. Kız ile Oğuz sesdeştir; Oğ-esiği demektir.

Rize’nin, Engindere, Yukarı Kurtuluş köyünden Nazif Kamberoğlu’dan derlemiş olduğum bir atasözü içerisinde kız evladıyla Kızılbaş sözcüğü eşleştirilmektedir. Burası, Gelin Kaya rölyefinin bulunduğu Baleva sırtlarıdır, Kıbledağ ile Velâ arasında çok yüksek bir yerdir.

“Kardaş karataş / Kızkardaş **kızılbaş** / Ana candireği / Baba koçbaş”

Kızkardeş, başına al bağlayarak gelin olandır, eline kızıl kına yakarak gelin olandır. Eskiden savaşa da böyle giderdi. Evine ve yurduna kendi canını feda etmeye hazır olan demektir. Bugün bu töre, Anadolu’da gelinin beline kırmızı kurdele bağlama şeklinde devam etmektedir.

Evlât; Oğ-Lat. Göğün ulu esiği. Of-laz. Frasça’da Olad.

Uşak; Çocuk, evlat. Delikanlı çağda erkek. Işıktan ur olan, Us-Oğ, göğün ulu ışığından ur olan. Işığ, İsik, İsika, Aseka, Saka, Çağa. Ters okunuşu Oğuz, Okizi (Kişi), Eyzi, Egzi.

İsik, Kisi, yani insan (sanni). Kisi, Kizi, Kiz. (Afrika’da Kizi, kız adıdır)

Erkek; Er-çeğ. Er ise-oğ, Er-icek. Er ışık, Er uşag.

Kadın; Ataune, Hatuni, Kadun. D-Y dönüşümüyle KAYIN-Kadın sesdeştir.

Çocuk; İce-cuk, İce İco-Og, Büyük olan ışığın küçük ışığı. (Rize’de Cecuk!)

Torun; Tor/Tur olan, ar-tı olan, Tor-ana’dan Ur olan.

Yeğen; İgen; Yicen. Can, kan bağı olan, Gen.

Efendi; Pan-ti, Pan gibi büyük olan. Aile içerisinde saygı sözcüğüdür, çok saygılı olana ve dedeye kullanılır; Efendi babam, Efendi dedem, gibi.

Ağbey; Ağbeyi; Oğ-begi. Be-oğ, Büyük. Oğ abe-si olan.

Bebek, bebe; Be-be-gi. Ebe-Beci; Ebe ebe’si. Bi opa; Bir Işık tanesi olan.

Lazca’da bebek “berepe”; Bir opa!

Emice, amuca, amca; Eme-iti, ata emi. Emi-ti; METE. Lazca İti; amca.

Dayı; Tao, doğu. Doğumla akraba olduğunu ifade eder gibidir. Zazaca “day”, anne.

Hala; Bibi(baba’nın dişil hali), Dudu(dede, dade), Teyze(Ata-ice) gibi sözcükler ULU baba ve ata tarafından akrabalık ifade eder.

Baba; Buğ-Opa, Bey-opa. Eubu, Buğ, Bey...

Dede; dade, tate. Büyük, saygın. Zazaca “dade”; amca.

Kardeşler arasında kaç kız kaç erkek diye sayarken, kızları saymama durumunun algıdaki karşılığı artık anlaşılabilir. Bugün “kardeş” dediğimiz sözcük, ata kültürümüzde, “kor-atesi” erkeklere karşılıktır, kızlar ise ayrıca “kızkardeş” adıyla vardır. Merkeze anayı koyarak “Annenin kaç evladı var” veya babayı merkeze koyarak “Babanın kaç çocuğu var” diye sorulması Oğuz kültürüne daha uygun düşer. Ki, o zaman, cevap veren kişi algıda ikilem yaşamamış olur.

Korint ile “horanta” bağı gibi İngilizce büyükanne, Grand Mother, ses benzerliğinden öte, aynı sözcüktür; Korint/Grand. Büyük Ma-dor; Büyükana-dır. Galiba eski sözcüklerimizi bulmak için BRETON dilini sözlük gibi kullanmamız yeterli olacak! Örneğin, Büyük Otel, ailece kalabileceğiniz otel, demek için Grand Hotel diyorlar!

Horanta’da baş ses H harfi, Kaşgari Oğuzlarında kuvvetli nefesle başlayıştır. Doğu Karadeniz ve Kafkas dillerinde belirgindir. İstanbul Türkçesinin kökeni olan Trak Türk dillerinde H harfi düşer. Örneğin Rize’de HAYDAR, HANCER yayla adları İstanbul’da Ayder, Anzer haline gelir. Başlangıç sesi Horanta sözcüğünün Oğuz Türkçesi olduğuna işaret eder.

Güneydoğu Asya’da, Laos (Laz/Lat!) ve Kamboçya’nın antik Budist tapınaklarında kadın heykelleri vardır ve bu tapınakların adı Ankoros, Ankoro,

ANGKOR (Ankara!) olarak geçer. Ana erkil bir kültür ve Ulu Oz kültürü, koruyucu ana HORANTA/Korint kültürü bir Yunan değil Asya kültürüdür.

Yakarma, Yalvarma, Haykırma Ünlemleri ve Hubyar

Zor durumda kalınca insanoğlu Tanrı'ya sığınır, ondan yardım ister, yardım umar. Bu duygu, antik dönemlerde de aynen böyleydi.

Kaç bin yıldan beri bilmiyoruz ama, fonetik analizlerimiz bize gösteriyor ki, Türkler tarihten beri hep aynı Gök Tanrıya sığınmaktadır.

Tanrıya yakarma, dua etme, dilek dileme, eyvah deme, yalvarma gibi durumlarda, ilk sözcükte bunu kimden dilediği belli edilir. Bu nedenle ilk heceler önemlidir.

Ya-kar, ya-lvar, hay-kır, sözcüklerini açtığımızda, ilk hecedeki YA, EY, HAY bize önemli ipucu verir.

YA'nın fonetik dönüşümü; ay, ey, oy, oyi, uy, oğ, ...

Soru: Kime dua ediyorsun?

Cevap 1: Oğ'a. (O'na demektir.)

Cevap 2: Sağa; sana. Oğ usağna; Sana.

Üçüncü şahıs, O'dur, orda hep vardır, O görendir, gözü hep üzerindedir, koruyucu ve gözcüdür, bize göz kulak olandır, dualar O'na yapılır! Işığını üzerimizden eksik etmesin, bu dilenir. Çünkü O'nun ışığı eksildiğinde sıkıntılar başlar.

HAY'ın fonetik dönüşümü; Hey, Hoy, Huy, Hû, vb. (Ermeniler kendi atalarının Hay Hoy'lar olduğunu söyler.)

“Hay'dan gelen Hû'ya gider, selden gelen suya gider” atasözünde de geçer.

Allah sözcüğü içerisinde Ulu-Hû vardır. Hepsi de Oğ'un (Gök Tanrı'nın) değişik ünlenişleridir. Kadınlar birbirine seslenirken “Huuu” der; Komşu komşu, Huuuu!

Türkülerimiz bu ünlenişleri dünden bugüne taşıyan aktarma kayışlarıdır. Özellikle semahlarda ve yayla havalarında bu haykırışlar bolca bulunur.

Semahlar bir çeşit acılı yakarışlardır; ellerini ve yüzünü yukarı açarak müzikli dua etmek, Tanrı'ya yakarışın edimleridir. Türklerin ata inanışındaki yakma ritüellerinde görünen de budur:

Hay Hay, Hay Hay..., Hü..., Hu.. Yar Yar, Yar Ali Yar.. Hey yar ey yar! vb.

Çoğu yayla türküleri yüksekten seslenir; Hey hey... Yavri yavri... Yar yar, Ohohoy, Of of..., gibi.

Oy aman: Oy Uma Ana. Oy aman; hali Ya-man!

Oy-aman; Eyi Pan, İyi Pan! İyi Man.

Semahlarda geçen önemli bir haykırış: Haydar Haydar! Hay-dar; Hay-dor, Ay-der; Rize'de Kaçkar dağının en büyük yaylası.

Tarihte en ünlü Dorlar, Kaşgari Oğuz boyudur. Kaşgar, Gaçar, Kaçgari, Acari, Hacai, vb. adlarla, Uygur'dan beri kumandanlar yetiştirmiş, krallar çıkartmış olan en ünlü boydur. Pers devletinin kurucuları, Mitridat (Bedri Dede), Darius (Toros) ve Sasani hanedanları bu boydandır.

Ulu hay-dor; Ali Haydar. (Ali Haydar adı Karadeniz'de de çok kullanılır.)

Diyelim ki bereket için “yağmur” istiyoruz. Sözcüğün içinde duası var: Yağmur; Ya-U'ma-uri, Ya O'mar!

Yüce Tanrım; Oğ-ice Tanrım; Tan yerinden yükselen gök ışığı! Işık Tanrım anlamlıdır

Gök Kubbe'nin üzerindedir O, Ulu Kûbbe/Kibele'dir. Kûbe'ye dua ederken Ya-kûbe, Ya-hub (Yakub), Ey-hub (Eyub, Eyüp) gibi isimler oluşur.

Hubu, Kûbu, Kûbe, Kâbe... HABU, HAU dönüşümüne dikkat.

Arhave/Arhabe; simetride Habe-ar, Hubyar ile sesdeştir.

Hemşin'in Hubyar köyü. Pazar'da Haberal ailesi; Hubyar-Oğli, Hab-er-ali.

YAR: Oğ-uri, Oyar, Yar. Allah'ın sevgili oğlu.

İşler ters gittiğinde acılı yakarış, Ey-Allahım; Hay Allah, Ya'hu, vb.

Vahlanırken, Oğul oğul; Oğ-ulu; ey ulu, ey ulu!

OĞUL; Oğ/Göğ Tanrının uzantısı, Kolu; OG-Ulu.

Halay içerisinde haykırışlar; Hey, Hoy, Hopba, Hey nare.

Ağlarken, severken; Yavrim, Yavrum; Oğ-uri-um. “Yar aman yavrim aman”

Rize.

Yaradan; Oğ-uri-atan; YAR-atan. Seni var eden, yoğuran, üreten sevgili atan! Örneğin, bebeği severken: “Seni yaradana (yar atan'a) kurban olayım, kurban olurum seni verene/var edene” denir. Bu bir şükran duasıdır.

Yeri gelmişken, HUBYAR semahına bir yorum getirelim: Bilinen en ünlü semahtır, sözlerinde VI.Büyük Bedri'nin hemen bütün özellikleri anlatılır. Bu semah, Göğe/Gök Tanrı'ya, arşa, kûbba gönderilen, HUBU'n YAR'ı, yani Allah'ın sevgili oğlu, Hubyar için dönülen kutlu semahtır.

Ön ek, “Ur” (var) eki, olumlu bir durumu verirken, “Ya hu, ya oğ” (yoğ) eki olumsuz bir durumu verebilmektedir. Ur-Uma ile Ya-uma arasında böyle bir zıtlık vardır; Uma-var, Uma-yoğ, der gibidir. Ya-uma; Uma yoğ; “Ey Uma nerdesin?” der gibidir. Hatta, bir adam kötü bir iş yaptığında ona “Senin Allahın yok mu?” denir; buradan anlıyoruz ki Allah'ın varlığı iyi işler yapmakla, yokluğu ise kötü işler yapmakla bağlantılıdır.

Anadolu Ur-Uma ülkesi iken, bu bereketli toprakları birileri “yağma”ladı (yoğ-uma; yağma). Hitit-Sümer uygarlıkları tarihe gömüldü. Milat denilen yağma'nın yoğun yaşandığı tarihlerde yağmayı yapanların adını da dinini de hiç sevmedi atalarımız! Çünkü yağmacıların milat'ı, bizim için tarihten yok edilmemiz demektir.

Mustafa Kemal bunu fark etmiş ve Cumhuriyet'in 10.Yılında yayınlanan "10.Yıl" kitabında, "Osmanlı'nın Tarih Telakkisi" başlığı altında, Osmanlı Tarihi, İslam Tarihi, Umumi Tarih diye üç çeşit tarih verildiğini, ama asıl "bilime dayalı tarih" (Milattan öncesini de içine alan) verilmediğini anlatır:

"Umumi tarih, insanlık tarihinin ancak bir faslıdır. Ondan evvelki kısımlara Avrupalılar 'Tarih Ötesi' adını vermişlerdir. Buna sebep de, tarihin Avrupalılara göre telâkkisinde, ona, Avrupalıların ırkî faikiyetlerine göre bir hareket noktası ve Avrupa'nın tahakküm siyasetine göre bir mihver verilmesidir." (A.Kadir Paksoy, Ulus Devlet ve Tarih Eğitimi, Öğretmen Dünyası Yay. Ağustos 2008, Ankara, s.41)

1939'da, yani Atatürk'ten hemen sonra tarih kitapları yeniden yazıldı. Kitapların içeriği ve felsefesi değiştirildi. Tarihi yaratan insanlar değilmiş gibi, tarih, taşlarla tunçlarla başlatıldı.

Fonetik analiz Atatürk'ün de merakı olmuştur; tuttuğu günlük notlar arasında "AYOL" sözcüğünü merak ettiği görülmüştür. Annesi kendisinin tarih merakı üzerine, "Ayol bunları ne yapacaksın?" demiş, Atatürk de, "Annem bana neden 'Ay-ol' dedi?" diye merak etmiş, bu sözcüğün Güneş Dil kuramına ait bir dua olduğunu düşünmüştür. Bu düşüncesini, Atatürk'ün tuttuğu el yazısı notların yayınlandığı kitaplarda görmek mümkündür.

Ayol; ay-ol. Ay gibi parlak ışıklı ol, meraklı araştırmacı, zeki ol gibi bir duadır. Sağ-ol duasında da benzer dilek vardır; "esiğ ol, tağ ol".

Trakya'da "opa"; "Abe, sen nerelisin?" hitap sözcüğü, kısaltmış hali "be". "Aman BRE deryalar; Peri; abe-uri, "bre"!

Horasan'dan, "Ur-Uma diyarınının 90 bin erenleri hürmetine" gönderdiğimiz dualar, işte o tarih ötesindeki atalarımızdır. Bu araştırmamız sırasında Anadolu'yu Roma yağmacılarından kurtarmak için savaşıyan bir ulu/aziz dede, Bedri Dede/Mitridate çıktı karşımıza ve onun, beş büyük direniş savaşı verdiği Anadolu birleşik ordularındaki asker sayısını topladığımızda 90 bin sayısı çıktı karşımıza. (Bkz.Mitridatik Savaşlar)

Türklerin bu aziz atası, Eupatore (Opa-Dor, Hubu-Dor) ünvanlıdır. Hubyar, Hubu-Yar, Eupa-Dor, Hay-Dar/Heydor onun diğer sıfatları olarak düşünülmelidir.

UB, Kengerce övgü, görkem, güzellik, üstünlük; övmek, yüceltmek gibi anlamlar taşıyor. Farsça'ya HUB olarak geçmiş; Hubyar, Güzel Yar, yüce dost (Allah'ın sevgilisi) diye yorumlar var. Rusca LÜB, Almanca LIEBE (sevmek), ÜB kökünden geliyor. Ub, ab, öp, up; Öpmek, yüceltmek kökünden geliyor. (Ünal Mutlu'dan)

"Öpüp başına koymak" kavramındaki gibi bir yücelik ifadesi: UB-Yar.

Türkmen semahlarında kullanılan haykırış "Hudey", Kürtçe'de Tanrı demektir. HU-DEY açılımında Tanrı dağı çıkar. Hudey; Hu-Day, Hu-Dağ, Hu-Dao, Hüda, Hu-ida/Hoyda, Kuday, vb. dönüşümleri vardır.

Bir Erzincan türküsünde geçen "Uy Havar" haykırışında; Oy Avar, Oy Hubar, Oy Hubyar duyulur. Bu çağrışlar bir kurtarıcıya "gel" diyedir. Zeugma mozayik müzesindeki resimlerde MHTİ OKHUZ (Oğuz Mehdi) yazısı bu kurtarıcının Uşağı-MA /MA-Işığ (Ma-gosa) olduğunu veren pek çok yazı ve işaret vardır; kitabımızın ilerleyen bölümlerinde anlatılacaktır.

Nakarati “Habudiyar” olan bir türküde seslenilen HABU-DİYAR, coğrafi yer değil, yüce bir kavram görünmektedir; Oğ-PUDU-YAR olarak açıldığında karşımıza Hitit tanrısı Opa-udu; BUDA çıkar. Çorum’da Kibele’nin PUDU HEPA heykelini anımsayalım. Burada şunu görürüz, Çin’de ve Kabil’de, eski bir Türk şehri olan Bamyan’da BUDA erkek adıdır. Anadolu’da Buyda, madeni parada bereket sembolüdür (2005 de kalktı), kutsal Ramazan pide’sidir.

Artvin türkülerinde geçen “Nana ida, Hoy Nana İda” sözleri, tamamen tanrıya haykırışlardır. Araklı’da horon oynarken; Ula ula ula... gibi.

İtalyanca bebek sallarken söylenen söz “ninna nanna”dır.

Hubyar Dede’nin halk arasında söylenişi olan Bubiya Dede, Babayar ile sesdeştir. Kırgızistan’lı Göktürk araştırmacısı ünlü tarih profesörü Gaybullah Babayar’ın adı ile hoş tesadüftür ki aynıdır.

Gaybullah adını açtığımızda yine Gaybi-ulla çıkar karşımıza, ki, Kûba-ulu/ Kibele açılımlıdır. Gaybi adı, aynı zamanda Toros Ereğli’de çok bilinen bir köyün adıdır. Yanındaki Yıldız köyün eski adı da Durlaz’dır. Dor-laz açılımlıyla Laz-DOR köyü çıkar karşımıza. Ereğli ilçesi, 1953’de Atatürk’ün naşı Anıtkabir’e taşındığı zaman, Atatürk’ün mezarına toprak göndermiş olan tek ilçemizdir. Çünkü Annesi Zübeyde hanımın ailesi Selanik’e buradan göç etmişti.

Helesa imece türkülerinde haykırışların tamamı Tanrı adıyla; He’les’a, YA MO, HEY YA MO, Yesa Yisa, Hoy!

Trakya Türklerinin sıkça kullandığı “Abe” ve “Bre” sözcükleri, ata kültürümüzde bulunan söze başlama eklerindedir. Aba, abe; ağabey. Bre; Peri, Pire, Pe-ure, Ape’den üreyen, apa-oğlu, açılımlıdır.

Bir Kaşgari Dili; Urduca ve Tulum Şehri Balistan

Pakistan'ın resmi dili olan Urduca, kuzeyindeki Balistan şehrinde bulunan Kaşgar tepelerinin çevresinde konuşulan Kaşgari dilidir. Urdu dilini resmi dil yapan şey, Pakistan (Balh, Baktria) devletinin ilk kurucuları onlar olduğu içindir.

Balistan şehri Çinisdan/Uygur sınırındadır ve orada tulum çalınmaktadır ve adına da "tulum" denilmektedir. Böylece dünyada tulum çalınan yerler, İngiltere'nin en kuzeyinden Pakistan'ın Balistan şehrine kadar uzanmaktadır. Ancak Asya'da özellikle Kaşgar tepelerinin etrafında tulum çalınmakta olduğu da bir başka önemli saptamamızdır.

Tulum çalan ülkeleri anımsayalım:

Asya'da; İran, Azerbaycan, Kazakistan (2), Altaylar, Uygur, Kırgızistan, Özbekistan, Türkiye, Filistin ve Ürdün'de.

Avrupa'da; İspanya-Galiçya'da, İskoçya ve İrlanda'da Gayda adıyla, Romanya, Polonya, Bulgaristan, Macaristan'da İngilizce "Pipe Organ" denir.

Pakistan'da ailenin reisi İran ailesinde olduğu gibi, annedir. Anne izin vermezse kızı evlenemez, çocuğu okula annesi yazdırır. Balistan'da GİLGİT Vadisi vardır; tıpkı Gümüşane Kelkit Vadisi gibi!

Palistan; Pal-estana, İstan-bul. Pal-estina; Filistin.

Türkçeyle yakın duran bazı Urduca sözcükler: Dünya, Derya, Baba, Bey, Beyhan (kızkardeş), Lori (ninni), Perçem (bayrak, uçarak sallanan kâkül, atın perçemi, gelin kızın örtüsü Çem-ber), bedir/kamer (ay), Lacivert, Hece, Ateş, Gül/gul, Bahar, Hazan, Çay, Şair, Süt (düt), Turunç (narenc), Portakal(malta), Limon (lima), Keçi (bakrı, bahari), Buğday (Kürtçe nan), Dada (dede), Anne (Ma), Hala (pupo, bibi!), Babaanne (dadi), Anneanne (nani, Hintçe; didi), Aba (pai), Abi (paya), Teşekkür (şükria), Serhat (sınır), Işık (şua), Nevruz, Şarki (şar)...

Huma Kuşu; masallardaki talih kuşudur, kimin başına konarsa o kral olur.

Yönler; şimal (kuzey), cenup(güney), doğu (maşırık), batı (gurub).

Ben: Me (1.şahıs yer tanrısı Ma!)

Sen: Op. Sivil hitapta; dum, oğdum. (Sen/Sin ve Op, güneş kavramında buluştu.)

O: Ğo. (3.şahıs gökteki O'dur)

Urdu dilinde, fonetik sisteme uygun dişil-eril sözcükler olduğunu saptadık.

İnek; **Bel.** Öküz; **Bul**

Tavuk; **Mırgi,** Horoz; **Mırga**

Kız; **Beti.** Erkek; **Beta.**

Bu durumda kök hece BİT, fonetik çoğalarak, Beti, Bati, Beta, Bata, Pudu, BUDA'ya kadar gider. Diyebilirim ki, Anadolu'da dişil olan tanrıça PATİ (Bacı, Paci), İç Asya'da erkek tanrı heykeli Buda olarak karşımıza çıkmaktadır. Zaten

Kazak Türkçesinde Buda, “dua” demektir. Sümer-Hitit rölyeplerinde, insanlar bereketi verene dua ederken elinde bir demet BUY-DA ile resmedilmiştir.

Urduca sekiz(8) rakamı “**art**”, açılımında Şems’i içerir, çünkü güneş ışığı sekiz ışınla ifade edilendir. Türkçe sekiz ile güneşin bağı olabilir mi diye düşününce, karşımıza Oğuz Işığı, Esi-KOS çıkar; Se-KİZ! Almanca ile İngilizce “sekiz” sözcükleriyle de örtüşür; Eight.

İslamabad’lı Kudsiye Osmani’den Urduca tekerleme: (İzmir, Haz.2009)

Akar bakar bambe boğ / Taççanika bais goğ

Asinave pureso / So mela gada kor

Nikalika pa ga / Aça kana kainge

Sipahi ko bolayinge, meim boli boğ...

Çimdik çimdik **nazlatma**: (Yumina/Emine Osmani’den)

Ci ci, cirya ay, cirya ay

Dana kay, bani bi, pırrr op! (Yemek ye, su iç, pırrr hop!)

Oyun; bebeğin elleri üstünden çimdiklenir ve elleri birlikte sallarken söylenir. Bitişinde elle açılır ve pırrr diye kuş yukarı uçar.

Bu nazlatmadaki başlangıç sesleri “ci ci”, belirleyebildiğimiz kadarıyla Sincan’dan Macaristan’a kadar aynı oyunun başlangıç sesidir.

Kaynak kişimiz olan genç kız Yumina’nın adı aynı zamanda Domina’dır. Burada, Y-D değişimi görülür. Yumina adında EMİNA (Rize’de), Domina adında ise Bizans kraliçelerinin DOMNA adını görürüz. DOM-ANA, Sümerli Kibele’nin diğer adıdır.

Bazı Antik Sözcüklerin Fonetik Açılımları

Abhaz: Aba Oğ-us; Ab-Kos, Oğuz Opa. Abhaz’ın sıkıştırılmış hali AMAZ. Abhazyaya, Amaz-on ülkesidir. MAZ, antik kaynaklarda Kafkasların Ay Tanrısı olarak geçer.

Abhazyaya, Kafkasyanın en eski halkından olup, kadınlı erkekli savaşan Amazonlardır. Başkenti SOHUM, **So-huma**, sağdan kunduğunda U’ma-us, MAZ olur.

Sohum; So-u-Ma; Gaziantep Zeugma, Kıbrıs Mağusa ile sesdeştir.

Romalılara vergi vermeyi reddettikleri için onlardan Kolkhis (Halk-us, laikus) olarak söz dilir. Rize’den Kuzey Kafkaslara kadar bölgenin antik adı Kolkhis olarak geçer.

Ada: Ata, Odo, Utu, İda, gibi fonetik dönüşümleri vardır. Ada; saygın Ata, Ede, Ate.

Kraliçe Artemisia'nın kızkardeşi Ada, Rodos kraliçesidir. Ablasından sonra Karya'yı yönetti. İskender ile işbirliği ederek ailesine hainlik ettiği düşünülebilir.

Dünyanın yedi harikasından biri olan Rodos/Uri-odo-si heykeli onun kocası İdris'in anısına dikildi. Rodos'ta, Halk şenlikleri 1 Temmuz'da Rodos limanı girişinde denizde at yarışları şeklinde yapılırdı.

Afrodiasias: Afer-odisi-ya-'s. Fer atası –yer. Güçlü ve ferî yüksek olanların yeri.

Denizli'de mermer heykellerin ve sütunların yapıldığı antik şehir

Daha geniş anlamda düşünürsek; Ataların heykellerinin yontulduğu yer. Oğuz töresine göre atalarımızın ruhunun yaşatıldığı yer, onların ateşinin yakıldığı yer, atalarımızın öğretisini devam ettirdiğimiz yer, onların ışığını bize verdiği yer, onların bizi aydınlattığı yer, onların bize esin-ruh-can verdiği yer, gibi anlamlar taşır.

Aida: Ay-ida. Aida operasında Etyopya kralının kızı Ayça, Ayise, Ayşe. Sudan/Tan-si bölgesinin prensesidir. Babası Amanosra (Pan-tura), vatan hainliği ile suçladığı kızına canlı canlı mezara gömme cezası verir.

Ayça Operası, Sait Paşa tarafından Sues/Süveyş kanalının açılış töreni için Verdi'ye 150,000 franka ısmarlandı. Yine kanalın açılışı için Kahire Opera binası yaptırıldı, körfeze dikilmek üzere Meşaleli Kadın Heykeli Fransa'ya sipariş verildi, fakat bu heykel parası ödenip ittiği halde kanala taşınmadı, Fransız masonları tarafından ABD'ye hediye edildi, Nevyork'un sahiline dikildi ve ücretle ziyaret edilen bu heykelden büyük paralar kazanan ülke ABD'dir.

Ayn-zeliha: Urfa Balıklı Göl'ün antik adı. AYANA SELİ-KA, Ay Ana Ulusu Köyü.. Efsanesindeki ateş ve su kavramıyla örtüşen Atas-sa, Edes -sa Urfa'nın adıdır. Göle bakan kalede, Ay'ın yükseldiği tepedeki iki kulenin birinde MIDYA yazısı okunur; Mete, Med Yurdu açılımlıdır.

Ayn Zeliha, Anjelika'nın ad kökeni olabilir.

Akana: Ak-ana, Oğ-anası. Göksel iş yapan, kutsal ana. İsparta-Gönen köylerinde sütanneye Akana denir.

Oğuz töresinde annesi süttan kesilen bebeler ailede/obada diğer süttü olanlar tarafından bakılır. Emzikli anne tarlaya-işe-savaşa gitmez, ailenin tüm bebelerine akana bakardı. Oğuz töresinde öksüz çocuk kalmazdı. "Cumhuriyet kimsesizlerin kimsesidir" diyen Atatürk, Türkiye Cumhuriyetini böyle bir Oğuz töresine uygun devlet olarak inşa etti..

Aktamar: Ak-ta-mar; Mar soylu gök ata.

Van gölündeki adaya adını veren Şaman Işık Bilimevi. Agha-sofya gibi, uzay bilim yapılan bu yerde, güneşin ışığı belli bir yerden girer, yıl boyunca üzerine düştüğü resimler mevsimleri belirtir, bir yıl sonra sabah ışığı aynı resmin üzerine düşecektir.

Bu özelliğiyle Ag-Tam-uru, Oğ-dam işi, Gök Damı incelenen yer!

Ak-da-mar, sağdan okunuşunda; Mar-ada Ağa, MARDOG çıkar. Mardog, Şaman kutsalı, kol kanat geren koruyucu ata, Mitra ile özdeşdir. Hz. Ali'nin Murta-za sıfatı (Ali-el Murtaza), onun eyleminde Mar-do'ya benzerlik kurulduğunu gösterir. Mur-ata-sa, ışığını Mardo'dan alan. Murat, Mered, Mert, Muraz Uşağı/Işığı.

Murat almak; Mar-ata'nın ışığından nasiplenmek. Mersi, Mar-si, Mar-ti; Tanrı.

Akkalar: Akhai, Agha, aklıyla ağabey olanlar. Hagia/Ağa(Aya), Okha, Okkalı; bilgi dolu insan. “Sular seller gibi” her şeyi bilen!

Şehir kurucudurlar. Sahil Pelasglarının, antik Yunanistan’a kuzeyden giren kavmin adıdır. Doğu Karadeniz kökenlidirler. Yunancanın Doğu Karadeniz/ Oğuz lehçeleriyle olan bağı bu sosyal olgudan kaynaklanır.

Akhun: Ak-Hun.Ak-ana kültüründen Aga-Hun, Göğ Kun. Akhunlar için anlatılanlar, “Yarin yanağından gayri her şeyde ortak” özet cümlesinde ifadesini bulur. Bu kültürün yaktığı ışığı, tarihte, Şeyh Bedrettin’in destan olmuş “ortaklık” mücadelesinde, Ortaklar yerleşim adında, Nazım Hikmet’in şiirlerinde ve Türkiye Cumhuriyetinin kuruluş felsefesinde görürüz.

Anadolunun antik tarihi, bu “ortaklık” kültürünü yıkmak isteyen Roma ve işbirlikçilerine karşı direniş tarihidir. Batının bireyci kültürü ile Asya’nın toplumsal kültürü sürekli çatışmış, batı hep saldıran, doğu ise hep savunan olmuştur.

1860’da K.Marks’ın Londra’da söylediği, “Cennetin anahtarı yoksa Asya’nın sosyal toplumlarında mıdır?” ifadesi burada karşılığını bulur.

Akhilleus: Akha-ulu-oz. Aga-Ulu Laz; Ulu Laz/Ulus Oğlu, Halkın ağabeyi. Urfa’daki yazılışı AXILLEYO’dur; Oksi-L-Leus olarak açarsak; “**Oğuzlu Ulusu**” okunur.

Amida: Ame-ida: Ana Dağ/Dağ-ana. Diyarbakır’ın antik adı; İda-gor’un Pak-uri) Eme, Ama, Ame, Ame, vb. sözcükler Uma Ana’dan dönüşümlü sözcüklerdir ve “bereketi veren Ma tanrısı” kavramıyla örtüşür.

Amazon; Maz-oğun (giller). U’ma-od(z)/Tanrı Ma ışığı, Maz analılar, Ma-utu/Ma-odi/Mete oğulları. Amaz/MAZ/Mez, Amed, Mede, Med...

MEZ ay tanrısı inanışlı Sümer atalarına Amazon denir. METE ile Amed sesdeştir.

“Mazeous” sıfatlı Mete Oğuz 1.Mitridate, Ege’yi MÖ.305’de yağmacı Atina askerlerinden kurtaran büyük oğuz beyidir. 1.Serkaz’ın soyundan yöneticilere Mitri-Date adı verilir. Mit-ri adı içerisinde Mez/Miz/Biz vardır. Amizos; Amaz-Uşakları.

Anatolia: Ana-ti-oli-ya; Anası Uluların yeri.

Anapolis; Ana-poli-si, “ana-foli’si”. Anabacıların kurduğu şehir. (Filistin’ dedir)

Anatomi: Ana damı. Damın anası. İnsan çatısın anası (özeti).

Analitik: Ana-uli-isigi. Işığın ulu anası gibi; ana-uli-ti-ka.

Anaksimenes: Anası-Panüs. Pan/Men Işığı Anası. Milaslı tarihçidir. İskender onu Atina’ya esir götürdü. Sonrası bilinmiyor.

Antikos: Anati-okos, Oğuz Anası, hem anadan hem babadan Oğuz soylu. Oğuzlar.

Ani: Anne, ana, aney. Kars’ta antik şehir adı.

Gök Tanrıya yakın yer. Göğ Ana’nın sıkışmış hali gibidir. Oğ-oni, Göğ Önü Ani, Aney, Anne ile sesdeştir.

Brezilya’nın Amazon eyaletinde Ani, kız adıdır ve “anne” şeklinde yazılmaktadır. Bölge halkı için Mauriler sıfatı kullanılır, Mauri; Uma-Uri/Ur-Uma halkıdır, tıpkı Anadolu halkına Ur-Uma, Trakya çevresine de Ur-uma-ili/Urumeli denildiği gibi.

Ani'ye en yakın köy olan Ocaklı köylüleri her yıl İneklitepe'ye çıkıp kurban keser, ocak yakıp kurban eti pişirir, bereket duası yaparlar. Törelere uyarak kurbanı kadınlar keser.

Ocaklı köyünde ve Kars'ta kadın adları Çimengül, Lalezar (Eliza), Üçgül, Gülfidan, Erfidan (erkek adı), Erfide, Mayşeker, Alagül, Gülfiliz, Güldalı gibi tipik Uygur kız adları olup, toprağın koruyucu anası Umay Ana ile örtüşen bileşik isimlerdir. Erzurumlular gibi "törelî" sözcüğünü sıkça kullanırlar. (Törelî; mükemmel. Töreyle uygun yapılan iş, Ulu-töre.)

22 kere efendi değiştiren bir kaleye sahip olan Ani'nin geleceği üzerine hayal kuranlar çoktur. Ancak bilinmelidir ki, sosyolojik olarak bir şehrin efendi değiştirmesi, sadece efendinin birkaç askeriyle kaleyi ele geçirmesidir. Oysa toprağı ekip süren, yaylalardan sütleri indiren halk bir başkası değil, o hep ordadır ve bu yerlerin atadan beri gerçek sahipleridir.

Oğuz-Şaman töresinde yüksek otlaklar boyların yazın buluşma yeridir. Orada kurban kesilir, bereketi veren Tanrı'ya dualar edilir. Oğ Önü/Ani'de, bu Oğuz töresinin devam ettiği anlaşılmaktadır.

Ek: Kars'ın Ocaklı köyünde 1950'den beri sular kesiktir, bir zamanlar İnektepe mandrasında sağılan sütler 8 kilometre uzunluğundaki künk boruyla Ani'ye indirilirken, bugün tüm su kanalları kapalıdır. Su depoları ellerinden alınan köylüler her türlü engelle karşılaşmakta, adeta buradan göçe zorlanmaktadır. Köyün Ermenistan sınırında olduğu düşünülürse, bu duruma çare bulmak tarihi bir görev olarak algılanmalıdır. Ocaklı köylüleri Ani'ye ait şu atasözünü sıkça dile getirirler: "Dünya yıkılsa Ani yapar, Ani yıkılsa dünya yapmaz!"

Anitta: Ana-ida; Ana Ata.

Apameia; Maye-Aba. Afyon Dinar'ın antik adı. 1. Selevkos'un eşidir.

1.Antiokhos'un (Anası Oğuz) annesi, Umay Aba, Mahiye Aba. Maye Aba'nın kurtardığı 3 şehire adı verilmiş olmalıdır. Oğuzludur. Oğluna 1.AntiKos denilmiştir.

APAMEİA Suriyede, APAMEİA Mirliya Mudanya'da, APAMEİA Cibitosise Dinar'da kuruldu.

Apollonius: Apa-ulu-naus; Zekanın ulu atası. Naus; Us Anası, ışığı çok olan. Abalı Hasan!

Olası fonetik dönüşümler: Us-ana; Ozan, Hasan, Husan, Huseyin! Naus; Naze, Naz.

1.yüzyılda yaşamış olan Niğde Bor'lu büyük bilim adamı. Anadolu'da çok sayıda bilimevinin kurucusu ve öğretmenidir. Hristiyanlık MS.331'de resmi din olurken (Ortaçağ başladı), resim, heykel, müzik, tiyatro gibi bütün sanat dalları yasaklandı, bilimevleri, heykeller ve tiyatro mekanları yıkılırken, Apollonius'un resimleri İsa resmi olarak sahiplenildi.

İsparta, Bergama, İskenderiye, Hindistan (Pencap), Kayseri, Kırşehir, Ereğli, Ankara, Mersin (Soli) gibi bir çok yerde bilimevlerinde öğretmenlik yaptı. 331'de İznik'te onun bilimevlerini ve heykellerini de yıkma kararı alındı. İsparta antik Sagalossos (Saka Laz-us) kütüphanesi onun bilim evlerinden biriydi.

Orta Anadolu'nun en yüksek dağı olan **Hasan** Dağı, yörenin türküsü "**Kozan** dağı çatal matal", Pozantı deresi (Apo-**Ozan**-su), Teke yöresinde "Hace-asan" gibi

adların içerisinde Apollo-nius adından izler görülür. Kozan Dağı türküsünde nakarat, “Aman Alim Alim” sözü, Ulu/Alı Hasan ile örtüşmektedir.

Aran: İran. Gence ve Karabağ bölgesi. İran’ın kurucu ataları buralıdır.

Ararat: Ar-Arat, Uri-erat/ Erat yeri. Ata-eri; Tar, Tor, Tur, Dor. Dor Yeri.

Ardaşir: Erat Şehir. Sasani-Pers devletinin başkenti, eski Şiraz /Sireoz yakınında. Palimira kraliçesi Leyla Zeynep’in Sasani dedesi Papag’ın şehri. 5.yüzyılda dünyanın en büyük şehri olduğu yazılmıştır. Romalılarla çok savaştılar. Kaşgariler burada halen varlığını devam ettiren Oğuz boyudur.

Art, Arta: Er-ata/Ata-er. Ur-udu/İda-ur; Dor. Ata-ur; Tur. ART; sanat. Dor sanatı, bütün diğer sanatların temeli kabul edilir. Artı, bizzat üretmekle ilgilidir.

Urdu (Artı) dilinde art, sekiz sayısının adıdır. Işıktan Ur olmakla eş değerde görülüyor; Ar-ti; Ur-esi. Burada, Ar/Ur (var) olmanın kökeni, ışık kaynağı görünüyor.

Doğu şehirlerimizde çokça görülen Art-vin, Arda-nuç, Arda-şen, Ar-arat, Ur-artu, Arda-han, gibi sözcüklerde bulunan kök hecedir.

Artemisi; 2.Arta-mis. Erat-Mis/Maz Uri-ate/herat. Mis-Asker; Güzel asker.

2.Artemisia, MÖ.387-353 arasında Karya’yı yönetti. Kocası Mozoleus (Mete Ulusu) için yaptırdığı anıt mezar dünyanın Yedi Harikası’ndan biridir.

Anıt Müzenin üzerindeki heykelde, dört atın çektiği arabanın içinde kocasıyla birlikte ayaktadır. Bu heykelde, “Dört atlı ile denizin üzerinde savaşan” özelliği resmedilmiştir. Antik Rodos’ta Helikia/ Halk şenliklerinde denizde at yarışları yapılırdı. Yarışta simgelenen şey, “kahraman denizci” kavramıdır. Romalıları kızdıran bir simge olduğu anlaşılmaktadır, ki, anıt müzeyi onlar yıktılar. Dört atlı kavramı Romalılar için “mahşer” çağrıştırdığı içindir ki, “Mahşerin dört atlısı” adı, Yunan efsanelerine “korkulu günler” olarak yer aldı. (Bu kavram, benzer şekilde İncil’e girmiştir. İncil’e göre, dört atlı birlikte değil, dört ayrı atlı sırayla görüldüğünde kıyamet belirtisidir. Anlatılmak istenen şudur; o zaman Tanrı/İsa buyruğuna uymadıkları için insanları feci şekilde cezalandıracaktır.)

Artemisi’nin diğer bir açılımı Arta-Misi olur. Misi/Maz inanışlı Er-ata /Dor karşımıza çıkar. Misi; Moisi, Maz inanışlı. (İng. mis) Moisi, Katalunca “güzel” demektir, anlam olarak Müze ile örtüşür. Misi-Arta/Artemisi, bu anlamda, Arta-Müzesi olarak da çevrilebilir. Bu görüşümüzü destekleyen bir bulgu da Farsça’da vardır.

Artemisi Pers/Sümer/Dor kraliçesidir. Farsça’da “siba” (diba/diva), “güzel” demektir; isiğ-ama, simetride Ma-si, ma ışığı’dır. Ma-isi, moizi, misi; güzel.

Burada “güzel” kavramı bir tür ululamadır, ruh güzelliğidir. “Güzel şah” kavramıyla örtüşür. Kutlu Güzel Arta, Güzel Ar-ata, “Kutsal Asker” kavramıdır ki, İran’da “Arat” adı en saygın erkek adlarından biridir.

Halikarnas Balıkcısının “Hey Koca Yurt” kitabında, 133. sayfadan:

“Düşünülün bir kez: Bu Artemisiya, Hellen olsaydı ve böyle bir deniz savaşında Hellenistan’ın yanını tutsaydı, o Artemisiya hakkında ne candan destanlar, ağıtlar ve neler de neler batı edebiyatını doldurmazdı?”

Artemisiya’nın bütün kabahatı, Anadolu’nun bir yavrusu olması ve Hellen olmamasıydı.”

Ardahan; Er-ata-han/kan/kun. Arat-kun; güneşin kutsal askeri! Art-kun; sanat güneşi. Türkçe isim; Artagün.

Aspendos: Has-Pentos. Has Büyük Turan soylu Oğuzların yeri. Has-Pontus'lu.

Atheis-Audocie: Ayasofya'nın ilk adıdır. Attis Atası/ Atası Ateş.

Ayasofya Bilimevi'ni koruma görevini hep Şaman inanışlı Bizans kraliçeleri üstlenmiştir. MS.430'da Ayasofya adını aldı. MS.438'de Teodora Yengeye karşı Yahudi Tefeci Galata bankerlerin isyan ettirdiği Hıristiyan köleleri tarafından yakıldı, yangını Üsküdarlı DOR ATLI İskitler gelip söndürdü.

Susalı Artemis olarak da bilinen Addosi Opaliti (Atası Lazopo) ile adaş olması dikkat çekicidir. Muhtemelen 1.Artemis Anıt Müzesi olarak yapılmıştır.

Teodora öldüğünde cesedi Ayasofya'da yakıldı.

Atropatene: Selevkos döneminde Azerbaycan'ın adı. Bugünkü seslendirilişi Azer-ba-i-can, Dor-abi-zone ile A'dor Opa-Ana sesdeştir. Trabzon ile sesdeş çıkması anlamlıdır.

Attosi: Adossi; Odisse, Asos, Ases, Azize... Susalı Artemis'tir. Büyük Karoz'un kızıdır. Işık ata, Atası Işık.

Oğlu Çerkez ile birlikte Atina'ya kadar giderek zulmü kaynağında durdurmuş, köleleri serbest bırakmış, Anadolu'dan götürülen esirleri geri getirmiştir. Efes Artemisi anıtmüzesi ona yapıldı ve Atinalılar tarafından defalarca bu anıtın yıkılmasının nedeni budur.

Onun eli "Kızıl el", "İştar Eli" İrlanda antik bayrağında ve Abhazya bayrağında görülür. Adossi, Hattuşa adıyla, İlyada (Ulu-ata) ve Odisse efsanesindeki Odisse ile sesdeştir.

Edessa adıyla Urfa'da karşımıza çıkar, Halepli Bahçe onun yolundan gidenlerin izleriyle doludur. Karadeniz'de Odessa adıyla bir şehir daha vardır.

Ases: Azize, Asos, İsis, Hitit.

Attika: Hatti kadın Hatu-ka. Ata Kadın. Atiche, Tiche; Fırtına Aba'nın adı.

Attila: Atta-ula; ulu ata. Almanca'da Atilla, Ata-illa; "Koruyan Baba". Atilla Han'ın eşi **Arikan** (Kunar/Kuner/Güner), baş kadın savaşçıdır. Perslerin kurucu kraliçesi **Arian** da baş kadın savaşçı ve ikisinin isim benzerliği önemlidir; Macarların doğuş efsanesinde kökenleri Pers soylu Nimrud'a (annesi Tana'dır) ve Hindi Kuş dağlarına uzanır.

Macaristan'ın kurucu komutanı Attila, MS.395'de Roma saldırılarını durdurarak Orta Avrupa'nın yağmalanmasına son verdi. Roma kilisesi ve korsanlar için "Ortaçağ" (395-1453) başladı. Yağma yapamayan korsan kiliseleri birbirine düştü; ortaçağ karanlığı onlar için budur. Roma'nın soyguncu devletinin Türkler tarafından ortadan kaldırılmasını hiç affetmeyen batılıların düşman algılaması o nedenle hep Türkler olmuştur. Oysa Attila Almanların imdat çağrısı üzerine Avrupa'yı Roma yağmasından kurtarandır.

Attis: At-tiş; Tiş/tes; atası.

Attusili; Hattuş-ili. Atası Ulu, Ulu ateş/Ateş-ili; Güneş ülkesi. Çorum civarındaki kazılarda çıkan "Hitit güneşi" sembolleri bu analizimizi doğrulamaktadır.

Atina: Atina, Atu-ana, A-tena, Ata-ana. Ana'dan Ata. Yazar Selahi Diker'e göre, Ata Ana; Tanrı Ana. Batıda Türkler için "atalarına tapardı" denir; Selahi

Diker'in bu analizi ile "Tanrı Ana; Ata Ana" açılımı örtüşür. Ti-na; Si-ana, Ana-iti ile sesdeştir.

Atuana; Antik Niğde-Bor çevresi. Tauna; Tan yeri. Işığın, bilim ışığının olduğu yer.

Avar: Par/Far, Büyük Işık. Sembolünde Osetya'nınki gibi pars vardır. Kırım-Kiev çevresindeki Avator savaşçılarının adıdır. Avator, Eopatore VI.Mitridate'nin askerlerinin adıdır.

Ayasofya: Bilimevi. Ay İnanışlıların bilgi evi.

Hagia/Agha-sofia. Sofi/hikmetli/bilgili ağa'beylerin yeri. Hristiyan asiler tarafından defalarca yakıldığı yetmemiş gibi 1204'de Venedikli Yahudi tefecilerin Vatikan'dan başlattığı 4.Haçlı seferi sırasında yağmalanmıştır. Yağma sırasında, Oğuz töresinden gelen Mitraizm/Bektaşî inancının izlerinin yok edildiği düşünülmektedir.

Bakhous: Bağ Tanrısı; Bağos / Baküs/ Boğos. Bektaşîliğin kökeni. Sesi gürdür; bağırır, bağeri'dir. Bağ bozumunda pekmezler kaynatılırken bereketi veren tanrıya teşekkür şenlikleri yapılır.

Balas: Milas. LatMos/LazMete'nin şehri(MÖ.270). Milet halkı, Millet olmuş kaynaşmış Oğuz boyları. Beşparmak gibi birleşenler. Beşparmak dağlarında Kaya Yazıtında "Kardeşlik Andı" vardır; Şaman Oğuz töresinin temeli, millet olmak, "Birliğimiz dirliğimizdir" düsturu bu yazıtta görülür. "Müşahiplik" ile ve komün toplumuyla örtüşen dayanışma kuralları vardır.

Bazileus: Maz-ileus; Ulus'un Başı, Basi-Laos. Laz halkının başı, Kibele inanişinin lideri, bereketi tanrı adına koruyan, Şaman inanişli halkın kralı. Oso-li /Soli Maz; Kızıl Baş olarak açılır. Maz-ili-os; Oğuz soylu Maz ülkesi, BAŞ OĞUZ Ülkesi demektir.

Bazil Ülkesi: Baz-ili, Maz/Bas ülkesidir. Bazi-leus yurdu, Sümer toprakları. Romalılar Karadeniz kıyılarına Bazil ülkesi derdi. Potomya bu uygarlığın merkeziydi. Hristiyan tarihçiler "Bazil ülkesinde üç bin kadını büyücü ilan ederek yaktık" diye anlatır.

Bel-kız: Oğuz Beli. Balkız/Kibele'nin adıdır. ZE-U-MA mozaikleri orada bulundu.

Byzantion; Biz-anati-on; Maz analılarının yeri, Baz/Maz yurdu. Antik İstanbul'un Sarayburnu (Suriçi) yarımadasının adıdır. Mis-Anası halkı, 1.Artemis'in anıt müzesi ni Aya Sofia'ı onlar yaptı. Muhtemelen zemininde merak edilen mezar odaları vardır; İstanbul çok Katolik Hristiyan ve Venedikli Yahudi yağması gördüğü için zemini çok korunaklı yapılmış olmalıdır.

Bythnia; Biz-en-ia, Baz/Maz ana yeri. Bosnia ile sesdeştir. "Amazonya" olarak açılabilir.

Antik Bolu-Kastamonu civarındır. En büyük Roma-Başoğuzlu savaşı burada geçmiştir. Bolu-Koroğlu Kastamonu dağları, Dor Beyi'nin, Kaçkar Oğlu, Koç Koroğlu, Büyük Bedri'nin kahramanlığını anlatan türkülerle bugün de çınlamaktadır. Burada büyük kayıplar veren Roma ordularına "soykırım yapıldı" diye yazdı Roma tarihçileri.

Bodrum; Bedrium. Bedri-oğ-uma; Uma inanişli Bedri'nin ou/evi/oği.

Bos-for-us; İstanbul eski adı. Bağos-Por'un sıkışık hali olmalıdır. FOR kökü, burada rüzgârın ve akıntının çok güçlü olduğuna işaret ediyor.

Caria: Karya. Kor yeri. Orada, ateş gibi savaştan denizciler Helen donanmasını Bodrum limanına sokmadı.

İran Pers kralı 1.Karus ile aynı hanedandan olan 1.Artemis de, 2. Artemis de, mahşerin dört atlısıydı. Onlar, atların çektiği teknedan savaş yöneten amirallerdi.

Cabades; Sam-ata's; Atası Şaman soylu. Pers komutanlarından biridir.

China: Sin-a, Güneş ülkesi. Kin/Kina. Çinliler de avuçlarına güneşi resmeder ve adına “kına” der.

Clicia: Klik-ya, Hlikya. Halika, Halk yeri. Hali-ka-ia; Uli-aga- yeri.

Crimea: Kırım. Kor-uma-yeri.

Cleo: Ogli, Kuli, Ogul. Simetrisinde Uli-og, yani “halk” olur. (Ulug Bey; Halk Beyi)

Cyrus: Pers kurucu hanedanı Kaşgari beylerinin adları Karuz'dur, Kaşgari Oğuzları işaret eder. Si-roz; Kızıl ışık, Karoz. Kuroş, Kyrus, Karos. İtalyanca Siroe, Siroes. Kharez, Karız, Khrys, Karuz.

Şiraz ile sesdeştir. **Siroz, Sırac, Suruc** dönüşümlerinde anlamlar Urdu dilinde karşılık bulur; Kılıç, Ordu, Güneş... Kabe'nin bekçisi olan Türk ailenin adı, Surace.

Su kanalına da Karız denir. Üsküdar'ın da antik adıdır. Pers İmparatorluğunun Batı Anadolu satrabı (yöneticisi) bu şehirde yaşardı. 1.Darius'un küçük oğlu Karuz on bin yağmacı askerle ağabeyi Artaserhaz'ın üzerine gitti ve Erzincan civarında yenildi. (MÖ.400). Anadolu'yu baştanbaşa yağmalayarak geçen bu Karuz için Yahudi tarihçiler “velinimetimizdir” der. Ya da, büyük Karos'un kölelere serbestlik tanıyan SİLİNDİR üzerine yazdığı köleliği kaldıran buyruğundan söz etmektedirler.

Cybstria: Hu-bas Tor-ya. Toros Ereğli'sidir. Kubi/Hubu Oz inanışlı Dor soyluların yeri. “Bstr” içinde Bas-Torian adı saklıdır. Bactira'lıların yeri; Özbekistan atalılar.

Çorum: Çor-uma; Şar-uma; Uma şehri.

ŞARRUMA: Hititlerde bir koruyucu tanrı. (Unal Mutlu'dan)

Çoruh: Şar-oğ; Gök şehir, gökten gelen bereket suyu. Trabzon Şerağ (Uzungöl ile sesdeştir. Rize'de Şeroğlu ve Şehirli ailelerine isim kaynağıdır.

Çor; Ace-ur, İse-ur; şehir. Fonetik dönüşümleri: Sur, Asur, Sar, Zor, Tor, Tur, Dor!

Çerkez: 1.Serkaz'ın boyundan gelenlerin yönettiği Serkosya/Kafkas halkı, onun gibi sınırlarda savaştılar. (bkz.Kserkeses, Serhat).

Darios: Dor-us; Dor ışığı. Toros'un Latince yazılışındır. Kaşgarlı Darios, İran/Pers hükümdarıdır (MÖ.540-385). 1.Büyük Bedri, III.Darios'un torunudur. Her ikisi de Romalılarla amansızca savaştı. Türkiye, İran ve Pakistan'da “Toros”, yer adı, isim ve soyadı olarak kullanılır, Derya Yavuz/Dâra Yoğuz(Oğuz) olarak da yazılır. Derya adı hem kız hem erkek adı olarak ülkemizde önemsenen bir addır.

Dedous: Oğuz dedeli, Oğuz atalı. Thato, Teodo, Thad, Dade oğulları.

Deesis: De-isis; İdalı Hitit/İsis, İdi-aziz. Ayasofya Bilimevindeki mozaik resimdir. Atası Işık, Işık atası. Resimde kendini bilime adanmış üç bican/bizan'dan

ortadaki “Zekânın Ulu Ağabeyi” Apollonius’tur. İsa Peygamberin suretini onun resmi üzerine oturtan Hristiyan yazarlar vardır.

Destina: Des-tina/ Tina Des; Tan Ateşi, Tan Işığı. (Tan-Attis)

Despina: Desi-pina; Atası Pan, Pan soylu.

Dor; İda-uri; Ata-ur, Utu-ur, Odo-ur; Dor. Tao’nun ışığı; Tanrı’nın ışığı/oğlu/uşağı. Dor; Tur, Türk. Anadolu boydan boya Dor halkı idi, Büyük Dor-us hanedanı tarafından uzun yıllar yönetildi. “Persler Anadolu’yu işgal etti” demek, tarihsel bir çarpıtmadır.

Dorlar Tanrı adına şehir kurar ev yapar, bu nedenle olmalı onlara Tanrının oğlu anlamında İda-uri/DOR denilmiş olmalıdır. Dorlar, Şaman kültürü içindeydi. Tarihten adları silinmiş bir Ad Kavminden söz edilir, ihtimal o kavim “Türün ilki, Tur” anlamına da gelen Dor Kavmidir. Birçok antik sözcükte Dor ile Laz yan yanadır; “dorabulaz”/ Dor Abası Laz gibi. Dorabuluz kuşağında bulunan sekizli papatya nakışı Türk boylarının simgesi sekizli yıldız ile örtüşmektedir.

Dorik: Dor-ik, Dor/Tur/Türk tarzında. Ağaç oyma sanatı. Karadeniz’in geleneksel mimarisidir. Ahşap ve taş birlikte kullanılır. **Doran** evler Pencap’ta en makbül evlerdir.

Diojen: Dio-gene; Dağ soylu, Dio/Tao Can, Dağlı Can. Atinalı oligarkların çocuklarına köle öğretmen olarak satılan sayısız filozoftan biridir.

İskender onu Sinop’tan aldı Atina’ya köle öğretmen olarak çalıştırmaya götürdü. Sahilde kendine bir balıkçı kulübesi buldu (fıçı değil), gece ve gündüz uzayın ve ışığın hareketlerini kum üzerine çiziyordu. Atinalılar onu rahatsız ediyor, ışığını kesiyordu, “gçlge etmeyin” diyordu, sözünü anlamıyorlardı, o da feneri eline aldı, güpegündüz Atina sokaklarında dolaştı, adam arıyordu! Atinalılar ona güldü, çünkü asıl neyin gülünç olduğunu anlamamışlardı.

Diopantus:Dio-pantus; Doğu Pan atası. VI.Büyük Bedri’nin Kırım ve Kuzey Kafkasya, Osetya-Alan askerlerinin komutanı. Sembolündeki Pars, Pers ile sesdeştir. Kiev şehrinin kurucuları bu koldan savaşçılar olmalıdır, BUBİYAR adından anlıyoruz ki, burada 1942 de öldürülenler Yahudi değil, Eubator’un son anına kadar onu terk etmeyen Kuzey Kafkasyalı askerlerinin soyundan gelen Avar/Avatar (Abator) halkıdır.

Egean Sea: Ay-gün Suyu: Oğuz diliyle “Aycun Sui”. Ege’de dolunay zamanında sabah güneş doğarken ay henüz batmamış olur, ikisi birlikte gökyüzündedir; böylece “Aygün Suyı” karşılığını bulur.

Efes Artemisi; Efes Artemisi Anıt mezar, Artemisia anısına, Lidya kralı Persli Karus tarafından MÖ.550 civarında yaptırıldı. Babası Büyük Karus, kızından daha uzun yaşamış görünüyor. Karus, Oğuz soylu Akamenid (Egemenler) devletinin kurucusu idi, kardeşi ise Atina’yı Pers topraklarına katan Serkoz’du. 1.Artemis çok güçlü bir kadın savaşçıydı.

Artemis, Helenlerle savaşmış büyük kahraman anadır. Oğuz Anası, Hitit Tanrıçası, Atina, gibi bütün sıfatları üzerinde taşımaktadır. Göğsündeki onlarca koç yumurtası, kurtardığı kölelerin karnını doyuran, çok kurban kesen, Oğuz anası simgesidir.

Kimi kaynaklarda, “Efes Artemis’ini MÖ.356’da Yunan komutan Herostratus yakıtı” diye yazar. Bu, şehrin ilk cezalandırılması, “Damnatio memoriae”

cezası idi. İskender de cezalandırdı şehri. 334'de anıtın üzerine adının yazılması karşılığında müzenin onarılması için para teklif etti ve Efesliler bu parayı reddetti. İskender'in 80 bin askeri Efes'i bir daha cezalandırdı. Milas'tan Sinop'a kadar Milet uygarlığı yerle bir edildi, Diojen gibi bilim adamlarını ve becerikli Amazon kadınları köle olarak Atina'ya götürüp oligarklara sattı. Onları da 405 yılında Mazeus Mitridates kurtaracaktı. (Bkz. Efes Mitridates kapısı)

Endi: Anati, Ana-iti, Ana Işık. Sümer Tanrısı, tektir ve var edendir. Güneşi ifade eder; hayatın kaynağıdır. Plas-enta sözcüğü içerisinde vardır. AND/İNTİ, HİNDİ-Kuş dağları onun adıyla anılır.

Epidauros: Epi-Daur-os, Epi-Toros, Tur (Daur, Dor) soylu Oz kültürlü apa, abe, ağbi.

Epikdatos: Epik-dato-s /Hafik-dedo's. Sözüünü Ozanca söyleyen Oğuz dedesi, büyük Ozan Hafik. Hafik; Sivas'ın ilçesi. (Sivas; Simas/Maz-si!)

Eupador: Eupa-dor; Dor babası. Opa- tur, Türk Apası/Atası; bugün için ATATÜRK.

Eupa-dor açılımında, ephe/efe ile sesdeşliği vardır. İtalyanca Eupatore; Kralların kralı. Ege'de "Efelerin efesi" deyiimi vardır, ataların atası anlamındadır. Eupador; Dor efesi olarak da açılabilir. Benzer şekilde Atatürk için de "En büyük Türk, Ulu önder Atatürk" sıfatları kullanılır.

Rize ağzıyla ağbey; ağbe, aube. Rize'de Eyüp, "Eub" olarak ünlenir ve Eupa ile sesdeşdir. Bu analizle, Eubador; Buğu-dor, Dor Beyi, "Dor Ağbeyi" olur.

Aubu; Moğolca ve Divriği yerel ağzında "baba" demektir. Euba, Aubu, Hubu, Habu...

Ephesus: Efesi-oz, Oz abeysi, Oz Opası. Oğuz Opası, Opanın oğulları.

Efe: Opha, Of (ef), Aba, Kibele. İskender Efes'e geldiğinde, Roma yağmalarından halk yoksul düşmüş haldeydi ve MÖ.354'ye yıktıkları Artemis anıt müzesinin onarımı devam etmekteydi. İskender, adını anıtın üzerine yazmaları karşılığında Efeslilere para teklif etti, halk bunu kabul etmedi; ona "Bir tapınakta iki tanrı olmaz" cevabını verdiler. Soralım; Reddedilen İskender mi büyüktür, bu cevabı veren halk mı büyüktür?

1.Bedri Amasya'da MÖ.305'de topladığı ordu ile Efes'e yürüdü, Manisa (Pan ışığı, Pan oğulları) Sart'da otağ kurdu, 80 bin Roma askerini kılıçtan geçirdi, ondan sonra Apalılar dağdan inebildi.

Roma kralı Severus zamanında(MS.200'ler) halk yine dağlara kaçtı, bölgeden vergi toplamakta zorlandığı için dağdaki direnişi Apalılara eşkiya denildi.

Ergenekon; Er-gene-kun; Göktürk destanı. Güneş soyundan gelen yiğitler; Kayaları yarıp Türk soyunu devam ettirmeyi başarmış olanlar için kullanılan ifade. Mete Oğuz'un, yani Büyük Bedri'nin kayadan doğduğuna inanılırdı. Halen onun mağaralarda kabartmaları ortaya çıkartılmaktadır. Mitracılar mağaralarda gizli örgütlenirdi; kayalardan doğmak belli ki mecaz anlamdadır.

Eti; Ata, Esi, Işık. Eti-it; Etiler. Esi, Esis, Ases, Aziz, Azize, Ulu atalar! (Pir Azizler)

Etopya: Eti-opa, Opa-Eti; Pati.

Ezop: Esiğ Opa; Yusuf. AİSOPOS; Oğuz Opası.(M.Ö. 620 yılında Türkmen şehri Amoriom' da (Emirdağ-Hisarköy) doğmuştur.

Falos, Fallus, Phallos; Op-ulu-os. Pelaz/Filiz ile sesdeş çıkısa da antik kaynaklarda bereket sembolü erkeklik organıdır. “Ulu-oz’a yükselen” anlamında kullanıldığı anlaşılmaktadır. Antik dönemlerde, evlenmek isteyen kızlar, yada çocuğu olmayanlar, eline falos taşı alarak dans ve dua ederlerdi.

Antalya sahillerinde, aniden yükselen dik yamaçlara “falez” denir.

Bazı Selçuklu mezarlarının üzerinde falos taşı vardır. Muhtemelen bunlar çok çocuklu erkek mezarıdır. Çankırı’da ahırın duvarına yaslanmış falos taşlarına rastlanır; ahırda bereket bol olsun anlamındadır. İskender’in atının adı Buke Falos, Büyük Falos, ihtimaldir ki “şaha kalkan” anlamındadır.

Frates, Phrates: Fırat nehrine adını veren Pers kralı 3. Phrates; Pir Atalı/Atası Pir. Sasani (Zaza) dilinde Pir; büyüdede. Bir kişiye su ikram edildiğinde yapılan duada “Pir ol, berhudar ol” denir.

Ferig: Per-ik; Işık gibi olmak. Akıllı ve cesur olan.

Ferig-ya: Ferik yeri, Orta Anadolu’nun antik adı. Kadın savaşçı prenseslerin Ceng-Bar kalelerinde Romalılarla savaştığı yerlerin toplu adı. Fer-Per-Mer Oğ’ulularının yurdu.

“Allah-ü ek-ber”; çağrışımı Allah Gök-Işıktır. Eg-Ber sözcüğünün kaynağı. Ekber/Ber-og, Ferik/Ferig ile sesdeştir.

Feiruz: Sina’nın eski adı. Gazze Şeridi, Azize İstaropa’nın coğrafi adı. Herodot’un haritasındaki adı Feiruz, Feyruz; Per-os, Pers!

Ferhad: Fer-ata; IşıkAtalı.

Tunceli-Dersim’de, Atatürk’ün arkadaşı ilk milletvekili büyük Cumhuriyetçi Diyap Ağa, FERHAT UŞAĞI aşiretindedir. Bu aşiret aynı zamanda Koçgiri/Kaşgari boyludur. “Diyap” ile sesdeş Tayip, Duap, Şuayip, Saip, vb, erkek adları vardır.

Atatürk’ün ölümünden sonra Diyap Ağa’nın 15 oğlu birden tuhaf şekilde yok edilmiştir. Aynı tarihte Antakya’yı kaybeden Fransızlar Cumhuriyet’in kurucularından rövanş almış olmalıdır.

Fusiologos: Fuzio-log-os. Fusi(doğa-fizik) hakkında derin Ulu-oz kültürüne sahip olan.

Firavun: Fer-avun; Fer-oğun; Fer-oğullarından. Ferigya (Hitit, İsis, Aziz) kökenli.

Flavius; Bi-lobi-us; Bir akıl çekirdeği, bilgi deposu, akıl kutusu.

Focan-ıya; Fo-san-ıya, Opo canların yeri, Foça.

Gaska: Kaş-ka, Kaşgari kökenliler. Kaşgar Dağlılar. Asya’da, Kaşgar/Kaçkar/Koçkor adıyla ünlenen, Kazakistan, Uygur, Kırgızistan, İran, Türkiye, gibi birçok yerde dağlar vardır. Ilgaz dağları, Ulli-gass, Ulu-Oğuz sıkıştırmasıyla Gaşkailerin adını taşır. Kaşkai adının dönüşümünde Kau-Kas’ya vardır.

Gyrina: Girne. Kori-ana, Ana Kor, Güneş analı.

Ghazza Strip: Akdeniz’in doğu sahili, Gazze şeridi. Gazze Strip, Azize; İhtar Opa. Filistin kraliçesi Zenobia’nın sıfatıdır. Azize İstar/Toros.

Ghana: Gana. Afrika’nın batısında bir ülke.

Ghana; “ana” ile sesdeştir. Mitolojik sembolleri anka kuşudur. Başkenti Akra’da (A’kora; güneş ülkesi) birçok sözcüğü Türkçe olan bir dil kullanılır. Akra dilinden örnek; ben “Meng”, sen “U” (Hu), 3.şahıs O “o”, gel gel “berü berü” gibi. Akra’dan bilgiler; kadın erkek birlikte Cuma namazına gidilir, çocuklar aziz

varlıklardır onlara asla kötülük eden yoktur, homoseksüellik yoktur, hırsızlık gibi suç oranı çok düşüktür, kadın erkek herkes birbiriyle dokunarak iletişim kurar, sapıklık ve kötülük hemen hiç görülmez. (Ercan Aslan'dan naklen. Akra gezi notları. 2008)

Galatia: Oğul-ata yeri. Antik Ankara çevresinin adıdır. Eski haritalarda Trukoi, "Turk öğü" olarak geçer. Sikkelerinde hilal ve yıldız vardır.

Galata adında yine aynı adlandırma vardır; 2 yıl burada çadır kurarak Ceneviz korsanlarını kısıktırak bağlamışlardı. Cenevizli tefeciler en çok onlardan korkardı.

MÖ.23'de Sulla ile işbirliği eden Galatya kralı Pantus, kendini Oğuzluların dini sözcüsü ilan etti, Amasya dağlarında PAN kendisiymiş gibi para bastırdı. Bu hal, Bazileus VI.Mitridate'nin yerine kendini koymaktı. Karaman Derbe'de Mitridate'nin torunu Prens'i öldürdü. Prens'in eşi Avanos'lu Meliha(Belha) da ordunun başına geçip, Bozkır Cengi-Bar kalesini kuşattı ve orada Galatya kralını öldürdü.

Gotyora: Got-yöresi. Ordu, Giresun bölgesinin antik adıdır. Kırım üzerinden gelen İskitlere Got denirdi. "Oğuz" sözcüğünün Og-od halidir.

Gordion bölgesini İskender'in yağmalarından kurtarmaya geldiklerinde, batılı tarihçiler bunu Hitit şehirlerini yıktılar şeklinde yazdı. Oysa yıkılan şey, Cenevizli korsanların İskender'i kullanarak ele geçirdiği egemenlikti.

Harran: Kor analılar. Huri/Hari/Kari-ana. Sumer (Su-perisi) anaların yeri.. 2007 yılında Urfa'da sadece 5 metrelik bir kazı sırasında tesadüfen ortaya çıkan 3.000 yıllık mozaik, bölgenin kadın analar diyarı olduğunu ispatlar; mozaik tabloda görülen üç genç Amazon kadın bir kaplanı oklarıyla yere mıhlamış haldedir. Kaplan ağlarken resmedilirse, büyük bir devlet çöküyor demektir. MÖ.63'de çöken devlet VI. Büyük bedri'nin Bazileus –Başoğuzlu ülkesiydi.

Halikarnas: Hali-kor-anası; Anası Ulu-kor; Anası güneş.

Helios: Ulu-oz, Güneş. Laz /Uluoz. Hellas (Yunanca), İngilizlerin antik tanrısı Ellas! Silifke'de erkek adı Ellez (İlyas).

Trabzon'dan Azerbaycan'a kadar alanı içine alan antik E'LİZ-ON bölgesi ile sesdeştir. Ulu Işık'a inananların (Sümer, Laz) yeri demektir.

Akdeniz'li balıkçılar laus (lagos) balığı yakalamak için denize "baragadi" (bereket) adı verilen "parakat" ağını sererler. Barakat ve bereket sözcüklerinin kökeninde Kenger Türkçesiyle, Par/Bar/Var sözcüğü bulunur. (Ünal Mutlu'dan)

Tanrılar adası antik Bali'de, Hellios'un Kutsal inekleri beyazdır.

Hemşin'de beyaz ineğe LOĞDİK denir, açılımı Laoz-ka/ Ha-Leus olur. Fırat Düzgüner, Erg-Enek-On, İnsanın Kökenine Yolculuk adlı kitabında (Homeros'un Odysseia Adlı Yapıtının Analizi), 222.sayfada bu konuda şunu yazdı:

"...Günümüzde 'Tanrıların Adası' olarak da anılan Bali'de, Odysseus'un arkadaşlarının ziyafet çektikleri Hellios'un beyaz ineklerinden biri. Bu hayvanlar günümüzde bile hâlâ kutsal sayılıyorlar."

Hellespontos: Çanakale. Ulu-os Pon-ti-os; Ulu Od /Laz inanıslı Pan soylular.

Herodot: Her-odo'ti, Er-ada-si;Ur-odo-si (Rodos). Uri-Dat/Tat-ar!

Kaynaklar, Herodot için Bodrumlu tarihçi diye yazar, ancak, fonetik analizimiz onu Rodos'lu çıkarmaktadır. Bu, bir süre kaldığı Rodos'ta kendini tanıtmış olduğuna işaret eder.

Hitit: Eziz, Aziz, Ases, İsis, Titi, İdid, İ'didi, İ'deise, İda Esiği/ışığı/uşağı. Hititler; Tanrı'nın ışığından üreyenler; İda-ur, Dor soylular.

Homeros: Oğ'mer-os, Mer-su, simetrisi Sumer/İsimer, İzmir. Zaten kendisi de İzmirli şairdir. İlyada ve Odise (Uluata/İlyas ve Ateş/Attis) eserinde Truvalıları, yani Tur-oba, Tur Apa'lıları anlatmaktadır. Yunan şairi değil, Anadolu'ludur. Rize'de Ömer; Oğmeru.

Hubyar: Avbu-Yar, Dor/Yar Babası. Ne-hir gibi çağlayan, dilden dile söz olup Yır'layan büyük Oğuz atası Hubyar Sultan. Opador Bedri'nin halk ağzındaki adı.

Ses kümesi yer değiştirince YAR-AB olur; darda olanın yardım istediği, yardım isteyince ona koşacağına inanılan Tanrı kavramıdır.

İda: Hititlerin Dağ tanrısı. Kibele bir dağ tanrısıdır. Ada, odo, ita, ata, ide, idi, gibi bir çok sesdeş karşılıkları vardır. İdea; fikir, düşünce sözcüğünün kökeni.

Oğuz kültüründe dağlar uludur, Tanrı'ya yükselir, Tanrılar kar yüklü dağları insanlara bahşetmiştir o nedenle dağlar kutsaldır, kutludur, uludur. Kurban kesmeye, bereketi kutsamaya, verdiği bereket için Allah'a dua etmeye yaylaya çıkılır. Tengri Ula, Ulu Tanrı adı verilen bir dağ, Tanrı Dağı, Tanrı Tao, Tanrı İda, bir Türk dağıdır.

Tur dağı da benzer kutsallıkla bir Dor/Türk dağıdır.

İsa adı İda'dan dönüşmüş görünmektedir; Tanrılaştırılmış bir İsa kavramı bu fonetik analizle karşımıza çıkmaktadır.

İlyada; İly-ada, Ulu-ata, İlyas, İlayda. Truva savaşlarının destanında adı geçen bir Türk kahramandır. Truva savaşlarında Atinalılara yenik düşen bu halk, Türk atalarıdır.

Mustafa Kemal, İzmir'den Yunanlıları denize döktüğümüzde "Truva'nın rövanşını aldık" demiştir. Anadolu toprağının binlerce yıldan beri Türk olduğunun mesajını veren bu sözde büyük bir tarih dersi vardır.

İtri: İda-uri, İ'Dori. Dor ülkesinden, Suriye'den gelen tanımını verir.

Klasik Türk Müziğinin büyük ustası İtri'nin soyağacı halen Suriye'de devam etmektedir. Bizans kraliçesi Teodora'nın adında Suriyeli olduğu bellidir ve Dor atlar yetiştiren bir ailenin kızıdır.

İkalemus: Akha-uli-maz. Maz inanışlı Ulu-aka. Samsat kalesini ilk yapan kral.

Iberia: İber-ya. Portekiz'i de içine alan yarımada. Kafkaslarda aynı adla bir şehir adı.

İdrius: İdris. Kariya kraliçesi Ada'nın kocası. Dor-Oğuz. 7.harika eser, Rodos anıtı, onun anısına dikilmiş görünmektedir.

İhlara; Huli-ar-ya, ulu ruhlar yeri, ulu ataların yeri. Atalara şükran yeridir, bağ bozumu şenliklerinin yapıldığı yerdir.

İştar: Kafkasların Ay tanrısı. Dor Işığı; Eshtar. Si-tar/İs-tar/İs-tor; Tor-os, Dor-is. Kafkasların antik adı Peria Torus adı ile bağlantılıdır.

İtaly; Ulu İda/ata inanışlıların ülkesi. Aitalia; Ay-ata-uli-ya; Ay atalarının yeri. Ulu-ana, luna, İtalyanca ay demektir.

Kainun Ahori: "Kayının Evi". Latince kaynaklarda VI.Mitridate'nin Rize Mahalle Kalesinde, Lokman Hekim el yazması kitabının ganimet olarak alınıp

Roma'ya götürüldüğü yer olarak gösterilen evin tarifi böyle yazılıdır. (Murat Arslan, Mithridates, s.482)

Rize'de eski evlerin alt katı ahırdır, burada AHIR ile ev birlikte adlandırılmaktadır. Antik KORİNT adında Ahor-İnti, horanta evi, "büyük anne evi" anlamındadır.

Rize şivesi görünen Kainun Ahori, aynı zamanda Lazcadır. Bu durumda, o evin kızıyla evlenen MHTI-OKHUS sıfatıyla Lazca bağı kurulabilir; Mohti Oğzi, Lazca "Oğuz Gel" çağrısıdır, buradan MEHDİ kavramı ortaya çıkar. Lazların antik adlarından EYZİ, Oğuzi açıklımlıdır. Tarihe indikçe Lazca ile Rize şivesi adeta birleşmektedir.

Kaukas-ya: Kai-Kas / Göğ Oğuz yurdu. Sirkasya olarak da bilinir.

İç Moğolistan'da, ilk insan Homo Eraktus heykellerinin bulunduğu Zhoukoudia, Choukoutie, Kafkasya adı ile sesdeştir. Dünyada Kaukasya veya Kaşkari adıyla çok sayıda boy adı, tepe ve dağ vardır.

Klimanjero: Kli-man-yero; Pan-oğlu yeri; İnsanoğlunun yeri. Bugün Afrika'nın Kenya-Tanzanya sınırındadır. İlk insan türü, Tur-ilk, Homo Eraktus'un çıktığı Turkana Gölü buradadır. Kenyalılar ona "Dünyanın direği" der. Bir adı da Atlas'tır, insanoğlu (Man-oguli) dünyaya buradan yayılmıştır.

Burada yaşayan insanların çok önceden beri sünnet oldukları (Anabasis) ve Dağ tanrısına Pan'a inandıkları anlatılır. (Arkeolog Fırat Düzgüner'den)

Moğolistan'da bulunan ilk zenci insan heykeli ile bağlantılı görünmektedir; Mon-gol-ia ile Kli-Man-yero aynı sözcüktür.

Kapadokya: Kapa-doki-ya: Kup/kap/kep Dağı yeri.

Eski adlarından biri, Farsça "Kautpatuka", Oguz Opa Dagi-a. Kepli şapkalı dağlar tepeler.

Karus 1; Kuroş, Koras/ Horas. Pers kurucu kralı. Ay Hatun'un şehri olan Oğuzanalı, Ozbeg/Oğuz beyi. Karısı Şahbanu.

1.Karus'un kızı Adossi (Odise) ve oğlu SümerAtası/**Smerdis**, Persia /**Bardiya** kralıydı. Bugünkü İran Kuzistan bölgesinde SUSA şehri başkentleriydi. Karun hazineleri bu şehirdeydi.

SÜMER ATASI; SMERDİS. Persli;**Pers-ia**. Bu hanedan bugünkü Afganistan sınırları içinde olan Bahleva, diğer adıyla OGZİANA (Oğuzana) şehrendir. Oğuz beyleri yetiştiren bu yerin diğer adı Bak-toria; Büyük Dor yeri.

Kserkses, I Xerxes; Çerkez, Cerçez, Serkoz, Çerkas, Xerxes, Sirkos; Ser Oğuz; Başoğuz. Annesi Eshtar, Büyük Karus'un eşidir, Babil'in Asma Bahçeleri ona,

Kafkasya'daki üzüm bahçelerini özlemesin diye yapılmıştı. Serhaz, Çerkez ile sesdedir. Bir adı da Khaskhar'dır. Kafkasların mitolojik Umay kuşu; KERKES!

Çerkes sözcüğünün Rize söylenişi; Çerçes!

1.Karus'un oğlu Serkas Atina'yı zaptetmiş olan ve oradaki köle çalıştırılan esirleri kurtaran Oğuz beyidir.

Bu adla birçok komutan oldu. İlk bilinen Serkas 1.Karus'un kızı Susalı Artemis'le birlikte Atina'ya kadar gidip Batı Anadolu'dan, özellikle Milas, Efes, Santos ve Bodrum'dan kaçırılarak köle çalıştırılan becerikli Pers (Oğuzlu) erkek- kız oğullarını ve köle yapılan bilim adamlarını kurtarmıştır.

Efes'te anıt müzesi yapılan Kraliçe 1.Artemis onun kızkardeşidir.

Annesi Kafkasyalı olduğu için, Akamenid devletinin kuzey komutanları Serhaz'ın oğullarıyla devam etti, Mitridat Hanedanı onun soyundan gelenlere denildi.

Çok memeli ana kraliçe Afrodisi (Atası Per) aynı kraliçedir. Köle olmaktansa ölmeyi seçen, evlerini ateşe vererek içinde ölmeyi seçen KARYA halkı tarihe bu direnişleriyle geçmiştir. Kalesinin içinde ölmeyi tercih eden Oğuz beylerini Trabzon dağlık bölgesinde de görüyoruz. (Bkz. Anabasis)

İtalya'da Artaserse; Artakserkses. MÖ.500-332 arasında Mısır kralları Darius ve Arta-serhaz'ın adını taşır. Arta (asker, erat) Ser-Kos; Dor Oğuz Askerleri. Eski Mısır bayrağı da yedi yıldızlıdır. (Firavunların soy bağının Hitit-Anadolu ve Kafkasya olduğunu kuvvetlendiren işaretler.)

Bazileus İmparatorluğunun Anadolu Birleşik Orduları içerisinde Kafkas ordularının komutanları önemliydi. Çerkez adı, Kaşgarlı Oğuzların direnişçi sıfatı görünmektedir.

Kastabala: Kadirli'nin adı. Kas-ata-beli, Oğuz-ata ili. Kadir-eli, Aka-dor ili. En ünlü beyinin adı TARKAN Di METE'dir. TarkunDi Mete'nın adı ZORKUN yaylasında ve benzeri Sorgun yayla adlarında görülür.

Kastamonu: Kas-ta Man-i Oğuz-Ata Pan'ı. Dağı Ulu-Gas; Ilgaz!

Komagene: Homa-canı. Güneşin canları. Kuman/Şaman Oğuzlarının inancı Homa, Ma, Umay ana; güneştir. İnancın sembolü olan Hitit güneşi mezar taşlarında da görülür. Hilal inancılı Oğuz (Selev Kos) uygarlığının direniş ve Şaman yakma törenlerinin yapıldığı başşehridir.

Konstantinapoli; Kon-istan Tina-poli; Gün ışıtan güneş şehri. Etrüskçe güneş; Tin Tini, Tinia. Komanos şehridir; Kastamonu'nun "tin tin tini mini hanım" türküsünde geçer.

Komenos: Kuman soylu Oğuzlar. Bizans hanedanı Kastamonulu Komanos boyundandır. Il-gaz adındaki Ulu-Gas soyunu ifade eder.

Korea: Kor-ya; Kor/Güneş ülkesi. Karya ile sesdeş. Kore ülkesinin de isim kökeni görünüyor!

Kırım; Kor-uma, benim Kor'um. Kırım'dan Anadolu'ya yüzyıllar boyunca kurtarıcı olarak Kıpçak/Kıpcak Türkleri gelmiştir. Kırım, Kıpçak yurdudur. Kırım ile Sinop arasında MÖ.6500'den önce toprak bağlantı vardı, Karadeniz tufanı nedeniyle burası çöktü, ayrıldı., Giresun ile Sinop arasındaki bölgenin antik adı Gotyora, o tarihlere kadar uzanır.

“Des-di Kıpçak diyarı, Kırım”. Des-ti Kıpçak; Kıpçak Atası, Kıpçaklarla dolu olan yer. Orkun Atası Mitridate'nin öldüğü yer olan Eupatorya Tepesinde, Eupadorya Gözlemevi ile Mimar Sinan Camii vardır.

Kıpçak; Kaf-Saka; Kop-İsika, Baş Sakalar. Çak, çağa, caka, isika, saka; sağdan okuyuşu Oğuz'dur.

Kuman Türklerini mavi gözlü olanlarına Kıpçak denir, bir adı da Sibir Türkleridir.

KTI CIC: Urfa Halepli Bahçe'de bulunan kısa saçlı Persli Amazon kadının adı. Cici Kato, “Cici abla”, kurtarıcı baş kadın savaşçı Fırtına ablanın mozaik tablosudur.

Kurdz: Kor-İda-uz; Kor Atalı ışık/uşağ. Gurmanci; Kor-Pan-ice; Kor inanişli Pan soyundan, Pan atalı Kor inanişliler. (Zaza dilinde Gur/Gor; Gök Tanrı. Goğ-uri; Gur)

Kuran; Kor-an; Anası Kor/ışık/güneş. Işığın kaynağı, Bilgi/bilim ışığının kaynağı.

Korint: Ana kraliçenin çocuklarını büyüttüğü yer, Horanta evi. Kor-anati; Korint.

VI.Mitridate MÖ.65'de Amasya'da yenik düştüğünde Horanta evindeki kızkardeşini Roma askerleri öldürüp cesedini şehirde sürüklediler. Bu onursuzluğu yaşamamak için diğer kızkardeşleri ve kraliçe Emine ve kraliçe Berrin, Giresun'daki Piraziz Abdal sarayında intihar ettiler.

Mitridate'nin destanlardaki adı Koçköroğlu'dur, onun eşi ise Nigar'dır. Nigar ile Ana-Gor sesdeştir.

Lapis Lazuri: Laz-uri (ışı) Lap-esiğ (ışık lobu).

Anlamı: Tanrı Laz'ın eseri olan ışık cevheri. Lacivert değerli taş, içinde altın tozları gibi parlak sarı zerreleri vardır. Hindikuş (OğuzAnası) dağlarından çıkar. (Lacivert; Lazperisi!)

Log-os; Engin akıl, Ulu-og; Log; Oğuz dilinde uzun, engin, derin. Log-ışığı; Ulu-oğ; Gök Tanrının ışığı. Logos; İyonyalı yazarlarca “evrenin temeli” anlamına da gelir. (H.Balıkçısı, age.s.75)

Selevkos devleti sırasında bilimde büyük ilerlemeler oldu. LOĞ-os, adında Lui-us, Luvi, ışıkoğlu açılımı yapılabilir.

Luvi; Lui, Loğ. Ulu-Oğ; Gök Ulu'su. Oğul. Işıktan ur olan, oğul.

Luvilerin devleti MÖ. Selevkoslar (Asya Krallığı), daha sonra Sasaniler. Antik Zaza devletleri. Kaşgari boyları olup, Koçgiri adıyla biline aşiretleri vardır.

Ünlü Leo Tolstoy'un adı, Fransız kralları Lui'ler, Lui dilinden adlardır. Tolstoy'un Kazak Türkü, Tatar ve Terek kökenli olduğuna dair çok belge vardır. Lenin'in adındaki Ulia-nov içerisinde Luvi-analı işareti vardır. Lenin, Kalmuk-Çuvaş atalıdır.

Laod: La-od(z); Laz, Ulu-oz, Ulus. O'La-od, Ulu-od; kutsal ateş, güneş.

Laz: Uli-oz, Sümer tanrısı Lat/Laz'a inanan halk.

Bereketli Hilal (Ayhatun, Ayana) inanişli olmayı belli eder. Sağdan okunuşla: So-li/Seli, Sali.

Antik dönemde toplumların iki adı vardı, biri soyata bağıni diğeri inaniş adını verirdi, örneğin Kazakların antik adı Alaz halkıdır.

Antik toplumların bir de kültür adı olduğunu bu araştırmam sırasında fark ettim. Örneğin demiri bulan ve ondan alet yapan kültüre SÜMER denilmesi gibi. Laz dili Sümer dilidir. Lazca konuşan bölgede Sümerler yaşadı, şeklinde bir cümle aynı halktan söz etmektir. MEDES halkı da aynı halktır, Med-soylular demektir.

Lazların antik soy ata adı ise EYZİ halkıdır. Eyzi/Oğuzi, eksi yöndekiler, Kuzeyli, Oğuzlu demektir. Buradan şunu çıkartmak da mümkündür, antik toplumlarda ırksal isim yoktur, Kültür, İnanış ve Geldiği Yön (Artı/Dor; güneyli. Eksi/Oğuz; Kuzeyli) adı vardır.

Leyo: Lesu, Ulus, Las. Antik Asturya (İştar-ya) kralı Ben Layo; Pan Laz.

Latmos; Laz Maz; Kutsal Hilal inanışlı Maz/Mede Dağları. Milas beyi LatMous'dan adını alır. Midilli'nin eski adı olan **Lesboz** ile sesdeşdir.

Laodikya: Laodi-kia, Lat-köyü, Laz Yurdu.

Lade: Lat/Laz adası. Batıköy adasının eski adı.

Lukyanos: Lik-yalı-uşak. Aslen Nemrut'lu, Antakya'da konferans vermiş Atina'ya giderek Yunanca kitap yazmış bir tarih eleştirmeni. (MS.70'ler) Hıristiyanlığın çıkış döneminde Yunanistan'da Zeus-Apollon gibi yarı tanrıları eleştirenlere para veriliyordu. Hristiyanlığın yayılması, Oğuz kültüründen beslenen inanışların yok edilmesine bağlıydı. Lukyanos gibi bunu masalın içine sokarak yapanlar ve benzer şekilde felsefe ile uğraşanlar Atina'da bu dönemde efendilere hizmetlerinin karşılığını aldılar. Bu noktada, Hristiyanlığın yayılması ile sömürgeciliğin yayılması arasındaki paralellik dikkat çekicidir. Batılı elitler o nedenle eski Atina'yı göklere çıkartırlar, Hristiyanlığı medeniyet olarak gösterirler. O nedenle Hz.İsa birilerine kurtarıcı (Museviler, o nedenle 1.ahit Tevrat, 2.ahit İncil diye söz eder) olmuş ve doğumu Milat olarak ilan edilmiştir.

Makedonia; Mak-tun-ya, Mak-dünya; Magi Tunia. Magi inanışlıların dünyası.

Magi: Şaman inanışlı. Tanrıça Uma-Oğ olanlar. Zaza,/Sasani tanrısı Homa'nın oğulları. Pakistan (Mag-isitan) ve İran Belucistanında ve Türkmenistan'da (Horasaniler) en eski inanış. Magi, Mağus (Umay-us), Mage (Maye), Mâgi, vb. İngilizce'de shaman, sorcerer, wizard gibi sözcüklerin kaynağındaki magic/magician sözcüğünün anası Magi'dir.

Oğuz dilinde Mahiye'nin yerel söylenişi, Maye'dir, seslenirken Umayye olur. Yaşlanınca "Mağuş Nene" denir. Mahiye, çocukken "Mağuş" diyerek okşanır, sevilir.

Manas: Ünlü Manas destanı. Man-us, Pan-us, Pan ışığı, Pan soylu. Simetrisinden Us-man, Os-man oluşur.

Margiene: Türkmenistan'ın antik adı. Mar-si-önü. Margiana. Emirdağ halkı Bozulüs kolundan Marcalı Türkmenleridir; Emir, Emre, Mer'ler.

Miryokafalon Savaşı: Meryo-Kafalon: Mer Kaplanı! Gelendost'un antik adıdır. Türkmenistan'dan gelen dostlar, MAR soylu Emir'lerin kaplan gibi savaştığı yer burasıdır. Anadolu'yu haçlılara kilitlediler.

Burada haçlı ordularını yenen 2.Kılıçarslan'ın ordusunda Bağdat Halifesinin gönderdiği kırk Türkmen EMİR şehit oldu. Başkomutan Emir Doğan Bey, Beydoğan adıyla orada yaşıyor. (12 Eylül 1178'de Akşehir Yalvaç'ta vefat etmiştir.)

1876'da öldürülen büyük Türk devrimcisi Hüseyin Avni Paşa, Emir Doğan beyin torunlarından. "Küllerinden yeniden doğmak" töresini devam ettiren Osmanlı emiri/paşasıdır. Yunus Emre ve Ezop(Yusuf) buralıdır.

Miryokafalon savaşı ile aynı yıllarda, Selahattin Eyyübi Kudüs'te Haçlı ordularını dize getiriyordu.

Komutanlardan bir diğeri: EMİR Karaaslan!

Metios: M.Ö. 500'de Konya Doğanhisar'ın adı "Meteos"; Mete soylular.

2.Kılıçarslan'ın komutanı Emir Doğan Bey'in mezarı buradadır.

Mars; Mar-ti, Mar soylu. Pers tanrısı Mar gibi, Mart ayında Nağruz'da yeniden doğan. Mars yıldızı; Sarı yıldız, Mavi yıldız, Seher yıldızı, Çoban aldatan, Çoban yıldızı, Akyıldız, vb adları vardır.

Mardiene; Mardin. Mardiana. Marti/ Mar-si Ene.

Mediterranean Sea: Akdeniz. Med-i Tur Analıların yeri. Mete Turanın Suyi. Mete, Gök Tanrısı olan güneşin oğlu/kızı "yağmur"dur. ("Meteoroloji" sözcüğüne dikkat!)

Mermeroos: Peri-pero's; Kadınlı erkekli Oğuzlu savaşçılar. İran Kaşgari Oğuzları için bu sıfat geçer.

Melaniti: MEL ANITTH. Eme-Ulu Anası; Anası Ulu Eme. Elifli Bahçe'de, Urfa'da mozaikteki Fırtına abla'dır. Aynı yerde bir diğerk mozaikteki adı IPPOLİZSİ; OpaLisi, Lazopo'dur.

Mezopotomya: Mez-opo-tomi-ya; MAZ/Mede Opa Dam-yeri. Sekiz köşeli Venüs yıldızı, Pan-is (Pan ışığı) yıldızı da onların simgesidir. Mezopotomya'nın yukarı sınırları Kırım'a hatta Ural dağlarına kadar uzanır. Karadeniz'de bulunan, Poti, Batumi, Potomi (Apa-damı) ve çok sayıda Sümer köyü buna delildir.

Maz: Uma-oz, Ma-od, ışığını güneşten alan, Ma'nın esiği/ışığı açılımlıdır. Huma-Oz; güneşin ışığı. Kuran'da Şems suresinde, üzerine yemin edilen Ay, "güneşten ışığını alan" ve ondan üreyen Kamer'dir. Mouse ve Musa adında "Maz" kavramı vardır. Kafkasyada bereketli Hilal (Ay) inanışlarının adı; Maz, Mez, Med.

Fonetik dönüşümleriyle Antik Anadolu'da bir çok yönetim bölgesine ad oldu: Amas-eia, Biz-nia (Bithnia), Mys-ia, Biz-anti, Amaz-tris, Te-miz-kyra, Niko-med-ia, Mez-ida, Phas-is, Bas-tarnai, Amis-os, Tra-pes-us, Sala-mis, Sa-mos, Si-mas, vb. Bu yerleri içine alan toprakların tamamı Amazonya olup, BAZ-Ulu, Bazi-le-us (Kızıl Baş Soylular) ve Güneş ülkesi olarak da adlandırılır.

Med: Mete Oğuzların ad köküdür; Uma Od; Ma-od, büyük ışık; MAZ. Ay Tanrılı Oğuzların genel adıdır. Mu-Ata/Mete/ Buda ile sesdeştir. MEDES adı ile Medes, yani Med soylular için inanış adını ifade eder.

Buğday sembolü inanışın egemenliğindeki yurt; Mete Oğuzlar yurdu, MEDEA, AMEDEİ, META.

Mazata: Mete Ata şehri. Maz-Ata şehri. Ürgüp Mazata köyü, şehitler şehridir. VI.Büyük Bedri zamanında yapılmış bir kale şehirdir. Mersin Mezitli, Filistin Mazada kalesi gibi Roma saldırılarına karşı aynı dönemde yapılmış kale şehirler vardır. Bunlar yenilgi döneminde Romalılar tarafından yerle bir edilmiştir. Anadolu'da çok sayıda Maz, Maza, Mazı, gibi köy ve dağ adı vardır.

Medusa: Med-usi, Mete-soyu. Didim’de antik bilim adamları, yılan zehrenden panzehir yaparlardı. Düşmana ölüm, dostuna şifa verenlerin bilimevi, şifa yurdu!

ME-DOSİ; Lazca Dayım, Dedem, Ulu Atam, Büyüğüm. (Dadi, Date, Dade!)

Milet; Işığını/inanışını Gök tanrı Lat Ma’dan alan kaynaşmış “millet” olmuş Pelaz halkı; Uma-Lat, Milet. Karya’dan Sinop’a, oradan tüm Karadeniz sahillerini içine alan topraklarda yaşayan halkın milattan önceki genel adı. Sümer Tanrısı Laz’dan (Allat, Hellas, Ales, İlyas, Leos, Soli, vb) ışığını alan, Pelaz/Milas/Milet uygarlığını var eden halk.

Milat denilen “sıfır” tarihi, Anadolu Milet halkını tarihten silmek için Romalı Jül Sezar tarafından verilen cezanın adıdır.

Mysia; Maz-ya. Mudanya, Bursa civarıdır. Maz yeridir. Bazil/Ulu-Maz ülkesi, Amazon şehridir. Antik Biga, Pega ve Parion buradadır. İskender Asya seferine çıktığında ilkin Biga çayına zehir dökerek burada I.Bedri Dede’nin ordularını yendi ve sonra bütün Ege’yi yağmaladı. VI.Büyük Bedri’nin Oğuz orduları burada Sulla ile I.Mitridatik Savaş’ı yaptı. Parion’da bulunan zengin kraliçe lahiti (2009), buranın Peri-ana yurdu (Pers analılar) olduğunu söyler.

Nysa: Ni-se; yeni ışık. Nice; yence, yenice, yenge, Nike.

VI.Büyük Bedri’nin Kıbrıs kralı Pitolemaios ile nişanlı veya evli olan kızıdır. Nysa ve Mısır kralıyla nişanlı olan Mitridatis, babası gibi Romalılara teslim olmayıp, Kırım’da babalarının intiharından az önce zehir içerek kendilerini öldürdüler.

Kıbrıs’ta beş sekizlik Türk Aksağı ritmiyle söylenen ünlü “Kıbrıs gelini” türküsünde anlatılan gelin Nysa olmalıdır. Kıbrıs’ta kına gecelerinin olmazsa olmaz türküsü “Dillirga”, aynı zamanda Kırım türküsüdür.

Nimrud: Nemrod Dağı. Zazaca Na-Murdo; Ölümsüzler yeri. An-Mer-od; Merdolar. Mer-ti-An; Merdiler. KARUS Oğullarının yeri. Karus kutsalı “martı” ile sembolize edilen Sümer Atalılar. Na-Murdo, ölümsüz. Yani ruhlarını Tanrıya adayanlar, vatan için başına kurdele bağlayarak zalimin zulmüne meydan okuyan METE OĞUZLU, ANATİOĞUZ beylerin yurdu.

1.Lazopo Susalı Artemis’in soyundan gelen (AnasıOğuz/AntiKos) beylerin ölülerine Şaman yakma töreni yapılan yer burasıdır.

Antikos Hanedanından 4.AnasıOğuz’un parasında yazılı olan: BAZİLEUS CANOY OXOZ EPI; Başoğuzlu Canusi Oğuz Abi.

Op: Of, Opa, Aba, Hopa. Halikarnas Balıkçısı’na göre, kutsal boğanın az kullanılan adıdır. Kenger dilinde OP, yükseltme, kutsama anlamındadır. El öpmek, **öp**’üp alınına koymak gibi. Al-up (Alp dağları), Çal-op (Çelebi, Seli-opa), vb. İngilizce up; yukarı. Hopa Lazcasında en yukarıdaki ışıklı yer, “güneş”. (“Sümer dili Lazcadır” tezimizi doğruluyor)

Osetya: Oğuz-ata ülkesi, Osetta. Diğer adıyla Alanya/Alan ülkesi, Kaf Dağlarının olduğu yer. Masallardaki Yedi Dağın ülkesidir, söylenceye göre bütün Oğuz boylarının kökleri buraya dayanır. Ambleminde yedi dağ, Kaf Dağları vardır.

Nevyork Özgürlük Anıtı adıyla bilinen Oğuzata anıtının başında yedi ışık sembolünün kaynağıdır. Sözkonusu heykel Süveyş Kanalını yaptıran Said Paşa tarafında Fransa'ya ismarlanmış olan ve Osmanlı'ya teslim edilmeyip ABD'ye peşkeş çekilen heykeldir.

Pitolemaios: Opaşı Ulu Mete. Ulu- Mautu Opaşı, Ulu Maz Baş. Oğuz kökenli Mısır krallarıdır. 1. OpaUlu Mete, İskender'in yağma savaşlarına karşı çıkarak ondan ayrıldı. Selezya kurucu kralı Selevkos da aynı şekilde, İskender'den yolunu ayırdı ve Kumagene merkezli devlet kurdu.

Her iki krallık da ANATİOKHUZ olarak yazılan Oğuz Krallarıdır. Turani kökenleri nedeniyle METE TURANIAN SU; Turan Mete Suyu, Akdeniz'in adı oldu.

Mitridate'nin Akdeniz'deki adı MA-U TU, METE. MA-GU-SU, Magosa onun adıdır.

MÖ.1. yüzyılda Kıbrıs'ın da kralıdır ve Başoğuz İmparatoru Bazileus VI.Büyük Bedri'nin damadıdır. Kırım'da MÖ.63'de intihar eden Nysa/Nisa "yenge"nin kocasıdır. Antik Kıbrıs/Alazya'da Salamis şehri onların adını taşır: Salamisi; Soli-mas. Mazili-os. (Yunanca Vasili adının kökeni Türkçe çıktı!)

Palmira: Pa-uli-Mera; Mar soylu Ulu Apa'nın şehri. Pers soylu, Sasani kraliçesidir. Palmira, Kraliçe Zennube'nin (Zanapa, Zeynep, Zenobia) yönettiği eyaletin başşehridir ve Suriye'dedir. II.Claudius tarafından, Zennube'nin halkına ceza verildi, şehir yerle bir edildi.(MS.270).

Pan: Opa analı, anası güneş. Apoğun-gillerden. Pan, Man; dağlı ilk insan, pagan.

Mitolojide Pan adlı dağ tanrısına inanan. Orman ve dağ tanrısı Pan, efsanede Ege'nin tanrısı Apollon'u yenmiştir, bu nedenle PAN, "büyük" olan anlamına da gelir. Fonetik dönüşümlerle Pan, Van, Man, Pen, Men, Ben, Fin, Van, vb.olur.

Parion: Biga'da Kemer'in antik adı. Pers şehri, Peri-analılar şehri. Kraliçe (satrap) Peri-han'ın lahitinde hilal ve ortasında nokta vardır.

Pontos Eukseinos; Karadeniz'in MÖ.1. yüzyıldaki adı.

Ogzi; eksi, aksi/ters yöndeki.

Euksein-os; Eksi-yön-us; kuzeyli-ler. Uygur pusulasında Kuzey, "kara" renkle gösterilirdi. Güney ise "artı" olan yöndü ve "kırmızı" güneş ülkesiydi.

Eksiyan-us; kuzeydekiler. Pontos Euxsiyanus; Kuzeydeki Pan soylular.

Çaykara'da ve Erzurum Horasan'da, sessiz duran çocuklardan söz ederken, "Öyle ogzi(-) durduğuna bakmayın" denir.

Pantik Apameia; Pan kökenli Apa Mu yeri, Kırım'ın antik adı. Apameia; Maye Aba!

Pan-ti-ece; Pan soylu kraliçe. İskender'in Özbekistan'da evlendiği Oğuz prensesi, Pers eşi Roksana (Ari-Oğuz-ana Rahşan) için kullanılan sıfat.

Parth: Pers/Pars/Parthi; Pers ülkesinden olan. Farsi, Per-si, Pir-su, Pir soylular.

Partha: Antik Hindu ülkesi. Pritta (Peri/ida) oğulları, Pandu'lar.

Philostratus: Niğdeli (Tuanalı) bu ailede baba, oğul, torun, 3 kuşak Filostratus vardır. Tuanalı Apollonius'un öğrencisidirler. Oğul Filostratus, Apollonius'u anlatan ünlü tıp kitabının yazarıdır. Bilo İstar Atası; Ay tanrılı Bilgi Atası.

Platon: Eflâton; Op-ula-tune. Güneşin büyük atası. Op-lat-on, Pelaz-oğlu

Padova: Ped-oba /Su ova. Maod/Med-ova. Venedik şehrinin eski adı.

Pamphylia: Pan-Bil-ya: Büyük bilginlerin yeri. Aspendos buradadır.

Pan: Apa Ana'lı oğullar. Dağ Tanrısı Pan. Pagan; çoban soylu, dağ tanrılılar.

Yunanca "büyük". Pan-tus Oğuz kralı Mitridate, Atinalılara da kurtarıcı olmuştu. Onun ölüm haberi nasıl ulaştı karşı sahile, bir efsane gibi anlatılır. Bu efsane Behçet Necatigil'in 100 Soruda Mitologya kitabında da anlatılır:

"... Pan sözü Yunanca'da "bütün" anlamına geldiğinden, Mistikler Pan'ı sonraları her şey yapabilir bir tanrı payesine çıkardılar... Korfu adasının güneyinde gemiciler Paksos adasından gelen bir ses duydular; "Ulu Pan öldü!". Dümenci bu haberi karaya doğru seslenince karadan korkunç bir inilti, bir feryat duyulmuş, Pan'ın ölümünden ötürü tabiat yas tutmaya başlamıştı. Bu hadise Tiberius (MS.14-37) zamanında olmuştu."

Pan, mitolojik müzik yarışmasında Apollon'u yenendir.

Latin mitolojisindeki adı Faunus (Pan-us)'tur. Eski Yunan ve Roma mitolojisinde hekimlerin tanrısı PAN (Paian)'dır. Bu özelliğiyle, PAN-Soylu/Panti kralı VI.Büyük Bedri ile örtüşür.

Panionium: Tüm/Büyük İyonyalılar. Bütün-Ayönü halkı

Pantus: Pan-ti-us; Pan soylu oğullar/uşaklar. Dağ tanrısı Pan (Opa-oğun, Opalılar, Paller) inanişliler ülkesi; Pantus. Kaşgari Oğuz kökenliler için kullanılır.

Pantus adının fonetik dönüşümlerini Pindo (Rize), As-Pendos (Antalya), Mindos (Bodrum), Mendos (Fethiye) gibi birçok yerde daha görülür.

Palli; Opa oğlu, güneş soylu. Birbirleriyle dayanışma içinde olan, akraba, Abalı

Ponti: Pan-ti, Ponto, Pandu; Pan inanişliler. Pan-ti; Pan soylu. Panti-us/

Pantus; Pan soylu oğullar/uşaklar.

Panhelenistan: Büyük Helenistan (Halikarnas Balıkçısı'ndan)

Pausaniya: Pausa-Foca, Fosaniya.Amazon bacıların kurduğu şehir. Büyük Bedri Romalıları püskürterek Ayvalık bölgesine kadar geldi ve uzun süre Manisa ve Sart'ı merkez alan bu bölgeyi Atina saldırılarından korudu. Bu dönemde Foça Roma işgalinden kurtuldu. İhtimaldir ki İskender'in kaçırdığı Amazon savaşçılar, Amastris ve Pantiece, burada esir alınmışlardı.

Pers; Per-soylu, Opa-uri, ışıktan üreyen. Pers /Parsi /Parth /Persian

Pelaz: Milet, Pelas. Opa-Ulu Os; Ulu-Opa oğulları. Gün ışığından Ur olanlar.

Peruzes: Peri-eze; Firuze. Per-ezesi; Işık ecesi. Tarihte Persli baş kadın savaşçı. Rize kalesinde Pompey'in askerlerine direnen komutan Sitare Tonika'dan söz ediliyor olabilir. Çünkü Rize'de Firuze'ye Peruze denir.

Pergene: Per-gene. Işık genetikli. Pergene/Vergine Güneşi; Makedonya bayrağındaki 18 ışıklı yıldız, güneş sembolü. (Hemşin'de Birgina tepesi)

Peria Toros; Per-ya Dor-us, Dor soyunun/uşakların Per yeri. Doğu Karadeniz dağlarının antik adı. Per, Peri, Piri, Bir, Bre... Bre; Trakya'da söze başlarken yapılan ön ek.

Pirin: Pir-in; Peri-ini, Peri-evi, Işıklı yer, bilim evi. (Adıyaman'da bir yer.)

Priene: Peri-ana. Antik Karya'da bir yer. İperia, İberya, Peria ile sesdeş.

Pirene: Fransa'nın güneyindeki Peri-ana dağları. Bu bölgede yaşayan Bazigo, Basklar'ın 5/8 ritimli oyunları Doğu Karadeniz kökenli olduklarını işaret eder.

Pelaz: Bi-ula-oz. Pir-Laz, Ulu Laz..Tanrıça Laz'a inanmış olanlar. Pelazi, Pelasgi, Pakistan'da ve İran'da Beluziler, Hindu Kuş dağlarından buralara göç eden kavmin adı.

Pelazi; Opa-Ulu-si; Ulu Aba'nın soyu, Aba'nın oğulları.

Pulasatin: Pelaz-atine, Filistin. Aba oğulların yeri. Roma saldırılarına karşı direnen Abalıların/ Pelasi'lerin yeri.

Filistin'de antik Mazada (Maz Ata'lılar) şehri, VI.Büyük Bedri zamanında MÖ.1.yüzyılda kurulmuş bir kale şehirdir. Pelaz halkı Roma askerlerine karşı bu kalenin içinde on yıl savaştı, on yılın sonunda 960 çocuk, erkek kadın, birbirini öldürmüş olarak kalenin üzerinde bulundu. VI.Büyük Bedri'nin kendini öldürmesi gibi, yenildiklerinde canlarına kıymış olmalıdırlar. MÖ.69'da Neron'un yerle bir ettiği bu yerde, Herod adında, kendi parasını basarak Roma'ya vergi vermeyi reddeden, Kıbrıs madenlerini de işleten bir Yahudi iş adamı kendini kral ilan edince, halk onun etrafında birleşti, Mazada'da birlikte öldüler. Yahudi tarihçiler bu olayı kendi tarihleri olarak yorumlamaktadır. Oysa üzerlerine Roma askerlerini gönderen Cenevizli bankerler de Yahudiydi.

Paflogonya; Ma-fula-gun-ya; Ma-poli Gün-yeri. Poli, Foli/foia.

Phrates; Pirates. Pir; Ulu, büyük dede, ata. Sasani kralının adı; Oprates. Fırat nehri adını Sasani kralı Pirates'ten almıştır, ya da kralın adı odur. Asurice Purhat (Ferhat!).

Psidia:Opa-isi-dia; dağlı opanın ışığı. İsparta Yalvaç merkezli bölgenin antik adıdır. İsparta; isi-mer-ata, Sümer atalı. İsparta'nın yerel dilde eski adı Parizi'dir. Sümer ile Pers'in simetrik bağlantısı burada açıktır; İsipar/Par-isi, Per-isi, Mer-isi/İsimer.

İsparta'da, amcaoğullarına topluca "apalılar" denir. Büyük dedenin altındakileri, orta yaş ve altındaki amcaoğullarını içine alır. "Ulu ağabeyin çocukları" çağrışımı vardır. Ulu ağabey Apollonius'un bilim merkezlerinden birisi burada, Yalvaç'taydı. Hristiyanlığın 331'de İznik'te resmi din olarak kabulünden sonra orada alınan kararla Apollonius'a ait bütün bilim merkezleri yerle bir edildi, bu cezadan Psidia, MEN (PAN) anıt müzesi de nasibini aldı.

İsparta'da Tanrıça Laz'ın adını "İlauz" olarak yerleşim adında görürüz.

Rize: Uri-ise; Işıktan üreyen. Uri-oz; Roz oğulları. Reis'lerin yeri. Ad olarak Reis erkek, Reise, Reziye, Raziye kız adıdır. Rusya-Rize fonetik akrabadır; Urus/Ruzie. Rusça Roz; rüzgar demektir, Rusça'nın altında Ön-Türkçe sözcükler olduğu işaret eder.

Seslere yer değiştirdiğimizde, İse-uri; Zor, Dor; ışıktan üreyen.

Rodos: Ur-odo-si; O'dor-usi; Dor uşakları/ Dorlar.

Ada'nın ilk halkı olarak kaynaklarda adı verilen Dor halkı, Türkler'di. "Halicia" (Halikya, Hlikya, Klikya) adı verilen şenlikleri, Halk Şenlikleridir.

MÖ.281’de yapılan Kral İdris’in tunç heykeli adanın sembolü olup, deniz savaşçısı Güzel Arta’nın (Artemisi) kızkardeşi Ada’nın kocasıdır.

Dorların tanrısı “Helios”; Uli-oz/Ulu Od/Laoz/Laz tanrıçadır.

Halk Şenliklerinde her yıl dört at tarafından çekilen teknelerle deniz yarışları yapılırdı.

Zorkun: Tarkan’ın adıyla sesdeştir, Zorkun yaylası Osmaniye’de Oğuz-ata Beli Kastabala yaylasıdır. Buranın MÖ.1. yy.’da kralı Tarkun Di Mete’dir.

Zirgon: Atıyla bütünleşen büyük kişidir. Tarkan/Zorkun ile sesdeştir.Sanati, tıbbı, bilimi, müziği, cesareti, bütün özellikleri üzerinde toplayandır. Urfa Elifli/İlyapa-lı/Halepli Bahçe’deki mozaik tablosunda XIRGON adı yazılıdır. Orkun olarak da açılır ki bu adı tıbbın babası KERKİN İTİSİ, atası Orkun’da da görürüz. KENGER, yani Sümer atası ile aynı kişiliktir.

Sagalassos: Saka-Lassi-os; Işığın Uşakları. Bilim yapan “çağa”lar, insanlar, uşağ’lar. (Çağa adı Anadolu’da ve Kazakistan’da “evlat, çocuk” demektir.

Bor’lu Apollonius’un ders verdiği bu bilimevi, Ulu Apalıların yeri, Ağlasun kazılarında ortaya çıktı. Çok büyük bir mermer kütüphanesi vardır. Haçlı seferlerinde yerle bir edilmiştir.

Sağalassos, MÖ.334’de İskender’e direnen tek yer olarak tarihe geçti. MÖ.188’de de Roma konseyine direndiği yazıldı.

MS.331’de Roma’da Hristiyanlık resmi din kabul edilince, Anadolu’da Şaman Oğuz töresine ait bilimevleri (batılılar bunlara tapınak der) yerle bir edildi, Apollonius’un öğrenci yetiştirdiği Sagalassos kütüphanesi yıkıldı, buradaki bilim adamları öldürüldü.

Sağalassos kazılarında ortaya çıkan MÖ.2000 yılına ait kemikler üzerinde yapılan DNA testinde, kazıda çalışan Ağlasunlu işçilerle aynı kandan oldukları ortaya çıktı. İşçilerin “Bunlar bizim atalarımızmış!” diye konuşmaları ulusal basında haber oldu.

Teke yöresi türkülerinde adı geçen Haceasan Beli, Apollonius’dan adını almış olmalıdır. Hace/Günahsız Hasan, “ulu bilim adamı” o olmalıdır.

Sozimaz: Eğirdir’in adıdır. Sozi-Maz; Maz Uşağisi. Amazon Uşağı! (Uşağı, Işığı, lideri olmak anlamındadır. Zeus ile aynı sözcüktür.

Azize 1.Artemis burada bir süre kalmış da olabilir. Ya da onun soyundan bir kahraman Aziz kadının buraya emeği geçmiştir.

“Eğirdir”in fonetik açılımında Ögri-Dor/ Dor Yeri vardır. Romalılara ve Haçlı yağmacılara direnişin önemli merkezi görünmektedir.

Sardus: Sart. Şar-ada-us, Ata oğulların şehri. Sali-eli’de (Salihli) 1.Büyük Bedri, Mazeous Mitridate’nin otağ kurduğu Hitit merkezi. Sali-eli; Ay gibi Güneşten ışığını alanların yeri.

Sasani: 2.Pers Uygarlığı hanedanıdır. Horasani Türkler olarak da bilinen Kaşgari boyundan gelirler ve Pan/Şaman inanışlıdırlar. Başkenti Mezopotomya’da Tişpon/Pantiş (AzizPan) şehriydi. Ünlü şehirleri, Kumagene’de Samsat ve Kâhta’dır. Diğer adı Medain; Med-ay-önü, Hilal İnanışlıların yurdu demektir.

1.Artemis Susa’dan adını alır. Onun hanedanından krallar ve kraliçeler, Filistin, Suriye, Türkmeneli, Komagene, Kapadokya, Galatya ve Milas gibi eyaletleri yönetti.

Uygur atalıdır. Uygur-Sincan ile ata bağlarını geliştirdiler ve Uygur'dan barut getirdiler. Samsat kalesini kuşatan Romalılara kaleden atılan yakıcı silahla (barut!) ilk kez karşılaşan Roma askerleri geri çekildi. Daha sonra Samsat beş kez kuşatıldı. Sonunda Romalılar Kumana vilayetini teslim aldıklarında Nemrut kutsal tepesini hariç tutup şehrin tamamını yakıp yıktılar, şehri tarihten sildiler.

405 yılında ilk kiliseyi Kafkaslarda açan kral Gopaz(Yobaz), bir Sasani eyaletinde kilise açmış oluyordu.

Zazaca ile Uygur Türkçesi yakındır; Sa-san, Su-can, Su-San, Su-Sin gibi.

Selevkos: Se-lev Kos; Ulusu Oğuz, Oğuz Oğlu-su, Oğuz Oğulları.

Kutsal Hilali kendine sembol seçenlerin uygarlığı. Ay-Ana inanışlılar. Kutsal Hilâl'in bereketli topraklarında yaşayanlar!

Silifke, Silivri, Silopi, vb.sözcükler Selevkos Uygarlığının adını taşır. Diğer adı Asya Krallığı'dır. Anası Oğuz/Antikos krallarla yönetildi. Önemli merkezi Samsat, gökbilim merkezi Kahta Nemrut tepesidir. Selevkos krallarının heykelleri bu tepededir. Batı terasındaki Horoskoplu Arslan heykeli üzerinde burada gökbilim yapıldığının kaya yazıtları vardır. Birleşik Oğuz ordularının başına getirilen Büyük Bedri'ye imparatorluk tacı burada giydirildi.

Selevkos Krallığı (MÖ.305-MS.70) Kaşgari/Koçgiri Oğuzların kurduğu direniş devletidir. BAZİLEUS krallığı ile birlikte tarih sahnesine çıktı ve ikisi birlikte Romalılarla savaştı. 1.Karus'un soyundan gelenler her iki tarafı da yönetti. Anası Oğuz'un anlamı, Lazop1.Artemis'in soyundan gelmek olduğu düşünülmelidir.

Selevkos Uygarlığı dönemi ışığın/akıl-bilimin en yüksek olduğu dönemdir; MÖ.2.yüzyılda Anadolu'da en büyük bilim adamları, Apolloniuslar, Stratuslar, Heraklesler yetişti. Hristiyanlıkla birlikte çok sayıda kadın bilim insanı Anadolu'da ve Mısır'da öldürüldü.

Saka: Sakhalar, İskit, Sibir Türkleridir. Çağa, Sağa, Asika, Usag, Işığ; Oğuz. Işığın oğlu; İsigo, Ogizi, "Kişi".

Safevi: Şam-evi, Şam yurdu, Işığın yükseldiği yer. Şaman töresinin devamı olan Alevi kültürünün devlet olduğu yer.

Satrap, Strip: İştär-opa, As-tur/Toros aba; Kafkas kökenli yöneticilerin ünvanıdır. Perslerin Batı Anadolu satrapı Karos, bölgesini Üsküdar'dan yönetirdi. Amaz-Toris, Amasra'yı yönetirdi. Filistin'in güney şehri Gazze Strip, Mısır'ı Romalılardan geri alan İştär Opası Azize Zeynep'in adını taşır.

Stranca; İştär-Anası, Dor Işığının Yuvası; Yıldız Dağları. Trakya'nın Karadeniz kıyılarına paralel olarak, Bulgaristan'ndan İstanbul iline kadar yaklaşık 300 kilometrelik bir dağ zincirinden oluşmaktadır. Bu zincirin en yüksek noktası Kırklareli ilinde bulunan yaklaşık 1.031 metrelik Mahya (MAYA DAĞ) Dağı zirvesidir. Bulgaristan'da bu dağlar Strandzha adıyla anılmaktadır.

Trakya türküsü, "Maya dağdan kalkan kazlar"; KAZ, Oğuz boylarıyla özdeş kutsal kar ördeği, üç perdeli ayağı Türkmen kilimlerine resmedilir.

Selevkos: Seli-u-Kos. Hilal inanışlı Oğuzlar!

MÖ.700-MS.70 yılları arasında var olduğu kabul edilir. Bu görüşe göre, Akmenid devletinin devamıdır.

Kurucu Kral Selevkos'un eşi Maya-aba/Apameia, Dinar'da ve Mudanya'da bir süre yaşadı, adı buralara verildi. Kırklareli Yıldız dağının zirvesindeki Maya Dağ onun adıdır.

MÖ.3.yüzyılda kurulan bu devletin önemli şehirleri; Samsat, Bağdat, Halep, Halepçe, Şiraz, Antakya, Tunceli, Silifke, Lefke, vb. Diğer adı Asya Krallığıdır. Bir adı da Türkmeneli ülkesidir. Adını Kral Selevkos'tan aldığı bilinir. "Sali" erkek adını Arnavutlar da kullanır.

Selevkos yöneticileri 1.Artemis'in soyundan gelen OğuzAnalı, AnatiKos hanedanıdır.

Babil'de İskender zehirlendikten sonra kurulan bu devlet, Horasan'dan Suriye'ye, batıda Çanakkale'ye kadar, geniş büyük Oğuz Türkmen devletidir. Şamanidirler, LUVİ'ler onlardır.

İskender'in yanında götürdüğü tefecilerin Türmenistan'da kurduğu iddia edilen Yahudi devletini yıkan Selevkosları Samici ve Romacı yazarlar sevmezler.

Akmanid, SelevKos ve Sasani uygarlıkları aynı direnişçi Oğuz boylarının devamıdır.

Simpson: Sem-opa-son, Samsun; Şam-ata-güneşi, Şaman güneşi.

Sidemera: Toros Ereğli'den çıkartılan dünyanın en büyük anıt mezarı. Işık geçiren beyaz oniks taşından yapılmıştır. Sümer erkek kral Mezarıdır.

Si-de-Mera; Mer Soylu Dağ inanışlı erkek. (mer/meri/mero)

Semiramisi; Sü-mer(a)-misi; Sümer Moisi; Sümer Mas'ı, Sümer Amazon kızı. Diğer adı Amyti ve Medes'tir. Medes halkı, Amyti (Mete) ile sesdeştir.

"Sümer kültüründen Mete soylu kraliçe" demektir. İhtimaldir Sümer başşehri Potomya Kible Dağ'lıdır. Babil'in asma bahçeleri, memleketini özlemesin diye kralın ona yaptırdığı bahçelerdir. Bu bahçeler, Rize dağlarındaki şelalelerin arasında sarkan üzüm asmalarına benzer.

Sempson Zenon, Cenan; İstanbul'da 532'de çıkartılan gerici Hristiyan ayaklanmasında yakılan düşkünler evi.

Sedrus Libani: Lübnan bayrağındaki sedir ağacının Latince adı. Lübnan sediri. Lübnan, gemileriyle ünlü Pan soylu Fenikelilerin merkeziydi. Bu bağlamda Liban/Ulu Pan,

En iyi gemi sedir ağacından yapılır. Bu nedenle Lübnan bayrağında sedir ağacı vardır. Sedir, sedrus; Se-Dor-us; Dor soyundan gelen ışık.

Lübnan'ın başşehri Beyrut adında, Dor Ağabey adı saklıdır; Bey Ur-udu; Udu-ur Bey, Beydor.

Smirna: İsi-mer-ana, Sümer Ana. Yazar Selahi Diker'e göre İsi-İmir-Ana; Tanrıça Şafak ana.

Smerdis: Sümer-itis; Sümer-oğlu. 1.Karus'un oğludur, annesi İştar, kızkardeşi 1.Artemis'tir. Sümer, Demir ile sesdeştir. Özbekistan'da Sümer dağları vardır.

Şehr-i Zor: Dor şehri. Kerkük'ün eski adıdır. Osmanlı kayıtlarında da geçer. Bu adlandırma, Dor ile Türk adının sesdeş ve anlamdaş olduğunu gösterir.

Şû: Işığ, İşşuğ (Uşağ) Oğuz/Işık/Saka beyi. İskender'in yağmacı ordularıyla savaşı büyük oğuz beyi. Kaşgarlı Mahmut ondan, "Kalasında topladığı Oğuz beyleri için günde 360 davul çaldırırdı" diye söz eder.

MÖ.4.yüzyılda yaşamış olan Şû Beyin İskenderle savaşlarını anlatan Şû Destanı ilk Türk destanlarından. Firdevsi'nin Saka Beyini anlatan Şehnamesinde de anlatılan aynı destan olmalıdır, çünkü fonetik analizimizde Şeh-name, Işığ-name'dir.

Şarkışla'da Su; Öz (oz), suyun gözesi, göz, suyun fıskırdığı yer.

Şemmame; Şam Eme /Şam-Anne. Bir tür Şaman dansıdır. Horon gibi hareketli, canlı oynanır.

Tati; Tat, Date, vb.Dede soylu. Moldova ve Rusya'da yaygın olan Tati-ana (Tatyana) kız adı, çok saygılı bir isimdir. Didinana/Dadi-ana gibi, Kibele'nin adlarından görünmektedir. Ta-tiana olarak açıldığında Atası Tan ışığı, olur. Tanya adı, Tatiana'nın kısaltılmışı gibidir.

Tatvan; Pan date/ Atası Pan.

Tisip; Tiş-ip; Teş-üp; Ateş-ope. Urfa'da (Opa-uri'de) Romalılar tarafından cezalandırılmış olduğu tahmin edilen antik Tisip şehri. Hitit kralı Atası-opa/Teşüp'ün şehri.

Tigranes; Turan-esi soylu. Tacında sekizli yıldız vardır.

Pers devletinin Türkmeneli eyaletinin kralı; Büyük Toros/Darius'un torunu ve VI.Büyük Bedri'nin damadı. MÖ.79'da Lukullus'un yağma ve saldırılarından kaçan Anadolu halkını korumak üzere bugünkü Silvan'ın olduğu yerde inşası on yıl süren kale-şehir Tigran Akarta'yı kurdu, burayı başkent yaptı. Maz-opa damı, Mezopotomya'nın son büyük şehri, Neron'un komutanı Korbula tarafından yıkılışı MS.69.

1770 tarihli bir İngiliz haritasında bölgenin adı Türkmeneli'dir, 1820'den sonra bu bölgeye İngilizler tarafından Armenia adı verildi.

Tigran Akarta; (MÖ.77-MS.59) Ti-gor-an Aga-er-ata; Kor anası, er atalı agalar şehri.

Kurucusu Tigran'ın adını taşıdı. Silvan'da Dikran tarafından MÖ.85-77'de kurulan bu şehir, Pers devletine bağlı Selevkosların başkentiydi. On yılda yapılan bu kale şehirde 300 bin kişi aynı anda kalabiliyordu, şehir üst üste mahallelerden oluşmuş, birbirine geçmeli gizli yolları olan bir direniş kalesiydi. Romalı zalim komutanlardan kaçanlar bu kaleye sığınmıştı. Roma kralı Neron (54-68) döneminde, komutan Korbula eliyle, Tigranakarta yerle bir edildi. (Mezopotomya Uygurluğunun yıkılışı, Samiler eliyle!)

Silvan, Pan Ulu'su demektir. Töremizde şehitlere ulu denir. Silvan Kalesi, şaman inanışlı Bizans kralı Justinian tarafından ziyaret edildi ve onarıldı ve ünvanı "şehitler şehri" oldu. (Bkz. Bir Bizans Hikayesi)

Tigran Akarta'nın yağmalanmasıyla kasaları dolan Roma Bankerleri, bu parayla yeni yağma seferleri düzenleyebilmişler, bu sayede Hırsitiyanlığı yayabilmişlerdir; "Pastadan pay almak kavramının kökeni. Ne kaa yağma o kaa pasta!)

Tigris; Ti-gor-is; İda'sı Karus! Dicle nehrinin antik adıdır.

Teodous; Teo-ata-us; Dağ atalı Oğuzlu. Dedo'us; Oğuz dede'li, Atası Oğuz Otağlı. Dağ tanrılı. Bizans kralı Teodous, Katolik dinini devletin dini olarak ilan ettiği için Romalı tarihçiler ona Büyük Teodous der. Teo-Zeus; Zeus inanışlı.

Teoman; Teo-pan; Pan inanışlı, dağ tanrılıların beyi.

Terekeme: Terek-eme; Türük/Türk Eme, Türk Atalılar. Terek; Osetya'da Terek Nehri. Osetler 1942'de Nazi ordularını Terek nehri kenarında durdurdular, 46 bin şehit verdiler. 340 bin kişilik Oset halkının 89 bini savaşa katıldı, sağ kalanlardan 34 bini Yüksek Sovyet nişanıyla ödüllendirildi. Antik Horasan'da "Kenger Etrek" (Türk Orkun) şehir adıyla sesdeştir.

Enteresan olanı, Nazi ordusu diye üzerlerine gönderilen askerler ise Gestapo'ya katılan Kırım Kızıl Ordusundan 2 bin Tatar Türküydü. Türkü Türke kırdırma planı sinsice burada işletilmiştir.

Tula'da doğmuş olan yazar Leo Tolstoy, Terek Türküdür, Dağıstanlı Tereklerin Çar'a karşı savaşını Hacı Murat romanında anlatır. Kazakistan'ın Terek köylerinde masallar derlemiştir.

Theodosiopolis: Te-odo-si Opolis. Erzurum'un antik adıdır. Dadasi/Dağ-ataşı-şehri; Atası dağlılar şehri; Dede'os/dadaş şehri.

Thate; Dada, Dad, Ded; baba, dede, dide. Dat, Zat.

Tuthaliya; Tut-hali-ya; Ulu-Hitit yeri. Çorum Boğazköy'de.

Burada kabartması olan çift başlı kartalın pençelerinde iki korkak tavşan vardır. Çorum halkı hala daha tavşan eti yemez!

Turtat: Tur Dedeli. Atası Dor. Gregoryan Ermeni (Ortodoks) atası Kırkor, Durtat'ın kardeşidir. Katolik olmamakta direndikleri için Hıristiyan mezhep savaşlarında büyük zulüm gördüler. 1915 Tehcir'inin arka perdesinde bu çatışma vardır. Fatih Sultan Mehmet zamanında ilk defa İstanbul'a girebilme serbestliği bulan bu koldan 2 bin Ermeni, Katolik Fransa büyükelçisinin zorlamasıyla 1820'de Anadolu'ya geri göç ettirilmiştir. Anadolu'da da onlara huzur verilmemiş, Fransa'da eğitimiş provakatör (Korbakor, Gamavar) Ermeni gençler tarafından komşularıyla birbirine düşürülmüşler, Kürt köylerine saldırtılmışlardır.

İstanbul'dan Ankara civarına 1820 sürgünüyle gelen Gregoryan Ortodoks Ermeniler İstiklâl Harbine büyük destek verdiler. Hatta Atatürk'e ikamet için verilen Çankaya Köşkü bu ailelerden birinin armağandır. Atatürk'ün köşke taşınmadan önce, Fikriye Hanımefendi ile birlikte (Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk hanımefendisidir) birkaç ay kaldığı Tren İstasyonundaki yoksul direksiyon evindeki ilk banyo küveti ve yatak somyesi de böyle bir armağandır.

Tiridates: Atası Tir/Zir/Zor/Dor. İhtimaldir Eupadore VI.Büyük Bedri'nin adaşdır. Büyük Bedri'nin kendisi de olabilir. Tiridates (Durtat!) için George Frideric Handel "*Radamisto*" ve Reinhard Keiser "*Octavia*" operasını besteledi. Radamisto operasındaki Monime/Eminem rolü opera tarihinde en önemli rollerdendir.

Thutankamon: Thut-an-Ka(u)man; Dad'an-Kuman. Dedesi Kuman soylu Mısır kralı. Başındaki sarı-lacivert başlık Lapis Lazuri taşındandır. (Genç yaşta öldüğünde, karısı Nefer Titi, Hitit kralına mektup yazarak yeni bir koca istedi! Bu durum aile bağlarının Anadolu'da olduğunu gösterir.)

Tukydidés: Tuki Dide's, Saka Dedesi; Atası Saka!

Tivoli: Su foli; su çukuru, yuvası. Tivoli Fall; İtalya'da şelalenin adı.

Türkistan: Türk-isiğ-tan. Antik adı Mar-gi-ene.

Ambleminde buşunan simgeler; sekizli yıldız, hilal üzerinde beş yıldız, ikili pamuk kozaları, yedi beyaz nokta (Kaf dağlı), ortasında at, çevresinde Türkmen kilim damgaları.

Tengri Ula: Tun-oğri/tengri Ula; Ulu Tanrı.

Teşüp: Zazaca Ateş-opa, Opaşı ateş; Güneşin oğlu. Teş/tiş; güneş. Hitit kralı Teşüp. Van'ın eski adı.

Tiridate: Tiri Date, Dedesi Tur, Turi dedeli. Dırtat, Durtat. Sasani Pers hanedanından, Armenia eyaletinin kralı. Şaman inanlı, ata dedesi Büyük Bedrinin yolundan giden, Hristiyanlığa direnenlerin kurduğu Mitraizmi geliştiren bir kral.

Bkz. http://en.wikipedia.org/wiki/Tiridates_I_of_Armenia

Trabzon; TurAbası Önü. Antik adlarından **Atropatene**, Azerbaycan ile sesdeştir.

Tyana/Tuanna: Tana, güneş ülkesi. Bor'un eski adı. Teos bilimevinden dolayı İzmirli bilgin diye anılan Philostratus aslen Bor doğumludur.

Taurus: Toros Dağları. Dor/Tor-oz; Dor Uşağı/ışığı. İran'da Zağros dağları. Kafkasların bir adı da Priatorus/Periatoros'tur. Sağdan okunuşu İştâr, AY ANA İnanlılıkların adıdır.

Toro, Latince boğa demektir. Toros dağlarının diğer adı Binboğa Dağlarıdır. Dorlar, boğa inanlı kabul edilirdi.

Togharian: Doğuran dil. Uygur dağlarından yayılan Hint-Avrupa dillerinin ata adı; Togur/Dokur dili, Tocharian.

Urartu: Ur-ar-ata; Uri-er-utu/Utu-ar Uri. Ar-utu, simetrisinde Utu-ar/Odor/DOR. Dor Uri, Dor oğri, "Dor yeri".

Dor'lar, askerliği sanat gibi güzel yapan, Kutlu asker, Tanrı için savaşan, Ata-er/erata'dır. Erat, Arat, Arta, Urdu. dorların diğer adıdır.

Van: Pan. Pan inanlılıkların boyların yeri. Eski adı Teşüp; Ateş-opa; Soy atası ateş/güneş olanların yeri.

Zito (Zito Venizelos): Dito, dido, dedo. Büyük, Dede. Yunanca "yaşa".

Zeugma: Zao(ğ)-Ma. Dağ-Ma. Açılımı; Tao(ğ)/ Teog/ Zaog- Ma (Ma; Tanrıça) Dao-Ma. Ro-Ma fonetik yakınlığına ve ROMA şehri ile anlamdaşlığı dikkat!

Zenon: Sin-an, Sin/San/Can anaların yeri, yaşlılar için bakım yurdu. Bizans döneminde Sultanahmet'te Hristiyan ayaklanmasında yakılan bakım yurdunun adı; Zenon.

Zir: Dir, Dor, Thir, Tir, Tur, Tor; İda-Ur, Işıktan üreyenler. Zir, Ar-esi, ışık ata'dan ur olanlar. Tür'ün ilki anlamındadır. Azor, Hazer, Adori/Dori/Dorlar. Azeri, Asuri, gibi bir çok sözcüğün içinde geçer. Afgan halkının büyük bir kısmı Türkçe konuşan Hizor halkıdır. Sarı yıldız (Dori yıldız) da denilen Ar-tı/ Erte, Mars gibi, ışığını güneşten alan halkın adı olup, antik pusulada kırmızıyla gösterilen güney kutbunun da adı Artı'dır.

Bu analizimizde, atası Azer olan Hz.İbrahim'in soyatası da Tor/Türk çıkmaktadır. Dünyamızdaki bu Atlas'ta adlanan ve var olan herşey Tur'un oğulları görünmektedir.

Zeus: Ise-Us; Işığın Uşağı, Işığın oğlu. Zeus, Anadolu'nun PAN/Pagan/Şaman inanışının Tanrısıdır. Hitit güneşi onun simgesidir. Sekiz ışıklı semboller onu ifade eder.

Malazgirt ve Kürt üzerine

Kürt: Kor-ata, Kor-si, Korlar. Kor'un oğulları.

Kor, Güneş'in antik adıdır. Sasani dilinde Gur/ Kur Tanrı'dır. Şaman Oğuz kültüründe "ulu ışık" demektir.

Ancak, büyük ulu ışığı yüreğinde taşıyan ve yağmacı Romalılara karşı elinde kılıçla savaşan atalarımıza da Kor yürekli denilmesi boşuna değildir.

KÜRT (Kursi) sözcüğünün sonundaki T harfi, S çoğuludur. "Kürtler" denilmesi antik dilde hatadır, Kürt demek zaten KUR'un çoğul halidir. "Kor gibi" benzetmesi, "Korsi" olabilir, ancak burada Kor-atalılar anlamındadır; Güneşin Oğulları, "Korlar" demektir.

MÖ.550'lerde yaşayan Akamenid devletinin kurucusu 1.Karus adıyla örtüşür. Bunu biraz açalım.

1.Büyük Karus'un oğlu olan Arta-Serkoz'un bir adı da Kaskar'dır, açılımı "Oğuz-Kor" olur. Ki o, kızkardeşi 1.Artemis ile birlikte Atina'ya kadar gitmiş, Anadolu bilim adamlarını götürüp köle çalıştıran oligarkların elinden onları kurtarmıştı. Yunan uygarlığı köle ticaretiydi ve en pahalı köleler ise ilaç yapmayı da bilen Amazon kadınlar ve bilim adamlarıydı. Attika'da Amazonya mahallesine onları verildi.

Köleleri kurtaran Kor gibi yürekli Oğuz beylerine antik dönemde KARUSİ, HORAS-ANİ adı verilirdi. Karus'un kurduğu devletin adı bu yüzden devletlerinin adı AGAMEN-İT, Akaman-si (Egemen-ler) idi. Az daha açarsak, "Pan soylu ağabeyler" devleti olur.

Kserkses diye batıda yazılan Serhaz'ın annesi ESHTAR (İştar) idi. Annesi Kafkasyalıydı. Hatta babası Büyük Karus, Kafkasların meyve bahçelerini kraliçe özlemesin diye, adıyla tarihe geçen "asma bahçeli saray" yaptırmıştı. Benzetilen Karadeniz bahçeleri, Rize Kibledağ çevresinde Gelin Kaya kabartmasının bulunduğu Baleva bayırı, Malakamboz olabilir; önündeki büyük körfezin adı As-Koros'dur.

Serkoz'un soyundan devam eden Mitridat hanedanı annesinin bağı nedeniyle Kafkasya ve Karadeniz bölgesinin satrapları oldular. Denizin ötesine gidip savaşan anlamında da SERHAT ile ÇERKEZ sesdeştir.

Kızkardeşi 1.Artemis'in soyundan oğullar ise, ise SelevKos (Hilal Oğuzları) ve Sasani (Zaza/Susa Analı) Uygarlığının yöneticileri oldular. Pülümürlü Filistin Kraliçesi Azize İştaropa Laila Zeyne Aba bu soydandır.

Tepesi sürekli karlı olan büyük dağların adında KOR adı vardır. Oğuz boyları Kaç-Kor/Kaşgariler olarak da adlandırılır. Karlı dağlar ile KAR/KOR bağlantısı açıktır, Tanrının bereketi bu beyaz KAR örtüsündedir, onun olduğu yerde su eksik olmaz, orada bereket ve hayat var demektir. Oğuzların yurdu onun için dağlık alanlardır, antik tanrılarına Dağ Tanrısı PAN, Pan inanışlılara da PON-T denmesi ondandır.

Hindukuş (AnasıOğuz) dağlarının Oğziani bölgesinde Kürtçe konuştuğu bilinen bir halk halen daha vardır. Eğer ABD, Buda heykelini bombalarken onları da bombalamadıysa! Kürtlerin işte oralardan, Alpaslan'ın ordusunda Anadolu'yu kurtarmaya geldiklerini bilmiyoruz. Ama yağmacı batının tarihçileri hiç unutmazlar. Sezar'ın senatosunda tarihten ve hafızalardan silme cezası kimlere verilmiştir, yeniden bakmakta yarar var. Onlar kendilerinin sömürgeciliğinin önünde engel olanları hiç unutmazlar.

Kürtlerin Oğuz soylu olduklarına dair Özer S.Özgüç imzalı bir çalışmaya rastladım. Fonetik analizimizi destekleyen bazı bölümlerini buraya alıyorum:

“Herat'tan üç fersah yukarıda Ulenknişin yaylasının batısında Kürtnişin adında bir köy vardır... Anadolu Kürtleri o diyara bir sefer yapmadıklarına göre, bu adın yöre Türkleri tarafından verildiği ortadadır.

Aslında bunda şaşacak bir şey yoktur!.. Çünkü Kürt kelimesi TÜRKÇE'dir ve zengin mânâlar taşır:

KÜRT : Kar yığını, çiğ, bir çeşit kayın ağacı, ayva ağacı

KÜRT : kalın kar yığını (Kazak lehçesi)

KÜRTİK: yeni yağmış kar (Kazak ve Tarançi lehçesi) çiğ (Sor Lehçesi)

KÖRT : Kar yığını (Kazan Tatar lehçesi) Karların dağlarda teşkil ettiği saçak, kar yığıntısı (Çuvaş lehçesi)

KÖRTÜK: kar denizi veya kar çölü (Uygur lehçesi)

kar yığını (Teleüt, Soyon ve Karakırgız lehçesi)

KÜRÜKÜ: kar yığını (Karakırgız lehçesi)

KÜRÜÇÜK: kar yığını (Yakut ve Çeremis lehçesi)

(Kürt Meselesi, M. Şükrü Sekban, 1979, sf.18-19)

Daha da enteresani, geçenlerde (2001, Mart) STV televizyonunda konuşan ve ülkesini tanıtan Afganistan Büyükelçisi gösterilen filmdeki bir halıyı "KÜRDİ" diye adlandırdı... Kendisine, "Niye bu halının adı KÜRDİ?" diye sorulunca, ne cevap verdi, biliyor musunuz?..

- "Çünkü bu tür halılar Afganistan'daki DAĞLI BİR KABİLE tarafından dokunur," dedi..

Van Milletvekili İbrahim Aras dönemin GERDİ aşireti reisi OĞUZ Bey'e sorar:

- "Bu ad TÜRK adıdır, (Sen Kürt'sen) sana nasıl gelmiş?"

- "Bendeniz 21. OĞUZ'um... Bizde baba evlâdına kendi babasının adını verir, bu böylece devam eder, gider," cevabını alır."

Sayın Özgüç'ün çalışmasında benimle örtüşen bu bilgiyi desteklemeye devam edelim. Kurdi, Korsi ile sesdeştir, Horas-ani'ler gibi Karusi olmayı işaret eder.

Malaz-Girt sözcüğünde "Girt" bulunması bir tesadüf olamaz. Alpaslan'ın Herat'tan ordu toplayarak geldiği, 1071'de otağ kurduğu yerin adıdır Malazgirt. Otağ kurulan yerde GERTİ MELAZ, Kürt Milis'i vardır. Onlar "melik" gibi, Ortodoks (Oğuz atalı) Ermeni akrabalarını Katolik ordularının zulmünden kurtarmaya gelmişlerdi. Tarih boyunca Anadolu'ya batıdan gelen saldırıları durdurmaya, kılıcını kuşanıp gönüllü gelen Emir ve Melik'ler hep Herat'dan gelmiştir. 1071 tarihi Türk-Kürt-Ermeni kardeşliğinin tarihidir. Hatta, yağmacılar Malazgirt'e kadar götürdükleri

Rumeli'den toplanmış askerleri Alpaslan'a karşı savaştıramadılar; Haçlılar aynı dili konuştuklarını görünce savaşmadan teslim oldular.

2003 yılında, Herat'daki kutsal buğdayın ulu atası BUDA heykeli, ABD tarafından dinamitlenerek yerle bir edildi, 3.Bin Yılın Haçlı seferi böyle başladı. KorAta'lı Oğuz yurdumuz Afganistan, bombalarla delik deşik edilmeye devam ediyor.

Anadolu'ya Haçlı seferleri yaptıran Venedik tefecilerinin ardılları, 1071'den beri Gerti/Kürt milislerini de, Ermeni Ortodokslarını da, özetle HORASANİ Oğuzoğullarını sevmezler. Kürtlere de Ermenilere de aynı toprakları vaat edip ikisini de kandırıyorlar.

Antik Horasani, yani Hindi-Kuş (Anası-Oğuz) dağlarından olanlar arasında, yani Karus Analılar arasında ırksal veya dilsel bir ayırım yoktu. Bütün boyları orada bulmak mümkündür. Ortak olan Hilal inanışlı olmak kardeş olmalarına yetiyordu, çünkü bereketi yok eden Roma ordularına karşı birleşip kaynaşmaktan başka çareleri yoktu.

Antik toplumlarda önemli kimlik belirteci Kutsal Hilal, yani Ay İnanışlı olmaktı. Uma-Esiği, Uma-iti, MEDE, Mautu, Amaz, Amiti, Amed bunu izah eder. Atası Güneş, ışığını Ay gibi güneşten alan...

İkinci kimlik belirteci, Güneş Tanrının diğer sıfatlarıyla gelir; Kor, Gur, Gür, Kır gibi. Kur-usağı, Kor-Işığı, Kor atalı, Kor soylu demek için Kor-si, Kur-ti gibi çoğul eki alması gerekir. Kürt olmak, insanı başka bir ırktan yapmıyor.

Sümerler gibi Şaman kültüründen olduklarını ayrıca belirtmeye gerek yoktur. Bağlama ve davul zurna çalan bir kültürün içinde oldukları açıktır. Zaten bağlama çalanlar atadan kardeştir demek için müzikoloji bilmek gerekmez.

Daha ötesi, Kürt adı ırksal bir tanımlama değildir. "Kor atalı", Kor'lardan olmakla, asker yurdu Herat (Korat, Kırat) ve Horasan'dan gelmiş olmayı ifade eder.

Malaz-Girt içerisinde var olan Kürt Milis'i Kor gibi yürekli olmayı, Horasan'dan kalkıp gönüllü olarak Haçlılara karşı bir bayrak altında savaşmaya gelmiş yiğit insanları tarif eder.

Lazca – Sümerce- Türkçe - Latince - Farsça Gramer Bağları

Lazca, Ulu-Oz, Ulu-Işık, Sümer Tanrısı LAZ'ın dilidir. Türk dillerinin ilk mayası gibi görünmektedir. Bu nedenle en eski Oğuz Türkçesi Lazca'dır diyebiliriz.

Lazca sözlükte çok sayıda. Erzurum şivesiyle benzer sözcük vardır. (Anımsayalım Erzurum, Cunni Mağarası kaya yazıtları Ön-Türk Tamgalarıdır) Adeta, Kaşgar dağının iki yamacındaki dillerden biri, diğer yamacındakiyle aynada simetri gibi durmaktadır. Örneğin:

Lazca, bu: **ham, am mu.**

Erzurum'da, bu; **aham, aham mu, am bu.**

Lazca, bu ne: **Am mu yen?**
Erzurum'da: **Am mu ney, am mu ni?**

"**Ne**" soru hecesindeki N 'yi, ortadaki bu sesi ünlendirmeye dikkat!

Lazca'da önden E sesi alarak; "(y)**en**" olmuş!

Erzurum'da ise arkadan E sesi alarak; "**ne**(y) olmuş!

Sanki N harfini Latince EN, Türkçe NE olarak ünlendirmek gibi, aynada görüntü vermektedir. Örneğin, Ardeşen'de Dursun Ali, Erzurum'da Ali Dursun.

Birinin ön eki diğerinde arkaya geçiyor. (Zannedildiği gibi, Türkçe'de ön-ek yok değil, vardır.)

Erzurum diliyle İngilizce bile akraba çıkmaktadır: Erzurum'da kabaca söylenen "hayır"; **dı get!** Breton dilinde hayır; **ket!** Bu nedenle Erzurum yerel ağzını bilmek çok önemlidir.

Lazca Gel; **mohti**; Uma Oğ-si, yani "ışığım ol", ışıktandır beni, ışık gibi gel! (Işık gibi içeri girmek, koşarak yürümek, yani çağrıldığı yerde ışığını/suretini göstermek!

MOHTİ/Meğdi/Mehti: Geleceğine inanılan kurtarıcı.

Mehdi/Mhti Okhuz, Antep Zeugma'daki Oğuz atasının adı. Her iki yörenin adı da Oğuzeli'dir. Mozaiklerde resmedilen büyük Oğuz Kralı Rize'lidir.

Oğuzlar/ Anadolu'ya ilk yerleşen Türk kavmidir. Lazların eski adı olan EYZİ, Oğuz ile sesdedir. Kuzeyli anlamında, Eksi Yön'den Eyzi/Eksi/Oğzi olanlar. Sibirya'dan, kuzeyden geldiğinin ten, göz ve saç rengi belirtisi de vardır.

Laz dili, ilk çocukluk çağı konuşması gibi, "Kim yaptı, Ben yaptı" şeklindedir.

Geldim; '**ko-mopti**' (ko-mohti)

Gittim; '**men-dapti**'; ben yol deptim, Ben dep'ikledim, topukladım, yürüdüm...

Gezdim; '**ko-gopti**'; ipini koparmış, "kop da gel", yerinden kalkıp yürümek, kopmak, çocuğun "ben içti" demesi gibi, "ben kop-ti".

Karadeniz'de yaşanan tufandan sonra halkın Mezopotomya taraflarına gittiğinin belirtilerinden biri de, Sümer tanrı adlarının burada yer ve dağ adı olarak var oluşu gösterilebilir. Hatta Kibele'nin diğer adları LAZ/ LAT, HOPA/Opa, HEVA, Atina vb burada bulunur.

H.Tarcan, Kazım Mirşan'dan kaynak göstererek, "Oğuzlar, Anadolu'daki ilk Türk kavmidir" der:

"On-Atalarımız, bu denize, Yunanlılardan çok sayıda, binlerce yıl önce OQ-OZ ULIQ KOL demişlerdir.OQ-OZ, "Tanrıyla özdeşleşmiş OQ'lar, OQ halkı demektir. OQ'lar ise, Anadolu Türklerinin Ön-Türk gurubudur.

TRABZON kentinde AYA-SOFYA kilisesinin içindeki yazılar da Ön-Türkçedirler. Bu yazıların, "eski Grekçe" oldukları iddia edilmişse de asla bu dille okunamamışlardır.

Istanbul'un tarihteki ilk adının OY-OG olduğunu anımsatıp, birkaç LAZCA kelime veriyoruz: (İlki Ön-Türkçe , ikincisi Lâzca'dır, anlamları aynıdır.)

ËM AT = med ma...

ËS AT = sed si...

OQ ĘM = him...US

UQUV=sima... ..

AT-UCUVA = tkva...

OQ OYUNU = hini..."

Burada Kazım Mirşan, Lazca ile Türkçe'nin aynı kök hecelerden oluştuğunu ve bunları yer değiştirerek konuştuğunu saptamaktadır.

OQ-OZ ULIO KOL; fonetik açılımda Oğuz Ulu Oğlu demektir. Oğuz Ataları!

Kazım Mirşan'ın işaret ettiği gibi, İstanbul'un ilk kurucu halkı da Kaskai Oğuz halkı olmalıdır ki Bizans kralı Adrianus'un parasında da BAZİLEUS yazmakta olup bayrağı hilal-güneştir.

Laz halkının kemeçe ile bağlantısına bakarak diyebiliriz ki Giresun'a kadar bu sınır devam eder. Bölgenin önemli merkezi olan TRABZON şehrinin antik adlarından biri ELİZON'dur. Açarsak, İ'LAZ- AN, Laz Analılar yeri olacaktır.

Doğu Karadeniz bütünüyle antik HATTİ bölgesidir. Açılımda Amca'lar, Ata'lar, yani güçlü atalar, şeddeli halde ATA vardır. Lazcada Amca; İTİ, çoğulu İTTİ, burada belirleyici olandır. (Kerkin İtişi Mitridate!)

İti'yi şeddeli, "fortissimo" söylersek İTTİ olur. İtti, Atti, Hatti, aynı sözcüktür.

Rize'de emice, amuca, şeddeli (fortissimo) haliyle Ammuca, Emmice'dir, kısaltılmışı Emmi olur.

Antik ARİ sözcüğü Ur eden, Lazca BİR, AR ile sesdeştir. Var eden kadını, Khari, Hari, sözcüğünü şeddeli söylersek HARRİ olur. Huri, Huri, Hourri burada şeddeli halde, güçlü kadını ifade eder.

ZE-U-MA'da ortaya çıkan mozaik belgede adı yazılı olan MHTİ OKHUS, Laz Başı'dır, Bazi-Leus'tur. Bugün Abazya'da bulunan SOHUM şehrinde adı vardır:

ZU-U-MA; SO-HU-MA'dır. Se Of Ma; Ma'nın oğlu. Eğer tamgayı sağdan okursak, MA-O-Si, MAZ, MAD Oğuz, MED-İ OĞUZ olacaktır.

Türkçe'de sesli harf araya girer, yazarken bu harf düşse bile mutlaka okunur. Zeugma mozayiginde MHTİ OX yazabilir, steno yazısı gibi kısaltılmış olabilir, ancak okurken açarak okunur, kelimeler iki heceli hale getirilir ve sesli harfleri eklenir.

Örneğin STR harfleri İŞDOR'ın sıkışık halidir. Önde veya arkada yer alabilir. Önek olduğu zaman Str-abon, arka ek olduğu zaman ise heceler DOR-İS gibi yer değiştirir, Amaz-tris olur.

Bu dil en eski Oğuz dilidir. Oğuzeli adı ile bilinen yerler, muhtemelen ilk yerleşim yerleridir. Rize Kaçkar Dağlarını ortalayan, Hopa, Rize, Artvin –Yusufeli - Fırtına Vadisi – Torul – Kelkit bölgesi ve bunların sahilleri Oğuzeli'dir. Örneğin, Çamlıhemşin'de Dor atına Oğuz Atı denir.

Lazcayla ortak bir sözcük: "İşte"

Lazca, işte : **Aha**... (Sözün önüne ek!)

Türkçe, işte: **Aha**.... (Sözün arkasına ek!)

Erzurum'da; **Aha, Aha neya.**

Rize'de; **Habu, aha bu.**

Lazca küçük çocuk; **bere-pe**

Peri-bi; "yeni bir ışık" anlamında. Güneş kültü içinde bir tanım.

Türkçe'de "**Bi Peri**" diyelim; anlam aynı oldu!

Yunanca'ya gidelim; **Pi Peru-mu...** (Perisiz demiyor, bir peri diyor. Esmer güzeli kızı tarif ediyor, kara bi-berim diyor.)

Türkçe genç kız tarifi: Ay parçası, ayın ondördü gibi güzel!

Lazca "nana-**ckimi**"; anneciğim, "**ciğim**" ekinde bize bir ipucu verir; CKİMİ=CİGİM.

Lazca "nana", anne demektir. İ'NANA ise bildiğimiz Kibele'dir! İnana'nın Hey Nana olması muhtemeldir; Ulu Ana demektir. İNANNA içerisinde NN çiftlemesi ise vurgudur, değer artırıcıdır.

Nana, İngilizce günlük dilde "anne" demektir; İngilizce'nin altındaki eski Türkçeyi, yani Lazcayı, aile sözcüklerinde görebiliyoruz.

Burdur'dan Yörük Türklerin ağzıyla:

"**Bak bi. Gedin hari**, yen yun gon!"

"**Bi bak. Hari gedin**, yeyn, yihayn, goyverin!"

(Hari, hadi gari; İngilizce acele edin; **hury!**)

İlk harfi/heceyi yer değiştirme, "aynada simetrik sesler":

Sema – Esima –Esmā (Esi-tauna, Estonya dilinde kız adı)

Şaman –Osoman –Ottoman /Osman

Manas-Asman(Asuman, Osman)

Uruma -Roma

Sitanboli –İstanbul

Recep – İrecep

Dağ-İda-Ada

Di-İdi

Maz-Amaz –Abaz (Maz; MA-isiği; Moisy)

Ma - Oma –Uma (Maye, O'Maye; yazarın adının yerel ünlenişi)

Karsu- Akar-su, Karasu Nehri

Uygar – Yuğar/yığhar (Erzurum'da çamaşırı yıkanmaz, yuğhanır.)

Diğor-İdiğor (Digor; Kars'ın ilçesi. **İdagor/Hadagor**; Trabzon'un Çaykara ilçesi)

Si-mer; İsi-mer, Zemir (İzmir)

Epey bi – Bi epeyi (Rize)

Şehr-i Dor – Dor Şehri: Kerkük

Türkçe ile simetrik akraba sözcükler hemen bütün dillerde görülmektedir. Bunun nedeni dillerin başlangıcında tamga (kök hece) sistemi olmasıdır. Simetrik sözcükleri analiz ederken tamgaları sağdan sola doğru okumak veya tamgaları öne-arkaya almak şeklinde düşünülmelidir Örnek:

Mer-su; Su-mer

Mersi; Farsça'da ve Fransızca'da teşekkür etmek. Fransa/France; Fer-anasi.

Per-si;Si-ber

Tina; İti-Ana, Ana-İti(s).Ata-Ana, Ana-Ata.

Tor-os (Tor-is) – Sitar (İştar, İsitur). Kub-**istur**-ya (Ereğli'nin diğer adı).

Maz-ti; Si-mas (Simaz, Sivas, Sibas...)

Mer-o; O-mer, Homer.

Tengri Ula/ Ulu Tanrı.

Sözcüğü yer değiştirerek kurduğumuz cümlelere devrik cümle diyoruz.

Tamgaları yer değiştirmekle aynıdır. Örnek:

“Epey bir söz saydı bana.”

Rize dilinde: **Saydi m(b)a epbeyi bi soz.**

İngilizce: **Said me a few words.**

Türkçe, “bir çay **daha**”. Özbekçe, “**daha** bir çay”.

İngilizce’de “To be” (olmak) temel fiiline karşılık, Rize’de, “bi dur, bi gel, bi yap, bi ol, bi de...” emir fiillerinde, kuvvetli istek halini veren “bi”, sona eklendiğinde “be” olur; “dur be, gel be, yap be...” gibi.

Zekâ’nın güneş kültünde açılımı: Ana-us; Esi-ana, Si-un, Zihin.

Zihin; Zi-in, esiğ-ene; ana ışık. Latince zekâ; Na-us, ana us, ana ışık.

Sin, Sun (güneş); Si-ana; ana ışık.

Arapça Zekâ; İse-aka; okka ışık; ışığın cevheri.

Allah: Farsça (ve Rize’de) Ella, Azerice Ella, Ön-Türkçe Ulla (Tengri Ula), Yunanca Hellas (Ulu-oz), Eski İngilizce Alles.

Fi sayısını bulan **Fibonacci**’nin anlamı: Sayı anası, sayı deryası; Epey bi’onassi. “Few be”; fibi.

Fonetik açılımı: **Epey bir** (few be) - **çok bir**; “çok sayıda **bir**”, “**çok bir deryası**”.

“1-2-3-5-8...” Fibonacci sayılarının gizeminde Kibele, yıldız ve güneşi bulabiliriz. Kibele ÜÇ’tür; Ayın 3 hali üçlek Tanrıçadır, Rahmin üçgen olan şekli onundur, ve Üç Nokta onun belirtecidir. (Gordion duvar resimlerinden.)

GÖK TANRI tektir, onun sembolü güneştir. Üç’e üç tane bir ile ulaşılır; Gök-toprak-Su birleştiğinde. Toprak ve su birleştiğinde bereket URU; Uran, ürün başlar, bu bereketi veren Gök Tanrı, Güneş’tir. O, A-tina/tauna/ata-ana’dır. Bir olandır ve dişildir, üreyendir, Ar/Ur olandır.

Lazca bir sayısı: **AR**. Diğer sayılar ondan üremiştir; ciar, suor, vb. (İki-ar, Ucu-ar)

1+1=2 Eşit iki sayı birleşir aile oluşur; aile kutsanır.

2+1=3 Birleşen iki şey mutlaka ürer; üçlenir.

Kibele üçlek ve üçgendir. Ben, Sen ve O; Pan, Sin ve Oğ; Yeryüzü (Mu apa), Güneş ve Gök, kutsal hayat üçgenidir.

3+2=5 Marsın sayısıdır. Mars, ERTE, ARTI yıldızıdır. Çopan, Pan, Zühre, Dor, Sirius, Akyıldız, Sarı Yıldız, Mavi Yıldız, Kızıl Yıldız, Venüs, gibi çok adları vardır.

Beş, insan bedenidir; baş, iki kol ve iki bacak. Beş sekizlik ritmin adı Türk Aksağı’dır.

Fibonacci’nin 5 sayısındaki, artma/üreme/ UR olma’nın karşılığı, 2-3 düzümüne müzikte **Türk Aksağı** denir, bu da hoş bir tesadüf olmaktan öte görünmektedir.

5+3=8 Işığını güneşten alan gezegenler ve güneşi simgeler.

Aydın ve bilgili, akıllı olmak, dört dörtlük HACE/günahsız, mükemmel insan olmak kavramına karşılıktır. Pantus, Azerbaycan, Tahran, Sumer, Türkmen, antik Filistin, Ürdün, Mu bayrağı, Selçuklu ve Osmanlı padişah ve paşalarının yakasında, Türk polisinin yakasında ve Cumhurbaşkanlığı forsunu ortada yer alan ışık Şems'tir.

Osmanlı bayrağı 1844 Tanzimat (batılılaşma) hareketine kadar kırmızı zemin ortasında sekiz köşeli yıldız, sağa bakan hilalin ortasındaydı. Kaldırılan sekiz köşeli yıldız yüce önderimiz Mustafa Kemal tarafından 1923'de Cumhurbaşkanlığı forsunun ortasına yerleştirilmiştir. 700 yılında Bağdat halifesinin sembolü de sekiz köşeli yeşil çiçeğe ve çiçeğin kenarlarından ışıklar açıyordu ki, ara ışıklarıyla Cumhurbaşkanlığı forsumuzla benzerliği bir daha dikkat çekmektedir.

Kuranda Şems'e inananlar Allah'a inanmış kabul edilir. Hz.Ali'nin sembollerinde hem beş hem sekiz sayısı vardır. Şems suresinde sekiz ayet vardır, her biri Şaman-Işık kültürüyle örtüşen (güneşe, aya, yere, göğe, gündüze, geceye, insana ve yeryüzünü ışığıyla donatana) sekiz öge üzerine yemin edilmektedir; suyu yeni doğmuş bir deve yavrusuna bile vermemek için onu öldüren Samed kavmi bu yeminle Allah'sız ilan edilmektedir.

Kafkasların ay tanrısı İstar/ İsi-Dor /Dor-us /Sirius açılımıyla Türk Işığı anlamlıdır. Azeri halk çalgısı "tar" ve Türkmenistan çalgısı "du-tar/odu tar", Pandu ülkesinin çalgısı "si-tar", Arap çalgısı zannedilen "odu/ud/ut" gibi çalgı isimlerinde Dor ve Işık kavramları vardır. Pandora, Dambur gibi telli çalgılar da Ön-Türk çalgılarıdır.

Tunus bayrağında Kibele'nin üçlek simgeleri, güneş, hilal ve hilalin ortasında yıldız, kırmızı bayrak üzerindedir. Osetya'nın bayrağındaki yedi dağ simgesi, Abazya'da, Acarya'da ve Ürdün'da yedi yıldız veya yedi köşeli yıldız dönüşür.

Buraya kadar yıldızlar belli bir düzene uymaktadır. Ancak, PAN'dan daha büyük olan MAK/PAK (Beyuk, Buyuk, Büyük, Baug) ışığı, yani "güneş" **16 ışıktır.**

A-Laz, Pe-Laz sözcüklerinde farklı bir ön ek analizi: İngilizce ile benzerliğe dikkat!

Pelaz/ Bi-Laz; Bir Laz olan; "to be Laz!"

Mi-Las /Mi-let

A-Laz; Bi-Laz.

A-Maz, A-Bas; Bir Ay Tanrısı İstar/Maz gibi olan.

A-tina; Bi-Güneş

A-tana: Bi Güneş (A-dana)

A-fer-um; Bir tanecik fer/per'imsin. (Aferim sözcüğünün fotoğrafı.)

A; "en" olanı, bir/pir/bi olanı ifade için ön-ek görünmektedir.

Uygur'da kız isimlerinde toprak-su ilişkisi, Karız Kültürü üzerineyken, Anadolu'ya gelindiğinde Güneş Kültüne giren, Kûb Ali/Kibele ve onun diğer adlarını kullanan isimler öne çıkmaktadır, ki bu noktada FER/Işık/Demir kök hece omaktadır. Demirin keşfi ve buna bağlı dilde fonetik sıçramalardan söz ederek bu araştırmamıza ışık tutan Halikarnas Balıkcısı'nın bu saptaması gerçekten altın değerinde bir saptamadır. (Işıklar içinde yatsın!)

Örneğin Çin’de yaşayan Sarı Uygurlarda bir kız adı; Suces. Su-cesi. Kayseri türküsü “**Gesi** bağları” çağrışımlı. Suces, su kâsesi, su-kese; içinde “su sesi” olan. Su gibi aziz olan!

Gramer olarak Latince ile Türkçe arasında en önemli bağlantı, hecelerin simetrik yer değiştirmesi şeklinde görülür. Bu durum çoğu zaman Farsça ile Türkçe arasında da geçerlidir.

Bu gramer yapısını çözmek için tamgalar/heceler sağdan sola doğru okunur. Zekanın ulu ağabeyi Niğde’li Apollo-nius, bu yolla açıldığında, antik Niğde bölgesinde Hasan Dağı adına ulaşılır. Niğde’ye adını veren de onun mucizeler yaratan bilim adamlığı olmalıdır; Nao İde (Yeni Tanrı). Yeni Tanrı Apollonius’un şifa yöntemleri tıpta ilkler içindedir, onun mucizelerinin İsa’ya atfedildiği söylenir.

Apo-ulu Ana-usi; Usi-ana Ulu-abey.

Usu-ana; Hasan, Husan.

Us-ane; Huseyn, Husen, Oz’an, vb.

Apollo Nius; Ulu-opa Ana-us; Abalı Hasan. “Aklın ulu ışığı”; Bilim adamı.

Ulu Apa; İlyapa; Kibele’nin diğer adlarından, Elif.

Anaus; Usi-ana, ışık anası, ışık kaynağı; Asan. (Kor-asan; Horasan)

Usi-ana; Zeyna, Ziğana, vb sözcüklere ulaşılır.

Apo-ulu; Ulu-abe; Uluğ Bey.

Işık kültürüne bir örnek de Gülnar’dan: “Yeter ki eşsiniz kararmanız”. Eği; Oğ-esi; odunun ucundaki ateş. Rize’de yanmakta olan oduna “davli” denir, eği ile benzer anlamdadır; dav-li; dağ-uli.

Lazca su; H’CAI, açıldığında temel sözcüklerden biri olduğu görülür. Telaffuzunda “Kac-hai” vardır; KAŞGAR’ın diğer söylenişidir.

H’cai; Oğ-acei, Göğ esiği.

H’cai; çay, dere, su (sui). İskoçya’da “tea”, tsae, çay! Çay; Kackai/H’cai’den gelen su’dur.

H’cai; Hace, haci, günahsız.

Müzikte, Latince olduğu bilinen notalar, aslında anlamlı bir cümledir:

DO-RE-Mİ-FA-SOL-LA; “Do-re Mi-opa İse-ulla”-Ti: “Ulu Işıklı, Ma Apalı Dor” Sesleri.

İtalyanların atası Etrüskler, Tur/Dor kavmidir, onların dilinde Do-Re (Dor) sesleri, “atalarımızın sesleri” olarak anlam bulması muhtemeldir.

Dor/Udu-are sözcüğünde bulunan iki hece/tamga, yer değiştirildiğinde, ar-utu/ART (sanat) karşımıza çıkar. Dore; **Udo-are**; Ar-udu; **ART!** (Tamgalar yer değiştirdiğinde fonetik kaymalar oluşur, örneğin D sesi T olur.)

“Dor sesleri” tanımı, sanat sesleri olarak düşünülmelidir. Antik literatürde sıfat olarak Dorlar, Moisi/Muzi/Maz (Ay Tanrısı İhtar/Esiğ-Dor’a inanan Kafkas İberyasından gelenler, Amaz-on) müzik sanatıyla uğraşandır. Dor sanatı bütün sanatların anası kabul edilir.

Sol-La seslerine karşılık gelen, So-Ulla, tersten okunduğunda Ulu-os (Laoz/Laod/Lat) oluşur. Uli-os, İtalyanca güneş/soli karşılığıdır. Lao-İs; Çin’de Tao tanrısının adıdır.

İtalyanca “poğaç”, fogacia; Boug-Ciya, büyük kıvılcım, büyük esiğ, büyük ışık. Büyük ateşte pişen, fırında pişirilen, anlamındadır.

Latince Fokus; Fog-us: Ocak. Büyük (boyuk, fog) ışık (us).

Antik tüm Kafkasyayı içine alan Doğu Karadeniz'in adı olan Kolkhis, örneğin Gürcü dilinde "halk", fonetik açılımında GOL-HİS, iki sözcüktür, ikisi de iki ayrı heceden oluşmuştur.

Gol: oğul, oğ-uli (July, Jül), kul, köl, gül.

His; Ğiz; oğ-uz

Goli Ğiz; Oğuz Oğlu

Issıg Gol "altın adam" üzerinde bulunan tamgada da okunan Oğuz Oğlu'dur.

Bu tür "**ikişer heceli iki sözcüklü ad koyma**" şekli Türkçe'nin temel yapısı olarak karşımıza çıkar. Son hece soy bağı verendir, çoğunlukla İŞIKTAN ÜREYENLER anlamında, ışığı, soyu kavramı veren US, İSİ, İZ, OS gibi S temelli hecedir.

Sadece Lazca olduğu zannedilen isimleri açtığımızda aslında öyle olmadığını görürüz:

Arte;"bir ışık": Arat, Erat, Artı, Arte-mis!

Şana; mutluluk tanrıçası, aynı zamanda alyans: Işık Ana, Suna, Seyna.

Tanura (gün doğumu): Tan Yeri, Tennure/ Nur-ten, Zinnur/ Nur-Sin

Loya (tatlı): Ulu-ay, Hulya, Ay-la

İrden (büyüyor): Erten; Taner. Tan yerinden ur olan, ışık oradan büyür.

Tenda (ışığın kız kardeşi); Tan-ata, Ata-dan (Almanca Tante; teyze)

Tutaste (ay ışığı): Dudu İsta(r), Işıtor Didi, Büyük ışitan.

Gubaz (bir Laz kral adı): MS.405'de Hıristiyan olan ilk Gürcü kral, Yobaz!

Teona (ışıklı yer); Ata-ana. Güneşin doğuşu. Doğu ana, Doğan. Niğde antik

Tuana.

Lazların Rize'de yerel adı Mohti'dir; Meğdi, Mehdi, Medi, Mete; büyük kurtarıcı demektir. Tarihin en büyük kurtarıcısı olan Büyük Bedri'nin Antep Zeugma'daki adı MHTİ-OKHUS; Oğuz Mehdi'dir. Yanındaki Vadili Hüzünlü Kadın mozayığı PAR-TUNE-OPA (Fırtına Aba) ise bizim FIRTINA Vadisine adını veren Oğuz kızı başkadın savaşçı ARIADNE (Er-hatune) Abala'dır ve Bala kalesinde de, Atina'da da adı vardır. "Tiche" (Atik, Hatuka), Talih tanrıçası da odur.

Susalı Artemis'in diğer adı olan HOPALİZİ/ Laz-Opo, Rize'de "Akıllı ve güzel Laz Kızı" anlamında Lazopo'dur. Antik Opo/Aba sözcüğü ise, güçlü Amazon ablalar içindir. Bu bağlamda, Rize Potomya, Opo-Dam-ya, "Amazon ablaların damı (evi, şehri)" görünmektedir. Burada, iki nehrin getirdiği sellerin doldurduğu körfezde, toprak altında kalmış bir şehir olması muhtemeldir. Ancak yenilgi yıllarında Romalıların yerle bir ettiği bir şehirden söz etmek daha doğrudur. Burası sadece OPO-DAMI adıyla bile en eski Oğuz yerleşim yeri olma özelliğindedir. Ki, Potomya'nın yukarısında Kibe ve Ayane dağları vardır.

Hopa ve Ariheva en eski Lazca konuşulan yerlerdir. Şuşalı Artemis'in Hopalı olması daha kuvvetle muhtemeldir. Çünkü Hopa'da Makriyali semti bize denizle ilgili bir başka sır vermekte, deniz savaşçısı Süvari Sümerlerin "bahriyeli" olduklarını söylemektedir.

Hopa Lazcasında "Hopa", güneşin olduğu yer, güneş şehri demektir. Bu durum Hopa'yı Sümerlerin en önemli şehirlerinden biri yapar.

Sümerce "dod"; Dayı. Mitri Date; Bedri Dayı.

Lazca “**dodi**”; Büyük kişi. Mitri Date; Büyük Bedri!
Zazaca “**dade**”; Amca.
Gur; Gür. Kor ile sesdeş.
İzi: Ekşi. (Eyzi, eksi..)
Ku; koy. (Rize’de “habuni yerine ku!”)
Sag; uşak, çağa.
Sig; sıkı (Rize’de “Habuni siki bağla!”)
Udi; Uyudu (Rize’de “uydi”)
E; ev (Rize’de “eu”)
Biz; göz (viz, visi, pisi...)

Göç Yollarında Değişen Sözcükleri Ailesiyle Buluşturmak

Bir çok sözcük batıya doğru göç ederken orada oluşan diller içerisinde erimiş, sonra tekrar batıdan gelerek dilimize girmişlerdir; “**koç**” gibi. **koçari, koçeri, kacari, acari, kaçkari, koçi, kuçi, koç başı, koç yiğit**, gibi bir çok anlamda kullanılan “koç”, Oğuz kültürünün temel sözcüklerinden biridir. İngilizce koç; takım kaptanı.

Eskiden mezar taşları ve evin eşik üstünde koç boynuzu bulunurdu. Bununla, “Bu insan/bu ev Tanrıya koç kurban eden Oğuz inanisındandır” mesajı verilirdi. Şimdilerde, takım kaptanına İngilizler gibi “koç” diyoruz.

İngilizce’ye geçip oradan bize dönen sözcüklerimiz gibi, Arapça’ya geçip oradan İslamiyetle birlikte bize dönen “Allah, Kelime” gibi pek çok sözcüğümüz vardır. Araştırmacı yazar M.Ünal Mutlu “Dünya Uygarlıklarında Türk Dili ve Kenger Uygarlığı” (İstanbul 2007) adlı kitabında buna çokça örnek vermektedir.

Kaşgari Oğuz lehçesindeki “ksi”, “hsi” ötüşlerinin birbirine nasıl geçtiğine anlamaya çalışalım. Erzurum ve Rize şivesinde bir ortak ses vardır, “gel, kesileyim saa” derken yöre insanının g ve k harflerini aynı sesle, ç-c-s arasında çıkardıklarını duyarız. Tıpkı İngilizce “gmail” söylerken çıkan g (ci) sesidir. Bu ses ön dişlerin birleştiği noktada çıkartılır ve yine diş-dil ucu arasında çıkan c-s harflerine geçişli bir sestir. Eğer Kimer yerine Gimer yazılsa aynı ses olacaktı. Böylece, Gimer-Simer arasındaki fark çok azalmış olur.

Şimdi aynı fonetikle şunları okuyalım: Kimmer, Kemer, Kenger, Kingar (Çınar).

Eğer bir küçük çocukla konuşuluyorsa, “gel” derken g harfi c-s gibi ve hafif, vurgusuz çıkartılır. Sevgiyle söylerken ses ince ve hafiftir, o zaman “sh” tınısına yakın bir ses olur.

“Sümer” derken, tıpkı Çince veya Japonca’da duyulan, fisiltıyla konuşuyormuş gibi “hsh” sesini duymak mümkündür. Eğer bebeği severken söylenen Rize nazlatmasındaki yerel sesi biliyorsanız, bu sesi anlamak kolaylaşır:

“Kishûm kishûm kishmânâ...” (Kızım kızım kızmana).

Şimdi Hüseyin yerine “hseyin” der gibi, Sümer yerine “hsmer” ötüşü vermeyi deneyelim; arada fark kalmayacaktır.

Harflerin fonetik algılanış biçimleri aynı sözcüğü farklı yazılışa götürür. Örneğin, araştırmacı yazar M.Ünal Mutlu’ya göre “TÜRK” sözcüğü eski dillerde şöyledir:

Tur (Sümerce), **Tör** (Eski Türkçe), **Tar** (Hatti, İskit), **Taaru** (Tofalar Türkçesi), **Dörök** (Macarca), **Tork** (Ermenice), **Terek** (Ön Türkçe, Uygurca), **Turgan** (Hakasça), **Tur** (Etrüskçe), **Tor** (Dravca), **Tur** (İskitçe/Sakaca), **Tura** (Çuvaşça), **Tura, Turo** (Etrüskçe), **Baga-Tur** (Ön-Türkçe), **Magu-Tur** (Macarca).

Değişik kavimlerde Türklerle ilgili kullanılan sözcükler: (M.Ünal Mutlu’dan)

Turuschka (Sank.), **Tureski** (Rus), **Tursikina** (Etr.), **Turski** (Sırp), **Tursci** (Latince), **Tuscus** (İtl; Toscana şehri), **Truscus** (Etrüsk), **Etruscus** (Etrüsk), **Turksu** (İskit/Saka), **Turco, Turca** (İtalyanca), **Türk** (Hz.Nuh’un torunu), **Otra** (Ön Türk), **Turia** (Truva), **Tur** (Grekçe), **Turs** (Etrüskler), **Tura** (İskitler), **Tur** (Farsça), **Turan** (Türkler), **Tirhen** (Turhan karşılığı Etrüskçe), **Türkü** (Tanrısal ses), **Tur Dağı** (Hz. Musa’nın ilk çıktığı dağ), **Türbe** (Kutsal yer).

Antik şehir isimlerinde geçen **POLİ** sözcüğü üzerinde biraz çalışalım: P,V,F geçişli harfleriyle analiz edelim:

Fol/ Foli /Puli /POLİ

Voli/Veli (Beli)/Vali/Vala

“**Poli**”yi anlam olarak açalım; yumurtaların yattırıldığı “fol-luk” gibi, insanların toplandığı, hayatın canlandığı lob/merkez gözümüzün önüne gelebilir. Rize’de civcive “puli” denir. Kız bebeği severken ona Rize’de “puli”, Trabzon’da “fuli” diye hitabedilir. İngilizce’de Poli Teyze masal annesidir.

İtalya’da TIVOLİ adında ünlü bir şelale çukuru vardır. Tivoli; si-foli, su-folu (su yuvası, su çukuru, şelale).

“Çıktım dere yukari, buldum kuşun **folini**” türküsünde yine “kuş yuvası”ndan söz edilir. İngilizce “fall” (ok.fol), yukarıdan aşağıya düşmektir, ki, düşülen yerde dairesel bir çukur açılır. Bir bağlantı da İngilizce “valley” (çukur vadi); vali okunur.

Güneş’i merkeze alan bir kültürde elbette güneş de fonetik yolculuk yapacaktı; Sin Can/ Güneş Can.

K-S geçişli sesleriyle Sin-Kin olabiliyor. Kina; Çin’in diğer adıdır. Bu analizimizde Kıta Çin’i güneşin ülkesi çıkıverdi. Kin, Kan, Kun; Gün. (Greyfurt’un Rize’de adı Kinkan! Sincan!)

Rize şivesiyle güneş; cunesi, gün esiğidir. Fransızca Cannes/Kan (Kun/Kın/Gun) ile sesdeş çıkıverdi. Akdeniz’in batısında yaşayanlarda beş sekizlik ritim dahil pek çok Doğu Karadeniz işaretleri daha bulunmuştur.

“**Alfabe**” sözcüğünün Yunanca Alfa-Beta’dan geldiği zannedilir. Bir de fonetik açılımına bakalım; F - P fonetik geçişlerinden yola çıkalım.

Alf/Alp; “Al apar, onu yükseğe kaldır” anlamında bir kısaltma.

AL; Ali/Ulu. Op/apa; ata, öğretici, büyük.

AL-P; Yüce öğreticinin A-Be’si.

Alfabe ile Arapça “Elif Ba” arasında da fonetik akrabalık vardır. Uli Op/ elif (alp)-be(!)

Etrüsk’ler alfabeyi öğretirken üzerine şöyle yazmışlardı: “.....F E D C B A”

“**Tanrı adına başarılan zaferleri halka nakletme işaretleri!**” (Haluk Tarcan’dan)

Bu işaretleri sağdan sola sıraladıklarında okunan cümle bu idi.

Latin harfleri Ön-Türk tamgalarından doğduğunu ilk Kazım Mirşan ispatladı.

Mustafa Kemal Atatürk, yaptığı büyük Türk devrimi ile, Türkçeyi kendi ana alfabesine kavuşturdu. Anadolu tarihinde adı geçen bir çok özel isim, Latin alfabeyle yazıldıkları ve oradan Türkçe’ye taşındıkları için Türk insanına yabancı gibi durmaktadır. Bu araştırmamız umulur ki bu yönde bir tartışma başlatır ve bundan sonra antik sözcüklerin doğrusu yazılır.

Etrüskler kendilerine TURSİ’ler derdi. Tur Su olanlar. Anadolu’ya yağmacı asker olarak geldiklerinde onlara hiç de iyi bir anlam yüklenmemesi gerekiyordu. Anadolu Türkleri kendilerine Oğuz, Oz, Işık, Işığ vb. diyordu. Tursi’ye fena anlam vererek DÜRZÜ denilmiş olması muhtemeldir. Romalı yağmacılarla işbirliği edenlere de Dürzü diye hakaret edilmesi aynı nedenle olsa gerek.

Örneğin Gerger-Lice-Cüngüş yakınında Abaza adında köy vardır. Bölge antik Türkmen-Zaza/Dada bölgesidir. Bu sözcükler açıldığında bütün Bazileus Uygarlığına ait sözcükleri, Işık-Güneş Kültüne ait bütün kök heceleri buluruz.

Hititler’in İD Dünyasında Fonetik Yolculuk

Erzurum’da çok kullanılan “**Di**, ha’**di**, **di**” konuş, ne **id**’digin anlat, **di** bağam (de, konuş, anlat), en çok duyulan **di**’yaloglardır. İD’li deyimleri vardır; “Ne **id**ügi belli değil”; ne ittüğü, ne iş yaptığı belirsiz.

Bu örneklerde, “yapmak, etmek” fiilinin kökü İD ve Dİ çıkar. Buradan, “Kişiyi tarif ederken, ona ad/tanı veren özelliği yaptığı iştir” kavramına da ulaşırız. “İd” fiili, İngilizce’de “edu”/idu-cation /eğitim olarak karşımıza çıkar.

Dikkatimizi çeken şu: Çoğullaştırılmış İD’den ortaya çıkan İDİD/HİTİT kavramı.

Şimdi, eylemi anlatma hali olan Dİ’nin türevlerine bakalım:

Di, Did, Didi, Dido, Dodo.

Fonetik geçişli T, Z, C seslerine taşıdığımızda:

Tit, **Titi**, Tito, Toto

Ziz, Zizi, Zizo, **Zozo** (Zaza/Sasa)

Titi adını Nefer Titi’den biliriz. Nev-er/Nefer Tizi, Nefer Teze, Erzurum şivesiyle, savaşıyan Yeni-er Tizez’dir. Peru’da ve Bolivya’da yerli halkın konuştuğu “Keculi” dilinde teyzeye “tiyez” denir.

Erzurum Oltu’da bir İD köyü vardır. Sarıkamış’ta esir düşen Osmanlı subayı Mehmet Arif Ölçen’in oğlu Ali Nejat Ölçen tarafından basılan “Vetluga Irmağı” adlı anı kitabında sözü edilir. (age. Sh.23)

Can’ları ve uluları bol Anadolu’da, Ulu Anahılar diyarında, uluların diğer adı Aziz’dir. Aziz sözcüğünün fonetik geçişli sesleri, İsis, İdid olarak dönüşür. Erzurum’da Aziziye, İdid-yeri açılımlıdır.

Erzurum’da, "Ne idiysin?" demek, “Ne yapıyorsun?” demektir. Kökü, İDMEK’tir. "Ne İDDİN, Dİ"; söyle, yaptığımı anlat. HİTİT sözcüğünün okunuşundaki İDİD ötüşü burada duyulur.

Troya’nın ve Girit’in ünlü İDA dağı (İd-dağ) okunuşunda İD fiilinin bağlantısı hissedilir; mitolojide, Hitit tanrıçaları ve en becerikli kadın savaşçıları orada yaşardı, ünlü efsanedeki Sarı Kız orada yaşadı, erdi, Aziz oldu.

İngilizce’de DİD temel fiildir ve “the”(di) belirteci nesneyi ne id’üğü belirli hale getirir.

Kaşgarlı Mahmut’un Araplar için yazdığı büyük Türk dil ansiklopedisinde, “İDİ: Efendi (seyyid, mevlâ). Allah’a da İDİ denir” yazmaktadır; İda, Hüda’ya dönüşür.

Mısır’da Kibele’nin adı İsis’tir. “Işığın ışığı” açılımıyla İsis, Aziz, Eziz, Ases, Asos gibi dönüşümlere uğrar, hepsi de HİDİD/Hitit sözcüğü ile sesdeştir.

Si; is, iz anlamına da gelir; İs-is, Hit-is; Ata İzi, Ata oğlu anlamı bulur.

Hitit ile sesdeş sözcükler: Hitit, İdid, İsis, Ases, Aziz, Eziz, Atis (ateş).

Atis, Ateş; İda esiği, İda ışığı.

Did, Didi, Dido, Dada, Dade, Deto, Dad, Tat.

Didi, Titi, Sisi.

Sisi-uli/ulu sisi, sisili; küçük yılan, solucan. Sisi-ula, Sisila; yılan; Bilimin sembolü.

Erzurum’da Erzurumlu ile eşanlamda kullanılan DADAŞ sözcüğünü burada açabiliriz; DODO (en becerikli ve yiğit olan) anlamında durmak üzere, geçişli seslerle devam edelim:

did, didi, dido, dodo/ dada, dada’os, dadaş

Dadaş; “Oğuz kültürünü en iyi bilen, onu yaşatan” anlamına da gelir.

İda, dağ tanrısı, İd köklüdür. İda, ada, ata, tao, dağ gibi dönüşümlere uğrayabilir. Tanrı uludur, dağlardan söz edilirken “ulu dağlar” şeklindeki niteleme ona tanrısallık verir. Ulu sözcüğü ise Türklerin temel kutsama sözcüklerinden başta gelenidir. Hatta, Allah sözcüğünün kökeninde de Ulu görünmektedir. Ulu ile Ullu aynıdır, ancak çift L sözcüğe kuvvet yükler. Alpulu, Midilli, Dodullu gibi yer adlarında, Apollon, Apollonius gibi pek çok antik isimde “ullu” bulunmaktadır. Hatta, ulu ile âli aynı sözcüktür.

Ulu ile anlamdaş bütün sözcüklerde ortak ses L harfidir ve bu harf “ I “dik tek çizgidir. Arapça’da ilk harf elif, tek dik çizgidir, diğer Latin alfabesinde de Abe ile başlarken, Alf(alp) ABE diyerek kutsama/ululama işlemi gerçekleştirilir.

Apollonius’a ait olduğu öne sürülen Ayasofya’daki İsa resminde (veya tersi), sol kaşın üzerindeki 11 damgasının bir yara izi olmadığı, işaret olarak konduğu üzerindeki tartışmaya bu noktada bir yaklaşım da biz getirelim: 11 çizimine “onbir” olarak değil, “çift 11” (Ullu) ululama işareti olarak bakmak daha doğru yorum

getirecektir. Apa-ulli-naus içerisinde bu işaret vardır. Ulu atalar için dikilen ulu dik taş /Dikilitaşlar, bir L çizer.

Ulu kavramı Çince’de de aynı şekilde karşılığını bulmaktadır. Örneğin, Li Şu Cen adındaki bir Çinli kıza, hiç Çince bilmediğimiz halde “Sizin adınız Ulu Su Can’dır, doğru mu?” diye sordüğümüzda “evet” cevabı alırız. “Türkçe’ye çevrilirken Ulu Can-su olmalı” dediğimizde buna da “evet” cevabı alırız. Sucan/Cansu, tıpkı Sumer/Mersu (Persi) gibi aynada görüntü verir.

Hitit sözcüğünün bugünkü karşılığı AZİZ’dir. Erzurum Aziziye, Bulancak Pir Azizler doğrudan görülebildiği gibi, Asos, İsis, İsos gibi antik yer adlarında da fonetik akrabaları olan adlar fark edilir. Ayrıca, Anadolu baştan başa ulu erenler/azizler diyarıdır. Bu topraklarda vatan savunmasında ölen binlerce ulu/aziz şehit burayı AZİZ Ülkesi/Hitit ülkesi yapmış görünmektedir.

Aziz adıyla örtüşen bir isim de Farsça veya Kürtçe olduğu bilinen Zaza adıdır. Aziz ile simetrik durmaktadır. Kurd sözcüğünün açılımında yine, Kor-ida/İda-kor, Kur-id/ İdi Gur, Di-gor vardır.

Hitit/ İsis/Aziz; (simetri) Sisa/ Susa/Zaza/Sasa. (Sasaniler, Zazalar, Azizler)

İsis, İdid; (simetri) didi, dede, dade, **date (büyük, ulu, aziz)**, dat, tat!

Mitri-date/Bedri-Dede açıldığında karşımıza “Maod-uri Didi” olarak çıkar; Aziz Maod-ri, Aziz Bedri olarak tersten okunabilir.

Uma-uri/ Ur-Uma (Uma’dan üreyenler) burada önemli sözcüktür, çünkü Ur Uma Diyarı, Anadolu’nun diğer adıdır. Alevi inancısında, Cem duasında, “90 bin Urum erenlerinin hörmetine, Horasan erenlerinin hörmetine” diyerek dua gönderilir. Erzurum’da Horasan ilçesi vardır, İran’ın Horasan eyaleti ve Türkmenistan’ın Horasan şehri ile aynı isimdedir. Afganistan’ın Herat şehri antik Horasan eyaleti topraklarındadır.

Uri-Uma/Uma-uri ile sesdeş sözcükler: Mauri, Mar, Par, Per, Pir!

Persler; Par-si, Per-si; Mar soylu, Ma-uri ışığı/uşağı.

Pir Aziz; Per/Mer/Mar soylu Azizlerin genel adı olarak karşımıza çıkar. Pir; Bir olandır.

Türklerin bilinen su duasıdır; “Pir ol, aziz ol, berhudar (per-hu-dor) ol, çok yaşa.”

Rize’de yerel şiveyle söylenen bir cümleyi diğer şivelere söylediğimizde de bir fonetik yolculuk yapmış gibi oluruz. Örneğin, “Ne deysin?”:

Ne diyorsun? Ne diysen? Ne deysin? Ni diyon? Ne deyon? Ne diyersen? Ni disen? Ni tisen? Ni diyin? Ne din?

Ne diyorsunuz? Ne deyonguz? Ne deysunuz? Ni diyonuz? Ni diysiz? Benzeri...

Rize’nin kokulu kara üzümünden yapılan “Pepeçura”, Baba-Şıra fonetik açılımında bile iştah açıcı durmaktadır.

Rize Şivesinde Lazca’yla Ortak Sözcükler

Rize’de olup da İstanbul Türkçe’sinde bulunmayan ama Kaşgarlı Mahmut’un ansiklopedisinde yer alan pek çok sözcük vardır. Benzer şekilde, Rize’de Lazcayla sesdeş ve anlam birliği olan pek çok sözcük vardır.

Laz dili, Latince’nin altındaki Ön-Türkçedir, Etrüskçedir.

Laz sözcüğünün fonetik açılımında güneş kültürünün temelindeki Ulu-Oz, Ulu-Od kavramları vardır. Bu nedenle, Lazca en eski Türk dilidir. Sümer tanrıçası LAZ adına da ulaştıktan sonra bu konuda tereddüt kalmamıştır. Bölgedeki bütün yerleşim adlarının da Kibebe inanisından isim almış olması görüşümüzü kuvvetlendirmektedir.

Hopaliti (Opa-Laz) adlı en eski bilinen Amazon kraliçe, Susalı ve Laz Opası sıfatlıdır. Oflaz soyadına Sivas’ta da rastlayabiliyoruz.

Lazca’da bir sayısı olan “ar”, üremenin karşılığıdır, var olmak, ur olmaktadır.

İçinde “LAZ” geçen yayla adları, haykırıslara ve antik tanrı adlarına bakılırsa Lazca bütün dillere analık etmiş Ulu-Oz Tanrıçasının adını taşımaktadır.

Lazca sözlükten alınan aşağıdaki örneklerin dışında çok daha fazla ortak sözcüğün olduğu muhakkaktır. Yazılı metinden fonetik karşılaştırma yapma olanağı yoktur. Ancak burada yazılışlarına bakarak anlamları bir olan sözcükler seçilmiştir.

Örnekler:

Cerdel
Varya, balyoz
Vuuu, korkulu ünlem
Yaşık, sandık
Yengli Yuki, hafif, yenlik yuk
Yuki, uyku
Zifona, fırtına
Kakali
Kalasapi armudu
Likapa
Kuka
Kumburi
Huçeli, sinirli, huçe, sinir
Hurtuli, yemek borusu
Hoholi, dolaşık saçlar
Hoho, öcü
Horon
kuskuri
Kukuli
Kuncuri, kunzuli
Pipili
Kulunci
Lapaza
Lalaha
Lazika
Lom demiri
Livora
Loby

Luturi
Mesel
Cacara
Koci, koç, yiğit, erkek (Kocari, Koceri, pek çok Türk lehçesinde ve Macarca'da var.)
Capula
Cikinti (burun gibi ucu uzayan şey)
Tatuli
Tauna (ışıklı dünya, Kore dilinde var)
Kaybana
Timya; Nadir, tek olan. Kız adı. O'timya (Euthymia); Yunanca. Timea;
Macarca.
Tata (bebeğe otur derken)
Davli
Tit (çocuğa kızarken söylenir)
Dirvana, gökce güvercin
Kerizi, cheriz
Puar
Pontul
Portikal
Postal
Purti
Pupuli
Kurceli, harci
Kutavi
Feleng
Fodul
Feli
Fitil fitil
Fuşki
Evrensel Müzik dilinde Lazca kökenli sözcükler:
Tun, Tona (ışık, güneş): tonalite, tını, müzik sesi.
Tonika; Müzisyen antik Amazon kız.
Jora, dora (güneş); Tar, gi-tar, si-tar, san-tur, pan-dura, cura.

Rize Şivesi Uygurluk Dilinde

Bilim ve Ütopya dergisinin Nisan 2006 sayısında kapak dosyasının başlığı "Uygurluk Dili: TÜRKÇE". Dergide, Dr.Veysel Yıldız'ın "Divânü Lügâti't Türk ve Doğu Karadeniz Şivesi" başlıklı çok ilginç bir yazı var.

Bebek nazlatmaları derlemeye başladığım Ağustos 2005'den beri, dilde fonetikten yola çıkarak vardığım bulgular Veysel Yıldız'ın söylediklerini doğrulamaktadır.

Sadece Doğu Karadeniz’de değil Karadeniz’i çevreleyen ülkelerde de benzer nazlatmaların varlığını saptamış, müzik ve folklor dergilerinde yayınlanan yazılarımda Rize’ye hasmış gibi görünen bir çok sözcüğün oralarda da kullanıldığına dikkat çekmişim.

Rize’de, örneğin at satın alana “atlandı” denir veya şişmanlayan çocuk için “etlendi” denir. Atlanmak, Oğuz kültüründe önemlidir. Örneğin Konya’nın Atlantı kasabası, tarihte at yetiştirilen yer olarak karşımıza çıkabilmektedir. Belçika’nın “Atlandıgel” kasabasının açılışında da benzer bir durum söz konusudur; Atlandıgel/gil “Atlandı yeri”; At yetiştirilen yayla yeri.

Rize’de “miş” li anlatım hemen hiç yoktur, insanlar duyduklarını bile kendi başından geçmiş gibi anlatır. Rize fonetiğiyle bir sözlük yapılırsa, içinde MİŞ ile biten fiil olamayacaktır, tıpkı Uygur Kaşgari dili gibi.

Dr.Veyssel Yıldız’ın ele aldığı, Kaşgarlı Mahmut’un dil kitabında yer alan ve Rize’de halen kullanılmakta olan sözcük ve deyimlerden bazı örnekler:

Açtırdı: Açtırdı. (Kapiyi açtırdı. M.M.)

Açuq: Açık.

M.M.) Ang: Hayır, kesinlikle olmaz anlamında bir ilenç. (“Hayır, a ah” dediğimiz.

Angladı: Anladı.

Apang: “Eğer” anlamında; haçan.

Arqalandı: Destekledi. (Beni arkaladı.)

Artuq: Artık.

Arturdı: Artırdı. (On parayı bir para daha artırdı.)

Asturdı: Astırdı. (O bir adam astırdı.)

Asurdı: Hapşırdı, öksürdü anlamında “ansurdi”.

Atturdı: Attırdı.

Azlandı: Az olduğunu düşündü.

Bag: Bir bağ ot.

Balıqlandı: “Köl balıqlandı.” Göl balıkla doldu. Gölde balıklar üremeye başladı.

Bıçtırdı: “Er yıgaç bıçtırdı.” Adam ağaç kestirdi.

Bıldur: Geçen yıl.

Biletti: “Ol bıçek biletti.” O bıçak biletti.

Birle: “İle” anlamında, birlikte; bile.

Boyın: Boyun.

Çaruq: Çarık.

Çüvit: Çivit, çekirdek.

Ekiz: İkiz.

Ektürdi: Ektirdi

El: İl, ülke. El köyü, yabancı köy.

Endi: İndi.

Enük: Aslan yavrusu. “Köpeğün enuği”

Erük: Erik, eruk.

Etlendi: “Oğul etlendi.” Bebek büyüdü.

Etlig: Şişman kişi.
Etmek: Ekmek.
Etti: Yaptı.
Ettürdi: Yaptırdı.
İsindi: “Men angar isindim.” Ben onu sevdim.
İştonlandı: İç donu giydi.
İsitti: Çorbayı ısıttı.
Kaçan: Ne zaman ki... anlamında, haçan.
Kaçurdum: Korkutup, uzaklaştırdım.
Kaçurttı: Korkutup uzaklaştırdı.
Kagurdi: Kavurdu.
Kandurdi: Kandırdı.
Kapturdi: Kaptırdı.
Kapuq: Kapı.
Karabaş: Kara kafalı. (Kara köpeklere verilen bir isim. M.M.)
Kaşuq: Kaşık.
Kaşuqladı: Kaşıkladı.
Kaşuqlug: Kaşıklık.
Kawuşdı: Kavuştu.
Kestürdi: Kestirdi:
-kı: Sevgi eki. Anaka, babaka, dayıka, halaka. Anacığım, babacığım...
(Attuka, Paçıka. M.M.)
Kizledi: Gizledi.
Kizlendi: Gizlendi.
Koço: Boğmaca. (“Koço tutti”, boğmaca oldu. M.M.)
Kondurdi: Kondurdu. (Başına çiçek kondurdi. M.M.)
Konşı: Komşu.
Kozi: Kuzu.
Köpürdi: Köpürdü
Kudurdi: Kudurdu. Delicesine çaba sarf etti.
Kuluç: Gaga.
Maraz: Sara hastalığı.
Nelük: Niçin. (Neluk geldi buriya?M.M.)
Neng: Nesne. (“Nedir” anlamında, ney. M.M.)
Oldı: Oldu.
Öpdi: Öptü.
Öttürdi: Öttürdü.
Sa: Sen.
Salturdi: Saldırdı.
Sançdı: Bıçağı saplamak. Şiddetli acıyla ağrımak, sancımak.
Sanga: Sana. (Sağa deyirum. M.M.)
Sarmusak: Sarımsak.
Sogunlug: Soğanlık. (Soğanluk)
Soyuldi: Derisi yüzüldü.
Sökti, söktürdi, söküldi: Söktü, söktürdü, söküldü.

Süpründi: Süprüntü.
Süprüldi, süpürdi: Süpürüldü, süpürdü.
Sürtüldi, sürtündi, sürüldi: Sürtüldü, sürtündü, sürüldü.
Takturdi: Eti şişe geçirdi.
Taquç: Tavuk. (Tağuk).
Tarudı: Dar idi.
Tarunmak: Bir şeye sıkılmak. (Darlanmak)
Tawışğan: Tavşan (Tağuşanlar otlasın babanın sakalini)
Tavrandı: Bir işe başlar gibi yapmak. Davrandı. (O davrandı orağa...)
Tayak: Asa, baston, dayanak. Fideleri ayakta tutmak için dikilen kazık.
Tedi: Dedi.
Tengiz: Deniz
Terek: Raf. Kasketin siperliği. (Şepkamun tereği duz, var onda ayla yulduz)
Tikdi: Dikti.
Tiken: Diken.
Tirildi: Dirildi.
Tolı: Dolu
Toydı: Doydu.
Togdı: Döğdü.
Tulum: Silah (genel). (Sümerce, koyun derisi.)
Tutti: Yakaladı.
Tutuldi: Yakalandı.
Tutuşdılar: "Olar ekki tutuşdılar." Onlar birbirini tuttular.
Tüketür: Tüketir.
Tüzdi: Düzene soktu. (Çeyizini duzdi. M.M.)
Uçdı: Uçtu. "Er attın godı uçdı"; adam attan düştü.
"Adam atını pirakti, kodi duşti." Bu cümlede, Rize'de kullanılan yerel "kodi" sözcüğünün ikinci anlamıyla karşılaşıyoruz. "Kodi oğa beş odun" deyimini, başına beş odun vurdu anlamındaysa da, deyim olarak "ona öyle bir söz söyledi ki onu mat etti" anlamında kullanılmaktadır.
Uçurdı: Uçurdu.
Uçuzlandı: Ucuzladı.
Ugurladı (Ogurladı): Gideni yolcu etti.
Ula: Bozkırda yol bulmaya yarayan işaret. Horon oynarken "ula, ula" komutu verilir.
("Ola"; "Yönünü bana dön, sana bir şey diyeceğim" anlamında söze başlarken kullanılan ilenç. "Ola, bak sağa ne diyeceğüm. M.M.)
Unıttı: Unuttu.
Uşag. "Uşag neng": Küçük olan şey. Erkek çocuk.
Uşaklug: Rahim yatağı.
Uwdı: "Ol etmek uwdı"; o ekmeği ufaladı. ("Ağiran bacağını oğdı". M.M.)
Ürkti: Ürktü.
Ürkütti: Ürküttü. (Birden korkuttu, orkitti. M.M.)
Üşidi, üşitti: Üşüdü, üşüttü.
Yapturdi: Yaptırdı.

Yakturdu: Yaktırdı.

Yasiladı: Açıkça söyledi.

“Yansulamak”: Bir sözü taklit etmek. (Karşısındakini kızdırmak üzere sözü taklit etmek. “Ağzumi yansiladı.”M.M.)

Yazuk: Yazık

Yenig neng: Hafif şey (yenlik şey).

Yeng: Yeni. (Yengi)

Yengdi: Yendi. (Adam onu yengdi)

Yerişdi: Büyüdü. Yetiştı. (Boyi bağa yerişti. Yurudi bağa yerişti. M.M.)

Yettürdüm: Denkleştirdim.

Yigirme (yigirmi): Yirmi.

Yigne: İğne.

Yitti: Kayboldu. (İtti)

Yitürdi: Kaybetti. (İturdi)

Yogurttı: Yoğurttu. (Hamur yoğurttu)

Yonuldu: Yontuldu. (Ağaç yonuldu)

Yulduz: Yıldız.

Yutti, Yümdi, Yüzdi, Yüztürdi: Yuttu, Yumdu, Yüzdü, Yüzdürdü.

Kaşgarlı Mahmut’tan alınan sözcüklerde daha çok dili geçmiş filer kullanıldığı dikkat çekicidir. Bu durum Rize civarında hemen hiç mişli geçmiş kullanılmadan, olayları başkasından duymuş olsa bile dili geçmiş kullanarak anlatma özelliğiyle örtüşür. Oğuz Türkçesinin bir özelliği de bu olsa gerek.

Yunanistan’da Ön-Türklerden İzler

Yunanistan’a MÖ.10.binlerde kuzeyden gelen Akhai/Sahil Pelasgo’larının Ön-Türkler olduğuna dair izleri yaşayan Yunan halk şarkılarında görmekteyiz. Örnek olarak, “**La Alatsiani**” adlı türküde, Türkünün nakaratı Rize şivesiyedir ve Türkünün diğer sözlerinde eski Rize şivesini ve üçlek sistemle üretilmiş sözcükleri buluruz.

Macaristan’da, 2005 yaz tatilinde katıldığım Sultan Kutay Müzik Okulunda, “Dünya Kültürlerinden” dersinde öğretilen bu türkünün, İspanyolca açıklamasında da bu bulgularımızı doğrulayan açıklamalar vardır. Türkünün ezgisi, “Oy Giresun kayıkları, hep geliyor kârından” türküsüne yakındır; aynı ezgi gidişlerini, aynı tonaliteyi ve aynı 9/8 “karşılama” ritmini vermektedir..

1936’da Kostas Yannidis tarafından derlenmiş olan türkünün özellikleri açıklanırken, “nakaratından anlaşılacağı üzere Asya Minör karakterindedir” diye bir cümle yer alıyor.

“**Aide, aide, gidelim bisim odaya**”

(Hayde hayde gidelim bizim odaya)

Bu Yunan halk şarkısı hakkında verilen bilgilerden bir kısmını ve ne anlama geldiğini görelim:

- “**Asya Minör**”. Küçük Asya/Anadolu kökenlidir.
- “**İdiomo turco**”. Türk karakterindedir.

- “**Baile Karsilamas**”. Beyli, şehirli karşılaşmasıdır. (Giresun’da gelin karşılaşma..)

- “**Alatsatiani**”. Alacatı yöresindedir. (Çeşme Alaçatı ile karıştırılmamalı.)

- “... *oriental, de microasiaticas mezcladas con la antiqua orguesis Fyrrihios*”. Orijinal antik Frigya (Hitit) bağlantılı derin Asya motifleri vardır.

- 9/8 ritmiyle “... *la voz turca Zeimbekis..*”. Türk zeybeği gibidir.

-“**Acompanado...instrumento Mbuzuki...**” Buzuki adındaki, bağlama/bozuk ailesinden bir çalgıyla şarkıya eşlik edilir.

Sadece yapılan bu açıklamalar değil, türkünün Yunanca sözleri de Sahil Pelasglarının Doğu Karadeniz’den, hatta Giresun’dan geldiğine işaret etmektedir.

Türküde geçen kimi Yunanca sözcükler de oldukça eski ağızla konuşulurken duyduğumuz Rize sözcükleridir:

ke; gel.

pu; bu.

pi; bi, bir.

fi tepso; ayağıyla bir kere tep’sa, uzaklaştırsa, tepvirse

pu nase; bu nazı.

fi gomatin; bir koymadin ki!

Me lahrino pi peri mu (sanki: bir perimsin, ışığım /biber-um)

Ke pu nase fi tepso, Alatsatiani (sanki:“Gel, bu nazı bi tepsen, ” Bu nazı bıraksan!

Ke paroketha fi gomatin Panayâ (sanki: “Gel, hiç fer koymadin, Pan-aya; Ulu Ay’a yemin ederim ki!)

Aide, aide gidelim bisim odaya (hayde hayde gidelim bizim odaya)

Türkünün son sözlerinde geçen “**ahor**” ise bildiğimiz ahur/ev olmalıdır. Lazca “ahori”; ev.

“Ahora me ves y dices; quien es? no lo conozco, Alatsatiani..., Aide aide gidelim...”

Sanki; Ahura mi diyecesun, esas (hesetten) hayınsın, no’lur konuşalım Alaçatili...

Alacatiyani; Alaçatı-yönü. Ala-seti yöresi. (Alaseti; Ala şehir)

Sanki; Alacatılı bir kızı sevmiştir, türkü ona seslenmektedir.

Yunanistan’ın kuzeyinde halen kemençe çalınmaktadır. Burada buzuki (atası bağlamadır) de çalınır. Benzer şekilde Türkiye’de, bağlama ile kemençenin yan yana olduğu yer Giresun-Trabzon civarıdır.

Martin Bernal, “Kara Atena” adlı kitabında, Helen öncesi Atina hakkında, Atina şehrini kuran Pelasigolar hakkında okuyucuyu yanlış yönlendirmektedir. Bütün kaynaklarda Pelazilerin Doğu Karadenizli oldukları yazarken, yazar birkaç ses benzerliğine bakarak onları Sami kökenine, Filistin/Pelastin’den gittiklerine bağlamaktadır. Oysa, yukarıda görüldüğü gibi, öylesine bir iki ses değil, üçlek sistemden sözcük üretmek dahil, cümleler halinde benzerlikler Doğu Karadeniz’i, Kaşgari Türklerini göstermektedir.

Beri yandan, Pelazilerin Pelastin’e Troya Birleşik Anadolu ordularıyla beraber gidişleri daha yakın zamana düşer; büyük Truva savaşlarından biraz öncesi

olmalıdır; Filistin'in orada Mısır orduları tarafından durduruldular ve şehir/düzen kurma becerisi olan Pelazlar, Kıbele'nin becerikli kadın savaşçıları, Rize Kaçkar yaylalarında öğrendikleri işleri orda da yaptılar ve Pelastin/Pulasatin topraklarına kendi adlarını verdiler. Kurdukları şehre de Anapolis (Ana Folisi) denildi. Mitolojide, Kıbele'nin duacı kızlarından Heva'yı Kudüs'e göndermesi, orada onu Adem'le evlendirmesi bu öykünün bir diğer yönüdür.

Martin Bernal, kitabında tarih babası Herodot'u Pelazigolar hakkında yanlış bilgi vermekle suçlamakta, "kafa karıştırıcı" demektedir. Oysa kendisi, Pelazların, dolayısıyla Filistinlilerin ve Helen öncesi Yunanistan (ki Ön-Türkçe Ayhanistan), yani İyon (Ay On) topraklarında yaşamış olan Akhailer/Sahil Pelazları'nın Rize Kaşgar yaylalarından ve Asya Kaşgari boylarından gelen bağını kopartmak niyetinde görünmektedir. Anımsayalım; Asya'da birçok Kaşgar Dağı daha vardır.

Türkünün bağlantısında geçen Panaya sözcüğü bir kutsal yemin ifadesidir. Açılımlında PAN-AY, ay tanrısı İştâr üzerine, İyon ülkesini, Ay Önü'nü ışıtan tanrıça üzerine yemindir, Anadolu kökenlidir. Rize'de Kaçkar tepelerinde sayısız Ayane Dağı vardır. "Ay-ol, Kuzum", Hilal Oğuz inancıyla söze başlamaktır.

Bağlantının son sözcüklerindeki uyaklar "odaya" ve "Panaya" Türkçe sözcüklerdir.

LA ALATSATIANI / *Alaçatili*

(Alatsatiani, Canto lírico. Baile KARSILAMAS, en 9/8, 7" los 4 compases)

Rápido

Traducción del poema:

—Mi pequeña pimienta morena, dónde plantarte, Alatsatiani,
mejor plantarte en el corazón, para ganarte, Alatsatiani.

(Aide, aide, gidelim bisimodayá)

te llevo y me marchó, lo juro en el nombre de la Santísima.

Me decías: si no te veo me muero... Alatsatiani.

Ahora me ves y dices: ¿quién es? no lo conozco... Alatsatiani.

Aide, aide... (etc.)

Comentarios:

Es un canto demótico de Asia Menor. Eso explica la presencia del verso en idioma turco, que está entre paréntesis y significa: "anda, anda, vamos a nuestro cuarto". El Karsilamas es un baile agitado, rápido, oriental, de raíces microasiáticas mezcladas con la antigua orquesis "Pyrrhios". También otro baile en 9/8, lentísimo y lánguido llamado "Zeimbékiko", palabra que deriva de la voz turca "Zeimbekis", que es el soldado "más merodeador que soldado", y su baile fue la expresión cinética de los tipos sociales más oscuros, hasta que se convirtió en Grecia en un baile exitoso por y para los turistas y algunos músicos, quienes husmearon las ventajas futuras de este arte. Ahora es un arte excitante y "casi exótico", lánguido oriental, "nuevo griego", acompañado por el instrumento excitante y "casi exótico", lánguido oriental "nuevo griego" llamado "Mbuzuki". La "Alatsatiani" es una muestra muy delicada de canto griego microasiático. Nos lo dio a conocer por primera vez el Sr. Kostas Yannidis, en 1936.

Türkçede Karız Kültürünün İzleri

Ekim 2010 sayısında Bilim ve Ütopya Dergisinde Doğu Perinçek'in "Devlet Sürecinin Türkçedeki İzleri" başlıklı yeni ve önemli bir çalışması yayınlandı. Sayın Perinçek bu yazısında dikkatimizi, Türk kültürünün en önemli töresine, en eski Oğuz töresine, yani devlet kurma töresine çekiyordu. Bu çalışmasını candan destekliyorum ve kutluyorum.

Makalesinde benim dil çalışmalarımı örtüşen pek çok şey gördüm. Bu arada, kendisinin de cevap aradığı birkaç sözcüğü okurun araştırmasını istiyordu. Katkı olacağı düşüncesiyle o sözcükleri ve metinde altı çizilen önemli sözcükleri bir kez daha ele alacağım.

Öncelikle, boy ve kavim adlarının, etnik adlar olmadığını, bir topluluğun başardığı en önemli işin adıyla anılması şeklinde, kültürel sıfatlar olduğunu belirtmeliyim. Örneğin, Karız Kültürü ve Demir(Sümer) Kültürü, insanoğlunun başardığı en önemli iki devrimdir. Biri tarım devrimi, diğeri sanayi devrimi olarak tarihe geçecek kadar önemlidir.

Sümer Kültürünün dilimizde nasıl bir gelişmeye sebep olduğunu bir başka yazımıza bırakarak, burada Karız Su Kanallarıyla başlayan devrimin Türkçe'ye kazandırdıklarından söz edeceğim.

Karız/Karus Kültürü, ad ve şan olarak "Karus":

Karız ile sesdeş, geriz, keriz gibi su kanallarını ifade eden sözcükler Anadolu'da halen kullanılmaktadır. Karız, sözcük olarak da Türkiye Türkçesine yabancı değildir.

Karız su kanalları sayesinde insanoğlu hayatta kaldı, doğaya üstün geldi, yerleşik düzene geçmeyi başardı, yani uygarlaştı. Bu nedenle, Uygur ile Uygur, Uygur ile Karız birbirine yakışan sözcüklerdir.

Gördüğümüz gibi, burada ne UYGUR ne de KARUS etnik adlar değildir.

Bayrağında kadın ve erkek olan ilk ve tek devlet Uygur devletidir.

Yeri gelmişken; batı kaynaklı yazılarda, Uygur adının Doğu Türkistan yapılması ve bayrağının mavi-beyaza çevrilmesi küresel hegemonyacıların tuzağı olmalıdır.

Uy-Gur ve Kar-Us sözcüklerinin içinde ortak olan KOR kök hecesi, iş üretmekle, emek vermekle, kendi enerjisini toplayıp ona yüklemekle, "Var, Ur" etmekle ilgilidir. Kar/Kor/Gur/Ur hecelerini bu tarihten sonra daha sık görmemiz, hep onlar gibi iş yapanlara verilen sıfatlardan kaynaklıdır.

Kor gibi yüreği olan atalara; aklını cesaretini ve yüreğini kullanarak toplumun önünü feraha çıkartanlara verilen sıfat **Kor'ata**, Kurat olmalıdır.

Efes'te, **Kuretler** caddesi, Artemis anıt müzesinin önündeki yolun adıdır. Ulu Kor-Ata heykelleri oradadır. Zafer takının üzerinde adı yazılı olan Mazeus 1.Mitridate, Mete Oğuz sıfatlıdır. Onun 6.kuşak torunu olan, Selçuk Arkeoloji Müzesinde, musallaya uzanmış başını kestirmiş olarak heykeli bulunan Mete Oğuz ise, 22 Oğuz boyunu birleştiren, 9 Oğuz beyine komutan olan, Eubatore VI.Mitridate'dir, ki, halk arasındaki adı Bubiya ve Hubyar Sultan'dır; Köroğlu efsanesindeki Dor Beyi (Zor bey, HiZir bey) de odur. Azerbaycan'daki adıyla Koçoroğlu destan kahramanı da odur. Kendisinin ünlü Kır-atı ve Dor-atı, onun Kor ve Dor atalı olduğuna işaret eder.

Kor-ata, Karus ile sesdeştir. Ulu Kor Analı olmakla anlamdaştır. Hali-Karnasi-os, (Halikarnas-os) sözcüğü bize Ulu Kor yeri olan burada bir Ulu Kor Anası yaşadığı demek ister, burası onun uş'oğlarının yeridir. Kimdir ulu Ana, Mis Erat (Kutlu asker) ARTEMİS'dir. Kardeşiyle evli olmak özelliğindedir, yani kendisi güneyli ARTA(Dor) olduğu halde, kuzeyli (EYZİ) "kardeş halktan" birisiyle, MAUTU-LE ile (Mete-oğlu) ile evlenmiştir. 1.Artemis'in "kardeşi" olan Serkoz Sümerdis'in soyundan biriyle evlenmiştir. (Batı kaynakları "kardeş" kavramını bilmez davranıp, bu evliliği aile içi evlilik olarak yazmaktadır.)

Anadolu'ya Harezmi (Hiva/Opa) bölgesinden asker olarak gelen topluluklar dahil, Karusi, Kursi, Koras, Kurat, vb, Horas-an atalılar, Karız kültüründen gelen benzetmelerle adlandırılmış görünmektedir. Hatta Akmenid devletinin kurucusu 1.Karuş'un adında da bunu görüyoruz.(MÖ.550).

Yazar Halikarnas Balıkcısı, Akmenid kraliçesi 1.Artemis'i anlatırken, Amazon (Hilal inanişli) kadın savaşçılar için, "gittikleri yerde su kanalları açar, toprağı kazar, şehirler kurarlardı" diye anlatır.

Sadece Anadolu'da değil, Güney Asya'da, Laos'da, başı üzerinde üç kat bulunan Üçlek Tanrıça heykelli tapınakların adı ANKORAS'dır, Karus-Ana ile sesdeştir.

Uygurluğun başladığı, yani insanın suyu, Tanrı dağlarındaki Kar Su'larını, oradan indirip çölün altından kilometrelerce buharlaştırmadan taşıdığı, toprağı ve insana Can verdiği yerin adı, Sin-Can ve Tur-Pan, bize bu eylemi sözcükle anlatır. Suyun kaynak yeri olan dağı Tanrı adının verilmesine kadar, bütün isimler birer sıfattır.

Ata Kültürü; Töre ve Tüz

Uygur'da, bu ilk büyük uygarlığı yaratan atalara, yani Karız'ı yapanlara saygıyı temel alan bir ata kültürü doğdu. Bu kültürü yaşatanlardan Akmenid devleti gibi, İran merkezli, Oğuzanali büyük bir devlet doğdu. Kurucusu 1.Kuroş (Karus) Karız atalı olarak tarihe yazıldı. Kızı ArteMis'den doğan AnatiKos hanedanıyla SelevKos Asya Krallığı, oğlu SümerDis'den devam eden Midridat oğullarıyla BaziLeus İmparatorluğu gibi, Romalı yağmacılarla baş edebilen büyük devletler doğdu. Her üçü de, milattan önce Atina ve Roma saldırılarına karşı direnirken birleşen boyların kurduğu devlettir.

Karız kültürünü yaratan kavimlerin inanişine baktığımızda Gök Tanrı'yı buluruz, sembolünde ay ve güneş vardır. Kor(Gur) ata kültürünün, tüzenin ve kül-töre'nin sembolü iken, inaniş sembolü ise Ay-seli, ayın Hilal halidir.

Onlar, atalarını güneşin oğlu kabul ederler, kendileri de onun soyundan, uşağısı-oğulu-ışığı, ışığı (isis, zeusi, itis, atis, aziz, idid, titi, atus, tiş) olduklarını kabul ederlerdi. Gün, Kun, Kın, Hun, Kon atalardı. Kon ışığından UR (Ar, Var) olduklarını düşünürler, Sümer bilim evlerinde gök bilimi yapılırdı. Bilim ışığının yükseldiği yerdı oralar. Gökteşları bile incelenirdi.

Atalar kültüründe, devletin kurucusu olan, en büyüktür, şehirler ve devlet adını ondan alır, halkın BAŞI, OPASİ / BOZİ odur. Örneğin BAZİ-LEUS adında, Ulus'un Başı denildiğini görebiliriz.

BOZOKLAR, anlıyoruz ki ordular toplayan, devlet kuranlardır. Parasında Bazi-leus yazan, MeteOğuz/Mazeus 1.Mitridate (MÖ.305 Amasya) veya Selev Kos yazan (MÖ.273 Milas) Oğuzlu devletlerine bakmakta yarar vardır. Kurulmuş ilk devletleri Asya'da arama alışkanlığımızdan olmalı, Oğuzlu devletlerinin Bereketli Hilal toprakları üzerinde kurulmuş olabileceğini aklımıza getirmiyoruz.

Aradığımız pek çok sözcüğü Anadolu Oğuz devletlerinin adlarında bulabiliriz.

Örneğin, **TUS**, devlet kurmuş bir atayı ifade edebilir veya o atadan devam eden soydan geldiğini anlatabilir. Kerkin-İtisi gibi. Anası veya atası Oğuz olmaktadır. Örneğin 1.Karus'un kızı 1.Artemis'in adı Odossi'dir. Örneğin Odesa'ya adını veren oradayken ölen Orkun-atası, VI.Büyük Bedri'nin Kırım'daki adı **Kerkin-İtisi**'dir. (MÖ.63)

Kerkin-İtisi VI.Büyük Bedri, dokuz Oğuz beyine ve 22 Oğuz boyundan topladığı **Bazileus** askerlerine **baş** olmuştu.

Dokuz Oğuzlar, **Bozulüs** Türkmenleri, **Bozoglar** gibi isimler, bize onun kurduğu Başoğuzlu İmparatorluğunun ipuçlarını vermektedir. Oğuz Eubatore olan sıfatı, İtalyanca "kralların kralı" demek, Anadolu'da ise Dor Opası demektir.

Batılı kaynaklarda Başoğuzlu İmparatorluğunun adı Pan-tus diye geçer. Bu da bir sıfattır; çoban-pagan atalılar diye küçülterek yazmak istediklerinden böyledir.

Büyük olan ata, büyük birleştirici olan, devlet kurucu Atası, Udusi, Duz, Adossi, İtisi, vb ile bir kavmi adlandırmak, devlet kurucularını saygıyla anmak, kavmin Opası olana, kadın veya erkek, anıt mezar (türbe) ve heykel yapmak, onları Op, Up, en yukarıdaki güneşle eş değerde tutmak bizim ATA kültürümüzdür. Böyle yaptığımız için, "Türkler atalarına tapardı" der batı tarihçileri, bizi asla bizim gibi anlatmak istemezler.

Ata Kültürümüze saygımızdan, antik adlarımızdan biri ATTİ, HATTİ, ETİ'dir.

BOZ-OĞ'lar, atılan ok değildir. Baş olanlar demektir. OS, Oğullar, çoğul ekidir. Baş olanlar, yönetici hanedanların çıktığı boyları ifade eder.

Örneğin Bozok atası tarifine uyan MHTİOKS MİTRADATTOY (MÖ.132-63), adındaki son heceler, ATOY, Atosi diye okunur. Atası Mitra olan MHTİOKS, Mete Oğuz'dur. Soyatası da içinde vardır; MİTRA Atalı, Mitri-adati hanedanındandır. Atası Maz, Mez, Mautu, Mete, Mu-ata, Med'den Ur olan, Bed-ir (Ay gibi) bir soydan gelmektedir. Hilal inanışlı olduğunu ayrıca bu sözcükten anlıyoruz.

Araştırdığımızda, Mitridat hanedanının Azerbaycan ve Karadeniz'i yöneten Oğuz beylerinin atası olan SÜMER-DİS'e varırız. Sümer Kültürü ile Karus

Kültürünü Anadolu'da devlet kurucu ve yöneticiler olarak Milat'tan önceki ilk 5.yüzyılda, birlikte görebiliyoruz. Bu noktada SÜMER “demir” kültürü içinde, kendi baltasını kendisi yapan Amazon kadın savaşçı olmayı ve yılan zehirinden panzehir ilacı yapmayı, tıbbın atalarını, Lokman Hekim'in el yazması kitabını (MÖ.63 Rize Kalesi) görüyoruz.

Perinçek'in makalesinde belirttiği gibi, Bozokların sıfatları olarak sayılan, Işık, Ağabey, Ak, Doğu, Sağ, Altın, Yay gibi kavramlar, tek tek açıldığında hepsinin devlet kurucusu kavramıyla örtüştüğü görülür. Bu tanımların, Ata kültüründe ne anlama geldikleri de bilinirse daha anlamlı olacaktır.

Devlet kurma töresinin Anadolu'da nasıl uygulandığına MÖ.1.yüzyıldan örnek vermek gerekirse, kayalardan doğan bir imparatorluk diyebileceğimiz Başoğuzlu İmparatorluğundan söz etmek yerinde olacaktır.

Anadolu'da, Sezar'ın gönderdiği Sula, Lukullus ve Pompey adlı Romalı komutanların ordularıyla 48 yıl süren savaşlarda birleşip ordular toplayan bir Oğuz Beyini anlatmak gerekir.

Milat'a yaklaşırken, artan Roma saldırıları yüzünden, büyük ordular toplama ve büyük devletler kurma ihtiyacı artmıştı. Akdeniz'in korsanları, yağmalarını Asya içlerine kadar uzattığı o yıllar, Anadolu'dan bilim adamlarını köle olarak Atina'ya götürüp sattıkları zamandı. Oğuzlar daha büyük imparatorluk şeklinde örgütlenmelere ihtiyaç duydular.

22 Oğuz boyunu birleştirerek, MÖ.109'da Kâhta'da (Işığata) imparatorluk tacını giyen METE OĞUZ burada en büyük Orkun Atası olarak karşımıza çıkar. Kızkardeşi Laodice (Lazika) Selevkos gelini olup, kral KalliniKos'un(Gelini Oğuz) eşiydi.

Mete Oğuz'un ölümünde, Kırım Bahçesaray'da, öldüğü yere verilen ad olan Kerkinİtis, onun en büyük sıfatını bize verir. Orkun/Kerkin Atası sözcüğü bize bir şey daha söyler; sağdan okuyuşla Ker-Kin, Kenger Atası, yani atası Sümer kültüründendir, diyor. Anımsayalım, Sümerler kendilerine Kenger diyorlardı. (Sümerolog M.İlmiye Çığ'dan naklen)

Devlet veya boy adında İnanış belirteçleri:

Anadolu'nun kadim toplumlarında soy ata sıfatı yanında bir de inanış sembolleri kullanılırdı; ay-yıldız, üç nokta, üç hilal, sekizgen tambur, sekizli veya 16 ışıklı Şems, gibi. Göktürk parasının arka yüzünde, dört köşede üçerli nokta vardır. Timurlu ve Hiva (Harezmi) Hanlığında da sembol üç noktadır.

Oğuzlu devletlerinin bayraklarında ana iki renk vardır; sarı ve kırmızı. Kırmızı Güneşi, sarı (Sir'i) ise Ay'ı (hilali) ifade eder. Kırmızı, KOR-uma-esi, yani Kızıl (Oğuz-lı) olmayı ifade eder. Biraz daha açarsak, Huma'nın Akkor ışığı, Gün-es olmayı tarif eder. Sarı, Sarı ay, ancak hilal (Lailahe, Ulu-ilah olan, Ulu'nun Oğlu olan, Ulu Işıktan olan oğul) olmayı ifade eder. Dairesel olan NOKTA güneştir, hilal olan AY'dır. Hilal solda, Güneş sağda olmalıdır ki, bu poz, Güneş'in tutulduktan sonraki kurtuluş anını resmeder.

İnanış adları, boy adlarıyla karıştırılmamalıdır. Kadim kültürlerde, aynı inanıştan olmak, ortak düşmana karşı birleşip bir devlet çatısı altında bulunmak için en önemli faktördü. Hatta töreden çıkıp halkına ihanet içinde olan beylerle bağlar

kopartılır, yeni bir devlet kurmak için halkın emrinde olan bilge kişiler ataları gibi davranır, yeni bir devlet kurarlardı. Mustafa Kemal bu geleneğin yakından bildiğimiz son temsilcisidir.

Oğuzlularda, ata töresi ve inanış çoğu zaman birliktedir. Bu yüzden, sömürgecilerin ilk işi onların arasında inanış farkı yaratmak olmuştur. (Hiristiyanlığın doğuşu bu açıdan tartışılabilir.)

Türklerde Güneş, soyata (Işık-ata) bağını ifade ederken, Bereketli Hilal, Kutsal Hilal, inanış sembolü olmuştur. Halk dilinde Hilal, Peygamber mührüdür. Hilal sözcüğü Çin’de Şali, Anadolu’da Seli, Sili, Soli şeklinde karşımıza çıkarken, Ural, Aral ve Kafkaslarda Luna (Ulu Ana) şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

Ural/Aral adını bir daha ele alırsak, Çin’de, Tang hanedanı ile ilgili söylenen Asina ve Hulara soy ve inanış adını burada yine görebiliriz. Asina; Sin, ışığın oğulları sıfatını verirken, Hulara (Ulu’dan Ur olan), Lori, Ay ile anlamdaştır. (Kürtçe lori, oğul demektir)

Kapadokya’da İhlara vadisine adını veren kültür de aynıdır. Hatta burada, Kapa-dağ yeri, kafası olan dağlar, açıkça görülür. Baş olmakla ilgili bir sözcük olduğunu görüyoruz. Bir boya Baş olmak, Kap-lan gibi vasıfları olmayı gerektirirdi; Luna inanışlı olduğunu ispatlamalıydı.

Selev-Kos Asya Krallığının adında ise Hilal inanışlı Oğuzlar’ı görürüz. Ay, Ulu ana (Luna, Alan), “ışığını güneşten alan ay gibi” benzetmesidir. Alan adı, Kafkaslar’da OSET halkının da adıdır. Kaf-Kos adında saklı olan bir sıfat daha vardır; “En yukarıdaki, Kafa Oğuz” halkı anlamında. Buranın antik adı olan SİRKOSYA adında, bu dağların tepesinde yaşayan halkın ZİR Oğuzlar (Azeri) olduklarını söylüyor.

Ön-Türk dillerinde, her hece bize bir şey söyler

Ti: Si, Zi, İse, İde, Od, Udu, Utu, Ata, Esi, Eti.

Işık Kültürü, doğunun Tao/Doğu inanışına karşılık gelen kültürdür. Eski Çin kavimlerinden **Ti**, adında Tia(Ziya), Işık olduğunu ve Tao (doğu) yönünden olduğunu bize söyler. Ti-an (Tan), ışığın ana kaynağı ordadır, oradan yükselir; Sin, Tin, Tan.

Kutsal ışık, güneş, tan yerinden, doğu’dan yükselir; Ti kavmi, Sin Tao (Doğu Çin) civarından olmalıdır. Sin-Can, Tin Can’ların yurduudur.

Hu-axia:

Gök Oğuz açılımı vardır. Bu kavmin Han’lara karışmış olmaları normaldir. Çünkü, Çin’in diğer adı olan Kina adında Kun görüyoruz. Bu sözcük bize diyor ki Çin devletinin kurucuları Kun Atalıdır, KUNAT’tır. Kun, Hun, Han, sesdes sözcüklerdir. HAN kavmi olduğunu gösterir; kaynaşmak, bir olmak Oğuz ata töresidir. Yoksa devlet kuramazlar, boyları bir arada tutamazlardı.

Çin’i 600 yıl yöneten Donk Hanedanı bu kavimden olmalıdır. Donk, Farsçada suyun birleştiği yer, “tank” demektir. Karız kültürüyle bağı açıktır. Donk hanedanıyla Mao Se Donk’un ata bağlarına bile buradan ulaşılabilir.

Kunat:

“Birbirine dayanan insan öbeği” şeklindeki bugüne çevirisi doğru görünmemektedir. “Birbiriyle birleşip kaynaşmış insan topluluğu” daha doğru olacaktır. YEKÜN, toplam, toplanmış birlik olmuş anlamıyla halen kullandığımız bir kavramdır.

Bir sözcükte son ek “ at, id, is, os” olursa, kök heceyi çoğul yapar. Kunat, Kunlar /Hunlar, örgütlenmiş ve birlik olmuş insanlar demektir

Kun-at’ın Türkiye Türkçesiyle karşılığı “güne-eş”tir. Kun-ata; Gün-ata, Gün atalılar, Güneşin oğulları anlamı verir.

Uygur alfabesi gibi sağdan okunursa Ata-Kun, **Ötü-Ken, Ti-Gin** olur.

Göktürk prensi Kül Tigin; Di-gün oğlu, Güneşin Oğlu!

Kun-ata, Kent kuranlara denilmiş gibidir. Düşmana direnmek, kendi yaptığı şehirleri yıktırmamak içindir. Şehir yapmak, şehre set örmek, kale ile şehri korumak önemlidir. Bu töreye göre, kalesi olan yerleşim yerine Kent deniyor olması gerekir.

Kunat’ların kurduğu şehirlerden biri Taş-Kent görünüyor. Sümer Kenti, Semerkant!

Semer-Kant, adı bize diyor ki, SümerDis buradan, kız kardeşi Artemis de Şoşa’dan ordu toplamış olmalıdır. Şoşa, Kuzistan (Oğuzistan) şehri olup, Şuşalı Artemis ile tarihe geçmiştir. Bir de Susa tabletlerinde Pisagor teoremi yazılıdır.

Şoşa adında Adosa sıfatını buluruz. Şus, Teus, Zeus adında da saklıdır, buraların bilim yapılan şehirler olduğuna işaret eder.

Bkz. www.groups.dcs.st-and.ac.uk/~history/HistTopics/Babylonian_Pythagoras.html

Me-dusa sıfatında bilim yapanları, yılan zehrinden panzehir yapanları bir daha görürüz.

Üçok;

Us-Oğ, Usak, Us-Oğ, Sakalar, IŞIK’lar. Sağdan okunuşu Oğuz’dur. Üçoklar içinde yer alanlar, kurucular olmayıp, koruyucu, kurtarmaya kopup gelenlerdir. Kırım Türkleri, İskitler, antik dönemde hep Anadolu’yu yağmalardan temizlemek üzere koşup gelen Sakalardır. Onlar Işık atalı, İsika-ti’dir; Işıklar’dır. Karadeniz yerel Türkçesiyle “uşaklar” olur.

Kınık:

Kun-Oğ. Güneşin oğlu olmakla eş bir adlandırmadır.

Eğer Santos halkının Kınık boyundan olduğunu biliyorsak, antik Fethiye Santos’da, kendilerini ateşe atarak İskender’e ve daha sonra da Brütüs’e sağ teslim olmayan, ata kültüründe direniş olan bir halkı ifade etmiş oluruz. Kendini Kınık boyundan göstermek böyle bir direniş kültüründen olduğunu söylemektir.

Kınıklar Kayı Oğuzları olarak bilinir. Osmanlı devletinin kurucu hanedanı bu boydan beylerdir. Anadolu’da en fazla sürgün yiyen boy onlardır, nedeni araştırılmalıdır.

Tus:

Atası, Odossi, Atis, İtisi. Tos, Tuz, Düz, vb. “Bir işi atası gibi güzel yapan” anlamında, ata kültürüne ait ektir. San-tos gibi, Can-Tus, Canını atası gibi feda edenlerdir. Çoğul ekini birlikte içerir.

Pan-Tus, atası Pan olandır.

Tus, Dos, Das, Deş olmak, ata töresini sürdürmektir. Dayanışmak, herkesi kardeş bilmek kültürüne sahip olmaktır.

Oğuz beyi, töreyi, tüzeyi yazılı hale getirmek, unutturmamak için bir TAŞ’a kayaya yazmak zorundadır. Bu nedenle “daş” ile üretilmiş pek çok atasözü vardır.

Kar-deş, Karın-daş, atası bir olanları ifade ediyor. Ayrıca, diğer boyları kendine kardeş kabul etmek de bu kültürün kavramıdır.

Söyleyecek büyük sözü olana, sözü dinlenen ulu kişiye Ate-us, **Zeus**, Teos denirdi. Ulu kişinin ata kültürü gereği, bilim yapması onu Zeus yapardı. İzmir’de Teos antik bilim evi bize bu sıfatıyla bir Oğuz Kültürü olduğunu söylüyor.

Zeusa/Susa iran antik kültüründe önemlidir. Kuzistan (Oğuzistan) Susa tabletlerinde Pisagor teoremi yazılıdır. (bkz.

Ata Kültünde (Şamani) bilim yapmak tanrısal eylemdir, ışığın sırrına ulaşmaktır, ulu ışığa yakın olmaktır, bu anlamda Allah’a yakın olmaktır. Bugüne uyarlanırsa, Alevi kültüründe bilim yapmak ibadet etmektir. Anadolu’da Hıristiyanlığın resmi din ilan edilmesiyle Sümer bilim evlerinin tapınak diye yerle bir edilmesi bundan kaynaklıdır.

Atası gibi olmak, Aziz olmak, İtid, Hitit olmaktır. Azizler ve Azizeler yurdudur Anadolu, o nedenle Hataşa ülkesi, İsis, Hitit olmakla sesdeştir.

Kop etmek, Tüz etmek; Bir baş (kop, kafa) altında birleştirip atası (udüsi) gibi düzene sokmak, hepsini bir kardeş kılmak. Dağmık boyları bir kop altında birleştirmek, ordu kurmak.

Sir:

Sarı ay gibi olmak, Ser’ini yoluna adamış olmakla ilgilidir. BAŞ olmak, ışığını ay gibi güneşten almak sıfatıdır. Hilal ile eş olmaktır, uğruna vatani ve buğdayı korumaktır. Hilal ile buğday birlikte, Kazak/Alaş dilinde BU-DA etmek, dua etmektir. Sarı Hilal ile bağlantılı olarak, **Sir-Kasia**, Kaf-kasia birlikte düşünülmelidir. Ser ve Kafa, ikisi de OĞUZ BAŞI anlamındadır.

Serhad/Serkoz olmak, Çerkez olmak, gibi özel açılımları vardır. Sınır ötesine kadar gidip savaştan bir atasoydan gelmeyi tasvir eder. Kastedilen ata I.Kuros’un oğlu Sümerdis,’tir. Onun diğer Artaserhaz, Kserkses gibi sıfat-adları vardır.

Artaserhat kızkardeşi I.Artemis ile birlikte MÖ.548’de Atina’ya kadar gidip Anadolu’dan kaçırılan köle bilim adamlarını ve Amazonya semtinde adları hala orada durmakta olan Amazon anabacılarımızı kurtarmıştı.

Anımsayalım, Atina Uygurlığı, köle uygurlığıdır. Yağmalarda en çok para eden şey, köle öğretmen olarak Atinalı oligarklara götürüp sattıkları Anadolu filozoflar ve ilaç yapmayı bilen güçlü Amazon kadınlarımızdı.

Türk Kültürü:

Türklerin Ata Kültürü içerisinde olan kül-töre; Törö/Türü, Türe, Töre, Kül Töre, ırksal olamayan en temel sıfattır. Boyun türünün devamı, savaşmak dahil bütün ata töresini bilmeye bağlıdır. Ur olmak, var olmak için töre, yazılı olmayan devlet yasasıdır.

“Kültür” sözcüğü içerisinde kendini gösteren etkin kavram, yaşamak için gerekli olan kültür ortamını hazırlamak Türklerin ata töresiyle yakından ilgili görünmektedir. O nedenle devlet kurmak, başsız kalmamak, Türklerin ata kültürüdür, yani Oğuz töresidir.

Töles:

Tö-Les. Lat/Les’ler. Atası Les/Laz olanlar. Ti-Lad, Kibele inanlı olmayı ifade eder. Ulus sözcüğünün kökeni olmalıdır. Ulu ışığın gösterdiği yolda birleşen örgütlü halk; ulus!

Kazak halkının antik adı Alazlar’dır. Alazya, antik Kıbrıs’tır. Türkçe Ulaş adıyla sesdeştir. VI.Mete Oğuz’un yönettiği Ba-Zi-Leus İmparatorluğunun adında saklıdır.

Çin’de Tao(Dağ) inanışının tanrısı, Leüs.

Taleslerin bir adı da eğer Kırmızı Ti, Kızıl Ti ise, kızıl atalardan söz ediliyor demektir. Başında kırmızı kurdelesıyla cenge giden Kızılbaşlı Mete Oğuz ataların bir diğer sıfatını burada görürüz. Selezya, Diğer adı SelevKos Asya Kırallığının paralarında, Opa-Si olan beylerin adlarında inanış adı Bazi-LEUS adını açıkça okuruz.

BAZİLEUS adını, Opa-Ti-Les olarak da okuyabiliriz. Işık ata kültüründe bağlaçlar tanrısal işaretler, Ti, Dı, Si, ışık bağlacıdır. “Tarkon Di Mete” parasında da vardır.

Opa’si;

Ağabeyi, abası. Hem ablası olabilir hem de ağabeyi. Opası olmak, “baş” olmaktır, önderlik edendir.

Aşka-**abat** (ışık ağabeyi), Akça-abat gibi, son ek olabileceği gibi, Opa-dor, gibi ön ek de olabilir. Örnek, için antik para üzerinde sözcükleri açarsak yakından görülecektir.

Silsile(filo) takip eden Kapadokya krallarının paralarında Eğzi Başısı /Oğuz Başı olduklarını okuyoruz.

Üç sıfatı da yazılıdır:

- 1- İnanışı: BAZİLEUS – Başlı-Leus. (Kızıl Baş olarak da çevrilebilir.)
- 2- Soyatası: AR-İAR-OĞUS(Y) - Dor Oğuz Eri
- 3- Görevi: EY-ZE -OPOSİ / Zeus – Ağabeyi, İse-us/ Halk Opası.

“Ariar” adının okunuşunda gördüğümüz YAR hecesi, D-Y dönüşümüyle, DOR/TUR olmayı ifade eder. Uygur-Yarkent (Dorkent) kökenli olduğunu buradan okuyabiliriz. (bkz. A.Dilaçar’ın Karahanlılar Haritası)

“Bazileus” içerisinde, Opa-Si-Lez’ia hecelerini açarsak, SELEZYA adını görürüz; Selezya, Selev-Kos Asya Devletinin diğer adıdır.

Doğu Karadeniz’de, antik Elizan bölgesinde, Opa veya Opasi ile sesdeş, Hopa, Abu, Of, Opa-tomi(Batum), Opo-dam-ia(Potomya), Opa-dor(Pazar), Haca-piti, gibi, yerleşim adları vardır. Opo, sevilen kişi için de ek olabilmektedir; örneğin Lazopo “sevgili Laz”, Paçopo, “sevgili bacı/paçi” demektir. (Burada karşımıza Apaçi ile sesdeş bir Opasi çıktı. Amerikan işgalcilerine dağlarda direnen kabilenin adıydı.)

Alan:

Ulu-ana, AY demektir. Ay inanişli olmayı ifade eder, soy ata bağı değildir. Sembolünde Hilal ile Güneş veya Üç Nokta bulunur. Ay gibi ışığını güneşten alan benzetmesidir.

Ay Hatun (Ay Ana) seramik tabak resimleri, Hindi Kuş dağlarında MÖ.4.binleri gösterir. Hindi Kus demek, antik Afganistan demektir.

“Afgan” adında bir daha Opa ve Kun adını görürüz; Op-Gun; Afgan.

Göktürk parasının arka yüzünde dört kere Üç Nokta, Ay Hatun sembolü vardır. Dairenin çevresindeki 4 + 4 Sekizli semboller, Şems (Güneş) motifini tamamlar. Sekizli motifler, KUN/ GÜN olmanın karşılığıdır.

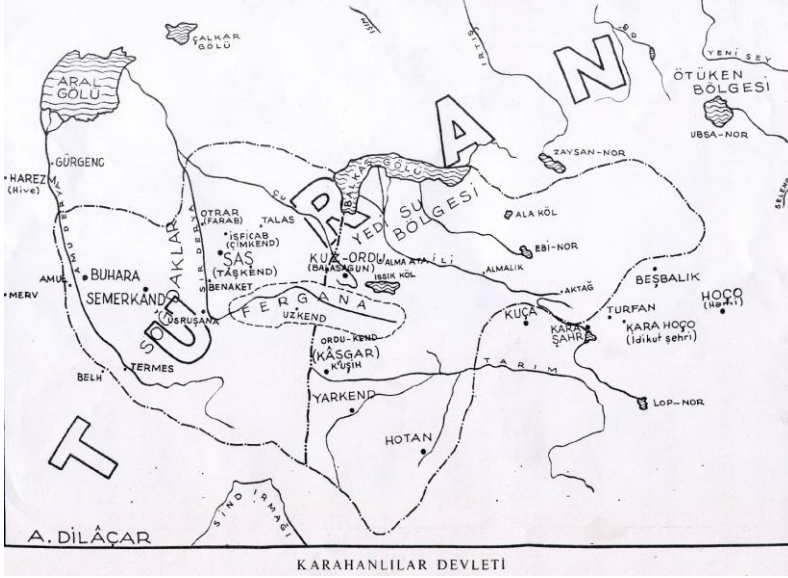
Kun/Gün-eş Kültürü, bizi Sekiz (ART) ile düşünmeye götürür. Türkçe Se-Kiz, Koz Işığı(Oğuz ışığı) ile örtüşürken, Urdu dilinde sekiz(8) ise ART’dır. Art ile sayısız sözcük örtüşür; Artı, Arte, Urtu, Urdu, Ordu, Roz, Dor, Tur, Tür, Ter, Tir...

Do-Kuz sözcüğü içerisinde Kuz-ata vardır ve bu bize Dokuz Oğuzların bir sayıya ad olacak kadar önemli bir birleşme gerçekleştirdiklerini gösteriyor.

Kor-ata, Kuret Kültürü, Karız Kültürü olmalıdır.

Sü-mer Kültürüne ait kök hecelere bu yazımızda girmedik; Mer, Mar, Fer, Per, Per, Par'lı Os'lar , “demir” ve “Fer” soyluları ifade eden sözcükler dökülecekti önümüze.

Sözcük ağacına bir fiske vurduk mu hepsi dökülüyor avucumuza. A.Dilaçar'ın dilleri doğuran TURAN Dil Haritasında bugün tartıştığımız sözcüklerin köklerini görmemiz onandır. (Kaynak, Türk Tarih Kurumu yay. 2010)

Taşkent'in diğer adı ŞAŞ, yani Sosa, Şuşa... Ötüken; Kun ata bölgesi. Ninelerinden birinin adı Şuşa olmayanımız yoktur. Artemis'in Şoşalı olduğu yazar kaynaklarda.

Opasi Kor; Pisagor-us!

Beyni ışık saçan, Kor gibi olan, buluş yapan bilim adamı olmak, yapmak Güneş kültüründe önemlidir. Pisagor'un Başında 7 ışıkla resmedilmesinde böyle bir anlam aranmalıdır.

7 ışık Kafkas kökenli olmayı da ifade eder. Abhaz(Ob-Ğos) Adige bayrağında yedi ışık sembolü devam etmektedir. Kafkas İberiası'nda, içindeki altın tozları nedeniyle, 7 vadiden altın renginde akan 7 dereyi koruyan SİR-KOS, Ser-Koz Baş-Oğuz olmayı bize söyler.

Sir olmakla Dor olmak ile eşanlamlıdır, çünkü DOR/Zor/Zir aynı Ur-Esi, Işıktan Ur olmayı ifade eder. Başında IŞIKLI olmak, SİR olmaktır, ışın sırrını bilmektir, başı IŞIR olmaktır.

Pisagoras

Apollonius

Pisagor, memleketi Si-sam (Sam-os) bize Şaman olduklarını, söyler. Adanın hemen karşısında bulunan Teos'da, tarihin en büyük gökbilim merkezi olarak bilinen KlazoMin-os vardı. Halikarnas Balıkçısı burada Anadolu'nun kuzey doğusundan bir kavmin diliyle konuşulurdu, diye not düşer. Üç bilim evi, Klazomen, Ayasofya ve Zağalas, MS.548'de İznik Konsil kararlarını tanımamaya devam ettikleri için yakıldı. (Ortaçağ böyle başladı.)

Opa Ulu-Naus; Apollonius!

Başında 7 ışıkla resmedilen ApolloNius, Zekânın Ulu-opa'sı (İlyapa), Şaman –Oğuz kültüründe Ulu Işığıyla etrafımı aydınlatan Bilge Kişi'dir, o nedenle büyük saygı görür. Yunan mitolojisinde ona Bilim Tanrısı denilmesi, hatta Hz.İsa'nın ona benzetilmesi onların sorunudur. (Naus; Ana-Us, Işık kaynağı, Zekâ)

Pan-Kor eli Doğu Karadeniz:

Abhazya'nın da içinde bulunduğu Doğu Karadeniz yöresinin antik adlarında ve sembollerinde Karuz Kültüründen, Kâs-Gar(Oğuz-Kar) Dağı gibi, yaşayan izler buluruz. Hatta Orta Karadeniz'in antik adı Gaziura (Ordu, Got-yöre, Oğuz Yöresi) diğer ipuçlarını verir.

Mengrel; Men-Gor-eli; Pan-Kor ili.

Lazika: Laz inançlılar, Helios, Eliza halkı.

Kolkhis; Kol-Ğus; Oğuz Ogulu.

Dioskurias: İdi-Askoros. Ata Askarus (Potomya limanı, Askoros)

Kralın sıfatı: “ΔΙΟΣ-ΚΟΥ-ΠΙ-ΑΔΟΣ” Atası Zeus Oğuz İdi (İdi, Lazca Emice, ata)

Kralın adı: **Aristarchus. Ari-İştâr-Kos, Toros Oğuz Eri, (MÖ.70-30)**

Oğuzer İştâr(Toros), VI.Büyük Bedri'nin Birleşik Oğuz Ordusunda 9.komutan görünmektedir. Dokuz Oğuzlar adına kaynak olan ordu, söz konusu Bazileus Ordusu olabilir. Romalı Pompey'in garnizonuyla savaşan, Askoroz (Bahoria) körfezinde, Potomya'nın dağlarında, 1800 Roma askerini öldüren Oğuz

beyi o olmalıdır. Başındaki 7 ışık onun aynı zamanda bilim adamı olduğuna işaret eder.

Başında 7 ışıklı tacı olan Osmanlı padişahı Sultan Ahmet'in kullandığı diğer semboller de bu açıdan incelenmelidir.

Yedi ışıklı sembollerini Hürriyet Heykelinin başında görmek bizi şaşırtmasın, onu Süveyş kanalının açılışı için Asya sembolü olarak yaptıran(1860) ve Fransız masonlarına kaptıran da bizdik.

Kolkhis antik madalyonunda, Leus/Helios ve buğday başağı birlikte. Buğday başağını bu belirginlikte bir de Adige Fırtına Aba için basılan madalyonda görebiliyoruz. Madalyon, para değildir, Büyük olan Bey bunu bastırır. O, şehir krallarının üstündedir, ata kültürünü temsil eden Ulu Opa (Halife) odur. Halkını Koruma gücü en yüksek olan bunu hak edendir, ona ZEUS denir, Işığın Uşağı(oğlu) anlamındadır, İdisi, İsis, Azizi, Hitit gibi farklı yazımları olabilir. Oğuz atası olmak, Agusta olmakla eşitir. Batı kaynakları böyle ulu atalarımızı Tanrı ile eş göstererek, çok tanrılı olduğumuzu söylerler, bu doğru değildir.

Kol-Kid/Kolhiz, Abhaz/ApKoz yazılımlarında yine Oğuz Opası ve Oğuz Oğlu okunur. Oğuz eri ile Oğuz oğlu yazısı aynı anlamdadır.

Oğuz İştari (Oğuz Yıldızı) Oğuzer'in Ulu Işık (Helios) sembollü madalyası:

Üzerinde yazılı olan: Oğuzer Atası Zeus. Işığın oğlu!

DUSİ-OZ,
KOS-ER,
Dİ-OS;

Bu madalyada tamgaların nasıl bölündüğüne tanık oluyoruz. Ortadan buğday başağı ile ayrılmış olan heceler, sağdan sola kelimeler, yukardan aşağıya bir bütün olarak okunduğunda cümle oluşmaktadır.

Burada virgül-buğday, güneş-NOKTA (Arapça şems) kavramı hissedilmektedir. HECE, KELİME, CÜMLE yazılımının ilk örneği burada karşımızdadır.

Gürcistan kaynaklı, Strabon'a dayanarak yapılmış bir haritada, Rize ve çevresi, **Ebekhria** olarak yazılmıştır. Opa-koriya ile sesdeştir, Bahriye çağrışımlıdır. Askoros limanı büyük Bahriyeli asker limanı olmalıdır. Hopa'da Makriyali adında antik bir liman daha vardır.

(http://conflicts.rem33.com/images/Georgia/Colchis_Strabo.htm)

Haritada görülen Lasika'nın diğer adı AEGRIA, Ay ve Kor Yeri'dir, Ay-Yıldız karşılıktır.

Adı geçen sitede yer alan bir diğer haritada, Doğu Akdeniz'in adı SELEZYA'dır. Çünkü o tarihte SelevKos (Selezya, Tüles-ya) devletine bağlı Kastabala(OğuzAtaBeli) kralı TarkonDiMete, Cenevizli Akdeniz korsanlarını İskenderun limanına sokmamaktadır. O haritada, Neron tarafından silinen tarihten Tigranakarta şehri de vardır.

MÖ.1.yy'da, VI.Büyük Bedri'nin Pantus sınırları, Boğaz'da Tarabya-Sarıyer'den başlayarak, Kırım'a (Kor-Uma) kadar ulaşıyordu.

Antik Uygur'dan beri KOR-US/Karız Kültürünün izlerini her yerde görebiliyoruz. Büyük Oğuz beylerinin paralarında ve madalyalarında, onların sıfatlarını okurken, ulu atalarıyla olan benzerliklerine isim verildiğini anlıyoruz. (MHTİOKHUS(Mete Oğuz), Opatore VI.Büyük Bedri hakkında araştırmalarımı daha önce çokça yayınlamış olduğum için burada kendisinden ayrıca söz edilmemiştir.)

Eski Türk boylarının adları bize onların kan bağlarını değil, öne çıkan kültürel özelliklerini ifade etmektedir. Sanki insanoğlu, akıllı, cesur ve yürekli önderlerini hiç unutmamış, onların sıfatlarını kendisinden sonra çıkacak önderlere örnek olsun diye her yere asmıştır.

Zaten Asya demek, Asiya, Işık oğulları demektir, Oğ-ana KUN, Oğ-esi(eti) Oğuz demektir. Asya, ışığını güneşten alanların Kerdeşlik Kültürü demektir.

Bilim ve Ütopya dergisinde yayınlanan "Devlet Sürecinde Türkçedeki İzleri" makalesiyle D.Perinçek, bu konuda yapılan araştırmaların bir araya getirilmesi yönünde düşüncemi pekiştirdi. Artık Fonetik Analiz için geliştirdiğim anahtar niteliğindeki "Üçlek Sistem" yazılarımı da yayınlamalıyım.

Bu arada, araştırmamı biraz da kendi memleketime, Doğu Karadeniz'in antik Sümer-Oğuzlu Halkına, Kolkhis'e yöneltme fırsatı bulmuş oldum.

Mahiye Morgül / 10.10.2010

Kaynak:

A.Dilaçar, Karahanlılar Devleti Haritası

http://conflicts.rem33.com/images/Georgia/Colchis_Strabo.htm

<http://www.snible.org/coins/hn/bosporus.html>

http://commons.wikimedia.org/wiki/File:COLCHIS._Dioscurias._Late_2nd_Century_BC.jpg
http://www.s110120695.websitehome.co.uk/SNG/sng_reply2.php?crit_rule=Aristarchus&crit_imag=on&crit_orde=fld_Ruler&crit_blok=20&crit_disp=sum

2.BÖLÜM.

KARADENİZİN TANRIÇALARI

- 1.Doğu Karadeniz’de Sümer Tanrıçaları (Laz, Ayane, Kibele)
- 2.Rize ve Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu (Kolkhis)
- 3.Artvin ve Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu (Oğuzeli)
- 4.Trabzon ve Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu (Lazion)
- 5.Giresun ve Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu (Gotyora)
- 6- Kelkit Satala Uygarlığı

Doğu Karadeniz’de Sümer Tanrıçaları

Halikarnas Balıkcısı’nın “Hey Koca Yurt” kitabını okurken Sümerli Ana Tanrıçalarımızla bir hayli beraber oldum. Bu Ana Ata’larımızın adlarını nerelerde yaşadığımızı düşündüm. Baktım, Kibele ve onun diğer adlarını, Doğu Karadeniz’deki şehirlerde, dağlarda, köylerimizde, sahil mahallelerinde ve bir de kadın adlarımızda yaşıyoruz.

Hititlerin de ana Tanrıçası Kıbele’dir. Bölgemizde, Kibele inancıyla örtüşen isimlerin yanında Oz (OKS/OĞUZ) inancı ile örtüşen mahalle adlarına rastladım.

Yer adlarını biraz daha araştırınca karşıma Sümer/Kimmer Uygarlığından isimler çıkmaya başladı; Potomya, Sümerli, Sümle, Kırım, Kemer, Siper Nehri (Çoruh), İspir, Siper Denizi, vb.

Karadeniz, Amazon kadınların beşiği idi ve Balıkçı baba onlara “Kıbele'nin kondayları”der; Amasya, Abazya, Ladik, Canik, Sinop, Hopa, Heva, Atika, vb. Araştırdıkça Kırım'dan Kastamonu'ya kadar, Zile'ye kadar daha geniş bir alanda var olduklarını gördüm.

Sanki tarihte adı geçen antik kültürler burada birbiriyle iç içeydi veya birbirinin üzerine bindirilmişlerdi; Amazon Uygarlığı, Oğuzlu Kültürü, Kıbele İnanışı ve Sümerler (Kenger Uygarlığı)...

Merakım iyice arttı ve Halikarnas Balıkçısının tüm basılmış kitaplarını sahalardan toplamaya, altını çizerek okumaya başladım. Eski Yunanistan'da geçen bir takım isimlerin Doğu Karadeniz'den gitmiş olduklarından söz ediyordu; Akhalar, Akailer, Pelazlar, Dorlar, Kentauroslar, Traklar, vb.

Merakım arttıkça okuyor, okurken bir sözcüğün ardını kovalıyor, onun izini sürerken başka bir sözcükle karşılaşıyordum. Ulaştığım kaynaklardan aldığım bilgilerle, ilk sezgilerim doğrulanıyordu. Uzun süre köşe yazılarımın ana konusu bu olmak durumunda kaldı. Bu sırada, örneğin bir yerleşim adıyla ilgili yazdığımı daha sonra dönüp yeni ekler yapmak durumunda kalıyordum.

Karadeniz'de karşıma çıkan bir kraliçenin adı Denizli'de yeniden önüme geliyor, Bodrum'da karşıma çıkan bir kraliçe Tokat'ta, Urfa'da karşıma çıkan Bala Kalesinde, Belkız mozayiklerinde bir daha karşıma çıkıyordu. Artık yazılarımın belli bir silsile takip etmesi olanaksızlaştı; Karadeniz'den yola çıktım fakat yolum çok uzaklara düştü. Örneğin Laodice(Laz-ece) Furtuna adı Nemrut'da karşıma çıkıyor, Nemrut'a nasıl gittiğini araştırıyordum. (Okurlarım bunu fark edeceklerdir, şimdiden özür diliyorum.)

Bu kadar çok anadan ata'sı, yani Aba'sı olan bir yurdun adı elbetteki **Ana-dolu** olurdu. Daha sonra bu anaların Uluların-anası, Anati-Ulu olduğunu çözecektim.

Halikarnas Balıkçısı'nın bir gün bir gerçek âşığı çıkar da Amazon Uygarlığını araştırır dediği, belki de burada karşılaştığımız Ön-Türk Analarımızın kültürüdür.

Artık noktayı koyup bunları kitap olarak basmalıydım. Ancak, inanıyorum ki, bu kitaptan sonra da Anadolu'yu Anadolu yapan Ön-Türklerle ilgili yazacak çok şey çıkacaktır. O zaman, Milat ilan ederek Anadolu'da yok edilmiş devletleri adlarıyla konuşabilir olacağız.

2005'de başladığım müzik araştırmalarımın sonucunda şunu saptadım ki, Doğu Karadeniz'in özellikle yayla türkülerinde, Artvin Macahel dahil, Kaçkar yaylalarından Kelkit yaylalarına kadar, türkülerimizde, tıpkı klasik batı müziğindeki gibi armonik özellikler bulunmaktadır. Bu saptama başlı başına batının altında Ön-Türkler olduğunu ispatlar. (bkz.www.mahiye.com/Çoksesli Analizler)

Etrüsklerin Kaşgari Türkleri olduğu ve Karadeniz'den gittikleri artık biliniyor. Lazca konuşabilen bir kişi İngiltere'de, Fransa'da, İspanya Pirene Dağlarında ve özellikle İtalya'da o dilin yazılışını bilmiyorsa, sadece duyduğu şekliyle, sesdeşliğinden yola çıkarak bir çok ortak sözcüğe rastlar.

Roma'daki Etrüsk tabletleri Kâzım Mirşan tarafından okunmuş ve sonuçları kamuoyuyla paylaşılmıştır. Etrüskler'in Anadolu'ya olduklarına dair Halikarnas Balıkcısı bütün kitaplarında söz eder. Hatta Anadolu Efsaneleri (Bütün Eserleri-14) adlı kitabında, Fatih Sultan Mehmet'in de bunu bildiğini görürüz.

“İstanbul fatihi İkinci Mehmet, Papa İkinci Pius'a şunları yazıyor: İtalyan'ların bana düşman olmalarına şaşıyorum. Biz de İtalyanlar gibi Troyalıların soyundanız. Yunanlılardan Hektor'un öcünü almak benim kadar onlara düşer, onlarsa bana karşı Yunanlıları tutuyorlar. (age.s.54.Montaigne'in Denemeler'i.97'den.)”

Roma devletini kuran Etrüskler'in dili, Latin dili, Ana Tanrıça Lato Ana'nın dilidir. Bu dil bugün büyük bölümüyle Doğu Karadeniz'de Lazca olarak yaşamaktadır.

Biraz da yüzümüzü arkaya çevirip geldiğimiz topraklara bakarsak, hemen yanımızdaki İran'a bakarsak aynada kendimizi görebiliriz.

İran'da konuşulan resmi dil olan Farsça, Karadeniz şivesiyle sesdeş bir dildir. Ari dil, Ari kültür olduğu kabul edilir. Sanıldığı gibi Farça Hint-Avrupa dili değil, Kaşgari Oğuz dilidir. Ari'ya Rize'de de Ari denir. Ana arının etrafında oğul vermeyi kendine model alan kültürdür. Ana Tanrıçalar ana arıdırlar; Ari Hava (Arhave), Ariata-misi (Artemis), Ari-ana (İrana) gibi.

Hazar kıyılarında oturan İranlılar Farsça'yı Karadeniz şivesiyle konuşurlar, örneğin Allah yerine “Ella” derler. Türkiye'de “Karadeniz şivesi” adı verildiği için biz de cümlemizi buna göre kurduk. Oysa göçler doğudan batıya doğrudur ve doğru ifade şudur, Rizeliler Farslar gibi Allah yerine “Ella” der.

Zonguldak, Amasra, Kastamonu, Samsun, Ordu gibi çok geniş bir bölgede yaşayan Türk halkının ataları için hep “Ataları Kaşgaldı” diye not düşülür. Kaşkalar, ülkemize en yakın İran topraklarında yaşayan, İran Pers devletinin kurucusu ve Darius/Toros hanedanının geldiği boydur. İranın kuzeyinde Şuşa-Gence çevresinde ve güneyinde, Şiraz çevresindeki Kaşgar Dağlarında yaşarlar, at biniciliğiyle halılarıyla ve kadınlarının giydiği renkli giysilerle, dindar olmayışlarıyla, şehre indiklerinde 1989'dan sonra zorunlu hale getirilen çador örtüsünü değil kendi yerel kıyafetlerini giyerek dolaşmalarıyla ünlüdürler. Halk çalgıları aynen Artvin yöremizdeki gibi akordeon, zurna, kaval, cura, koltuk davuludur. Adeta Artvin halk oyunlarını çalmaktadırlar. Daha önemlisi, tıpkı Anadolu'daki gibi aksak ritimler kullanmaktadırlar.

(Dinleyiniz: <http://intellibriefs.blogspot.com/2008/01/iran-qashqai-tribe.html>)

İran'ın güney doğusunda ve batı Pakistan bölgesinde yaşayan Beluciler, neredeyse tamamen Türkçe konuşurlar ve halk çalgıları içinde tulum zurna da vardır. Belucilerin en büyük aşireti olan Magriler Türkmenistan'dan, Hindi Kuş dağlarından buraya gelmişlerdir.

“Beluci” adı, tıpkı antik Amazon kadınların bilim yapan, piton yılanıyla simgelenen “bilici kadınlar” olmaktan gelen adları olan “Biliciler” sözcüğü ile olan sesdeşliği dikkat çekicidir. Beluci ile Pelazi arasında aynı benzerlik hissedilmektedir.

İran'da Nevruz ve Mihrican özel törenlerle kutlanan iki bayramdır.

Can kızlar, Amazon kadınlar baş savaşıydılar. Canik Dağları onların adını taşımaktadır. Ana bacılar da onlardı ve Mihrican adı Türkçe türkülerimizde devam etmektedir.

İran'da Hititlerin anaerkil yapısına benzer bir kültür önemli ölçüde devam etmektedir. Örneğin evde halı yıkamak cam silmek gibi çoğu işleri erkekler yapar. İran'da başı örtülü olsa da, kadınlar sokakta bebelerini emzirirken göğsünü dışarı alıp bebeğini emzirirler. Yakın zamana kadar Anadolu'da da bebeği açıkta emzirmek normal karşılanırdı. Ziraat Bankası Ulus Müzesinde bulunan, 1928'de İbrahim Çallı tarafından yapılmış olan duvar büyüklüğündeki Ziraat Tablosunda, tarlada bir Türk köylüsü kadın, bebeğini göğsü açıkta emzirmektedir; orada törelerimize uygun şekilde resmedilmiştir.

İran'da **Medana, Mayana, İrana** gibi şehirler, adlarını Ana Tanrıçalardan almış görünmektedir. (Fransa'da Meyene şerinde tulum çalınır.) Benzer şekilde, Medine adı bile Med Ana'dan geldi denilebilir. Musul yakınlarında bir Metina şehri daha vardır. Milattan sonraki yıllarda bile, Kureyş kabilesinde her evde Kibebe heykelciklerinin bulunduğu bilinir. (Aynı heykelcikler MÖ 3000 tarihli olarak, Konya Çatal Höyük 2007 kazılarında ortaya çıktı.)

Rize'de ve yakın çevresindeki yerleşim adlarında dikkati çekecek kadar çok kadın adı vardır. Bu adlar, sıradan adlar olmayıp, Hitit Tanrıçası Kibebe ve onun duacı kızları Amazon kadınlarla ilgili adlardır. Biraz irdelediğimizde bu inanın beraberinde Oğuz Kültürü olduğunu görebiliyoruz. Çünkü, çoğu yerleşim adlarında Oğuz Kültürüne ve Hitit İnancına ait ekler, soy adı gibi kök hecenin arkasında görünmektedir. Örneğin, OZ eki Oğuz kültürünü, EBA/ABA/ABU/APA/MA/ANA gibi ekler ise Büyük Ana Kibebe'ye inandığını belirtir. Her iki ek de Amazon Uygarlığının işaretleridir.

Rize'de Güneş Kültü içerisinde ululaştırılmış bir yıldız/ulduz/yulduz çıkar karşımıza. Dağlar uludur, yıldız da dağlar gibi yüksekte olup uludur: Ulduz; ulu-idi'us, Atası ulu ışık.

Doğu Karadeniz bölgemizin en yüksek dağı olan Kaçkar Dağları, en yüksek tepesiyle ve yaylalarıyla ünlüdür. Ancak, hepsinden daha önemli adıdır; Asya kıtasında pek çok Kaçkar dağı daha vardır; Kaşı-kar, yamacı kar olan tüm bu dağların etrafında hayat diğer yerlerden daha eski görünmektedir. Kaşgar florası insanına da yansımış görünmektedir. Bu araştırmamız sırasındaki önemli saptamalarımızdan biri de, en eski Oğuz boylarının Kaşgar kökenli olduklarıdır. Osmanlı devletinin kurucusu Oğuzların Kayı boyu, Pers devletinin kurucuları Kaşgari boyudur. 1870'li yıllarda İngilizlerle çok içli dışlı olan Osmanlı padişahı Abdülaziz'e yazdığı mektupta İran kralının şöyle söylediği bilinir:

“İkimiz de Oğuzluyuz, ben Kaşgari boyundan sen Kayı boyundan geliriz, İngilizlerle birlik olma, gel biz birlik olalım.”

Rize ve Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu (Kolkhis, OğuzHalkı)

Rize

Rize/İrize; İris. Görme noktası. Antik Sümer şehri Potomya'nın açık denizi gözetleme noktası (Mahalle Kale) buradadır.

Uri-esiğ. Işıktan üremiş. Rize; Roze, Ruze, sıkışmış Roz.

New Roz; Yeni bir gün, yeni bir ateş, kızıl güneş. Benzer bir ad olan, Rize'de Yenigün soyadlı ailenin lakabı Nevrozlar'dır, Nağruzoğun İsmail, gibi. Geldikleri yer Dağıstan'dır.

C-Z-D-T dönüşümlerine göre, Ur-ice, Ur-aze, Ar-ata, Ar-Da, Urdu gibi bir çok Ön-Türkçe sözcükle sesdeş düşer.

Uri-Aze; Aze-Ur, Ate-Ur, DOR ise sesdeş düşer. Işıktan ur olan, Uri-ace; Rize!

Ur-udu'dan dönüşmüş UR-ATA hecelerini Arda-nuç, Art-vin, Arda-han, gibi birçok yerleşim adında daha görürüz. Urdu dili konuşan Pakistan halkıyla Rize bağlantısı, Balistan şehrinde Kaçkar dağının olması, orada Tulum çalınıyor olması gibi bağlantılar ortaya çıkar.

İ'Ri-ze, sağdan okuyuşuyla EZİ-Rİ, AZERİ, ZİR oluşur. Bu şiveyi konuşan Azerbaycanlılara Kaşgari Oğuz, İran'da Oğuz Türkü denir.

“Dünden Bugüne Türklerde Dil ve Din” adlı kitabının yazarı Cengiz Özakıncı’ya göre, RUSE Farsça “oruç” demektir. Oruç, bugünkü anlamda oruç olmayıp, antik Pers kralının iki oğlundan biri İrac/İraz ile sesdedir.

Tebrizli dil bilimci Nasir Şahgölü’ne göre, İRAC, hem “oruç”, hem de “bir gün” demektir. Oğuzca’dır, diğer Türk dillerinde yoktur. Farsça’ya Oğuz Türkçesinden geçmiştir.

Moldavyalı dilciler, “Rus” sözcüğünün Oğuz’dan dönüştüğünü söyler. Leo Tolstoy’un da bu doğrultuda görüşleri vardır. Rize’de Rus denilmez, “Urus” denir.

Bu durumda, tüm Asya topraklarında kutlanan NEVRUZ “GÜNÜ” çıkar karşımıza, ki eskiden Rize’de “**Nağruz bayramı**” denirdi. Nağ- roz; yeni ışık!

Bu açılımla, Rize, “gün ışığı bol olan yer” anlamına gelir ki, buna antik bir anlam yüklediğimizde, “Tanrıçası bol olan yer” çıkar karşımıza ki; öyle de görünüyor. Potomya antik şehrinin gözlem kalesi Rize’de Mahalle Kale, burada aklın ışığı bol olan birilerine işaret etmektedir, ki daha sonra el yazması Lokman Hekim kitabının bu kaleden Roma’ya götürüldüğü bilgisine rastlayacağız.

Rize açık limandır, Potomya ise antik dönemde derin bir körfezdır. Şimdi iki derenin buluşup Askaroz adıyla denize aktığı yer, eskiden oldukça büyük bir haliçti. Kible Dağı’nın baktığı bu yerin adı, Opo-Tomi; Opa-Damı, Güneş Damı, Kibele’nin evi. Potomya, “Batum” gibi bir şehir adı olmak durumundadır. Potomya’da gemilerin bağlandığı bir kayanın bulunduğunu anlatılır.

Askaroz deresinin doldurduğu körfezin MÖ.6500 deki çökme ve tufan olayıyla bağı olacaktır ki bu yörede Kible ve Ayane (Şems ve Hilal) Dağının altında SU (deniz) var diye anlatılanlar da bunu göstermektedir.

Rize söylencelerinde “karakoncolos” adlı bir hayali korkutucu görünmez varlık vardır. Bu konuda, fonetik araştırmamız bizi İstanbul’da Hıristiyanlığın resmi din ilan edilişi olan 4.yüzyıl, Ortaçağ’ın başlangıcına götürdü. Aslında Milat ile Anadolu’da başlayan kara yenilgi günlerine gittik. Hıristiyan olmak istemeyen BAZİLEUS /Oğuzlu halkına büyük zulüm edildi, iki kat vergi yüklendi, şehirleri yerle bir ederek, yakıp yıkarak tarihten silme cezaları verildi. Burada en önemlisi doğrudan Doğu Karadenizle bağı olan, batı belgesellerine de giren şu cümle:

“Ortaçağın başında BAZİLEUS ülkesinde 3 bin kadın büyücülükle suçlanarak yakılarak öldürüldü.”

Peki kimdi ata kadınlarımızı yakarak öldürenler?

Büyücü diye suçlananların, becerikli, ilaç yapmayı bilen, bilici ve at binen savaşmayı bilen direnen kadınların Amazon analarımız oldukları kesin. Onlara ölüm fermanını getiren KARAKONCOLOS, soğuk kış gecelerinde, kötü haberi getiren kara giysili papaz efendi olmalı. Çünkü, papaz, Roma’ya vergi toplayan “konsolos” demektir. Üstelik de kara pelerin giyinirdi.

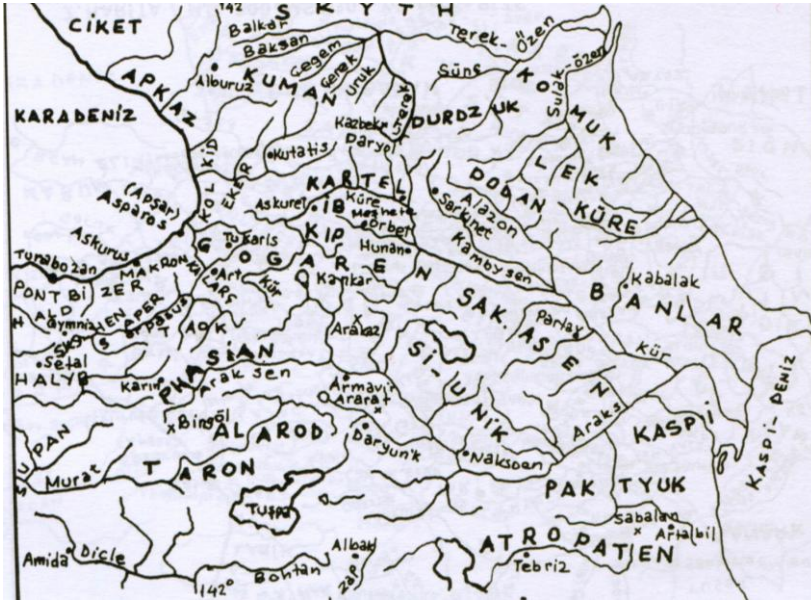
Karakoncolos, benim de çocukluğumda korktuğum bir imajdı. Eğer kardeşimle uyumaz da, yorganın altında kikirdeşirsek, annem “Uyuyun, karakoncolos gelir sizi götürür yoksa” derdi. Bu, kesin ölüme götürülmek demektir; gelir sizi götürür, kimse onun elinden sizi kurtaramaz. Ortaçağın Doğu Karadeniz’de yaşatıldığının ve Rize’nin Hıristiyanlığa karşı büyük bir direniş gösterdiğinin de işaretidir.

Antik kaynaklardaki Sinor kalesi Rize kalesidir, Romalıların daha ötesini vergiye bağlayamadıkları “Kolkhis’in sınırı” (Halk uşağı/Laik-us sınırı) anlamındadır.

Karagoncolos üzerine araştırma yapan Özhan Öztürk’ün saptadığı aşağıdaki özellikler, drama tekniği olarak, dolaylı anlatma geleneği olan Anadolu kültürüne uygundur. (Parantezler bana aittir.)

- 1.Koncolos denizden gelir. (Tarih boyunca saldırılar denizden gelmiştir!)
- 2-İnsanlarla konuşmaz.
- 3-Evin en değerli varlığı olan erkek çocuğunu alır, gelin burnuna osurur. (Erkek çocuk köle götürülür, gelin onun hakkından gelebilendir!)
- 4-Kapının önüne bırakılan yiyeceklerle uzaklaşması istenir. (Rüşvet!)
- 5-Bu halkın içinden değildir, yabancıdır.

Muzaffer Arıcı’nın “Her Yönüyle Rize” adlı kitabından aldığımız aşağıdaki haritada M.Ö. 700-200 yıllarında Rize – Azerbaycan arasındaki bölgede adlar birçok araştırmacının aradığı bilgileri vermektedir.

Rize’de bazı değişik sözcükler; Koliva, kızmemesi, feretiko, tami...

Koliva (kalivi, koliba, kallif): Rize ve Arhavi’de “haşlanmış mısır” demektir. Mısır tarlasındaki “kulübe”, Moldavya Gagauz (Gökoğuz) dilinde “haşlanmış buğday”, yine Moldavya’da ve Yunanca’da mısır tarlasındaki kulübe, Kuzey Kıbrıs Alasya Türkçe’sinde haşlanmış buğday ve kulübe “kallif”.

Alazy’a’da MÖ.6000’lerde Ön-Türklerin yaşamış olduğu batılı kaynaklarca da doğrulanmaktadır.

Kızmemesi: Rize’de turuncgillerden bir meyvedir. İngilizce adıyla greyfurt olarak bilinen meyveye Alasya’da (KKTC) da aynen Rize’deki gibi “kızmemesi” denir. Rize’de kırmızı olanına ayrıca “kinkan” denir; Kin/Kun (güneş) Kanı

anlamındadır. Kutsal sütüyle bebeği besleyen bir organın adını ona benzeyen bir meyveye vermek çok insani bir durumdur. Anadolu’da anne göğsü hala mahrem değildir, bebek emzirilirken göğsün bir parça görünmesi mahrem kabul edilmez. Bu töre İran’da ve Pakistan’da da vardır.

Feretiko: Rize’de yerli dokumanın adıdır. Fer’i, ısıyı koruyan, Hatti Kadın Attika’nın giysisi veya onun gibi koruyucu giysidir. Teri emerek insanı koruyan, sağlıklı bir dokumadır. Beyazdır, Amazonların tören giysisidir. İkizdere’nin yerli dokumasıdır.

Lati lokum: Türk lokumu diye bilinen şekerlemenin adıdır. Lato Ana, Lat Ana’nın yediği “Laz lokumu” tatlısına bu ad verildiğini düşündürmektedir.

Lokum, fonetik analizle, Ulu-oğ-uma, Ulu-Ma’nın yemeği anlamındadır. Anadolu’da ölünün arkasından yenilen dua yemeğine de “lokma” denir.

Atina, Attika, Pazar

Pazar, Atina ve Attika olmak üzere üç adı vardır. Atina ile Attika (Atiche, Hatuka) aynı savaşçı Amazon kızın adıdır. VI.Büyük Bedri’yi gece savaşında kurtaran başkadın savaşçı Kafkas Kabartay kızıdır.

Attika; Hatuka, Ata-kadın. Aynı adla bir semt de Rize Askaroz deresinin denize bakan yamacında vardır. Yeni devlet Hastanesi buradadır.

Ati-na/Ata-ana. Fırtına Aba’nın diğer adıdır. Per-Tina; Fırtına Amazon savaşçı Er Hatun’dur; Ariadne diye yazılmıştır.

Pazar; Opa-Dor adıyla sesdeştir. Pazar’ın eski mahallesi Adra-pa-tene, Opa-dor adından heceler almış gibidir. Opa-dor; Dor güneşi, Dor ağabeyi, Ulu/Hay-Dor’a da adını veren Eupatore Mitridate olmalıdır.

Pazar’da Zir Kale’nin diğer adı Bala Kalesi, Tina Ablanın adını taşır. VI.Büyük Bedri’nin kurtarıcısı Kabartay Paçi Tina’nın adı burada yaşamaktadır.

Kastamonu türkülerinde geçen bir “Atine” kız vardır. Hatuka Tina, yaralı kralı ve yaralı askerleri ve atları Zir Kale’de tedavi etmişti.

Atina ile Asena sesdeştir. Asena kurt, diğer kurtların yavrularına ve insan yavrusuna süt veren olduğu için önemli semboldür. Dayanışmak, büyük sorunların üstesinden gelmek gibi bir mesajın sembolüdür “asena”. O, dişi kurt değil, anne kurttur. Analar her evladına eşit davranır, onları eşit korur, eşit pay dağıtır, gibi mesajları çoğaltılabilir.

Halikarnas Balıkçısına göre, bir efsanenin tamamı hayale dayalı değildir, belli bir yaşanmışlık onun içindedir. Türklerin Ergenekon’dan çıkış efsanesi yıllarında belli ki, demir çağına geçilmiştir. Anadolu topraklarına geldiklerinde demiri eritmeyi biliyor olmalıydılar. Pazar’ın yukarı dağları, demir döğülen mağaralarla doludur. Çamlıhemşin’den Reşat Demirci, dedesinin, “Biz buraya demir döğe döğe geldik” sözlerini bize aktardı.

Efsanede, Athena (Atina) savaşçıdır, İda dağında güzellik yarışmasındayken bile silahlıdır, el sanatlarının, terzilerin, ustaların (Daktiyillerin) ve sanatçıların koruyucusudur. Simgesi koç, keçi tekesi, kumru, bazen balıklar, servi, nar, altın elma (portakal) ve baykuştur, gece bile görür. Gerçekte, Amasya’da, MÖ.64’de, Roma garnizonunun gece baskınında yaralanan Oğuz Beyi VI.Büyük Bedri’yi atına alarak savaş alanından kaçırıp kurtarmış, tedavi etmiştir. (Murat Arslan, Mitridates VI.Eupatore, 2007. Kitapta Murat Arslan onu kralın 3. karısı olarak çevirmiştir, bu yanlıştır, kralın sadece 2 eşi vardır.)

Attika

Rize’de, şehrin doğusunda, Askoroz burnunda, eski şehir mezarlığının bulunduğu yamacın adıdır. Burada 2006 yılında Devlet Hastanesi yapıldı. Gönül ister ki hastanenin adı ATİKA olsun, burada tarihi Lokman Hekim Mitridatikum Tıp Kongreleri yapılsın.

Attika; Hatti-ka. Hatti Ece, Hatuka, Tyche, Atike, Hatice’dir. Rize’de Atike ve Atika kız adları halen vardır.

Halikarnas Balıkçısı, portakalın mitolojideki adına “**altın elma**” diyor. (Sevgilinin Beş Parmağında Yaratılan Beş Yeni Tanrı, Bütün Eserleri:13, sh.44). Bu efsanede, Portekiz’e (Portugal) Anadolu’dan gitmiş olan Ankeus’un (Oğuz-ana) gördükleri yorumlanmaktadır. Mitolojide, Kibele’nin baş kondayı olan **portakallığın** perisi Nimf, bilicidir, kâhindir, gözleri çok kuvvetlidir, bilicilik için kullandığı yılanların gözlerinde de aynı kuvvet vardır, yılan gibi yakınına gelen kuş, fare ya da tavşanı gözleriyle dondurabilir, cevaplarını **Pelazi** dilinde verirdi, şeklinde anlatılır.

***Dip not:** Yazar, Gülbahar İlkokulda okurken(1956-61) Attika mahallesinden gelen “Portakal” adında sınıf arkadaşı vardı. Adından mahcup olurdu. Anadolu efsanelerinde portakalın ne anlama geldiğini kendisi ve kimse bilmiyordu. Anadolu’da Portakal soyadlı aileler vardır.*

Rize’de Attika, Humruğ ve Haldoz semtleri, baştanbaşa portakal bahçeleridir. Haldoz’un şimdiki adı Portakallık’tır ve benim (yazarın) nüfus cüzdanında mahallesi hanesinde “Portakallık” yazılıdır. 2010 yılında, apartmanların yükselmesiyle, bu mahallede son portakal bahçesi, yani yazarın büyük dede evinin bahçesi kaldı; iyi ki konağın bahçesindeki kuyu antik eserdi, korumaya alındı da o günlerden geriye bir işaret bırakılmış oldu!

Yunan balıkçılar birbirine bahtın açık olsun, bol şans; “Agathe Tika” der.

Yunan mitolojik öykü yazarları, Amazon kızların yılanın zehrini çıkartarak ondan panzehir yaptıklarından, savaşta yaralanan atları ve askerleri tedavi ettiklerinden ve yılanı tıbbın sembolü yaptıklarından, yılan resmini kendi övünç sembolleri olarak kullandıklarından hiç söz etmezler. Onlardan sadece Tanrısal bir iş yaptıkları ve ölüme meydan okudukları için “Kibelenin duacı kızları” diye söz ederler.

Attika mezarlığının yeri, Hitit inanişına uygundur; buradan, Askaroz deresinin denize dökülüşü, güneşin Kaçkar yönündeki tepelerden doğuşu, güneşin denizden batışı ve güneyden Kible(Kibele) Dağı görülür. Kuzey batıdan Zivana tepesi görülür. Bunların her birinin bu mezarlıkta yatanlar için, başta adını veren Hatti Ece (Attika) için bir anlamı vardır.

Mitolojide Attika, Atina'daki Athena tapınağının bulunduğu yer ve dolaylarıdır. VI.Mitridate (Pan) öldüğünde burada ona heykel yapıldı.

Alp Dağlarında yaşayan İtalyanların adı ALAZO ADİGE'dir! Laz Atike!

Balkanlarda söylenen "Atti kadın neye ağlar" türküsündeki isim de muhtemelen aynı kadındır. Balkan Türkçesiyle, özellikle Pomakça ile Rize Türkçesinin ortak özellikleri dikkat çekicidir.

Hatti (Ata), Hitit ve Oğuz kültürünü bir arada gördüğümüz bu bölgede, kadın ata kültürüne uyan Hurri'lerin izlerini de dilde görebiliriz; kadınlar birbirine hitabederken Kori der.

Dip not: 2006'da Lozan'da tanıştığımızda İsviçreli Fransız, eski milletvekili Albert Hourie'in soyadı "huriye" okunmaktadır. Kendisi ALP(İlyapa) dağlarının oralarda büyümüştü, soyadının anlamını bilmiyordu. A.Houriet, Türklerin Ermeni soykırımını yapmadığı, yalnızca vatan savunduğu düşüncesinde olup, bu düşünceyle kurulan Tâlât Paşa Komitesinde yer aldı, Lozan, Berlin, Paris mitinglerine katıldı, TV'de ve panellerde konuştu, Avrupa Birliğinin Türkleri o zamanki gibi şimdi de tuzağa çekmekte olduğunu söyledi.

Askoroz

Taşlıdere'nin eski adıdır. As-koros; Karuz-Sa; Karuz soyluların yeri. Ya da, Su (deniz) Keriz'i. Karız kanallarını yapanlara verilen isim gibi, körfez anlamında olmalıdır. Sahil boyunca önünde bir sıra dağ, Rize Dağ Yarımadası, olan en korunaklı körfez burasıydı.

AS-KOR, su ve ateş açılımlıdır, ASKER sözcüğüne köken olabilir. Asker-us; asker oğullar açılımındadır. Karus'un soyundan gelen asker millet olmanın da sıfatıdır. Potomya antik şehri tarihten silinmeden önce böyle bir "asker" şehriydi.

Azerilerin Koçkoroğlu efsanelerinde de anlatılan Köroğlu'nun asker topladığı Sisli-Bel (Cenlibel) buralar olmalıdır.

Birkaç yüzyıl öncesine kadar burası bir haliçti, Keriz/Geriz/Karız idi. Deniz, antik Potomya şehrine kadar giriyordu. Bugün Askoroz Deresi denilmesi sözcük anlamını yanlış aramamıza neden olmaktadır. Körfez zamanla doldu, taşları görülüyordu, adı da Taşlıdere oldu.

Tarih boyunca köleleştirilememiş bir halkın, Kolkhis/Halk uşaklarının, limanı burası olmalıdır.

Büyük Tufan'dan bazı söylenceler bu vadiye bakan köylerde yaşatıldığına bakılırsa, tufandan kaçanların kurtuluş yönünü işaret eden önemli bir dağ Kible, antik uygarlığın merkezini, Potomya'yı işaret etmektedir.

Koros ile Horoz sesdeşdir. Horoz'un sembol olduğu Portekiz ve Fransa batı sahillerinde benzer kültürden söz edilir. Karus'un eşi İftar'ın sembolü olan Kızıl-El MA sembolü Portekiz ve İrlanda'nın da antik sembolleridir.

Türküsünde geçen "Askoroz deresinin sol tarafı derindir"; derin olan yere 1950'lerde bir uçurumdan bakılırdı. Bu uçurum 1960'larda yapılan Karayolları Parkı'nın bitimindeydi. Uçurumun adı ise Domuzkırın'dı. 2000'de sahil yolu geçirilirken "Domuzkırın Uçurumu" tarihten silindi. Eskiden domuzlar bu uçurumdan aşağı derin suya atılarak telef edilirdi. Suyu düşen domuzlar başını sudan kaldıramaz ve hemen ölürlü. Oğuz töresinde domuz beslenmez, yenilmez ve telef

edilirdi. “Domuzkıran” adı, buraların tarih boyunca hiç Hristiyan olmadıklarının da belgesidir:

Prof.Kirzioğlu, Askaroz Deresi için der ki; “*Askur (Azgur/Yazgur) adlı Oğuz/Türkmen boyu hatırası: Kaşgarlı Mahmud'un "Yazğır", sonraki kaynakların "Yazır" dediği Boz Ok kolundan Ay Alp oğlu sayılan bu boyun bir topluluğu, Ahıska'nın altında ve Kür boyundaki bir kale olarak Kartlis Çkhovreba'da "Askuret" (Askur yurdu) ve Türklerce "Azgur" diye anılıyor. Bir Azgur köyü de Bitlis'in Van Gölü güneyindeki Kızan ilçesinde vardır.*”

Askoroz'da **Salaha**; Sali-ka, Sali-cik olarak açılır. Hilalcik demektir.

Salaha'da yaşayan Alaca/Alaz ailesi, kendilerinin KAŞMİR kökenli olduklarını araştırmıştır. Alaş, Kazakların antik adıdır. Laz ile sesdeştir. Alaza soyadı Giresun'da vardır. Alaca adı Hitit eserlerinin bulunduğu Çorum Çatalhöyük'ün de adıdır.

Malakamboz, Baleva, Gelin Kaya

Mala-kam-boz; Şaman kızı “Kam-bacı” nın yeridir. O bacı.Mele(ğ) gibi bir kızdır.

Bir adı da Baleva Bayırı'dır. Burada tarihi Gelin Kaya rölyefi vardı, şimdi sadece altındaki kaidesi kaldı. Köyde, 60 yaşında olanlar bu kayayı anımsamaktadır.

Gelin Kaya en yüksek tepededir, buradan hem arkadaki Vela (Veliköy), hem de Rize şehir merkezi, Trabzon sahilleri görülebilmektedir. Açık havada Karadeniz'in çok geniş bir açıdan gözlenebilir. Askeri açıdan çok önemli bir tepe olduğu tahmin edilebilir.

Engindere'nin Yukarı Kurtuluş mahallesidir. Hilal biçiminde yayılır. Bir adı da Baleva sırtıdır. Burada yaşayan Baleva sülalesinin soyadı bugün Bal'dır. Burada Gelin Kaya rölyefleri vardı, bugüne ayak zemin kayayı kalmıştır. Arkasında gelin alayı olan bir gelin resmi 50 yıl öncesine kadar oradaydı. Vela'dan Potomya'ya gitmekte olan bir gelin olduğu düşünülebilir. Ancak buradan BABİL'e gelin gitmiş olan İştâr (Sitare) Semiramis de olabilir. Çünkü bu köyde şarıl şarıl akan suların üzerinden sarkan kara üzüm asmaları, tıpkı Babil'in Asma Bahçeleridir. Bilinir ki, I.Karus, karısı memleketini özlemesin diye aynısını yaptırmıştır.

Bu gelin, VI.Büyük Bedri'nin gençliğinde aşk mektupları yazdığı karısı Emine de olabilir. Emine'nin annesi kaynaklarda anlatıldığı gibi müzik yapan Sitare idiyse, Gelin Kaya'nın arka vadisinde bulunan Velâ'da, Türk telli çalgılarının genel adı olan Kopuz adını soyadı olarak almış olan oldukça kalabalık bir sülale vardır. Emine gelin, bu aileden gelin gitmiş de olabilir. O, Pirazizler'de kendi başını kestirerek kocası gibi ölen bir ulu anamızdır, PİR AZİZE'dir. Ki, bu durumda MELE (Meleğ) sıfatı yerini bulmaktadır.

Baleva Bayırının eski ailelerinden, 50 yıl önceden çocukluğunu hatırladığım, Balevalara gelin gitmiş olan halamın torununun eşi, komşusu Nazif Özçelik, 2010 Eylül'ünde evlerini ziyaret ettiğimde, evinin bir tarafında topladığı yerli antik eşyalarla müze yapmıştı, müzesini gezdirirken, aslen Kamberoğlu olduklarını, balta, kılıç ve ok kullanan bir aileden geldiklerini anlattı. Kam-Ber adıyla Şaman Perisi bir

Amazon aileden geldiğini düşündüm. Gösterdiği bir baltanın üzeri siyah kaymak gibi parlıyordu. Bunun demiri sadece bir kere ateşe tutulmuş, bir daha ateşe tutulursa dağılırmış. Bu, şu demektir, bunu yapan usta bir defada bu baltayı yapıp bitirmek zorundadır. Buraların SÜMER, yani DEMİR Kültürü olduğunu anlamak için yeterli ipucuydu.

Köyün özdeyişlerinden birinde, Kızılbaş sözcüğü kız evladına denk kullanılmaktadır. Başına al kurdele bağlayıp kocaya gider gibi savaşa giden Amazonları, Mede soyluları, METE Oğuzları anlatmaktadır.

“Kardaş karataş/ Kızkardaş kızılbaş / Ana can direği / Baba koçbaş!”

Bu atasözünde ifade edilenler kültür en eski Oğuz kültürüdür.

Köyde Eğiz’in Osman diye anılan bir kişi ve Eğiz lakaplılar vardır.

Kamberoğulların bir koluna Havuloğlu deniyor. HAVUL; Ulu HEVA’dır. Bal-Heva ile örtüşür. Bu antik sözcükler dikkatimizi bir kere daha Gelin Kaya’ya, yakınımızdaki Kibele ve Ayane dağlarına, Sümer Kültürünün merkezine çekmektedir. Asya’daki eski Türk devletlerinden Antik Özbek devleti Üç Hiva Hanlığı ile Heva adı örtüşmektedir.

Baleva’dan çok sayıda erkek Çanakkale Harbinde İngiliz kurşunlarıyla şehit düşmüştür.

Ramanoz

Ura-Pan-os; Pan’ın var/ur ettiği bereketli yer.

Attika yamaçlarından yukarı doğru çıkıldığında Ramanoz sırtlarına ulaşılır. Rize’ye ve Attika’ya yağmur buradan gelir; yağmur bulutları önce burada toplanırlar. Yani, rahmeti bol, Rahman’dır. Rahman-oz adıyla örtüşür.

Ramanoz sırtlarından Kible ve Ayane dağları:

Rize merkez Ramanoz sırtlarından, yönümüzü Karadeniz’e döndüğümüzde Kible ve Ayane Dağları arkamızda kalır. (Kamera: Şafak Morgül. Resimdekiler: Mahiye Morgül, Günay Morgül)

Kaçkar Dağları

Asya topraklarında yerini belirleyebildiğimiz sekiz yerde Kaçkar Dağı/Tepesi vardır.

Kafkasyanın antik merkezi olan ARAN (Gence, Tebriz, Şuşa) bölgesi Kaşgari Oğuz boylarının yönetici yetiştiren merkezi olup, buradaki Koçkor dağlarının adı ile Rize Kaçkar dağlarının adı aynıdır. Orada da halk çalgısı olarak tulum kullanılır.

Kaçkar adı, yukarı köylerde GOCKOR olarak da ünlenir. Kafkas İberyası diye bilinen Kafkas dağlarının devamıdır. Bu dağların antik adı, Peria Toros dağlarıdır.

VI.Büyük Bedri'nin gençliği demek olan bu yaylalar, onun 2 bin askeriyle MÖ.64'de son Amasya-Kırım yolculuğunda yaralı geçtiği yerdir; Amasya, Kelkit Vadisi, Bayburt, Cimil/İkizdere Başköy, Fırtına Vadisi, Dor Vadisi, Kaçkar Haydar yaylası çıkışı, Yusufeli, Çoruh/Sümer vadisinden Maradit Vadisi, Batom, Sohum, Kırım, Kerkin İtis...

Kaşgar dağlarını Uygur'dan başlayarak sayarsak; Uygur Kaşgar Eyaleti, Kırgızistan, Kazakistan (2), İran'ın Şiraz dağları, Azerbaycan, Pakistan'da Balistan ve Rize. Bu dağların içinde sadece Rize Kaçkar tepeleri deniz kıyısından görülebilmektedir.

Aşağıdaki fotoğrafta, Fındıklı (Pan-Dağlı) sahilinden Kaçkar'ın karlı tepeleri görülüyor.

Fotoğraf: Prof.İlyas Yılmaz (Karadeniz'in Pan dedesi, 2000).

Kar, tanrının bahsettiği su deposudur. Türkler hep karlı dağların etrafında yaşamış, bu dağları Tanrıya yakın görüp ululaştırmıştır. Tengri Ula Dağları, Ulugas/Ilgaz, Alp Dağları, Uludağ gibi, dağlar hep ulu olarak anılagelmiştir. (And/İnti; Ana-ida, Şili dağları da bu kapsamda görünüyor!)

Kaçkar adı, Khaşgar, Asgar, Kaşgar, Kachari, Quaskai, Acari, Kockor, Kaczari, Katzay vb. şeklinde yazılabilir.

Halen İran'ın güneyinde Şiraz çevresinde yaşayan Kaşga/ Quashqa halkı (Kaçkariler), tıpkı Rize-Artvin köylerinde olduğu gibi tulum zurna çalar ve oldukça düzgün Türkçe konuşurlar. 1980'de Humeyni rejimine karşı çıkmalarıyla ünlüdürler. Bölgede 8 yıl süren (1980-88) savaşta 2,5 milyon Kaçari, savaş sırasında öldürüldü..

Kastamonu İlgaz Dağının antik adı UL-GASS, Ulu Kaş olup Kaşga (Kaşgari) kökenine işaret etmektedir. Çanakkale KAZ Dağı ile sesdeşliği tesadüf değildir.

Kaşgari Oğuzlar en direnişçi, en boyun eğmez, özgürlüğüne en düşkün olan boydur. Büyük Türk yöneticiler bu boydan çıkmıştır. Tarih boyunca Roma yağmalarına karşı direnen Pers kralları hep ordan çıkmıştır. Bazileus/Oğuzlu devletinin yönetici hanedanı Mitridatlar da bu boydandır.

“İran Şayi” baş bağı Kaçkar civarında başbağlama bezinin adıdır.

Kars çevresinde türkülerde adı geçen Koçkoroğlu, Koçkar Oğlu ile sesdeşdir. Kaçkar'ın en yukarıdaki köyün adı da Koçkoroğlu Köyüdür.

Anadolu'da pek çok yerde Kaçkar ile sesdeş yer adları bulunur. Muş-Varto'da Goşkar Tepesi gibi. Goşkar tepesinde bulunan Goşkar Baba türbesi bir Oğuz efsanesidir; Koçkar, Koşgar, Köşker Baba. Köşger oymağı buraya Türkmenistan'dan gelmiş, buradan tüm Anadolu'ya yayılmıştır, Köşker soyadı ile bilinirler. Bingöl dağlarında 3000 metrede bulunan bir Koşgar Baba türbesi daha vardır.

Çamlıhemşin civarında yaşlı kadınlara “saygın kadın” anlamında “kocakarı”, Tarsus'ta “kocanene” denir. Bu ad Koç-Kori ile sesdeşdir. Tarsus'ta ise Kocanene denir. Kibele kültüründe bilge yaşlı dönemine karşılık gelen “koca, hace, hoca” tanımı, saygınlık ifadesidir, sözü dinlenen demektir.

Kaçkar Dağları çevresinde, Çamlıhemşinli kadınlar, torun sahibi olduktan sonra evin mutlak söz sahibidirler. Bu durum Üçlek Tanrıça Kibele'nin “olgunluk dönemi” felsefesiyle örtüşür.

HAYDAR Yaylası: Kaçkar dağlarının en önemli yaylasıdır. HAY-DOR ile ULU-DOR sesdeşdir. Ulu olan Dor soylu ataların yurdu olduğuna dair sekiz ışıklı Şaman yıldızlı işaretler bu yörede hemen bütün eski evlerde vardır. DOR BEYİ VI.Büyük Bedri'nin yaptırdığı ZİR Kale burada en büyük tarihi Türk belgesidir.

Kaçkar yaylalarının ünlü balları vardır. Bal peteğinin içinde bir tane bulunan polen gözesine “timya” denir. “Nadir olan” anlamındaki bu sözcük kız sıfatı olarak Rize'de ve Lazca karşımıza çıkar. Yunanca O'timia, Macarca Timea, Türkçe Semiha kız adları vardır. Müzikte Ana Tema dediğimiz özet cümle ile anlamdaştır.

Koramid Köyü: KOR METE. Kaçkar dağından Çoruh havzasına geçerken rastlanan ilk köyün ismidir. Akbucak'ın yukarı bölümüdür. Burada yaşayan Köroğlu sülalesi “Koramidler” diye anılır. Bu köyden, Ulu Atamız Oğuz Mete'nin ordusuna çok katılanların olduğu anlaşılmaktadır. Yazar Muzaffer Arıcı, Her Yönüyle Rize Şiveleri adlı kitabında bu köyden söz etmektedir.

Kaçkar ve Çamlıhemşin köylerinde yaşlılar anlatır: “Vaktiyle sahillerde insanlar yaşamazdı, yukardan aşağıya indiler, yerleştiler.” Bu söylence, Karadenizin çöktüğünde yaşanan tufanı hatırlatmaktadır.

Kaçkar Çalgısı Tulum: Hopa'dan Giresun'a kadar kemençe yaygın çalgı olmasına karşın, Kaçkar Ayder yaylasına en yakın bölgede, Hemşin, Yusufeli, Borçka, Murgul civarında tulum çalınır. Benzer şekilde Azerbaycan Koçkar dağı çevresinde, antik Gence (İran'ın eski başkenti) iline bağlı Hacikent, Aksu köylerinde ve Karabağ'ın Gökçe ilçesinde tulum (tuluğ) çalınır. Yine Şiraz'ın Kaçkar köylerinde tulum çalınır.

Özbekistan'da Koçdor (Koçderya) şehrinin Çirakçi, Tuman, Irgak yerleşim yerlerinde tulum (günerk, doğna, arpa) ve kemençe (mançe) çalınır.

Çamlıhemşin ve Kaçkar yaylalarında çalınan TULUM'u, Avrupa ve Asya'da çalanlar, yani “gayda vuran” insanlar ona nerelerde ne ad vermişler:

- Pakistan, Balistan, Kaçkar Dağı; Tulum
- Azerbaycan, Koçkor Dağı; Tuluğ
- Şiraz; Kaşgar Dağı; Tulum
- Filistin (Palestini); Nanay
- Lübnan; Nanay
- Macaristan; Duda

- Romanya; Caraba, Cimpoi
- Moldava; Cimpoi
- Hırvatistan; Dude
- Gürcistan; Gudastviri, Cipan, Pilili
- Ermenistan; Parkapzuk, Tik
- Polonya; Dudi, Koza, Siesenki, Matsksyanka
- Ukrayna; Koza
- Belarus; Matsksyanka
- Estonya; Torupil
- Rusya; Shüvir
- Letonya; Dudmaisıs
- İskoçya; Gayda (İngilizce Pipeorgan)
- İrlanda; Bagpipe
- İsveç; Sakpipa
- İrlanda; Bagpipe, Uilliann Pipes, Pip Mhor
- Fransa, Breton; Kornemuse (HoronMuzi!)
- Fransa, Normandi, Mayenne; Laure (Mayana şehri Tebriz yakınlarında da vardır)
- Fransa, Bourgogne; Musette, Boha
- İspanya, Galisya, Asturya; Gayda
- İspanya, Katalan; Gayda (Katalan şehri Tebriz yakınlarında da vardır)
- Portekiz; Gayda
- Hollanda, Paesi Basi, Gayda
- Makedonya; Gayda
- Malta; Sak (Zag)
- Bulgaristan; Gayda
- Sırbistan; Surla
- Bosna, Dalmaçya; Mih
- Yunanistan; Gayda, Tsambouna, Askomadora
- İtalya; Zampogna (Dam-opa Agna; Dam anası Kibele'nin çalgısı! Şampiyon.)

İtalya'da; Müsa, Baghet, Surdulina, Piva, adlarıyla tulum benzeri çalgılar.

İtalya köylerinde konuşulan dilde ana'ya "ağna" denilmesi dikkat çekicidir; Rize'de ana, "ağna" şeklinde telaffuz edilir. Zampogna ile "şampiyon" arasındaki ses benzerliği, bize mitolojideki müzik yarışmasında şampiyon olan dağ tanrısı PAN'ı ve çalgısını düşündürmektedir. Zampogna, çok sesli orkestra "semfonia" ile sesdeştir.

Tuluma DUDU adı verilmesi de ilginçtir. "Dudu dilli olmak" deyiimiyle örtüşür. Anka Kuşu'na antik Kafkasya'da HÜTHÜT kuşu denilirdi; Hitit ile hüthüt sesdeştir; Hüthüt kuşu bir ulu ötüşlü kuş, Aziz Kuş olmalıdır.

İtalyan tulumu Zampogna dinlemek için:

http://www.dailymotion.com/video/x375ps_tarantella-calabrese-con-zampogna-c_music

Humruğ

Humruğ; U'mar-oğ; Mar Oğı; Mar soyluların yeri.

Haldoz ile Attika arasındadır. Şimdiki adı İslâmpaşa Mahallesi. (Yazarın büyüdüğü Haldoz'un bitişindedir.)

Humruğ, "kumru" çağrışımlıdır. Kumru/Umr kuşuna eskiden "dirvana" denirdi (bkz. "Zivana") . Mitolojideki Demir Kuş, HUMA kuşu odur. Huma kuşu Farsça'da Umay Ana, yani çocukları koruyan MAYA Anadır; Mahiye adının kökeni.

Kumru, mitolojide Tanrıça Atena'nın sembollerindedir. Tüylerindeki gri renk demirden kaynaklıdır. Onu kutsal kuş yapan, taşıdığı demir nedeniyle, manyetik yol bulma, kuzeyi sezebilme özelliği (postacıdır) olmalıdır.

Lazca'da "Dirvana" en yüksekte uçan gökçe güvercindir.

Özgürlüğün ifadesi olarak bugün bütün törenlerde havaya uçurulan güvercin de odur! Güvercin uçurmak, ona yem vermek, Şaman-Oğuz Sümer kutsalıdır.

Sürmene'nin antik adı olan Umurgân ve İstanbul'da Emirgân, UMR kuşu bol olan yerler olmalıdır.

Yazar Ünal Mutlu'ya göre: "Umr", Arapçada "Kumri", Sümercede "Umhur" olarak geçer. Sümerce'den, yani Kenger Türkçe'sinden diğer dillere geçmiş olabilir. Ancak Sümerlerden daha eski oldukları bilinen Hititlerin ve Hattilerin "kumru" sözcüğünü kullandıkları anlaşılmaktadır. (Ü.Mutlu'dan naklen)

Huma kuşunun mitolojideki bir adı da ANKA kuşudur; öldükten sonra kendi küllerinden yeniden doğar. Avrupalı emperyalist ülkelerin saldırılarıyla yanmış yıkılmış bir Osmanlı'nın küllerinden yepyeni bir devlet doğduğunda, Türk milletinin ulu önderi Gazi Mustafa Kemal için ANKA KUŞU benzetmesi kullanıldı, ki O, yeniden silkinişe ihtiyaç duyduğumuz 2000'li yılların ilk çeyreğinde, yolumuzu hâlâ aydınlatmaktadır.

Rize'de ayrıca bir de Uma Köyü (Ortapazar) vardır.

Dip not: Evimiz Humruğ ile Haldoz'un (Portakallık) sınır olduğu yerdedi, bir yanımızda Haldozlu diğer yanımızda Humruklu komşularımız vardı. Burayı yazarken heyecanlandım; meğer kendi adımla örtüşen HUMRUĞ'da büyümüşüm! Bahçelerimiz ise portakal doludur; meğer "portikalli" sözcüğünün altında da, per/fer'i çok olan POR kökü ve Por-tika'dan gelen bir ad varmış.

Sahildeki bahçemizde gövdesinin çapı bir metreyi geçen, birkaç yüz yıllık bir ihlamur ağacı vardı. Anneannem, Finci'nin Mefuze ninem, ona "filambour" derdi. Bizim filambor, İtalya'da "flora" oldu, "Gölge verir yıllardır bir ihlamur burada" diye şarkısı oldu, gitti İngiltere'de "flover" oldu. Ninem, ihlamur çayımıza süt katardı; sütlü çay onun kültürünün bir parçasıydı. Benzer şekilde, İskoçlar da sütlü çay içer ve benzer fonetikte tea/cay der.

Kible Dağı

Kible; Kûb Ali, Kibele adıyla sesdeştir. Rize'nin güney doğusunda, Potomya'nın dağıdır.

Anadolu'da birçok yerde Kibele'nin değişik adları vardır, fakat doğrudan Kible adıyla dağ adı sadece Rize'de vardır. (Kâbe'ye yönünü dönmek de Kible'ye dönmektir.)

Rize’de, sahilde OZ/Oğuz takılı olan mahalle adları varken, yaylalara doğru gidilirken OZ kalkar; Ayder (Haydar), Kaçkar, Ovit (Aba-id) gibi “yüce” anlamlı isimler başlar.

Rize civarında, “İkbal” (talih, gelecek, şanslı, umut veren, ikballi) ve Nebal (Neval) kız adları yaygındır. Hatta, “İkballi kız” sıfatı vardır.

Mitolojide Kibele dağ tanrısıdır. Üç adı dağ adıdır; Ana-İde (İda Dağı), Sibilene (Siplos ya da Manisa dağı) ve Dindimene (Dindimos ya da Murat Dağı). (H.B. Anadolu Tanrıları. Bütün eserleri: 15. sh.112). Sümela, onun adına yapılmış dağdaki işevidir.

Kibele anıtlarının bolca bulunduğu Manisa Salihli Sart bölgesi, MazOğuz 1.Büyük Bedri’nin karargâh kurduğu yerdir. Yunanlıları denize döktü, Efes’i kurtardı, onun adı Efes artemis’in yanına büyük Zafer Kapısı yapıldı.

Bir yanılmaya neden olmamak için; Kible Dağı, Rize’nin güneyinde, Kible yönünde olduğu için adının Kible Dağı olduğu düşünülebilir. Çamlıhemşin’de Kible dağı ne tarafa düşer diye sorulduğunda kendilerine göre kuzeyi gösterirler.

H.Balıkçısına göre, Frigyalılar Kibele’ye **Nana** der, Lidya’da Kibele (Kybele, Kûbele), Kıbrıs’ta Kîpris, Girit’te Rhea, Batı Anadolu’da (Didim) **Dindimene**, Mariannae, Mısır’da İsis derlerdi.

Urdu (Pakistan) dilinde İnana/Nana veya Ura, Kibele’dir. Ur-İda; Ur-udu/ Udu-ur; Dor oluşur.

Rusya’da ve Moldoa’da (Baldağ’da), en makbul kız adı, Tatyana; Tati-ana, Dadi ana, Büyük Ana’dır. Tanya/Tania (Tan yeri) onun kısaltılmış halidir.

Nana ve Dindimene üzerine: Lazca **nana** “anne”, **didî** “büyük”, **didinana** /nanadidi ise “büyük anne” demektir. (Lazca-Türkçe Sözlük, Akyüz Yayıncılık, 1999). Aynı kaynakta, **dida** (yaşlı kadın) ile örülmüş çokça sözcük vardır, ki bu sözcüğün ne kadar geniş bir ailesinin olduğunu gösterir. Türkçe’nin belirgin özelliklerinden biri de budur, bir sözcüğün bağlı olduğu aile ne kadar geniş ise o kadar eski/köklü demektir. Lazca’da bu kadar önemsenmiş, çoğaltılmış bir NANA /Kibele var demektir.

Bugün Asya topraklarında batıdan doğuya doğru ilerledikçe hemen her dilde “nana“ benzeri telaffuzlara rastlarız. Etrüsklerin ve Saka Türk boylarının güzerhahını sadece “nana” sözcüğünü takiberek bulabileceğimizi düşünüyorum. Örneğin, İngilizler büyükanaya “nana” der.

Kibele’nin bir açılımında “kûb âli” vardır; gök kubbenin üzerinde yükselen (âli/ yüce olan) demektir, ki bu açılım onun tek tanrı /gök tanrı kavramına ne kadar yaklaşmış olduğunu gösterir. Bu kavram, TAVAN ANA, Tuvanna adlandırmasıyla örtüşür. Rize’de “Ah gidi Karadeniz, aman Ali’m, sularun ne karaldı” türküsünde Ali geçer ve Ali adı yaygındır. Rize’de erkek çocuklara Dursun Ali, Recep Ali, Ali Haydar gibi çift isimler dikkat çeker.

Üçlek Tanrıça Kibele kavramıyla örtüşen bir durum da, Güneş-Su-Toprak üçlemesinin Oğuz inanışındaki kutsallığıdır; biri olmazsa diğer ikisi olamaz. Ancak gök kubbe, üçünün de üzerindeki KÛB ÂLÎ’dir. Kibele inanışının bugün bütün dinlerde yansımalarını, adeta ondan ayrılmış birer inanış olduğunu düşünmek mümkündür. Örneğin, Yahudi inanışında sözü edilen Kabala sözcüğü de Kibele ile sesdeş durmaktadır. Örneğin İsa adı fonetik analizde İda olabilmektedir.

KİBELE'nin nesnel karşılığında “ilk-bal” olması muhtemeldir. İkballi/Kiballi, şanslı, geleceği garantili, gibi yorumlara dayanak olacak bir durum; İLK BAL olan **Arı Sütü**'nü üreten ARİANA kavramı karşımıza çıkar.

İnsan yavrusuna ilk balı/sütü veren memedir ve bu nedenle kutsanmış ve bu nedenle bütün tanrıça heykellerinde göğüsler örtülmemiştir. Süt emziren annenin göğsü Asya toplumlarında mahrem değildir.

Bebek severken Rize'de söylenen “Abidet balidu bali bali” cümlesini açtığımızda; abi-date'nin “büyük aba'nın balla yoğurduğu, sevgili yavru” anlamı çıkar.

Sümela/Sümle kız adı eskiden Maçka civarında yaygındı. Bu bölgeye Oğuz kökenli olmadıkları yönünde yapılan haksız nitelermeler yüzünden halk, kız çocuğuna Sümela adını vermeyi bıraktı. Fakat, başka şehirlerde “Simlâ” kız adına rastlanmaktadır.

Kibele'nin yerel adlarından bir diğeri Adıgüzel'dir. Azarbaycan'da ve Türkiye'de Malatya'da ve Kars'ta pek çok aile bu soyadı almıştır. Kemaliye'de dağ gibi kayaları indirip yol açan Adıgüzel Ağa'ya bu adın verilmiş nedeni düşünüldüğünde, Dağ Tanrısı Adıgüzel adına bu işi yaptığı için başarısına bu ad verilmiş görünmektedir.

Bereket tanrısı Ma ile Kibele aynı sıfattır. Rize ineğe MA da denir. Örneğin, çocuklara inekten söz edilirken, “Ma'ya su verelim, Ma'yı sağalım” gibi cümleler kurulur. Gordion Frig kalıntılarında görülen ay içerisinde üç nokta, Üçlek Tanrıça Kibelenin simgesidir ve buradaki antik heykellerde görülen boğa başları da MA inanişına, yani Oğuz kültürüne işaret eder.

Kırşehir'in bazı köylerinde evin tavanına MA denilmektedir. Bu adlandırma, gök kubbe ile bağlantılı görünmektedir. Kibele'nin adlarından TAVANANA adıyla ilişkisi açıktır. Yine Kırşehir'de gece uykusu kaçan bir kimse, “Bu gece Ases gibi sabaha kadar gezindim” der; Ases, İsis'tir.

Kibele'nin gök kubbenin üzerindeki ışık anlamıyla, ışığın ana kaynağı olan Güneş ile anlamdaşlığından yola çıkarsak, Kûb-Al'i'ye ulaşılır. Güneşin simgesi “AL” rengidir ki, Kubbenin Al'ı (Rize şivesiyle Al'i) olarak düşünülebilir. Al renk Oğuz kültürünün de simge rengidir; Türk bayraklarının rengi o nedenle al'dır. Bu durumda, Amazonların Kibele adına şehir (şaar/şar/şeer) kurma töresine uygun, Ali-şar gibi yerleşim adlarının antik değeri ortaya çıkar. Rize'nin Humruk mahallesinde Şehirli/Şerli soyadı vardır ve Anadolu'da yaygın soyadıdır. Şehirli ailesi Vela'dan gelmiştir, Vela ise antik başşehir Potomya'nın yakın vilayeti olmalıdır. Vela'lı olmakla, Şehirli adı o nedenle örtüşür.

Yine Rize'de Günay adı aile içinde Günali olarak söylenir; Gün Al'i, güneşin al'ı çağrışımlıdır. Yine Ayane Dağı civarında rastlanan “Nokta” kız adı, Kibele'nin sıfatıdır. Yörede zeki kız çocukları sevilirken “Cim karnina bi nokta” diyerek sevilir.

Kibele'nin “yaşlı bilge ana” kavramıyla örtüşen Rize'de “Haciana” deyiimi vardır. Yaşlı, az ve öz konuşan kadına “Haculi” denir.

Çanakkale'de, İda/Kaz dağlarında, Koz yaylasından geçip, Sarıkız'a kurban kesmeye gidilirken, söylenen “Dulavrat'a gitmek” veya “Cılbag'a gitmek” deyiimi de Kibele'ye gitmek, ona kurban kesmek, ona dilek tutmaktır. Ulu Hacı/Haculi,

günahsız Haceana, doyuran ve doğuran ana (bakire/dul) Sarıkız ve çıplak heykelleri yapılan Kibele kavramı birbiriyle örtüşür.

Sümer Tanrısı Kibele'nin adını taşıyan Kible Dağı, burayı Sümerlerin merkezine yerleştirmemize neden olmaktadır. Altında yıkılmış bir büyük şehir olduğu olduğuna dair bilgiler artmaktadır.

Ayane, Ay Hatun!

Rize'den güney yönünde arka dağlara doğru ilerlerken, Kible Dağının önünde duran dağdır. Onun karşısına düşen bir Küçük Ayane dağı daha vardır, bu dağ ki Rize sahiline tepeden bakan, tepesine kadar ağaçlarla kaplı bir dağdır.

Ayane; "Ay-ana" olarak çözülebilir.

Mitolojide, ay tanrısı İonna, (Sümerce İnana, Macarca İlona) "Aydın Kızı" Göklerin kraliçesi demektir.

Benzer bir sözcüğe Anadolu Efsaneleri 14.kitap, sh.74'de rastlıyoruz; Paris, "Oinone" adında, dolunay gibi güzel bir peri kızıyla yaşadığı yeri şöyle anlatır; "Aydın on beşi, Kocakatan Dağlarının İda doruğunu tepeden tırnağa kadar gelin tellerine benzeyen nurla örtmektedir".

Mitolojide, ay tanrıçası İstar'nın üç hali; başlarken parlak hilal, gelişmiş hali dolunay ve yaşlılık hali de solgun ters hilaldir. Aydın ilk hali Oğuz boylarının bayraklarındadır. Son halini ise, 1980'den itibaren giderek artan oranda yamulmuş olarak, Türk parasının üzerine de resmedilmiş şekliyle görüyoruz; mesajı manidardır. Madeni türk lirasında ise binlerde yıllık buğday başakları 2005 yılında atılmış, 2010 yılında ise Taksim Zafer anıtı üzerindeki sembollerden Yeşil Şems motifi deforme edilmiştir.

Halikarnas Balıkçısına göre, ayın üç halinin en güzel görüldüğü Ege'nin iki yakasına eskiden İyonya denirdi. Ege denizinin İngilizce adı, Rize şivesiyle Ay-Cun-Sui, Ay-gün Suyu'dur.

Kaçkar dağlarının etrafında daha küçük birçok Ayane dağı daha vardır.

AY HATUN, Afganistan, Özbekistan, antik Horasan eyaletinde bulunan bir antik tabakta resmedilmiştir.

Batı kaynaklarında: Selevkos Uygarlığı, MÖ.135, Ai Khanum (Moon Lady in Uzbeki) Selevkos uygarlığında özellikle MÖ.2.yüzyıl, bilimin dorukta olduğu yüzyıldır. Çünkü Roma saldırılarının kesildiği yıllardır.

Güneş Tanrısı - Ai Khanoum/Ay Hanım, Bakturya-Afganistan, Oxiana (Oğuzlar) şehrinde Kibele Tabağında simgeler: Hilal, Şems ve Güneş Tanrısı Kibele.

Hilal-Güneş nakışları inanışın simgeleridir.

Ay Takvimi, Sümer uygarlığının “ayın yedi günlük dolanışıyla” ilgili olup, haftanın yedi günü ay takvimine göre bulunmuştur. Kadınların yumurtlaması keza ay takvimidir. Eski kadınlar der ki, “Ayın 1. ve 14.gününde doğum yaparız.”

Dolunay gördüğünde Rize duası: “Ayı gördüm nuru gördüm, peygamber mühürü gördüm.” Manisa duası: “Ay gördüm amenü billah.”

Aybaşında çıkan hilale bakarken kırklı bebeğin yüzü sıvazlanır; “Ay gördüm nur gördüm, peygamber mühürü gördüm” denir. (Zehra Morgül, Kuşadası)

Potomya (Antik Diaskoros)

Opo-Dom-ya. Kible Dağının eteğindedir ve bu nedenle adını Dom Ana’dan, Dam-opa’dan alır; “Opa’nın Damı buradadır” anlamındadır.

Opo-tomi-ya; Apa-damı/Dom-ana yeri. Domana/Domna, Kibele’nin adıdır.

Yöresel şivede opo/aba, abla’dır. Son ek olarak da kullanılır; Paçi-opo; Bacı abla gibi. Sevgi takısıdır, güneşle özdeşleştirme vardır içinde.

Maz-Opo; Maz-cık, sevgili Maz/Mu-ata/Mete.

Antik dönemde Oğuz Beyinin şehri olarak düşündüğümüzde Mete Opa’nın Damı” olan yer(ıya) denilebilir.

Mez-opo-tom-ya, içerisinde benzer fonetik yapı görülür.

Potomya’ya benzeyen bir isim, Rize’nin şehir girişinde “**Hali-potomoz**” semti vardır. Ali/Uli-opo-tomi-oz açılımı yapılabilir. Burada, dikkat edilirse sözcük bitirişi OZ iledir; bu yerin Oğuz inanışına bağlı bir yer olduğu belirtilmektedir.

Karadeniz’in doğusunda Batum(i) ve Poti şehirleri de benzer sözcüklerdir.

Mezopotomya’nın sınırları Kırım’a kadar uzanır, Sümer Denizi’ni içine alır. Doğal olarak Rize’de de Potomya ve Sümer isimleri kullanılmış olacaktır. Ancak, Rize’nin daha önemli bir özelliği vardır; en eski Kaşgari Türk boyları önce buraya yerleşmiş olmalıdır ki, Sümer tanrısı LAZ’ın adı burada fiilen yaşamaktadır.

Laz; La-us, Ulu-Od, Ulaos, Laod, Lat, Las, Alaz, vb. Ulu-os; Oğuz Ulusu.

Tartışılan konudur, “Potomya Rumca sözcük müdür?” Özetle cevabım; Hayır, Oğuz lehçelerinden en eski Kaşgari Oğuz dilidir. Mezopotomya Rum olmuyor da Rize Potomya neden Rum oluyor? Sümer şehridir. Yerle bir edildiğinde (MÖ.63) buradan kaçan bilginlerin gidip sığındığı Urfa Tigranagarta yer altı şehrinin adı da Mezopotomya olmuştur.

Kıble Dağı, Karadeniz tufanından(MÖ.6500) kurtulabilenlerin sahili bulmak için gideceği yönü belirleyen en yüksek dağ olarak düşünülmelidir. Önünde doğal dalgakıran gibi dev bir dağ yarımada ve korunaklı körfezin olması burayı yerleşim yapmak için önemli olmalıydı. Burada, tufandan kalan söylencelere raslanır.

Yörede Tufan söylenceleri

Değerli Sümerolog Muazzez İlmiye Çığ ablamız, benden Tufan efsanelerine rastladığımda haberdar etmemi istemişti. Ben de aşağıdaki bilgiye ulaştığımda kendisine bildirdim.

1.Öykü Potomya'dan. Çocuklar, “Su yükselirse nereye kaçarsın?” diyerek kendine yüksek tepe seçerler. (Bu söylencenin kaynağı, Potomyalı 65 yaşında Nuro! Banabak, kendine üzerinde kestane ağacı olan bir tepeyi seçermiş!)

2.Öykü Askoroz deresine 1000 metre yüksekteki Pekmezli köyünden.

Buralarda ineğini otlatan bir kadına diğeri yaklaşmış, sormuş, “O kadar sular seller oldu sen niye buradasın? Diğeri cevap vermiş, ineğin aşık kemiğini göstermiş, “İneğumun burasına kadar su geldi, başka bir şey görmedim.” (Kaynak; Bedri Baloğlu, yazarın halaoğlu. Babanesi Zinnet Baleva'dan. 1950'lerde dinlediği efsane.)

3.Kıble Dağı köylerinde yaygın inanış; bu dağın altında su var. Buradan bir su vardı, bir yerden sonra toprağın altına girdi kayboldu. (Su/Sea, deniz demektir.)

Pekmezli köyünde, eski değirmenin yanındaki dipsiz kuyu, yer altı şehri Potomya'nın havalandırma bacası olmalıdır.

Köyün en eski ailesi **Baleva** sülalesi, Bal yapımıyla ilgili değil, BAL-OPA, Opa Beli, Opo şehri anlamında düşünülmelidir.

Baleva; Bal-Hiva açılımında, Özbekistan'da kurulan antik Sümerli devletinin adı olan HİVA adıyla örtüşür.

Potomya'da, halk efsaneleri araştırmamız devam ederken, Kıble Dağının altında SU bulunduğu söylencesine rastladık.

Halk arasında deniz SU olarak geçiyor. Deniz'e Su denilmesi Türk dillerinde yaygındır.

Potomya'ya eskiden gemi geldiğine dair 1900'lü yılların başında yaşlılar anlatırlar, hatta bir kayayı göstererek gemiler buna bağlanırdı diye gösterirler.

Köy adlarında OĞUZ kavramları çoktur, örneğin FİLİ-ĞOZ köyü, başbakan Recep Tayyip Erdoğan'nın baba köyüdür.

Filiğoz: Beli-Oğuz; Oğuz Beli.

Bir diğer köy, Paravol; Para-voli, Para Beli. Para ise, Pera, Peri, Fer/Işık... Işık eli anlamındadır. Dağlarımızın antik adı olan PERİA TOR-OS (İsi-Tar/ İştari Peri) adıyla örtüşür.

Oks'oğun Bayırı:

OKZ Oğullarının Bayırı; OĞUZ soylu ve bu inanıştan olanların yaşadığı bayırdır. Ramanoz dağının denize bakan yamacında, sahil ile tepenin arasında, oldukça geniş alana yayılmış bir mahalledir; bir ucu, Attika ile birleşir.

Oksoğun Bayırı semtinde yaşayan Tiryaki ve Öksüz soyadlılar akrabadır, adları Oksoğun Zekeriya, Oksoğun Ali, Oksoğun Gelinaba, Tiryaki Yusuf, Triyaki

Oğuz gibi önce soyadları söylenerek anılırlar. Soyadı yasası çıktığında buradaki aileler bilmeden, ses benzerliğine bakarak “Öksüz” soyadını aldılar. Oysa “öksüz” olmak, OKS inancını yitirmiş olan, sahihsiz, “kaybana” (anası kayıp) kalmaktır.

Aslında Oğuz töresinde kimse öksüz kalmaz. Sütannelik bu mahallede yaygındır.

Oğuz inancında her çocuk herkesindir; sütü olan kadın, sütü kesilen annelerin bebeklerini emzirir, yedirir, doyurur. Ana kurt da böyledir, o nedenle adı Zeyna’dır.

Örneğin, kendi annemin beş tane sütoğlu-sütkızı vardı. Kirvelik töresindeki gibi, sütkardeşler birbiriyle evlendirilmez. Hatta kurnazlık edip, kız bebeğinin sütünden eltisinin oğlan bebeğine süt veren olursa, bu, kızı büyüyünce onunla evlenmesin diyerdir.

Tiryaki ailesinin soyatası Antep’lidir. Antep’te soyatası Tiryaki olan başka insanlara bu araştırmamız sırasında rastladım. TUR-OGİ gibi bir açılımla da OĞUZ TUR atalarıla bağı kurulabilir. Antep BEL-KIS, zaten Oğuzeli’dır.

Oksoğun Bayırı’ndan geçerek çıkılan Varelit dağından Batum’un dağları görünür. Varelit’ten karşıya değil aşağıya bakarken Karadeniz ve bütün güzelliğiyle, neredeyse Trabzon’dan Hopa’ya kadar bütün sahil koyuları önünüze serilir. Çocukluğumda bir kere bu tepeye çıkma şansım oldu, o manzara hâlâ rüyalarımdaya yaşar.

Oks kültüründen söz etmişken şunu da belirtmek gerekir ki, Oğuz kültüründe öküz kadar ineğin ve yaylacılığın özel yeri vardır. Temmuz ayına adını veren “damızlık” boğa, Kıbele inancının en kutsal hayvanıdır ve o koca cüsseli boğa kendi annesini tanır ve onun sırtına asla çıkmaz. Damızlık işinin yapıldığı bir yer bu inanışta önemli olsa gerek, ki, sığır neslinin devamı yaşamsal önemdeydi, Rize’de “sığırlık” adı verilen bir köy vardır, Rize şivesiyle o köye “Sikrik” denilmektedir.

Haldoz

Portakallık mahallesidir. Fonetik açılımı; Hal-doz; Hali-di-oz; Ulu’idi-os; Ulu atalı oğulların yeri.

Işığın/Oz’un hali’s olanı, Işığın uluları. (s-ti-di; çoğullama verir.)

Hali-ti/hali-si; halis. Karadeniz’in antik adı olan Hali-s Pantus ile örtüşür.

Hali’in çoğulu; Hal-ti (Hal’ler), Kelt/Kal-ti (Galler!)

Attika’dan Rize merkeze doğru sahil boyu mahalle sıralamasındaki yeri şöyledir; Attika, Humruk, Haldoz, Bağdatlı, Kuvaroz.

Antik yıllarda Bağdat ile Rize arasında sanıldığından daha fazla iletişim vardı. Milattan çok önceleri bile, örneğin Babil’in asma bahçelerine Doğu Karadeniz’den gelin götüren Karus gibi.

Mapavri’den gelen bir Morgül kolu bu mahalleye yerleşmiştir. Bir kol Fetekoz’a, bir kol Pazar’a, ki oraya yerleşenler Lat/Laz dili konuşur.

“Portakallık”, tüm turunçgillerin dev ağaçlar halinde büyüdüğü mahalledir; çekirdeksiz mandalina, portakal, turunç, kınkan, kızmemesi, ağaç kavunu, yediveren limon, vb.

Haldoz’da bin yıllık olduğunu tahmin ettiğim bir ulu kavak ağacı vardır ve Haldozlular, bu kavağa “Çınar” der. Burada yaşamış bir de Çınar sülalesi vardır.

Prof.Kırzioğlu'nun yazılarında Çınarlar için şöyle der: *"Türkler'in "sarı saçlı, gök gözlü" sarışın ve kumral Kıpçaklar kolundan gelen Lazlar'ın ataları, ikiz adlı olarak tanınmıştır: ALAZAN=Alazlar/LAZLAR, ÇANARLAR"*

Çınar ağaçlarının Osmanlılarla bir akrabalığı vardır; Hayme (Halime Ana) oğlu Ertuğrul Gazi'ye bebekken salıncağını kurduğu Çınar ağacı şimdi Kütahya'da korumaya alınmış, üzeri kapatılmış, çevresi örülmüş, verniklenmiş halde, açık müze yapılmıştır. Hayme Ana'nın beşik kurduğu bu ulu çınarın yaşı 1200 yılıyla başlarsa, Haldoz'un ulu çınarı ondan daha büyük gövdeye sahiptir, en az bin yıllıktır.

Haldoz'da eski ailelerden biri "Kızıloğları" sülalesidir. Mahallenin Bero ve Perili aile adları ise, soyatalarının Sümer kökenine iner.

İskitlerin içinde adı geçen Kızıl Türkler, Oğuzların bir dalı olarak gösterilir. Atatürk'ün soyağacında da Kızıl Türkler kavramına rastlıyoruz. "Samsun" üzerine yazılmış bir kaynakta, dedesinin Karaman'daki köy evi fotoğraf olarak gösterilirken altında şu sözler okunuyor:

"Oğuzların iki büyük kolu var; Üçoklar, Bozoklar. Bozokların kolundan Gülhanlılar var. Ve Gülhanlıların Dulkadiroğulları dalı var. Mustafa Kemal'in dedeleri, Dulkadiroğullarının Kızıl Oğuz oymağından. Kızıl Oğuzlara Kocacık Türkmenleri de deniyor. Mustafa Kemal'in dedeleri Kızıl Oğuzların Kızılını kendilerine lâkap almışlar, onlara Kızıl Ahmetliler deniyor."

Buhara'dan gelme Haldozlu Finci'lerin bir kolu İstanbul'a (Miralay Mehmet Arif Finci), bir kolu Selanik'e (Binb.İbrahim Kadri Finci) gitti. Şair yazar Hüseyin Enis Avni Finci (Aka Gündüz), İstanbul işgal edildiğinde İngiliz vali onu Malta'ya sürdü. 1934-46 arasında Ankara milletvekiliydi. Babası, Balkan Harbinde şehit düşen Binbaşı İbrahim Kadri Bey'in 1890'da çekilmiş bir aile fotoğrafta, elinde Rize'den götürdüğü kemeçesi vardır. Şimdi bu aileden Haldoz'da kimse kalmamıştır.

Finci ailesinden iki müzisyen çıktı. Biri ud sanatçısı ve solist İsmail Hakkı Fencioğlu, Kanada'ya yerleşti, diğeri müzik eğitimcisi, Aka Gündüz'ün kuzeni Fadime Finci'nin kızı Mahiye Morgül.

Miralay Arif Bey, Haldozlu İpsiz Recep ile hem Haldoz'dan, hem Sakarya cephesinden arkadaş olmalıdırlar.

Devlet arşivinden ulaştığımız bir belgede, Trabzon İngiliz sefaretinden 31.7.1883 tarihinde verilen bir raporda, "Rizenin köklü eşkıyalık yapan sülalelerinden Fincioğullarının buradan Trabzon'a sürülmeleri hususunda Erzurum'a verilen dilekçe özeti hakkında tahrirat" bilgisine ulaştık.

İngiliz elçi, Finciler için "çete" raporu verir, sürülmelerini ister. Anlıyoruz ki, İngiliz servisleri, kendileri için tehlikeli gördükleri insanlara öyle raporlar düzerlerdi, sürgün ettirirlerdi. İngilizlerin çete dediği Fincilerden Yüzbaşı İbrahim Kadri Finci (Aka Gündüz'ün babası), Balkan Harbin'de şehit olmuştur. Yine Avni Akagündüz'ün annesi tarafından akrabası olan Mustafa Kemal'in dublörü Miralay Tabip Mehmet Arif Finci ise Bandırma vapurunda Mustafa Kemal'in yanındadır. Hepsinin ortak özelliği Türk aydını olmak, İngiliz yöneticilerini sevmemektir. İngilizler Miralay Arif Bey'den öyle nefret ettiler ki, ilk tuzağı 1925'de ona kurdular, Gazi'ye suikast numarasıyla tutuklanıp, apar topar Atatürk'e haber bile vermeden idam edildi. Çünkü Arif Bey, korkusuz bir subaydı, Yunanca biliyordu, iyi taklit yapardı, köylü kılığında ayı oynatıcısı rolünde Yunan karargâhlarına girer malûmat toplardı. Bütün

Afyon cephesinde sıtma ve benzeri hastalıklarla savaşmış, Kızılay seyyar hastanelerini ve sağlık ekiplerini kurmuş, yaralıların cepheden hastanelere taşıma hizmetlerini örgütlemişti. Tavas cephesinde topladığı düşman yaralı askerlerini esir takasında kullanmıştı. Onun adını tarih ansiklopedisine yalnızca altına sürdükleri karayla, İzmir suikasti sanığı Ayıcı Arif diye yazmaları, öfekelerinin şiddetindedir.

İstiklâl Harbinin Milis Yüzbaşı İpsiz Recep, Rizeli pek çok yiğitle birlikte daha Balkan harbinde Sarıyer’de milis kuvveti kurmuştu. Sakarya savaşının unutulmaz kahramanlarından. İpsiz Recep’in kardeşi Emin’in torunu Prof. Emin Gürses, Haldoz’un yetiştirdiği yeni kuşak yurtsever Türk aydınıdır. Adı “Ergenekon” olan bir davada (Mart 2008) aylarca tutuklu kalmıştır.

Kurtuluş Savaşına İstanbul’da ve Karadeniz sahillerinde takalarla hizmet veren Rizeli kahraman Ketencoğlu ailesini anlatan “Takalar Kumandanı” kitabının yazarı İbrahim Balcı, Haldoz’dur. İbrahim Balcı, Sarıyer tarihini anlatan “Simas’tan Sarıyer’e adlı kitabında, İpsiz Recep’in fotoğrafının altına şunu yazdı: “Kumsal arkasındaki alana sık sık gelen, takasını çekip onaran, silah-mermi alıp Anadolu’ya kaçırın İpsiz Recep Reis.”

Korayseba’dan Ekşiogullarının bir kolu Haldoz’a yerleşmiştir. (Bu aileden Korayseba bölümünde söz edilecektir.)

Kuaroz

Gülbahar mahallesidir. Yavuz Sultan Selim’in annesinin adı verilen Gülbahar Hatun Medresesi buradaydı. Kadın Sultan’ın eliyle medrese açmak kültürü demek ki devam ediyordu!

1950-60’lı yıllarda binası duruyordu. Yanıbaşındaki sonradan yapılmış olan caminin imamı, bu binayı lojman olarak kullanırdı. Birkaç mahallenin tek okulu burasıydı. Burada okuyup İstanbul’a giden pek çok bilgili insan olmalı. Cumhuriyet’e kanat gerenlerden ilk mühendisler burada okuyanlardan çıktı; Malatya Sümerbank’ın kurucu ustabaşı ve Kayseri Uçak Fabrikasının kurucu ustabaşı Muammer Morgül (amcam) gibi.

Akha-Roz; Bilimin ağabeyleri burada kızıl ışığı yakardı Ağa-Roz! (Roz/dor) yeri; ROZ. Aga-roz, Dor ağabeylerin okuduğu yer. Sular seller gibi bilgi akar buradan...

Kuaroz mahallesinin, Ramanoz dağından beslenen, oldukça gür akan ve tam sahile ineceği yerde yüksekçe bir şelale oluşturan bir akarsuyu vardır. Yani, adı gibi “akuar” olan yerdir Kuar-oz, suları “akayi”! Sahil yolu gelen atlıların konaklayıp su içeceği yer burası olmalıydı.

Karız adıyla örtüşen, akıllı şehir yapımcı ustalar da buralı olmalıdır.

Ancak, Akha adı, bilgili “aga-bey” olanların adıdır. Aghia-Sofia’daki antik Şaman bilim adamlarının adı gibi. Gülbahar Hatun medresesi, bu adını kendinden önceki Şaman Bilimevinden almış olmalıdır. Benzer durum Ankara Ulus Hacıbayram(HagiaBedri-uma!) Medresesidir. Bitişiginde Oğuz(Augus-tus) antik bilimevi vardır.

Martin Bernal “Kara Atena” kitabında Akhai’lerin Yunanistan’ın kuzey doğusundaki İyonlardan, Agia Pelazileri (Sahil Pelasgları) diye söz eder (age.sh.143). Yazar, **Sahilli Pelazlar** derken, Kaçkarlardan gelen Pelazların varlığından haberli

değildir. Yunanistan'a kuzeyden giren Doğu Karadeniz'den gelme halk olduğundan hiç söz etmemektedir. Bernal, Pelasgları sadece Filistin'in ataları olarak görmekte ve Yunan halkını Sami ırkıdan gelmiş gibi göstermektedir. Oysa antik toplumlarda ırk değil kültür adlandırmalarından söz edilmesi doğrudur.

Akhalar (Agia, Akai, Akka), İyonya döneminde de orda yaşıyorlardı (MÖ 10 bin). M.Bernal, Agia Pelazilerin Helence konuşmadıklarını, Helenlerin daha sonra onların dilini erittiklerinden söz eder. "Akhai'ler, Helenlerle birlikte Truva'ya saldırdığında, Truva orduları içinde kendileriyle aynı dili konuşan savaşçıların olduğunu gördüler" diye anlatan Heredot'a gönderme yapar. Buna akıl erdiremez ve içinden çıkamadığı bu durumdan tarihçi Heredot'u suçlar: "*Bir görüşe göre, Pelasglar, asimile olmamış yerli Yunanlara verilmiş isimden başkası değildir... Öyle görünüyor ki, Heredotos'un yaptığı, eskiçağdaki ve günümüzdeki yazarlar için büyük karışıklık çıkarmış olan bu apayrı halkları birleştirme girişimidir.* (age. Sh142)"

Burada yazar Bernal'ın kullandığı dilden, onun bakış açısını, sanki tarafsızmış gibi ama üçüncü bir taraf olduğunu anlıyoruz. Kitapta, Pelazgların Pelastin (Filistin) ile Akdeniz (Fenike) ve Klikya üzerinden Hitit bağları kurulurken, aynı dili hala kullananların yaşadığı Doğu Karadeniz (Anabacı Torosları) civarından gelmiş olabilecekleri hiç konu edilmemektedir. Yazar, kitabında Pelasg dilini Mısır ve Sami dilleriyle bağlantılı gösterme gayreti içindedir.

1885 Selanik doğumlu şair Hüseyin Enis Avni Finci, Aka Gündüz olan takma adını, Akka/Akha'dan almış olmalıdır. Çünkü Türkçeci Osmanlı aydınları grubundandı. İstanbul'u İngilizler işgal ettiğinde çıkardığı Alay dergisinde mahlas olarak bu adı kullandı ve İngiliz vali onu Malta'ya sürdü. Selanik'te doğmuş, Gazi Mustafa Kemal'le aynı şehirde aynı okulda okumuş, onunla aynı bilinç oluşturma sohbetlerine katılmıştı. Sümer, Aka, Eti gibi isimleri bilinçli seçtikleri bilinmelidir.

Dipnot: *Çocukluğumda, Gülbahar ilkokulunda okurken, şelalenin yanı başından geçip Ramanoz bayırına pikniğe giderdik. 6 Mayıs her yıl okulca piknik günümüzdü; inanişaya göre Hızır İlyas/Hidrellez o gün toprağa bereketini verir.*

Yaylaya çıkış günüdür, günü kutlamak için pikniğe gidilirdi.

Attika'dan, Ramanos'tan, Humruğ'den, Haldoz'dan, Oksoğun Bayırından, Lahana mahallesinden, bütün çocuklar yürüyerek geliyor, Gülbahar İlkokulunda okuyorduk. Piknikte öğretmenlerimizle yere çöküp azıklarımızı paylaşıyor, Rize şivesiyle, kaynaşıp "helk" (halk) oluyorduk. Hepimizin ayağında lastik ayakkabı vardı, onu da okula başlamanın ödülü olarak giymiştik, okul öncesinde nalin giyerdik. 1940'lı yıllarda ise okula da nalinle gidilirmiş; güllü nalinle okula giden ablam bunu mutlulukla anlatır.

1980 sonrasında, bu okul yıkıldı, yerine Yardımcı ailesinin yaptırdığı ilköğretim okulu yapıldı. Artık tabelasında "Gülbahar İlkokulu" yoktu ve bir tarih tarihe öylece gömüldü. Oysa, Osmanlı Türk devletinin ana sultanlarından birinin adını taşıyordu. Gülbahar İlkokulu, benim gibi Attika'dan beri tüm burada okumuş olanların anılarımızın beşiği idi ve 1958'de 2.sınıfta okurken kanımla Kıbrıs haritası çizdiğim, gazetelere haber edildiği, milli bayramlarda Rize Cumhuriyet alanında şiir okumaya çağrıldığımda adımla birlikte anons edilen okulm, Gülbahar İlkokulu burasıydı.

Kuaroz mahallesinde ve sahil boyu tüm mahallelerde, fazla suyu emerek belli bir çizgiyi takip ederek denize taşıyan yer altı su kanalları, yani “akar suyun izi”, akar-izi (keriz, karız, hariz) vardır. Adıyla örtüşen bir sıfat da budur.

Bu kanallar temiz yağmur suyunu toplar denize kadar taşırdı. Kerizler bahçelerden verevine/çaprazlayarak geçirdi. Kanalin iki başında temiz su almak için taş basamaklarla inilen PUAR (pınar) denilen gözeler vardı. (Puar sözcüğü aynı anlamda Lazca’da ve tüm batı Toroslarda geçer.)

Keza, Rize şehir merkezinde oldukça geniş bir kanalizasyon sistemi çok eskilerden beri vardır. Su kanalları yapmak Uygurlardan beri Türk geleneğidir. Suyu tarımda ilk kullanan, 500 kilometrelik karız su kanallarını yapan onlardır, ilk şehirleşme onlardadır ve bu nedenle oradaki Türklere “uygar” anlamında Uygur (Yuğhar, toprağı suyla yıkar, yoğrur) denilmiştir.

Antik Yunan tarihini anlatan kitaplarda, Akkai’lerin düzen kurucu yasa koyucu olduğu, toprağı paylaştırdıkları ve su kanalları yaptıkları yazılıdır; şehir kurucu Kentauroslar, Sahil Pelazikolar (Pelasglar) onlardır.

Antik Yunanistan’a kuzeyden giren Akkai’ler doğu Karadenizlidir. “Aka” erkek adının kökenidir, aynı zamanda akıllı işler yapan Aga-Bey onlardır, onlardan çok bilim adamı çıkar. Gerçekten Lokman Hekim kitabını yazan atalarımız için bu söz yerindedir.

Peripol

Rize şehir merkezini tepeden gören semttir. Buradan doğuya doğru bakıldığında Potomya hariç, Askaroz deresine kadar yukarıda sayılan yerler görülür.

Adından da kolaylıkla anlaşılacağı gibi, perisi bol, peri folluğu (yuvası) olan Peri-foli, ve hatta perili bel’dir.

Potomya ilçesine bağlı PARAVOL köyü ile sesdeştir; Peri-Beli.

Doğu Karadeniz Dağlarının antik adı olan PERİYA TOROS adı değişmemiş olsaydı bu gün Peripol adı üzerinde hiç araştırma yapmamıza gerek kalmayacaktı. Peri anaların, anabacıların bol olduğu bu dağların sahile bakan yamacında Peripol adında bir mahalle olmasından daha doğal ne olabilirdi ki! Kaldı ki, bu mahalleden bütün güzelliğiyle ayaklarımızın altında uzanan deniz Simer (Siper, Su-Mer, Superi)Denizi’dir. Onun adı da eğer bugün bildiğimiz Karadeniz olmasaydı, Peripol adı bize çok doğal gelecekti.

Peripol mahallesi, ilham/esi/can/ruh veren periler için en uygun yer olmalı; Tanrıça Ay’dan alırlar ışıklarını. Zaten semtin arkasından Küçük Ayane dağı yükselir.

Tahtacılar gibi eski Türk köylerinde, her ilkbaharda köyün en yakışıklı delikanlısını giydirip kuşattıktan sonra ev ev gezdirirlerdi. Tammuz’un doğuşunu ve kadınlarca simgelenen Kibele ile kavuşmasını taklit ederlerdi. Rize’de ise, ilkbahar başlarken, 6 Mayıs Hıdrellez gününde, Askaroz deresinin deltasındaki ağaçlıklı piknik yerinde kızlar güzel giysileriyle toplanıp eğlenirlerdi. (Babam Bedri Morgül, annem Fadime Finci’yi bu şenlikten dönerken kaçırmıştı. Bu, annemin gönüllü olduğu bir kaçırma idi.)

Perili söylenceye dokuz müz perisinden söz edilir. Müz perileri, müziğe, şiire, sahne sanatlarına, resme ve başka sanat dallarına esin veren perilerdi. (Müz, Mouse; müziğe ve müzeye adını veren peridir.) Halikarnas Balıkçısı, “İzmir’den kovularak İtalya’ya giden Müzler orada İtalyan rönesansına zemin oluşturmuştur” der.

Yaylasında peri sesi duyulan, kaval, kemençe, tulum zurna vb. çalan, müzik yapan bir yerden söz edilir türkülerimizde. O yayla Kaçkar yaylalarıdır:

Yaylanun cimenine / Peri bağuru peri

Kar yağdı da kapattı / Konuştuğumuz yeri

Bu türkünün ezgisinde iki müzik cümlesi vardır; bu iki cümle üst üste getirilip ikisinin arasındaki uyum (armoni) kuralları incelendiğinde, hiçbir armonik hata olmadığı görülür. Yörenin diğer türkülerini de inceledikten sonra diyorum ki; Çoksesli müziğin ana malzemesi de buradan götürüldü İtalya’ya. Çünkü, Etrüskler, yani Ön-Türkler Kaşgari idiler.

Peru: Pero, ışığı çok olan, akıllı insanların ülkesi.

Peru’da yüksek dağlık bölgede konuşulan en eski Peru lehçesine KECULİ lisanı denilmektedir. Anadolu’da yaşamış Oğuz boylarında da çokça keçili aşiretler vardır. Peru’da Keculi lisanında teyzeye Erzurum şivesindeki gibi “tiyez” diyorlar. (Peru konseri dönüşü, İ.Hakkı Fencioğlu’dan naklen.2005)

Peri, genç kız olarak da karşılık bulur. Azerbaycan’da Peri Meclis demek, kızlar oturmuş türkü söylüyor demektir. “Yaylanın çimenine, peri bağuru peri” derken de “kızlar türkü söylüyor” denilmektedir.

Hemşin’de Çayeli insanına Purim derler. Peri gibi, yani müzik yapanlar anlamında söylenmiş olmalıdır.

Kaşgari Oğuzların yaşadığı Kafkas İberyasında ve Rize dağları olan Peria Toros dağlarında “Peri” sözcüğü en temel sözcüktür. İki ses kümesinden oluşan bu sözcük bazen sağdan sola bazen soldan sağa okunur ki bu durum yeni iki sözcük gibi algılanır. Hor-um ile Bu-rim aynı sözcük olduğu halde farklıymış gibi algılanır.

Zivana Tepesi

Rize merkezindeki en yüksek tepenin adıdır. Türkülerde yaşayan mitolojik demir kuş “Dirvana”, orada, en tepededir; Huma Kuşu’dur, o, kendi küllerinden yeniden doğan Anka kuşudur.

Yine Mitolojide Tanrı Hermes’in babası Zeus, annesi ise toprağın (Atlas’ın) kızı Maya’dır. Maya, Umay Ana’dır. Umay Ana Huma Kuşu olur, Zivana’ya, Dirvana’ya, Nirvana’ya yükselir.

Umay Ana’nın kuşu Umrü, güvercin, mıknaatısı sezinleme özelliğinde olan, demire doğru uçan, demiri sezinleyebilen kuştur, bu özelliğiyle güvercin antik postacıdır. Demir/Sümer anaları ile kumru arasındaki mitolojik bağ hiç de izah edilemez değildir.

“Zivana” sözcüğü, Trabzon-Erzurum arasındaki “**Ziğana**” geçidi ile sesdeşdir. İtalya’daki dağların başındaki Siena şehriyle fonetik benzerlik artık anlaşılabilir.

Bugün İtalya'da, müzik sanatında, "diva'lık", o işi en iyi yapana verilen manevi ödüdür. La Scala (merdivenli) operasında solist olmaya yükselen kadın şarkıcıya DİVA adı verilir. Diva, demir-kadın'dır.

İran'da Azerice kadın adı "Diba" aynı sözcüktür.

Fransızca "divane"; çılgın.

Fransızca "Diva"; Tanrı.

Farsça "div"; dev.

İngilizce "devil"; dev.

Roma müzesinde insan yavrularını emziren ana kurt heykelini yapanların kimler olduğuna dair bir alıntıyı Haluk Tarcan'ın "Kökeninde Ön-Türk Kültürünü bilmeyen Avrupa Birliği" kitabından alalım:

"Etrüskler(Villa-Nova'lılar), Elba adasından demir çıkarırlardı. Bu nedenle olacak Elba adasına AİTALIA adını vermişlerdi, AİTA = ATA...ËL = HALK...İA = sahip olma,ÛLKE..."

AİTA / ËL / İA...Kavramları toplayalım : ATA HALKI ÛLKESİ...İşte İTALYA'nın, Etrüskçe / Ön-Türkçe adı." (Haluk Tarcan'ın verdiği bu bilgiler, aynı zamanda Kâzım Mirşan'ın araştırmaları sonucunda ulaştığı bilgilerdir.)

Yeri gelmişken: Bu noktada Hindu inanışındaki Nirvana ile bağlantı kurmak yanlış olmayacaktır. Hindistan'da Ana Tanrıça kültürü oldukça yaygındır. Özellikle Pencap bölgesinde Oğuz Türklerinin yaşadığı bilinmektedir. Kimi Samici yazarların bu bölgedeki yerleşim adlarında görülen ana erkil isimleri Sami diliyle bağlantılı göstermeleri yanlıştır, çünkü Oğuz Kültürü ve Oğuz İnanışı Samilerden çok daha eski ve yaygın bir kültürdür. Kaldı ki, Sami adlandırması, Sam /Kam/ Şaman kökünden gelmiş, "Sam'a benzeyen, Sam gibi olan" açılımında bir sözcüktür. Kabul etmek gerekir ki, Yahudilerin sünnet olma ve soyun devamını anadan alma kuralı, Güneş kültüyle de ifade edilebilen, Ana Tanrıça İnanışı ve Oğuz Kültüründendir. Oğuz Kültürünün ŞAMAN ritüellerini din olarak algılayanlar için bu bir anlam ifade edecektir.

Liparit

Yalılıköyü'nün eski adıdır. Ulu-Par-si, Pers Uluların yeri!

"Lob-arta" olarak açtığımızda, anlamı "asker kaynağı" olur.

Pers-Oğuz kutsalı MARTİ ile bağ kurulabilir, Ulu Part veya Part-eli olabilir.

Li-Ber-ti; Ulu-Per-ti, Ulu Per oğullarının yeri. Le Paris ile sesdeştir.

Erkek savaşçının bol olduğu bir yer olmalıydı. Aspet'ten Liparit'a has kızlar gelin giderse, bu da "Aspet'ten Liparit'a kim elçiledi beni..." şeklinde türkölere girerse, bunun bir anlamı olmalıdır.

Libarid, aynı zamanda Uygur'da (Orbelyan'da, Oygur-beli) bir kumandan prens ünvanı idi. (Prens sözcüğü bizzat Farsçadır, Per-ansi/Prens; ışık kaynağı.)

Tarihten bir öykümüz var. Uygur kökenli Sasaniler (Zazalar), Kafkaslarda yöneticiyken, Uygur (Çin-Sincan /Çenesdan) Kaşgar bölgesinde yaşayan Saka (İsika-Oğuz) Türklerinden bir hanedan, kendi arasında taht kavgasına düşer ve yenik düşen prens servetiyle birlikte kaçarak gelip şimdiki Gürcistan'a yerleşir, kendisine ve yakın çevresine en üst düzeyde görevler, kırala taç giydirme şerefi ve

kumandanlık verilir. Uygur Çenesdanlı (Çin-Çavat) prensinin ünvanı “libarit” idi. (bkz. Fahrettin Kirzioğlu. Rize Tarihi, www.feretiko.com)

“Lib” kök hecesinden yola çıkarsak, Ulu-opa’nın bereketini temsil eder gibi, “lob”, lop, yuvarlak, taneli olan anlamında, fasülyeye de “lobya” adını veren bir sözcük çıkar karşımıza. Çekirdek, yumru, merkezde olan (Latinceye lobi olarak geçti) anlamında bir kavrama ulaşırız.

“Makaram sarı bağlar loy, kız söyler gelin ağlar” türküsünün nakaratında geçen “löberde, löberde, zülfün yüzüne perde, devriyeler sardı da bizi meğer kaderim böyle” ve “Makaramda ipliğim, Asiya’da benim keklüğüm” sözlerinde LOBERDE ile Asiya ilişkisi, türkünün Loberita üzerine örüldüğünün işaretidir.

Latince “Liberti” (özgürlük) sözcüğüne de kaynaklık etmiş olacağı düşünülmelidir.

Libarit Bey hakkında:

(www.atabari.net/default.asp?sayfa=ardanuc_koytarihi.asp&dil=1&metin=4)

“...Selçuklu devletinin kurucusu Tuğrul Bey (1037-1063)in amca oğlu Azarbaycan hakimi İbrahim Yinal ve Aran (Gence-Karabağ) hakimi Kutalmış Bey başbuğluğunda bir ordu ile 1048 yılı yazında Eleşgirt, Muş, Oltu ve Bayburt bölgelerini vurmuştu. Bölgedeki Bagaratlıların kumandanı Orbelli(Uygurlu) Libarit Bey kumandanlığında Bizans ve müttefikleri ordusu, Hasankale’deki meydan savaşında yenilince galip gelen Selçuklular Liparit Bey’i esir aldılar.

Libarit Bey önce Selçuklular adına Bizans’a elçi gönderildi daha sonra da Bizans heyeti ile Horasan’a gitti. Horasan dönüşünde Kral IV Bagarat’a(1027-1072) karşı gelerek, kollarını bağlatarak Bizans’a gönderdi.”

Aspet

Aspet; As-pati, has-bacı. Asu-Opa-si; “Su kenarındaki opalar.” Su-deniz Opacıları!

Suvari kadınlar yetiştirmiş bir liman köyü olduğu tahmin edilebilir; VI.Bedri’nin deniz savaşçısı karısı Hasbacı Emine buralı olabilir, ya da buradan çok HAS-PACİ’lar çıkmıştır. Hasbacı/Aspate. Mozart’ın Mitridate operasında, eşi Emine rolü, ASPATE adı ile örtüşmektedir.

İhtimaldir VI.Büyük Bedri’nin sevdiği savaşçı kızın annesi müzisyen Sitare Tonika buralıdır ve o da savaşçıdır. Latin kaynaklarına göre, bir şenlikte onun karşısında kemane çalıp türkü söyledi ve Koçeri Bedri ona âşık oldu, o gece onu yanına aldı, kral, Sinor (Rize kalesi) kalesini bu ailenin korumasına verdi.

Rize’de söylenen Koçari türküleri Hasbacı Emine’nin ağzından söylenmiş türküler olmalıdır.

Ovit

Oğ-İta; Oğ-İda. Gök Dağ, yüksek dağ.

Ovit, Kamenit, Varelit, Palovit, Hamlakit gibi, Rize civarında bulunan tepe ve dağ köylerinin adlarında bulunan İD/İT eki, tıpkı İDDAĞ, İDA gibi Ata kültürünü, Eti-Hitit (Eti-ler) uygarlığını ve hatta onunla bağlantılı olarak Sümer (Kimmer-Kenger) uygarlığına işaret etmektedir.

“Ovit” sözcüğü, ovid, obid, ovat, abid, aba-id. Aba-dağı ile eş anlamlı düşer.

“Ovid” adına Halikarnas Balıkçısında, sünger avcılarını anlatırken de rastlıyoruz. Kariyalılar Doğu Karadeniz kökenlidir, anımsayalım. Kariyalı sünger avcıları (engin savaşıları) orfos balığını kutsal kabul ederler, çünkü orfos görüldüğünde denizde tehlike yok demektir. Balıkçı baba, MÖ.500’de orfos balığından söz eden yazarları sıralar; Aristoteles, Oppianus, **Ovid** ve Plinius. (Mektuplarıyla Halikarnas Balıkçısı, Azra Erhat, sh.172) Bu bölümü anlatırken der ki; ”Bu biraz da eski Anadolu’nun ve günümüzdeki Anadolu’nun nasıl birbirinin varisi olduklarını gösterir.”

Ovit yaylası ve Korayisebe (İkizdere), Osmanlı döneminde yaşanmış bir öyküye konu olmuştur. İkizdere’de yedi köyün Ekşioğlu olmasının ve Ovit yaylasının padişah fermanıyla Ekşioğulları sülalesine verilmiş olmasının tarihi bir nedeni vardır. Öyküsünde denir ki; Osmanlı padişahlarından biri tarafından idam edilen bir yeniçeri beyinin oğlu burada saklanır, bir sonraki padişah ise yeniçeri beyinin haksız yere idam edildiğini ilan eder ve onun oğluna babasının itibarını iade etmek üzere ona Ovit yaylasını armağan eder. Bu öykünün doğruluğu ile örtüşen bir durum vardır; İstiklâl harbine İkizdere’den gönüllü katılan ve Cumhuriyete karşı çıkartılan iç isyanları bastırmaya buradan giden insan çok fazladır. Bu nedendir ki Anadolu’nun bir çok yerinde, Hakkari’den Tarsus’a ve Kızılcahamam’a kadar Ekşioğullarına rastlanır. Hatta, yeniçeri oğlu büyük dedenin Ovit’ten önce birkaç yıl saklandığı yer Ardeşen’dir, orada bir evlilik yapmıştır, bu evlilikten olan oğulları İslamoğlu soyadını almıştır. Yeniçeri oğlunun ilk saklandığı yer ise Of’tur. İhtimaldir ki Of’da dayıları vardır; çünkü Oğuz geleneğinde öksüz çocuk dayı evinde büyütülür, çocuğun sığınma yeri dayı evidir.

Tarihin cilvesi midir, MÖ. 88’de, Türk Atası (EUPATOR) VI.Büyük Bedri (Mithridate) de bu dağlarda ve bu yaylalarda yaşamıştır. İki kere hem de; biri oniki yaşındayken, annesinin zulmünden kaçarak, ihtimaldir ki o da aile yakınlarına sığınarak, diğeri ise kral olarak.

Korayiseba

İkizdere’dir. Rize-Erzurum arasındadır. Ovit Dağının eteklerine düşer.

Osmanlı dönemindeki resmi adı; **Kur-i Seba** (yedi köyler). Bu isim her ne kadar Farsça görünüyorsa da, Farsça’nın altı Kaşgari Türkçesi olduğundan fonetik açılımına bakmakta yarar vardır. İlk harf K, yerli şivede “kh” gibi gırtlak sesidir ve “kari, hari” gibi çıkartılır. İçindeki s harfi ise “hsi” ötüşlüdür, yerel şivede Ayşe adı “Ayise” (Ay ışığı) şeklinde söylenir. Ebe, aba olur.

Kor-ay-is-eba: Kor-ay-esiğ-aba. Ateş parçası ay ışığı abla. Rize dilinde ışık; “esiğ”

Yöremizde Ayşe Abla’nın ünlenişi: “Ayiseba.”

Büyük Bedri ile ilgili araştırmam sırasında Korayiseba hakkında çok önemli bilgiye ulaştım; VI.Büyük Bedri’nin peşine gönderilen üç bölük Roma askerini orada deli bal yedirerek öldürmüşler. Anlıyoruz ki, Pantos’un Oğuz soylu Kralı VI.Bedri, bu yaylalarda büyümüş, kök bağları burada imiş.

VI.BüyükBedri(MÖ.111) Romalılarla içli dışlı olan annesi kraliçe Laodika’yı yönetimden indirir ve başa geçer. Nemrut dağında MÖ.109’da ona imparatorluk töreni yapılır ve birleşik orduların başına geçer. Büyük bir orduyla Roma kuvvetlerini

batı Anadolu'dan süpüre süpüre Atina'ya kadar gider. Bazı kaynaklara göre Atina'dan yenilerek, bazı kaynaklarda Çanakkale boğazında fırtınada gemilerini kaybederek geri döner ve karar vermiştir, Canik Dağlarından, Doğu Karadeniz Dağlarından, Kafkaslardan, Kelkit yaylalarından, Erzurum'dan, kuvvet toplayarak Sula Lukullus ve Pompey'in yağmacı ordusuyla savaşıacaktır.

Roma ordularını üzerine gönderirler. Bu arada Roma korsanları Pirazizler'de yaşlı iki eşini ve yaşlı kızkardeşlerini esir alır. Ailesinin esir alındığı haberi geldiğinde yanıtı "Savaşarak ölsünler!" olur. Batılı kaynaklar bunu, "Esir alınan ailesini öldürmeye karar verdi, ölüm şeklini onlara bıraktı" şeklinde yazar, anlamaz, çünkü Romalı yağmacılar Oğuz töresindeki "Ya istiklâl ya ölüm" düsturundan ve bey yenildiğinde ailesinde kadınlar düşmana sağ teslim olmazlar, töresinden habersizdirler.

Roma ordusuna ZEHİRLİ BAL TUZAĞI kuran Korayseba halkına saygılarımızla, ilgili metinden alıntıyla devam edelim. Büyük Bedri, en son Kırım'dan dolaşarak Roma'ya kuzeyden saldırmak niyetindedir.

"Bolu'daki yenilgiden sonra Kelkit bölgesine çekilen Mithridates VI, Lucullusun kendisini süratle takip edememesinden (çünkü Samsun civarında halk Roma askerlerine kadınlı erkekli direniyordu. M.M.) yararlanarak Orta ve Doğu Karadeniz bölgesindeki halklardan 40 bin piyade ve 4 bin suvariden oluşan yeni bir kuvvet topladı.

Strabon(yazar), Pompeius'un ordusunun Heptakometler'in (Yedi Köyün Halkı) yaşadığı dağlık ülkeden geçerken Heptakometler'in yol üzerine Deli Bal kapları bıraktığını, bunları yiyip bilinçlerini kaybeden üç Roma bölüğüne saldırıp onları imha ettiklerini belirtir.

Mosyn denilen ağaçlarda ya da ahşaptan yapılmış seyyar kulelerde yaşadıkları için bu halkın Antik devirde (Ksenophon tarafından) Mossynoik olarak adlandırıldığını yazan Strabonun verdiği bilgileri değerlendirerek Heptakometlerin bugün Trabzon, Rize ili sınırındaki İkizdere Vadisi'nin yukarı kesimlerinde yaşadıklarını söyleyebiliriz. Bugün İkizdere İlçesi olarak adlandırılan bu bölge, Osmanlı belgelerinde Kur-i Seb'a (Yedi köyler) Nahiyesi olarak geçer. Bu bölge Karadeniz Dağlarının iç kesimlere geçit verdiği yerlerden biridir.

Trabzon'dan bahseden ikinci kaynak olan Strabon bölgeyi anlatırken, Trabzon bölgesindeki halkları; Trabzon ve Giresunun üst kısımlarında yaşayan Tibarenler (demir döğenler), eskiden Khalybes olarak adlandırılan Haldailer (Khalt), Ksenophon'un Makronlar olarak bahsettiği Sanlar (Tsan/Can), Trabzon ve Rize'nin üst kısımlarına düşen bölgelerde, eskiden Mosyn denen Heptakometler ve Byzerler olarak sıralar. Ksenophon'un Trabzon ve Giresun yakınlarında yaşadığını belirttiği Kholklar ise daha doğuda Batum civarındadır."

(www.karalahana.com/makaleler/tarih/rize-tarihi.html)

Şimdi bu metinde adı geçen Latince yazılmış sözcükleri açalım:

Mosyn: Müzik(esi) perisiyle özdeşleştirilen Maz-ini, Maz önü, Maz bölgesi.

Müzik yaparak savaştıklarını gören Anabasis yazarı, onları Giresun tarafında gelen, şarkı söylerek ilerleyen askerler olarak onları tarif eder: Dizlerine kadar entarileri vardı, mızrakları ve baltaları vardı, kalkanları hasır örgü üzerine gerilmiş deriydi, başlarında tepesi tüylü bir başlık ile 300 kayıkla bir gecede geldiler.

(Onbinlerin Dönüşü. Trabzon’u yağmalayan Yunan askerlerinin batıya ilerleyişini durdurmak için denizden pnların üzerine gidenler İskit Türklerini, Koltları tarif ediyor yazar.)

Müzik yapılan evlerde yaşadıklarından bahisle, yazar, bu evleri mozi ağacından yapılmış evler diye tarif eder. Müzik yapmaya uygun ağaç türleri buralarda olduğu muhakkaktır, ama bunu Yunan tarihçi anlayamaz. Kadırğa yaylalarından indirilen ağaç kütüklerinden yapılan gemilere de bu adın verilmesinin sırrını da bilmezler.

Yiyecek çalmak için, direklerin üstündeki ahşap evlere çıkmak zorunda olan Yunan askerleri, bu evleri tarif için Mozi-evi demiştir. Yedikleri yiyeceği de tarif eder; *kırmızı taneli püsküllü (mısır), un yapılır... Tuzlanmış yunus balığı eti, balık yağı...* (bkz. Doğu Karadeniz, M.Bilgin, Tarih-Kültür-insan, 3.Basım, Ötüken, 2002)

Karadeniz’de “nayla” denilen direk üstü ahşap evler yiyecek saklamak içindir; yabani hayvanlar bu direklerden yukarı tırmanıp yiyecek kaçırılmaz. Orman içlerinde benzer kulübelere yapılırdı, onların içinde de yiyecek saklanırdı. Maz/Muzi evi dediği burasıdır. Bu evin önünde kemeçe veya tulum zurna çalan birisine her an rastlanabilir.

Heptakometler: Yedi köyde yaşayanlar. Hepsi-kom-ata’lar.

İşte bir batılı mantığıyla insana isim verme, ne soy bağı vardır içinde ne de inanış. İşte Latinlerin İkizdere’de yaşayan ön atalarımıza koyduğu isim bu. Oysa, Hep-ta; hepsi! Hepsi Şam-ata” kahramanlardan söz ediliyor, ki MÖ.64’de burada verilen savaşlar, Roma’ya karşı direnişler, adın anlamını gösterir.

Haldailer (Khalt/Kelt): Hal-dai; Alıdağ/Ulu-dağlılar. Skit Türklerinden Keltler, Skotlar, Gotlar. Ulu, Hali, Gali, Keli’nin çoğulu; Hal-di, Kel-ti; Hal’ler, Kel’ler, GALLER!

Kolkhlar/Kholklar. HALKLAR. Bölge halkının genel adı olarak kullanılıyor. Yazar bir yerden bahsederken adını bilmediği diğerleri için “Kolkhlar” diyor. Yani Halk. Halk’ın yerel telaffuzu oldukça kaba bir gırtlak sesidir, yazarın Latin alfabesinde bu seslere karşılık bulması adeta olanaksızdır, o nedenle ancak böyle Kolkh şeklinde yazılabilmektedir. Hopa ve Batum civarında yaşayanlar için de Kolkhlar adı geçiyor. Benzer şekilde Çukurova’da yaşayanlar için Halkya diyemediğinden Klikya demektedirler.

Onbinlerin dönüşünü anlatan Huseynov, denizi gördükleri Mador dağından sonra, **Kolkhların** (Halklar) ülkesinde iki gün yürüyerek Trabzon’a vardıklarını söyler.

Yazar Mehmet Bilgin, adigeçen kitabınının 37.sayfasında “Trabzon’da surların içinde oturan Helenler onlara yiyecek sattılar, dağda ordugâh kurdular, 30 gün boyunca **Kolkhların** memleketini yağmaladılar.” diye anlatıyor.

Kolk, Halk’tır, Oğuzlu Halkıdır. Kolkhis; Halk Uşakları açılımlıdır. Bu ifade daha çok “Asla Roma’ya vergi vermeyen Rize Sinor kalesinden ötede yaşayanlar ” için kullanılır. Toroslar boyunca uzanan Klikya da böyledir, “vergi vermeyen, halk” demektir. LAİK sözcüğüyle eş anlamda, Özgür Halk demektir.

Heredot, **Kolkhis** halkının Mısırlılar ve Etyopyalılar gibi sünnet olduklarını, Pers İmparatorluğuna bağlı olduklarını, Pers komutanı Serhaz’ın MÖ.480’de yaptığı

Yunanistan seferine katıldıklarından söz eder. Potomya bu dönemin büyük liman şehriydi.

Görüldüğü gibi, Hopa'dan Giresun'a kadar Kolkhlar adı geçiyor. Gürcü dilinde "kholklis", halk demektir.

Makronlar: Mağronlar. Ahşap ve taş malzemeli evlerde yaşayanlar.

Makron (Makran) adına Belucistan'da rastlıyoruz. Ev malzemesi ağaç ve taştır, ağaçlar çapraz yerleştirilir, arasına taş dizilir. Bu evler, tipik Karadeniz evleridir.

Makron, Magruna ve Margiana ses benzerliği dikkat çekicidir. Magriana antik Türkmenistan'dır. Magruna ise çift kamışlı Mısır halk çalgısıdır. Bu çalgı tulumzurnadaki kamışların boyunda olup yine tulumzurna gibi ara vermeden uzun süre çalınabilmektedir.

Magruna'nın bir adı da Zummara'dır. Fas'taki adı "Zamr". Bu adlar ise Sumer çağrışımlıdır. Magruna, Zummara, Zumr, Zurna adları, dikkat çekecek kadar fonetik akraba durmaktadır. Çift kamışlı zurna aynı zamanda antik Hitit ve Etrüsk çalgısıdır.

Sanlar (Tsan/Can): Canik Dağlarına adını veren anabacılar, Canbacılar. Oğuz geleneğinde, kadın erkek ayırmadan birbirine "can" diye hitap edildiği bilinir. Yani yazar burada Oğuz Türklerinin bir sıfatından söz ediyor, ama bu insanların hangi halk olduğunu görmek istemiyor, ya da bilmiyor. Çünkü ona göre bu insanlar Hitit-Sümer Uygarlığını yaratanlar değildir.

Trabzon'da Canali soyadı gibi, bolca bulunan Oğuz adı ve soyadlarında yörenin antik kültür bağları belirgindir.

Skidides: Ski-dide-s; İskit dedeliler.

Pariyadroz: Peri-ya-toros. Doğu Karadenizdeki dağların antik adı.

Alıntı yaptığımız metnin diğer bölümlerinde Büyük Bedri'nin çocukluğunun geçtiği Doğu Karadeniz Dağları için **Pariyadros** Dağları denilmektedir. Bu sözcüğün fonetik açılımından çok keyif aldım, çünkü nihayet bu dağlarda Turan soylu Oğuzların yaşadığına dair bir itirafı kendi kaynaklarında görüyoruz.

Doğu Karadeniz adlı kitabının genişletilmiş 3.basımında yazar Mehmet Bilgin, Heptakometler'de Roma askerlerine kurulan delibal tuzağından söz etmektedir (s.55). Birbirimizden habersiz yaptığımız bu yorumu okuyucunun dikkatine sunmak isterim. Mehmet Bilgin de, Anabasis'te kullanılan halk adlarındaki tutarsızlığa dikkat çekiyor.

Taokhlar: Huseynov'un Oltu Narman bölgesinde yaşayanlar için Taokhlar demesi, yazarın insan adlandırmadaki uyduruk isimlendirmeler yaptığının bir diğer belgesidir. Çünkü yağmacı Helenler oradan geçerken çaldıkları tavukları eşeklere katırlara yükleyip Torul (Dor-uli/Ulu Dor) bölgesinden geçerken de yemişler ve anlatıyor ki Torul'da yağma yapamamışlar, yenilmişler, aç kalmışlar, Taoklar'dan aldıklarını yemişler. Düşünelim ki Narman'dan Torul'a kadar hangi besin taşınır, belli ki tavuk. Erzurum şivesinde tavuğa "tayuğh" denir; işte Huseynov'un Erzurumlulara Taokhlar demesinin izahı.

Rize-Erzurum arasında, tarihteki adıyla Periyatoros Dağlarının en önemli yaylalarından biridir. Adını taşıyan cimil peyniriyle tanınır. Fakat, asıl Cimil yaylasına adını veren nedir, şimdi onu göreceğiz.

Fonetik analizinde “cim-il”, cem-il toplanma yeri olarak karşımıza çıkar.

Cem; toplanma, birleşip bütün olma halidir, “il” ise toplanılan yer. Demek ki bir tarihte orada büyük bir toplanma yaşanmış, kadın-erkek, bütün yiğitlere “er meydanı” olmuş Cimil.

Demek ki Cimil’de iz sürerken davuldan ve er meydanından söz etmemiz gerekecek.

Anadolu’da kullanılan davulun gerçek adı Oğuz Davulu’dur. Oğuz kültüründe ferman duyurma ve savaşa hazırlanma davul eşliğinde yapılırdı. Davul, bir şahlanma işaretiydi. Güreşirken de davul çalınır, çünkü orası er meydanıdır. Atatürk, Ankara’ya gelişinde, 3 bin kuşanmış atlıdan başka, 500 davul 70 zurna ile karşılandı (27 Aralık 1919). Oğuz Kırı diye geçen şimdiki Yenişehir’in harman meydanlarında ateşler yakıldı, üzerinden atlandı, zeybekler oynandı, davul sesleri göklerden indi.

Cem türkülerinde “er olan meydana gelsin” denir, kadın erkek birlikte ceme katılır, yani meydan’a çıkar. Anlaşılmaktadır ki, cem ayini böyle bir Oğuz geleneğinden gelmektedir. Bir de “Er olan kendini meydana gösterir” ata sözümüz vardır.

Tarih kitapları, 40 bin askerle Korayseba’da toplanan Büyük Bedri’nin 22 dil bildiğini, her askeriyle onun ana dilinde konuştuğunu, çocukluğunu geçirdiği bu yaylaları çok iyi bildiğini yazmaktadır. Burada sözü edilen 22 dil, değişik Oğuz boylarının konuştuğu Türk lehçeleri olsa gerek, çünkü askerleri onlardı.

Bu kadar askeri bir araya toplarken ve savaş hazırlıkları yapılırken günlerce davul çalınmış olmalı. Hem de, halk oyunları oynamışlardır. Çünkü müziğin birleştirici gücünü kullanmak Oğuz geleneğiydi. Bunlara Kam dansı veya Şaman dansı denirdi, dans ederken haykırışlar yükselirdi.

Osmanlı döneminde, erleri coşturarak onlara şevk verme görevi Mehteran bölüğünüydü. Oğuz töresini devam ettiriyordu. 1826’da Mehteran bölüğü kapatılınca Yeniçeriler bunu “töreye aykırı” bularak padişaha isyan ettiler. Çünkü, töre yasa demekti, bey, töreye aykırı iş yapamazdı, töre tüm atalarıyla kurulan bağdı, yani varlığını borçlu olduğu her şey demekti, töreyi değiştirmek kendi atalarını reddetmek demekti. (2. Mahmut 32 bin eğitilmiş Yeniçeri askerini batılılaşma adı altında öldürttü! İlginç benzerlikleri olan bir tarih yaşıyoruz.)

Yeniçerilerle Korayseba’lı Ekşioğullarının bağı ayrıca bilinmektedir.

Meydan davulunun eski adı Oğuz davuludur. Mehteran bölümünde KÖS olarak geçer. “Kös” adı, Ogûz’den gelir, Oğuz davulu demektir. Buradan Koraysebalı Kösoğullarına da bir ad ve şan kaldığını söyleyebilirim.

Aslen Cimil’li olan, öğretmen Cemil Gezmiş’i ve oğlu Deniz Gezmiş’i de rahmetle anarak Cimil’den ayrılalım.

Cimilli adında, Taşköprü’ye bağlı, Sinop’a 45 km.uzaklıkta bir köy vardır. Burası Bedri Dede’nin ünlü Hitit atlarını yetiştirdiği antik Talloyi/Tarlaların yeridir.

Bedran

Bed-ri-ana; Petrana, Petran. İkizdere Anzer yol ayırımında, “Kama” denilen yerdedir. Adından anlaşılacağı üzere Romalı korsan askerlerinin kamalandığı yerdedir. Denizden 50 km içeride, 6 ay karla kaplı köydür. Bedran’da, tahta ile karda yuzme (kar üzerinde kaymanın buradaki adıdır) geleneği vardır, bu bir ata sporudur.

Kral VI.Bedri çocukluğunda Sinop’tan kaçıp buralara geldiğinde, büyüdüğü köy Pedran köyü görünmektedir. Bu köyde, zehirlenmeye karşı “Mitridaticum”adı ile tarihe geçen panzerhiri öğrenmiş ve kullanmış olmalıdır. “Etrafında sürekli tıp ordusuyla gezerdi” diye tarihe geçti. Rize kalesinden Roma’ya kaçırılıp Jüpiter Tapınağına (Anıt Müzesi) konan el yazması tıp kitabını bu yaylalardaki kadınlardan öğrenmiş olmalıdır.

MÖ.64’de, Erzurum üzerinden gelen Pompeius’un garnizonuyla 6 ay kış boyunca bu dağlarda savaşan, onları Rize’ye indirtmeyen, 1800 Roma askerini öldüren Bedrin Aslanları içinde Petranlır da vardı. Roma askerlerine deli bal tuzağı kuran, baygınlaşınca onları Kama’da kama ile Hancer’leyip öldürenler de onlardı. İşte adını bu şanlı tarihten alan “**Kama**” kavşağı ve “**Hancer**” yaylası!

Biz şimdi, Romalı saldırganları nasıl püskürttüğümüzü unuttuk. Ama düşmanlarımız onları nasıl hançerlediğimizi unutmamış olmalı, ki, Ovit yolu şimdi delik deşik, hançerlenmiş olarak Erzurum tüneli engellenmekte, derelerimiz bataklıkla çevrilmek üzere Dünya Bankası tarafından santrallerle kilitlenmektedir.

Bedran köyünün MÖ.120 yıllarında yaşamış olan anabacıları Büyük Bedri’nin AK-ANALARI oldular. Eğer bir gün Luvr Müzesinden heykeli getirilirse, dikileceği köy burasıdır.

Şubat 2008’de yabancıların “lazboard” adını koyarak köyün geleneksel kayağına sponsor olmaya başladıklarına bakılırsa, ünlü kayakçıların burayı birkaç yıl önce ziyarete gelmesinden de anlaşılacağı gibi, batılı piyasa korsanları buraları bizden iyi biliyorlar ve yenildikleri yerleri hiç unutmuyorlar.

Demir Dağı

Kıble dağının arkasına düşer. Dağın vadilerinden akan suda görülen pas rengi, bu dağda demir yataklarının olduğuna işaret eder. Adıyla örtüşen bir dağdır. Çevresindeki dağ adlarında antik adlar varken, adının demir olması, demirin keşfi kadar eski bir ad olduğunu gösterir. Demiri eriten ve demiri döğen anabacılar için uygun yaşam yeri olsa gerek.

Cimil suyunda ve İkizdere kaplıcalarında bulunan şifanın kaynağında Demir dağındaki madenler olduğu düşünülebilir.

MÖ.64’de Fırtına vadisinde, Kalei Bala (Tina ablanın ve kocası Zir (Hay-Dor) beyin kalesi), Rize Dağlarındaki Başköy kalesinde, Bayburt ve İspir çevresinde, Sezar’ın Pompeius komutanına karşı verilen büyük savaşlarda buradaki demir ocaklarında yapılan Amazon baltaları ve mızraklar, oklar, ana malzeme olmuştur.

Demir Dağında bulunan Handüzü yaylası, civardaki en yüksek yayla olarak bilinir. Buradan Trabzon sahilleri dahi görülebilmektedir.

Handüzü/**Handusi**; Kun-atası; Atası Kun (gün).

Kamenit

Kamenit; Kuman-ida; Kuman/Şaman Dağı açılımlıdır.

Rize'ye tepeden bakan bir yerde olup, Küçük Ayane'nin altındaki tepeliktedir. Küçük Ayane ile Ayane dağı karşılıklıdır ve ondan daha yüksekte olan Kibele Dağı'nın alt tepelerini oluşturmaktadırlar.

Kamen; kuman'dır. Kuman-Human Türkleri de Asya'nın bildik boylarıdır.

Hurşit Saral'ın "Tarihsel Süreçte Doğukaradeniz" adlı kitabını kaynakça olarak kullanan bilgisunar sitesinde, Trabzon civarında çokça benzer yer adı Kuman Türklerine ait yerler olarak verilmektedir.

(<http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?p=595850>)

"Kumanlara ait izlere, bölgede yaygın biçimde yer adları olarak rastlıyoruz.

- Aşağı Kumanit (şimdi Aşağıçavuşlu / Sürmene)
- Yukarı Kumanit (şimdi Yukarıçavuşlu / Sürmene),
- Kumanit (şimdi Kumludere / Of)
- Kumanonoz Mahallesi/Yaylası (Tonya Kalınçam köyü güney doğusunda)
- Komana Deresi (Vakfikebir'in doğusunda)
- Komandere Vamenli (şimdi Ortaköy / Vakfikebir)
- Komandere Raşî (şimdi Rıdvanlı / Vakfikebir),
- Komandere Kadahor (şimdi Akköy / Vakfikebir)
- Komandere Habel (şimdi Açıkalan / Vakfikebir)
- Kumanovacık Yaylası (Espiyeye)
- Kumanyurdu Yaylası (Tirebolu)
- Koman Deresi/Alucra
- Koman Tepesi ve Koman Köyü"

Pindoz

Pan-dos; Atası Pan. Aynı isimde, Antalya'da Mindoz antik yerleşim vardır. As-pendoz adıyla örtüşür.

Balıkça Baba, Azra Erhat'a yazdığı mektuplarda (sh.160) şunu anlatır. İskender Halikarnas'a saldırırken Myndos'a da hücum ediyor ama alamıyor.

Kariya Uygarlığının en önemli eserlerinden biri olan Rodos heykelinin Latince adı **Lacka Scuta**'yı Ön Türkçe'de, Lazca'da buluyoruz. Heykelin bacakları öylesine büyük ve geniş ki, iki bacağın arasından gemi geçerdi. Yani heykelin genişlemiş halde duruşu "laçka", ve o pozisyonda sabitlenmiş, Skuta/İskit atası!

Halikarnas Balıkçısı Kariya'yı anlatırken de Anadolu'yu anlatır. "Anadolu tarihi ta taş devrinden başlamalı. Kaneş (Kayseri'de MÖ.3000) kültürü, Pre Hititler, Hititler, İskitler, Amazonlar, Ferigyalılar, Galatlar, Kimmerler(Teuton), Lidyalılar, Akhalar, Minoenler, Mikeneliler, Etrüskler. Bunlar hep biziz. Herodot'da en aşağı 50 çeşit insan adı geçer Anadolu'da. Yazılması lazım yurdun tarihi, ki, bizim tarihimizdir" der.

Sümer, Sümle, Abu

Fındıklı'nın yukarı köylerinden biridir. **Sümer** köyünün eski adı SÜMLE ve daha eski adı ABU köyüdür. **SÜMLE; Sümle'dir.** Sümle, Sümer kutsal Kibele'nin diğer adıdır.

Lazca konuşulan köylerde Hemşinlilere "**Sümeğ(r)**" denilir; yörenin antik Sümer yeri olduğuna işaret eder.

Abu; Aba'dır. Rize'de ablaya "abula" denir. Abula; büyük ABA'dır. "La" ekinin büyüklük verdiğini başka örneklerde görüyoruz; örneğin, "cicili" küçük yılan (solucan) iken, "cicila" ise büyük yılan demektir. Atti-la; büyük Hatti, der gibi. Attila'nın, Roma saldırılarından Germenleri kurtarmak için Avrupa'ya yardıma geldiğinde ordusunda atlı kadın askerlerin olduğunu anımsayalım.

Sümle-Sümer köyü, Simer (Çoruh) nehrine bakan bir köydür. 2007'de Rize merkez Portakallık mahallesinde artık komşu oturduğumuz ve ellerinden öpme mutluluğunu yaşadığım Sümerli seksenlik Cemal Özbulut dededen köyün eski adını öğrenirken, gençliğinde saçlarının kırmızı olduğunu da öğrendim. Yani, Sibir (İskit/Saka) Türklerinin Kızıl Türkler boyundan geldiğine işaret ediyordu.

Ardeşen civarında yukarı Abu, Aşağı Abu köyleri vardı, ihtimaldir ki Sümle Yukarı Abu köyüdür.

ABU: Aba, bazı Türk lehçelerinde "ana" olarak da kullanılır. (Kraliçe Tina Abula)

ABULA; Rize'de, abladır. "Abala" olarak da seslendirilir.

ABUL: Kaşgar'da bir köy adı. (K.Mahmut, Dil Ansiklopedisi)

Su-mari; Hareketli, ışıklı. Bereketli toprakların hayat veren kadınları SÜMERLER kadın toplumu olarak görünüyor. Çoruh /Simer nehrine bakan bir köydür.

Amazon kadınlar çalışkan şehir kurucu at binen kılıç kuşanan gerçek koruyucu ablalardı. Karadeniz'i Yunan ve Roma saldırılarından korumak için devlet bile kurdular; adına Pantus denildi. Bunu hiç unutmayalım; Sümele'nin kızlarının devletiydi o, bir Rum/Roma devleti asla olmadı, kolonileştirildiği dönemde bile kendi dillerini kaybetmediler, tam tersine konuştukları dili Roma'ya ve Atina'ya götürdüler.

Sümela Manastırı da onun adını taşır, tamamen Şaman iş evidir.

Uma Köyü

Rize merkez köylerinden Ortapazar'ın eski adıdır.

Uma, Ma tanrısıdır, "Huma" kuşudur. Mitolojide Huma Kuşu tanrıçanın omzundaki özgürlük kuşudur. MA ana, Umay Ana'nın adı ondadır. Mitolojideki Anka kuşu da odur. Uma adını doğrudan tanrı adı olarak Zaza Oğuzcasında görmekteyiz

Tibet (Tübüt) dilinde UMA "anne", ABA ise "baba" demektir. (K.M. Dil Ansiklopedisi). Tibe-t; tepe-id. Tibet bir yayla ülkesidir, diğer adı; Tibet Yaylası.

. Tahran'ın sembolü Huma kuşudur. Sasani (Zaza) hanedanından beri kullanıldığı düşünülebilir.

Uma adıyla örtüşen kadın adlarına örnek; Maya/ Mahiye, Umay, Ummü. Rize'de Ummiye, Omayye denir. Yazarın çocukluğunda Ummiye Çınar adında 70 yaşında kemeçe çalan bir akrabası vardı.

Marsis yaylası

Marsis; Meri-si; Su perisi. Pan'ın diğer adı.

Sümer köyünün etrafındaki yaylalardan biridir; Çatak, Meşe ve Marsis.

Frigya söylencelerinde, dağların, derelerin ve ormanların koruyucusu Pan'ın diğer adı **Marsias**'dır. Pan, müzik yarışmasında ödül alan çobandır. Diğer yarışmacının (Apollon) çaldığı üç telli lirden daha başarılı bir çalgı yaptığı için, ondan büyük olduğunu ifade eden "Pan" adı ile anılır. Pan, büyük anlamındadır. Örneğin Pan Tuross, Büyük Toros demektir.

Bu noktada Kibele'nin Gordion'daki heykelinde, onun iki elini iki erkek çocuğun başları üzerine koyduğu figürde, bir yanında çift kaval çalan Pan, diğer yanında lir çalan Apollo tasviri vardır.

Pan'ın elindeki çift kavalın müzikteki yeri şudur: Kavalın biri dem tutar, diğeri ezgi çalar. Bu çalgının geliştirilmiş tulumdur. Bugün kullanılan benzer bir çalgı da çift zurnadır; iki zurnacı aynı anda çalar, biri dem tutar, diğeri ezgi çalar.

İki kavalı birlikte ağzına yaklaştırmış olarak görünen Pan, gerçekten bir maharet segilemekedir. Bu figürü, Roma Etrüsk müzesinde aynen görebiliyoruz.

Marsis yaylasında halen tulum zurna çalınmaktadır. Karadeniz'de "Bağa bi gayda vur" demek, "bir horon havası çal" demektir. Görüldüğü gibi, "gayda" müzik ile eşanlamdadır.

Pan sözcüğü ile bağlantılı olarak, antik dönemde, Pantus kökenli olanlara, geldiği yeri belirtmek üzere adının önüne Pan eklendiğine rastlanır. Örnek; Pan-tieze, I.Büyük Bedri'nin yeğeni olup İskender onunla evlenmişti. Pantieze, Pan'ti Ece!

Fransa'nın güney bölgesi olan Marsilya ile Marsis'in kökeni aynıdır.

Moliva

Moliva; Mol-heva, Eme-uli Heva, Bal-Heva. Büyük Kible dağının alt tepeliklerinden biridir. Baleva ile sesdeştir.

Keza "Anadolu arısı", bal arısı olarak en verimli arının adıdır. İtalyan arısına literatürde "hırsız arı" denilmesindeki anlamı da Cinibizli (Cenevizli) korsanlara benzeterek verilmiş ad olarak düşünmek gerekir.

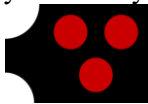
Arhavi, Argabi, Naodidi

Kibele'nin adını doğrudan burada görüyoruz; **Arı Heva**'dır. Heva/Heba'nın oğulları, Habe-ur/Arhave. Havva adı Rize'de Heva'dır.

Anımsatma: Ana tanrıça Kibele'nin diğer adları **Semele, Heva, Didinana, Adıgüzel, Tavanana Hepa, Hepat, Leto, Nokta, Kübel, Hübel, Sibel, Lato/Laodi Laz**'dır.

Arhavi nüfus müdürlüğünden verilmiş nüfus cüzdanlarında doğum yeri "Arihave" yazılmış olan yaşayan insanlara bugün rastlanmaktadır. (2007)

HİVA adı Özbekistan'da önemlidir, matematik bilimci Harezmi burada doğdu. Orada kurulmuş olan antik Hiva Hanlığı bir Oğuz devletidir. Üçlek Tanrıça Kibele (Heva/Have) sembolü bayrakta görülür. Halkının adı Fars kaynaklarında "Çağatay Ulusu" diye yazılıdır.

Bugün Çağa-Tay okunuşlu olan bu sözcükte SAKHA TAİ vardır, açılımı Doğu Saka'dır, ki Çayeli'nin açılımında da Sakha Eli görürüz. Pazar'ın merkezine

yakın bir köyün adı SUKİTA'dır; İskit adıdır. Sukita'nın yaşlıları gençlere "sahile ev yapmayın" diye öğütler, ama Dünya Bankası kimseyi dinlemedi, sahilleri beton yığını yaptı. Sukita yaşlıları Arhavi için "Doğu Karadeniz'in Paris'i" der. (Rize'nin yaşlıları da Pazar için "Paris'tir" der.)

Pazar'ın Eski Trabzon (Hamidiye) semti, bayır üzerinde düzlüktür. Eski Trabzon adını antik kaynaklarda Azerbaycan (Adorapatene) ile aynı isim olarak görebiliyoruz.

Ari Heva'nın antik Kabil'de (Kibele şehri) adı Ay Hatun'dur. Üçgen, üremenin ve bereketin sembolü rahim'dir. Ay Hatun, Rize'de AYANE adıyla Kible dağının yanındaki dağdır.

Özbekistan Üç Hiva Hanlığının bugünkü topraklarında 1917'de Harezmi Sovyeti kuruldu, kırmızı üzerinde yeşil ve üzerinde sarı hilal olan bayrağı vardı.

Ar-habe; simetride Habe-ar, Hubyar. (Hemşin ve Zile'de Hubyar köyü! Hubyar semahı, Alevi türküsü, Aşık Derviş Ali'nin şiirleri!)

Arhavi'nin daha önceki adı olan "Noğadidi" sözcüğünde ise Didinana Kibele'nin adına rastlarız. Nağ/Noğ/Neu (İng.new) fonetik yaklaşımındaki "yeni" ile bağımlı kurduğumuzda, yeni kurulan bir "bereket yeri", yani çarşı/şehir (çarşılar, tanrı adına kurulurdu) olsa gerek. Ki, bu yerin kurucuları bu işi Ari Heva adına yapmış görünmektedir.

"Nağ"ile bağlantılı olarak; Rize ve Arhavi çevresinde "nağ-misa", yeni gelin demektir. Misa/mis ise "moisi", beyaz giysili mozi'ler, müzik yapan kızlar olacaktır ki, bu adı antik Yunan kaynaklarında Karadenizliler için kullanılmış tanım olarak görmekteyiz. Keza İngilizce'de mis/misis, bayan demektir.

Kibele'nin duacı kızları beyaz giysilerle, müzik söyleyerek iş yapan muzi'ler, Amaz-oğun kızları, Arhave/Noğadidi'nin de kurucuları görünmektedir.

Arhavi için Arkabe/Argabi diyenler vardır. Burada ar-kabe açılımı yapıldığında; Heva, Have, Habe, Ğabe ve Kabe geçişi görülür. Ki, bu durum bizi Kutsal Kâbe'ye götürür. Kâbe'de İslamiyet öncesinde Kibele'nin putları evlerde bulunuyor idiyse, Kâbe adı da kutsal Kibele'den adını almış olması normaldir.

Arhavi'de yaşlı ve sözü dinlenir kişilere lâkap olarak Gabi denir, "ağabi" ile sesdeştir. Toros eteklerinde, Ereğli'de, Gabi adıyla örtüşen Gaybi Köyü vardır. İvriz Öğretmen Okulu'nun yanbaşındaki köydür. İvriz Hitit eserlerine bu kadar yakın oluşu önemlidir. Gaybi Köyü ile yan yana Durlaz köyü, açılınca DOR-LAZ olarak karşımıza çıkar. Hitit tanrısı Kibele, Arhave'de ve Ereğli'de aynı adlarla yan yana olabilmektedir.

Kırğısıztan'da Göktürk Tarihi Profesörü Gaybullah Babayar'ın adında da Gaybi-Gabi-ulu, Uluğabey adını görüyoruz. Babayar adı bizi Hubyar sultan'ın diğer adı olan BUBİYAR'a götürür, o da EUBADOR ile sesdeştir.

Arhavi'de en eski Laz dili konuşulur. Arhavi adının fonetik açılımında görülen Ana Tanrıça Kibele'nin adı, buranın en eski yerleşim yeri olduğunun da işaretidir. Sümer Tanrısı LAZ ile isim olarak da örtüşmesinden hareketle, Sümerce ile

ARHAVİ LAZCASI arasında bir bağ olabileceği düşünülmelidir. Bu fonetik çalışmamızdaki bulgularımız da bu yöndedir.

Hacepit: Oğ-ace Bici. Hace Bacı, günahsız bacı, o hep bakire olup sürekli doğruran Arı-Heba, Kûb-uli ana tanrıçadır.

Antik efsanelerde sözü edilen Habil ile Kabil adıyla örtüşen iki yerleşim adı, Hopa ile Arhavi olabilir. Hopa'nın oğlu Habil, Kûba'un oğlu Kabil olabilir. Her iki yerleşim yerinde en eski LAZ, LAT dili konuşulmaktadır.

Vice (Vije)

Fındıklı ve **Çamlıhemşin**'in eski adıdır.

Vice, Bice; Bacı olarak açılır. Bacı, Kibele'dir.

O'bi-ice, Ov ise; Ov-ice; Göv(ğ) İse. Opa'nın ışığı denilmektedir. Bozo, kız demektir.

İyi görmeyle de işgisi olabilir, VİSİ, “görüş” demektir. Daha arkasında büyük bir yerleşim yeri olduğuna, asker gözcülerin burada tutulduğuna işaret eder.

Fındıklı; Pin-dugli, Pan-dağlı. (Kaçkar dağları Pan ata yurdudur.)

Çamlıhemşin'de bulunan antik KOÇ heykeli buranın çok eski bir Ata Yurdu olduğuna işaret eder. Çamlıhemşin'in ünlü boğa güreşleri burada OP adını hatırlatmaktadır; Op, Oğuzların kutsal hayvanı öküzün Argu lehçesindeki adıdır. (bkz.Kaşgarlı Mahmut, Divanü Lügati't -Türk)

Fındıklı'dakiler Hemşinlilere “Üçoklar” der. Üçoklar bir Oğuz boyu olup, Üçok, Uc-oğ, Us-og ile “Uşağ/ Çağa” sesdeştir. Gerçekten de Hemşin evlerinde bulunan eski oymalarda Kayı Oğuzların üç sivri oku birlikte atan üçlü mızrak işareti vardır.

Çamlıhemşin dağlık bölgesinde yaşayan bir kısım halkın antik adı Pornaglardır.

Pornagu adıyla Varnaka sesdeştir. Porna; Por-ana, Peri soylular, türkü söyleyerek iş yapan, Peri-uma/Puri-mu'ları anımsatmaktadır. Dağlarımızın antik adı olan Peria Toros adıyla da örtüşür.

İspanya Pirene bölgesinde PORNAG adıyla benzer bir kavim vardır. (bkz. Her Yönüyle Rize Şiveleri, Muzaffer Arıcı, 2009 Ankara)

Başka işaretler de bizi Portekiz ve İspanya'nın kuzeyine, Asturya, Bask, Marsilya ve Katalonya ve Fransa'nın güneyindeki Ogzitan- Gaskunya bölgelerine götürmektedir. Örneğin, bu şehirlerde gayda çalgısı halen daha çalınır. Antik dönemde Romalılara karşı savaşan Asturya kralı PANLAZO (Ben Layo) ve başkenti LAZİPON/Lizbon gibi, sesdeş ve anlamdaş adlar, tarihte ortak bir kültürün var olduğuna işaretir.

Hopa

Hepat, Heba, Heva. Kibele'nin diğer adıdır. Opa, fonetik analizde Aba'dan daha büyük olana karşılıktır. H harfi söyleme kolaylığı verir, Opa/Hopa/Hubu olarak karşımıza çıkar.

Argu lehçesinde kutsal öküz; OP.

Hopa'da bir Hemşin (Uma-tina) daha vardır.

Op, oppa, hop, gibi ünlemeler, havaya doğru, yukarıya Op'a yükselme sesleridir. Op, yukarıdaki kutsaldır, Gök Tanrıyı işaret eder.

Halk danslarında bir figürden diğerine geçerken, hareketi başlatırken “oppa” denir. Bu tür çağrışıların Şaman ritüellerinde bir karşılığı mutlaka vardır.

Op-Of-Ob-Om dönüşümlü sesler olup bunlarla başlayan veya biten pek yerleşim adı daha vardır; Sin-op, Of (Rize'ye 20 km mesafedeki ilçe), gibi.

Türkülerde yapılan “Of of...” haykırışı Op'a haykırmaktır. “Of, aman ey...” ise, Opa, Pan ve Oğ tanrılarına sesleniştir. Latince “amen” ve Arapça “amen” dua bitirileri de ön Türkçe “kabul eyle tanrım Men/Pan” olarak açıklanabilir.

Hopa ve Arhavi en eski Lazca konuşulan yerleşim yeridir. Bu nedenle Hopa adı Sümerce'nin merkezinde görünmektedir. Hopa'da “Dede” soyadlı aileler vardır.

Lazların antik adlarından biri de EYZİ'dir; Eksi, yani Kuzeyli. Kazım Mirşan'a göre en eski Oğuzlar onlardır;”**OQ-US ULİO KOL**” tamgasıyla adlandırıldılar. Ulu Oğuz Oğlu!

Makriyali (Bahriyeli!)

Hopa'nın Kemalpaşa ilçesidir.

Makriyali, Baktoria ile sesdeştir. Baktoria, Ay Hatun ülkesi, Horasan Bahleva antik şehri olup, Şaman devletinin kurulduğu o yerde İskender bir Pers kraliçesi olan Roksana ile evlenmiştir.

Ma-Oğ; BAUK. Mak; Maog/baog/beug/beyuk/boyuk, büyük! Büyük Yalı!

Makriyali, fonetik analiz için bize önemli bir ipucu vermektedir; antik kaynaklarda yöre halkına Makronlar denilirdi.

Makriyali (Kemalpaşa) adı Makron yalısı/ Makronların yaşadığı yer çağrışımlıdır. Antik Yunan kaynaklarında Trabzon dağlık bölgesinde yaşayanların adı da “Makronlar” olarak geçmektedir, bu ad taş ve ağaç malzeme kullanılarak yapılan evlerde yaşayanlar anlamındadır. Makronlar için antik Toran/Torana evlerinde oturanlar şeklinde bilgi verilen sitede, Turan/Toran, Dor-an açılımına da ulaşmış oluyoruz.

(<http://en.wikipedia.org/wiki/Toran>)

PAK, MAK gibi ön ek alan uygarlıkların (Pak-istan, Mak-edonya!) aynı kültürel köklere dayandıklarını düşünebiliriz.

Latince “makro” sözcüğü ile buluşuyor olması ise, Lat dilinde/Etrüskçe'de, yani Ön-Türkçe'de bir sözcük olmasındandır.

Kemalpaşa'nın Esenköy mahallesinin antik adı **Abuisla**/Azdağa türkülerle geçmiş, güzel kızlarıyla ünlüdür; Abuisla'dan kız almak cennetten gül koparmaktır.

Abu/Aba-isila(r), kızları ay ışığı gibi ışıl原因an yerdir. Köyün yaşlılarına göre, bu köyde parlayan ay ışığı Karadeniz'in başka bir yerinde yoktur. Kafkasya'da Ay Tanrısı İsitâr/İştâr/ önemlidir, adı Maz'dır ve bu ad Amazonların isim annesidir.

Makriyali'den fonetik geçişle “**bahriyeli**” sözcüğüne ulaşılır ki anlambilim açısından her ikisi de aynı aile içinde görünmektedir.

Mapavri

Çayeli'nin eski adıdır. Mu-apa-oğrü açılımlıdır. Hemşi köylerinde buraya Dambur denir, Dom Ana'nın Işıklı yeri demektir. Hacıbektaş gibi Sekizli/Şems tavanı olan amıt müzelere DAMBUR denir.

Çayeli'nin, türkülerdeki adı Büyükliman'dır. Demek ki, daha eskilerde burada Büyükdere'nin ağzında büyük bir liman vardı. Limanın başladığı yer ise, Büyükköy (Leroz) olmalıdır.

Çayeli; Sağali, Saka-eli. Usağ, Işığ ili. Çağatay Türklerinin yurdu anlamına da gelir. Aynı isimde Hemşin'de köy vardır.

Mapauri; Ana Tanrıça Kibele'nin Ma/MAİA adı burada varsa, bu yerin çok eski bir yerleşim olduğunu gösterir.

Maya adı Rusya'da, Azarbaycan ve İran'da yaygın kız adıdır. (Yazarın Mahiye adının yerel söylenişi de Maya'dır.)

Çayeli sahil halkına Hemşin'de Purim derler. Peri gibi genç müzisyen kızların yeri burası olmalıdır. Yörede “Peri bağırmaları” deyimi, bahçelerde iş yaparken birlikte türkü söylemektir.

Leroz; antik telli çalgı LİR'i çalanların yeri.

Leroz, müzik öğretmeni olan yazar Morgül'ün de ataları Lerozludur. Ailesinden çok sayıda müzisyen çıkmış olup, mesleği ne olursa olsun bir müzik aleti çalmak aile geleneğidir.

Lir; Ulu-İr; Ulu-Ürüyen çalgı. (Eski Türkçe müzik; Ir-lamak, Yır-lamak)

Halikarnas Balıkcısına göre Hubidor/Jupiter, müziğin de koruyucu tanrısıdır ve adı **Bakhouz (Büyük Oğuz), Ulu Ürüyücü'**dür. Ulu Ürüyücü, Ulu-Ir, kutsal telli çalgı LİR, burada karşımıza çıkar.

Önceki yıllarda **Leroz** köyü ile birleşik olan **Hubyar Köyü** (Sefali Köyü) bu konuda yorumlarımızı pekiştirmektedir. Kaçkar dağı eteklerinde, Haydar yaylasına bu kadar yakın, Fırtına (Peri-tina) Deresinin yanbaşıda, Zir Kale'de M.Ö.64'de yaralı askerleriyle birlikte kalan, bu kaleyi yaptıran kral Büyük Bedri ile bu kadar yakın isimlerin Çayeli'nde bulunması sürpriz olmasa gerek. Kralın kaynanası çalgıcı Tonika Sitare bu köyden bile olabilir, çünkü Roma tarihçileri kraliçe Emine'nin annesi “Lir çalardı” diye yazdı. (Murat Arslan, Mitridates, 2006)

Düğünlerde kadınları horon oynatmak için çalınan körüklü Kafkas çalgısı Mozika, Çayeli'de de kadın çalgısıdır.

Yörede K ve G harfleri, C harfi şeklinde ünlenir. “Türkü” yerine çıkartılan TURCİ, adeta Etrüskçe'dir. Azerbaycan dağlık bölgelerinde de benzer şekilde C harfi ile TURC denir. Örnek:

“Bi turci diyeceum Nazmiye uyanu mi

Celduk karşı karşıya bua can dayanu mi?”

Yörede türkü söylemek “türkü demek” olarak ifade edilir. Oğuz kültürü sözel kültürdür, Ozan kültürüdür. Sözü dinlenilir olmak için sözünü müzikle, kafiyeli, ustalıkla söylemek töredir. İlanı aşk edecekse de onu bir ezgili mani ile söylemelidir. Mitridate'nin Monime'ye mektupları da manilerdir.

Doğu Karadeniz'de ve Azerbaycan'da türkü söyleyen kızlara “peri” denir; bu-ri, puri, peri, piru.

Çayeli'nin (Ma-pa-uri) sahil kesimine dağlık bölgesinde oturanlar Ma'dan Ur olanları kastederek Hor-uma, Horum diyenler vardır. MA-PAURİ içinde her iki adı da görürüz. Puri-MA; Purim, Perim.

Özetle: Çayeli'nin en eski adı olan MA- PAURİ'nin MA sesi sona eklenmiş halidir POURİ-UMA! PURİM'dir.

Laz

Tanrıça Laz. Ula-od; Ulu-oz ateşi. Ulu Işık işnanışlılar ve onların yaşadığı bölge. Antik elizon bölgesi. Sümer atası LAZ'ın yeri.

Birçok Lazca sözcük Latince'de ve doğal olarak batı dillerinde vardır. Latince'nin altında Lat dili olduğu ve bu dilin Ön-Türkçe/Etrüskçe olduğu rahatlıkla kabul edilebilir. İtalyanca "latti/lassi", anlam olarak "kızıl" demektir, alaz ile bağlantılı görünmektedir.

Lapis Lazuri Taşı: İ.Ö. 3000 yılında Troya'da, yalnızca Uzakdoğu'da bulunan "**Lapis Lazuri**" taşına rast gelindi. (Hey Koca Yurt, sh.189). Taşın adı fonetik yönden de dikkat çekicidir. Bu, Laz adına ilişkin araştırmaların Asya derinliklerine kadar uzatılmasına kaynak oluşturabilir.

Lacivert; Lazi-fer-ida.

Lasi/Lotuni; Pakistan'da yerel lehçe. Lotuni;Lat/Laz-ani, Lat Ana'nın dili.

(bkz. www.pro-tran.com/tr/Laender-Information/Pakistan.html)

Pelazi-Beluci sesdeşliği ile İran ve Pakistan civarında araştırma yapmakta fayda var. Bölgede bir ada devleti olan Maldiv Cumhuriyeti armasında yıldız vardır; aynı isimde Rize'de yer adı oluşu önemlidir. Maldiva, Moliva, Bal-diba/Moldova benzerliğine dikkat!

Keza, Makron adına İran Belucistan'ında rastlıyoruz ve Umman körfezine bakan İran sahilindeki Kabahar şehrinin adı, Rize'de **Kabahor/Aba/Kuba/Hubu-Kor/Hubuyar** ile sesdeş çıkmaktadır. Belucilerin yaşadığı yerleri gösteren haritaya bakarak, Afganistan'ın güneyinin de içine alan daha geniş bir alanda Lazca üzerine araştırma yapılabileceği anlaşılmaktadır. (<http://en.wikipedia.org/wiki/Baluchis>)

İçinde "laz" hecesi geçtiği için ilgimizi çeken bir sözcük de Urla'da antik Klazomenai şehri oldu. Luwi/Pelasg dilinde bir sözcük olduğu ve kentin Foçalı Amazonlar tarafından kurulduğu bilgisine ulaştık:

Klazomen; Lazo-Pan. Gök bilimi yapılan bilimevinin adı..

Bkz:

http://www.kenthaber.com/Arsiv/AntikSehirler/Izmir/Urla/AntikSehir_9.aspx

Tarihçi Strabon burada bir süre yaşadı. Atina'ya esir götürülen büyük doğa filozofu Anaksagoras da buralıydı.(MÖ.500) Atina'dan kaçtı, Lapseki'ye yerleşti, orada öldü. Lapseki'ye adını veren o olmalıdır; Lob-usagi; Bilim adamı.

(<http://tr.wikipedia.org/wiki/Anaksagoras>)

Anaksagoras; Anahsi-gor-os; Kor-anası, Ateş cevheri Oğuzlu.

Anaksagoras, astronomiyle de ilgileniyordu. Gökyüzündeki tüm cisimlerin Yer ile aynı maddeden meydana gelmiş olduğunu öne sürüyordu. Bu fikre bir meteoru inceledikten sonra varmıştı. Bu nedenle başka gezegenlerde de hayat olduğu düşünülebilir, diyordu. Öne sürdüğü fikirlerden bir diğeri de Güneş'in bir tanrı olmayıp Peloponnesos Yarımadası'ndan irice, kor halinde bir kütle olduğuydu. Ayrıca Anaksagoras, Ay'ın ışığını güneşten aldığını varsayıp Ay ve Güneş tutulmalarını bununla açıklamıştır. Ayrıca, hayvanların anatomilerini incelemiş ve balıkların solungaçlarıyla nefes aldığını keşfetmişti. Güneşin tanrı değil kor parçası olduğunu söylediği için dinsizlikle itham edilmiş, o da Atina'yı terk etmiş!

(Bkz.<http://www.e-felsefe.com/filozoflar/anaksagoras.html>)

İtalya'da soyadlarında görülen Latti/Lassi: Laz ışığı; Kızıl renktir. Örneğin Sikorlatti; Su-kor-kızıloğlu olarak açılır ki la-od, Ulu Kızıl ateş, yani güneştir. Anadolu'da yaygın olan Kızıloğlu soyadı ve Kızıl Kimerlerin adı ile anlam olarak örtüşmektedir. BASİLEUS ünvanı ile Mitridate arasındaki ilişkiyi açtığımızda, Kızıl Baş, Baş Laz/Baş Kızıl ilişkisi kurulabilir.

İçinde Turansoylu Lazlardan söz edilen bir sözcük Arnavutluk'ta vardır; Albanların ataları için "Trynopelasgiler" denir; Turani Pelazlar. Yazılı kaynaklarda şu ifadeye rastlanır:

"Arnavutlarca **Pelasgialı** Zeus'a antik çağların en ünlü tapınağının olduğu yer olan Dodona'da tapılmıştır. Herodot'a göre bu kutsal yerin civarına Pelasgia denilmekteydi." Burası tam da Doğu Karadeniz'dir, Batom, Potom-ya, Sümela arasındaki bölgedir.

Dodona, Kibele'nin adı olan Nanadidi (Arhavi) ve Didonana (Trabzon) ile örtüşür. Albania, Alban; Al-Pan/Ulu Pan açılımında, Kafkasların dağ tanrısı Pan inanışlı Al'lılar (ulular) olduğu belirgindir. Albania'nın eski adı İsiqiperia, Peri Işığı açılımlı olup Kafkas bağlantısını gösterir, ki Albania adıyla Kafkaslarda bir şehir adı daha vardır.

İçinde LAZ hecesi geçen bütün sözcükler Ulu-Oz açılımlı, Ulu Işık Güneş demektir: Laz-cau, Hel-las, Uleus, El-las, Laz-mas, vb. Benzer sözcükler, kitabımızın içinde yeri geldikçe açıklanacaktır.

Trabzon türkülerindeki "Dorabulus kuşağı", Dor-a Pelaz olarak açılır. Bu kuşak amazon savaşçıların kuşağıdır. Beline bu kuşağı takmak, savaşa gitmektir, çünkü kuşakta kurutulmuş et, su ve balta vardır.

Trabzon'un antik adlarından "Elizon" (Laz-önü) sözcüğü içerisinde de Uli-us-oğn vardır.

Araklı'nın Las köyünde, imece yapılan mısır tarlasında ve harmanda, yoruldukları zaman işi bırakıp horon oynanır. Bu bir Şaman töresidir. (Kaynak

Nevzat Yılmaz) Yörede Yılmaz adı tıpkı Oğuz adı gibi yaygındır. Yılmaz; Ulu Maz, Maz Oğlu açılımlıdır.

LAZ; Ulu-Oz açılımında Nevroz'u Ulus(Laz) Günü olarak kutlayan Kazakların Nevruz duası ilginçtir:

<http://www.aleviform.com/showthread.php?t=26340>

Kazakların "altı ay kış" dedikleri çekilip, yerini güneş, aydınlık, sıcaklık, yani "altı ay yaz" alıyor. Bu takvime göre, yılın başlaması, yılın ilk günü, "ulusun ulu günü - ulus günü"dür. O günü, kesilen at veya öküzün baş parçasını yedikten sonra, saygılı aksakallar Nevruz duasını (bataşını) okurlar. Dua (Bata/Buda) Kazak folklorunda özel bir yer tutar.

"Ulus küünü kazan tolsa

Ol jılı ak mol bolar (O yıl ak bol olur)

Ulı kişiden bata alsa (Ulu kişiden dua alsa)

Sonda ajalı jıl bolar (Sonunda acalı yıl olur)

Ulus on bolsın (Ulus bahtı bolsın)

Kazak inanışından notlar:

Nevruz'da üç gün boyunca Kızır-ata gezermiş. Mitolojiye göre, her İnsan hayatında Kızır'la (Hızır) üç defa karşılaşmış. Fakat onu kolay kolay tanıyamazmış. Eğer tanısa, hayatı boyunca mutlu ve şanslı olurmuş. Kızır, Nevruz'da kama'sını kaldırdığı zaman, yerdeki karlar erir. Bundan böyle toprak yeşilleniyormuş.

LAZ sözcüğü ile dünyada gidilmeyecek yer yok gibidir. Örneğin Lazca'da güneş ŞUA'dır Kenya'da da güneş ŞUA'dır; yani IŞIĞ!

Tanatobu

Tanatobu, Çamlıhemşin'in Aşağışimşirli köyüdür.

Fonetik açılımı; Tana-tobu; Tan-tepesi. Ön-Türkçedir. Köy, bir tepe üzerindedir ve güneş oradan doğar. Tan yeri tepede olan köy için uygun bir ad.

Çaykara'da tepe; tipo. İngilizce tepe; top.

Tanatobu Ayder yaylasına en yakın köydür. Cıvarda antik dönemden kalma demir ocakları vardır. Köydeki evlerin kapı sürgüsü demirdendir ve bu sürgülerin bir ucunda koç boynuzu diğer ucunda kurt başı bulunur. Köyün yaşlıları "Biz buraya demir döve döve geldik" der. (Reşat Demircioğlu'dan naklen. Batıkent-Ankara, 2008)

Bu kadar buluntu, yörenin en eski Oğuz boylarından olduğunu göstermeye yeterlidir.

Köyün İstiklâl Harbi kahramanlarından Demircioğlu Reşat Bey, Kocaeli isyanını bastıran, Kocaeli'nin anahtarını Mustafa Kemal'e teslim eden Kuvayi Milliye kahramanıdır.

Köyün töresinden: Delikanlı kendisi silah almaz, ona silahı bir yetişkin verir. Bu şu demektir; "Artık bir silah taşıyacak kadar olgunlaştın, seni aramıza alıyoruz, sana bu onuru veriyoruz." Köyde bir kadın, oğlunu evlendirip torun sahibi olduktan sonra artık evde tüm yetki ona aittir, kocası ona hükmedemez, son söz onundur. (Üçlek Tanrıça Kibebe'nin üçüncü haliyle örtüşen bir töre!)

“Tana” sözcüğünün fonetik açılımında, ineğin yavrusu olan dana/tana ile gün ışığının doğuşu arasında bir anlam bağı var gibidir. Oğuz kültüründe kutsanmış olan inek ailesi MA’nın yavrusudur dana/tana.

Etrüsklerde tin/tina; gün ışığı, **Tinia** gök Tanrısıdır. İtalya’da Perugia (Frigya) şehri ve Asisi (İsis) şehrinde antik Minerva/Menrva kalıntıları bölgedeki Hitit-Şaman inanışından örneklerdir.

Tana sözcüğü Tuana olarak antik Niğde-Bor’da karşımıza çıkıyor:

Tuanna: Niğde nin Bor İlçesi ne bağlı, Niğde İli’nin güneyinde, il merkezine uzaklığı 15-20 km. olan, Bahçeli, Kemerhisar beldelerini kapsayan yöredir. Tuana 15 kadar devlete ev sahipliği yapmıştır.

Guan-tana-mera: Küba’nın ünlü şarkısında geçen Guantana-mera. İspanyolca yani Latince bir sözcüktür. “Guantanalı kız” anlamındadır. Fonetik açılımında Kuan-tana (KUN/Gün-ışığı!) şehrinde kız “mera”. “Mera” eki kızlar için, “mero” eki erkekler içindir. Bulgumuz olan üçlek sistemle sözcük türetme yöntemindeki “mer-meri-**mera-mero**” fonetik açılımına uygun olarak, eril-dişil iki sözcük burada karşımızdadır.

Astana: Kazakistan’ın başkentidir. Esi-tana, Esitan/İsitan. Güneşin esiği/ışığı. Bilinen diğer adı Almaata/Almatı.

Astana’ya 160 km mesafede, “Damgalı Say” kaya resimlerinde (MÖ.8000) Güneş Kültünü ifade eden bir tören de resmedilmiştir. Damgali Say; Tamgali Dağ. Töreye göre Oğuz boyları her yıl bu yaylada buluşur; belli ki burası büyük buluşma, büyük toplanma/cem yeridir. Katılan Oğuz boyları kendi tamgasını kayaya resmeder; bu, mühürdür, “geldim ve imzamı attım” demektir.

Astana: Murat suyu kenarında bir tepenin adı.

Eston-ya: Tana sözcüğünün değişik dillerde kız adı, yer adı ve anlam olarak aradığımızda, örneğin Eston dilinde “bugün”, tanga; gün ışığı, Tanya gibi sözcüklere rastlarız.

Ardeşen

Ardeşen; Ar-ida- sin; Güneş inanlı ata şehri. Erat Sin; Güneş soylu kutlu asker yeri Sin; güneş. Ar-ada; Ada-ur/Dor, Tur-Sin (Dursun!).

Ardı-şen olarak kolay açıklaması vardır. Ancak bu ad, yörenin Laz-Sümer kültürüne aykırı düşer. Arda-han, Art-vin, Arda-nuç, Arda-set, gibi adlarla örtüşmesi gerekir.

Karadeniz’in simgesel adı olan DURSUN ile sesdeştir; Dor-sin, Dursun!

Ardeşen’de en fazla kullanılan erkek adlarından biri Oğuz adıdır. Yörede Ali adı da çoktur ve daha çok Dursun Ali şeklinde, Kaşgarilere has, sonraki ad Ali olmaktadır. Recep Ali, Hasan Ali gibi. Bu örneklerde Ulu kavramı tıpkı Tenri Ula’daki gibi ikinci sözcüktür.

Ardeşen’de VAT ile biten köy adları vardır. “Vat”; pati, Kibele’nin adına denk gelen, “baci” anlamındadır. Baci; Bati, Pati; Fati, Vati, Vat.

Rize’de, mezarın baş ve ayak ucuna dikilen tahtaya “pati” denir. “Pati” tahtasının baş tarafa geleni yuvarlak, ayak ucuna geleni sivridir. Kibele’yi temsil ettiği düşünülebilir. Yaşlı kadınlar birbiriyle konuşurken, yaşça büyük olana bir akıl danışılacaksa, söze “paciana, de baa bi şe,...” diye başlanır.

Hacevat; Hace-baci. Oğ-ace-vat. Günahsız Bacı.

Hacapit; Hacivat ile sesdeştir.

Cicivat; Sisi-bati, Didi-baci. Büyük bacı (Hitit bacı, Dudu bacı)

Musgala; Mozi-og-ula, Maz-gali, Mazoğlu.

Dutka; Odo-ti-ka; Dadi-ka, Küçük dede, Deducik.

“Yandı Dutha” deyimini vardır. Çaresizlik içinde olma halinde söylenir. Eskiden Dutha’da böyle bir olay yaşanmış olmalıdır. Ya da, Büyük Bedri’nin ölümüyle ilişkilendirilmiş bir addır.

Suminati; Şaman ata, Dom-anası.

İsgêm; Kam Işığı. Kam; Gam, Şaman.

Tar Vadisi; Dor/Türk vadisi. Ayder (Hay-Dor) yayla yolu üzerindedir.

Çamlıhemşin, Dambur, Kala

Antik adlarından biri Dam-puri’dir. Dam-ışığı. Dambur.

Burada sarp ve yüksek bir tepede olan Kala köyü vardır. Eski yerin orası olduğu söylenir. Çamlıhemşin Kala’sı, Zir Kale olmalıdır. Burası, Peria-Toros dağlarının en eski yerleşim yeri olmalıdır.

Dambur, Hacı Bektaş, Balım Sultan, Hacıbayram gibi, Oğuzlu anıtmezarlarındaki sekiz köşeli kubbenin adıdır. Etnoğrafya Müzesinde Atatürk’ün ilk istirahatgâhında Hacıbayram tamburu kullanılmış, halen oradadır.

Çayeli-Hemşin çevresini anlatan “Dambur Tarihi” adıyla bir kitap Sebahattin Arıcı tarafından yazılmıştır. (2008 İstanbul)

Çamlıhemşin’de dağ ve yayla adlarında Oğuz-Hitit izleri birlikte; **Tatar Dağı**, **İda**’lı tepe ve yaylalar, **Huş**, gibi.

Tatar dağında **Huş Tavuğu** yaşar. Adından anlaşılacağı üzere Türklerin ve Macarların Yaradılış efsanesinde geçen Uma kuşuna malzeme olan efsanevi kuşun dağı olan Hindu Kuş Dağları ile bağlantılı bir addır. Rize’de soyadı Huşoğlu/Hoşoğlu olan aile vardır.

1300m yükseklikteki Çat köyünden yola devam ederek gidilen, sonuna “it” dağ eki alan adlara bakalım:

Elevit Yaylası (1850 m), **Tirovit** Yaylası (2350 m), **Palovit** (2200 m), **Hamlakit** ve **Kotenzer** yaylaları.

Çevresinde başka Ön-Türkçe sözcüklere rastlarız: **Lazur**, Hazin-dağ, Pokut (Pak-id) gibi. Lazur adını burada doğrudan görmek önemlidir; Lapis Lazuri adında bu sözcük aynen geçer. Tanrıça Laz’ın ören yeri anlamında, Laz-ur açılımı yapılabilir. Bu yaylalarda yürünen taş döşeli patika yollar binlerce yıllık geçmişe sahiptir.

“**Oanedağ**” adında Ağnedağ, “Ayane Dağı” ile sesdeştir.

“**Horan Düzü**”, burada Güneş/Kor-ana için horonların yapıldığını, ateşin yakıldığını düşündürmektedir.

Tatar (Date-ur) dağında yaşamaya devam eden, gözlemi yapılan **Huş** Tavuğunun diğer adları: Mere Tavuğu, Kafkas Horozu, Dağ Horozu, Posof’ta Karatavuk, Yusufeli’de Meşe Tavuğu, Kelkit’te Toykuş.

Mere Tavuğu adında mitolojik adlandırmaya yaklaşılr; mere/peri/mari.

Leroz deresinin adı Merepan’dır; Pan Meri, Dağ Perisi anlamına gelir.

Huş'un, hem tavuk hem kuşa benziyor olması, bol etli, bereketli olması ona mitolojik üstünlük sağlamış görünmektedir. Yüksek dağlarda yaşamış olmasıyla, türkülerimizdeki "Yavri yavri, Huma kuşu yükseklerde beslenir" çağrıştırmaktadır.

Çamlıhemşin evlerinin demirden yapılmış ahır kapıları vardır, bu kapılarda sekizli Kaşgari yıldızı, koç ve kurt başı süsleri bulunur. Evlerin saçaklarında ve tavanlarında, dorik tarzı ahşap sanatı ve bu süslerin ortasında sekizli yıldızlar görülür.

VI.Büyük Bedri'nin ordular topladığı, denizde yüzebilen ünlü atıyla gezdiği yer buralar olmalıdır. Azeri Türklerin Koçkoroğlu efsanelerinde anlatılan Koroğlu ile örtüşen bir kişilik burayala örtüşmektedir. Haydar yaylasında Koçkoroğlu köyü, onun barındığı köylerden bir olacaktır.

Tebrizli yazar Samed Behrengi'nin yazdığı, 1970'li yıllarda bizde de basılan Çocuklar İçin Destan notu yer alan "Bu Gelen Koroğlu'dur"un kitabının kahramanı Koçkoroğlu Ruşen ile VI.Büyük Bedri, birbiriyle örtüşmektedir.

Karşılaştıracak olursak:

-Kırat ve Dorat, denizde yüzen iki soylu attır: Kırım atları böyledir, İskitlerin atlarına bu ad verilir, İskitDor/Üsküdar atları, Boğazı karşıya geçerlerdi. Mitridate'nin atları Avrupa masallarına bile girmiştir. Rüzgâr kanatlı atlarıyla ünlü büyük ahırları vardı. Onlara DOR atlar denirdi; Dorat, Durat.

-Babasına zulmeden beyden kaçıp Çamlıbel'e gelip yerleşti: Evet, Sinop sarayında babasını zehirleyen işbirlikçilerden kaçtı, 12 yaşında Çamlıbel'e geldi. Çamlı-bel Bolu'daki Çamlıbel değil görünmektedir. Çünkü Koroğlu destanındaki yerin Tebriz'deki adı Sisli-yer anlamında Çenlibel'dir. Çen; çeğen, sis, duman! İşte Çamlıhemşin tam böyle bir yerdir.

-Babasının adı Ali Kişi'dir: Ulu bir kişi. Evet, Oğuz Beyi V.Mitridat'tır.

-Koroğlu'nun adı Ruşen'dir: Ruşen, kendi canına vurandır.(Uruh-san) Evet, başını kestirerek intihar etmiştir.

-Karısı Nigar yiğit kadındır: Pirazizler'de Na-har'a yanmış olandır.

-Tokat sarayından öc almaya gitmiş: Tokat'ta, Sezar'a yenik düşmüştü. Öc almaya giden oğlu Derbe Prensidir.

-İşbirlikçiler atını çalmak istedi: Roma'yla işbirliği eden kayını yüzünden orduları dağıldı, halk yoksullaştı.

Çamlıhemşin'de bugün Dor atın adı Oğuz atıdır.

Çamlıhemşin'de kadınların başındaki Kaşgari bağına "İran Şayi baş bağı" denir. Filistin kraliçesi Zeynep (Zenobia), başında Kaşgari/İranşayi başbağı ile resmedildi. MS.270'de Roma'da ev hapsindeyken yapılan tablosunda, dört atın çektiği Hitit (Susa) Güneş Tanrısının önünde resmedilmiştir. Resimde Zeynep'in belinde görülen dora-beluz savaşı kemerinde sekizli motifler ve elbisesinin üst kısmında, Rize halk oyunlarındaki kız kıyafeti gibi sekizli motiflerle el örgüsü yelek vardır. Rize'de halen kullanılan bu yelek Osetya ve Katalan renkleri gibi altın sarısı ve laciverttir.

Hemşin

Kaçkar Dağı eteklerinde, Pazar Hemşin olarak tarif edilen ilçedir. Hopa'da Hemşin adıyla bir yerleşim yeri daha vardır.

Hem-sin; Huma-tin/sun. “Uma güneşi” veya “Güneşin anası” olarak anlam bulur.

Antik adı **Amatuni**’dir. Her iki adının anlamı da aynıdır: Uma Güneşi.

Halk arasında, Hep-şen olarak yapılan açıklaması vardır. Ancak, yakın yerleşim yerlerinde ve dağ adlarında görülen Işık Kültürü (Oğuz) isimlendirmelerine baktığımızda Hemşin adında Homa-sin daha akla yakın durmaktadır.

Amatuni ile sesdeş yer adları: Medine (Arabistan), Medina (Musul), Metana (Tebriz) ve İtalya’da Etrüsk şehri Mutina.

Lazca konuşulan köylerde Hemşin’e “Sümeğri” denilir; “Sümer Kültürüne sahip olan yer” olarak anlaşılmaktadır.

Hemşinlilerin kökeni hakkında Prof. Fahrettin Kırzioğlu kaynak gösterilir. Hemşin’deki köy adları Kırzioğlu’nu doğrulamaktadır. Ancak bilinmelidir ki, binlerce insan buralara konup göçmüştür, bütün Oğuz boyları bütün Karadenizde karışmıştır. Kemençe’nin yayıldığı alan bunu gösterir. Sadece yer adları buraların ne kadar eski ve köklü bir kültüre dayandığına dair bize sağlam ipucu verebilir.

Hubyar Köyü; Hubi-yar, Oubador. VI.Büyük Bedri’nin yerel adını taşıyor.

Sadece Hubyar adı bile bu yörenin ne kadar eski bir Oğuz yeri olduğunu izah etmeye yeter. Tokat-Zile’de Hubyar Dede Köyü ve Anadolu’da başkaca Hubyar köyleri vardır. Farsça Hubyar, yoldaş/güzel arkadaş anlamındadır.

Çoruh nehri etrafının eskiden genel adı Oğuzeli’ydi. Antep Oğuzeli (BELKIS; Oğuz Beli) ile aynı isim olması tesadüf değildir; Belkıs’da Zeugma mozayisinde resmedilen Mehdi Oğuz ve Fırtına Abla (Partuna Opa) ile bu yörenin tarihi bağları vardır. Mohti, Lazların genel adıdır. Alevilerin kayıp 12.Mehdi olarak andıkları kişilikle de örtüşmektedir.

Badara tepesi: Oba-dora. Pa-zar ve Bedri/Be-dori ile ve Antalya’nın altın kumsalı Patara ile sesdeştir. Patara’da Sezar’a teslim olmayarak kendilerini ateşte yakan Santos (Can Ateşi) tarihimize Atatürk’ün ifadesiyle, “Bağımsızlık ruhunun ateşi Santos’ta yakıldı” özdeyişiyle girdi.

Ogel; Oğ-uli, Ulu Gök, Gök ulu’su, Oğul, Oguli.

Sağeli; Zağ-eli, Sakha ili, Işag/Işığ eli. Yerel ağızda Çayeli adıyla sesdeştir.

Tegloz tepesi: Dağ-los/ Laz dağı.

Birgina (Per-gina) tepesi: Per genetikli. Sekiz ışıklı “Virgina Güneşi” sembolünü burada buluyoruz.

İsimer yaylası: Sü-mer yaylası. İzmir ve İspir ile sesdeştir.

Lazca, Sümer dilidir. Bölgedeki bütün yer adları Sümer –Oğuz-Şaman kutsallarıdır.

Mizinosi tepesi: Maz-anasi. Moizi, Muzi yeri. Türkü söyleyen güzel kızların yeri.

Tatoz dağı ve gölü: Tat-oz, Dedeos. Mitri-**datos** adındaki gibi, Tat/Şaman ata/dedesi.

“Tat” sözcüğünün dünyada çok geniş alanda kullanıldığına tanık olmalıyız. Havai yerli dilinde (Maya dili olmalı), Tut, Tutu, anneanne demektir. Didi/Dudunena, der gibidir. Yakın sözcükler bölgemizde de kullanılır.

Pelad yaylası: Opo-Laz, Pe-laz yaylası. Sümer Tanrısı Lad Opa. “Pelaz” ile sesdeş sözcükler belki dünyada en çok kullanılan sözcüklerdir. ULU-OD, Güneşten UR olmuşluğu ifade eder.

LAZ-OPO, Susalı Artemis’in diğer adıdır. (MÖ.550)

Hemşin’de tulum çalınır. Tulum, Çağatay, Kıpçak, Başkurt, Peçenek, Avar ve Kuman Türklerinin ata çalgısıdır.

Tulum çalınan ülkeler: Bulgaristan, Kazakistan, İran (Şiraz bölgesi), Kırgızistan, Macaristan (Kumana bölgesi), Romanya (Transilvanya bölgesi), Rusya (Yakutistan), Başkurdistan, Polonya (her yıl tulum şenliği yapılır), Filistin (tulum çalıp oynamaya “nanay” denir), Lübnan, Azerbaycan (Bakü Çıkışı üç köyde, ayrıca Koçkor Dağı çevresinde, Gence ve Karabağ köylerinde), İrlanda ve İskoçya. İskoçya’da tulumla “gayda” denir. Rize ve Trabzon’da, “vur bi gayda” demek, “bir horon havası çal da oynayalım” demektir.

Pazar Hemşin’in ünlü “Nokta Hala” destanı Kırım’a çalışmaya gidip de dönmeyen gurbetçiye ağıttır. Destana adını veren hala Nokta, Kibele’nin de adını taşımaktadır. Oğuz kültüründeki şiirle anlatım töresine uygun bir destandır.

Çayeline yakın köylerde Gubiyar/Hubyar soyadlı aileler vardır. Hubyar Dede ile Bazileus /Başoğuzlu imparatoru VI.Büyük Bedri aynı kişidir.

Hemşin ve Çamlıhemşin evlerinde, bahçe demir kapılarında sekizli yıldız süslemeler bulunur, ayrıca ölenin mezarına sevdiği yiyeceklerden konur. Bu töre ve bu sembol yöre insanının Kaşgari Oğuz, Türk ve Şaman kökenine işaret eder.

Hemşin’in eski kadın eşyaları içerisinde dorabuluz kemeri de bulunur.

Hemşin’de Dor atın adı Oğuz Atı’dır. Yağız at, Oğuz atı ile sesdeşdir.

Hemşin’de dik yamaç anlamında kullanılan “Pelac” sözcüğü, Falez ile sesdeşdir. (bkz “Pelaz ile fonetik yolculuk” böl.)

Bodolli: Opası-Ulu Köy. Bodo, Bozo, genç kız demektir. “Bacı” ile sesdeşdir. Sabahattin Arıcı “Dambur Tarihi” adlı kitabında Bodulli/Bodolli adını şöyle açıklar:

“Bugünkü adı Mutlu Köy’dür. Kırgızlarda Bodo, mal demektir. İri cins soy hayvan anlamına da geliyor. Bodolli, malı bol anlamında olmalıdır. Burada açıklanan ve diğer bütün sözcüklerde görüleceği gibi, yöre halkı Orta Asya’dayken kullandığı birçok sözcüğü unutmuştur.” (s.223)

Hemşin halkı için kimi yazarlar, Saka olduklarını söyler. Sakalar, kuzeyli Türk kavmi olur, Çayeli de Saka eli’dir. Pers ulusunun adı Çağatay ulusudur.

İran’da, MÖ.550 de kurulmuş olan büyük Akmen-ida devletinin adı, Hemşin’de Akman soyadlı bir ailede vardır. Akamen-id, köle olmayan halk anlamında, Egemenler demektir.

Çayeli, Hemşin’in sahilidir. Çayeli adı Sağ-eli/Sagha eli olarak açıldığı zaman, yörenin Çağatay bağlantısı güçlenir. Bu nedenle Çayeli ile Hemşin birlikte değerlendirilebilir. Ki, yazar Sabahattin Arıcı da “Dambur Tarihi” adlı kitabında buna işaret etmektedir.

Hemşin’de Sümerli köyü vardır. Sümer-Laz Kültürüne işaret eder.

İtalya’da Alp Dağlarının Kamun vadilerinde yaşayan Alto (Lato/Laz) Adige halkının eski adı Hout Adige (Oğuz Adige), ALP (İlyapa-Elif) adıyla buluşunca bir Sümer-Laz kültürü karşımıza çıkar. İtalya’da Lazio bölgesi ve Toskana (Atası Kun)

eyaletinde Furtuna Vadisi bir başka benzerliktir; Etrüsklerin Doğu Karadeniz'den gittikleri görüşünü kuvvetlendirir.

Artvin ve Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu

Artvin

Er-ata-Pan: Pan inanışlı Dor/Arta yeri.

ER-TE, Mars'ın diğer adıdır. Üreyen, ur olan, Tür, demektir.

Arta-pin; Dor-Pan olarak açılır. Gürcistan tarafında çalınan telli çalgının adı da Pandur'dur.

Artvin'in bir adı da Ulu-Pan yeri, **Li-vane**'dir.

Artvin'den Azerbaycan'a, Trabzon'dan Muğla'ya kadar, bütün yerel şivelerde fasülyeye "lobiya" denir. Fasülyenin en lezzetlisi Artvin'de yetişir ve Artvin Fasülyesi (lobyasi) adıyla tüm yörede ünlüdür. Sivas Divriği Nouşun köyünde, fasülye için "noulaz" denilmesi, nao/nev/naço (yeni), nou-laz ile Artvin diliyle antik bir bağı olduğunu hissettirmektedir.

Artvin Barı denilen halk dansının bir adı da Atabar'dır. Atabar oyununda bir an gelir, çok hızlı dairesel dönüşler yapılır, ki bu an güneşin dönüşüyle örtüşür. Daha önemlisi, Par-ata, Parsi ile sesdeştir. Persler bir başkası değil, Fer-da/Işık halkıdır.

Bar, Ber, Per, Fer (ışık), Lazca bere-pe denilen "çocuk" ile anlamdaştır.

Artvin "Cilveloy nanayda" türküsündeki bağlantılar Kibebe'ye, Nana İda'ya haykırıştır.

Yusufeli'nin eski adı Oğuzelidir, Avşar Türklerinin yeri olarak bilinir. Avşar, Avador halkı, Eubador'un az farklı ünlenişidir. Murgul, Mar-oğulu, Damar beldesi Sümer/Demir kökenine işaret eder.

Art; Artı, Dor, Tur, türeyen. Urdu(Artı) dilinde art: Sekiz! Şemsin sekiz ışığıyla örtüşür! Artvin çevresinde çokça "ART" ile başlayan yer adı olması Şaman-Sümer kültürüne işaret eder. Yaratıcılık ile Şaman, yaratıcılık ile ARTI, örtüşür.

Ardanuç: Ar-da-nuc; Er-ta-anosi, DorAnası; Dor yurdu.

Ardanuç bugün, hafızalardan silme cezası almış olan Oğuz illeri gibi, Dünya Bankası dayatmasıyla baraj gölü altında kalmak üzeredir.

Ardahan: Artı-han; Dor Han. Dor kervanlarının uğrak yeri.

Eratsu/ Aras Nehri buradan geçer.

Tarihçi Mehmet Bilgin'in araştırmasına göre, MÖ.400'de, Pasin Çayı/Aras Nehri'ne ulaşan yenic onbin Yunan askeri, 7 gün nehir boyunca, sonra ovaya inen yolda 2 gün daha yürüdükten sonra Galipler, Taukklar ve Pasinlilerden oluşan bir ordunun onları beklediğini görürler. Burası, Taukların memleketi Taveli, Narman-Oltu bölgesi olabilir, diyor yazar. (Mehmet Bilgin, Doğu Karadeniz, Ötüken yay. Genişletilmiş 3.Basım, s.25)

Dönelim Ardahan'a; onbin Yunan askerini yenen büyük komutanın adı Arta Kserkses/Çerkez, Ardahan'a isim olmuş görünmektedir.

Borçka: Por-ice-ka. Fer'i yüksek ışıık. İce-k; ısı-oga; ışıık.

Bor/Por/Per/Fer üçlek fonetik açılımda karşılığını bulur. (İngilizce Por; tencere, ısı kabı)

Şavşat: Şam-sat, Şaman Seti, Şaman Kalesi. Aynı isimde Adıyaman Samsat

Aras Nehri: Antik adı "Aratsu". Er-ata-su. VI.Büyük Bedri'nin binlerce askeri kenarındaki Artasat kalesinde topladığı su. Erat Kalesi; Arta sat.

Aratsu; Japonya'da savaş tanrısı. Japonya'da Aratsu Köprüsü. (Japonca ile Türkçe'nin yakınlığının işaretlerinden.)

Ağrı; Goğ-uri, Oğ-yeri. Göge en fazla yükselen ulu dağ çağrışımlıdır. Diğer adları, Ararat ve Karaköse, yine Oğuz kökenli adlardır.

Ararat Dağı: Ar-er-ata; Erat Yeri. Dor/ arat; "asker" yeri.

Tepesinde Nuh'un gemisi olduğu bir uydurmadır. ABD, 1950'li yıllarda tepesine Rusya'yu dinleme cihazı koyabilmek için, Nuh gemisini arayacağı masalını uydurdu.

Karaköse: Kor-Oğuz.

Yere-van; Erivan sözcüğünün fonetik açılımında ise şunu görürüz: Yeri-Pan. Pan ülkesinden. Pan hecesi dönüşerek "man" olarak ünlenir, ki soyadlardaki "man, men" eki burada karşılığını bulur. Armeni/Er-man(i) sözcüğünün fonetik açılımı, Pan (Pagan) Soylu demektir.

Ur-ar-tu; Dor(Artı), güneyli /kızıl soylu.

ART ile Afganistan'da antik **Herat**/Arat, sesdeştir. Büyük Selçuklu devletinin Horasan eyaleti içerisinde en ünlü asker şehridir. 2003 yılında Afganistan'a giren ilk ABD askerleri bu şehri bombaladı, müzelerini yok etti.

Herat şehrinden bir görüşe göre Kürt milisleriyle Malazgirt'e gelen Alpaslan Han, Ortodoks Ermenilerini Katolik Roma'nın baskısından kurtardı, Ermeni askerler Alpaslan'ın yanına geçti ve bu yüzden dilediğince anadolu'yu yağmalayamayan Venedik-Katolik Roma onları hiç affetmedi. 1915 sürgün kararının altında Katolik Fransız büyükelçisinin teşviki olduğu bilinir. Kendilerini kurtardığı için Ortodoks Ermeniler Alpaslan'ın ölümüne yas tutarlar. Ermenileri anadolu'dan sürmeyi başaran Katolik-Venedik bankerleri, yüzyılımızda aynı tuzağı Kürt halkına kurmuş görünmektedir, 1071'in rövanşını oynuyor Venedik tefecileri.

Ani: Ana, Anne, ANNU Sümer tanrısıdır. Ağrı (Oğ-uri) Dağı yamacındaki bu antik yerleşim yeri, Hitit-Oğuz kültüründeki anne gibi sütü bol olan yerdir. Dağlardan oluklarla gelen süt efsaneleri anlatılır.

Ermenistan: Er-man İsitán.

Armenia; Er-pan-ıya olarak düşünülmelidir. PAN inanışlı oğulların yeri.

PAN; Kaşgari Oğuz boylarının genel inaniş adıdır. Ur-man/Ur-pan; Pan'dan üreyen kız ve erkek oğullar, Pan soylular.

Bazı kaynaklarda Urum ile Ermeni sözcükleri arasında bağlantı kurulur. Kâmran Gürün, Ermeni Dosyası'nda bu adı "Urumeni" diye verir; Urum-en-i." (H.T. age.s.405)

Anadolu'nun antik adlarından biri de Diyar-ı Rum'dur. Alevi cem dualarında "90 bin Rum erenlerin hürmetine" dua gönderilir. Haçlı seferlerini püskürtmeye gelen şehir olmuş Horasan kökenli Emre/Emir beylerine, şehit Doğan beylere, Emir Sultanlara, Yunus Emrelere, Taptuk Emrelere dua göndermeyi ifade eder.

Haluk Tarcan, H.K.Türközü'nün Türkmen Ülkesi Doğu Anadolu-TKAE. Ank.1985 kitabından alıntı yaptığı aşağıdaki satırlar, fonetik analizle ulaştığım bilgileri doğrulamaktadır; Doğu Anadolu Er-Ata/Dor diyarı olarak baştanbaşa Türkmen Ülkesi (Türkmeneli) olarak karşımıza çıkmaktadır.

"Doğu Anadolu'yu gösteren Batı yayınlarında buranın adının Armenie diye gösterilmesi şu şekilde olmuştur: 1830'da, Elie Smith adlı bir Ermeni, Osmanlıların burayı Türkmenistan diye göstermesine ilgi duymadıklarını ileri sürerek bu yörenin adının Ermenistan'a değiştirilmesini teklif etmiş ve bu teklif Berlin Kongresinde, İngilizler tarafından savunulmuş ve kabul edilmiştir. Bu tarihten sonra, Osmanlı İmparatorluğunu parçalamak için Armenie adı daima ileri sürülecektir." (H.T.Age.s.405)

Ermenice tanrı, AR-İF, Güneş kültüründe bir isimdir. Ur-Fa ile sesdeştir. Az değiştiği Ar-opa (Arap), sağdan okuyuşla Opha-Uri/Fer, Işık.

Trabzon ve Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu

Trabzon

Anadolu'da kurulmuş olan en eski iki şehirden biri Trabzon, diğeri Tarsus'tur. Turan soylu Abaların yeri; Tur-amaz-oni. Antik adlarından Trapesus; Apasi Tur Uşaklar.

TRABZON şehrinin antik adlarından bir diğeri ELİZON'dur. Açarsak, İ'LAZ- AN, Laz Analılar yeri olacaktır. İnanış adıdır, Kibele kültürüne işaret eder. Bütün doğu Karadeniz halkının genel adı Laz olarak geçer. Özel olarak Lazca

konusur olmak burada belirleyici değildir. Örneğin Kemeçe, bütün bölgenin ortak çalgısıdır.

Erzurumlular bütün sahil halkına Lazlar der, sahil halkı da bütün Kars ve Erzurumlulara Kürt der. Kürt, Horasani boylar, Karusiler anlamında kullanılır.

Trabzon Ayasofya Şaman Bilimevinin iç nakışlarında görülen kimi motiflerin Selçuklu tarzında olduğu bilinmektedir. 1960 yılında onarımını yapan arkeolog Tamara Triese, Yapı Kredi Yayınları içerisinde yer alan “Bir Tutkudur Trabzon” adlı eserinde bunu yazdı. (Yazar Mehmet Bilgin’den naklen)

Trabzon adıyla örtüşen, Trab-lus-garp (Libya’da) ve Trab-lus-şam (Lübnan’da) adları bu adlar arasında eski bağların olduğuna işaret eder.

Antik Trabzon ile Azerbaycan’ın adları aynıdır; ADROPATENE! Adora Pati-ene; Dor Opası Önü. Aynı isimde Pazar’da, Kız Kalesinin yukarısında bir düzlük vardır.

Özkan Tüfek imzalı, Sumela adlı kitapta (1978 İstanbul) Trabzon tarihi anlatılırken, Trabzon’da Miletoslar Devri (MÖ 756-50) başlığı altında Oğuz kralı Midridat’dan söz edilmekte, ancak hatalı bilgi verilmektedir. “Trabzon kralı Mitridat Romalılardan yardım istemiş, esasen Trabzon’da gözü olan Romalılar buraya uç kumandanı ordusuyla göndermiştir. Şehirde hakimiyet kuran kurtarıcılar buradan daha ayrılmamıştır” demektedir. Mitridat’ın MÖ.64’deki Rize yenilgisinden sonra burayı Romalılar kendilerine bağladılar, demeliydi.

Roma’ya bağlanmasına rağmen şehrin kırılları yerli halktandı. En ünlüsü Adrianus (MS.117-138), Anası-Adori, yani Azeriler gibi Kaşgari Oğuzluydu. Şehrin kralı yerliydi, fakat limanda ticaret/korsanlık Venediklilerin elindeydi. Onlarla ticaret yapmanın koşulu Şaman-Laz inanışından çıkıp Hıristiyanlığa geçmekti, Hıristiyanlık böyle başlatıldı, fakat asla tümüyle hâkim olamadılar.

Yoroz Burnu: Trabzon’un burnudur. Ay-Roz; Ay-ışığı alan yer. Kayalıklı, Yar burnu.

Macka

Sümela İşevi buradadır.

Bacı-ka, pacika, bacı kadın, güzel bacı demektir. Söz konusu güzel bacı ise Sümela/ Semele’dir. Sümela, Kibele ile sesdeştir.

Sümela Manastırı: Kibele adına yapılmış işevidir.

Monasteri; Pan-İhtar evidir. Altın ve gümüş tellerle askerlere zırh dokunan yer burası olmalıdır. Trabzonda kadınların evlerde hasır bilezik dokuma işi devam etmektedir.

Milattan sonra bölgede yaşayan Oğuz boylarını Hıristiyanlaştırmakolonileştirme, Roma’ya bağlı sömürge haline getirme başladıktan sonra bu işevi sahip değiştirmiş görünmektedir. Bölgedeki diğer manastırların adına bakıldığında, Kızlar Manastırı, Kaymaklı Manastırı gibi isimler, manastırlarda superisi kızların denizci/suvari resimleri ve diğer yazılı kaya buluntuları, bölgenin Oğuz kültürüne ait yerler olduğunu belgelemektedir. Kaymaklı adı, Nevşehir Kaymaklı beldesiyle aynı isimdir.

1204 yılında Katolik-Venedik yağmaları yüzünden İstanbul'dan kaçan Ortodokslar canlarını Sümela'ya sığınmışlar ve buradaki Şaman dansı yapan, horon oynayan kızların resimlerini silmişler, İsa figürleri yapmışlardır.

Bölgedeki mağaralarda araştırma yapan Kazım Mirşan buradaki kaya yazılarını çözmüş, Ön-Türklere ait olduklarını saptamıştır.

Yakın zamana kadar bu yörede kızlara Simlâ ve Sümle gibi isimler verilirdi. Sanki bu isim Hristiyan adımı gibi, dışardan başlatılan propaganda nedeniyle, yöre insanı artık bu ismi çocuklarına koymamaktadır.

Sürmene

Sur-men; Zor Man, Dur Pan.

Sürmenin eski adı olan Umurgân, Umru kuşu (humru, kumru) ile bağlantılıdır. İstanbul'un boğazdaki ünlü semti Emirgân'ın fonetik analizinde Umurgân vardır. Boğazdan söz edince, Sarıyer'in antik adı olan Simas'ı da açalım. Simas; Si-Maz/Maz-si; Kafkas kökenli, Maz inanışlarının yeri, Maz soylu.

Araklı

Er-aka-uli; Ereğli ile sesdeştir.

Kahin ocağı "Oraklı" ile bağlantılı görünmektedir. "Kahin ocağı" demek olan, demir dövülen, orak, balta vs. yapılan, nasıl yapıldığının sırrına ulaşamayan, sürekli ateş yakılan, bilicilerin olduğu yer, bilim ateşinin yakıldığı ocak, orak yapılan yer, ORAK-LI, İngilizce "orakle". Bu ocaklardaki biliciler için, yani işi iyi bilenler için, büyücü, bilici, kâhin denirdi.

Mitolojideki akıllı kız Arahne ile ilgilendirilebilir. Lazca'da, Rize'de ve Araklı'da örümceğe RAĞNA denir ve örümceğin mitolojide bir öyküsü vardır. Çok iyi dokuma yapan güzel köy kızı ARAKNE'yi (Arahne/Râna) kıskanan tanrıça Atena onunla yarışır ve daha güzel dokuyan Arakne'yi kıskançlığından döver. Arakne bunu onuruna yediremez, kendini mağaraya asar, bunun üzerine Atena onun cesedini rüzgârda sallandırır. Benzetme onadır. Şimdi hâlâ daha, gece örümcek öldürmek günah sayılır. (Bu tür masalları, Atinalı masalcı filozoflar uydurdu. Çünkü, Anadolu antik Şaman inanışını kırmak isteyen Yunan oligarkları bu masalcılara para veriyordu.)

Araklı'da Aralık ayına "kalendar" denir. Gecenin en uzun olduğu, havanın en kapalı olduğu en karanlık aydır. Arakne'nin karanlık mağarada kendini asma öyküsüyle ilgili görünmektedir. "Araklı" ile "Aralık" sesdeştir.

Çaykara, Kadahor

Saha-Kara: Kuzeyli Saka yeri demektir. Çaykara köylerinde erkek çocuklara çokça Oğuz adı verilir.

Kadahor: Çaykara'nın eski adıdır. Aga-İda-Kor; Kor Atalı Ağabeylerin yeri.

Hatahor/ İdakor olarak ses değişimi yapılabilir. Baştaki H harfi düşme özelliğindedir. İda-Kor; Ata Güneş.

Diğer bir telaffuzla, "Got'a Kor" açılımı çıkar; İskit/Sgot Kor; Kor God, Ateş/Güneş Tanrı karşımıza çıkar. Çevrede adı az bilinen bir de Galat düzlüğü vardır

ki, Galatlar, İskitlerdir. Onlar Kırım Türkleri olup, darda olana koşanlardır. GOD; Gök-İda, Tanrı adı onlardan batıya girmiş görünmektedir.

Anadolu'da Roma saldırılarına maruz kalan kardeşlerine kadınlı erkekli yardıma geldikleri ve koruyucu olarak Ankara civarına yerleştikleri, Galatya adını buraya verdikleri bilinir. Almanların tarihi de Gotlara dayanır. Bu nedenle Almanlar Türklerle atadan akrabadırlar.

Kadahor adı, Çaykara'nın Madur /Madar Dağı ile birlikte düşünüldüğünde kuvvetle Güneş kültüne rastladığımızı söyleyebiliriz.

Antik adı PANTU olan Hindistan'ın batısında da bir tane Kathor şehri vardır. Bu bölgede Pen-Cap adı zaten aynı kültürün seslerini vermektedir. İçinde PAN/PEN hecesi olan bütün yer adlarında PAN izleri var demektir.

Çaykara'da Amazon kültüründen kalan bir işaret; 1979 yılında Çaykara'da yaşanmış bir olay anlatılır. Bir grup genç kendi aralarında kavga ederler, sağ-sol çatışmasıdır adı, gençleri karakola alırlar. İlçede duyulur. Anneler, ablalar, kadınlar ellerine orak, balta keser ne varsa alır, karakola giderler, "uşaklarımızı bırakın" derler. Bu sırada köprünün üzerinden gelmekte olan karakol amirini (uzatmalı) yaşlıca çerşanlı bir teyze durdurur, çerşana sarılmış tabancası vardır; "Uşaklarımızı bırakacaksınız!" diye kendi üslubunda ne isteğini belirtir. Daha sonra, gençleri içerde bir hafta tutup salıvermek üzere anlaşılır. (Yılmaz Ersezer'den naklen. 2008, Silivri)

Zeleka: Çaykara'nın köyü. İse- ule-ka; Ulu ısklı küçük yer. Ulu Işık, Seli, hilaldir. Zeleka; Küçük Ulu Işık. Ulu ışığın parçası. Ze-le Oğı; Laz Köyü.

Tokat Zile'nin eski adı Zele'dir. Zele'nin simetrisinde İce-Uli/Li-ce bulunur. Lice, Diyarbakır'a bağlı, Gerger'e daha yakın bir yerdedir. Bu çevre, eski Türkmen ve Zaza yerleşim yeridir. Lice'nin bir yaylasının adı Eylos; Ulu-oz, U'laz'dır. Diğer bir yaylası Ağut/Avut/Ovit, Oğ-ida (Göğ Ata) açılımlıdır.

Mazopliya: Çaykara'nın köyüdür. Maz-opa li-ya; "Maz inanışlı ulu apaların yeri". Mazopo Uliaya; Mazopa Hülya, Paçopo Hulya, Bacı-aba Uluay; Uluay Bacı, gibi bolca AY TANRILI sözcüklere dönüşebilir.

Kalipavri, Of

Hali- Apa oğri. Kalip Ovri; Halif yeri. Ulu-of; Halife/Elif.

Of; Opa/Op olur. Hopa ile sesdeştir. Antik dönemde, Of vadisinden İkizdere gibi yukarı yaylalara gidiş vardı. Bu güzergâhta, Balaban gibi, eski Türkmen köy adları çoktur.

Kurtuluş savaşında Of'un Ruslara karşı bir direniş merkezi olduğu bilinmektedir.

Yazar İbrahim Balcı, "Haldozlu İpsiz Recep Reis'in Sarıyer'deki çetesinde Oflu Halim Reis'i şöyle anlatır: "Mangal gibi yürekli, şeytani zekâsı ile tilkiye pabucunu ters giydirecek bir yaman savaşçıydı. Şöhretini Kurtuluş Savaşı sırasında enselemişti. Oflu Halim de İpsiz Recep Reis (Emice) çetesi mensubuydu. Çetenin Sarıyer kolundan, silah ve mermi kaçırın ekibindendi. Gösterilen yerde silah ve mermileri şeytani buluşlarla, tilki kurnazlığıyla düşmana çaktırmadan kaçırıp takalara yüklemek ve Telli Tabya'dan geçirmek asli göreviydi. Tabii Yenimahalle Şirket-i Hayriye iskelesindeki Türk bayrağının indirilmesini hazmedemeyen Recep Reis'in "Gidin halledin!" talimatını alan savaşçı grup üyelerinden biriydi. Tarabya ve

Domuzdere baskınında iyi piştov kullananlardandı...” Oflu Halim Reis’in oğlu Ahmet Kotoğlu da mücahitti. (İ.Balçı, Simas’tan Sarıyer’e, s.88, 1999 İstanbul)

Madur Dağı

Mador, Ma-dur. Uma’sı DOR yeri. Dağ Ana anlamında, otlakları bol olan bir yer olmalıdır.

Gordion’da, Kibele’nin adlarından “**Madur Kubileya**”(DorUma Kibele) ile örtüşür. Mader (anne); Kibele Anne!

MÖ.400’de, mağdurların/esirlerin kaldığı dağdır. Yenik Atina askerlerinin dönüşünde günlerce burada esir (Mağdur) tutulduğu günlerden adını almış da olabilir.

MÖ.400 yıllarında Pers kralı Toros’un tahtını büyük oğlu Arta Serhes’e bırakması üzerine Batı Anadolu’yu yöneten küçük oğlu Kirus, Yunan askerlerinden on bin kişilik bir ordu ile ağabeyi üzerine gider, Fırat nehri kıyısında iki kardeş savaşı, Kirus ölür, askerleri başsız kalır.

Ağabeyi Serhas Atinalı askerleri serbest bırakır (Oğuz töresidir, yenildiğini kabul eden asker öldürülmez), on bin asker kuzeye doğru her şeyi yağmalayarak ilerler, tam denizi gördükleri bu yerde çaldıkları delibaldan hasta olurlar, ishal kusma bir yandan, bir yandan yağma ettikleri köylerden halkın onları kovalaması, dağın tepesine kadar kaçarlar, ama aşağıya inemezler. Ta ki Çaykaralılar bunlara acıyıp da silahlarını alıp gitmelerine izin verene kadar. (Öykünün sonrası, Trabzon’un yiyecek bağ bahçe erzak depolarının, kilerlerin, harmanların Yunan askeri tarafından yağmalanmasıdır. O yağmada halk evlerine kapanırken, Ceneviz kalesinden ve sur içindeki Roma askerlerinden yardım görürler. Tüm Karadeniz sahillerindeki Ceneviz korsan kalelerinin işlevi burada bir daha belirginleşmektedir.

Eski Yahudi tarihçileri Kuros için “velinimetimiz” diye söz eder. Ancak bu Kuros hangisidir, belli değildir

Çaykara’nın bazı köyleri: **Zeno** (Cano, Zeyno), **Pacan** (Bacı Ana.), **Sur** (şehir, set yapılmış yer), **Kadahor** (God-Kor), **Serah/Uzungöl** (Sirah, Su-ruh), gibi isimler keza Hitit-Oğuz inancına uygun isimlendirmelerdir.

Çaykara çevresinde Oğuz, hem ad hem soyadıdır.

Tonya

Dun-ya. Feri, ışığı bol olan yerdir. Güneşin ışık gönderdiği bahçe “dünya”dır. Işığı bol olan bir şey daha vardır; AMAZ-ON, ışığı bol güçlü bacılar diyarı, Tauna, Tonya olur.

Tun-yeri; tün-ya. İngilizce “sun”, güneş ile fonetik yakınlığı dikkat çekicidir.

Kuran’da, Şems suresinde, üzerine yemin edilen sekiz kutsaldan biri “ışığın yükseldiği yer” olarak çevrilen tan yeridir. “Tan” ve Tan yeri “dünya”, Rusça’da Tan-ya, adı güneş kültürünün en çok kutsanan adlardandır. Dünya adı kız adı olarak Türkçe’de de kullanılır.

“Tün” zözcüğü eski Türkçe’de gece olarak geçiyor, fakat güneşin dik olduğu zamanı da karşılıyor olması gerekiyor. Çünkü birçok yerel dilde, tun-ya “ışıklı, aydınlık” gibi bir kavrama karşılık gelmektedir.

Trakya'daki Arda ve Tunca nehirlerini törelere göre, birini eril diğerini dişil ad olarak düşünürsek, Er-ata/Arda karşısında Tün-ece /Tunca adı dişil "gün ecisi" olabilir.

Zonya, Sonya gibi Rusça kız adları, Dona, Tuna gibi nehir adları da aynı aileden fonetik akraba sözcükler görünmektedir.

İran-Pakistan Belucilerde "Dünya", Lazca'da ve Korece'de kız adı olan **Tauna** "dünya" demektir. **Tonya**, Rize şivesiyle de "dunya" olur.

Tun, Tin, Tina, gibi yüzlerce sözcük güneş kültürünün kök hecelerinden biri olan TAN'dan üretilmiş görünmektedir.

Fransa'nın güney doğusunda bulunan **Dordonya** (Dor-tonya) antik şehri ve bu şehirde bulunan Las-ko (Lascau) mağarasındaki yazıların Ön-Türkçe olduğu saptanmıştır. Burada yaşayan halkın adı EYZİ'ler olarak geçer (Haluk Tarcan, Ön-Türk Uygarlığı 1-A, s.80). Eyzilerin devleti ODUGEL (MÖ.4000), Kafkas kavimlerinden Adige ve Tanrıça Adıgüzel ile bağlantılı görünmektedir. Bugün Fransa'da ve İspanya'nın kuzeyinde yaşayan Basklar'ın Hotan'dan buraya geldikleri saptanmıştır. (age.s.83) Baskların (Baziko/ Maz-ika) konuştuğu dil ile Lazca'nın yakınlığı bilinir. Marsilya, Marsiya, Mar-si, Mer-si, Parsi, Par-isi bağlantıları keza Ön-Türk kökenli görünmektedir.

Fransa'daki Lazcau mağarasını bir daha açalım; Laz-cau; Lazigo.

Eyzi; Oğ-esiğ; Göğ ışığı, Oğuz. Lazların antik adıdır.

Torul

Tur-eli. Trabzon sahillerinde yaşayan insanların Torul yaylalarıyla bağı halen sürmektedir.

Buradan batıya göçler Kelkit (gel-git) vadisinden yapılırdı. Sadak Uygarlığı (MÖ.5000) Kelkit ve Torul civarına işaret etmektedir. (bkz. www.kelkitcayi.com). Kelkit yaylalarında devam eden kadın at yarışları, Amazon kültüründen kalmış gibidir.

Torul'dan Maçka'ya gelip yerleşen bir ailenin lakabı Mazoğullar'dır. Çarşıbaşı'na yerleşen bir diğer ailenin soyadı Donk'tur. Donk, Çin-Uygur'dan beri su tankı anlamında kullanılmaktadır.

Kelkit

Kelk-it; Kolk-ida. Halk-ida, Halk-dağı açılımı yapılabilir. Çünkü, antik kaynaklarda bölgede yaşayanların adı Kolklar olarak geçer. Kelkit Vadisi boyunca geçit veren, gel-git yeridir.

Antik adlarından Lyk-us, açıldığında Halk-us, Hlaik ışığı/uşağı karşımıza çıkar. Bugünkü karşılığı Halayık'tır. Batılıların, Laikliğin tanımında kullandığı Lykus/Laikus (sarayın dışındakiler, sokaktakiler!) kavramı burada bir kez daha karşımıza çıkar.

Likus; Uz inanışlı Halk, "Oğuz halkının yeri" olarak da çözülebilir.

Kelkit köylerinden Sadak'ta kalıntıları bulunan **Sadak** medeniyeti (M.Ö.500) dikkat çekicidir; kaçırılıp Londra National Museum'da sergilenen bronz kadın başı Sadak heykeliyle tanrıça Athena'nın başı neredeyse aynıdır.

Antik Sadak uygarlığının halkına Canlar adı verilmesi önemlidir; Oğuz inanışlı Hitit Uygarlığının merkezlerinden biri olduğuna işaret eder.

Ön-Türklerin göç yollarından biri olan Kelkit Vadisi, Tokat'a, Amasya'ya, Zile'ye ulaştığında, antik mimari buluntularda benzer özellikler görülür.

Kadırga

Got-uri Aga; İskit/ Got atalı Aga'nın yeri.

Trabzon, Beşikdüzü, Sisdağı Yaylasıdır. Bu yaylada yetişen keten ve kendir bitkileri sağlam lifleriyle örülen kalın ipler gemilere halat yapılırdı. Kadırga gemilerine adını verdi.

Got-Uri Aga açılımı, denizci bağlantısını verir. Aga, halk arasında kaptan demektir.

Buraya oldukça yakın, şimdi Giresun'a bağlı Bulancak'ta, Pirazizler'de, Büyük Bedri'nin İzmirli eşi Kraliçe Berenike'den oğlu, Karadeniz donanmasının komutanı Baran Aga'nın sarayı vardı. İhtimaldir Kadırga'ların bu yaylada yetişen keten lifleriyle halatları yapılırdı.

Akçaabat, Polata

Eski adı Polata; Poli-ata; Ata Şehri.

Ak-ca abası; Abası Oğ-ce; Opası Hacı. Gök Işık İnanışlılar yeri.

Ağ-ce; Oğ-ace, Göğ Işığı, Hacı, günahsız (şehit). Günahsız Abası. Antik dilde "Şehitler Yeri."

Ağasar deresi, Aka-şar/Aga-şehir, Akaların şehri açılımlıdır. Konya Akşehir'in adı türkülerinde Ağsaar olarak geçer, Ağasar ile sesdeş düşer.

Ksinophon'un Anabasis kitabında sözünü ettiği, Yunan askerlerinin yağmaladığı ve krallarının teslim olmayıp kalesinde yanmayı tercih ettiği yerlerden biri de burası görünmektedir (MÖ.400).

Trabzon Ceneviz kalesinden yenik 8500 Yunan yağmacı askerine akıl vermişler; "Giresun (Beşikdüzü) tarafında yaşayan halk ile Akçaabat civarında yaşayan halk arasında geçimsizlik var, onların yanını tutarak, onları da yanınıza alarak buradakilere savaş açarsanız, Giresun'dan öteye sahili geçmeniz için de bir sorun çıkmaz!" Öyle de yapıldı. Burada, Trabzon civarında halkı birbirine düşürerek, bu işten Yunan askerlerine menfaat sağlama ve bu sayede korsan Cenevizlilerin kendi egemenliğini sağlamlaştırma kurnazlığını görüyoruz! Bu taktik 3 bin yıldan beri sürüyor.

Giresun Çevresinde Fonetik Tarih Yolculuğu

Giresun

Keresun; Karus-önü. Ya da, Kor-Sin olarak açılabilir. Kor-canı, Kor sani, kor gibi ışığı yüksek olan bilgili insanların yeri anlamına gelir. Canik Dağları da bunu çağrıştırmaktadır.

Giresun yer altı kanallarıyla ünlüdür. Karusi-Horasani kavimlerin su kanalları yapımında ustalıkları bilinir. Kar suyunu karız denilen kanallarda (karız, geriz) toplayıp Turpan'a taşıma becerileri olan uygarlığa bu ad verilmiş olmalıdır.

1960'lı yıllarda Giresun şehir kanalizasyonunda yapılan çalışmalar sırasında, apartman yüksekliğinde kanallara rastlanmıştır. Bu dev /karız/geriz/geres uygarlığın bir ucunu burada görebiliriz.

Kimi araştırmacılara göre Sümerce (Kenger dili) “**giru**”, **sevilen, sevgili**'den gelir ve Girusun, sevesun/sevesin anlamındadır. “Görüp sevesin” içeriğini taşır.

Şehrin kiraz üretimiyle bağı olduğu söylenir ki, o zaman, kirazları görünce kiraz çiçek açtığı zaman daha da çok sevinecektir. Kiraz dudaklı güzellere türküler maniler yakılır o zaman!

Adının sonradan böyle olduğu tahmin edilebilir, çünkü buranın ataları İskit Türkleridir, ağaç oymacılıkta ve ahşap evler yapmakta ustaydılar, DOR sanatı onlarla batıya gitmiştir.

Giresun'un adasında efsanesi anlatılan prenses Pantus kralı Büyük Bedri'nin kızıdır. Ancak kaçınıcı Bedri'nin kızı olduğu belirsizdir. Başoğuzlu İmparatorluğu'nun Karadeniz donanması Pirazizler'de bulunurdu. VI.Büyük Bedri'nin ailesi burada yaşardı.

Tirebolu

Tur Aba Oğulları. Turan soylu aba oğullarının yaşadığı yer.

Trablusgarp'ın ve Trablus-şam'ın diğer adı olan Tripoli ile sesdeştir. “Tripoli”; Tirebolu/Turaboğlu.

Trab-lus; Laz inanişlı, Tur-aba diyarı. Trabzon türküsündeki “Sar belune belune da Turabulus kuşağı”, Amazon kuşağıdır.

Amasya

Amas-ya; güçlü ve akıllı MAZ inanişlıların, Horasani boyların yeri.

Tarihler boyu Oğuz kültürü burada hiç kaybolmamıştır. MÖ.305'de burada ordu toplayan METE OĞUZ, Mazeus 1.Büyük Bedri'den, 1919'da burada kongre toplayan Mustafa Kemal'e kadar, Amasya “küllerinden yeniden doğanların yeri”dir.

Amasya'da kadın mumyalarının bulunuşu Hitit Oğuzlarının Ana Tanrıça kültürüne dayanır.

1.Büyük Bedri, MÖ.305'de Anadolu Birleşik Ordularını burada topladı ve Başoğuzlu Krallığını burada kurdu, ay yıldızlı parasını bastı. Mustafa Kemal de MS.1919'da Amasya'da Oğuz önderlerini toplayıp “Vatan bütündür, bölünemez” dedi. İkisinde de düşmanı aynı batılı yağmacı korsanlardı!

Almus:

Tokat'ın ilçesidir. Al-maz, Ulu Maz, Ulu Muz. Amazon soyluların yeri.

Almus'un Hubyar köyünde bulunan Hubyar Sultan Dede anıt mezarı, Oğuz töresindeki “Dede” kültürüne işaret eder. Dede kültürü, Hitit (İdid, Didi, Dede) kültürünün devamıdır. Hubyar semahında ve deyişlerinde anlatılan Hubyar Dede ile Oğuz Kralı Eubador VI.Bedri Dede'nin özellikleri birbiriyle örtüşmektedir.

Tokat Anaitis Anıtmezarı: Zile'deki antik Artemis müzesidir. Fotoğrafın alt yazısında yer alan kimi sözcükler yeterince ipucu vermektedir.

Aziz Ana/Ana-itis, Ana-İsis'tir. İsis sözcüğü Hitit/İdid ötüşlüdür.

Antik kitaplarda Mısır'da Kibele'ye İsis denildiğini yazarsa da, görüldüğü gibi ana Tanrıça İSİS Tokat'ta karşımıza çıkabilmektedir.

Ana-ida, Ana-İsis/Aziz (İdid) Anıt Mezarı.

(bkz. www.unyezile.com/danismend.htm)

Korint (Horanta, aile merkezi) anıt mezarın kemerli girişinde, ortada, ayakta, cepheden, başı sola çevrilmiş Atike/Tyche Heykeli durmaktadır. Tyche'nin sağ elinde dümen, sol elinde bereket boynuzu. Dümen, denizci kaptan işaretidir. Amazon kraliçeler, Amastiris gibi, aynı zamanda deniz savaşçısıdır.

Tyche: Ti-ece; ida eze. Teyze, eze, ece, kraliçe, yenge karşılıkları vardır. Tijen, tije-ana'dan üretilmiş bir kız adıdır. Hatice; ati-ece ile sesdeştir.

Kralice: Kor-Ali-ece/Ulukor ecesi.

Antik mimaride sözü edilen Dorik, İyon ve Korent tarzının birbirinin devamı olan Anadolu kökenli mimariler olduğunu Halikarnas Balıkçısı belirtir; kaide üzerine oturtulan sütunların prototipi İyonya'daki Efes Artemis tapınağıdır, onun da öncesi Hititlerde böyledir, açıklamasını yapar. Yukarıdaki resimde Ece'nin başı üzerindeki kemere gelince, bu can taşı kilit taşı sistemini kullanarak su kanalları yapan Amazon Kadınların Uyur-Turfan topraklarından beri başardıkları iştir. Yarım daire şeklinde duran bu kemeri, sanki buğday başaklarından yapılmış gibi, benzerini Trabzon Kaymaklı manastırında, duvar resminde, onu bir kız elleriyle yukarıda tutarken görüyoruz. Bereketli Hilal sembolüdür. Lahitlerde “üç hilal” olarak karşımıza çıkar.

Karkarye: Zile'nin eski adıdır. Fonetik açılımı Kor-kari-ya olur. Gerger-ye ile sesdeştir.

Pekmeziyle ünlü bu yerde, eskiden bağ bozumu şenlikleri yapılmış olmalıdır. Şenliklerde zil çalarak oynamak, beline zil takarak üzüm teknesine girmek, ezmek, önemlidir ve bu eylem Hitit-Şaman ritüellerinde vardır.

Anaların bol olduğu antik Tokat tarihinde, Alevi inanisında var olduğu bilinen “Anabacı” kültürünün izlerini burada görmek mümkündür. Oğuz töresinde, dede öldüğü zaman, eşi Anabacı, cem ayinini yönetir ve diğer yönetim görevlerini üstlenir. Benzer şekilde, Bazileus Oğuz Krallığını yöneten iki kraliçe Laodice (Lat Ece) daha vardır.

Tokat'ın Gumenek beldesinin eski adı **Komana**, fonetik açılımında "Kuman anası"dır. Kumangene Oğuz Krallığının da benzer bir Karkari/Gerger şehri vardır, Samsat'ı yakan Romalı komutan Korbula (Korbela; Bela ateşi) tarafından Tokat Karkari'nin de yakılmış olması muhtemeldir.

Zile ile ilgili bir sitede rastladığım şu cümledeki yanlış okuyucuya sunmak isterim.

"Persler burada kendi tanrıları olan Anahita (Anahitis, Anos, Anadates) adına bir mabet yaptırmışlar ve bu mabedin çevresinde Sonbaharda yapılan Sakaia şenliklerini düzenlemişlerdir." Yanlış; Persler bir başkası değil, Kaşgari Oğuzlu Türkmen boylarıdır.

Burada sözü edilen anabacı kültürünü ilgilendiren sözcükleri açalım:

Anahita: Ana-ida; Tanrı ana. Kibele'nin çalışkan kızlarının anası.

Anahitis: Ana-hitis/Aziz anası; Ana-hitit/ Hitit Anası.

Anos: Ana-os; Oğuz anası, oz-ışığın anası

Anadates: Ana-date-os; Büyük Oğuz Anası.

Sakaia şenlikleri: Sakiler, şarap dağıtıcılarıdır. Buradan, Bektaşî atalarının bağ bozumu şenliklerinden söz edildiği düşünülebilir. Saka adında İskit/Sakha Türklerinin adı vardır.

Tokat: Atası Got, İskit yurdu.

Zile'de yenilen Dor Beyi Prens'in adını yazmadan "geldi, gördü, yendi" yazdılar kayalara.

Tokat MÖ.47'de Oğul Sezar'a teslim edildi ve Romalı işgalci korsanların elinden 1074'de Danişmend Ahmet Gazi tarafından kurtarıldı. Cenevizli korsanların işgalinden Anadolu'nun kurtarılması, vergi toplayan ve yağma yapan bu kalelerin yıkılması önemli dönüm noktasıdır. Oğuz geleneğinde halkın önüne geçen, halkını yağmacılardan kurtaranları yüceltme ve yarı tanrılaştırma vardır. Bu geleneğe uyan Tokat halkı Danişmend Ahmet Gazi'nin türbesini ziyaret etmeye, ondan feyz almaya, onun Romalı haçlı korsanları yenen kahraman ruhunu yaşatmaya devam etmektedir.

Amasra:

Amasra halkı bütün Karadenizliler gibi Kaşka/Kaşgari Oğuzlulardır. Tarihçi Strabon'a göre şehrin ilk kurucuları İskitler'in bir kolu olan Amazonlardır. Bu iki bilgi arasında bir çelişki yoktur; Kaşgalar İskit Türkleri olarak da anılır.

Amastris: Amaz-tr-is, Amas-ti-reis. Amaz-toros, Maz-tor-us olarak da açılabilir. Kraliçe Amastris, 3.Toros'un torunu ve 1.Büyük Bedri'nin yeğenidir. İskender'e esir düştü, Atina'ya götürüldü, yaşlı komutan Kor-ata-er-os/Krateros'a metres olarak verildi. İskender'n kaçırıldığı diğer amazon savaşçı Pantiece'nin kızkardeşidir. Kimi kaynaklar onun kendi gönlüyle İskender'in yanına gittiğini yazar. Öyle de olsa, sonra dönmüştür.

1.Büyük Bedri tüm Ege'yi yağmacı Roma askerlerinden temizledikten sonra Atina'ya gidip onu kurtardı. Amastris, iki oğlunu Atina'da bırakarak vatanına döndü. MÖ.305-286 arasında Amasra'yı yönetti. Kendi adına para bastırdı. MÖ.305'de Amasya'da toplanan Anadolu Birleşik Ordularına katıldı. 1.Büyük Bedri ile birlikte, yağmacı Romalı Ceneviz korsanlarına karşı savaştı. MÖ.286 yılında, kraliçe Amastris'in komutasındaki savaş gemisi oğulları tarafından batırıldı.

Amasra'dan söz edince İnebolu'dan da söz etmek gerekir. Kurtuluş savaşımızda İnebolu halkının nasıl büyük özveriyle direnişe katıldığı ve anabacılarının nasıl kağınlarla top mermisi taşıdıkları bilinir. Adı gibi bol miktarda kutsal analar vardır orda.

Samsun

Amisos; Amaz Uşağı. Bereketli Hilâle inananların yeri.

Sam-sun; Şaman güneşi. Kaşka/Kaçkari halkı tarih boyunca Şaman inanişli olarak bilinir, Güneş kültünü yaşatan kavimdir. Bizans'ın kurucuları Kumanoğuzlar bu bölgedendir.

Oğuz Beyi VI.Büyük Bedri, MÖ.70'de, Roma komutanı Sulla'nın ordusuyla vuruşa vuruşa, Bolu-Çankırı dağlarından Amasya'ya doğru geri çekildiği ve orada yaralandığı zaman, Samsun ve Çarşamba civarında kadınlı erkekli bütün halk direnmeye devam ediyordu.

Sinop

Sin-opa, Güneş Apa'dır. Zeyna Apa, Zeynep de aynı açılımdadır.

METE OĞUZ 1.Büyük Bedri'nin MÖ.405'de kurduğu Başoğuzlu devletinin başkentidir.

Sinop tarih boyunca hep bir Oğuz şehri olarak kalmıştır. Halkının kökeni Kaşgari Türkleridir. Şehrin Romalı Ceneviz korsanlarına yenik düşerek vergiye bağlandığı dönemlerde antik mekânların üzerine haç resmi konulmuş olsa da burada başka boydan insanların gelip yerleştiğini söylemek sosyal tarihi bilmezlik olur.

Çepni Türklerinin buraya yerleşmesinden sonra da batılı korsanlara karşı hep direnerek Türk kalmış bir şehrimizdir.

İskender'in iyi para eder diye esir alıp götürdüğü filozof Diogene/DağlıCan da buralıdır. Halikarnas Balıkçısı Atina'da onun bir fiçıda yaşadığını söyleyenlere şöyle cevap verir:

“Atina'ya gittiği zaman onun bir fiçının içinde yaşadığı söylenir. Sözümona, gösteriş ve tuhaflık olsun diye fiçıda yaşarmış. Ama Diojen zamanının Atina'sında, kent 400 bin nüfusunun hiç olmazsa 150 bini evlerde değil, mağara ve fiçi kılıksı barakalarda otururdu. Onlar, filozof Platon (Eflâtun/Op-ula-tune) gibi oligark değillerdi, ki; sereserpe evlerde yangelsinler! Dünyada gösteriş düşmanı bir adam vardiysa, o da mutlaka Diyojen'di.

Dili keskindi Diyojen'in. Platon realiteden idealizme kaçmıştı: insan kum ve kağıt üzerine büyük küçük milyonlarca daire çizebilirdi ama; hepsi mutlaka yanlış olurdu. Doğru olan yalnız usda düşünülen daire, yani “idea” idi. Diyojen ona; “Daireyi, daireselliği anlarım; masayı anladığım gibi. Ama masaselliği, masanın ideasını anlamam” diyordu.

Diyojen'in, Atina'da güpegündüz fenerle adam aramasına güldüler; çünkü asıl neyin gülünç olduğunu anlamıyorlardı.

Büyük İskender, diyojen'in önünde durup, kendinden ne ihsan isteyeceğini sormuş. Servet-i Fûnun edebiyatına göre, Diyojen “Gölge etme, başka ihsan istemem” demiş. Hiç de öyle, Karagöz gibi, bir elini sallayarak, o denli bir ağız kullanmamıştı. Pek doğal olarak, “Çekil, gölge etme! Demiştir. Söylendiğine göre,

İskender bu karşılık üzerine, "İskender olmasaydım, Diyojen olmak isterdim" demiş. Asıl gösterişin alâsı, İskender'in cevabında..."

Balıkçı Baba, Anadolu ile Hellenistan'ı böyle karşılaştırır ve Platon için, oligark olmak için karısını boşayıp zengin bir kadınla evlendiğini yazar. Platon, Sokrat ve Aristo da Oligark Atinalılar gibi, Atinalı olmayan insanın doğal köle yaratıldığını düşünürdü, diye anlatır. Atina ve Sparta uygarlığı tamamen köle üzerine kuruluydu. (age. s.48)

Araştırmamızın bir yerinde Uygur Sincan'da "sin" güneş olarak karşımıza çıktığında, Sin-Op çok daha kolay Güneş-opa, Güneş Tanrısı ile aynı anlamda çıkıverdi.

Terme

Ter-me; Dor Uma. Uma inanışlı Dor halkının yeri. Tersi, Mador!

Antik adı Termedon; Dor-Maz-on. Dor soylu Amaz Oğulları.

Hem soyata adı hem inanış adı DOR-MAZ Oğulları, birlikte varsa çok sağlam bir sözcük karşımızda demektir. Eğer böyle çıkmıyorsa antik sözcükler, iki ayrı adıyla karşılaşılabiliyoruz. Burada, Dor kavmi anlıyoruz ki Ay-Hilal inanışlıdır. Bölgenin genel adı olan GOTYORA, İskit (Işıkata) yöresi olduğunu söylüyor.

Demir döğenlerin yeridir. Burada Amazon savaşçıları adına bir anıt yapılmıştır. Bu anıtta sadece ok atan kadınlar vardır, bu eksik resimdir. Bu kadınlar kime karşı vatanlarını savunuyorlardı, belli değildir. Ayrıca baştan aşağı savaş giysili idiler ve sadece öldürülünce üzerleri açıldığında kadın oldukları belli oluyordu. Çift taraflı demir baltaları vardı, okla savaş dönemi çoktan bitmişti; "demir döven" olmanın simgesi bu anıtta eksiktir.

İskender'in Samsun yöresinden kaçırıp evlendiği baş savaşçı Amazon'a Atinalılar Pantieze adını vermişlerdi. Atina Kraliçesi Pantieze'nin fonetik açılımı Büyük-ece'dir.

Yunanistan'a götürülen esir kadın savaşçılar köle olarak Atina'da oligarklara parayla satılırdı. En çok para eden esirler Amazon kadınlardı. Miletli Aspasiya için Perikles'in çok para ödediğini yazar Balıkçı Baba. Hey Koca Yurt kitabında, Atina'da deniz ticaretini elinde bulunduran oligarkların dışındaki herkes köle idi, bu yüzden Atinalı olmayan herkes aşağılık sayılırdı, Yunan medeniyeti bir köle medeniyetidir diye anlatması ondandır.

Atina'da Attika mahallesi Milet'ten götürülen Amazon esirlerin köle-eş (metres) olarak satıldığı zenginler mahallesidir. Onlar da "çocuklarımızdan ve kocalarımızdan bizi ayırdınız" diye satıldıkları Atinalı erkeklerle hiç konuşmadılar. Fakat, bu kadınlar doğurdıkları çocuklarla ve diğerleriyle elbette kendi ana dilleriyle konuşuyorlardı!

Halikarnas Balıkçısı Terme'de esir alındıkları gemideki tüm erkekleri kılıçtan geçiren Amazon savaşçıları da anlatır.

Havza

Op-sa; Opa-su. Hapsa, Hapsi (hamsi) ile sesdeş çıkıyor.

Eski Çayeli’de Hapsa adında bir balık pazarı vardı, bir semt adı olarak anılır. Balık pazarı idi, bu, şehrin en eski merkezi demektir

Havza ve Ladik şehirlerinin kurucuları, Kaşgari/Kaşgai/Kaşka kökenli, Kaşgarlılardı. Kaşgarlılar ise, Uygur Kaşgar Dağlarından beri gelen Türk soylu Oğuz inanisından insanlardı.

Yöre insanının antik tanımlarında Meriandin tanımı geçer. Meriandin, Kibele inanişına bağlı, Per/Mer-ana-dinli insanlar demektir.

MÖ.700 de yöreye yerleştiği bilinen İskit/ Sibir Türkleri de yine yerli halkın kök bağlarını vermektedir.

Çorum

Çor-um; Uma şehri, Şar-uma; Çor-um. Şehrin antik tarihi de bu fonetik analizimizi doğrulamaktadır.

“Çor” hecesinden fonetik arayışa devam edelim: cor, sor, tor, tur, sur... Bu analizden “dor” ile Çorum’a yaklaşırsak, Dor-Uma; Uma inanişlı Dor şehri, çıkar.

Antik dönemde Hititlerin Şarruma adlı bir de kralları vardı. Kral mı şehrin adıyla anıldı, yoksa krala adını veren Çorum mu oldu, belli değildir. Ancak, antik sözcükler hem şehir adı hem kral adı olabilmektedir.

Çorum’un köy adlarında, manilerinde ve öykülerinde antik dönemden kalma pek çok sözcüğe rastlanır. Örneğin, Esmâ adı Çorum’da Yosma olarak geçer; Osma/Ma-oz, Maz dönüşümlüdür. Keza, Çorum’da Şaman inanişıyla örtüşen Maza, Mazıbaşı, Boğaboun, Hıra, Kırklar, Abdalbodular gibi çok sayıda antik köy adları vardır.

Çorum, Hatti/Eti’lerin bilinen önemli merkezlerindedir. Hatti kralı Hattuşili’nin karısı Pudu-hepa’nın adındaki PUDU sözcüğü dikkat çekicidir.

Pudu-hepa: Opa-utu; Apası Hepa.

Puduhepa sözcüğü içerisinde de geçen pudu/putu sözcüğüne **Abdalbodu** köy adında rastlamak tesadüf değildir.

Pudu/Putu/Poto... Geçişli harflerle ararken PUT ve BUDA sözcüğü karşımıza çıktı. Buda/Bata sözcüğü Kazakça “dua” demektir. (Put’u Heva, dua ettiği Heva’dır demek gibi)

Kabe’de Kibele heykellerine put deniyordu; Putu/Put, Pudu Heva.

Pot kırmak, yanlış dua/söz ederek put kırmak ile benzeşir.

Çorum’da, hala yerine “eme”, nine yerine “ebe” kullanılır; eme “uma” ile, ebe ise “apa” ile sesdeştir. Yani atanın kardeşleri eme/UMA, atanın anne-babaları ise aba/APA olmaktadır. Bugün dahi kullanılmakta olan emice (emmi, emmo, amıca, amca) sözcüğünde eme-ece’yi görürüz.

Çorum Alaca Höyük’te Kibele heykelleri bulundu. Alaca; Ulu/Ala-ece, Al ışık, güneşin sıfatıdır.

Erzurum’un bazı köylerinde kayınpeder için “atababa”, büyük elti için ede/hede kullanılır. Erzurum ile Çorum’un fonetik benzerlik göstermesi ayrıca önemlidir, her ikisi de önemli Hitit şehirleridir. Çorum’da ve Erzurum’da, gelin evden çıkarken başına damdan elma atılır. Gelinin başındaki al örtünün altında yüksekçe bir sepet/başlık vardır, elma bu başlığa isabet ettirilmeye çalışılır.

Erzurum ile Çorum arasında fonetik benzerlik de vardır; **Er-sur-um**; Uma(y) inanışlı Dor'ların Ur/Er ettiği şehir, Erzurum; Er-Dor-Uma gibi Dor-Uma, Çor-uma ile sesdeşdir.

Ek: Çorum'un Teslim Köy'de, Hacer Çam (80) nineden derlediğim bir hikayede Dede Korkut dinlemiş gibi oldum (1.10.2008). Öykü şöyle:

Padişah bir gün nalbura haber göndermiş, yarına kadar 80 sarat (nohut eleği), 90 dorat, 100 kırat için nal-mih hazırlasın, demiş. Nalbur yetiştiremeyeceğini düşünüp üzölmeye başlamış. Sabaha kadar "Eyyvah, sabaha yetiştiremem, padişah beni öldürtür" diye gözüne uyku girmemiş. Karısı da ona demiş ki, "Sabah ola hayrola, hele dert etme." Sabah olduğunda kapı çalınmış, nalburun yüreği hoplamış, "Ben şimdi ne diyeceğim" derken kapıyı açmış, gelen elçidir, elçi "Padişahımız öldü, tabut için birkaç mih almaya geldim" demiş.

Canik Dağları

Amasya'yı ve Samsun'u çevreleyen bu dağların, demiri döğüp çift ağızlı balta yapan Amazon savaşçılarının demir ocaklarıyla dolu olduğunu düşünmek yanlış olmayacaktır. Adının açılımında demire can veren Amazon Uygarlığının savaşçı ana kadınlarını görebiliriz.

Canik dağları, Kızılıkaya'lar can dostlar ulu dedeler diyarıdır. Bu dağlarda Koyun Baba gibi ulu dede türbeleri vardır.

Piraziz Abdal: Giresun'un ilçesi. Eski adı Azze, Azize.

Büyük Bedri'nin donanması burada barınırdı, sarayı buradaydı, ilk eşi Rizeli Emine ve krala erkek evlat (Prens Boran Aga) veren ikinci eşi İzmirli Berenike (Peri Yenge) ile iki kızkardeşi, Berenike'nin annesi burada yaşardı ve burada düşman askerleri yaklaşırken teslim olmamak için kendilerini öldürttüler. Ya zehir içerek ya da başını kılıçla kestirterek, intihar ederek öldüler, AZİZE oldular.

Büyük Bedri'nin ölümünden sonra da Oğul Sezar (Jül Sezar) ile savaşmaya devam eden Baran Aga Zile'de yenildikten sonra Romalılar Anadolu'da zafer ilan etti ve ondan sonra bağımsız Pantus krallığı artık Pantus adlı Rum kolonisi oldu. Batının itibarlılaştırdığı devlet o koloni olan Pantus'tur. Bu yenilgiden sonra tüm Bazileus şehirleri tarihten silmeceşne yerle bir edildi.

Bölge insanı İskit Türkleridir. Romalılar Anadolu'yu yağmalarken yardıma koşan Sibir Türklerine "İyi İnsan" anlamında, Esiğ- GOT/GOD (tanrı)ışığı sıfatı verilmiş olmalı.

Pirazizlerde Romalılara teslim olmamak için kendini ödören AZİZE ANALARIMIZ (MÖ.64) yaşanmış öykülerini Murat Arslan'nın, EUPATORE VI.MİTRİDATES, (2006, Odin Yayıncılık) adlı doktora kitabında ayrıntılı okumak mümkündür. "(bkz. Köşe Yazıları, "Azize Analarımız")

Ankara'ya, Giresun'dan Atatürk tarafından getirtilen ahşap ustalarına, işi yapmaları için gösterilen yerin İskitler'dir. Bu ad Atatürk tarafından bilerek konulmuş bir addir.

Bulancak'ta ikiz erkek bebek doğduğunda, "Hasan-Hüseyin doğdu" denilir. Bu durum, yörenin geçmişinde Şamanlık ve Alevilik olduğunun diğer işaretidir.

Ordu

Or-udu; Udu-ur: Dor şehri. Ar-du, Artı ile sesdeştir.

Pakistan'ın resmi dili olan Urdu dili ile de sesdeştir; Dor dili; Urdu dili.

Ordu'nun Mesudiye ilçesinde bulunan kaya resimlerinde Karadeniz'in antik bir adı daha ortaya çıkmıştır; **OK OZ ULU KÖL** yazısı.

Bu okunuştan “Ulu Oğuz Oguli” olarak bir açılım yapılır.

Etrüsklerin ve Anadolu Türklerinin antik adı OĞ Türkleridir; Oğ Türklerin önemli işareti OK-AÇ diye okunan artı işaretidir. Bu işaret Mesudiye ve Van Çilgir kaya yazıtlarında görülmüştür.

Ok-ac; Ogu-ice; Koç. Yöre halkının antik Kaşga/ Kac-ga adında KOÇ adı ile örtüşür. Ok-ice, simetrisinde isig-og, Işık'tır ki, sembolü artı, okunuşunda “Ordu” duyulur.

Mesudiye; Maz-udi; Maz atalı yer. Kurtuluş savaşında verdiği şehitlerle ve kahramanlarıyla da Mesudiye bir ATA şehridir.

Kelkit Vadisi: Sadak/Satala Uygarlığı

Sadak sözcüğünün “ok kılıfı” şeklinde bir karşılığı varsa da, fonetik analizimizde anlamı şöyle çıkmaktadır:

Sad-ak, Dağ Su Kenti. Gök Seti, yüksek kale şehir.

Şehre su taşıyan “Sadak” su kemerinin kalıntıları halen oradadır. Su kanalları yapmak ve tarımı başlatmak Anabacı kültürünün belirgin özelliğiydi.

Sat-ala; Ala/Ula/Ulu Set. Buradaki su kemerinde kullanılan beton malzeme hâlâ insanları şaşırtmaktadır. Altun-Set anlamında Sat-ala anlamı verilebilir; altını bol olan bu yerleşim yerinde bu altın heykelleri korumak altın kadar değerli olmalıydı.

Kelkit Vadisi, Sadak/Satala Uygarlığının mekânıdır.

Tarihi Kelkit vadisinin alt ucunda Tokat, üst ucunda ise Erzurum vardır. Bu tarihi yol üzerindeki Hitit uygarlıkları anabacı kültürünün örneği savaşçı kadın heykelleri ile doludur.

Sadak/Satala heykeli olarak bilinen antik kadın başı Anaitis (Aziz Ana) heykeli, Erzincan/Erize'de bulunan Kibele/Hititanası anıtından başka bir şey değildir. (bkz. www.kelkitcayi.com)

Batılı tarihçilerin Grek dönemine ait olduğunu yazmaları büyük yalandır. Grekler bu heykeli ve diğer hazineleri almak için Kelkit'e kadar gitmişler, orada savaşmışlar, çoğu kez yenilmişlerdir. Grekler, bir uygarlık oluşturacak kadar bu topraklarda hiçbir zaman yaşamadılar, ancak yapılanları çalıp götürdüler, kendi müzelerine, oligarkların kasalarına koydular.

Londra Müzesinde bulunan aşağıdaki Sadak büstünün alt yazısında, MÖ.IV.yy'dan kalmadır şeklinde düşülen tarih, büstün çalındığı tarih gibi görünmektedir.

Bunlar, antik Yunan heykellerindeki gibi, Halikarnas Balıkcısının ifadesiyle, soğuk ve burnu havada heykeller değil, cesur, bakarken bile enerji yayan kahraman kadınlardır. Tanrı heykeli değil, yaşamış insanlardır.

Aşağıda Sadaklı kadın atalardan Kore (Karı, Kor/Ateş) Atina müzesindedir.

Bu da, Sadak köyündeki Roma-Yunan soygunlarından bize kalan kırık testi:

Halikarnas Balıkcısı'nın "Hitit Uygarlığının merkezi Kuzey Doğu Anadolu görünmektedir" şeklinde ifade ettiği yer, Kelkit Vadisi ve Sadak Uygarlığını da içine alıyor olmalıdır. Bundan, Doğu Karadeniz sahilleri ve iç kesimi, şehir olarak Gümüşane, Erzurum, Erzincan, Tokat, Trabzon, Kelkit Vadisini içine alan Kafkas İberiası anlaşılmalıdır.

Bölgenin antik adları:

Theodosiopolis: Erzurum'un Latince adıdır; Dağ-atası-belisi; Ataları dağlı olanlar şehri. Kaşgari Oğuzluların ida/tao/dağ inanışlı oluşundan söz ediyor.

Sabiriler: Sibir/Simer/Sümer Türkleri. "Sabire" kadın adının kökeni.

Mermeroos: Peri-pero's; Kadınlı-erkekli Oğuzlu savaşçılar. Antik Pers ve Anadolu ordusunda kadın erkek birlikteydiler.

3.BÖLÜM: KARADENİZDE ANTİK UYGARLIKLAR

“Laz” ve “Pelaz” İle Fonetik Yolculuk
Kutsal Hilâl Topraklarının Oğuzlu Ataları
Bilim, Yılan ve Amazon Kızı Zemirna
Amazon Uygarlığının ve Sınırları
İki Amazon Uygarlığı; Filistin ve Alazya
Koma-Gene; Homa Sani, Güneş Canları Uygarlığı (MÖ.305-MS.69)

Şaman Oğuz Şehirlerinin Yerle Bir Edilişi; MİLÂT Samsatlı Antik Masalcı Hlikyanos:

“Laz” ve “Pelaz” İle Fonetik Yolculuk

Sümer Tanrısı LAZ ve antik kaynaklarda Doğu Karadeniz halkı için kullanılan PELAZ tanımı üzerinde biraz çalışalım.

Laz; Ula-Oz, Ulus.

Pe-la-zi; Opa-Ulu-Si; Opa'nın uluları, Güneşin soyundan gelenler, Miletler, Milaslar.

Pelaz ile Filiz, Pilic gibi sesdeş sözcüklere baktığımızda, yükselen, yeşeren hayat kavramı ile bağlantılı olduğu düşünülebilir.

Poli-si olarak açıldığında, Işık Folu olur. Pali-es-tina; tan ışığı poli, Filistin.

Palez, uzama, dikelme, diklik, yükseklik kavramlarıyla da bağı olabilir, ki, antik erkek organı “Falos” ve dik sahil yamacı Falez ile de sesdeş çıkmaktadır.

Hayata ilk/yeni başlayan anlamıyla düşünüldüğünde, Pelaz/Laz adı verilen kavim “Ulu Işıktan İlk Üreyenler” olarak karşılık bulabilir.

Kibele /Si-be-le adının Si-opa-uli hecelerini yer değiştirirsek; Pa-uli-us, Pelaz oluşur.

Tanrıça Kibele ile bağlantılı olarak, Allat ve Kâb sözcükleri Kuran'da bir kere geçer. (Prof.Gönül Tekin, Haber Türk televizyonu, Teketek prog. 5.4.2009)

Ulu-os heceleri yer değiştirip So-li olursa, İtalyanca ve Fransızca “güneş” olur. Lassi, İtalyanca Kızıl demektir.

MÖ.Anadolu'ya Helenler Bazi-leus, Bazil Ülkesi derlerdi. Baz-ileus, Maz-soli olarak çevirdiğimizde Kızıl Maz, Kızıl Baz, Kızıl Baş olacaktır.

Şimdi biraz uluorta sözcük araştırması yapalım, içinde Laz geçen sözcüklerle çalışalım:

1. Pelaz: Çamlıhemşin'de, suyun gözesine en yakın olan, suyun en soğuk olduğu yer, pek-laz, koyu laz anlamında bir sözcük. Kastedilen, Tanrıça Laz'a en yakın olan yer, olabilir.

2. Pelaz: Çamlıhemşin'de, yaylaya çıkarken ormanın bittiği yerdeki açıklık alan, otlak, çimen. Yaylaya çimene gidilir, filizlenmiş çimenler biçilir. Yüksekte yeşeren hayat, gibi.

3.Pelazi, pelaziko: Laz atalı abe'ler. Ape-La-zi-goğ; Göksoylu, Ulu Işığının abeysi. 4.Pelaziler; İzmir'i ve Ege'de bir çok Korıa şehrini kuran Amazonlar.

5.Pales-tin/Pulasatin (Filistin) halkının kökenidir. Anadolu birleşik Orduları içerisinde Filistin'e giden Amazonların kurduğu uygarlıktır.

6.Pelasglar; Pe-La-si-ogulları. Eski Atinalılar. Atina şehrinin kurucuları; pelazikolar; Yunanistan'a kuzeyden gelen ilk yerli halkın adı. Akhai'ler, "Sahil Pelasgları" diye geçer. Sarışın mavi gözlü açık renkli insanlardır. Egypt-Mısır'dan gelmiş olan kıpti kökenli esmer garaciler(Grek) halkla kaynaşır Hellen'diler.

7. Pelaz: Fransızca'da "yayla evi".

8.Palazlanmak: Evine eşya alabilmek, palaz/sergi/halı sahibi olmak, zenginleşmek.

9.Pulasatune: Pe-laz- a'tune; Be Laz Güneşi. Kibele'nin bir adı da Pulasatune'dir. 270 yılında esir alınarak götürüldüğü Roma'da öldürülen Filistin kraliçesi Zeynep'in tablolarında, arkasında dört atın üzerine güneş tanrısı Helioz/Laz/Lat, yani Kibele vardır.

10.Beluci: Belucistan halkı. Bir çok özelliğiyle Pelaz halkıyla da benzeşir. Opa-Lu-ci, Pelaz ile sesdeştir.

11.Palici: Rize'de bir sülalenin adı; Paliciler, Palisoğlu, Paller.

12.Pilaus: Rize'de bir dağ köyü. Pelaz ile sesdeştir. Pi-Laz, Opa-Laz; Ulu Oz Apası.

13.Milas: Pi-laz açılımlıdır. Milas'da Lat-moz dağları; Laz-Maz.

14.Polat; Apo-Lat, Laz opa.

15.İ'las; İlyas. Silifke'de erkek adı "Elles", Ulios!

16.Alaz: Ateş. Alazlamak; kesilen kazın kalan tüyleri ateşte çevirerek alazlanır.

Alaz; a-laz olarak düşünüldüğünde ise "Laz'ın hası" anlamındadır; aha-Laz, işte-Laz .

17.Alaz-ya (Kıbrıs):Ula-oz-ya.

18.Palaz: Kanatlı hayvanlarda, yavrunun yuvadan uçmaya başladığı ilk zamanki hali; "palazlandı". Bebeklerde de yürümeye başladığında, hastalıktan kurtulduğunda söylenir.

19.Palaz:Tavuğun ferig olmadan önceki hali, civcivlikten çıktığı zaman kendi başına dolaşmaya başladığı zaman, ferigden önceki hali.

20.Palaz: Yere serilen, tabana yayılan kilimden daha ince örtü. Özbek Türkçe'sinde de yere serilen yufka örtü, yaygı.

21.Palaska: Askerin teçhizatını yerleştirdiği kemerin adı.

22.Dorapuluz; Trapoluz: Tur-Apa-ulu-uz; Laz Apalı Dor. Trablus-garp ve Trablus-Şam adlarında da geçer.

Dora-Pelaz kuşağı. Dor-Pelaz kuşağı. Bu kuşak, Amazon savaşçı kadının kuşağıdır.

Mitolojik öykülerde, Amazon kraliçesinin belindeki kuşağı almayı başarmak, kahraman olmak isteyen yapması gereken en önemli işlerdendi. (Halikarnas Balıkçısı, Bütün eserleri 14, sh.29)

"Sar belune belune da Darabulus kuşağı" (Trabzon türküsü)

23.Alaska: Soğukta yaşayanların ülkesi.

24.Lalezar; La-lez-ar; Ulu-Laz-uri; Ulu Laz Yeri. Gelincik tarlası. Lalezar kız adı olup, Ardahan'da L'alizar ve Eliza olarak iki şekilde ünlenir.

25.Hel-las: Ulu Laz. Yunanca'da Tanrı. (Helesa haykırışları ile sesdeştir.)

26.Leoz: Lagos balığı. Eti bereketli olan Akdeniz balığı.

27.Halles: Haleys. Kızılırmak'ın antik adı.

28.Hales Pantus: Karadeniz'in antik adlarından biri.

29.Alles; Ulu Laz. Eski İngilizce'de bir haykırış. İngiliz halk şarkılarında başlangıç haykırışı olarak geçer. Örneğin, "Alles, my love, you...Greensleaves". Oksford üniversitesinin kampüsü içerisinde bulunan ünlü Haley (ulu-ay) köprüsü. Halide Edip Adivar'ın İngilizce adı; Alise!

30.Lasio: İtalya'da Laz-io, Laz yeri. İtalyan halk şarkılarından biri; "Laodice".

31.Eylos: Oğ-laz Yaylası. Diyarbakır, Cüngüş (Gün-kuş) ilçesinin yaylalarından biri. Çevresinde Ağut (Ovit), Arguna (Er-Gün/Güner), Mırgan (Umurgan) yaylaları bulunur. Bazilüs Türkmen bölgesidir.

32. Tales; Ata-leus, Laz atalı.

33.Trablus-garp; Turaba-lus. Libya'da, antik Tripoli/Tirebolu kenti. Akdeniz uygarlığına adını veren Pani-ka/Fenikelilerin şehri. Trabzon türküsünde sözü edilen kuşak adı "Tarabulus" ile sesdeştir ve Trab-zon ile ortak heceleri vardır. Yine Fenikelilerin şehri olan Tarblus-şam, Lübnan'dadır.

34.Durlaz; Dor-laz. Ereğli'de, İvriz yakınlarında, Zanapa'nın karşısındaki köy. Gaybi Köy (Kübiköy) ile komşudur. Atlarıyla ünlü bu Hitit merkezinde bu adlara rastlamak tesadüf değildir. Gaybi Köy ile Kırgızistan'daki Gobi çölünün adındaki sesdeşlik de tesadüf değildir.

35.Ligos: İstanbul'un ilk kurulduğu yer. Yenikapı kazılarında Ligos deresinin yatağına ulaşıldı ve MÖ.900 tarihli Ön-Türklerle ait bulgular ortaya çıkartıldı. Ulu-kuş, Likus olarak da açılabilir. Ancak, Liğos'un açılımında belirgin ula-oz/ LAZ görülür. Tanrı adına şehirlerin kurulduğunu anımsarsak, bu, anlaşılır bir durumdur. Zaten Ulu-Kuş da kutsal tanımdır ve fonetik olarak Ulu-koz/ kaz/ göz/kus dönüşümlüdür.

Kazım Mirşan'ın okuyuşunda LİGOS sözcüğünün "El-İg-Os" olarak açıldığını ve "Halk-su-mekanı" olarak karşılık bulduğunu görüyoruz.

36.Likus/Liğus. Kelkit'in adı olan Lycus/Likus ile de örtüşür; Halk Yeri demektir.

37.Naolaz; Fasülye. Sivas, Divriği'de kullanılır.

38.Ulaş; U'Laz. Anadolu'da erkek adıdır. Simetrisinde "Şıla", kız adıdır.Kazakların eski inanış adıdır.

39.Tegloz; Dağ-Laz. Hemşin'de bir tepenin adı.

40.Lazcao: Laz-koğ, Laz Oyuğu. Fransa/Marsilya'da Türk tamgaları bulunan mağaranın adı. (Koğuk/ oyuk, Rize'de mağara demektir. Kayık ile sesdeştir.)

41.Lotus: Lat-us çiçeği. Türk kilimlerinde 18 sayısının karşılığı olan çiçek motifidir, sekiz köşeli şekiller oluşturur. Ruhsal ölümsüzlük simgesidir.

42.Laozi: Çin'de, Tao/Dağ inanışı, Taoizm'in tanrısı.

Diğer yazılışları; Lao-tsu, Lao-tse, Laotze, Lao-Zi, Laocius.

Resminin arkasında güneşi simgeleyen daire vardır. Bu simge Ayasofya'da ve Kibele tasvirlerinde de vardır. Güneşe yükselen, ulu kişi, günahsız kişi, güneşten üreyen gibi anlamlar verir. Dairenin içerisinde artı işareti "hace", ulu kişi/günahsız kavramını pekiştirir.

43. Helesa imece haykırışları: He-**lesa**- Ya-**lessa**. Ya-Mu, Heya Mu! Mou'la Hey Ya Mou!

Helesa; Ulu es-sa. Son ek "sa", haykırışın nefes biterken oluşan sesidir, sözcüğe eklenmez. MU Tanrısına seslenişler birlikteedir.

"Hey **olasa olasa** da bu sevdaluk olmasa", türküsünde, benzer seslenişler vardır.

44.Ladik, Ladi-ka; Lazi-ka. Laz-oğ'lu, Lazoğlu.

45.Kolhlis: Kolh-Liz; Halk-Laz/Laz inanışlı Halk. Gürcüce halk; kolhlis.

46.Melas: Uma-Laz. Alkol, maya ve yem sanayinde temel hammadde.

47. Lut: Lut Gölü.

48.Lauda, Lâvta, Lut; Ulu-od. Ud ve gitarın atası olan çalgı.

Arapça lût. Fransızca luth. İngilizce lute. Almanca laute. İtalyanca luito. Eski Yunanca Chelys (H'leis), Latince Tesdudo (atası dido/büyük atalı). İspanyolca "Port Laud"; Parsi Laud, Pers çalgısı veya Pers Sesi anlamında.

Lavtanın MÖ.8. yüzyılda Uygur'da, 3.yüzyılda İnan'da ve Madagaskar'da kullanıldığı saptanmıştır.

49. Laud-ly; İngilizce gür sesli.

50.Paluze; buğdaydan yapılan tatlı pelte, muhallebi. O'pa-luze (1.Artemis) yemeği.

51.Leis; Hakkâri dağlarındaki krater göllerinin adı.

52.Lazkiye; Suriye'de bir liman şehri. Bölge antik Filistin'dir.

53.Beliz; Türkçe kız adı, Opa-Lisi, Pelaz.

54.Belise; Be-lise. Meksika'da Altun Ha (Kızıl Göğ) şehrinin ikinci adıdır. Kızıl ışıklı, kızıl-tan ile eş anlamlıdır. Kızıltan, Türkçe'de ad ve soyadı olarak vardır.

55.Oflaz; Sivas'ta bilinen bir soyadıdır. Halk ozanı Fatma Oflaz'ın ailesinden çokça ozan çıkmıştır.Opa-Laz; Laz Abası.

56. Lalizar; La-liz-ar; gelincik tarlası. Ulu Liz'in Ur ettiği. Fransızca Eliza.

Lale-zar adında ayrıca Layla-Dor vardır. Sümer kraliçelerinin elinde gördüğümüz kırmızı lale, Türk lalesidir. Ulu-ala, Lala-dor, Zor bebeği/yavrusu anlamına gelir.

57. Malazgirt; Pelaz-girt, Pelaz Kur-di. (Mazgirt de önemli benzerliktir.)

58. Elizon; E'liz-on. Trabzon'un antik adı. Laz oğullarının yeri.

59.Laziges; Laz-gos. Oğuz Lazi; Kızıl Oğuz. Antik Sivastopol (Si-mas Atapoli) yöresidir.

60. Zela; Zi-le; Esiğ-ulu; Ulu Işık. Sağdan okuyunca LAZ çıkar.

61. Laz; Ulu-os hecelerinden oluşan adlar: As-lı, Sı-la, Seyla, şule, şila, Zila, Zilha, Dila, Delo, Selo, Sulo, Sela, Tila, vb. Burada Ati-la adına ulaştık!

62. Latvia; Lati-ya, Litvanya. Lat dili konuşulan bu Baltık ülkesinin efsanelerinde Kurt Allah'a hizmet eden köpektir, kutsal hayvandır, öldürölmez. Latvia 2006 turizm-tanıtım kitapçığında yazıldığına göre, halen bu ülkede 2000 dağ kurdu yaşamaktadır, kurt uluduğu (oul, owl; ulu'ma, hav'lama) zaman, Tanrıya dua eder. Ay dolunayken kurt uluyorsa, çocuklar bir dal parçasını kendilerine kuyruk yaparak kurt taklidi yapar. Bu inanışlar, eski Türk efsaneleriyle örtüşen bir durumdur. Lazca ile Latvia'da konuşulan Lat dili arasındaki bağ ve anlatılagelen halk hikayelerindeki benzerlikler dikkat çekicidir.

63. Pelayo; Pelazi, Pelatio halkı. İspanya'da otonomla yönetilen Asturia bölgesinin halkı. Hıristiyanlığa karşı en fazla direnen, en geç Hırsitiyan olan kahramanlıklarıyla ünlü antik bayrağında Ay-yıldız vardır. Antik Tanrıları Dios/Zeus/Ata Işığı, VI.Büyük Bedri'dir; Astur (Tor-os) bölgesinde bir elinde dümen bir elinde asasıyla heykeli bulundu.

64. İliz: Karaçi'de basın-yayın hakkı olan bir Pakistan Türkmen dili.

65.Lizi; Lidya'nın İngilizce söylenişi.

66.Atlas; Ata-Laz; "Dünyanın direği" Klimanjero dağlarının antik adıdır. Dağın açılımı Pan-Oğlu-Yeri'dir. Laz-ut (Lazca mısır) ile "Ulu ışığa doğru uzayan" benzerliği dikkat çeker.

Homo Erektus adlı ilk insanlar buradan dünyaya yayıldılar. Atlas sözcüğü, "yeryüzü" anlamını daha sonra almış olmalıdır. Atlas, çok basitleşmiş haliyle "harita" demektir.

67.Niles; Ni-les, Les ana. Nil nehrinin antik adıdır. Klimanjero/ Panoğulu dağlarından gelen kar sularını Akdeniz'e taşır.

Akdeniz'in antik adı Heredot'a göre MES OGEİOS PONTOS'tur; "Pan soylu Maz inanışlı Oğ-Us'lar" olarak açılabilir.

68.Palaz: Palaz böreği. Ordu'nun Medreseönü (Perşembe) halkı, dini bayram arefesinde sevap için yufkadan yapılan bu böreği dağıtır. Bölgede kullanılan soyadları en eski Türkmen adlarıdır; Kafkas dağlarının simgesi Yediyıldız, Kibele'den dönüşen Küpeli, gibi.

69.Pilaz-ma: Sudaki en küçük canlı, Pelaz mayası. İlk canlı hücre suda oluşmuştur. Işık ile su buluştuğunda canlı hücreler oluşur. Yosun buna örnektir.

70.Plaz-ma: Isı ve ışık kaynağı, dumansız ateş, güneş, mağma. Tüm hayatın varlık kaynağı, her şey, insan dahil tüm canlılar ondan var olmuştur. Maddenin ilk hali ışık'tır, katı, sıvı ve gaz halleri onun devamıdır. Şaman-Oğuz kültüründe dört kutsalın ilki ateş'tir; toprak (yer), gök, su üçlüsü ateşten var olmuştur. Sesimizi "yer-gök-su" dinlesin, diyen Türkçe şarkılarımız vardır.

71.Plasenta: Pelaz Anası. Bebeği anne karnında koruyan, besleyen kordon ve sıvı koruyucu.

72.Hopaliti; Opa-liz; LAZOPO. Op-Laz, Of-laz.

Susalı Artemis'in diğer adı, Astarte, İştara ata'nın adı; Opa-Liz

73. Evlat; Oğ-Laz. Farsça Olad.

74. Tesliz; Tes-liz; Atası Liz. Hristiyanların kutsal üçlemesi; Baba-Oğul-Kutsal ruh.

Teslis kavramı adını kendinden önce var olan Oğuz kültüründen almış görünüyor. Hatta İsa'nın fikir babasının Büyük Bedri olduğunu söyleyenler de vardır. Burada kurulan bağlantı, yoksul İsa'nın Yahudi tefeciye kaptırdığı parayı kurtarmak için gittiği yerde öldürülmüş olacağını düşündürüyor, çünkü İsa'dan 50 yıl kadar önce Roma'ya karşı direnen Büyük Başoğuz Bedri'nin ışığını Mitraizm adıyla görüyoruz. İsa'nın yaşadığı kabul edilen 1.yüzyılda Bedri yaşamış bir kahraman olarak anlatılıyor olmalıydı. Her direnişçi için Mitracı denilmiş olması bile mümkündür. Bu anlamda İSA (Işık) da bir Mitracı kabul edilebilir, ki o zaman üçlü kutsal gösterilen Tesliz (Atası LAZ) olması kuvvetle mümkündür.

75-Tibilis; Tepe-Liz. Kolkhis halkının tepe şehirlerinden biri.

Tiflis müzesinde Kolkhis kralı Kvirila'ya ait bir sikkede (MÖ.400) Boğa ve Kutsal Hilal:

Benzer simge Gagauz bayrağında görülür.

Kolk-his; Oğuz- halkı. Eyzî/Oğzi halkı. Roma'ya hiç vergi vermeyen hep direnen Doğu Karadeniz halkının antik adıdır.

76-Laos: Laos ve Kamboçya antik kültürü tamamen Üçlek Tanrıca KORANAS, Ankoras/Ankora üzerinedir. Bunlar Anadolu'daki Korint Anıt müzeleri gibidir. Üçlek Tanrıca Kibele kültüne denk gelecek kadar, kadın heykellerin başlarında sivirilen üç kat vardır.

77- Las Köyü; Araklı'da bir köy. Köyde, imece mısır çapalayan eğrat, yorulunca horon molası verilir. Şaman töresidir.

78-İngiliz; Engi-luz, Laz-Enki.

79-Melet Irmağı:Me-Las/Milet deresi. Samsun Çarşamba'da bir dere. Burada Amazonlar Lukullus'un Roma garnizonuna direndi.

Gramer olarak **Pe-laz:**

Laz olmak; Ulu Işık olmak, ışıktan üreyen “uli” olmak, ışığın oğ-uli(oğlu) olmak.

Pe-Be-Bi, Mi, Me ile ön ek yapılabilir; “to bi/be” olmak ile Laz birleştiğinde Laz Olmak, Laod gibi olmak. Laod olmak, Ula OZ/OD olmaktadır. Tanrısal kavrama burada ulaşılır.

Be La-oz; Bi'r Ulu OZ.

Fonetik büyüme sıralamasında (Bİ, BE, BA, BO, BU) “Bi” başlangıç hecesi görünmektedir. Kaşgari dilinde ön ek olan “kh, h” ile söylendiğinde, Hu-Bi, oluşur, ki burada Hubi-Bubi dönüşümünü görürüz, HUBYAR derken, Hubi/Bubi (Hubyar/Bubiyar) oluşumuna ulaşırız. Hu-ba'dan Buba dönüşümü muhtemeldir; BABA'ya ulaşılır. Bilinir ki, Anadolu'da ve bir çok Türk lehçesinde baba yerine Buba denir. (Macarca baba; buba.)

Kaşgari diliyle Hubi Laz olarak ünlenen sözcük, İstanbul Türkçesinde Bi-Laz olacaktır. Trabzon şivesinde ise Pe-Laz denilmesi normaldir ve batıya göçler buradan yayıldığına göre Pelaz adının, Sahil Pelazları gibi, kökeninde Bi-Laz düşünülmelidir.

Be-Laz: Bir olan tanrıça Laz'dır. Bir olmakla ilgili; “Bir/Pir ol, çok yaşa”, “Bir işin piri, ustadı/ustası olmak”. Rize'de “bi dur, bi bak, bi gel” gibi fiile kuvvet yükleyen “bi” yaygın kullanılır. Örneğin “bi gel” demek, yalvarırım, rica ediyorum, mutlaka gelmeni istiyorum, demektir.

Pir, ulu kişiye de denir; Pir Sultan Abdal, Pir Azizler, gibi.

Ula-od, L harfinin doğrudan Ulu simgesi olduğuna burada yaklaşıyoruz ve Elif'in L' sindeki Ululuk, "Elif dedim Be dedim, kız ben sana ne dedim" Karacoğlan sözlerindeki gibi yeminle söze başlama töresi karşımıza çıkar. Elif Be te se.... Arap alfafesinde Oğuz töresinden bir giriş karşımıza çıkar.

Türk büyükleri için yapılmış olan anıt taşlar Elif gibi uzundur, Dikilitaşlarda bunu görüyoruz. Bu bağlamda Dikili-taş'ın fonetiğine girelim.

Dik-uli Taş; Dag-ulu-atası. Bu taş, göklere yükselir, dağlar uludur, Tanrı'ya doğru yükselir. VI.Büyük Bedri'nin Kırım Kerç boğazındaki dikilitaş anıtı gibi. İstanbul Sultan Ahmet Meydanında bulunan, MÖ.1547'de Mısır'da yapılmış olan kral Thatmosis Anıtı gibi. (Bu isimde de Ulu/Büyük/Dede Mosi açılımı var.

That-mos-is; Date/Maz-is, Büyük Maz oğlu. Bu taş, antik Mısır'da ululara taş dikme töresinin varlığını gösterir. Bu dikilitaşın üzerindeki yazılar Oğuz töresine uygun ifadelerdir. (Dikilitaş'ın Mısır'dan sömürgesine emreder gibi bir emirle İstanbul'a getirtilmesi ve yüzlerce yıl yerde öylece bekletilmesi ayrı bir konudur.)

www.chip.com.tr/blog/bilgimakinesi/Sultanahmet-Meydanindaki-Dikilitas-Uzerindeki-Meti_923.html

"İngiliz" sözcüğü ayrıştığında içerisinde **Eng-Luz** hissedilir. "**Laz Damgası**" gibi bir kavramı verir. ANG hecesinde ANLAMAK edimi vardır, yani sözcüğün fotoğrafını görmekten söz edilir. Bu açıdan ele alındığında İngiltere'nin antik egemenleri adaya "Laz tanrının yeri" der gibidir. Zaten kurucu Breton/Peri-tan halkı, "Tan uşağı/ışığı" halkı, Fransa'nın kuzeyinden aynı isimle bu adaya gelmişlerdi. Yanlarında gayda götürdükleri de anlaşılıyor.

Kutsal Hilâl Topraklarının Oğuzlu Ataları

"Hilâl", ayın kutsal olan halinin adıdır.

Bir güneş ülkesi olan Çin'de hilale Sali denir. Tao(Doğu) inanışının tanrısı ise Leus/La-os'tur. Leus ile Laz sesdeştir. LAZ sözcüğü sağdan SALİ okunuşludur.

Antik Asya toplumlarında Sali, Ay'ın hilal hali olmalıdır. Sali'den dönüşerek, Soli, Seli, Şali, Salli, Zeli, Sili, Zili, Sile, Şile, Sali-li, gibi sözcüklere ulaşırız.

LAZ sözcüğüne temel olan L ve S seslerini açtığımızda Ulu-ışık, Ulu-esi, Ulu-Od, Ulu-Oz görürüz. Ulu-ışık, Işık Tanrısı, yani Göktaırnıyı ifade eder.

Ulu kişileri “Işığını güneşten alan ay” ile özdeşleştirmek, Oğuzlu atalarımızın önemli inanış betimlemesidir. Anadolu’da yaygın olan Sali, İslam, gibi erkek adlarında, Kutsal Hilal’e benzetmeleri görürüz.. Ay parçası olmak çok değerli sıfattır.

Kutsal Hilal, Osmanlıların, Selçukluların ve milattan öncesinde Oğuzluların temel sembolüdür. Açarsak, Selçuklu adında “Seli-Uşaki Eli” vardır, Seli-Çağa-ili olarak dönüşür.

Hilal ile güneş aynı kareye yerleştğinde bu çok değerli işarettir. 1.Artemis’in Efes’teki heykelinde göğsünde (iman tahtasıdır) hilal vardır. Antik Efes mezarlarında yine yukarıya bakan üç tane çelenk şeklinde hilal vardır.

Hilal sembolleri arkeologlar tarafından tam değerlendirilemediği için böyle lahitlerin çoğu halen daha orda burda otların arasında veya cami bahçesinde su deposu olarak kullanılmıştır. Kuşadası Kaleiçi’nde caminin bahçesinde üzerine madeni kapak örtülmüş halde, bir kenara atılmış olan böyle bir lahitin çeşme olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır. Camiye yeni musluklar yapılıncaya artık kullanılmadığı anlaşılmaktadır (Temmuz 2010). İzmir ve havalisi Bereketli 3 Hilal resmedilmiş mermer mezarlarla doludur. Fatih Camisinin bahçesindeki Osmanlı mezar başlarında üç hilale rastlıyoruz.

Artvin halk oyunları kız kıyafetinde, üstlük yelekte ay sarısı renkte el örgüsü yelek giyilir; görünümü boynuna takılmış hilaldir.

Kutsal Hilâl, Mısır’dan Horasan’a, oradan İstanbul’a kadar üzerinde yaşadığımız bereketli toprakların da antik adıdır. Batının zengin devletleri hep bu toprakları yağmalayarak var olabilmişlerdir. Hilâl şekline benzetildiği için bu adın verildiği akla gelebilir, ancak bu adlandırma antik toplumlarda geçerli değildir. Bölgemiz, kutsal buğday için kadınlı erkekli savaşan, parasında ve göğsünde Hilal olan Sümer (Mar-soylu) halkının toprağıdır.

Atalarımız, yağmacı batıya karşı direnirken bu semboller ellerinde savaşıyorlardı. İslamiyetin sembolü de onun için kutsal Hilâl’dir.

Hilalin ortasında şems veya nokta, cim karnında bir nokta, Ay ve Güneş’i birlikte tasvir eder.

Hilal ile birlikte resmedilen ulu kişilerden bazıları: Hz.Ali, 1.Artemis, Azize Zeynep, Nemrut’ta Arslan rölyefi (VI.Bedri adına yapıldı) ve Parasında hilal bulunan Oğuz beyleri.

Selçuk müzesinde, Efes Artemisi, boynunda Kutsal Hilal ve köleleri kurtardığının sembolü olarak kurban kestiği koç yumurtalarıyla resmedilmiştir.

Osmanlı döneminde de Türkler Anadolu'da Üç Hilal sembolleri kullanılmıştır:

1793-1844 Osmanlı Halifelik Bayrağı, yeşil (buğday) üzerinde sarı hilal ve güneştir.

Osmanlı askeri birliklerinde bu semboller uzun süre kullanılmıştır. 1517-1844 arasında kırmızı yeşil ortasında üç sarı hilal, 1453-1844 arasında kırmızı üzerinde tek hilal.

Kutsal Hilal inanışlı iki Sümer-Oğuz devleti olan, Selevkos ve Bazileus İmparatorluğunun sembollerinde yine hilal görüyoruz. Örneğin, Nemrut tepesindeki Arslan heykelinde ve MÖ.109'da Birleşik Oğuzlu ordularının başına getirilen Potomyalı VI.Büyük Bedri'nin parasında olduğu gibi. MÖ.305'de Amasya'da Mazeus 1.Mitridate (MeteOğuz BedriDade) tarafından kurulurken de bu semboller vardı.

Adıyaman Kahta'da Selevkos (Sele-u Kos) ve Rize Potomya'da Bazileus (Bazi-Leus) Uygarlıklarının ulu ataları aynı sembolleri neden kullanıyordu artık bunu anlayabiliriz. Kutsal Hilal inanışı gelmeli aklımıza.

1.Artemis'in kardeşi Smerdis'in oğullarından gelen yöneticilere MitriDate denilirdi, dedesi Bedri demekti. Pantus (PanAtası) diye de bilinen Bazileus İmparatorluğu onların devletiydi. Yani, Potomya'da büyümüş olan VI.Mitridate, SÜMERATASI demek olan SMERDİS'in soyundandı.

Lazopo Susalı 1.Artemis'in kendi oğullarından gelen Sele-v-Kos (OğuzHilali) yöneticilerine AntiKos (AnasıOğuz) Hanedanı denirdi. Selevkoslar yenildikten sonra kurulan devletin adı Sasani (SusaAni) Uygarlığı oldu. İslamiyet, Kutsal Hilal toprakları üzerinde Sasaniler (220-670) zamanında doğdu. O nedenle, Anadolu kültürünün kendi inanışdır İslam.

İslam sözcüğü içerisinde SELİ-MA, Esiği Ulu Ma, Ma-Las, yani "Benim Ulu Işığım" vardır.

Bilim, Yılan ve Amazon Kızı Zemirna:

Yılanı yakalayan ve ondan zehrini alıp panzehir yapan, ölüme ve hastalıklara meydan okuyan güçlü kadının adı Amazon'dur. MAZ Anası olmak, Kutsal Hilal inanişli olmaktır.

Amazon kızlar, demir döğer, balta yaparlardı. Demir ile "Sümer" aynı sözcüktür. İzmir'i kuran Semir-ana, Sümer kızı Amazondur. Sümerler demiri buldular. Demir ile Amazon kızı örtüşür. Demir ile Timur ve Sümer bilimevi Aktamar örtüşür. Sümer kültürü, İran ve Anadolu'da bilim evleri demektir.

Ankara Roma hamamında olduğu gibi, antik hamamlarda yılan resimleri varsa, bu hamam tıp amaçlı bir sağlık yurdu demektir. Oğuz atası Mitridate'nin bilim ordusu beslediğini bilmeyenler o hamamları işgalci Romalılar yaptı zanneder.

Hitit kabartmalarında ve bilim dergilerinde sembol olarak yılan resimleri vardır. Yanında yılanlarla resmedilen Amazon savaşçı kadın, kaç yılanın dişini sökmüş ise o kadar çok yılanla resmedilirdi. Dişi sökülen yılan artık zararsızdır.

Amazon kadınlar, yılan besleyerek kendilerine bekçi yapabilirlerdi. Çünkü, yavruyken beslenen yılan, ev halkına koruyucu olmakta, eve başka zararlıları sokmamaktadır. (Aka Gündüz radyo sohbetleri, 1956, Ankara. Keçiören'deki bağ evinin bahçesinde, su kenarında beslediği yılanın eve başka yılanları sokmadığı üzerine gerçek öyküsünden.)

Mezopotomya ve Çin nakışlarında, başı kız, ayakları yılan olan tasvirler vardır. Bu resimlerin aynı kültürü işaret ettikleri açıktır.

Mitolojide, yılan, yer altından, karanlıktaki atalarımızdan haber getirendir. Bilim de karanlıktan aydınlığa çıkar, etrafı aydınlatır. Bu benzerlik, yılanı bilimin sembolü yapmıştır. Gilgameş, hayatın sırrını denizin dibinde arar. Divan şiiri yılanı kullanır. Masallarda hazineyi dev bir piton yılanı bekler. Kahin tasvirlerinin yanında bir yılan vardır.

Ana Tanrıçanın savaşçı kızları bilici (bilgili, kâhin) kabul edilir ve yılanla özdeşleştirilir. Bu akıllı ve güçlü savaşçı kızlar aynı zamanda tarımı bilen, su kanalları yapan, gittikleri yerde şehir düzeni kuran toplum önderleridir.

Yılanın zehiri tedavi edici panzehir/ilaç olur veya düşmanı zehirlemek için silah olurdu. Panzehiri bulan bu halkın başındaki Bedri Dede eliyle yazdığı Lokman Hekim kitabında panzehiri anlattığı için, tıbbın babası kabul edildi. "Ölümü yenen adam" ünvanı onundur. Bedri Dede'nin büyüdüğü İkişdere yöresinde yılanın bir adı da MAR'dır.

Ceyhan'da bulunan antik Şahimaran (Mer Ana Işığı), kalesi için anlatılan yılanlı öyküde, kaleyi bekleyen bu yılana ulaşmak ve onunla konuşmak, hastaların nasıl iyileşeceğini ondan öğrenmek öykünün en önemli özelliğidir. Bu öyküler, yılan ile tıbbın bir arada düşünüldüğünü ifade eder. Şahmaran efsanesine göre, yılanın başının etini yiyen akıllı olur. Yılanın vücudu ve kuyruğu daha başka amaçlarla kullanılmıştır.

Yılan yakalayıp zehirinden panzehir elde etmek büyük marifetti elbette. Bir yılanın dişlerini söküp zehirini aldıktan sonra artık o yılan aç kalır, sahibine bağlanır, zararsızdır ve zavallıdır. Amazon kadınların yılanı büyüledikleri palavrası budur. Hıristiyanlığın doğuşunda, Anadolu'nun yağmalanması ve bilim kadınlarının yakılması vardır, ortaçağdır adı. Bazileus ülkesinde, üç bin kadını büyücü ilan ederek yaktıklarını anlatır Hıristiyan tarihçiler.

Resim, müzik ve tiyatro da yasaklanmıştı, dansetmek de. Şimdi, 3 bin yılın haçlı seferinde, fiilen okullarda sanat derslerini kaldırarak, öğretmenini tayin etmeyerek ve öğretmen yetiştirme programlarını kapatarak, okulları belediye/tarikat evlerine aktararak, öğretmeni yetiştirmeyerek, engellemeler görüyoruz.

Amazon Uygarlığı ve Sınırları

Halikarnaslı, Bütün Eserleri 8.kitabının 65.sayfasında der ki:

“Bir çok meçhulü aydınlatacağı belli olan Amazon efsanesi olduğu gibi duruyor. Amazonların yurtlarının Sinop dolaylarında ve Termedon Nehri kıyısında olduğu, ayrı ayrı tarihçiler tarafından yazılmış bulunuyor. Oraları Hitit ve daha önceki Pro-Hitit güçlerinin tam göbeği idi... Ta, İsa’dan sonra ikinci yüzyıla dek Amazonlarla Helenlerin savaşı heykelyontucuların konusu olmuştur. Tarihe bunca direnişle ayak basan bir varlık püf denince üflenebilecek bir efsane olamaz.”

Balıkçı Baba’dan aldığım cesaretle Amazon Uygarlığını ve Hitit Tanrıçalarını araştırmaya devam ederken, araştırmamı kitaplaştırmak konusunda cesaret veren bir sözüne daha rastladım:

“Hellenistan için pek çok ve İyonya, yani Anadolu için daha az kitap yazılmıştır. Kitabın yanlışı yanılmış olur ama kötüsü olmaz... Kitap insanoğullarına bir omuz vermiştir ki; başkaları, o omuza çıkarak dimdik dinelsinler ve ufukların ötesini görebilsinler. Görmek de kendi kafa ışığıyla olur.” (age.s.69)

“Türkiye tarihini Selçuklu ya da Osmanlı İmparatorluğundan, şu sultan, bu sultandan başlatmak, onu göbek bağından değil, belinden sepetlemesine kesmektir. Türkiye tarihini kendi doğal ayakları üzerine dikmek gerekir” (H.B. Anadolu’nun Sesi. S.17)

Aslında, Halikarnas Balıkçısı Amazon Uygarlığının en önemli en büyük bölümünü yazmıştır. Benim fonetik çalışmam ona katkı olabilirse ne mutlu.

Burada sözünü ettiğimiz her şey Anadolu’daki Ön-Türk tarihidir. Çünkü Amazon Uygarlığı anabacılar uygarlığıdır, onlar da Oğuz soylu Hitit Analarıdır. Araştırmalarım derinleştikçe gördüm ki, Amazon Uygarlığı bir ANABACILAR UYGARLIĞIDIR.

Amazonları bir etnik halk olarak düşünmek yanlıştır. Onlara bu ad, bir benzetme olarak verilmiş olup bir çeşit lâkaptır. Geniş olarak Kaşgari Oğuzluların Doğu Karadeniz’e (Siber Denizi) geldiklerinde, demir işlemeyi bir bilim ve beceri haline getirdiklerinde, kadınlı erkekli birlikte savaşıma özelliklerine göre onlara kullanılan sıfat olduğu düşünülmelidir.

Kafkas Halk dansları içerisinde bir dans vardır ki Amazon kadınının solo dansıdır. Resimde Nalmes Kafkas topluluğunun dans gösterisinde solo Amazon dansçığı görmektesiniz. (Arşiv: Özdemir Özbay, Dursun Yıldız)

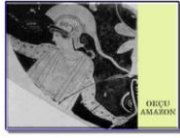

Şapkanın ortasındaki simgelerde bulunan tüy benzetmesi, Sibir Türklerinde, Uygur, Osmanlı ve İran başlıklarında bulunur. Dansçının bir elinde kılıç diğer elinde kalkan vardır. Dans figürleri içerisinde at üzerinde duruşlar taklit edilir.

Giresun Pirazizler'in Kolbastı halk oyunu da at üzerinde savaşçının figürleridir. Buranın tarihi de İskit Dor atlıları işaret etmektedir.

Akça pakça bu kızlar, Halikarnas Balıkçısına göre, heykellerindeki gibi çıplak değillerdi, evde tarlada günlük örtüleri vardı. Savaşırken kadın mı erkek mi oldukları belli olmazdı. At binerken siyah şalvar giydikleri, saçlarının örüklerini arkadan beline soktukları kimi antik resimlerde görülmüştür.

Başında tüylü savaş başlığıyla resmedilmiş Pers Amiralî Güzel Asker/Mis Arate/ Artemisia:

Amazon; Amaz-oğlugiller/Amazoğun/Amazoğulları. Amaz-an; Maz Anası.

Amazonlar Tanrıça Kıbele'nin güçlü, Müz/Maz/Moiz, Moisi, müzikle iş yapan güzel kızlarıdır. MAZ, Kafkaslarda Ay Tanrısının adıdır. A-maz-on. Sonundaki "on" eki, yer bildirir. Katalunya'da (Kafkas kökenlidirler) güzel kıza "moisi" denir. Sıkışmış hali "Mis" olacaktır.

Amastris: Amaz-tireis. Amaz-tor-us. Maz reis; amiral, kadın denizcilerin komutanı. Maz-ture-us olarak açılırsa, Maz- Dor oğlu olur.

Rize'de ve Trabzon'da kız adı, Masture/Mesture.

Amasra kraliçesi Amastris, Artemisia gibi amiraldi, Amazon denizciydi. Bir söylenceye göre, İskender onu Atina'ya kaçırmış ama dayısı 1.Büyük Bedri onu kurtarıp geri getirmişti.

Diğer söylenceye göre, İskender'in komutanlarından biriyle evlenmek üzere gitmiş, ama istediği evlilik gerçekleşmemiş, geri dönmüş, bu sefer kendi oğulları onu öldürmüş. Onun kaypak tutumuna benzetme gibi bir deyim, Rize'de şımarık kızlara söylenir; "O masti!"

Halikarnas Balıkçısına göre Amazon kadınlar telli çalgıların atası olan lir çalardı. Kıbele'ye tapınma törenleri müzikliydi. Bereket Tanrısı için yapılan harman şenlikleri, bahar ayinleri aynı zamanda dinsel törenlerdi. Ulu önderlerinin cesedini

yakarak Tanrı'ya uçururlarken beyaz elbiseler giyinir, müzik eşliğinde “kam” dansı yaparlardı.

Bugün devam eden beyaz gelinlik giyinme geleneği onlardan kalmadır. Müz perileriyle özdeşleştirilmeleri müzik yapıyor, muzika çalıyor olmalarındandır. Erzurum civarında, Oltu ve Yusufeli köylerinde beyaz kuzu yününden örülmüş, en makbul olan budur, ehram adı verilen bir kadın giysisi bugün de kullanılır, cenazeye de bu beyaz giysiyle gidilir.

Hollanda'da 17.yüzyıldan kalan bir amblemde şu yazıyı görmekteyiz.

“**AMOR DOCET MUSİCAM**”, Aşk Müziğe Götürür. (Müzik Yazıları, kapak resmi, Ahmet Say, Müzik Ansiklopedisi yay, Temmuz 2007). Sözkonusu amblemde bir elinde UD çalgısı tutan kanatlı bir erkek vardır. OD/UD adı ile bağlantılı olarak Oğuzların yakma kültürü ve KAM dansları düşünülmelidir. “Amor” sözcüğünün kök hecesindeki “am” ise Eski Türkçe'de “sevgi” demektir. Öte yandan Am (ame, amu, amu-ca, emmi, emi-ce), Peru dilinde erkek adıdır. Ame-hor, açılımı “sevgi ateşi” görünmektedir. Biraz daha açarsak; “docet”, okunuşu “daha git” gibi taa-git, de-kit, Erzurum şivesindeki “tee git” olarak düşünülebilir. Böyle düşünmemizin nedeni şudur; Ön-Türkçe, Hitit dili, Erzurum yerel şivesiyle çok yakın durmaktadır. Bu mantıkla şöyle çevirelim; “**Sevgi ateşi taa gider müziğe**”.

“Musikam” sözcüğünün açılımında ise, müzi-kam vardır. “Kam”, kam dansı yapan, hayatı neşe ile canlı tutan Şamanların diğer adıdır. Müzik dilindeki “gam” ordan gelir.

Kam dansları OĞ tamgalarında görülür. Aşağıdaki 1.tamgada ellerini kaldırmış kızın dans figürü belirgindir. Bu çizim, Kızların Mağarası resmindekilerle aynı figürdür. (Haluk Tarcan arşivinden)

Balıkçı Baba, Amazon kadınların sanıldığı gibi tek göğüslü olmadıklarını, at üstünde dim dik durarak savaştıklarını ve çok güçlü göğüsleri olduğunu söyler. Ammaz, A öneki belirginleştirici, eylemi kuvvetlendiricidir, der.

Antik Girit resimlerinde, boğanın boynuzları üzerinde amuda kalkan Amazon kadın resmedilmiştir; Amazon güçlülüğün derecesini belirtmek için yeterlidir. Amazonya'nın sınırını da gösterir.

Urfa kazılarında ortaya çıkan (2007) Amazon mozaiklerinde bir kaplan yenen üç Amazon kadın resmedilmiştir. Kaplan ağılıyorsa, büyük bir devlet yıkılıyordur demektir ki, Bazileus orduları yenilmişti, ulus dağılmıştı!

Savaş aleti olarak çift taraflı balta “labris” kullanırlardı. Labris sözcüğünün fonetik açılımında, labruz, lobroz sözcüklerine ulaşırız.

Labriz; Lab-ruz; lob-roz; ateş lobu, “rüzgar hızıyla giden ateş kaynağı.”

Onların yoğun olarak yaşadığı yer, Anadolunun kuzey kısmı, tüm tarihiyle yeniden bu başlık altında değerlendirmeyi gerektirecektir. Fakat Amazonlar bir ana gibi Anadolu’nun her yerine yardıma koşular, gittikleri yerde şehirler uygarlıklar kurdular, “Amazon Uygarlığı” adını antik tarihe yazdılar.

Onlar, işini türkü söyleyerek yapan peri kızlarıdır. Karadeniz’de, Periatoros /Anabacı Dağlarında iş yaparken türkü söylemek çok yaygındır. Aşağıdaki türküde bu peri kızlar, yüksek sesle (bağurur halde) türkü söylemektedir:

Yaylanun çimenine

Peri bağuru peri

Kar yağdı da kapattı

Konuştuğumuz yeri

Amazon Uygarlığının Karadeniz’deki devlet adı Pantus’tur. Kurucusu I.Mithridades/ Bedros/ Büyük Bedri’dir. Kendisinden sonra ülkeyi yöneten beş nesil oğul Büyük Bedri ve iki nesil de kraliçe Ladike/Laodice/Lat Ece vardır. Roma’ya karşı kadınlı erkekli verdikleri direniş savaşlarıyla “büyük” olarak kabul edildiler. VI. Büyük Bedri’ye “Türklerin büyük atası” anlamında **Eupador** denildi.

Yakma töreninde program şöyle olabilir:

Seçilen yer: Etrafı açıklık yüksekçe tepe bir yerde veya höyük üzerinde; Hace-tepe. Ateş için, kalaslar çatılır, arasına dallar atılır.

Giyisi: Beyazlı elbiseler, fırfırlı etek. Bluz göğüsten çapraz üst üste geçer.

Belde gümüş kemer vardır. Bazılarında zilli kemer vardır. Eskiden zil sesi, yılan ve hayvanların cesedi yememeleri için onları kaçırtmaya yarardı. Zamanla bu, “kötü ruhları kovmak için büyücüler zil sesi kullanırdı” şeklinde kavram değiştirmiş olabilir.

Tören zamanı: Tan ağarırken, gün ışıklarıyla birlikte yakma töreni başlar, gün ağarmadan kalkıp temizlik ve tören hazırlığı yapılır. Temiz ve bakımlı olmak saygı gereğidir.

Müzik: Odunların tutuşturulmasıyla birlikte, baş kadın savaşçılar, ellerinde tef ile oldukça ağır tempoda ritim etrafında dönmeye başlar. Gelenler onlara eklenir.

Törene katılma: Herkes, ateşe koymak için elinde odun değneği ile törene gider. Yunus Emre’ninkiler gibi düzgün odunlar seçilir. Elindeki odunu yakma sehпасına bırakan halkaya katılır.

Ateşin etrafında seramoni: Eller yanlara açık, yukarıda, dua eder duruşta, yüzler ateşe dönük, yan yan ağır adımlarla ateşin etrafında dönülür. Adeta mırıldanarak “uların yanına Alla Alla Alla,” denir, ses hiç yükselmez. Bir ağıt, örneğin Bedri Dede için, “Ah gidi Karadeniz aman Alim” ağıt türküsünü bilenler mırıldanılır. Yorulan, halkadan ayrılırken ateşe doğru HÜÜÜ diye üfler, yüksek sesle bir dilek söyler ve sessizce, ellerini göğsüne kavuşturur, başını öne eğerek geri adımlarla çekilir.

Şaman yakma törenleri birazcık Alevi ritüellerine benzetmek mümkündür.

Amazonların, yaşadıkları yere ad verdikleri görülür; **Abazya, Amasya, Abhazlar, Amasra** gibi.

Onlar ana Tanrıça’nın hizmetindeydi, her işi Ana Tanrıça adına yaparlardı. Kurdukları şehirleri Güneş Tanrısı olan ana Tanrıça adına kurarlardı, bu nedenle

şehirlere güneş ananın ısıttığı yer (folluk) anlamında “fol, foli, puli, poli, voli, bolu” denirdi. Örneğin; Filistin’deki ana şehri “Anapolis”. Şehrin mimarının mührü adı üzerindedir; Amazon Uygarlığının eseridir ve biliyoruz ki onlara Sahil Pelazları da deniyordu.

Kurdıkları şehirlere baş kadın savaşçının adını verdiklerine İzmir /Zemirna örneği verilir. Ancak, fonetik analizlerimiz geliştikçe, Sümer’in diğer telaffuzlarında Si-mer/İsi-mer ile karşılaştık.

Amazon sözcüğünün Amazon Nehri ile olan isim benzerliğine gelince; Amazon ormanlarında yaşayan Maroniler, tıpkı Karadenizli Amazonlar gibi güçlü kadınlardı ve evleri ahşap maranlardı. Doğu Karadenizin yayla yerlerinde ve dağlarda erzak konulan mağaramsı kulübelere “maran” denir. Sahil Pelazları-Akhalar tarafından veya Ordu (Dorlar!) civarında ağaç işçiliğiyle bilinen İskitler tarafından Yunanistan’a taşınmış olan bu maranlara Yunanistan’da “megaron” denildi. Brezilya ormanlarında benzer şekilde maranlarda yaşayan insanlara Yunan gezginciler tarafından “Maroniler” adı verildi. Maronilerin evleri ormanın derinliklerinde, su içerisindeydi ve Karadenizli Amazonlar gibi denizci ve savaşçıydılar. Belki de Maroniler Mayaların kendileriydi!

Ayrıca, Portekiz sömürgesi olan Brezilya’da, Portekiz’den çok göç vardır. Per soylu Koz açılımıyla Işık-Oğuz kültürünü burada buluruz. Kaldı ki, Dağlarının adı İberiana (Pirene), dağlık bölgesi Galizya ve Asturya gibi Kafkas bağlantıları, Horoz sembolü, İhtar’ın Kızıl El işareti ve Pagan olduklarını yazan batı kaynaklar bize çok şeyi söyler. Brezilya’da “anne” adı kız adı olup, aynen “anni”dir.

Amazon Uygarlığının Kastamonu’da izlerine rastlıyoruz. Burada yaşayan Kuman Türklerinin uzun süre Bizans’ı yöneten hanedan olduklarını görüyoruz. Bizans bayrağındaki sekizli Oğuz Güneşi, BAZİLEUS mühürlü parası da bunu doğrulamaktadır. Ancak, İstanbul Sarayburnu tarafında yaşayan Bizans kralları ile Galata tarafında yaşayan Cenevizli korsanları birbirine karıştırmamak lazımdır.

Bu konuda bilgisunarda ulaştığımız bilgi aşağıdadır. Bu tür tarih bilgileri batılı yazarların kaleminden çıktığı için yine de süzerek okunmalıdır; örneğin “Lidyalılar ve Frigyalılar bölgeyi ele geçirdi” dediğinde, bunu, bölgede yaşayanlar zaten aynı halk, Ön-Türklerin diğer boylarıydı şeklinde anlayalım. Makedonyalı Roma komutanı Roma adına bölgeyi istila edince Makedonyalılar istila etmiş olmaz. İyonlar Egelilerdir, Atinalılar değil. Roma kaynaklarında yazılmış olan, “bazı Yunan siteleri bölgeye gelmiştir” şeklindeki ifadeden anlayacağımız şudur; yağmalamaya geldikleri burada kaleler kurdular etrafına askerlerini yerleştirdiler.

Bazileus Oğuz devleti, bu korsan kaleleri kurdurmamak için savaşırken kuruldu. Yenildiklerinde buralar Roma’ya vergi vermeye zorlandı. Yani ortada direnen, sömürge olmak istemeyen bir Amazon Uygarlığı vardı.

Kastamonu tarihinden:

“Kastamonu çok eski bir yerleşim merkezidir. Tarih öncesi çağlara ait kalıntılar bulunmuştur. M.Ö. 1780-1200 senelerinde Sümerlerin bir kolu olan Kaşkalar (Gaslar) bu bölgeye hâkim olmuşlardır. Anadolu’da ilk siyâsî birliği teşkil eden Hitit İmparatorluğunun sınırları içinde bulunmuştur. Hititlerden sonra Kimmerler bu bölgeye hâkim olmuşlardır. Bilâhare Friklar ve Lidyalılar bölgeyi ele geçirmişlerdir. M.Ö. 6. asırda Perslerin M.Ö. 4. asırda ise Makedonya Kralı

İskender tarafından istilâya uğramıştır. Makedonya istilâsı ile bâzı İyon siteleri Kastamonu sâhiline yerleşmişler ve bilâhare Pers asıllı Pontus Krallığı bu bölgeyi ele geçirmiştir. (Kimden neyi aldı? Roma askerlerinden burayı temizledi. M.M.) M.Ö. 1. asırda Romalılar Pontus Krallığını ortadan kaldırıp kendisine ilhak edince bu bölge Roma İmparatorluğunun hâkimiyetine geçmiştir.

M.S. 395 senesinde Roma İmparatorluğu bölününce Anadolu'nun diğer bölgeleri gibi bu bölge de Doğu Roma (Bizans)'ın payına düşmüştür. Bizanslılar bu bölgeye "Paflagonya" ismi vermişlerdir. Bizans imparatorluk hanedân)ndan Kommenoslar bu bölgedendir."

4.haçlı seferinde Katolik Roma, Trakyalı Peçenek Türklerini asker olarak Anadolu Türklerinin ve Van'daki Türk asıllı Ortodoks Ermenilerin üzerine sürdüğünde, Alpaslan Bey'in askerleriyle aynı dili konuştuklarını görüp onun safına geçmişlerdi. Fakat o seferde Katolik Romalılar İstanbul'u korkunç yağmalamıştı. Ta ki, Fatih Sultan Mehmet İstanbul'a girene kadar Bizans'ın İstanbul'u surların içinde açıklıkla kıtlıkla boğuşuyordu, Cenevizli korsanlar ise Galata kulesinden Bizans'ın batısını seyrediyordu. Aynı kuleden Osmanlı'nın batısını da seyretmişlerdi ve bir Mustafa Kemal Paşa çıkıp Osmanlı'nın küllerinden yeni bir Cumhuriyet kuracaktı.

Sonra, acaba Mustafa Kemal'in kurduğu Cumhuriyet'in yıkılışını da aynı korsanlar Galata kulesinden veya ulusötesi ticaret kulelerinden seyrediyor olabilir miydi? Oğuz Türkleri o korsanları bir daha kovalar mıydı, göreceğiz. Oğuzların "kamuya öncelik" töresini ve "toprak, kamunun ortak malıdır, satılamaz" yasasını anımsayanlar mutlaka vardır, onlar bu sorunun yanıtını bilirler.

Bütün Anadolu'da olduğu gibi, Karadeniz'de "cinibiz" sözcüğü özellikle erkek çocuklara söylenen bir hakarettir. Sadece bu sözcüğü takip ederek Amazonların Cenevizli /Romalı korsanlara karşı nerelerde savaştıkları anlaşılabilir.

Karadeniz boyunca hemen tüm yerleşim yerlerinde "Buranın eski halkı Kaşga/Gaşka/ Kaşgar idi" diye bir ifade geçer. Kimdi bu Kaşgalar diye merak ettiğimizde, karşımıza Kaşgari Oğuz Türkleri çıkar.

Halikarnas Balıkçısına göre de, Orta Asya, insanın insanlaştığı yerdir. Dillerin ve inanışların kökenini Orta Asya'ya (Touran dağlık bölgesine) bağlamak, yanlış olmasa gerek.

Karadeniz'e Urallar'dan inen İskit /Sibir Türkleri de kadınlı erkekli savaşçılardı. 1990'lı yıllarda, Kırım'da bir mağarada bulunan Amazon kadın iskeletinin yanında savaş malzemeleri görüldü.

Amazonların Sümer kültürü içinde de karşılık bulduklarını görüyoruz. Sümer sözcüğü içerisindeki mer /mar hecesiyle fonetik yakınlıktaki bazı sözcükleri araştırmacı yazar Ünal Mutlu'dan alalım:

MERE AMA(Fin) : Deniz Ana, Su ruhu

MORAN (Es Tr) : Nehir, Müren

MAR (Etr) : Deniz

BAR (Sm) : Tanrıça

UMAY(Tr) : Türk Tanrıçası

MAYA (Lt) : Roma Tanrıçası

Dİ-MER (Sm) : Deniz Tanrısı

İLYAPA (İnka) : Yıldırım ve şimşek tanrısı

MA,MU (Sm) : Gemi, göksel gemi(Güneş)

MAJ, MAY (Ön Tr) : Tanrısal, Kutsal

Amazonların sınırlarını Sümerlerin sınırları olarak düşünmek en doğrusudur. Sümer sınırlarını Aral dağlarından Mısır'a kadar geniş çizen tarih yazarları bu konuda haklı görünmektedir.

Moldova'da, ablaya Azerbaycan'daki gibi "kako" denir. (Antalya Kekova batık şehri ile sesdeşliğe dikkat!) Ablaların kurduğu Oğuz yurdu; Gaga-uz tanımını da buna uymaktadır.

Bedri Dede'nin filousunu karaya oturtan, devletini Roma kolonisi yapmaya götüren, dolayısıyla Oğuz Türklerini karalar bağlatan o talihsiz fırtınayı düşündüm. O kara günlerin bir kara yazısı olarak, Pantus devletinin önüne Rum eklenmiş, bundan sonra batılı yazarlar Anadolu'da kurulmuş olan bu direnişçi Türk devletini Rum Pantus olarak adlandırmışlar ve bir daha Amazon Uygurlığı adını ağızlarına almamışlardır. Bazileus ülkesinde 3 Bin Amazon kadını Hıristiyan olmayı kabul etmedikleri için büyücü ilan ederek öldürdüklerini tesadüf öğrenebiliyoruz. Asıl sebebin başka olduğunu yeni öğreniyoruz; "ölümsüzlük iksiri" dedikleri "panzehir" yapmayı bildikleri için öldürdüler. O Amazon kadınlar ki, Lokman Hekim kitabında her birinin adı vardı; Büyük Bedri, her bir ilacının tarifini aldığı bilgili kadının adını da oraya yazmış olmalıydı. Akıllı kadın ve bilim, 1.yüzyılda Ceneviz korsanlarının önündeki engeldi! Bu engeli aşmak için anadolu'ya Hıristiyanlık dayattılar.

MÖ.63'de Kırım'da, Büyük Bedri'nin ölümüyle, komutasındaki Avador Amazon ordusunun askerleri Kiev'de Bubiya(Hubudor) bölgesine yerleşmiş görünmektedir. Amazon Uygurluğunun sınırları açısından bu isimler önemlidir.

Moldova'yı Amazon Uygurluğunun içerisinde düşünmek yanlış olmayacaktır. Büyük Bedri'nin Kırım'da fırtınaya tutulduğunda dağılan askerlerinin Moldova'ya yerleşmiş olmaları muhtemeldir. Doğu Karadeniz özellikleri bugün de devam etmektedir.

"Neden bu kadar üzgünsün, Karadeniz'de gemilerin mi battı?" sözü o acı günlerden kalmış görünüyor.

Bir de Karadeniz ağıtı vardır, o da bu ulu "ALİ" kişiye söylenmiş gibidir.

Ah gidi Karadeniz, aman Ali'm, suların ne karaldı,

Hayde hayde, suların ne karaldı

Senun da benum gibi, aman Ali'm, yureğün mi daraldı

Hayde hayde, yureğün mi daraldı

Oo, vay beni ağlarım, aman Ali'm, ağlarım yana yana

Hayde hayde, ağlarım yana yana

Derdumi diyeceğüm, aman Ali'm, hiç derdi olmiyana

Hayde hayde, hiç derdi olmiyana

Roma saldırıları kuzeye doğru yayılırken, Orta Avrupalı Avus-turia ve Alman halkı bu saldırılardan iyice bıkkın olduğu bir dönemde, Germenlerin ve Lehlerin daveti üzerine Hun İmparatoru Attila(395-453) kuzey Avrupa'nın yardımına gider. Çünkü bu kavimlerle Türkler atadan akrabadırlar. Yardım isteyeneye yardım etmek Oğuz geleneğidir. Mete Han'ın torunu olan Attila'nın ordusunda Amazon kadın savaşçıların olduğu bilinir. Örneğin Attila'nın eşi **Arıkan**, baş kadın savaşçıydı.

Roma kapılarına kadar giden Attila, Vatikan'ın yalvarmasıyla Roma'yı yerle bir etmeyip ağır vergiye bağladı. Sonra, Attila'nın koynuna bir Roman prensesini soktular ve zehirleyerek öldürdüler. Alman halkının Attila için yaktığı türküleri yok etmenin de bir yolunu buldular.

Son Amazonlar Attila'nın ordusu oldu gibidir. Ancak Mustafa Kemal'in ordusundaki Nene Hatunları, Fikriye Hanımları, kocası şehit düşen kadınlardan kurulmuş Kara Fatma müfrezelerini düşünürsek, pek de bitmemiş görünüyor.

Amazon Uygarlığının en görkemli devleti olan Başoğuzlu İmparatorluğu, Roma'ya karşı savaşarak MÖ.405'de kurulmuş, kimseye vergi vermemek üzere, topraklarını kamunun malı saymış Oğuz geleneğinde bir devletti. MÖ.63'de yenildikten sonra, Karadeniz'de halk direnişi şeklinde devam savaşlar oldu. Örneğin Trabzon MÖ.50'de Roma'ya bağlandı, ticaret merkez burası yapıldı. Bu sırada direnen şehir Potomya yerle bir edilmekte, halk ise direnmeye devam eden Selevkos topraklarına, Tigranakarta kale şehrine sığınıyordu, orası MAZ OPA DAMİ-YA böyle oldu. Urfa ve diğer merkezlerde, Amazon mozaikleri bundan sonra yapıldı.

Bilgisunar'da rastladığımız şu bilgi Bazileus devletinin zayıfladığı dönemi V. Bedri'yi öldüren kraliçe Laodice'ye (Laz Ece) bağlamaktadır.

“Kraliçe Laodike (M.Ö. 120-111) Sinop sarayında eğlence ve sefahat dolu bir hayat sürerken hamisi olan Romalılar, Pont Krallığını kolayca Roma'ya iltihak edecek duruma getirmişlerdi. Kraliçe Laodike de Mithridatların tahtını ele geçirmekle kalmayıp onların izlerini de ortadan kaldırmaya çalışıyordu. Krallık sikkelerine kendi resmini bastırıp, adını yazdırtmış, Mithridatların arması olan Ay-Yıldız'ı kaldırtmıştı.”

(www.habule.com/Trabzon/pontus_donemi.htm)

Not: Bu siteyi hazırlayanlara teşekkür etmek istiyorum. Pantus devletinin Roma'ya karşı sürekli savaş verdiği, yerli halkın eski Türk boylarından olduğu, yenilseler de toparlanıp bir daha savaşmışları, Kaşgari kökenli bu Oğuz Türklerinin bağımsızlıklarına çok düşkün oldukları anlaşılır bir dille anlatılmaktadır.

İskender, bilim adamlarını ve esir aldığı Amazon kızları Atina'ya götürür köle-metres olarak Attika'lı zengin aristokratlara satar. Amazon kadınlar, metres verildikleri zengin kocalarıyla hiç konuşmama kararı alırlar; kendi kocalarını ve çocuklarını kesen adamlarla konuşmayı reddederler. Bu mahalle bugün de Atina'nın en zengin mahallesidir ve adı Amazonya'dır.

Onurlu bir tarih daha; İskender, Efes'e gittiğinde halkın onu destekleyeceğini zannedilmiş. Roma yağmaları yüzünden tamamlanamamış olan Efes Artemis'inin kapısına kendi adının yazılması koşuluyla para vermeyi teklif etmiş. Efesliler bu teklifi paraya ihtiyaçları olduğu halde reddetmişler. Güzel bir gerekçe bulmuşlar; “Bir tapınakta iki tanrı olmaz”. Belirtelim ki, burası bir tapınak değil anıt mezardır, tapınak adı batılılarca eklenmiş bir terimdir. Efes'lilerin bu onurlu davranışı tarihe yazılmıştır! Bu tavır, bir Amazon tavrıdır.

Romalılara karşı sürekli savaşarak direnmiş olan Amazon Uygarlığının bir kolu Adıyaman bölgesinde karşımıza çıktı; Kuman Oğuz Krallığı. VI.Büyük Bedri bir kızını onlara gelin vermişti, kendisi de oraya gitti ve Kâhta'da duvar kabartmasında, Herakles (Er-aga-laz!) ile bir araya geldikleri an (tokalaşırken)

resmedildi. Bu resim Amazonların bilim adamlarıyla nasıl bir bağ içinde olduklarının belgesidir.

Şimdi Büyük Sümer -Amazon haritamız daha aydınlandı: Kuzey Potomya Sümerlerinin devlet adı Bazileus iken, batılı tarihçiler ona Pontus Krallığı, Orta Potomya Sümerlerinin kurduğu devletin adı ise Selevkos Asya Krallığı idi ve onun içinde bir şehir krallığının adı da Kuman Oğuz Krallığı Komagene idi.

Urfa'da 2007 yılında bir otopark için yapılan 5 metrelik kazı sırasında ortaya çıkan mozaikte görülen üç Amazon kadını bir kaplanı mızrakla öldürürken gösteren tablo, eski düşünceleri değiştirmiş ve onların Anadolu'da daha geniş alanda yaşadıklarını ispatlanmıştır

Kafkasya, bütünüyle Amazon kadınların ata yurdudur. Kafkaslarda eskiden Ay Tanrısına "Maz" denirdi. Maz ülkesi, Abazya, bir Amazon ülkesi olarak düşünülmelidir. Abazya kadınları çok asil duruşludur, çalışkan ve onurludurlar, onlara "Çerkes güzeli" de denir, evlendiğinde kendi soyadını devam ettirirler.

Abazların dilinde Kaşgari gırtlığı vardır. Türkmenistan'daki gibi şairin adına "Kuli" eklenir, Türkiye'de halk şairinin önüne "Kul" eklenir. Abazya'da en büyük ceza konuşmama cezasıdır, bu tutum tipik Oğuz töresidir. Buralarda Adige adı, Kabartay kızı Fırtına Aba'nın "atik" davranıp yaralı Büyük Bedri'yi kurtarmasıyla aldığı sıfattır.

Amazonlar çok çalışkandılar, gittikleri yerlere su kanalları açar tarımı başlatır, bolluk bereket getirir, koruyucu ana olurlardı. Tanrı Kibele adına iş yapan aynı zamanda ona müzikle, türkü söyleyerek dua eden güçlü ve akıllı kadınlardı. Tanrı adına bir işi yapmak, bir işe başlarken Uluların adıyla başlamak, töreye şükranlarını belirtmek, bu bilgiyi kendilerine devreden ulularını anmak, yani Allah adına iş yapmak, geçmişlerinin canına hayır işleri yapmak, Oğuz töresidir.

Anadolu Birleşik Orduları içerisinde Mısır üzerine giderlerken Filistin'de kalıp orada bir uygarlık kurmuş olan Pelaz atalarını düşündüğümüzde, Amazon Uygarlığının sınırlarını Kırım'dan Filistin'e kadar, hatta Gazze'ye kadar genişletmek gerekecektir. Burada Roma'dan Mısır'ı geri alan Filistin'in Sasani Kraliçesi Zeynep, bir Amazon olarak son örneklerdendir. MS.270'de Roma'da esirken öldürüldüğünde Anadolu onun arkasından isyan etti.

Amazon adı mitoloji ile artık eş hale geldiğinden, bir de MİTO-Loji sözcüğüne bakmakta yarar var. İşte karşımıza çıkan MED-bilimi, Amazonların efsanelerini anlatan dalın adı olmaktadır. İşte MEDEA'lı Fırtına ablanın kanatlı atı ve kendisi.

Kaskındaki buğday başağı onun HİTİT AZİZESİ Demeter olduğunu söylüyor.

Gaziantep müzesinde Partune Opa'nın kral MOHTİ OĞUZ ile birlikte mozaik resimleri vardır.

Amazon Uygarlığının kuzey sınırlarını biraz daha netleştirelim.

VI.Büyük Bedri'nin MÖ.63'de Kırım'da, yenilgiyi kabullenemeyip intihar etmesinden sonra, en sadık komutanlarından Oset Kabartay ordularının komutanı Diopantus Teodosi (Odessa kralı) Kiev'e doğru çekilmiş, buraları yurt tutmuş görünmektedir. Kiev(Ogi-Of/Kaf) yakınlarında BUBİYAR ve BARZAN'da, sembolü pars olan AVAR /AVADOR halkını görüyoruz. Sembollerinde hızlı geriye bakan bir PARS vardır, bu sembol Osetya ALAN atalılarındır.

Avador halkı EUBADOR'un adını taşımaktadır. Eubador'un bir söylenişi BUBİYAR'dır, hem de HUBYAR Sultan'ın diğer adıdır. O Amazon savaşçılara 2 bin yıl sonra, kendilerinin aslen Türk soylu olmadıkları Yahudi oldukları nüfus cüzdanlarına yazılıp ellerine verilmiş, direnenler öldürülmüş, ne soydan olduğunu unutturmak üzere adlarına Beyaz Türk, Askenazi (SakaAnasi/ Sakaoğlu), gibi başka kimlikler yüklenerek yurtlarından uzaklara götürülmüşler, İngiltere tarafından 1948'de kurulan İsrail devletinin halkı yapılmışlardır. Hazindir, zorla götürüldükleri Filistin topraklarında atadan akrabalarıyla savaştırılacaklarını dahi bilmiyorlardı.

Amazon Uygarlığının kuzey ucundan güney ucuna kadar muhteşem ve hüzün dolu bir tarih vardır!

İki Amazon Uygarlığı; Filistin ve Alazya

Filistin'in antik adı Pulasatine, Tanrıça Kibele'nin de adıdır. Açılımı; Pe-Laz-tine; Op-las-güneşi'dir.

Filistin topraklarında Ana-polis(Ana-foli'si), Maz-ata ve Kud-us (God-us) şehirlerini kuranlar, Amazon Pelaz halkıydı.

Filistin'in antik tarihinde adı geçen bir MAZATA kalesi vardır, efsane gibi anlatılır. Romalılara karşı yüksek masa şeklinde korunaklı bir dağda direnen Filistinliler, orada tıpkı Ürgüp Mazata antik köyü gibi, toprağın altından yollar ve barınaklar yapmışlardı. Mazata'da 4 yıl, kimi kaynaklara göre 10 yıl Romalılara karşı savaşmışlar, direnmişler. Sonunda yenik düşmüşler ama teslim olmamışlar, son kalanlar kendilerini öldürmüşler. Yıl MS.70, Roma'da şehir yıkıcı Neron kraldır, Ceneviz tefecileri vergiye bağlanmayan yerlere hiç acımamaktadır.

Roma askerleri, dağın başındaki kale şehre çıktıklarında görmüşler ki 960 kadın erkek çocuk birbirini öldürmüşler, cansız oradadırlar.

Romalılara direnenler Maz/Hilal inanişli Pelazlardı. Roma daha Hıristiyan bile değildi. O nedenle, Filistin'in Yehudiye sakinleri, kimi Samici yazarların yazdığı gibi, Yahudi oldukları için Hıristiyan zulmüne uğramış değillerdi.

MAZATA şehirler, Amazon direniş kültürüne ait yerlerdir.

Dip not: *Kimi Samici yazarlar burayı ilk kurulmuş Yahudi devleti diye gösterme gayretindedirler. Hatta Bush, 2001 de ABD Senatosunda "3. Bin yılın haçlı seferini başlatıyoruz, bir daha Mazata olmayacak" dediğinde, "Asya'yı yağmalarken bize biat etmeyen İsrail devleti istemiyoruz" demek istiyordu. Çünkü, ABD İran'a saldıracağını söylemektedir ve karşılık olarak İran'ın füzeleri ABD'yi değil İsrail*

topraklarını hedef alacağı endişesiyle, haklı olarak İsrail’de bir muhalefet yükselmeye başlamıştı.

Kaleyi teslim etmemek, son ana kadar içerde kalmak, yakılan kalenin içinde ölmek... Böyle bir töreyi MÖ.400’de Amazon şehri Trabzon’da görüyoruz. On bin Yunan askerinin dönüşünü anlatan Ksenophon Anabasis(Anabacılar) kitabında, Trabzon civarında yağmaladıkları köylerde, yaktıkları kaleden çıkmayan beylerden şöyle söz eder:

“Tepe üzerinde ağaçtan yapılmış bir kuleden oturan kral, kulesinden çıkmadığı için kulesiyle birlikte yakıldı. Kralın kuleden ayrılmaya hakkı olmadığı için daha önce ele geçirilen kaledeki kral da aynı şekilde davranmış ve kulesi ile birlikte yakılmıştı.”(Ksenophon. age. s.224-229’dan alıntı. Mehmet Bilgin, Doğu Karadeniz, sh.44)

Bu olanların yaşandığı yerde, yani Trabzon’da, Roma adına savaşan Yunan askerlerine silah veren, onları halka saldırtan, soyacakları yerleri gösteren insanlar Ceneviz Kalesinin sahipleri olan Yahudi korsanlardı. Hiçbir yerde Yahudilerle Romalılar savaşmıyorlardı, tam tersine Cenevizli Yahudi tefeciler Yunan askerlerini kendileri için savaşa sürüyorlardı. Roma’nın Antalya kültür elçisi Çiçeron’un demek istediği de buydu, “Ben bu savaşlardan kim kazanıyor ona bakarım” demişti. Bu savaşlardan bir asalak(pıç) sınıf doğdu” demişti. (MÖ.43. Afyon, Dinar)

Ne hazindir ki atadan akrabalarımız olan bu halk iki bin beşyüz yıl sonra bu kez küresel korsanların saldırısı ile karşı karşıyadır. Ve yine “ölmekten başka seçeneğimiz yok” demektedirler, kendilerine özgü direniş modelleri bulmakta, direnmekte; Hamas/Amaz, FKÖ gibi direniş grupları oluşturmaktadırlar.

Alazlar: Ulu Oz’a inanmış halk demektir. Filistin’den adaya geçtikleri bilinir. Laz inanışlı olduklarına bakılırsa Sümer-Oğuz atalıdırlar ve Bereketli Hilal uğruna savaşan Amazondurlar.

Cyprus adı, burada İngilizlerin bakır/cypro madenine el koymalarından sonradır. Tarih boyunca bakır madenleri yüzünden Ceneviz korsanlarının işgaline uğramış olan bir topraktır. Cenevizliler aynı zamanda köle ticareti yaparlardı, adadan kızları kaçırıp Roma’nın krallarına, feodal beylerin saraylarına satarlardı.

Roma devletine bağlanan yerde köle ticareti yapılırdı, bu nedenle Amazon olanlar asla buna rıza göstermez, onların işlerinde çalışmazlardı. Yani, özgürlüğüne düşkün Alaz halkı köle olmamak için Cenevizlilerin bakır madeninde çalışmazlardı. Çünkü köle olmak, Yahudi efendinin yemediği domuz etini yemek zorunda kalmak ve Hırsitiyanlığı kabul etmek demektir. Cenevizli korsanlar da Mısır’dan Kıpti yoksulları getirip köle çalıştırırlardı. Ada’nın ilk Rum olmuş Hristiyan tebaası onlardır.

Efsanelerinde, istiridyde kabuğunda adaya denizden gelen Afrodit suların köpüğünden doğmuştur. Afrodit; Fer-odis, atası ışık, yani Işık Soylu açılımlıdır. Bu adlandırmadan da anlıyoruz, Işık/Fer/Mer kültürü Oğuz-Sümer kültürüdür.

MÖ.1.yüzyılda, Bazileus Mitridate’nin Anadolu Birleşik Orduları içerisinde Alazya kralı vardır. VI.Büyük Bedri’nin bir kızı ona nişanlıydı. MÖ.63’de Kırım’da o da intihar etti. Kına gecelerinde mutlaka söylenen Dillirga türküsü aynı zamanda Kırım türküsüdür. Bu türkü Eskişehir’in Tatar düğünlerinde de aynı şekilde söylenir.

Nişanlı kızın adı Nice/Yenge olarak kaldı. Ünlü “Kıbrıs Gelini” türküsü ona yakılmış gibidir. Yerleşim adı “Kakobedria”, “Bedriye abla” açılımıyla Bedri’nin Kızı der gibi, onun oturacağı şehir olmalıdır. Onurlu bir bey kızıdır o, babası yenildiği zaman düşman bedenine dokunmasın diye babasından önce intihar etmiştir! İnci tanesi gibi istirdiye kabuğu içinde efsaneleşmiş Afrodisi olması onun öyle nadide bir Amazon kızı olmasındandır.

Kıbrıs’ta gördüğümüz beş sekizlik ritim, tipik Trabzon ritmidir. Pentatonik nazlatmalardan, hellenmiş keçi peyniri hellimden, Kızıl El İhtar sembolü “Beşparmak” adlı dağlarına kadar, Oğuz kültürü hakimdir.

Magusa/Ma-u-sa adı, Mete Oğuz’un Antep “Zeugma” müzesindeki adıyla örtüşür. METE adının değişik ünlendirilmiş halidir MAUSA; Mautu, Miti, Med, Maz... İçinde Amaz, “Ay gibi olmak” kavramı vardır.

Şunu belirtelim ki, Cenevizli yağmacı korsanların adayı bir korsan kalesine çevirdikten sonra Mısır’dan getirdiği köle Kıpti (Garaci, Greece) askerlerin adada varlığı, aynı zamanda Yunanistan’ın güneyine de götürülen Egypt/Kıpti kölelerle aynı kökenden olmaları, Tanrıça Laz’ın yeri Alazya’yı bir Grek adası yapmaz. Alazya bir Sümer-Oğuz Türk yurdudur.

Tarih boyunca adaya musallat olan maden soyguncularının zulmünden Alazları kurtarma görevi hep Anadolu Türklerine düşmüştür.

Yeri gelmişken Güney Yunanistan’dan söz edelim. Antik Yunanistan’ın köle asker yetiştirme yerleri oradaydı. Kadın kölelerin görevi erkek çocuk doğurmaktı. Efendileri onları durmadan hamile bırakırdı. Doğan kız bebekler derhal öldürülürdü. Erkek çocuklar savaşçı olarak yetiştirilir, Anadolu’yu yağmalamaya, direnen şehirleri yerle bir edip ganimet toplamaya gönderilirdi. Askerler yağmadan pay alırlardı.

Koma-Gene; Homa Sani, Güneş Canları Uygarlığı (MÖ.305-MS.69)

Homa; güneş. Gene; Can!

Komagene krallığı, Selezya Uygarlığına, diğer adıyla Selevkos Asya Krallığına bağlı şehir devletidir. Nemrud Dağında ulu önderlerine öldüklerinde yakma töreni yapılırdı.

Bu tepe, tarihin en büyük buluşmasına da tanık olmuştur. Batı terasında MÖ.109’da, Jupiter Arslan burcuna girmiş, o gün HUBYAR Sultan VI.Büyük Bedri orada taç giymiştir. Hubudor adı Jüpiter’e o gün verilmiştir. Çünkü 25 bin yılda bir kere Mars ile Merkür’ün yanına geliyordu, bu buluşmayı kutsamak, arslan heykelinin üzerine resmetmek gerekirdi, öyle yapıldı. Anadolu Birleşik ordularının başına büyük bir kral OĞUZ BEYİ, METE OĞUZ getiriliyordu. Roma saldırılarına artık DUR denilecek demektir. “Ya İstiklal Ya Ölüm” kararı orda verildi.

Adıyaman’da yaşayan Zaza dilinde MURDİ, ölü demektir. Sanki burada yakılanlar Martı oldu göğe çıktı, ruhu bedeninden ayrıldı, kuş oldu uçtu, der gibidir.

Sümerlerin antik Tanrı sembolü de kuştur.

NEMRUD adını biraz aralayalım; Na-MAR-Du

“Na” olumsuzluk eki başa gelmiş olduğu için, NA-MARDU, ÖLMEDİ, Ölümsüz kavramına dönüşür. Günahsız, kuş gibi gök tanrıya yükselen, “**ölümü göze alarak ölümsüzleşen**” onlardır. Na-Morti; ölümsüz!

Mert’in çoğul hali Merdan’ın tersi olan, Ruhsuz anlamında, Na-mert denilmesi de mümkündür. Ancak kahramanlık göstermiş, şehit/günahsız, al bağlı kurdeleyle ölüme yürümüş bu kültürün atalarına “ölümsüz” demek daha yakışandır.

Mar-si inanişli ataların yeri, halka MARTI gibi kol kanat geren ulu kişilerin yeri burasıdır.

Mar-ti, Mar-si, Sümer analılar yeri! Marduk; ünlü Karus kutsalı KUŞ Nemrut’un da simgesidir.

Resimde görülen Huma kuşunun üç noktası dikkat çekicidir, Ay takvimi Üçlek’tir.

Koma Gene krallığına SELEZYA da denir. SelevKOS Uygarlığı da onlardır. SELİ (Hilal) inanişli Oğuz boylarıdır.

Krallarının Anası Oğuz’dur; ANTİKOS soyuna ad veren Lazopo 1.Artemis’tir. (1.Artemis’in annesi İştar da Doğu Karadeniz kızıdır, yani Lazopo’dur, Oğuzi’dir.)

Oğuzanalı/ANTİKOS hanedanı anne tarafından isim aldı. Kralları, Bazileus İmparatoru VI.Büyük Bedri komutasında Birleşik Oğuz Orduları içerisinde yer aldı.

Büyük Bedri’nin kızkardeşi Lazika (Laodice) Furtuna buraya gelin gelmişti, kocasına KALLİNİ-KOS, Gelini Oğuz adı verilmesi ondandır.

Selevkos beylerinden 4.Antikos’un parasında “Bazileus Canisi Oğuz Abi” yazısı okunur.

BAZİLEUS CANOY OXOZ EPİ yazısı ve Mete Oğuzlar yurdu MEDEA.

3. Antiokos'un parasında da Bazileus Anatiokhus yazısı vardır: M.Ö. 223
http://tr.wikipedia.org/wiki/Selevkos_%C4%B0mparatorlu%C4%9Fu

Dağdaki heykellerde görülen şapkalar, onların Uygur kökenli, Oğuz-Şaman inanışı atalar olduklarına delildir. Atmaca başı ise Büyük Bedri'nin ve Perslerin belirgin sembollerindedir. İhtimaldir ki bu Kuş, Hindi Kuş dağlarına adını veren, bugün İran havayollarının da simgesi olan Homa/ Huma/Umay kuşudur.

Heykellerin şapkalarında, altına denk gelen kısımda, çepeçevre sekiz ışıklı oğ-ace/hace/günahsız sembolü olan Şaman yıldızları vardır. Bu semboller onların ölülerinin Şaman töresine göre yakıldığına işaret eder.

Resimlerde görünen Huma Kuşu, atalarımızın hep yanındadır. Umay Ana, Homa ana; tanrıça Uma ana, Maya, Mağuş, Homagus vb isimleri vardır ve Ana Tanrıçanın sembolüdür. Hindi Kuş ve Kafkas Dağlarında ona inananlara PAN denirdi. Zağros Dağları boyunca yaşayan Kaşgari Oğuzlar da bu inanıştan gelirler. Bu nedenle Luvres müzesindeki heykelinde Mitridate'nin başındaki kartal da Huma Kuşu'dur.

Nemrut'un batı terasında bulunan NOMOS yazıları; tarihçe, bilgi veren anlamında "namos", buradaki komutanlarının NAM'ı, "adı ve kahramanlıkları" yazısının başlığıdır.

1- Apollon / Mithras / Helios / Hermes. Yani Bedri Dede'dir. JUPİTER'e onun adı verilmiştir.

2- Kraliçe Fortuna: 1.Antiokos'un annesi Fortuna Atike (Theichye) de baş kadın savaşı idi.

3- Zeus / Oromasdes: Maz Atası Er, **Zeos**; Teos, İda-us, Buraya İzmir Teos'ta bulunan Uzay Geometrisi alanında ünlü Klazomenai Bilimevinden geldiği tahmin edilebilir. MERKÜR ile ilgilenen bilgin o olmalıdır.

4- Antiochos 1; Anası Oğuz, Oğuz analı.

5- Artagnes / Herakles / Ares: Arta-Gunes. Ereğlili bilim adamı Herakles, Ar-es (Işığın oğlu), **MARS**.

Nemrut'un batı terasında bulunan arslan heykeli Sümer uzay tarihinin de büyük belgesidir. 25 bin yılda bir, sadece birkaç dakika güneş batmadan önce gerçekleşen bu gökyüzü tablosunu 14 Temmuz MÖ.109'da izlemeye gelen Anadolu gökbilimciler, fizik ve geometri bilimcileri, muhakkaktır ki bu muhteşem zaman kesitini önceden hesaplamış olanlardı. Burada Arslan heykeline resmedilen güneş batmadan bir kaç dakika önce gökyüzünde gerçekleşen bu muhteşem buluşmanın kaya tablosudur: Aslan üzerindeki Şems ile sağda görülen Bazileus/Başoğuzlu Büyük Bedri'nin parasındaki ay-yıldız aynıdır.

Burçlu Aslan heykelinin önündeki belirgin Ay-Yıldız simgesi üzerinde biraz düşünmek Anadolu'nun bu tarihte Türk-Oğuz-Şaman olduğunu kanıtlamaya yeter. Karşılaştırmak için MÖ.301'de Amasya'da basılan Bazileus parasındaki ay-yıldız da yanına koyalım: Aslanın önünde yer alan Hilal üzerinde görünen Güneş sembolü olan yıldızın adı Kral Yıldızı Bazileus'tur.

Buradaki resimleri biraz daha açalım:

(http://www.nemrud.nl/tr/zd_tekst1.asp)

Jupiter; Eyupidor/Eupatore Mitridate, VI.Büyük Bedri'den adını almıştır. Phaeton Zeus; Opa-oğ-tan, Gök Tanrı'nın oğlu. Opa Ey-tan/Dunya Abeyi. Dios; İda-us; Dağların Oğlu!

Merkur; Mer-Kor. Stilpoon'dan gelen, Pan Set'li Us-anası Abalı MERKOR.

İz-mir Teos'da bulunan, MS.550'de Hıristiyan Doğu Roma'nın saldırılarıyla yakılan Lazomenai/Laz-Pan-yeri (Klazomenai), döneminin en büyük Gök Bilimeviydi. Apollonius adı, en büyük bilginlere verilir. Burada konuşulan dil Pelaz dili, yani LAZ diliydi, Latince'nin bilim dili olduğu yerlerden biriydi. Burdan insanlar vardı o törende, Aslan Burcu oluşacağını onlar belirlemişti.

Lazomenai'de MÖ.500 yıllarında çalışmış olan bilgin Anasigoras (Kor'anası ışık, Ateş kaynağı) adına basılmış sikkeler vardır. Onun adında geçen KOR ve Sümer şehri İz-Mir'in adından MER heceleri temel alınarak MERKOR/Merkür adı verilmiş olmalıdır.

Mars; Frigyalı Herakles. Mar-si, Sü-mer. Pyroesi; Fri-oğ-esi, Frigya uşağı.

***Dipnot:** Teos'da bulunan Klazomenai Bilimevi MS.500 de yakıldı, Ayasofya'nın yakılışı ile yakındır. Orada göktaşlarının da incelendiği bilinir. Doğu Roma (Hristiyan Devleti), Mitridate'yi tarihten silmek için Anadolu'daki tüm bilimevlerini yerle bir ederken, orada incelenen göktaşlarını da kırıp yok etmeleri olasıdır. Buna bağlı olarak, Hz.Muhammet'in sekiz göktaşını yani Hacer-ül Esvet'i neden sıkı korumaya aldığı anlaşılabilir. Çünkü papazlar, Tanrı'nın ispatı olarak İsa'nın mucizelerini(!) vaaz ediyordu, Tanrı İsa'dır diyordu. Hz.Muhammet buna karşılık "Tanrı'nın ispatı bu göktaşlarıdır" diyordu.*

Babil'de bir Nemrud heykeli vardır. Bu heykelin başı insan, bedeni kanatlı aslandır. Bu heykel I.Çerkez anıdır. Bulunduğu şehrin adı Dur-Sharru diye geçer. Anlamı Dor Şehri, yani Türk Şehri demektir. Kerkük'ün eski adı gibi Zor Şehri'dir. Açıktır ki, en eski kaynaklar bile Nemrud heykelini yapanların Türk olduğuna işaret etmektedir. VI.Büyük Bedri'nin Başoğuzlu parasındaki atın da kanatları vardır.

Nemrut, Pers Türkmeneli eyaleti içindeydi. 1830'da Türkmeneli adı İngilizler tarafından değiştirildi, bölgeye coğrafi ad olarak Ermenistan adı verildi. Bir başka haritalarıdaysa Kürdistan olarak gösterilmektedir.

Bu adlar ve heykeller, krallığın Romalılara direnmekte olduğunu, hâlâ Oğuz töresiyle kahraman komutanlarının ölülerini yakarak göğe uçurduklarını gösterir. Zaten Samsat'ı, Gerger ve TigranAgarta'yı MS.69'da yerle bir eden Karabela'nın (Korbula/Kerbela) bir tek Nemrut'u yakmama nedeni de bu tepede dini törenler yapılmasıydı.

Bundan sonra yenilgi ve Roma'ya vergi verme, kolonileştirme, Hırsitiyanlaştırma süreci başlıyordu ki, 220 yılında kurulan SASANİ devleti direniş devleti olarak doğdu.

Romalıların Anadolu'da ilk Hristiyanlaştırma çalışmasını burada başlattıkları kayıtlardan bilinmektedir.

Niyazı Akşit'in Tarih Ansiklopedisinde Selevkos Devleti'nin adı, Asya Krallığı'dır. Kuruluşu MÖ.305'lerdedir, Bazileus Pantus devletiyle aynı dönemdedir. İskender'in yağmalarına karşı bir direniş devleti olarak doğmuş olan bu iki devlet Başoğuzlu Bedri'nin komutasında birleşerek yağmacı Roma'ya karşı savaştı.

Selevkos devleti, bazı kaynaklarda İskender (MÖ.332) Babil'de öldürüldükten sonra onun komutanlarından Selevkos tarafından kuruldu diye yazar. İskender'in 12 yıl sonra Oğuzlara iltihak ettiğinden söz etmezler. Zaten bu yüzden

zehirlenerek öldürüldü. İskender'in öldürüldüğü Babil, Oğuz atalarının Selevkos toprağıdır, Büyük Karus'un kızı ARTEMİS buralıdır, annesi Lazopo'dur. İskender'in kendisi de bir Makedon olduğu halde Cenevizli yağmacı Atina oligarkları adına savaşan taşeron komutandı.

Şaman Canlar dağlarında Selevkoslardan sonra kurulan devletin adı Sasanilerdir, ZAZA adının kaynağı olan, Susa ve Suzani'lerdir. Sasani dönemi, İslamiyetin doğuşuna kadar devam eder ve ihtimaldir bayraklarında 12 İmama karşılık 12 ışıklı güneş vardı.

Sümer Oğuz kültürünün Güneş, Ay ve Buğdayı temsilen, kırmızı, sarı ve yeşil renkleriyle 12 ışıklı güneşi olan (12 İmam İnanışlı!) etnik ZAZA/ Sasani bayrağı İngilizce bir internet sitesinde "ZAZAS TURKEY" adıyla yayınlanmaktadır.

en.wikipedia.org/wiki/Ethnic_flag

Renkleri yeşil, sarı üzerinde kırmızı güneş, belirgin Oğuz atalı boyların renkleri ve sembolleridir.

Nemrud Şehir adları bize önemli ipuçları verir.

Şamsat

Şam-Seti. Şam-şehri. (İng.city, siti)

Diğer adları; Samusat, Sumaysat (İse Umay Seti). Şamşat, Şavşat ile sesdeştir.

Şavşat ile sesdeştir. Şavşat'I da içine alan Artvin, Yusufeli, Kaçkarlar, Fırtına Vadisi, İkizdere, Oltu, Horasan, İspir'i de içine alan Balkar Dağları çevresinin antik adı Oğuzeli'dir.

Oğuz dilinde Şam; Kam'dır. Şam-an kale şehri; SAMSAT.

Kumangene Krallığının merkezi **Samsat** idi. Samsat, 1988'de, Atatürk Barajı yapılırken hazin bir şekilde sular altında bırakıldı. Belli ki burada cezalandırılmış bir direniş kalesi şehir vardı. Romalılar, kendilerine direnen şehirleri bir daha kimse bu uygarlık eserlerini görüp de cesaretlenmesin diye, kenti yağmalar, yakar ve yerle bir ederdi. Şimdi, 2 bin yıl sonra bu şehirler tamamen suya gömülmekle bir daha cezalandırılmaktadır. Sonsuza kadar suya gömme cezası verilen bu Mezopotomya şehirlerine bu cezayı 2000 yıl sonra kim vermiş olabilir?

Samsatlılar, Altaylılar gibi, ata sporu cirit oynarlar. Samsatlıların undan yapılan ünlü katmerine gamber denir. Gamber; gam-ber, kam-peri, gam-feri, kam/şam ışığı. Daha açarsak, Şaman ışığı, Şaman ısısı (enerjisi) veren yiyecek olur. Peygamber yiyeceği(!)

Kuman genetiklilere benzer bir ad Kırşehir'in Kaman ilçesidir. Yerel adı Kuman'dır. Kuman'ın Ebeid/Ana-ida köyü, bir Hitit-Oğuz adı olarak yerinde durmaktadır.

Samsat kalesini ilk yapan kral **İkalemus** / İka-uli Maz, “Mad Oguli” olarak açılır. METE OĞLU demektir. Samsat kalesini daha sonra kral **Samos** (Şam-oş, Şam-Oğuzlu) için, kaynaklarda “Samsat kalesini sağlamlaştırdı ve buradan Roma saldırılarını püskürttü” diye yazar. Beş kez saldıran Roma askerlerine kaleden barutla, silahla gönderilen ateşle karşılık verilmişti.

MÖ.1.yüzyılda Samsat kalesinde barut kullanılıyordu!!! Kumanların ata ülkesi Uygur’dan Barut getirdikleri anlaşılmaktadır.

Kral Şamoş, oğlunu Pantus kralı VI.Büyük Bedri’nin kızı Fortuna/Fırtına ile evlendirdi.

Gerger

Gargaru, Karkari/Kor-kori. Gerger; Zile’nin de adıdır ve Tokat’ta da Kumana adlı bir yer vardır. Tokat’ta MÖ.43’de Oğul Sezar’a yenik düşen Bazileus ordusundan sağ kalanların buraya sığındıkları anlaşılmaktadır. Ki, onların teslim alınması bahanesiyle Romalıların Kuman Canlar’a saldırdığı, bütün Kuman hazinelerine karşılık onları istemekten vazgeçeceği tarih kaynaklarında vardır. Kral AnasıOğuz, buna asla yanaşmamış, hatta hainleri teslim etmesi için Roma komutanına haber salmıştır. On yıl direnen Samsat MS.69’da düştükten sonra bütün MazOpoDamları/Mezopotomya ve Gerger acımasız yerle bir edilmiştir.

Gerger adı, kor kor /har har yanmış bir yer adı gibidir. Gerger’in antik tarihi Samsat ile aynı kaderde görünmektedir. Gerger’in köylerinde bulunan antik kalelerin özellikleri bunların kale-şehir olduklarına işaret eder. MÖ.70- MS.69 yıllarında önemli bir şehir olan Aşağı Arsemia/Oymaklı köyünde Nefsi Gerger kalesi burada en önemli ipuçlarını vermektedir. (Tigranakarta ve Samsat’ın Romalılar tarafından yakıldığı tarihe denk gelir.) Eskikent ve Erbaun (Pan-eri) kaleleri de, tipik antik Agarta yer altı savunma şehirleri gibi, birbirine geçişli bölümleri olan kale-şehir özelliğindedir.

Bulgularımız Nefsi Gerger’in de aynı tarihte yakılmış olduğuna işaret etmektedir. “Nefsi müdafaa yeri” anlamındadır.

Kalede halen 30 metrelik bir baca, her mevsim soğuk suyu olan bir kuyu ve Kral Samoş’un rölyefi bulunmaktadır. Kalenin güneyinde kireçle tutturulmuş Horasan harcı olduğu saptanmış kesme taş ev kalıntıları vardır.

Oymaklı köyünde halen kullanılmakta olan 366 tane sarnıç o günlerden kalmış görünmektedir. Burada halk arasında anlatılan efsaneye göre, Hz.Ali buraya gelmiştir, atının ve kendisinin ayak izi Konacık-Deyro yolu üzerinde bir kayalıktadır, adı Zani Ali/Can Ali’dir. Anlatılır ki, Hz.Ali Nefsi Gerger kalesini cenge geldiği zaman önce Bibol kalesini almıştır.

İhtimaldir ki 366 kuyulu Gerger’de bu efsane Bedrin Aslanları kavramını ilk yaratan VI.Büyük Bedri’ye aittir ve benzer bir direniş kahramanı olan Hz.Ali ile örtüştürülmüştür. Çünkü Hz.Ali de kuyularda savaşmıştır. Örneğin Kербela olaylarının benzeri sanki Gerger’de yaşanmış gibidir; Korbula’nın zulmettiği insanlar Ali ile özdeşleştirilmiş olmalıdır. (Ali adının fonetik dönüşümünde Ulu’nun var olması da, Hz.Ali’nin eylemine yakıştırılan bir ad olması muhtemeldir.)

Yine Kâhta-Gerger yolu üzerinde İslam tarihinde adı geçen Üzeyir adlı bir ulunun burada 105 yıl uyuduğu anlatılır. Böyle bilgiler efsane de olsa, burada Romalı yağmacılara karşı büyük savaşlar verildiğinin işaretleridir.

Korbula'nun yakıp yıktığı bu yerden kaçabilenlerin Kürdeg dağının tepelerine çıktıkları akla geliyor. Bütün Gerger köylerini kuşbakışı gören bu dağda, Gergerliler her yıl Haziran ayında kurban kesme geleneğini devam ettirmektedirler. Milas'ın Latmos dağlarında Efes yangınından kaçanlar için yapılan benzer bir kurban törenini anlatan kaya yazısı elimizde belgedir. Keza, yaylak yerde kurban kesme töresi bir Oğuz töresidir. Benzer şekilde Kars'ta, Ani'de, Ocaklı köyünde bu töre devam etmekte, hatta kurbanları kadınlar kesmektedir.

Kürdeg; Kordağ, ateş dağı açılımlıdır. Dağın adında ipucu vardır; orada hayatın ateşi /ocak yeniden yandı demektir! Marduk inancı da zaten dağlarda sürekli yanan ateşleri anlatır.

Fonetik bulgu: Nefsi Gerger/Nefsi Korkor, büyük korların yükseldiği bir yangından söz etmektedir ve bilinir ki “horhor çeşmesi” yangın çeşmesidir. Çok sayıda sarnıçın hazır edilmesi, yangın çeşmelerine karşılıktır. Ayrıca Uygur Karız kuyularıyla benzerlikleri de önemlidir.

Kuman Oğuzları, ordularını zafere götüren krallarının heykellerini yaptılar. Heykellerini yaparak onlara şükranlarını ifade ettiler, cesetlerini Nev Roz (Nem Rod) ateşinde yakıp onları tanrı katına yükselttiler. Onlar, batılı yazarların zannettiği gibi heykel yontmak için yapılmış Tanrılar değil, ölüleri yakılarak Tanrı katına yükselmiş atalarımızın anısına yapılmış anıt heykellerdir. Mustafa Kemal Atatürk için yaptığımız heykellerden farklı degillerdir.

İhtimaldir ki burada onların cansız bedenleri büyük bir seramoniyle yakılarak külleri göklere uçurulmuştur. Çünkü NEMRUD adı bize göstermektedir ki, atalarını ölümsüzleştirdikleri bu yer, Oğuz kültürünün en önemli ismi, Şaman/Koman ateşi yakılan dağdır.

Diğer bir açılımla Nemrud; Nebroz, Nevroz, Nemrod: Yeni Gün, Yeni Ateş.

Nem: nev-neb; yeni

Rod/rud; ruz, roz, rutz; kızıl alaz, ateş.

Rod; Uri-od/os; Işıktan üreyen; Ateş.

Anımsatma: Nevşehir'e halk arasında “nem-şeer” denir. Sümerce şehir; şeer. Rize'de keza, şehre “şeer”, sözcüğün i halinde ise, “... şeeru” denir.

Hirotezyon

Nemrut dağının bulunduğu yörenin antik adıdır.

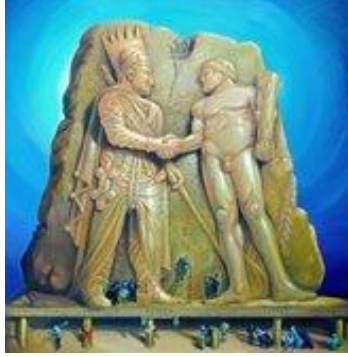
Hir-otezy-on, **Er-atesi-önü**. Hiro; ünlü er, yiğit, kahraman ataların yeri. Hatta, onların yakılma törenlerinin yapıldığı ER-ATEŞ ÖNÜ.

Oğuz komutanlarının ölmeden önce kendisine anıt mezar hazırlattığı söylencesi doğru değildir, bu, Oğuz kültürünü ve Hitit inancını bilmemektir. Örneğin, Anıtkabir'in mimarı Mustafa Kemal değildir, o anıt kendisine layık görülerek yapılmıştır, halkı onu o mertebede görmüştür.

Kâhta

Fonetik açılımında Sah-Ata/ Işığ Ata görülür. Işığ ata, Oğuz atası Orhun Atası Mitridate'dir. İç Asya'da aynı isimde bir yerin daha olması bunu doğrular. Kâhta'daki Şehremuz tepesi, Şah-remuz adında saklı "Şah" ile de doğrulanır görünmektedir. "Şahata" adı Alevi-Oğuz kültürünün içinde önemlidir.

Kâhta'daki "Mitridates ile Herakles" adlı duvar resmi, günümüzde de resamlara ilham kaynağı olmaktadır. Örneğin, ressam Gür Dalkıran, "Anadolu Tanrıları 1.Kurultayı" ana temasıyla yaptığı resimlerde Anadolu'nun gerici ve emperyalist eller tarafından tahrip edilmesini bu figürlerle yeniden resmetti. (2008 Ankara)

Herakles'in Ereğli'den bu buluşmaya gelmesi, Roma'ya karşı bilim adamlarının da VI.Bedri'nin etrafında birleştiğini gösterir. Herakles'in elindeki kâsenin antik anlamı ise, benzer şekillerde bugün de devam etmektedir; su sunmak, su dağıtmak, su ile arınmak, su ikram etmek vb. Oğuz kültüründe su hayrattır, sevap için dağıtılır, su veren gence yaşlılar "Pir ol aziz ol evladım" diye dua eder. Su önce karşındaki insana teklif edilir, su önce çocuklara verilir, vb. Elindeki, ihtimal, Ereğli değerli oniks mermer taşından bir kasedir.

Kâhta, Işık Ata ile Sikit/İskit bağlantısı açıktır, bu isimde Oğuz Beli BELKIS'daki müzede bir ev vardır. Sekizli yıldız motifleriyle ZUGMA, Umay Işığ Mete Oğuzlu Bedri'dir.

"Işık gibi geldi kurtardı, Hızır gibi yetiştirdi, evimize ışık gibi geldi..." deyimler kurtarıcıyı ışık ile ödeşleştirme kültürümüzdür.

Kâhta'da konuşulan Zaza dili Selevkos LUVİ dili, daha sonra kurulan Sasani Farsçasıyla aynı olmalıdır.

Sasani İmparatorluğu, İran Büyük Krallığının adıydı. (İnternette bkz. "Sasani İmparatorluğu") Sasaneler sınırlarını MS. 300'lerde, Filistin'e ve Mısır'a kadar genişletmişlerdi. Filistin'in sembolü olan atkı-poşu dokumasındaki benzerlikler, hem bu dönemden, hem de milattan çok önceleri, Anadolu Birleşik Orduları içinde Filistin'e gidip orada uygarlık kuranların içinde Kuma-gene ve Karadenizli Kaşgari Oğuzlarının beraberliğinden kalma işaretler görünmektedir.

Zaza'nın fonetik açılımında şunlara ulaşılır:

Zaza; Sasa; Sasa-oni/ani/eni. Zazan, Suzan, Sucan/Cansu. Su Canları, Sumerler, Sibir Türkleri bağlantılı olacaktır. Cacana, Çeçen. K/S geçişleriyle; Kazan, Kakan, Hakan, Hasan, Husseani (Huseyin), vb.

Zazalar ya da antik adıyla Sasaniler için İran'da Horasani, yani Karusi (Kuroş Soylular) ifadesi kullanılır. Karusi ile Kor-at/udu, Kur-ti, Kürt, sesdeştir.

Pirin

Yörede bulunan antik Pirin (Perre) adı da buranın ulu analar yeri olduğunu söyler. Bütün Pers kraliçelerinin adı PERİ-ANA'dır.

Pir-in; Peri-ini, Peri-evi, Işıklı yer demektir ve burada bilim yapıldığını anlıyoruz. Buradaki uygarlığın diğer adı LUVİ'ler olup, Işık bilimiyle uğraşanlar anlamındadır. Ki, MÖ.109 da büyük uzay olayını izleme töreni de bunu gösterir.

2000 yıllarında yapılan kazılarda burada Mitras heykelleri bulunmuştur.

Şehitler Şehri Tigran Agarta

Selevkosların en büyük direniş yeri, antik Silvan (Pan-Uli-si) şehrinin yerindeki Tigran Agarta (Turani Asker Öğü) kale şehirdi. 300 bin kişilik bu savunma şehri, Sulla ve Lukullus ve Pompey'den kaçan bütün Pers, Kuman, Rize Potomya, Klikya, Kapadokya ve Türkmeneli askerlerinin sığındıkları muhteşem bir kale şehirdi. BAZİLEUS'un 22 Oğuz boyundan insanları adeta buraya sığınmışlardı.

Ürgüp gibi içerden geçişli kat kat mahalleleri olan bu kale-şehir ceza olarak Neron'un komutanı Korbula tarafından yakıldı, yıkıldı, tarihten silindi. Ancak bugün Urfa civarında yaşayan BAZÜLÜS Türkmenleri, 22 Oğuz boyundan karışmış bir konfederasyon gibidirler, bize BAZİLEUS ordularındaki 22 Oğuz boyunu anımsatmaktadır.

Bazı kaynaklarda 2. yüzyılda (193, S.Seferus dönemi) şehir yakmalarının devam ettiği, "Septemus Seferus da şehir cezası verirdi, tıpkı daha önce TigranAkarta'ya verilen ceza gibi" diye yazıyor. Örneğin Suruç beş kere yıkıldı.

Demek ki, şehirler yerle bir edilirken ancak çok yüksek dağlara kaçarak yaşama şansı bulanlar oldu. Bu yüzden bugün Adıyaman dağlarında çokça türbe ve kurban yeri vardır.

Perre'deki kazılarda ortaya çıkan Mitras heykelleri her şeyi ortaya koymaktadır:

Adıyaman Perre’de, Gaziantep Dülüktepe’de (1998) Mitras (Jupiter Delikanos) kabartmaları bulundu (2008). www.intempore.umk.pl

Perre’de bulunan kaya kabartmada, Mitras, asker giysili tasvir edilmektedir; elinde savaş kartalı, üzerinde savaş zırhı, sırtında pelerini. Kayalardan doğan adam!

Benzer Mitras heykelleri İtalya’da ve Avusturya’da bulundu.

Jupiter Delikanos; Jupiter/Hubudor, Deli-kanos/Delikanlı-us. Jupiter Dulikanos heykeli, Büyük Bedri’den sonra burada Romalılara karşı gizli direniş yerleri yapıldığını gösterir.

Mitras heykellerinin yanı sıra, kanatlı kuş sembolü KARUS kutsal MARDU, Nemrud’un da sembolüdür. Nemrud adının açılımında MERDO adı sıkışmış haldedir.

Şamsat’ta Büyük Direniş

Roma’daki en zengin komutan diye adı geçen Lukullus, en yağmacı olandı, Samsat kalesini üç kere, MÖ.69, 64 ve 38’de kuşatmış ama alamamıştı. Roma tarihçileri, 1.kuşatmada kaleden atılan silahların kendilerini yaktığını, daha önce böyle bir silah görmediklerini yazdılar. Bu silah baruttu; çünkü Sasanilerin Uygur ile sıkı bağları vardı, oradan barut getirmiş olmaları muhtemeldir.

Batılı tarihçiler Neron (MS.54-68) için ise şunu yazdılar; “Partlara karşı başarılı bir savaş ve barış anlaşması yaptı.”

Selev(İslam!) Oğuzlarına demek “Part” diyorlardı ve anlaşılan, Neron’un komutanı Korbula, Tigran Akarta’yı, Samsat’ı ve Gerger’i, hatta Urfa Halepli Bahçelerini, Antep Oğuzeli Belkıs’ı, önce yağmalayıp sonra yakıp yıkarken bunun adı “başarılı barış anlaşması” oluyordu.

Bu, www.tarihsayfam.com/medeniyetler-tarihi/kommagene-kralligi.html sitesinde şöyle yer aldı:

“4. Antikos MS. 71’de Roma ordusuna yenildi. Kommagene’nin ağır zırhlı ünlü süvarileri ve muhteşem okçuları "cohortes Comagenorum" adı altında Roma ordusuna dahil edilmek suretiyle küçük Kommagene ordusu lâğvedildi. Gelecekte çıkabilecek isyanlara önlem olarak Kommagene Krallığı’nın yüceliğini hatırlatan binalar ve heykeller yerle bir edildi. Kutsal

Nemrud Dağı'ndaki tapınak yıkıldı. Kommagene devrinin kapanışıyla Nemrud sadece dağ rüzgarlarının ve yolunu kaybeden çobanların ziyaretleriyle irkileceği uzun uykusuna daldı.”

Bu zulümlerden sonra, yenilseler de, Bedri'nin yolundan gidenler yeni bir ruh etrafında buluştu, bu ruh bugünkü Aleviliğin karşılığı idi. Bugün Anadolu İslâmı adı verilen dinin tarihi köklerini o ruhta görmek mümkündür. Batıdaki adı ise Mitraizm oldu.

Selevkosların küllerinden Sasani, yani Susa Analılar devleti, onun da içinden Hz.Muhammet'in önderliğinde yine bir direniş devleti, İslam devleti doğdu.

Roma zalimlerine, Yahudi eliti tefecilere ve Hristiyanlığa karşı oluşan Mitraizm inancının izlerine 1998'de Gaziantep'in Dülüktepe'deki mağaralarda, 2007'de Perre'de rastlandığına bakılırsa, yağma ve yerle bir etme işi bütün Harran'da sürdürüldü. Sümer uygarlığını yerle bir eden, tarihten silen Romalılar buna “barış” diyorlardı. Nasıl bir tesadüftür ki 3.bin yılın başında da “barış-demokrasi” sözcüğü yeni Romalı korsanların dilinden düşmemektedir.

Canların yıllarca süren direnişi Roma'yı mali olarak da zorda bırakmış olmalıdır. Savaş boyunca Tarsus'ta karargâh kuran Roma kralı Marcus, yanında Yahudi zengini Herod ile beraber gelmişti. Marcus, Roma'nın aldığı borçları Yahudi tefecilere ödemek için, kral AnasıOğuz'dan, ülkesine sığınan bütün Pontuslulara karşılık bütün hazinelerini istiyordu. Oğuz kralı bunu asla kabul etmeyeceğini bildirdi. Samsat kuşatıldı ve uzun yıllar süren çetin bir savaş oldu, Roma birlikleri Canların kaleden attığı tüfek ateşine dayanamadılar, ilk kez böyle bir silah görmüşlerdi.

Samsat halkı 4 yıl sürecek olan sıkı direniş sırasında, yani Romalılar yenilirken, onlara borç para vermiş olan tefeci Herod ordan ayrıldı. Artık Roma borçlarını ödeyemeyecek demektir, gitti Filistin'de kendi parasını bastırды, krallığını ilan etti, yani Roma'dan ayrıldı. Harod, Kıbrıs'ta işlettiği madenleri de kendi adına satabilecek demektir. Filistin halkı onun bu eylemini destekledi. İşte bu, Filistin topraklarında Roma'ya karşı kurulmuş ilk Yahudi devletiydi. Halkı ise Yahudi değildi. Bir süre sonra Romalı tefeci bankerler Harod'u affetmeyecek, onu ve Mazada kalesinde 4 yıl direnen Filistin halkını, tamamı 960 Filistinli aileyi çocuklarıyla birlikte kalenin üzerinde kendilerini öldürmüş olarak bulacaklardı.

Bu olayı Yahudi tarihçiler kendi tarihleriymiş gibi anlatırlar ve ABD Başkanı Bush “Bir daha Mazada olmayacak, 3.bin yılın haçlı seferini başlatıyoruz” dedi. Buna benzer, “İsrail devletini aslında Müslümanlar kurdu” gibi söylemleri, günümüzde İsrail yanlısı İslami tarikatların yaydığı bir vakıadır.

Samsat kalesinde ise, Canların MÖ.69'da yenilmesiyle birlikte, direnen bütün şehirleri yerle bir etme, talan ve yangınlar başladı. Karadeniz'den buraya gelip sığınanlarla birlikte büyük ölümler yaşandı. Neron'un Korbula'sı bütün Mezopotomya/ Sümer şehirlerine vahşet yağdırdı, 300 bin kişilik TigranAgarta yerle bir edildi.

Samsatlı Masalçı Hlikyanos

Antik filozof Lukyanos aslen Samsatlı Kuman Oğuz'dur. Daha sonra Atina'ya yerleşmiş, yazılarını eski Yunanca yazmıştır. Anımsatmakta yarar var, Oğuz kültüründe yazarak anlatma değil, şiirsel anlatma yani ozan kültürü vardır.

Lukyanos: Hlik-yan-os, Halikyalı Uşağ.

Filozof olarak ilk ününe Antakya-Klikya'da verdiği konferanslarla kavuştuğu için ona, Hlik-yan-oz, Lukyanos adı verilmiş olmalı.

“Tarih Nasıl Yazılmalı” kitabında antik tarih yazarlarını eleştirir:

“...Feylesoflara bak: onlar bile sıkılmadan uyduru uyduruveriyorlar! Ben asıl başka bir şeye şaşıyorum: o yazarlar attıkları anlaşılacak da dediklerine inanılacak mı sanıyorlar? Her neyse, bende onlara özendim, gönlümde bir ün salma dileği uyandı, gelecek yüzyıllara benden bir şey kalsın dedim. Yalan söylemek özgürlüğü olduktan sonra ona bende aşılacak istemez miyim? Başımдан anlatılmaya değer bir şey geçmedi, olsun. Yalanda mı yok? Ama benim yalan söyleyişim ötekilerininki gibi değildir; ben yüzümün akı ile yalan söylerim; hiç değilse onlar gibi doğrucu olduğuma inandırmaya kalkmıyorum. Ta baştan bildiriyorum, yalandır benim anlattıklarım...”

Lukyanos hem de eleştirmendir:

“Ahrete Varış ve Öbür Dünyadan Konuşmalar'da Lukianos ölüleri kendi aralarında konuşturmuştur. Geçmiş asırların önemli şahsiyetlerini eski özelliklerinin kalmadığı herkesin eşit olduğu ölüm ülkesinde dillendirmiştir. Dünyanın ve zevklerinin gelip geçiciliğini orada anlamış olanlar ile köpeksi (knik) filozof Menippos'un ağzından konuşarak hepsi ile alay eder ve eleştirir.”

Hlikyalı Lukyanos'u, Süryani inanışlılar sahiplenirler. Süryanilerin de Oğuz boylarından olduklarının, domuz eti yememek gibi, başkaca bir çok işareti daha vardır.

Latin tarihçiler Koman Oğuzlarını Persler olarak yazmış olduklarından, onların Roma-Yunan saldırılarını durdurmak için Ege sahillerine kadar gitmiş olmalarını hep Anadolu'nun Persler tarafından istila edildiği şeklinde yazmışlardır.

Değişik Tarih kaynaklarında bölgenin asıl adı Selevkos Asya Krallığıdır. Milas'a kadar onların yönetimindeydi. Antakya Selevkosların ikinci başkentidir. Samandağ ve Şam burada önemli belirgin isimdir.

Dönelim Samsatlı Lukyanos'un yazılarını neden Yunanca yazdığına: Yanıtı çok basit; tıpkı günümüzde olduğu gibi, böyle şeyler yazdığı için ona Atina'da para veriyorlardı. Eğer kendi diliyle yazsaydı para kazanamayacaktı. Kendi diliyle yazsaydı bunları yazmayacak, Atina aleyhine konferans verecek ve yazacaktı, o zaman da bu kitapları yazdığı için Atina'ya sokulmayacaktı.

Burada tarihsel dönemin analizi gerekir; Anadolu'daki Oğuz inancını kırmak, batılı korsanların istediği bir şeydi, yani Anadolu Birleşik Orduları kurmalarını önlemenin yolu Anadolu tanrılarının otoritesini zayıflatmaktan, onları küçültmekten geçiyordu ve Lukyanos'un yaptığı da buydu; masalların içine sokarak Anadolu Şaman Sümer kutsallarıyla alay etti, örneğin Apollon ile Zeus'u öteki dünyada köpekleştirdi, kapıştırdı.

Antik Tanrı kavramlarından Apollon Anadolulu, Zeus ise Anadolu'da Olimpos dağında doğduğu halde Yunanistan'a taşınmış bir tanrıdır. İkisini

kapıştırırken bile Zeus'u daha önemli göstermiş olması muhtemeldir. Mitolojide Mitridate'nin sıfatı olan Apollon, Anadolu Tanrıça Kibele'nin oğludur, yani ilk erkek tanrıyı doğuran da kadın tanrıdır. O nedenle Apollon'u aşağılamak Anadolu'yu aşağılamakla eşittir.

Ana tanrıçalar kültürü demek olan Hitit kültürünü yıkmak batılı korsanların istediği bir şeydir, ki Anadolu dayanışma kültürünü (ki tamamen Oğuz inancıdır) bu yolla yok edebileceklerini düşünüyorlardı.

Lukyanos Romalı Cenevizli korsanların, ki onlar Yahudiydiler, istediği bir şeyi yapmış görünmektedir. Anadolu'yu yağmalayabilmenin yolu bu topraklarda yeni bir inancı dayatmaktı, ki bu noktada Hristiyanlığın doğuşu konuşulabilir; İsa'nın doğumunu milat olarak ilan etmeleri bu açıdan önemlidir. Milat, yani dönüm noktası, kimin için dönüm noktasıdır, bu düşünülmelidir. Yağmacı Roma korsanları için bir dönüm noktası olduğu kuşkusuz, ki, Hristiyanlığın yayılması ile sömürgeciliğin yayılması birlikte ortaya çıkmıştır. Pelat-Milet halkının yok edilmesi, tarihten silinmesidir Milat.

Bu dönüm noktasına "Tarih Ötesi" diyen sömürgeci tefeci batı tarihçileri, böylece Anadolu Türk-Oğuz tarihini unutturabileceklerini umdular.

Selevkos Hanedanı

Aşağıdaki listede, Selevkosların, Bereketli Hilale inanan Şamani Oğuzların, şehir krallarının listesidir. Antioks'ların tamamı Lazopo 1.Artemis'in torunlarıdır:

- Selevkos I Nikator (Satrap 311–305 MÖ, Krallık 305–281 MÖ)
- Antiokus I Soter (MÖ 291'den beri çift hükümdar, tek hükümdar 281–261 MÖ)
- Antiokus II Teos (261–246 MÖ)
- Selevkos II Kallinikus (246–225 MÖ)
- Selevkos III Ceraunus (veya Soter) (225–223 MÖ)
- Büyük Antiokus III (223–187 MÖ)
- Selevkos IV Filopator (187–175 MÖ)
- Antiokus IV Epifanes (175–164 MÖ)
- Antiokus V Eupator (164–162 MÖ)
- Demetrius I Soter (161–150 MÖ)
- İskender I Balas (150–145 MÖ)
- Demetrius II Nikator (145–138 MÖ)
- Antiokus VI Dionisus (veya Epiphanes) (145–140 MÖ)
- Diodotus Trifon (140?–138 MÖ)
- Antiokus VII Sidetes (veya Euergetes) (138–129 MÖ)
- Demetrius II Nikator (ikinci hükümdarlık, 129–126 MÖ)
- İskender II Zabinas (129–123 MÖ)
- Kleopatra Tea (126–123 MÖ)
- Seleucus V Filometor (126/125 MÖ)
- Antiokus VIII Grypus (125–96 MÖ)
- Antiokus IX Sisenus (114–96 MÖ)
- Selevkos VI Epifanes Nikator (96–95 MÖ)

- Antiokus X Eusebes Filopator (95–92 MÖ veya 83 MÖ)
- Demetrius III Eucaerus (veya Philopator) (95–87 MÖ)
- Antiokus XI Epifanes Filadelfus (95–92 MÖ)
- Filip I Filadelfus (95–84/83 MÖ)
- Antiokus XII Dionysus (87–84 MÖ)
- Dikran II (83–69 MÖ)
- Selevkos VII Kybiosaktes veya Filometor (MÖ 70–60)
- Antiokus XIII Asiatikus (69–64 MÖ)
- Filip II Filoromaeus (65–63 MÖ)

Not: Bu listede MS.69’da Neron döneminde kimlerin yönetimde bulunduğu belirsiz bırakılmıştır.

“Filo” eklenmiş isimler, babadan oğula yönetime geçenleri belirtir. Aile ağacı için bkz. http://en.wikipedia.org/wiki/Seleucid_Empire

Devamı: Mayana Antik 2.doc